Anul LV — Caransebeş, 7 Ianuarie ~~1939~~ 1940 — CENZURAT. — Nr. 1

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeş

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se inapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Pre[illegible]
Pentru pub[illegible] urse edicte etc. [illegible] dacă conţin pân[illegible] Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Moştenirea.

Nousprezece veacuri îşi scutură ninsele lor plete în faţa maturului moştenitor al vremii: veacul XX-lea lăsându-i moştenire primăveri trecute şi ierni încălzite de transformări naturale în coaja bătrânului pământ şi revoluţii sociale şi spirituale în inima nici cât a unui bob de muştar a furnicarului omenesc.

Treizeci şi nouă de copii ai acestui nou veac: anii, l-au supărat cu nenumerate, crude şi neîchipuite fapte de copii sburdalnici şi rău crescuţi. Ii cerură să supune vremea la *ploi şi secetă, la vânt şi zăpadă*, cari căzură udând sau uscând şi svântând inima sbuciumată a lumii şi uscata coajă a negrului pământ.

Nepoţi ai veacului trecut, răsfăţaţi până la dezmăţi, anii veacului acestuia au pus în aplicare tot ce era mai ateu şi mai josnic în gândul trecutului. Unde şi unde, când şi când, nebăgat în seamă, neînţeles de mintea lor îngustă, sufla dulce şi lin zefirul eternului adevăr în strălucirea de aur a crucii.

Dar aceasta supăra faţa sbârcită şi hidoasă *a fiarei;* la un sem de al ei câţiva mercenari, zilele celui mai crunt an, îi puseră la picioare tot ce a fost sfânt într'un colţ de continent. Urmă dezastrul altui colţ scăpat ca prin minune, apoi alte regiuni din pânza dantelată cu fire subţiri de insule şi peninsule cultivate şi civilizate ale Europei.

Vai-ul profetic se auzi ca o trâmbiţă sub bolta azurie a neajunsului ceriu.

Dece cruce, dece biserică, dece ceriu azuriu? . . . şi în urma acestor lovituri de săbii, râuri de sânge pecetluiră credinţa şi viaţa nemuritoare a celorce plecau, ca fluturii, în aripi de ideal, spre şi mai azuriul ceriu al nădejdilor creştine.

Un bătrân citea, încuviinţând cu clipirea genelor înlăcrimate, adevărul celor scrise în Apocalipsă şi un copil nebunetic ca toţi copiii îl lua în râs . . . dar colo în vecinătatea ţării lui, crucea era călcată în picioare, copii ca şi el trăiau lipsiţi de hrana trupului şi a sufletului şi'n secta milei şi dragostei isgonită, creşteau spinii de cactuşi ai umflatelor încercări babilonice.

In câmpul înflorat de corole trandafirii şi clopoţei albaştrii al ţărilor creştine, s'a pornit o furtună şi curente necreştine îmbrăcate în diferite forme culcară la pământ, cu barbară procedură florile bunei înţelegeri dintre popoare şi nesocotiră roadele crucii.

Atunci un păgân cap de naţiune ce se împarte în caste, privi dezastrul şi cu înfrigurată convingere plânse citind în inima lui adevărul legii dragostei pe care creştinii l-au pietrificat în litere. Un singur om, un păgân, departe de tunurilor creştine Gandhi citeşte în linişte Testamentul Nou al Domnului nostru Iisus Hristos.

* * *

Aceasta e averea reală a anului 1940 şi ce putem să-i dorim şi să ne dorim? Ferească Dumnezeu de a se înmulţi asemenea avere şi iarăşi ferească Dumnezeu de a ne folosi de asemenea avere.

Privim cu înfrigurare vădită, orice eveniment internaţional; ascultăm, comentăm, ne agităm ne consumăm....; fapte, om ce n'are ce să facă şi uităm, întrelăsăm şi ne depărtăm de cea mai sigură şi mai bogată moştenire lăsată în Testamentul scump plătit al Domnului nostru Iisus Hristos. Această moştenire care ne scoate din robie şi războiu; moştenirea virtuţilor creştine, foarte necesare în orice moment al vieţii omeneşti şi nemăsurat de preţioase în aceste vremuri de nesiguranţă şi periclitare a vieţii creştinilor adevăraţi.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ TIMIŞOARA P. 11.986
BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ TIMIŞ P-05.869-1

Numai dându-ne seama şi fiind conştienţi de nepreţuitul tezaur all wirttuţilor creştine nu ne vom teme nici nu vom cclăti de vântuelile lui Veliar.

Având conştiinţa credinţţii şi a nădejdii în Dumnezeu şi a dragostei lui Dumnezeu faţă de noi şi a noastră faţă de El şi faţă de aproapele nostru, în *mintea* noastră se stabileşte *convingerea* şi în *inima* noastră *siguranţa* că slava lui Dumnezeu izvoreşte „pace„ aşa pace nu precum o dă lumea. Pacea buneivoiri, pacea dreptăţii, a dragostei care mui este tributară diplomaţiei şi ruşinoaselor limguşeli ; pacea demnităţii creştine născută îm peşştera umilă a inimii celor săraci cu duhull ((smeriţii) a celor ce plâng, flămânzesc şi însetoşeazză pentru dreptate, a celor blânzi a celor curaţi cu inima, a celor isgoniţi şi batjocuriţi şi a tutturor acelora cari pentru toate acestea nu aşteaiptă plata şi recunoştinţa veacului acestuia, nicci se complac în străzile strâmte şi îmbâcsite ale stihiilor lumii acesteia „al căreia chip trrece!“ ci cred puternic în plata lor din ceruri, acollo unde ei îngrămădesc cu sârg spicele vieţii celei de-apururea căci ei cred puternic că „vai fi un ceriu nou şi nu pământ nou“.

Testamentul nou pentru ei este realitate unică şi pentru aeeasta : „*nu se vor teme când se va cutremura pământul şi se va turbura lumea*“. Cuvântul Domnului pentru ei este viaţă şi scutire de orice scuturare vremelnică a stihiilor lumii căci : „*Domnul este luminarea mea şi Mântuitorul meu este scutitorul vieţii mele, de cine mă voiu înfricoşa?*“ De s'ar scula asupra mea războiu întru aceasta eu nădăjduesc.... că voiu căuta să locuesc în casa Domnului meu în toate zilele vieţii mele să văd frumuseţea Domnului şi să cercetez Biserica cea sfântă a Lui.... că acolo m'a ascuns în castul său, în ziua răutăţilor mele :

Iată temeiu, iată normă die viaţă şi mai cu seamă de purtare în aceste ziile neliniştite ale acestui an. Numai călăuziţi die această încredere în Dumnezeu şi pronia Lui vom putea suporta nenorocirile ce se abat asupra noastră. Nu resemnare fatalistă ci încredere puternică în Dumnezeu pronietorul care ştie de ce avem noi nevoie, şi atunci tot ce se abate peste noi din mâna lui Dumnezeu vom primi ca dela un Părinte iubitor nu şarpe ci peşte, nu piatră ci pâine : „Cine mă va duce la cetatea întărită, au nu Tu Dumnezeule cel ce ne-ai lepădat pe noi? şi au nu vei ieşi Dumnezeule întru puterile noastre : întru Dumnezeu vom face putere şi el va urgisi pe cei ce ne măcăjesc pe noi“.

Pentru aceasta iată porunica vremii : Biserricile ca munţii de înalte, dar goale ca pustia să se umple de credincioşi, dela prunc la bătrân şi să strige către Domnul în umilinţa glasului smerit al inimii şi al purtării ; să ceară şi să voiască pecetluirea harului care înfiază şi dă drept de moştenire a tuturor realităţilor cereşti cuprinse în Testamentul Domnului Iisus Hristos.

Să vină ca cerbul la isvoarele apelor, aşa să vină însetaţii de dreptate la râurile Harului ce curg în Biserica lui Hristos din Evanghelie ca din stâncă şi din sf. Taine ca din nesecate isvoare.

De sus, din înălţimea ideal de neajunsă de mocirloasele noastre minţi şi preocupări, — de acolo ochii dragostei dumnezeşti privesc în stadionul luptei ce o dăm zi de zi şi lacrimile milei se schimbă în râuri de haruri şi se prind în potirul dragostei pe sf. Altar din care trebue ca să bem cu toţii ca să devenim vrednici ai împărăţiei ceriurilor.

Ce fericire este mai mare decât aceasta şi care nenorocire sau care războiu poate întuneca, ascunde sau micşora acest tezaur al cărui moştean Domnul mă cheamă să fiu !

Este moştenirea nu a unui an fugar, nu a unui veac trecător, ci a vieţii vecinice şi fericite : Această moştenire o râvnesc eu la începutul acestui an al desmoştenirilor.

Ierodiacon Justinian.

Discursul M. S. Regelui
rostit la învestirea mitropoliţilor, Moldovei şi Olteniei

La învestirea II. PP. SS. Mitropoliţi Irineu al Moldovei şi Nifon al Olteniei Majestatea Sa Regele nostru Carol II a rostit un discurs care însemnează piatră de hotar în viaţa Bisericii noastre ortodoxe naţionale.

Investitura mitropoliţilor s'a făcut în 12 Decemvrie 1939.

Am aflat de bine să publicăm înadins la început de an acest epocal discurs al Majestăţii Sale Carol II, iubitul nostru Suveran.

Inalt Prea Sfinţiile Voastre.
Prea Cucernici Părinţi,

O turmă fără păstor este menită peirei, iată de ce biserica noastră şi cu Mine ne bucurăm când astăzi încredinţându-vă, după strămoşeasca datină, cârjele Arhiepiscopiilor Voastre, sufletele noastre se umplu de bucurie.

Mitropolia strămoşească a Moldovei şi aceea nou înfiinţată a Olteniei şi-au găsit, după formele orânduite, păstorii lor.

Sunteţi chemaţi a conduce biserica strămoşească în două părţi opuse ale Ţării, dar care se aseamănă prin tot trecutul lor. In ele Voevozii credincioşi ai trecutului au statornicit frumoase aşezăminte de credinţă şi de cultură, în ambele eparhii au fost vlădici, care au strălucit asupra bisericii şi neamului prin iubirea lor de neam şi prin puterea minţii lor.

Atât în Moldova cât şi în Oltenia poporul a ştiut să fie vrednic de străbuni şi au lăsat urmaşilor pilde înălţătoare de vitejie, de credinţă şi de înaltă cărturărie.

Soarta a voit ca în aceeaşi zi să fiţi învestiţi cu înaltele Prea Sfinţiilor Voastre misiuni — de apărători şi răspânditori ai credinţei. Semn vădit că Domnul Dumnezeul nostru vrea încăodată să arate că unitatea noastră naţională este plăcută Lui şi că din înălţimea înţelepciunii Sale o binecuvântează şi o întăreşte ca să fie neînfrântă.

Către El în orice clipă să ni se îndrepte gândurile şi mulţumirile noastre, rugându-ne să ne întărească şi mai puternic braţul ca să apărăm neştirbit moştenirea strămoşilor noştri.

Inalt Prea Sfinţiile Voastre,

Cuvintele ce Mi le-aţi rostit cât şi urările ce Mi le faceţi, M'au mişcat adânc şi vă mulţumesc din toată inima.

Inalt Prea Sfinte Irineu, Mitropolit al Moldovei şi Sucevei,

Prin întărirea ce ţi-o dau astăzi, înmânându-ţi Toiagul Arhiepiscopal al Moldovei, primeşti o frumoasă moştenire.

Te urci pe scaunul cinstit de atâţia vlădici de seamă: Iosif Muşat, primul mitropolit al Moldovei; Dosofteiu, primul poet al românilor, a cărui psaltire a rămas nepieritoare în istoria culturii noastre; Veniamin Costache, marele cărturar, şi a multor alţi vestiţi ierarhi.

Te urci pe scaunul mitropoliei din Iaşi, oraş care în istoria neamului nostru e însemnat de atâtea fapte care stau la temelia unităţii noastre româneşti.

Te urci pe scaunul unei eparhii în care învăţătura bisericească a fot totdeauna la loc de mare cinste.

Acestea sunt răboaje pe calea istoriei care să-ţi arate mai luminos decât vorba calea ce ai de urmat.

Chemat prin încrederea celor în drept să chiverniseşti, după porunca lui Hristos aceste frumoase plaiuri şi văi, sunt sigur că întemeiat pe frumoasa pregătire ce o ai, vei şti să întrebuinţezi simbolicul Toiag de care vorbeşti spre mai marele folos al bisericii şi al neamului.

Moldova şi Iaşul, care prin înalta lor pricepere a nevoilor obştei şi neamului, au pricinuit, prin patriotismul lor, toate unirile româneşti, sunt chemate, sub înţeleapta chivernisire a Inalt Prea Sfinţiei Tale să lumineze şi mai departe pe terenul desvoltării intelectuale şi al bisericii noastre.

Ce frumos întruneşte în sine această eparhie două din menirile de căpetenie ale bisericii naţionale: unitatea sufletească a neamului prin faptele săvârşite la Iaşi şi răspândirea focului sacru al credinţei isvorîte din vechile aşezăminte voevodale dela Neamţ!

La aceasta se adaugă după o înaltă orânduire Dumnezeiască şi numele ce-l porţi, Irineu, adică Pace — încă una din menirile creştinătăţii.

Iată cum se găsesc astfel fericit întrunite aceste trei meniri ale ortodoxiei naţionale.

Patriotismul până la jertfa de sine, luminarea sufletelor prin învăţătura fiului Omului şi împăciuirea printre oameni.

Nicio mână omenească n'ar fi putut alcătui o astfel de împreunare, ea numai dela Dumnezeu poate fi.

Până eri dascăl ai fost timp de 35 ani, astăzi, încredinţându-ţi-se acest Toiag, porneşti ca bunul păstor să-ţi păzeşti şi să-ţi îndrumezi turma binecredincioasă.

Puterea bisericii se judecă după puterea de iradiaţiune şi de convingere sufletească a slujitorilor săi.

Cum Moise în deşert a spintecat stânca cu toiagul său şi a izbăvit setea poporului său, aşa Inalt Prea Sfinţia Ta, cu cârja-ţi vlădicească, vei spinteca norii întunecaţi şi vei trebui să răspândeşti în sufletele însetate lumina binefăcătoare a credinţei adevărate a unei biserici vii, a unei biserici ce pe zi ce trece trebue să se apropie de sufletele fiilor ei.

Pregătirea atât de temeinică ce ai primit-o, învăţătura ce ai sorbit-o dela atâţi vestiţi dascăli, îţi uşurează calea către această menire aşa de înaltă şi de frumoasă.

Fă ca această eparhie cu atâtea aşezăminte strămoşeşti să fie adevăratul focar al ortodoxiei de astăzi.

Ajută cu puterile tale şi cu harul pe care Domnul Dumnezeul nostru trebue să-l verse asupra alesului său — să ajuţi ca biserica naţională Română să fie cea mai luminoasă, cea mai puternică, nu numai cea mai mare dintre bisericile ortodoxe.

Inaintaşii Inalt Prea Sfinţiei Tale, cu adânca lor pricepere, ţi-au pus la îndemână uneltele bine alcătuite, fii de azi înainte meşterul cel bun care să însuteasscă Talantul încredinţat lui de stăpânul său.

Inalt Prea Sfinţia Ta,

Astăzi, tocmai prin acele fapte înălţătoare, petrecute în Cetatea Iaşilor, nu mai ai de păstorit o

eparhie de hotar, dar pe teritorul ei se găseşte într'un colţ al munţilor unul din simbolurile apărării graniţei şi al puterii de rezistenţă a neamului nostru contra tuturor cotropirilor duşmane — Oituzul.

Oituz — simbol al rezistenţei noastre, dar şi pildă vie a ce tărie dă credinţa, — Credinţa, făuritoarea tuturor îndurărilor şi a tuturor rezistenţelor.

Un popor care în ascendenţa sa îşi pierde credinţa a şi intrat pe calea pierii; iată de ce în opera de consolidare naţională, întărirea aceste puteri de a rămâne stâncă, în faţa tuturor valurilor vremei, este una din marile sarcini ale Bisericii.

Făgăduieşti în cuvântarea care Mi-ai rostit-o că, Toiagul ce l-ai primit, pricepi să-l foloseşti pentru mântuirea tuturor celor rătăciţi; să te ajute Dumnezeu ca să-ţi îndeplineşti până la capăt această nobilă menire să readuci la căminul încălzitor de suflete al Bisericii, până şi ultima oaie rătăcită şi ultimul fiu risipitor.

Inalt Prea Sfinţia Ta Nifon, Mitropolit al Olteniei, Râmnicului şi Severinului.

Fiu al ţării Olteneşti, prin harul lui Dumnezeu a tot Puternicul, ai fost hărăzit să fii primul păstor al nouei Mitropolii.

De sigur că în clipa în care Marele Colegiu Bisericesc te-a desemnat Nouă ca ocârmuitor al acestei eparhii, sufletu-ţi s'a umplut de bucurie, ca pe aceste meleaguri, unde te-ai născut, să poţi urma frumoasa operă de întărire a Bisericii strămoşeşti ce ai început-o aşa de rodnic în Episcopia Huşilor.

De când te-ai pus la muncă în acea parte a Moldovei de mijloc am urmărit cu nesfârşit interes faptele Inalt Prea Sfinţiei Tale.

Am văzut cu deosebită bucurie că te-ai silit să întăreşti eparhia prin prea frumoase înfăptuiri, atât morale cât şi materiale.

Te-ai străduit prin toate puterile ce ţi le-a dăruit Domnul să faci din Biserica ce o păstoreai un organ viu, o instituţie de înaltă morală creştinească de întărire Românească şi de solidaritate naţională.

Cu acest frumos renume te aşezi astăzi în Scaunul Mitropolitan al Olteniei şi tocmai din această cauză a fost pentru mine o bucurie să-ţi încredinţez astăzi această Cârje Arhiepiscopală.

Ca păstor al nouei creiate Mitropolii eşit, după cum prea bine ai spus-o, urmaş al unor mari ierarhi: Antim Ivireanul, Damaschin, Chesarie şi alţii; lumina înfăptuirilor şi culturii lor luminează astăzi încă Biserica Olteniei.

Şi Inalt Prea Sfinţia Ta eşti un cărturar; sunt deci convins că noua înălţare ce se aduce Craiovei făcând-o reşedinţă Mitropolitană, va ridica acest colţ de Ţară şi pe acest tărâm al culturii Româneşti, tărâm atât de necesar pentru întărirea României printre neamurile civilizate.

In eparhia aceasta a fost, la Govora, prima tiparniţă a Ţării noastre, deci are o veche tradiţie întru răspândirea cuvântului tipărit.

Inalt Prea Sfinţia Ta,

Prin cuvintele ce Mi le-ai rostit astăzi, sunt fericit a vedea pe ce cale eşti hotărît să păşeşti în noua-ţi demnitate.

Ştii prea bine că vorbele de „Slujitor al Altarului şi al Bisericii" nu este o formulă goală, ci este o realitate, ştii apoi că pilda de sus vine şi că dacă vrei ca preoţimea eparhiei să fie la înălţimea chemării sale, Episcopul e acela care trebue nu numai prin vorbe, ci prin fapte să arate calea sănătoasă de urmat.

Şi această cale ce la Huşi ai păşit-o aşa de vrednic, este o chezăşie care face ca Biserica noastră să devie una din instituţiile cele mai vii ale Ţării.

Eu cer Biserica vie, nu numai ca o formulă morală abstractă, ci ca o parte însemnată a vieţii de toate zilele ale poporului român. Oare în tot trecutul nostru nu se împletea aşa de puternic noţiunea de Patrie şi noţiunea de biserică încât noţiunea de creştin se confunda cu aceea de Român?

Interesele României au fost totdeauna interesele Bisericii sale, apărarea Ţării era şi apărarea credinţei, înălţarea religiei era şi înălţarea Patriei.

Iată ce a trăit veacuri de-a rândul în sufletul tuturor locuitorilor acestui colţ al lumii.

Toate interesele României şi ale neamului Românesc sunt şi interesele Bisericii. Biserica apărând România şi Românismul se apără pe ea însăşi.

Deci, pe lângă ostaşii cu armele, care ne apără cu trupul lor graniţa şi la care ne gândim totdeauna cu nesfârşită dragoste şi recunoştinţă, trebue în orice clipă să fim apăraţi de ostaşii sufletului.

Sunt convins că Inalt Prea Sfinţia Ta vei păşi pe acest luminos drum şi că vei pune toată râvna şi toată înţelepciunea minţei şi a inimei pentru ducerea la bun sfârşit a înaltei şi frumoasei misiuni în care te-am întărit.

Inalt Prea Sfinţiile Voastre,

Păşiţi acum cu încredere, că toţi, şi Eu în primul rând, vom urmări cu dragoste şi nespus interes drumul pe care păşiţi şi să ne rugăm Celui-a-Tot-Puternic, să vă călăuzească şi să vă întărească spre mai marele bine al Bisericii strămoşeşti şi al neamului Românesc.

Sănătate!

Anul nou.

„Oare în trecutul nostru nu se împletea așa de puternic noțiunea de Patrie și noțiunea de Biserică încât noțiunea de creștin se confunda cu aceea de Român?“.

Augustele cuvinte ale Majestății Sale Regelui nostru Carol II, rostite la învestirea noilor mitropoliți le-am văzut în formă aproape identică la eruditul bizantinolog Charles Diehl. *„Toată lumea știe care este, până în timpurile noastre, importanța legăturii religioase în lumea orientală și cum se confundă ideea de religie cu ideea de naționalitate“.*

Nu trebue să recurgem la alte mărturii, splendid espuse în recenta lucrare, tradusă și în românește „Bizanț, mărire și decădere“, pentru a ilustra ce nesecat izvor de bogăție morală și de progres a fost pentru națiunile din răsărit, ortodoxismul străbun.

*

Aceste adevăruri „pietre unghiulare“ se desluşeau înaintea ochilor mei sufletești atât de cuceritor în ziua întâi a Anului nou cu ocazia recepției dela reședința noastră episcopească din Caransebeș.

Ca o plăcută continuare a petrecerii Anului Nou în Casa Domnului, vizita intelectualilor, neobicinuit de numeroși la Inaintestătorul eparhiei noastre, a luat proporții de unică și întrecătoare sărbătoare.

Insaşi prezența d-lui general Corneliu Dragalina, fiul eroului dela Jiu, Ioan Dragalina, desvălue importanța acordată unei vizite la început de an, P. S. Sale Episcopului Vasile al Caransebeșului.

Nu este numai „expresia dragostei respectuoase și a devotamentului cu care Clerul și Poporul din Oraș împrejmuește pe Arhipăstor de ziua Anului nou — zi întreit sărbătorească pentru Dânsul —, ci este afirmarea puternicei solidarități dintre Arhiereu și Popor, la umbra căreia trebue să renască glorioasa tradiție culturală și românească a Caransebeșului.

„Și până acum Reședința Episcopească din Caransebeș a ocrotit alese și nobile năzuințe românești — spunea mai departe păr. iconom-stavrofor R. G. Ancuşa. — Cu lacrimi în ochi, o bună parte din eparhie, hrănită din bogata sevă a tradiționalismului și conservatorismului ortodox de aici se desparte în acest an de noi. Ne rămâne însă mângăerea și conștiința că am fost cei mai aleși și convinși militanți pentru realizarea unui vechi vis al Bănățenilor“...

„Nu-mi veți lua în nume de rău dacă mă simt deosebit de mișcat astăzi în fața D-Voastre atât de numeroși și a cuvintelor cu adevărat impresionante ce mi s'au adresat — a răspuns Prea Sfinția Sa. Manifestația de azi eu doresc să o afirmați de-acum înainte în vorbele și faptele D-Voastre zilnice, fiecare la locul ce ocupă în societatea românească *cu gândul numai la Biserică* și la rolul ei atât de covârșitor în viața Neamului românesc. Așa, binecuvântarea lui Dumnezeu va fi totdeauna cu noi, ocrotindune în mijlocul ispitelor și al greutăților prin care trecem“...

*

Stăruitoarele sfaturi și îndemnuri, controlul neîncetat și pe teren au dat în eparhia noastră una din cele mai bogate recolte de ordin bisericesc.

Cine trage la îndoială acum valoarea națională românească a frumoaselor realizări de aici, al căror fericit îndrumător a fost și este P. S. Părinte Episcop Vasile?

Cu adevărat, precum mărturisește ziarul Curentul într'un articol publicat deunăzi sub titlul „Episcopul Lazarescu la granița de Vest“, P. S. Sa „luptă din toate puterile *pentru ridicarea Românilor bănățeni, sub toate raporturile și pentru fericirea lor nu cruță un moment, socotind că nici o jertfă nu e prea mare pentru mângăerea lor*“.

Arhipăstorirea P. S. Sale este pentru noi „mlădița cu care ne altoim în semnul unei renașteri sufletești“ pentru care împreună cu soborul celor nouă preoți s'a rugat în sfânta biserică în ziua Anului nou.

Doamne, păzește-L întru mulți ani!

Insufleţita adunare

a Sfatului Negustoresc din Caransebeş.

In 27 Decemvrie 1939 a avut loc în orașul nostru o adunare a Sfatului Negustoresc.

Președintele Sfatului, dl Augustin Muntean, cu însufleţirea ce-l caracterizează, a expus motivul convocării: subscrierea de Bonuri pentru înzestrarea Armatei.

In cuvântarea d-sale captivantă a arătat rolul național și patriotic al negustorilor și meseriașilor astăzi prin contribuția lor la întărirea securității naționale, precum și avantajul ce-l oferă pentru cetățeni subscrierea de Bonuri.

Iată cuvântarea d-lui Aug. Muntean, rostită în sala mare a Primăriei:

Domnilor,

Inainte de toate țin să Vă mulțumesc pentru felul cum ați răspuns la invitarea ce Vi s'a făcut, putând

astfel să declar adunarea D-Voastre de o înălţătoare manifestaţie profesională.

Scopul întrunirii D-Voastre de astăzi este ca să Vă fac de cunoscut, că Guvernul Frontului Renaşterii Naţionale a adresat un Apel către toate clasele sociale din ţara noastră, îndemnându-le să sprijinească acţiunea sa intreprinsă pentru subscrierea de Bonuri de Imprumut de Stat, pentru procurarea mijloacelor necesare la înzestrarea armatei.

Acest Apel al Inaltului Guvern a fost adresat şi Sfatului Negustoresc din acest oraş, punându-se în vedere Secţiei noastre, ca să luăm toate măsurile cuvenite, ca toţi comercianţii, industriaşii şi meseriaşii din oraşul Caransebeş şi circumscripţia aparţinătoare, să subscrie la Bonurile de Inzestrare a Armatei prin mijlocirea Sfatului Negustoresc, care este singur în măsură de a aprecia mai bine şi mai just posibilitatea de contribuire a fiecărui membru din breslele D-Voastre, iar pe de altă parte Inaltul Guvern a voit prin această procedură ca să cunoască manifestaţia din intreagă ţara, a tuturor breslelor profesionale, în această operă naţională şi patriotică.

Dar Apelul Inaltului Guvern mai este şi un călduros îndemn, ca fiecare dintre D-Voastre să Vă faceţi datoria cu demnitate prin o contribuire cât mai mare, mobilizând în acest scop întreagă conştiinţa D-Voastre naţională şi patriotică şi deschizând larg porţile inimilor D-Voastre pentru iubirea de patrie.

Am deplina convingere că breslele profesionale din acest oraş vor şti să răspundă la Apelul Inaltului Guvern, aşa dupăcum au ştiut să răspundă în toate împrejurările ca la o chemare sub drapel, pentru a nu rămâne în urma celorlalte bresle din ţară şi nici în urma celorlalte clase sociale din acest oraş.

Nesiguranţa ajutorului ce ar trebui în caz de nevoie să cerem altor ţări, constitue în împrejurările de azi grija cea mai de căpetenie pentru factorii responsabili ai ţării noastre şi această îngrijorare, de sine înţeles, ne obligă să fim pregătiţi în orice moment şi să ne bazăm înainte de toate pe puterile noastre proprii, adecă pe o armată atât de bine provăzută cu toate armele şi aparatete cele mai moderne de apărare pe uscat, pe apă şi în aer, încât să putem asigura respectarea hotarelor noastre, prin ceeace am asigura şi liniştea din lăuntrul ţării noastre. Pentru această siguranţă se cer bani şi dacă Inaltul Guvern ne cere în acest scop să împrumutăm Statul Român, noi nu vom înţelege ca să ne târguim asupra contribuţiei ce trebue s'o dăm şi nici nu vom avea motiv să credem că vom da prea mult, fiindcă tot ceeace dăm ne dăm numai nouă înşine, deoarece este în interesul nostru al tuturora ca să dovedim străinătăţii că suntem capabili de a jertfi orice pentru apărarea independenţei noastre.

Istoria ne arată, că în vremuri grele, când trebuia să se decidă asupra sorţii poporului nostru, negustorimea a fost totdeauna la înălţime. Urmaţi deci acest nobil exemplu şi de astă dată, pentru ca şi ţara noastră să se poată mândri, că este în stare să reziste oricărui duşman ce ar cuteza să se atingă de hotarele noastre.

Ce înseamnă o armată provăzută cu tot armamentul timpurilor noastre, vedem din rezistenţa uimitoare a micului popor finlandez de 3 milioane şi jumătate, faţă de colosul popor de 180 milioane al Rusiei.

Dealtfel oricât de eroic ne-am lupta, fiind eroismul o virtute a poporului român, dacă armata noastră nu va fi motorizată şi nu va fi sprijinită pe o forţă de tancuri şi pe o aviaţie puternică, cu greu vom putea rezista, dupăcum aţi văzut şi din cazul cu Polonia.

Această situaţie ne arată în deajuns, că nu mai putem sta cu mâinele în sân şi că va trebui să ne desbrăcăm de o mare parte din preocupările noastre de interese particulare, în faţa marelui interes al ţării.

In ce priveşte partea tehnică a subscripţiei de Bonuri de Inzestrare a Armatei Vă pot spune, că felul cum a înţeles Inaltul Guvern să plaseze aceste Bonuri, este cel mai fericit pentru ţara noastră, care a trecut prin atâtea crize financiare, economice şi politice. Dar este şi cel mai nimerit sistem de operaţie pentru subscriitori, fiindcă se putea recurge şi la alte sisteme mai practice şi cu mai puţină bătaie de cap pentru Inaltul Guvern. Adecă se putea recurge la inflaţie, ceeace înseamnă să se tipărească atâţia bani câţi vor trebui. Ne aducem aminte ce pagube a adus ţării noastre inflaţia de după răsboiu, ale cărei urmări le simţim şi azi. Iar o inflaţie de răsboiu ar însemna, că ce cumperi azi cu 100 Lei să cumperi peste câteva săptămâni cu 1000 Lei şi peste câteva luni cu 10.000 Lei, şi aşa mai departe.

Un alt sistem putea să fie înfiinţarea unui impozit special pentru înarmare şi în măsură şi mai mare decât impunerea de pe un an, dupăcum s'a făcut aceasta şi în alte ţări. Apoi se putea recurge la stampilarea banilor, luându-se până la jumătate din valorile stampilate. Şi se mai putea recurge la facerea acestui împrumut în străinătate, ceeace însă era legat de comisioane şi spese mari de intervenţie. Dar Inaltul Guvern n'a recurs la nici una din aceste patru posibilităţi, ci a lăsat pe cetăţenii ţării să se manifeste din îndemnul lor propriu pentru a ne putea prezenta cu demnitate atât inlăuntrul ţării cât şi în afară.

In ce priveşte plasamentul în aceste Bonuri, Vă pot spune, că este cel mai rentabil dintre toate împrumuturile câte a făcut Statul Român până în prezent. Aceste bonuri oferă următoarele favoruri:

Se dă o bonificare de 30 Lei după fiecare 1000 Lei plătită până la 1 Martie 1940, reprezentând cuponul pe 6 luni înainte, socotit dela 1 Decemvrie 1939 până la 1 Iunie 1940.

Se acordă o dobândă de $4^1/_2\%$, adecă cea mai urcată fructificare de capital ce se oferă în prezent.

Bonurile vor fi primite la valoarea nominală drept cauţiuni şi în vadiu de licitaţie.

Sunt scutite de orice impozite şi taxe prezente şi viitoare.

Vor fi primite în plata impozitului la valoarea nominală în proporţie de 20—30%.

In caz de nevoie de numerar, posesorul lor are putinţa să ceară după 6 luni restituirea de 20% din valoarea nominală la bonurile pe trei ani şi de 30% din valoarea nominală la cele pe 5 ani.

Se pot pune în gaj la Banca Naţională şi la alte bănci şi de aceea ele constituiesc o rezervă pentru cazuri de nevoie, iar publicul ar trebui să se obicinuiască cu acest fel de procurare de credit scutit de cheltuieli şi de pierdere de timp.

Plata bonurilor subscrise se poate face şi în rate până la 1 Martie 1940.

Deci erau suficiente numai aceste condiţiuni favorabile pentru succesul aşteptat al acestui împrumut al Statului, iar dacă mai avem pe deasupra acestora şi măreţul scop de înzestrare a Armatei, este fără îndoială, că cu toţii vom şti aprecia toate acestea, făcându-ne datoria cu demnitate.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

5. **Variabilitatea teoriilor ştiinţifice.** Indepărtarea voluntară şi tendenţioasă, ori mai adesea fără voe dela metodele specifice ştiinţelor pozitive, are drept rezultat faptul că multe din concluziile lor, pe baza cărora lumea de azi îşi construeşte sistemul de înţelegere al realităţii, să nu fie adevăruri sigure, ci numai explicări subiective ale unor oameni de ştiinţă, de cari aceştia au nevoie pentru a clasa sistematic, într'o înlănţuire logică un ansamblu de legi şi fenomene cunoscute, spre a putea explica pe baza acestei formulări, numită *ipoteză*, fie cauzele cari determină raporturile prinse în legi, fie raţiunea devenirii unor fenomene încă neprecizate.

O categorie de ipoteze, cari cuprind o sumă de fenomene împreună cu explicaţiile lor şi pe baza cărora pot fi făcute măsurători exacte, iar explicaţiile legate logic pe baza principiului cauzalităţii conduc înspre lămurirea unor probleme de ordin general, formează o *teorie*[1]).

Ipoteza arată numai calitativ un fenomen, pe când teoria îl măsoară şi cantitativ[2]). Aceste doă noţiuni nu sunt identice dar în semnificaţia lor în lumea specialiştilor, cum sunt cele mai adesea în ştiinţa popularizată. Şi majoritatea teoriilor formulate în ştiinţă nu sunt altceva — după criteriul de distincţie pomenit — decât simple ipoteze sau presupuneri, întrucât nu oferă nici un element măsurabil.

Teoria este mai apropiată de adevăr decât ipoteza, fără a fi însă adevărul însuşi. Ea se găseşte cam la jumătatea drumului străbătut de procesul ipoteză-lege. Pentru a se transforma în certitudine ştiinţifică, teoria trebueşte verificată prin numeroase experienţe, care dacă îi cofirmă principiile stipulate ipotetic în ea, o ridică la rangul de adevăr incontestat, ce poate fi formulat ca *lege*. In multe cazuri diferitele teorii au putut fi verificate experimental şi s'a transformat în adevăruri evidente. Dar cele mai adesea au rămas în afară de orice posibilitate de demonstrare experimentală.

Oricum ar fi, rolul ipotezelor şi al teoriilor e foarte mare pentru progresul ştiinţelor[3]). O ipoteză sau o teorie odată formulată, pentru a lega fenomenele între ele într'o explicaţie provizorie, ajută la mersul înainte în cucerirea adevărului ştiinţific[4]), căci aplicându-se în diferite domenii face necesare şi sugerează o sumă de observaţii şi de experienţe, contribue apoi la o verificare prin prisma nouilor supoziţii a unor date sau enunţări mai vechi, rezultând din acest proces de confruntare o mulţime de foloase pentru ştiinţă, noui metode de experienţă, de punere la punct sau perfecţionare a celor vechi, noui ipoteze etc. Şi dacă o ipoteză rămâne în ştiinţă numai atât timp cât poate explica mai mulţumitor ca oricare alta anumite fenomene, iar când nu mai poate îndeplini această funcţiune e părăsită în favoarea alteia noui, experienţele ce au fost inspirate din ea rămân însă câştiguri definitive în patrimoniul ştiinţific. In acest sens, marele chimist englez *Sir William Ramsay* a afirmat că „imaginaţia a avut foloasele ei şi dacă ideile nu ar fi mers înaintea cercetărilor, mic de tot ar fi fost progresul făcut până azi[5]).

Dar dacă teoriile ştiinţifice, (oricât de seducătoare ar fi unele), nu sunt totdeauna expresia realităţii, urmează că atât cât ele nu ies din câmpul ipotezelor ar fi o greşală de ordin ştiinţific să le acordăm deplină încredere şi să le privim ca adevăruri incontestabile, mai ales acelea din care ar face cineva armă contra cărţilor sfinte[6]). Ceeace din nefericire se întâmplă adesea în rândurile celor ce fac „ştiinţă cu tendinţe", cu tendinţe anticreştine şi antispiritualiste, cari confundă ipoteza cu realitatea şi iau ca fapte pozitive ipotezele proprii sau ale celor ce militează în acelaşi sens.

Impotriva unor asemenea tendinţe de extrinsecism ştiinţific a spus marele fiziologist francez, om de ştiinţă pozitivă şi deschizător de drumuri noui, *Claude Bernard*, că: „Teoriile şi adevărurile ştiinţifice, nefiind adevărul nestrămutat, trebue să fi totdeauna gata să le părăseşti, să le modifici, de îndată ce ele nu mai reprezintă adevărul".

Aceeaşi afirmaţie a făcut-o şi fostul profesor de Chimie anorganică dela Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti, *G. G. Longinescu*: „Trebue să spunem că ipoteza nu e adevărul în sine; ipoteza e numai un mijloc pentru căutarea adevărului. Pe când o ipoteză se poate schimba, adevărul rămâne acelaşi. Nu poate fi vorba de ipoteză adevărată; o ipoteză poate fi numai folositoare sau nu[7])".

Conchidem cu *Garrigou-Lagrange*: „Teoriile trebue să interpreteze faptele şi nu să le suprime[8])", să se menţină adică exclusiv în domeniul realităţii.

(Urmează)

1) Vezi Istrati-Longinescu, op. cit. p. 121.
2) Ibidem, p. 121.
3) Cf. M. Lavaud de Lestrade: „*Accord de la Science avec le premier chapitre de la Genèse*". Paris 1885; p. 17; Cf, Istrati-Longinescu, op. cit. p. 106.
4) Ibidem.
5) La Istrati-Longinescu, op. cit. p. 17.
6) Cf. Lavaud de Lestrade, op. cit. p. 17.
7) Istrati-Longinescu, op. cit. p. 106.
8) Garrigou-Lagrange: „Dieu" p. 140, ap. Todoran op. cit. p. 81.

TIMIŞ
P II. 986

La telegrama pe care Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile a trimis-o în numele eparhiei din prilejul Anului Nou Majestăţii Sale Regelui nostru Carol II, Majestatea Sa a binevoit a răspunde cu următoarea telegramă:

Bucureşti, Palatul Regal 41264

Mulţumesc călduros Prea Sfinţiei Tale pentru frumoasele si caldele urări ce mi le trimiteţi de anul nou din partea eparhiei Caransebeşului şi a Păstorului ei La mulţi ani Sănătate *CAROL R.*

ŞTIRI

Biserica şi împrumutul de înzestrare a Armatei. Salariaţii eparhiei Caransebeşului convinşi de marea importanţă ce are Armata în opera de apărare şi întărire a Patriei, a subscris salarul său pe o lună în bonuri pentru înzestrarea Armatei. Această contribuţie împreună cu cea a Consiliului eparhial se cifrează la suma de aproape un milion şi jumătate Lei.

Manifestaţie bisericească în Anina. Mare praznic bisericesc a avut ziua întâia a ss. sărbători ale Naşterii Domnului parohia noastră din Anina: s'au cununat opt perechi funcţionari — fruntaşii şi conducătorii muncitorilor. Naşi au fost Doamna şi Domnul *Vasile Poboran,* director al minelor. Aceste prime cununii în biserica nouă din Anina, asistate până la refuz de mulţimea credincioşilor prezenţi, au impus deopotrivă în ochii parohienilor cât şi în acei ai străinilor. Sunt în acelaşi timp început de realizare fericită a Bisericii vii a lui Hristos — după cuvântul arhieresc, rostit la sfinţirea bisericii „...să însufleţim cu duhul credinţei noastre zidurile reci de piatră ale bisericii". Sub impresia acestei manifestări, la care din nou se remarcă prezenţa grijulie a distinsului director V. Poboran — alţi 16 muncitori s'au anunţat pentru cununare. Laudă conducătorilor bisericii din Anina! Laudă harnicului preot Marcu Bănescu!

Impresionantă manifestaţie au făcut preoţii din prototopiatul Caransebeş Joi în 4 Ianuarie a. c. Prea Onoratului protopresbiter iconom-stavrofor R. G. Ancuşa din prilejul binemeritatei distincţii de care a fost împărtăşit cu prilejul Sfintelor Serbători. Omagiul dragostei şi devotamentului lor l-a tălmăcit preotul Isaia Suru, admin. protopopesc, la ceeace păr. consilier Ancuşa a răspuns adânc mişcat, mulţumind totodată pentru gestul frumos al preoţilor.

Concert religios în Silha. Preotul Victor Popoviciu din Silha a aranjat în ziua doua a Crăciunului cu concursul asociaţiei corului bisericesc „Sf. Gheorghe" un binereuşit concert compus din coruri, colinde şi declamări de poezii religioase. A luat parte un numeros public din Silha, Coşteiu şi chiar din Logoj.

Mulţumită publică. In numele credincioşilor din Oraviţa-română şi pe această cale aduc mulţumiri d-lor Mihail Chiteală, şeful Poliţiei şi Constantin Săulescu secretar al poliţiei din Oraviţa pentru darul făcut sfintei noastre biserici: o cruce şi o candelă în valoare de 1000 Lei, cumpărate la librăria diecezană. *Cornel Jurca,* preot.

A apărut: Calendar Bisericesc al eparhiei Caransebeş, pentru părete pe anul 1940. Tip. pe hârtie velină şi bogat ilustrat. Preţul 5 lei exemplarul. La comenzi de 50 exemplare se acordă rabat.

Concurs

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3214 B. ex 1939 din 20 Maiu, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Greoni** protopresbiteratul Oraviţa, devenită vacantă pe urma pensionării preotului George Popa.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jugăre.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngrij alesul preot.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoteşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătore şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales,

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort rom. din Greoni prin Prea On. Oficiu protopopesc a Oraviţei.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Greoni, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 9 Iulie 1939.

Preşepinte. L. S. Secretar:
Ioan Lupinca *Adam Boţoc*
adm. paroh.

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.
Greoni la 26 Iulie 1839.

Virgil Musta
protopop.

3—3

Smirnă kgr. à 270 lei
Tămâie (lacrimă) „ „ 230 „

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ransebeş, 14 Ianuarie 1940 CENZURAT. Nr. 2

Foaia Diecezan

Organul epa ortodoxe române a Caransebeşului

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manu
iar
„Tip

APARE DUMINECA

înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii i Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Poezia zădărniciei.

Nimic nu e mai negru, mai urât şi mai vrednic de titlul de vrăjmaş înaintea sufletelor noastre ca zădărnicia.

Decâteori ni se opreşte privirea asupra rămurelelor cari nu de mult răspândeau în jurul lor miresme dulci de floare şi azi goale şi sărace tremură de frig, ne gândim la zădărnicie.

Parecă dăm faţă cu cel mai groaznic tank din lume cu zădărnicia, când ne iese în cale un cunoscut pe care îl ştiam altădată voinic plin de avânt şi de duh şi azi îl vedem gârbovit şi subţiat de boale grele.

Dar legea aceasta a zădărniciei presupusă groaznică ni se pare adevărată binefăcătoare când analizăm mai adânc întâmplările din lume. Nu pot să-mi închipui altcum şi nu poate fi altcum decât că toţi şoarecii din lumea aceasta sunt pe lângă toate puterile lor slăbuţe cei mai mari megalomani şi când se apucă să roadă lemnele din casa creştinilor au iluzia că va veni cu siguranţă ziua când au isprăvit să roadă tot ca apoi în urmele lor să nu rămână decât mormane uriaşe de rumegături.

Sărmani şoricei cum se înşală de amar, ei rod cu străşnicie de mii de ani şi totuşi ziua triumfală când au ros tot nu a venit şi nu are să vină niciodată.

Irod cel prea puternic a fost absolut sigur că are să-l piardă pe Mântuitorul lumii pe Domnul nostru Iisus Hristos, dar timpul şi întâmplările au dovedit că şi el sărmanul a avut fantazie de şoricel.

Şi dacă avem timp să scormonim istoria pe toate feţele ei ca să ne convingem în ce măsură mare a existat la oameni mentalitatea şoriceilor cari nu-şi dau seama că zădărnicia zâmbind toceşte şi munceşte şi dinţii cei mai ascuţiţi.

De sfintele sărbători mi-a căzut în mâini o revistă în care am cetit păţania unui tiner inginer englez la Moscova. Angajat în regulă cu contract la o fabrică de avioane, se căsătoreşte cu o tânără rusoaică ai cărei părinţi fuseseră ucişi de profeţii „dreptăţii sociale".

Devenit suspect cu mari greutăţi îşi primeşte paşaportul pentru Anglia dar fără putinţa să-şi ducă cu el tânăra soţie. Dar englezul nu s'a lăsat, s'a dus în Rusia cu avionul şi cu ajutorul colegilor ingineri îşi răpeşte prima-i soţie. Urmărit de avioanele ruseşti cu chiu şi vai trece hotarul. Cănit, rupt, însingerat, obosit de moarte, atâta putere mai are să ameninţă cu amândoi pumnii ţara în care în numele celei mai avansate „libertăţi sociale" vieţile omeneşti nu număra mai mult decât cojile de pepeni.

Bietul englez cu capul plin de cunoştinţe tehnice şi cu braţele de oţel nu poate să conceapă barbaria întâmplată cu el. Sărmanul englez căzuse jertfă şi el şoriceilor care pretind sus şi tare că între comunism şi între creştinism nu se va putea face niciodată împăcare fiindcă Dumnezeu care ocârmueşte lumea nu există, ci da, există şoriceii care au luat asupra lor ocârmuirea lumii şi cu singuranţă au să-i roadă toate temeliile. Să prea poate ca noi cei de azi să ne călătorim de pe lumea aceasta înainte de împlinirea sorocului, dar e sigur ca strălucirea soarelui pe cer, că nepoţii noştrii vor vedea cum se prăpădesc şoriceii atotrozători şi cum va merge lumea înainte călăuzită de puterea fără sfârşit a lui Dumnezeu. Ce mângăere mai frumoasă şi mai vindecătoare putem să oferim oamenilor din lumea aceasta cari îndură şi sufăr din greu pe urma şoriceilor cari cred că au dreptul să se numească societari cu Tatăl cel ceresc în ocârmuirea lumii acesteia decât aceea că nimic nu poate opri în calea sa providenţa divină singura conducătoare

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ TIMIŞ

şi că zădărnicia râde dîin pîin de nişte şoricei, cari în închipuirea lorr săi cred rozători a toată lumea.

E frumoasă şi e milostivă zădărnicia cu legile ei neîndurătoare!

Nu a sădit Domnull mai frumoase flori de câmp decât pe locurile pe cari le-au dispreţuit oamenii. Mai frumoşi ccireşi şi vişini nu sunt decât în cimitire la căpătâiul morţilor, cari în viaţa lor nu au voit să ştie de cele Dumnezeeşti lucruri.

Tehnica, zeiţa vremurilor, nu vrea să ştie nimic de faraonii măreţii, cari au poruncit ei de muncitorii anonimi, cari cu sutele de mii şi-au jertfit vieţile în munca cestrem de grea pentru ridicarea piramidelor.

Zădărnicia groaznică devine deadreptul sublimă când te gândeşti că vestejeşte definitiv şi îngroapă tot ce nu s'a făcut pe acest pământ cu gândul drept şi curat la Dumnezeu şi ca un plug uriaş desgroapă tot mereu faptele curate şi frumoase săvârşite întru mărirea şi lauda Domnului.

Orice s'ar întâmplai în lumea aceasta, să avem siguranţa că la ocârmuirea ei numai şi numai Dumnezeu cel veşnic şi atotputernic are Cuvântul, încolo tot mistue până la ultima fărâmă legea zădărniciei..

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

Aidoma muribundului care, cu sufletul la buze, stă cu'n picior pe ţărmul vieţii de aici şi cu celălalt pe al vieţii de dincolo, pe muribundul care cu groază, înspirată de enigmele eternului şi de sentinţa dreptului Judecător, se vede la hotarul ce desparte două lumi, diametral opuse: una, care o lasă şi alta în care aşteaptă cu firească înfrigurare să intre, — omul zilelor noastre şi, poate, şi al timpurilor trecute, în amurgul fiecărui an, luminat de zorile revărsate de anul ce se naşte, îngână ori murmură, tainic ori răspicat, sub patratirul duhovnicului nevăzut, bilanţul faptelor trecutului, proectând, pe firmamentuil viitorului, dorinţi şi nădejdi, cari ca stâlpul de foc din pustiul Arabiei îi vor lumina calea prin sinuozităţile anului nou, care la rându-i se va scurge ca un şiroiu de apă, în marea fără de mărgini a trecutului.

In *noaptea* anului nou — *simbolul vieţii de aici*, oamenii, din sufletull cărora n'a fost izgonită credinţa mântuitoare,, fac, asemenea muribundului şi penitentului ciutremurat de proprile-i fărădelegi, acte de penitenţă aspră, de confesiune sincerà, atunci când, goniţi de remuşcări, regretă şi plâng amar abaterile săvârşite sub imperiul răului, cerşind, sub impulsul imperativelor categorice ale conştiinţei, adesea grav ultragiată, putere de Sus, să poată păşi, în *anul nou* — el însuşi *icoana vieţii cele noui*, a vieţii spirituale evanghelice, pe calea care duce la fericirea adeyărată, promisă de Mântuitorul tuturor „făcătorilor de pace", a acelei păci, care azi constitue idealul suprem spre care aleargă omenirea conştientă.

Anul 1940, în zodia căruia am intrat, este un an, căruia nu-i găsim asemănare în lanţul bimilenar al anilor vieţii poporului nostru pe aceste plaiuri, un an care se inaugurează sub semnul marilor îngrijorări şi al nepătrunselor taine şi întrebări. Şi nu numai pentru poporul nostru, ci poate în măsură şi mai largă pentru celelalte popoare de pe glob, multe din ele surprinse de zorile noului an într'o incăierare apocaliptică.

Din această quasi-universală încleştare şi ciocnire între puterile întunerecului şi ale luminii, între popoarele mari, cari prin foc şi sabie, prin tancuri şi torpile, prin avioane şi submarine, vor să reducă la sclavie şi chiar la neliinţă popoarele mai mici, sub raport numeric, — din această satanică războire de a clădi pe ruinele nenorocitelor dar nobilelor popoare mai emici, *spaţii vitale*, care să sature poftele hămesitelor şi nesfârşitelor hoarde, pornite în goană nebună după pradă şi sânge uman, — din hora acestei nebunii, în care a intrat să dănţuiască o parte din lume, se aude — alături de chiotele de satanică bucurie a fiarelor apocaliptice pornite să înghită lumea —, ca odinioară în Rama „plângere şi tânguire şi ţipet mult" ieşit din pieptturile victimelor sacrificate, pentru salvarea patrimoniului spiritual universal, câştigat de omenire, prin strădanii de veacuri.

Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, prin înţelepciunea Reprezentantului Său între noi şi a sfetnicilor Lui, şi prin credinţa în destinele neamului nostru, care credinţă totdeauna a inspirat curaj şi a făcut nebiruit poporul român în faţa duşmanilor, ţara noastră, clădită pe milioane de eroi, a fost pusă la adăpost de nenorocirile ce s'au abătut atât de crud asupra unora dintre neamurile şi ţările învecinate.

Românii, în frunte cu Regele şi conducătorii lor, au intrat în anul nou, stăpâniţi de sentimentul că o putere nevăzută, *Dumnezeul părinţilor noştri veghează* asupra destinelor ţării noastre, luminează minţile conducătorilor noştri şi întăreşte braţul înarmat al ostaşilor noştri.

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoşman.

Nr. 6996 B ex 1939.

Prea Onoratelor Oficii protopopeşti, Onoratelor Oficii parohiale, Onoratului Cler şi Iubitului Popor credincios din eparhia Caransebeşului.

Prin Decretul-Lege publicat în Monitorul Oficial Nr. 63 din 17 Martie 1938, alegerile eparhiale pentru periodul de 6 ani 1938—43, ordonate cu dispoziţiunile Consiliului nostru eparhial Nr. 108 B ex 1938 din 10 Ianuarie 1938, au fost amânate până la noui dispoziţiuni.

Înfiinţându-se însă, prin Decretul-Lege publicat în Monitorul Oficial Nr. 259 din 8 Noemvrie 1939, Episcopia ortodoxă română a Timişoarei, căreia urmează să se încorporeze şi parohiile de pe teritorul jud. Timiş-Torontal care până acum au aparţinut eparhiei noastre, s'a ivit necesitatea de a se aronda din nou circumscripţiile electorale pentru Adunarea eparhială şi a se efectua noui alegeri eparhiale.

Deci, potrivit dispoziţiunilor cuprinse în art. VI din Decretul-Lege pentru înfiinţarea acestei episcopii, Consiliul nostru eparhial, întrunit în şedinţa secţiilor unite de astăzi, a procedat la noua aronare a circumscripţiilor electorale pentru Adunarea eparhială şi în conformitate cu dispoziţiile Ministerului Cultelor şi Artelor Nr. 50932/1939 din 2 Decemvrie 1939 şi prin derogare dela dispoziţiile Decretului-Lege publicat în Monitorul Oficial Nr. 63 din 17 Martie 1938, a hotărât efectuarea alegerilor pentru Adunarea eparhială pe restul periodului 1938—1943.

Drept aceea, dispunem următoarele :

I. Pentru **alegerea membrilor din cler** se fixează ziua de **Joi 22 Februarie 1940** şi altfel preoţii din fiecare circumscripţiune, fără a mai aştepta altă convocare, au să se adune în această zi la ora 10 a. m., în localitatea şi localul destinat pentru alegerea membrului din cler pentru Adunarea eparhială, având a se urma la acest act conform dispoziţiilor art. 43—52 din „Regulametul pentru alegerea şi constituirea organelor reprezentative şi executive în parohiile, protopopiatele şi eparhiile din Patriarhia română".

Pentru cazul, că la 22 Februarie a. c., nu s'ar prezenta majoritatea absolută a alegătorilor din circumscripţiunea respectivă spre a putea constitui colegiul electoral preoţesc, alegerea să se amâne peste 14 zile, spre a se face în ziua de **Joi 7 Martie 1940,** când se va efectua cu oricâţi membri vor fi de faţă.

Sumarul încheiat despre operaţiunile Colegiului electoral se va înainta, **cel mult în termen de 48 ore,** Biroului electoral eparhial.

II. Pentru **alegerea membrilor mireni** se fixează **Dumineca fiului rătăcit,** adecă cea din **25 Februare 1940,** cu stricta observare a celor ce urmează :

1. Preoţimea parohială va publica cu 8 zile mai 'nainte, adecă în **Dumineca vameşului şi a fariseului, 18 Februarie 1940,** în fiecare biserică, că în Dumineca viitoare, adecă în 25 Februarie a. c., se va ţine Adunarea parohială electorală pentru alegerea a doi membri mireni în Adunarea eparhială pe restul periodului de 3 ani 1938—1943.

2. In Dumineaca din 25 Februarie a. c., întrunindu-se Adunarea parohială, **parohul sau administratorul parohial, care este preşedinte de drept al Adunării parohiale electorale,** după săvârşirea sfintei Liturghii cu Chemarea Duhului Sfânt, va deschide Adunarea parohială electorală şi constatând, după lista membrilor Adunării parohiale, numărul alegătorilor prezenţi, va desemna cu consimţământul Adunării, din sânul ei, unul sau doi secretari şi doi bărbaţi de încredere, cari vor redacta şi semna, împreună cu preşedintele, sumarul şi actele Adunării. Observăm, că Adunarea parohială electorală se consideră valabil constituită cu orice număr de membri prezenţi, neadmiţându-se nici o amânare.

Adunările parohiale electorale nu pot avea loc în biserică, ci se vor convoca într'un local potrivit (art. 54 din Regulament).

In Adunarea parohială electorală pot lua parte numai membrii Adunării, fiind strict oprită participarea altora. Pe preoţi îi îndatorăm să grijească de aceasta.

Drept de vot au toţi membrii Adunării parohiale înscrişi în lista membrilor. Preoţii şi diaconii nu votează.

Ca membrii în Adunarea eparhială pot fi aleşi numai dintre candidaţii admişi şi anunţaţi de către Biroul electoral eparhial.

In parohiile vacante, întru cât administratorul parohial ar fi împiedecat din vre-o cauză oarecare de a convoca şi prezida Adunarea parohială electorală, alegerile se vor efectua sub preşedinţia vre-unui preot din parohii cu mai mulţi preoţi, desemnat de cu vreme de către protopopul tractual.

3. După constituirea biroului Adunării parohiale electorale, se citeşte ordinului Consiliului eparhial cu privire la alegere, precum şi lista cu numele candidaţilor admişi de Biroul electoral eparhial. Apoi, suspendându-se şedinţa pe timp de 15 minute, pentru a se da alegătorilor timp de gândire asupra persoanelor pe care ar dori să le aleagă, — se redeschide din nou şi preşedintele îi invită pe alegători la votare.

4. **Alegerea cu aclamaţiune nu este admisă,** deoarece alegerea nu se săvârşeşte pe deplin în Adunările parohiale, ci la actul scrutinului, unde se numără voturile singuratice adunate din întreaga circumscripţiune electorală.

Votarea se face nominal cu graiu viu, **sau la cererea scrisă a 20 membri prezenţi cu vot secret.**

a) **La votarea nominală,** cu graiu viu, secretarul va ceti cu voce înaltă pe fiecare alegător din lista membrilor verificaţi, iar fiecare alegător prezent îşi va da votul cu graiu viu pentru doi candidaţi din numărul candidaţilor admişi pe listă şi anunţaţi de către Biroul electoral eparhial. Apoi, secretarul, sub controlul preşedintelui şi al bărbaţilor de încredere, trece în sumarul Adunării parohiale numărul curent, numărul sub care votantul este înscris în lista membrilor, numele şi conumele votantului, precum şi numele şi conumele candidaţilor pentru cari votează.

b) **Votarea secretă,** se face cu buletine (şedule) de aceeaşi culoare şi mărime, ştampilate cu sigilul parohiei.

Procedura este aceeaşi ca şi la votarea cu graiu viu, cu deosebirea, că în loc de a spune numele candidaţilor pentru care votează, alegătorul scrie pe buletin numele celor doi candidaţi şi prezentându-se la masa biroului, depune buletinul în urnă.

Membrii biroului votează la urmă.

Urna se află aşezată pe masa biroului, iar introducerea buletinelor se face în asistenţa preşedintelui şi a celor doi bărbaţi de încredere. Secretarii înseamnă în listă, în dreptul voturilor, menţiunea a votat.

c) Lista voturilor se ţine deschisă **până la ora 3 p. m.** Dacă însă se vor mai afla la ora aceasta în sală alegători, cari n'au votat încă, atunci votarea se va prelungi până la epuizarea complectă a votanţilor prezenţi, încheiându-se apoi votarea definitiv şi consemnându-se ora încheierii în sumarul şedinţei.

d) După încheierea votării, se stabileşte rezultatul. Dacă votarea a fost secretă, preşedintele Adunării parohiale, în prezenţa alegătorilor, numără buletinele de vot, spre a constata dacă numărul buletinelor corespunde numărului votanţilor, apoi totalizează voturile şi stabileşte rezultatul.

Buletinele albe, cele incomplecte, indescifrabile sau cu mai mult de doi candidaţi, se consideră nule.

După votare, buletinele se ard în faţa alegătorilor.

5. Stabilindu-se rezultatul votării, preşedintele dispune redactarea sumarului, după formularul aici anexat şi amintit şi la p. VII. Sumarul va cuprinde următoarele amănunte: numirea parohiei şi a circumscripţiunii electorale respective, data convocării, locul şi ora întrunirii Adunării parohiale electorale, săvârşirea Chemării Duhului Sfânt, cetirea ordinului Consiliului eparhial, constituirea Adunării parohiale electorale, modalitatea votării, numele votanţilor cu indicaţia numărului din lista membrilor, numele candidaţilor pentru cari s'a votat (acestea numai în caz de votare nominală cu graiu viu), ora începerii şi închiderea votării, totalizarea voturilor şi anunţarea rezultatului.

Sumarul se citeşte, se verifică şi se subscrie în faţa Adunării electorale de către preşedinte, secretari şi bărbaţii de încredere şi se aplică pe el ştampila parohiei, apoi se pune în plic sigilat cu sigilul parohiei peste ceară roşie şi se încredinţează unuia dintre bărbaţii de încredere, ca să se prezinte personal cu el înaintea delegatului eparhial în ziua, ora şi locul designat pentru despuierea scrutinului din respectiva circumscripţie. Pe plic, în loc de adresă, se scrie: „Sumarul Adunării parohiale electorale pentru alegerea celor doi membri în Adunarea parohială din comuna _____".

In sumarul Adunării eparhiale numele şi conumele alegătorilor şi cel al candidaţilor pentru cari s'a votat, se scrie întreg, nefiind permise semnele: — „ —, dto, sau alte prescurtări.

III. Despuierea scrutinului are loc în **ziua de de Joi 29 Februarie 1940, la ora 10 a. m.,** sub prezidiul delegatului eparhial, trimis anume în acest scop de către Consiliul eparhial.

Delegaţii parohiilor trimişi de către fiecare Adunare parohială cu rezultatul voturilor, întruniţi în ziua şi ora de mai sus în localul de cu vreme designat de către delegatul eparhial, vor alcătui colegiul mirenesc de despuierea a scrutinului.

Delegatul eparhial va arăta printr'o cuvântare potrivită însemnătatea întrunirii şi apoi va forma biroul colegiului, care se va compune, afară de preşedinte, din doi bărbaţi de încredere şi un secretar designat de preşedinte din sînul colegiului. Ei vor redacta şi semna sumarul.

Făcându-se apelul nominal al parohiilor din circumscripţia electorală respectivă, delegaţii parohiilor predau preşedintelui, unul câte unul şi în persoană, plicurile închise şi sigilate, iar secretarul va trece într'o listă numele parohiei, care a trimis plicul şi numele delegatului, care l-a prezentat.

Predându-se plicurile de către cei prezenţi, **lista mai rămâne deschisă încă o oră,** pentru a se complecta cu numele delegaţilor întârziaţi. Sumarele Adunărilor parohiale sosite **după acest termen nu se vor mai lua în considerare.**

Terminându-se predarea plicurilor, delegatul eparhial, în prezenţa tuturor, desface fiecare plic în parte şi, constatând că sumarele sunt semnate şi sigilate în mod reglementar, le acceptă la scrutiniu, în caz contrar le respinge, făcând despre aceasta o consemnare specială cu arătarea motivelor de respingere, semnată de membrii biroului şi anexată la actele alegerii.

După examinarea sumarelor, preşedintele dispune apoi, ca rezultatul votării din sumarele admise ca bune să se înscrie în sumarul scrutinului general.

Candidaţii, cari după numărătoarea şi totalizarea voturilor din toate parohiile prezentate la scrutiniu, vor întruni cele mai multe voturi, vor fi proclamaţi aleşi. In cazul că doi sau mai mulţi candidaţi vor întruni voturi egale, preşedintele va proceda imediat prin tragere la sorţi, proclamând ales pe cel ce va fi scos întâiu din urmă.

Delegatul eparhial va încredinţa celor doi candidaţi aleşi, dacă sunt de faţă, câte un mandat semnat de biroul scrutinului, iar dacă nu sunt de faţă, le va trimite mandatele pe calea cea mai sigură.

Despre operaţiunile despuierii scrutinului se va redacta un sumar, care va cuprinde următoarele date: locul, ziua şi ora scrutinului, numele delegatului eparhial, al secretarului şi al bărbaţilor de încredere, ora începerii şi închiderii scrutiniului, examinarea sumarelor scoase din plicuri şi numele celor doi mireni, cari au întrunit majoritatea voturilor.

Sumarul, precum şi mandatele celor aleşi vor fi semnate de delegatul eparhial, secretarul şi cei doi bărbaţi de încredere. Apoi, sumarul, împreună cu celelalte sumare şi acte ale Adunărilor parohiale, se vor înainta de delegatul eparhial, **în termen de 48 ore,** Biroului electoral eparhial.

V. Dacă vre-un delegat eparhial ar fi împedecat să-şi îndeplinească încredinţarea ce i-s'a dat, el este obligat să anunţe aceasta de cu vreme Consiliului eparhial, pentru ca să se poată face altă numire.

Dacă însă în ziua fixată pentru despuierea scrutinului, cei prezenţi constată, că până la ora 10 a. m. delegatul eparhial nu s'a prezentat spre a prezida despuierea scrutinului, atunci despuierea scrutiniului se va face sub preşedinţia preotului din localitate, sau acelui mai bătrân dintre membrii colegiului de scrutinu, care va îndeplini toate formalităţile privitoare la despuierea scrutinului. Despre aceasta se va face menţiune specială în sumarul scrutinului.

VI. Despre candidaturi. Pentru demnitatea de membri ai Adunării eparhiale pot solicita candidarea în oricare circusmscripţie electorală:

1. **Preoţii sau diaconii** înscrişi pe una din listele electorale din cuprinsul eparhiei, având în preoţie o **vechime de cel puţin 5 ani** şi cari s'au distins printr'o activitate deosebită şi purtare exemplară.

Ieromonahii, ierodiaconii şi călugării în genere nu pot candida, decât dacă deservesc o parohie şi sunt trecuţi în lista electorală respectivă.

Preoţii care se găsesc în cercetare disciplinară şi cei trimişi în judecata Consistoarelor spirituale nu pot candida în alegerile eparhiale (hotărârea Consiliului central bisericesc).

Candidaţii vor depune candidaturile în scris, prin cerere timbrată, la Biroul electoral eparhial, cel mai târziu cu 20 zile libere înainte de data fixată pentru alegere, adecă până în ziua de 31 Ianuarie 1940 ora 6 p. m., arătând circumscripţiile în care candidează.

2. **Orişicare mirean ortodox** înscris în una din listele membrilor Adunării parohiale de pe teritorul eparhiei, **dacă are vârsta de cel puţin 30 ani.**

Candidaţii mireni îşi vor anunţa candidatura Biroului electoral eparhial **prin petiţie scrisă şi timbrată în regulă, însoţită de o taxă de Lei 500,** cel mai târziu cu 20 zile libere înainte de ziua fixată pentru alegeri, adecă până la **5 Februarie 1940 ora 6 p. m.,** arătându-şi tot odată adresa exactă, precum şi circumscripţiile unde candidează.

La cererea de candidare se vor ataşa următoarele acte:

a) Extrasul de botez.

b) Certificatul parohiei, în care locuieşte candidatul, din care să se constate, că este înscris în lista membrilor Adunării parohiale.

c) Un certificat de bună purtare şi de practicarea vieţii bisericeşti, eliberat tot de către Oficiul parohial.

d) Un memoriu prin care candidatul îşi arată meritele sale reale pentru biserică, pe teren cultural, social, de binefacere, etc.

Petiţiile, care nu vor întruni condiţiunile de mai sus, nu vor fi ţinute în seamă.

Candidaţii vor putea avea câte un delegat al lor în Adunările parohiale electorale unde candidează, urmând ca numele delegaţilor să se anunţe din partea candidaţilor, în scris, preotului-conducător al Oficiului parohial respectiv, care va elibera dovadă despre anunţarea ce i-s'a făcut. Aceşti delegaţi vor fi din sânul Adunării parohiale respective şi vor putea asista în sala de şedinţă în tot timpul alegerii pentru supraveghierea votării, însă fără a împiedeca mersul lucrărilor. Ei vor putea face preşedintelui contestaţiuni în scris, care se vor alătura la dosarul alegerii. In caz de desordine provocată de delegaţi, preşedintele va putea dispune delăturarea lor din sală, ceeace se va menţiona în sumarul şedinţei.

VII. Despre contestaţiuni. Impotriva alegerilor membrilor clerici şi mireni pentru Adunarea eparhială şi a tuturor neregulelor întâmplate în legătură cu convocarea, constituirea, votarea, apoi cu despuierea scrutinului în amândouă colegiile, se pot face contestaţiuni de către **oricare alegător, care a participat efectiv la alegere.**

Contestaţiile se trimit Biroului electoral eparhial, în termen de 8 zile libere dela data alegerii. Ele trebuiesc să fie timbrate în regulă şi să conţină motivul contestaţiei, expus cu claritate şi sprijinit pe un text din legea bisericească sau din Regulament.

VIII. Pentru a uşura sarcina preoţilor-preşedinţi ai Adunărilor parohiale, se alătură aici sub '. un formular pentru sumarul Adunării parohiale electorale, iar pentru deplina orientare a preoţimei, a Adunărilor parohiale, a bărbaţilor de încredere şi a delegaţilor consistoriali, urmează aici împărţirea eparhiei în 20 cercuri electorale, împreună cu numele delegaţilor eparhiali.

N-rul circumscripţiei electorale	Locul în care are să se ţină alegerea resp. scrutinul	Numele comunelor aparţinătoare acestei circumscripţii	Numele delegatului eparhial
I.	Bocşa-mont.	Barbosu, Biniş, Bocşa-montană, Bocşa-română, Doclin, Duleu, Fizeş, Iersig, Jidovin, Ocna de fer, Ramna, Surducul-mare, Valeapaii, Vasiova şi Vermeş.	**Prot. Dr. Iosif Ieremia** adm. prot. în Bocşa-montană
II.	Bozovici	Bănia, Bozovici, Dalboşăţ, Gârbovăţ, Lăpuşnicul-mare, Moceriş, Rudăria şi Şopotul-vechiu.	**Pr. Ioan Goanţă** paroh în Bozovici
III.	Brebul	Apadia, Brebul, Cornuţel, Delineşti, Dezeşti, Ezeriş, Fârliug, Ohabiţa, Remetea-Pogănici, Soceni, Târnova, Valeadeni, Valeamare, Zorlencior şi Zorlenţul-mare.	**Prot. Dr. Zeno Muntean** prof. - dir. supl. la Acad. teol. în C-sebeş
IV.	Caransebeş	Bolvaşniţa, Borlova, Caransebeş, Dalci cu filia Cicleni, Jupa, Poiana, Rugi, Ruieni cu filia Turnul, Valeaboului, Vârciorova, Zerveşti şi Zlagna.	**Protos. Dr. L. Bosioc** prof. la Acad. teol. în Caransebeş
V.	Coşava	Băteşti, Brăneşti, Breazova, Coşava cu filia Nemeşeşti, Coşteiul de sus, Crivina, Curtea, Fărăşeşti, Homoşdia cu filia Coşeviţa, Jupâneşti cu filia Baloşeşti, Luncani, Margina cu filia Zorani, Petroasa, Poeni, Româneşti cu filia Goizeşti, Sinteşti, Temereşti şi Tomeşti.	**Pr. Ioan Muntean** adm. prot. în Făget
VI.	Domaşnea	Bogoltin, Cornea Cornereva, Domaşnea cu filia Cănicea, Feneş, Mehadica, Rusca şi Verendin.	**Prot. Iosif Câmpian** al Mehadiei în Orşova
VII.	Făget	Bârna, Băseşti cu fila Dumbrava, Bichigi, Botineşti, Bucovăţ, Bujor, Cliciova, Drinova, Făget, Furdia cu filia Hauzeşti, Gladna-română cu filia Gladna-montană, Jureşti cu filia Boteşti, Jupani, Mutnicul mic cu fila Drăgşineşti, Pogăneşti, Povârgina, Săzărani, Seceni, Susani, Sudriaş, Surducul-mic şi Zolt.	**Pr. Victor Iclozan** paroh în Băseşti
VIII.	Iablaniţa	Borlovenii-noi, Borlovenii-vechi, Cuptoarea cu fila Cruşovăţ, Globucraiovei, Globu rău, Iablaniţa, Lăpuşnicel, Luncaviţa, Pătaş, Pârvova, Petnic, Prigor cu filia Putna şi Prilipăţ.	**Pr. Traian Călţun** paroh în Borlovenii noui
IX.	Logoj	Armadia, Boldur, Herendeşti, Hezeriş, Hodoş, Honorici, Logoj, Logojel, Satu mic, Scăiuş, Sâlha, Tapia şi Visag.	**Pr. Mihuţ Jigorea** paroh în Logoj
X.	Moldova-nouă	Baziaş, Berzasca, Cărbunari-Stinăpari, Coronini, Gornea-Liubcova, Liubcova, Măceşti, Moldova-nouă cu filiile Moldoviţa şi Padina-Mateiu, Moldova-veche, Pojejena-română, Radimna, Sicheviţa şi Şuşca.	**Pr. Ioan Gropşianu** paroh în Cărbunari
XI.	Ohababistra	Cireşa cu fila Zăvoiu, Ciuta, Crâjma cu filia Mal, Ferdinand, Glimboca, Iaz, Mărul, Marga cu filia Vamamarga, Obreja, Ohababistra, Ruscamontană cu filia Ruschiţa, Voislova cu filia Valeabistra şi Var.	**Pr. Petru Toma** secr. cons. eparh. în Caransebeş
XII.	Oraviţa	Anina, Agadici, Broşteni, Cacova, Calina, Cârnecea, Ciclova-montană, Ciudanoviţa, Comorâşte, Forotic, Greoni, Jitini, Măidan, Oraviţa-montană, Oraviţa-română, Răchitova, Secaş, Ticvaniul-mare şi Ticvaniul-mic.	**Pr. Romulus Suciu** paroh în Ticvaniul-mic
XIII.	Orşova	Eşelniţa, Jupalnic, Dubova, Mehadia, Ogradena-veche cu filia Ogradena-nouă, Orşova, Pecenişca cu filia Băile-Herculane, Plavişeviţa cu filiile Tisoviţa şi Baia-nouă, Plugova, Topleţ cu filia Bârza, Tufări cu filia Coramnic şi Valeabolvaşniţa.	**Pr. Dimitrie Popoviciu** paroh în Pecenişca
XIV.	Panciova	Nu se fac alegeri.	
XV.	Răcăşdia	Berlişte, Ciclova-română, Ciortea, Iam, Iertof, Ilidia, Mârcina, Mircovăţ, Răcăşdia, Rusova-nouă, Rusova-veche, Varădia, Vrani şi Vrăniuţ.	**Pr. Virgil Musta** al Orav. în Orav.-mon.
XVI.	Reciţa-mont.	Câlnic, Cuptoare-Secul, Doman, Dognecea, Gârlişte, Giurgiova, Goruia, Moniom, Reciţa-montană, Reciţa-română, Terova şi Văliug.	**Pr. Petru Ieremia** paroh în Câlnic
XVII.	Sacul	Căvăran, Criciova, Criciova II cu filia Cireşul II, Cireşul, Crivina, Dragomireşti, Gavojdia, Jena, Jdioara, Maciova, Măguri, Mâtnicul-mare, Nădragu, Ohaba-Mâtnic, Oloşag, Peştere, Prisaca, Ruginosu, Sacul, Sălbăgel, Tincova, Zăgujeni, Zgribeşti şi Zorile-Copăcele.	**Prot. Dr. A. Mihaescu** al Logojului în Lugoj

N-rul circumscripţiei electorale	Locul în care are să se ţină alegerea resp. scrutinul	Numele comunelor aparţinătoare acestei circumscripţii	Numele delegatului epahial
XVIII.	Slatina-mică	Armeniş, Buchin cu filia Prisian, Bucoşniţa cu filia Goleţi, Cârpa, Ilova, Petroşniţa, Sadova-nouă, Slatina-mică, Teregova şi Vălişoara.	Pr. Isaia Suru adm. prot. în Caransebeş
XIX.	Sasca-mont.	Bogodinţi, Ciuchici, Câmpia, Lescoviţa, Macoviste, Năidaş, Nicolinţi, Petrila, Potoc, Sasca-montană, Sasca-română, Slatina, Socol, Socolari, Şopotul-nou şi Zlatiţa.	Prot. Ioan Oravitan al Bisericii-albe în Răcăşdia
XX.	Vârşeţ	Nu se fac alegeri.	

IX. Sancţiuni. Dacă preoţii, însărcinaţi cu efectuarea alegerilor, se vor face vinovaţi de abateri împotriva dispoziţiunilor Legii şi Statutului pentru organizarea bisericii, Regulamentului, precum şi a dispoziţiunilor de mai sus, se vor trimite în judecata Consistorului spiritual, care va judeca fără drept de apel şi într'un termen de 60 zile.

După acestea, Vă recomandăm tuturor, ca să alegeţi de membri în Adunarea eparhială bărbaţi maturi şi creştini luminaţi, devotaţi binelui comun, iubitori de pace şi de atât doritul progres, precum şi comprobaţi prin fapte, că sunt cu alipire neclintită către sfânta noastră biserică şi instituţiunile ei apostolice şi canonice şi cari nu vânează interese personale sau particulare.

Caransebeş, din şedinţa secţiilor unite a Consiliului eparhial, ţinută în 13 Ianuarie 1940.

Episcopul:
† Vasile

Consilier referent:
Prot. Romul G. Ancuşa

ŞTIRI

Consistor plenar. Eri s'au întrunit la sediul episcopiei secţiile Consiliului eparhial în şedinţă plenară. P. S. Păr. Episcop Vasile deschizând şedinţa aduce la cunoştinţă că în sfârşit, după 70 de ani, visul bănăţenilor s'a realizat. Datorită înţeleptei purtări de grijă a Majestăţi Sale regelui nostru Carol II, episcopia Timişoril a luat fiinţă ca regească ctitorie. Bănăţenii datorează M. Sale nemărginită recunoştinţă şi dragoste pentru părinteasca atenţie ce a dat acestei mari probleme ce stă în legătură cu viitorul Banatului. Eparhia noastră şi fiii ei distinşi au convingerea că — deşi înfăptuită cu jertfe din partea eparhiei Caransebeş — această ctitorie este bazată în bună parte pe contribuţia şi ostenelile lor. Laudă şi recunoştinţă deci, tuturor ostenitorilor în această cale!

Luând fiinţă episcopia Timişorii pentru care ni s'au luat aproape trei protopopiate, se impun noui alegeri eparhiale. Consiliul eparhial a făcut noi arondări — precum se vede şi din circulara publicată în foaie — s'au fixat cercurile electorale, delegaţii şi termenii de candidare şi de alegere, conform prevederilor regulamentare.

Consiliul eparhial s'a ocupat apoi şi de alte cauze curente.

Sfinţire de clopote în Baziaş. In 17 Decemvrie 1939 s'au desfăşurat frumoase solemnităţi în Baziaş din prilejul sfinţirii celor trei clopote. Clopotele au fost donate — două — de către Rezidenţia Ţinutului Timiş, în valoare de 29.000 Lei, iar unul este donaţia familiei evlavioase Z. Stancovschi şef al agenţiei N. F. R. din Baziaş, actualul prim-epitrop bisericesc. La cererea preotului, dl. Prefect Col. P. Seracin al Caraşului a aprobat pe seama bisericii lemnul necesar clopotniţei tot în mod gratuit.

Luăm cu deosebită bucurie act de străduinţa preotului nostru Gh. Ghilezan din Baziaş cu care lucrează într'un ogor spinos, precum şi de românescul concurs al autorităţilor administrative în frunte cu Escelenţa Sa dl Rezident Regal, Dr. Alexandru Marta!

Mulţumită publică. Parohia Hezeriş exprimă şi pe această cale adânc simţite mulţumiri păr. Traian Gaşpăr şi Doamnei preotese pentru frumosul dar pe care l-au făcut sfintei biserici din prilejul Praznicului Naşterii Domnului: o cutie pentru daruri în valoare de 1500 Lei, cumpărată dela Librăria diecezană. Bunul Dumnezeu să răsplătească însutit jertfa curată a robului Său! *Pr. Ioan Nimu.*

† Grigorie Trancu-Iaşi. Zilele trecute a fost petrecut la cel din urmă drum Grigorie Trancu-Iaşi, fost profesor şi advocat eminent. Societatea românească îl cunoaşte ca organizatorul Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale, fiind cel dintâiu ministru al acestui Departament, unde a desfăşurat o activitate de creiator şi organizator neîntrecut.

Vecinică-i fie amintirea!

A apărut: *Anuarul Academiei teologice din Caransebeş pe. anii 1919—1939.* Tipărit pe hârtie velină, anuarul are format mare cuprins în 460 pagini! Aproape 300 pagini sunt studii semnate de toţi profesorii actuali ai Academiei, restul de aproape 200 cuprind statistica şcoalei asupra celor 20 ani din urmă, de când anuarul nu a mai fost publicat. Anuarul cuprinde material de literatură teologică de seamă şi importante date istorice şi statistice din trecutul şcoalei. In nrul viitor vom publica o recenzie amănunţită.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3214 B. ex 1939 din 20 Maiu, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Broşteni** protopresbiteratul Oraviţa, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ilie Ciorei.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.
5. Intravilan.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătore şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Broşteni prin Prea On. Oficiu protopopesc al Oraviţei.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Broşteni, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Preot Simeon Alexiu.* Secretar: *Petru Olariu.*

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Oraviţa la 31 Octomvrie 1939.

Virgil Musta
protopop.

1—3

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4829 B. ex 1939 din 15 Septemvrie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot în parohia de clasa II-a din **Băteşti**, devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 32 jughere.
2. Una grădină parohială de 1 jugăr.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji preotul ales.
5. Bir parohial nu este.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-al precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Băteşti şi prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Făgetului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Băteşti, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Romul Radulovici* adm. paroh. Secretar: *Petru Curuţiu* înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Pr. Ioan Muntean
adm. protopresbiteral.

Nr. 5927 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credinioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 4 Noemvrie 1939.

Episcopul:
†VASILE

1—3

La „Librăria Diecezană"
din Caransebeş, se află de vânzare:

Smirnă kgr. à 270 lei
Tămâie (lacrimă) „ „ 230 „

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV nsebeș, 21 Ianuarie 1940 Nr. 3

CENZURAT.

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș Fizeș

Foaia Diecezană

Organul epar ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Restrângerea libertății cetățenești.

In haosul politic, social și economic de după războiul mondial s'au cristalizat în Europa, destul de repede, niște ideologii cu totul noui.

Armatura lor era îndreptată împotriva stărilor desordonate, produse de război, care stări amenințau să se statornicească.

Acestor ideologii noui li-a succes să ridice un val de apărare în contra neorânduelii.

In Italia de exemplu, ca și în alte țări, au contribuit mai mulți factori, ca nemulțumirea cetățenilor să tot crească.

Mediul creat de această nemulțumire a fost prielnic pentru ființarea așanumitului „fascism", care fascism pune statul mai pe sus de orice.

In înțelesul doctrinei fascismului statul devine o realitate absolut superioară individului, iar individul e timbrat de inamic al statului.

Ce privește autoritatea statului, aceea se exercită asupra individului prin forță.

După cum vedem fasciștii au abandonat drepturile cetățeanului, cari drepturi sunt piatra fundamentală a democrației.

In statul fascist individul este supus colectivității. Datoriilor lui nu mai corespund anumite drepturi. Ba ce e mai mult, statul merge atât de departe, încât se amestecă în treburile particulare ale individului.

Cu un cuvânt statul devine totul, de aceea se și numește Italia stat totalitar.

Doctrina fascismului culminează în a susține, că nu dela națiune, care nu e alta, decât o creațiune a statului, pot emana puterile lui.

Aceste puteri rezidă în el însuși, ele sunt un atribut de căpetenie al statului.

O altă ideologie nouă înrudită, dar nu identică cu fascismul, este naționalsocialismul din Germania.

Amăsurat acestei ideologii din urmă condiția principală a tăriei unui stat e ca oamenii, cari îl constitue, să aibă una și aceeași concepție, care îi îndrumă în toate acțiunile lor.

Dacă tăria unui stat depinde de aceea ce gândesc și simțesc cetățenii ei, atunci nu mai poate fi vorba de o supremație a statului, ca personalitate juridică, ci de o supremație a poporului, ca personalitate etnică.

Unitatea nu o poate da unui popor decât originea etnică comună, întrucât nu ia forma conștiinței naționale, ci a conștiinței de rasă, fiind națiunea numai totalitatea supușilor unui stat.

La popoare iarăși lucru însemnat e rasa. Amestecul cu rase inferioare e un pericol pentru rasa, care în urma însușirilor ei deosebite, e chemată să domineze.

Conform doctrinei naționalsocialismului statul e numai un mijloc, de care se folosește poporul, pentru a-și realiza scopurile și individul, întocmai ca în țara fascismului, nu contează.

E ciudat însă, că nu numai statele totalitare, ci și cele democratice, cum sunt spre pildă Franța, Anglia și Statele Unite ale Americei de Nord, cu tot regimul lor democratic, restrâng în timpul din urmă tot mai mult drepturile, libertățile cetățenești.

Restrângerea aceasta a luat forme concrete prin aceea, că s'a acordat guvernelor puteri excepționale, apoi prin prelungirea sesiunilor parlamentare, trecându-se peste dreptul alegătorilor de a fi consultați, mai departe prin înscăunarea economiei dirijate, prin reglementarea importului și al exportului și prin câte alte măsuri de felul acesta.

Cum se explică, că statele democratice, care combat mentalitatea totalitară, însuși aplică masuri restrictive față de cetățenii lor.

Explicarea ni-o dă un publicist american,

convins democrat care porneşte dela interesele popoarelor.

El susţine, că sunt interese mai de temelie, decât libertatea personală şi că interesele acelea sunt reprezentate prin independenţa naţională.

Mai 'nainte ca un popor să fie liber, el trebuie să fie independent. Dacă îşi pierde independenţa, el îşi pierde şi libertatea.

Prin urmare un popor, care ţine la libertate şi înţelege rostul ei, e silit să accepte disciplina şi sacrificiile pentru a-şi menţine independenţa.

Din cele expuse reiesă, că restricţia libertăţilor cetăţeneşti în timpurile noastre se reprezintă ca o măsură cu caracter general, nu însă cu aceeaşi întindere, căci până când în statele autoritare ea e absolută, în ţările democratice e numai relativă.

* * *

Am aflat cu cale a da această explicare, pentrucă şi la noi în ţară se emit ordonanţe, care restrâng libertatea individului. Dar resctricţiile acestea sunt de aşa natură, că nu urmăresc vreun scop în detrimentul intereselor cetăţeneşti, ci îşi au justificarea în necesitatea imperioasă, pe care au creat-o stările excepţionale, în care trăim.

Necesitatea aceasta reclamă, ca cetăţenilor să li-se impună anumite atitudini în interesul disciplinei şi al unităţii naţionale, cari contribuie la independenţa statului, de pe urma căreia în ultima analiză iarăşi cetăţenii vor trage azi-mâine întreg folosul.

Aurel Moacă.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

(Continuare)

Sub ocrotirea Lui divină fiecare Român, fie la vatră fie la graniţă, s'a putut spovedi în linişte, păşind sub baldachinul noului an cu gânduri noui, doriri noui, cu hotăriri noui şi, mai presus de toate, cu *forţe noui.*

Ceeace ne bucură nespus este că, în aceste zile grele şi de adâncă frământare, *inima* şi *sufletul* conducătorilor României sunt *una. Comunitatea de gândire şi simţire*, de ideal şi aspiraţii, între popor şi conducătorii lui, azi este o *realitate*, ce nu scapă neobservată nici celor ce neau ţinut sub jug sute şi mii de ani, fie ei la Răsărit fie la Apus.

In timp ce Regele nostru, urmat de Voevodul nădejdiilor noastre, prin prezenţa Lui, de marile sărbători ale Naşterii şi Botezului Domnului, la graniţele trasate de sabia lui Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Sfânt şi alui Mihai Viteazul, insuflă credinţă nouă şi putere neînfrântă ostaşului român, — *sfetnicii Lui insuflă aceiaşi credinţă şi nădejde în puterea de viaţă, de rezistenţă* şi, la caz de nevoie, *de biruinţă totală* asupra vrăjmaşilor noştri, *grosului populaţiei civile, rămase lângă casa şi ogorul străbun.*

Cei ce au ascultat răspunsul dat de Excelenţa Sa Domnul *Dr. Alexandru Marta,* Rezidentul regal al Ţinutului „Timiş" la urările făcute, din prilejul anului nou, de către reprezentanţii vieţii administrative şi bisericeşti din cuprinsul Ţinutului, *au fost plăcut atinşi şi profund mângâiaţi în inima lor, că la graniţa de Apus a ţării străjueşte: un veteran*, pe care vitregia vremurilor nu l-a putut răpune şi munca încordată nu l-a slăbit; un *tată* al celor mari dar mai ales al celor mici şi umili; un *sfetnic* credincios al Tronului şi un *adevărat fiu al Bisericii străbune.*

Este într'adevăr impresionant să vezi în aceste vremuri tulburi şi de adânci şi necontenite prefaceri, când în multe inimi s'au putut furişa necredinţa, indiferentismul şi descurajarea, — să vezi un *om hotărît, un Român înflăcărat, un Bănăţean din fresca elitelor Timişului*, care în ciuda celor mai bine de 70 ani, stă de veghe, ca un tânăr în floarea vârstei, la postul de înaltă comandă, la care marele nostru Rege l-a chemat.

Rezidentul Alexandru Marta este *simbolul viu* al Bănăţeanului mândru de origina sa, de credinţa şi de chemarea sa. Postul înalt ce-l onorează cu demnitate neegalată, dă cuvântului său putere magică de a influenţa, în mod hotărîtor, pe toţi Românii din partea de Apus a ţării, la acte vrednice de trecutul neamului nostru.

Numai prezenţa lui acolo, la graniţă, inspiră curaj soldatului român şi linişte şi dor de muncă ţăranului bănăţean, eliberat de sclăvia milenară.

Crescut în atmosferă de tămâie, sufletul rezidentului Marta s'a dospit, din copilărie, în aluatul Evangheliei, de principiile căreia se lasă călăuzit în toate actele sale mari. Câteva crâmpeie din cuvântarea sa amintită mai sus, vor avea darul să lase în inimile cetitorilor icoana celui care a făcut din viaţa sa un apostolat, în slujba dreptăţii, a Neamului şi a Bisericii sale strămoşeşti.

Copleşit de „*minunea iniţiativelor regale*" şi de „rezultatul înălţător de suflete al luminatelor gândiri domneşti, care neîntrerupt veghează la soarta naţiunei şi ne dă cea mai strălucită pildă de dragoste de Patrie şi neam", — Excelenţa Sa rezidentul Marta, se mărturiseşte, ca un bun

creştin, făcând bilanţul anului expirat: „Dar, Domnilor, dacă ne place şi putem fi fericiţi —a spus Excelenţa Sa — de a stabili dragostea pilduitoare a Majestăţii Sale, înaltele şi bunele intenţiuni ale guvernului către noi, *se cuvine a ne supune unei examinări şi faptele noastre*, a ne face un bilanţ oarecare, spre a vedea, în ce măsură ne-am *format viaţa* după înaltele poveţe şi fapte pilduitoare....“

Vorbind despre sforţările depuse, spre a asigura maximul de realizări pentru îmbunătăţirea vieţii populaţiei Ţinutului, Excelenţa Sa spune că acestea *„nu s'au putut atinge din motive neatârnătoare de voinţa populaţiei, care*, când a fost vorba de apărarea Patriei, în primăvara anului trecut, *a plecat spre hotare, cu un elan şi dragoste fără seamăn;* ea şi-a muncit ogorul şi a făcut ca scumpa noastră Patrie să fie ţinută în seamă, cinstită şi ferită de necazuri şi în raporturile ei externe“.

„Evenimentele externe ne-au găsit gata de a ne apăra, şi acest sentiment şi devotament nu a slăbit, cu toate neajunsurile inerente unor astfel de stări. In faţa acestor evenimente au încetat şi au trebuit să înceteze, cu mici excepţii: cârtirile şi privirile chiorâşe, căci fiecare şi-a dat seama, că *armata, apărătoarea hotarelor,* trebue să aibă credinţa şi ştiinţa că la spatele ei stă *un singur popor, o singură credinţă şi o singură dorinţă: apărarea Patriei*, apărarea gliei strămoşeşti, pe care nici de voie nici de silă nu o vom părăsi; *dragostea noastră face perpetuă prezenţa naţiunei române între hotarele ei de azi,* în lăuntrul cărora cetăţenii loiali, de altă origină etnică, şi-au găsit şi îşi vor găsi totdeauna o bună şi fericită aşezare...“

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoşman.

Satul şi conducătorii lui.

Cum îţi formezi oamenii satului, aşa îi ai.

Plecând dela oraş spre câmpii sau spre deal întâlneşti în cale într'un soare luminos în înfinitul unui cer fermecător de albastru şi senin, satul. Păsările cântă. Râul trece sgomotos la vale. O pădure, tinără pădure, de mesteacăn şi brad cari îşi aşteaptă colindătorii şi vizitatorii.

Iată dar, ceeace este satul copilăriei noastre în care ne-am născut şi crescut şi unde pentru prima dată am văzut lumina zilei. Imi aduc aminte cu drag de satul meu, căci doar şi poetul zice:

Sat frumos al naşterii mele,
Te-oi mai vedea, oare cândva?
Pe unde merg, pe unde privesc,
Totdeauna către tine privesc.

Iar moşul meu fi-ertat, mă privea, mă desmerda şi apoi tot îmi spunea: Vezi tu cerul şi pământul, natura aceasta care ne'ncojoară — dealuri, ape, păsări cântătoare — ghici cine le-a făcut? Şi-mi veni în minte ceeace am învăţat la şcoală şi am zis în gând fără să audă moşul:

Floricică mititică
Spune-mi cine te-a făcut
Cel-ce te-a făcut pe tine
Acela şi pe mine
El e tatăl tău şi-al meu
Şi se cheamă Dumnezeu.

Şi repede am răspuns moşului meu: toate le-a făcut Dumnezeu. Şi mă săruta de bucurie.

Abea aşteptam sosirea primăverii şi a verii deoarece în această vreme veniau vizitatorii, unii la aer, alţii să se odihnească de munca grea, alţii să vadă regiunea satului.

Eu nu puteam pricepe dece aceşti oameni părăsesc oraşul frumos şi vin să petreacă la sat, când eu mai bucuros mă duceam la oraş. Şi tot moşul m'a lămurit zicând: Vin nepoate să se'nchine lui Dumnezeu, deoarece natura frumoasă de aici mărturiseşte mai deaproape pe Dumnezeu.

Anii au venit şi au trecut, eu am crescut, am terminat şcoala la oraş, m'am făcut preot şi m'am întors în satul meu ca după cuvântul moşului meu: împreună cu natura să mărturisesc pe Dumnezeu oamenilor.

In satul în care ne-am născut au văzut moşi-strămoşii, vedem şi noi cei de azi, şi vor vedea şi nepoţii, înălţându-se în mijlocul lui cu turnul în sus biserica cea mântuitoare de suflete şi aproape de ea şcoala cea pregătitoare.

Biserica prin preotul ei începe drumul cel străjuit de crucea lui Hristos. Căderi şi ridicări, propovăduire şi cercetare, slujbă şi predică, năcazuri şi bucurii. Toate trebuie să le biruie prin iubirea lui Hristos!... Omul vine pe lume cu sufletul bolnav, preotul îl va vindeca de boala sufletească precum medicul vindecă pe cea trupească.

Şcoala prin învăţătorul ei începe drumul bătătorit de Hristos în a învăţa pe cei mici şi de-ai forma pentru viitorul patriei. Nu învăţăm pentru şcoală, ci pentru viaţă (Longum iter per praecepta, breve et efficax per exempla) Seneca — „Lăsaţi copiii să vină la mine“ e vorba Mântuitorului plină de duioşie şi de iubire.

Atât preotul cât şi învăţătorul într'un sat au o datorie sfântă de îndeplinit, de a forma

cetăţeni morali, ascultători de legi, luminaţi etc. cu un cuvânt „daţi cezarului ce este al Cezarului şi Lui Dumnezeu ce este a Lui Dumnezeu". Ei vor mulţumi şi prin ei ţara, conducătorilor satelor, speranţa patriei.

E. Pidoux, în cuvântarea sa Educaţia Naţională spune: Vouă vi s'a dat cinstea de a forma generaţiunile, de a-le face mai inteligente, mai morale decât cele precedente, de a-le inspira sentimente mai nobile, având grija să păstreze ce este mai bun în spiritul şi caracterul neamului, aşa cum s'a păstrat de secole.

Preotul şi învăţătorul pun câte o cărămidă la ridicarea satului, o vedem şi o văd bine toţi cei de azi, însă toate vor fi zadarnice dacă nu suntem ajutaţi de autorităţile administrative şi celelalte din sat.

Să-mi fie îngăduit şi iertat cuvântul dacă îndrăznesc a spune, nu din ură ci din dragoste că această colaborare între conducătorii satelor şi autorităţile administrative şi jandarm, lipseşte cu totul.

Preotul şi învăţătorul nu mai sunt chemaţi şi întrebaţi în chestiunile şi bunul mers ce privesc satul deşi sunt conducătorii satelor, ba din contră dacă preotul ori învăţătorul cere ajutorul autorităţilor adm., sau jandarm., în ce priveşte bunul mers al satului ca: facerea drumurilor, a gardului la cimitir, călcarea sărbătorilor legale şi a Botezului Domnului când unii oameni lucrează, apoi propaganda sectară etc. etc. nu numai că nu li-se dă curs cererei lor, dar sunt priviţi, ştiţi, dela înălţime.

Şi vina nu sunt conducătorii ţării căci ei luptă luptă dreaptă. Binele vine de sus îndrumat, dar cei de jos fac ce vreau. Soldatului nu-i este frică de ofiţerii superiori căci aceştia sunt ca nişte părinţi ai lor, vin şi se duc din cazarmă, pe când de cei mici se tem sărmanii, deoarece aceştia sunt pururea cu ei în cazarmă, făcându-le mizerii fără ca cei mari să aibă cunoştiinţă.

Trăim timpuri grele, oamenii sunt răi din cale afară, satul trebuie ajutat şi conducătorii ei trebuie puşi la locul de cinste, iar autorităţile administrative şi jandarmereşti să dea toată cinstea cuvenită con ducătorilor satului, ascultându-i şi cerând sfatul lor la toate chestiunile ce privesc satul.

Şi atunci se vor împlini cu adevărat cuvintele marelui profesor şi cărturar Domnul N. Iorga rostit la Fundaţia Carol I, (conferinţă de deschidere a ciclului organizat de „Societatea naţională ortodoxă a femeilor române", vezi Universul din 16 Ianuarie 1940).

O naţiune — închee d. prof. Iorga — nu se ridică în primul rând prin învăţători, notari sau jandarmi, ci prin credinţa şi dragostea de ţară a preoţilor.

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

RECENZII.

Anuarul Academiei Teologice ortodoxă română din Caransebeş, (1919–1939).

Academia Teologică română din Caransebeş publică Anuarul începând din anii 1919-1939. Este un respectuos omagiu Prea Sfinţiei Sale Dr. Vasile Lazarescu, Episcopul de Caransebeş, din partea actualilor profesori ai Academiei de Teologie din Caransebeş.

Răsfoind Anuarul Academiei Teologice ai impresia plăcută, care dealtfel se transformă în realitate, că Academia Teologică din Caransebeş este renăscută cu actualii profesori şi-şi continuă drumul trecutului bogat în ştiinţa teologică ce l-a avut Banatul întotdeauna.

Din şcoala teologică dela Caransebeş au eşit o seamă de personalităţi, ierarhi, arhierei, prof. universitari, consilieri eparhiali, profesori, şi dascăli, cari s'au răspândit în toate părţile, lucrând unii, până'n prezent, lăsând amintirea plăcută a unei şcoli care i-a ocrotit cu duhul blândeţei, caracteristica vieţii noastre creştine

Rectorul actual al Academiei protopresbiterul Dr. Zeno Munteanu în scurtul istoric ce ni-l prezintă, ne facem să înţelegem transformările prin care a trecut şcoala, dela înfiinţarea Institutului Teologic şi până în prezent. Vedem străduinţa şi lupta ce s'a dat pentruca şcoala să poată deveni ceeace este astăzi. Numele tuturor celor ce s'au ostenit, merită atenţia şi respectul cuvenit, — ei vor rămâne adevăraţii ctitori ai vechei şcoale teologice din Banat.

Actualii profesorii, fac dovada de adevăraţi profesori de Academie Teologică, nu numai prin titlurile academice pe cari le posedă, ci mai ales prin studiile de specialitate ce le publică în Anuar şi lucrările ce le-au publicat până acuma şi cele cari vor vedea în curând lumina zilei. Iată ceeace subliniem cu o vădită bucurie, Amintim problemele ce le tratează: 1. Scurt istoric. Prof. Zeno Munteanu (pp. I-VIII), 2. Tehnica modernă în lumina moralei creştine. Prof. Laurenţiu Busuioc (pp. 3-19), 3. Dogmă. Cult şi Artă. Prof. Iova Firca (pp. 20-56), 4. Aspecte soteriologice. Prof. Petru Rezuş (pp. 57-104, 5. Geneza arianismului. Prof. Gheorghe Cotoşman (pp. 105-227), 6. Sacrificiul mielului pascal. Prof. Mircea Chialda (pp. 228-253), 7. Corul, mijloc de propagandă religioasă. Prof. Constantin Vladu (pp. 254-257).

Fiecare dintre aceste studii, constitue o preocupare teologică, ce poate fi pe larg anali-

zată şi comentată. Sunt lucrate după toate regulele ştiinţei teologice şi în spiritul adevărat ortodox.

Din datele statistice lucrate cu multă îngrijire de Protopresbiterul Dr. Zeno Munteanu, putem afla munca ce au depus-o foştii profesori, trecutul şi opera lor culturală-teologică, desvoltată în decursul anilor — deasemenea şi munca estra şcolară a actualilor profesori, ce o depun zi de zi în afară de Academie, prin colaborările ce le fac pe la diferite reviste, gazete din Banat.

Cronica diferiţilor ani (1919-1939) este dovada vie a activităţii şi a străduinţei creştineşti ce s'a desvoltat în şcoala de Teologie din Caransebeş.

Actualii profesori ai Academiei de Teologie, au aprins candela recunoştinţei, prin omagiul respectuos faţă de Prea Sfinţitul Episcop Vasile, îndrumătorul spiritual al Academiei Teologice. Şi involuntar îmi viu în minte cuvintele celui mai învăţat prof. univ. ce l-am avut noi Românii, a lui Vasile Bogrea: „Şi'n ceasurile grele de azi, când fierb lumile de durere, de nesiguranţă şi nerăbdare; când lumini de speranţe se aprind şi se sting dureros, în zările mute ale Viitorului cu ochii de sfinţi; când tremură cugetul omului nedumerit şi neliniştit, cum tremură acul busolei care-şi caută orientarea, — a te putea odihni, un moment, în ţinutul vrăjit al amintirii e o adevărată binecuvântare". Amintirea plăcută a citirii Anuarului Academiei Teologice ortodoxe române din Caransebeş, mă face să le spun actualilor profesori: **„Excelsior"!**

Prof. Constantin Rudneanu.

Gr. Popiţi: Date şi documente bănăţene

(1728—1887) Timişoara 1939.

Din tiparniţa tipografiei „Naţionala" a corpului didactic bănăţan, de curând a ieşit un volum — şi sperăm că nu va fi ultimul — cuprinzând date şi documente bănăţene dintre anii 1728—1887, scris de mult apreciatul cercetător şi scriitor Gr. Popiţi: In cele 135 pagini defilează documente şi date de o valoare incontestabilă, care aruncă o vie lumină asupra trecutului zbuciumat şi totuşi plin de mândrie şi demnitate al băştinaşilor de aici, al Românilor.

Apariţia lucrării, era de mult şi cu înfrigurare aşteptată, ataţa curiozitatea publicului bănăţan, atât valoarea documentelor, cât şi autorul binecunoscut al lucrării, cu atât mai vârtos, că în ultimii cinci-şase ani, se ivesc tot mai valoroşi cercetători ai trecutului românesc al Banatului, descoperind, figuri, date şi documente, necunoscute sau numai bănuite, îndreptăţind pe bună dreptate, mândria bănăţană, cuprinsă în dictonul: Banatu-i fruncea.

Cu lucrări — oarecum — complexe, despre istoria Banatului s'au prezentat până acum abia trei scriitori: Dr. G. Popovici, P. Drăgălina şi T. Velea. S'ar putea spune, că dela 1904 de când Dr. G. Popovici a scris Istoria Românilor Bănăţeni, până acum, nu s'a editat vreo lucrare mai temeinică şi complexă despre Banat, afară de unele disertaţii pe la congresele ori reuniunilor Astrei. Consecinţele, se văd, în nefericita trunchiere a Banatului.

Dar chiar după unirea tuturor Românilor în Banat, s'a cercetat foarte puţin trecutul plin de glorie, iar cercetătorii, publicau lucrările prin ziare ori reviste, ele însile cu viaţă de scurtă durată. Abia de vreo cinci-şase ani, numărul cercetărilor creşte îmbucurător, dar şi acum sunt puţini cărora le reuseşte a cuprinde cercetările în volume.

Cauzele acestei nepăsări sunt cunoscute; nu e nici timpul, nici locul, dar mai ales socotim de prisos să le mai discutăm. Trebue totuşi să remarcăm, că gustul cercetărilor a fost stimulat de curentul monografist al d-lor Gusti şi Stahl, prin Echipele Regale.

Intre puţinii fericiţi, care şi-au legat în volum cercetările, se poate număra dl. Gr. Popiţi.

În general despre lucrare putem spune că a întrecut aşteptările noastre; conştiinţiozitatea şi adâncimea cercetărilor, satisface toate exigenţele. Autorului îi esprimăm toată recunoştiinţa, recomandându-o în acelaşi timp cetitorilor.

Dar să ne fie îngăduită o observaţie.

Cercetările asupra trecutului Banatului, se fac fără o unitate şi directivă, şi de aceia nu cuprind ansamblul bănăţan, omiţând de sub lumina trecutului, poate sectoarele cele mai ameninţate şi mai periclitate, din punct de vedere naţional.

Aşa de exemplu. Din nenumăratele studii apărute până acum, o majoritate covârşitoare se referă la trecutul graniţei bănăţene, acuma la sectorul Regt. No. 13. În această problemă, pe lângă volumul d-lui Gr. Popiţi, avem un studiu de o netăgăduită valoare şi de o complexitate neegalată, a d-lui *Dr. A. Marchescu* avocat din Caransebeş, care n'a apucat vremurile fericite de a-şi tipări lucrarea, publicată sub formă de foileton în „Tribuna Graniţei" în cursul anilor 1934—38, deşi seriozitatea lucrării, ar fi obligat de o pildă Com. de avere la o jertfă dealtcum foarte bine răsplătită.

Mănunchiul de cercetători ai trecutului bănăţan, amintind doar pe cei ce îşi publică deseori

cercetările prin ziare, cum sunt: prof. Tr. Topliceanu, prof. Dr. A. Peteanu, prof. Dr. N. Ilieşu, Dr. I. Gropşianu, prof. C. Rudneanu, Cons. ep. N. Cornean, preot. R. Pascu, I. B. Mureşan şi Tr. Bireescu, — ar fi bine să constitue un cenaclu, sub prezidiul Astrei bănăţene ca astfel bogatul material adunat să fie complexul cerinţelor vremii.

Dacă sectorul grăniceresc almăjan a fost bine şi aproape suficient desgropat, apoi celelalte figuri, date şi evenimente bănăţene în afară de graniţă sunt tot mai mult luminate, ne rămâne în ignorare, trecutul confiniului Regt. 14 grăniceresc, numit abuziv „sârbo-banatic“ deoarece în trecut şi îndeosebi astăzi pe teritorul acestuia, în Clisură, se petrece o îngrozitoare tragedie românească. Dl. înv. A. Moisi din Moldova-nouă, a tipărit la (Oraviţa 1939) o lucrare monografică despre Clisură. Lucrarea are meritul că-i o bogăţie de date, migălos confruntate şi pe cât ştim este rezultatul unor cercetări îndelungate. Dar dl. A. Moisi, cuprinde Clisura, numai dela Zlatiţa, omiţând unele localităţi cu un bogat trecut ca: Naidăş şi Lescoviţa, în jurul cărora se polarizează multe evenimente, care dovedesc intenţiunea Habsburgică-sârbească, de a înlocui elementul românesc din Valea Nerei, şi unde până în zilele noastre se petrece o luptă scurtă de exterminare, între conservatorismul românesc şi asalturile de desnaţionalizare ale Sârbilor.

Despre Lescoviţa, Sârbii — bazaţi pe date dela oficiul lor parohial — susţin, că s'a înfiinţat la 1717, ceace nu corăspunde adevărului, doarece la recensământul din 6 August 1808, făcut de Col. Branovacsky, comuna este trecută între cele românești, cu toate că în Decemvrie 1771 — deci la 54 ani dela „înfiinţarea“ comunei — 56 familii, sunt transferaţi din localitate în alte comune. Numele acestora le arată originea românească; ele sunt: Cornicii, Ion, Văcaru, Ursu, Cocariu, Dan, Peica, Almăjan, Găină, Cloţa, George, Brumar, Coca, Marcu, Dogaru, Marina, Foioca, Iepure etc. fiind răscumpărată averea lor cu cca. 2000 fl. (Singur Ioan Ursu primeşte răscumpărare, 35.30 fl. pt. casă, 53 fl. pt. vie, 10.24 fl. pt. pomi, în total: 98.54 pl.).

Nu putem trece cu vederea situaţia şcolară bisericească din 1808, în care se arată: 80 case, păstorite de preotul Ioan Popovici, iar şcoala este condusă de înv. Ioan Nica, de 20 ani, cu 2 ani de serviciu. In aceeaşi statistică se pomeneşte despre Atanasie Covianici, supraveghetor de şcoală, cu gradul de caporal. In fruntea primăriei, la 28 Sept. 1775, se află: caporal Matei Drăgăşan primar, Preda Nistor, Radu Milan şi Iancu Vuiţa, ca juraţi.

Judece oricine, dacă sârbii mai pot vorbi despre Lescoviţa, ca o comună sârbească?

Naidăş este o comună pur românească. Aici nu se mai pune problema dovedirii continuităţii româneşti, dar fiindcă — mai ales dela 1919 încoaci — a jucat un rol important în trezirea conştiinţei naţionale şi a stimulat rezistenţa fraţilor înstrăinaţi din comunele de pe valea Nerei, merită atât prin importanţa cât şi prin rolul ei, să i se cerceteze trecutul.

Despre Năidaş aminteşte Dr. T. Turcsányi, că ar fi existat la 1495. Această scurtă ivire în istorie şi tăcerea până pe la 1733, nu este naturală. Trebue că se mai află date destul de grăitoare.

Primele amănunte amintite de d-l Gr. Popiţi; în aparenţă nu ar servi de laudă comunei, în fond însă sunt concludente în ceace priveşte tratamentul la care erau supuşi Românii pe atunci. Autorul ne arată copia unei *sentinţe* din 15 August 1733, în baza căreia Pavel Subţire şi Mihuţ Raicu sunt condamnaţi pentru omorârea păzitorului minelor de cupru din Ciclova, cu numele Krauppner şi pe soţia acestuia. Pedeapsa s'a executat la 16 August 1735, şi este de o cruzime îngrozitoare. Condamnaţii „... P. Subţire şi M. Raicu, să fie ciupiţi cu cleşte fierbinţi de două ori înainte de executarea sentinţei definitive, apoi membrele să fie tăiate de sus în jos ... apoi corpurile să fie tăiate pe roată, iar capul agăţat ... pe locul crimei“...

In Năidaş, la 28 Sept. 1775, primăria este condusă de: Ion Bobic, Ion Rauca, Radu Lăpădat, Jurca Peica şi Petru „Rovezzi“ (?) La recensământul din Dec. 1791, aflăm 223 bărbaţi, 222 femei, 23 cai, 128 boi, 59 vaci, 45 viţei, 572 capre şi 130 porci. In statistica bisericească şcolară din 1808, aflăm 188 case, 2 parohii pe preotul Răfa Radonici, pe învăţătorul George Isac originiar din localitate, iar „supraveghetor şcolar“ pe fruntaşul Paun Ţugoi.

Din amintita lucrare a d-lui Gr. Popiţi am scos ceace interesează două comune, dar nu trebue neglijate datele referitoare la Zlatiţa sat şi mănăstire, Câmpia şi Socol, a căror valoare ne este de mare folos.

Datele şi documentele d-lui Gr. Popiţi sunt numai indicii fără comentarii şi reduse la o perioadă de timp. Ele sunt cu atât mai preţioase, cu cât ne arată că şi comunele despre care se credea că sunt îngropate definitiv în negura trecutului, undeva îşi află pomenirea vredniciei.

Nădăjduim, că nu va fi ultimul volum în acest gen şi credem că Astra bănăţeană va lua în mână chestiunea trecutului Banatului şi pe lângă că va astrânge tot ce s'a publicat până acum, să stimuleaze cercetările.

ŞTIRI

M. S. Regele Carol II cu o bărbăţie şi dragoste, denine de un Suveran a cercetat în ultimul timp — începând chiar din primele zile ale ss. sărbători — armata dela hotare. Gestul Majestăţii Sale a înviorat încrederea în ostaşi şi a provocat respectul şi admiraţia străinătăţii. Presa germană ca şi cea engleză a publicat articole elogioase la adresa iubitului nostru Rege, înfăţişându-l ca pe consolidatorul şi apărătorul ţării; sale România.

Episcopul Locotenent al Huşilor. Rămânând episcopia Huşilor fără titular pe urma trecerii I. P. S. Nifon la mitropolia Olteniei, I. P. S. Irineu al Moldovei a delegat ca episcop-locotenent al eparhiei Huşilor pe arhiereul Valerie Moglan.

Prevenirea tifosului exantematic. Ministerul Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale a luat o serie de măsuri pentru prevenirea şi localizarea tifosului exantematic. Această boală crudă şi extrem de contagioasă a făcut în timpul războiului mondial ravagii mari, stingând milioane de vieţi omeneşti. Flagelul ameninţă din nou. Desigur, măsurile de prevenirea boalei nu sunt grele, şi între acelea curăţenia este cea mai de seamă. Preoţii noştri şi până acum au fost factori importanţi în menţinerea curăţeniei pe sate, la casele creştinilor noşti. Ei pot fi şi acum de mare folos în acţiunea întreprinsă de Minister, care a şi trimis instructiuni amănunţite agenţilor sanitari de sate. Este adevărat, în unele locuri petrolul este ţinut în secret de comercianţi şi oamenii nu-l pot primi nici măcar pentru iluminat. In cazuri ca acestea preoţii, împreună cu agenţii sanitari, să semnaleze aceasta Ministerului.

Preoţii cari nu au trimis fotografiile lor şi ale bisericilor, pentru monografie, le mai pot trimite până la 31 Ianuarie a. c. pe adresa secţiei culturale. (Cliciova, Cărbunari, Sasca-montană, Dragomireşti etc.)

Notă oficială

Nr. 7238 Sc./1939.

In depozitul de cărţi ale tipografiei cărţilor bisericeşti se află mai multe cărţi de cuprins teologic şi bisericesc cari pot prezenta un interes pentru personalul bisericesc ca şi pentru lumea creştină cu dragoste pentru Biserică şi pentru slujbaşii săi.

Aceste cărţi sunt următoarele:

Nr. cor.	AUTORUL	Titlul cărţii	conţine pag.	Preţul Lei
1.	*Ec. C. Macarie*	Activitatea preoţilor în campanie	106	15 „
2.	*Pr. D. Georgescu*	Adventismul	165	25 „
3.	*Adm. Casei Bisericii*	Biserica ort. şi cult. străine din Reg. Rom.	281	30 „
4.	*Idem*	Bis. cu averi proprii	337	60 „
5.	*Dr. C. Chiriţescu*	Calendar bis. ort. pe toţi anii	198	50 „
6.	*Min. Cult. şi Instr.*	Casa bis. 1902-1919	365	100 „
7.	*A. Lasc. Moldovan*	Concord. a N.-Test.	138	40 „
8.	*Prof. I. Mateiu*	Contribuţiuni la ist. dreptului bis.	411	75 „
9.	*Grigorie Comşa*	Ist. pred. la Români	303	50 „
10.	*Renaudin-Mitrop. Iosif Gheorghean*	Interani şi greco-ort. traducere	83	20 „
11.	*Prof. I. Lupaş*	Carte de ist. bis ilust.	268	70 „
12.	*N. A. Constantinescu*	Neagoe Vodă Basarab şi Sf. Nifon	52	5 „
13.	*Prof. Dr. V. Gheorghiu*	Noţiuni de cronologie calendaristică şi calcul pascal	205	100 „
14.	*D. Romano Dr. C. Chibu*	Vrei să fi înţelept ?	207	20 „
15.	*Prof. N. Iorga*	Viaţa lui C. Vodă Cantemir Trad.	127	60 „
16.	*Ep. Teod. Atanasie*	Comentarii sau exp. epistolei către Ebrei, şi viaţa şi activitatea sf. Ghrisostom	395	70 „
17.	*C. Diculescu*	Din corespondenţa episc. Melhisedec	102	25 „
18.	*Sf. Sinod*	Studiu, despre erah. şi inst. sinodală în bis. ort.	75	5 „
19.	*Min. Cult. şi Inst. Publice*	Autocefalia Bis. ort. rom.	23	5 „

Atragem atenţia preoţilor şi credincioşilor asupra cărţilor aci arătate spre a-şi alege eventual pe acelea pe cari le doresc, comunicându-ne aceasta până la 20 Februarie a. c. aici, spre a le comanda.

La comenzi mai mari se va acorda rabat mai însemnat.

Caransebeş, la 3 Ianuarie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3214 B. ex 1939 din 20 Maiu, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Broşteni** protopresbiteratul Oraviţa, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ilie Ciorei.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.
2. Birul parohial uzitat.

3. Veniturile stolare uzitate.

4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.

5. Intravilan.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătore şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Broşteni prin Prea On. Oficiu protopopesc al Oraviţei.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Broşteni, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Preot Simeon Alexiu.* Secretar: *Petru Olariu.*

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Oraviţa la 31 Octomvrie 1939.

Virgil Musta
protopop.

2—3

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4829 B. ex 1939 din 15 Septemvrie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot în parohia de clasa II-a din **Bătești**, devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 32 jughere.
2. Una grădină parohială de 1 jugăr.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji preotul ales.
5. Bir parohial nu este.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-al precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Bătești şi prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Făgetului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Bătești, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Romul Radulovici* adm. paroh. Secretar: *Petru Curuţiu* înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Pr. Ioan Muntean
adm. protopresbiteral.

Nr. 5927 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credinioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 4 Noemvrie 1939.

Episcopul:
† **VASILE**

2—3

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

CORPUL CONTABILILOR AUTORIZAŢI ŞI EXPERŢILOR DE CONTABILITATE.
— Secţiunea de pe lângă Tribunalul Caransebeş —

Convocare.

Domnii membri ai Corpului Contabililor autorizaţi şi Experţilor de contabilitate, Secţiunea Caransebeş, se convoacă în

Adunarea Generală Ordinară

pe ziua de **28 Ianuarie 1940 ora 10 a. m.**, — iar în caz că nu s'ar întruni numărul legal de membri, pe ziua de *4 Februarie 1940 ora 10 a. m.* — la sediul secţiei, în sala de şedinţe a „BĂNCII POPORALE“ S. A. în Caransebeş cu următoarea

Ordine de zi:

1. Darea de seamă şi aprobarea Bilanţului şi Contului Profit şi Pierdere pe a. 1939.
2. Descărcarea Consiliului de gestiunea sa.
3. Proectul de buget pe a. 1940.
4. Alegerea noului Consiliu şi a Censorilor.

Caransebeş, la 15 Ianuarie 1940.

Preşedinte,
Constantin Călţiun
Expert de contabilitate.

Secretar,
Vasile Athanasescu
Contabil autoritar.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV | Caransebeș, 28 Ianuarie 1940 | Nr. 4

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul eparhial ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul
Pentru publicații edicte etc. până la 150 până la 200 de cu aci în sus 200 Lei

biserica

Nesocotirea harului.

Chemarea cea mai sublimă dintre toate chemările și-a amuțit glasul în aleșii ei — preoții.

Ne înnăbușă nepregătirile, ne dărâmă incompetențele, ne fură comoditățile, nesocotim harul ce ni s'a dăruit nouă spre lucrare: nu suntem vrednici.

Nu mai suntem trimișii plini de osteneala roadelor multe spirituale, nu mai suntem sublimii desinteresați de sandală și pungă, nu mai suntem avântații misionărilor apostolești și străduniilor mucenicești în via Domnului. Suntem însă epigonii chemărilor, meseriașii nepregătiți ai apostoliei, profitorii harului.

Ne-am desbrăcat de podoaba duhovniciei, am aruncat armele biruinței sufletești, am risipit roadele bogate creștinești, dăruite nouă de strămoși și suntem goi, de-o goliciune disperantă în interiorul nostru, în slujba noastră, în progresarea noastră.

Nu ne preocupă plinirea cu sârg a datoriei noastre, altele sunt preocupările noastre, altul este centrul chemării noastre.

Nesocotim harul din noi, nesocotim chemarea noastră, lucrăm omenești, plini de patimi și slabi, fără tăria darului acestuia imens, dăruit nouă la hirotonire.

Ne îndeplinim lucrul nerespectând pravila rituală, ne îndeplinim lucrul nepregătindu-ne cu cutremur a servi la sfânta masă și a împărtăși harul lucrător, suntem superficiali și neglijenți.

Și nu rareori liturghia, slujită fără pregătire și fără observarea celor esențiale, este zădarnică, și nu rareori sfânta taină, împărtășită în fugă și repezit, nu este lucrătoare, producând scandela celor credincioși.

Sufere în urma nevredniciei ministrului sfintelor liturghii și taine credinciosul, care nu se edifică, nu se mântuește.

Că nu *rareori* nevrednicia preotului pătează chiar sublimitatea rechisitelor externe indispensabile ale unei sfinte taine, și atunci însăși partea internă a tainei nu se poate împărtăși și nu poate lucra.

Ne preocupă alte chestiuni, ne sfâșie alte probleme, ne fură alt lucru.

Chemarea rămâne îndărăt, ocupație secundară și nesuferită, sau devenită mecanică; chemarea este pusă alături de toate celelalte chemări artificiale ca fond și mecanice ca formă de îndeplinire a lor.

Preotul nesocotește harul, preotul fură comunitatea credincioasă de lucrarea lui, preotul este lucrător neomenos și necinstit, care ascunde talantul în pământ sterp și pedeapsa va fi mai crâncenă decât toate pentru acest soiu de profitori. Nu se mai evidențiază fondul chemării preoțești, se insistă pe cu totul alte accesorii, care îndealtfel ar rezulta ca izvorul de apă curată, când s'ar pune adevăratul accent pe importanța și puterea harului din noi.

Ne îmbrăcăm și ne împodobim frumos, învățăm și ținem predici lungi și grele, cântăm și tremolăm duios, *nesocotim harul.*

Acolo unde ochiul omenesc nu ne poate controla, suntem răi, venali, goi, superficiali, egoiști și neglijenți.

Nesocotim harul, nefiind noi înșine încredințați de puterea imensă dată nouă: de-a împărtăși văzut acest dar întregii omeniri.

Nu suntem vrednici în îndeplinirea chemării și atunci ne facem deșerți și nefolositori în sânul instituției, în care harul lucră nevăzut *peste noi.*

Suntem nechemații cari zădărnicesc opera mare de mântuire a lumii și nevrednicii intruși, spre compromitere și desordine, în imperiul lucrător al harului.

„Și toate păcatele se vor ierta fiilor oamenilor și toate blasfemiile, numai blasfemia contra sfântului Spirit nu are iertare în etern (Mar., 3, 28)".

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Problema lui Iisus Hristos în zilele noastre.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

Problema lui Iisus Hristos în zilele noastre se pune mai puternic ca şi 'n timpul lui David Frideric Strauss, în 1835, a lui Christian Ferdinand Baur, cinsprezece ani mai târziu, sau în timpul lui Ernest Renan, între anii 1863 şi 1877. Şi începând cu aceste prime descrieri ale vieţii lui Iisus Hristos şi până'n zilele noastre, observăm un progres extraordinar în domeniul teologic. Indeosebi ştiinţele filologice au adus multe contribuţii însemnate.

Evangheliile considerate ca şi documente istorice a lui V. H. Stanton, Introducere la studiul comparativ al limbilor indo-europene a lui Arthur Meillet, şi Gramatica istorică a lui Bopp. Deodată cu apariţia acestora, vin şi studiile textelor creştine foarte vechi, ca şi Doctrina celor 12 Apostoli, Odele numite a lui Solomon, Demonstraţia Predicii apostolice s. a.

Texte necreştine dar utile pentru a putea stabili diferite puncte comparative. Limba Noului Testament, cultura şi credinţele populare ale mediului evanghelic, au devenit foarte familiare.

Paralel cu aceste texte scrise, materialul arheologic a devenit tot mai abudent, prin diferitele monumente, vase, inscripţii, picturi, şi nenumărate obiecte de cult, toate adunate cu o grijă deosebită de diferitele misiuni arheologice din Egipt, Persia, Grecia continentală şi insulară, Asia-Mică, Siria, Africa de Nord, Crimeea şi Provinciile dela Dunăre. Tot materialul imens a fost prelucrat, reducând noui contribuţii, precizând problema creştină.

Documentele deja cunoscute, scrierile evreeşti, sau iudaisante, necanonice, anterioare Noului Testament, au fost studiate, editate de evreei sau creştini.

Numele învăţaţilor C. Tischendorf, Westcott şi Hoat, B. Weiss, H. von Soden, E. Nestle, H. I. Vogels, F. C. Burkitt, de Wordsworth şi White, ne-au dat lucrări admirabile.

Caracterul absolut unic al evangheliilor este astăzi universal recunoscut de toţi criticii. Există o tradiţie primitivă, esenţială incontestabilă.

Cercetătorii istoriei religiunilor de azi au făcut greşala de a interpreta textele şi monumentele antice, apropiind misterele păgâne de misteru! creştin. Pe baza analogiilor „misterele greceşti", miturile asiatice, dionisiace, orfice, cultele păgâne ale Siriei, Frigiei, misterul Mamei (Cybele) şi a lui Attis, Afroditei, religia siropersană a zeului solar Mithras, toate au fost interpretate în legătură cu creştinismul.

Religiile acestea păgâne au fost o mare a speculaţiunilor, de rituri şi mituri, din Siria, Asia-Mică, Egipt şi Persia. Religia creştină pusă în legătură cu aceste religii păgâne după unii istorici de religii, apare complet diformată, deoarece ea este fals interpetată, ipotetic redată, şi slab apreciată.

Sufletul religios este un fapt providenţial pe care apologeţii creştini l-au proclamat întotdeuna: „Căci trecând şi privind de aproape lucrurile de mare cinste ale voastre am găsit şi un altar pe care este scris: Necunoscutului Dumnezeu. Deci ceeace voi cinstiţi foarte mult fără să cunoaşteţi, aceasta vă vestesc cu vouă... „Să caute pe Dumnezeu, doar cel puţin l-ar pipăi şi l-ar afla, deşi nu este departe de fiecare, dintre noi".... (Faptele Apostolilor, XVII, 23, 27).

Logosul filosofilor, mediatorul Dumnezeului invisibil, principiul ordinei, al echilibrului şi al raţiunii, care susţine şi guvernează lumea vizibilă, nu este o vagă entitate metafizică oscilatorie între cer şi pământ, ci este o persoană vie, *Fiul lui Dumnezeu, cel întrupat, — este* **Iisus**, *după cum ne spune Sf. Ioan.*

Iisus a fost o persoană, reală, istorică, în carne şi oase, nu era o fiinţă legendară, mistică, ca şi Orfeu, Attis, Krishna, — **El este un fapt.**

Buddha Çakiamuni[1]) a apărut în lume într'o vreme neprecisă, iar istoria sa e legată de câteva fapte şi legende. Tradiţia istorică cea mai veche despre Buddha nu cunaaşte ca el să fie săvârşit minuni.

„Buddha poate fi un apus de soare blând şi fermecător; pe când Hristos e pentru noi un soare răsare, lumina zilei, care cu moartea pe moarte călcând, celor din morminte viaţă le-a dăruit. Da! Hristoase! Tu eşti viaţa şi învierea noastră! Tu eşti Domnul şi Dumnezeul meu"!

Iisus nu s'a născut într'un canton excentric al Arabiei ca şi Mahomed. Apariţia Sa este publică şi o dată determinată ne arată împrejurările vieţii Sale: „Iar în al cinsprezecilea an al domniei lui Tiberiu ca Cezar, fiind procurator al Iudeei, Ponţiu Pilat, şi tetrarh al Galilei Irod, iar Filip fratele lui tetrarh al Isturiei şi al ţinutului Trachonitei şi Lisania tetrarh al Abilenei, în zilele arhiereului Ana şi Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie"... (Luca, II, 1-2).

Texte multiple, de geografie, arheologie,

1) Vezi cartea lui Aldenberg: „Buddha, (Paris) şi Idem: Die orient. Rel. II pp. 67-69.

scrisori oficiale, religii, instituţiuni şi obiceiuri diferite ne vorbesc în mod clar despre Iisus[2]).

Problema lui Iisus Hristos trebue înţeleasă în credinţa în Dumnezeu atotputernic şi în iubire, căci: „Cine nu iubeşte n'a cunoscut pe Dumnezeu, pentrucă Dumnezeu este iubire“ (Epistola I a lui Ioan, IV, 8), şi tâlcul vieţii creştine putem să-l desprindem din următoarele: „Căci Dumnezeu iubi lumea atât de mult, încât dete pe Fiul Său unul născut, pentru ca orcine care crede într'ânsul să nu piară, ci să aibe viaţă veşnică, căci Dumnezeu nu trimise pe Fiul Său în lume ca să osândească lumea, ci pentruca lumea să fie mântuită printrânsul“ (Ioan, III, 16-18).

Dinamica credinţei.

— Rolul preotului ortodox român în ordinea de stat —

„O naţiune nu se ridică în primul rând prin învăţători, notari sau jandarmi, ci prin credinţa şi dragostea de ţară a preoţilor“. (Dl. Prof. Nic. Iorga).

Marele învăţat al Neamului, Dl. Prof. Nic. Iorga, primind invitaţia „Soc. naţionale ortodoxe a femeilor române“, a ţinut prima conferinţă de deschidere a ciclului de conferinţe, organizate de această societate la Fundaţia Carol I, cu titlul: „Concepţia românească a ortodoxiei“.

Învăţatul nostru istoric, după ce face o minunată incursiune în fondul problemei, defineşte cu un lux de argumente din cele mai pregnante, concepţia românească a ortodoxiei noastre.

Plecând dela stadiul primar al fiinţării poporului nostru ca entitate politică, demonstrează pe cale evoluţionistică elementele cari au ajutat simbioza românismului nostru ca factor politic cu ortodoxia religioasă.

Concluziile atât de sugestive, pe cari le trage adâncul cunoscător al istoriei bisericii, din care însuşi face parte, pleacă dela premisele cele mai realiste şi mai precis conglăsuitoare cu adevărul unic şi neschimbat, sintetizat într'o formulă atât de fericită, cea expusă în partea finală a conferinţei, fixată de mine ca punct de plecare aci.

Nu se îndoeşte nimeni de aportul ce-l aduce toată suflarea românească, în a-şi ajuta naţiunea la urcuşul firesc spre culmi de perpetuă desăvârşire, dar — fără a monopoliza meritul — partea leului şi'n trecut ca şi astăzi, de fapt revine preotului de *„lege şi limbă românească“*.

2) L. de Grandmaison: Jésus dans l'histoire et dans la mystère, Paris 1925 pp. 9-28 sq.

Înfăţişarea acestui adevăr, cu sau fără rea voinţă prea tăinuit, primeşte — prin autoritatea cuvântului marelui savant, — greutatea unui accent, aplicat cum nu se putea mai propiu în miezul unei complexe socoteli, supus de mulţi poate altor opinii, altor judecăţi.

Cadrul în care Dl. Prof. Nic. Iorga toarnă, şi nu fără tâlcul unui pogoromânt de înaltă cunoaştere a realităţilor, aceste solide adevăruri, iată-l în acest lapidar memento.

„Azi, în România noastră liberă, trebuie să privim veşnic către această biserică naţională şi falnică fiind convinşi că numai prin ea se poate ridica poporul.“ El situează pe preotul, serv al altarului şi în rolul de cunoscător al sistemelor de filosofie social-etică şi **sigură rezervă naţională pentru toate vremurile**.

Fără a ne intimida firea, acelora cari mai ezită în solda străinismului corupător de conştiinţă românească şi aleasă ortodoxie, răspundem or cui s'ar complace în alte crezuri străine de cel înfăţişat atât de magistral de cărturarul Ţării Româneşti, cu alesele cuvinte ale d-sale, adevărate sentinţe cu caracter universal: „Preotul de aceea a fost trimis în lume, ca lumină să fie lumei...“

Astăzi, când lumea în toate cele patru stihii alei ei stă îngrijorată de ceace va aduce ziua de mâine, preotului îi revine datoria sfântă ca „înflăcărând darul“, să răscolească toate energiile latente, ale tuturor forţelor creaţioniste spre o singură deviză: „Credinţă şi Muncă pentru Ţară şi Rege“!

Fundamentala trăsătură a conferinţei îşi găseşte justificarea aci.

Judicioasa expunere de evenimente în succesiva descriere a stărilor, hotărâtoare asupra spiritualităţii noastre, se cristalizează simultan în tiparele comune cu lustrul dublu de: naţiune şi spiritualitate. — Iar preotul, expresia văzută a spiritualităţii, este sinteza sufletului naţional în toate manifestările lui.

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

Dar chiar aşa menţinându-se, atât ştiinţele umane în general, cât şi ştiinţele de observaţie în particular, nu sunt la adăpostul erorilor[1]). Nu putem nega, că în raport cu *filosofia*, în care schimbarea de direcţie este totală cu fiecare sistem nou ce apare, aşa că desfăşurare sistemelor filosofice s'ar putea asemăna cu păturile *eterogene* şi *discordante* ale scoarţei pământului, în cari depozitele şi rocile cele mai felurite se amestecă şi se întretae într'o desordine care e mărturie a acţiunilor violente şi opuse a puterilor naturii, progresul ideilor în ştiinţă, s'ar putea compara — dimpotrivă — mai mult sau mai puţin cu acele pături *omogene* şi *concordante* ale scoarţei pământului cari au fost depuse în ape liniştite şi în cari toate stratele sunt paralele[2]).

O asemenea comparaţie este nimerită numai dacă avem în vedere continuitatea desvoltării ideilor ştiinţifice în raport cu discontinuitatea cugetării filosofice; dar privit exclusiv în sine însuşi sau mai ales în raport cu imutabilitatea adevărului absolut, exprimat prin dogmele Bisericii, domeniul ştiinţelor nu ne apare mai puţin lipsit de frământările cari însoţesc apariţia şi tendinţa de a se impune o nouilor idei. Se poate sesiza o schimbare a certitudinii ştiinţifice dela o perioadă istorică la alta, o anumită modă în preocupările oamenilor de ştiinţă, renunţări şi reluări de ipoteze etc.

Aşa, în domeniul *Astronomiei*, cei vechi credeau în fixitatea stelelor, din cari nici nu cunoşteau decât pe cele cari se pot vedea cu ochii liberi, cca. 5000[3]). Structura *geocentrică* era presupusă şi admisă în general în ştiinţa oficială din antichitate şi prin *Almagesta* lui *Ptolemeu* şi filosofia arabă şi în tot lungul perioadei medievale. Se credea că soarele, luna şi planetele sunt fixate pe sfere transparente, cari se învârtesc în jurul pământului la distanţe diferite, în timp ce stelele fixe sunt prinse de o sferă mai mare, care se învârteşte şi ea la rândul ei în jurul pământului, la o mai mare distanţă[4]).

Aceasta a fost părerea dominantă, până în anul 1543, când *Copernic* a publicat vestita lui „*De revolutionibus orbium coelestium*“, în care reluând vechile teorii pitagoreice, a stabilit sistemul *heliocentric*, arătând că mişcările aparente ale soarelui şi planetelor s'ar explica mult mai simplu presupunând că pământul e o planetă ca oricare alta şi învârtindu-se ca şi celelalte în jurul soarelui[5]). Concepţia lui Copernic a avut admirabile repercusiuni asupra progresului Astronomiei, căci înlăturând greoaele şi complicatele *epicicle* ptolemaice, cari definiau traiectoriile planetelor în vechiul sistem, a permis o considerabilă limpezire a drumurilor pe cari avea să le parcurgă de aci înainte ştiinţa astrelor. Şi cu toate acestea astronomi mari ca *Ticho-Brache* şi *Kepler* au descoperit legile lor, fundamentale pentru cosmografia modernă, nu bazându-se pe sistemul lui Copernic — deşi au trăit cu un veac în urma lui — ci pe acel primitiv al lui Ptolemeu şi nu fiindcă vre-un tradiţionalism rău înţeles i-ar fi legat de vechile concepţii, ci fiindcă numeroasele observaţii şi nesfârşitele calcule matematice pe cari le făceau, îi conduceau într'acolo. Cercetările ulterioare, începând dela observaţiile telescopice ale lui *Galileu*, au dat dreptate astronomului polonez, fără ca sistemul lui să fie decretat ca dogmă astronomică nici până în vremea noastră[6]).

Astronomia e totuşi cea mai exactă dintre ştiinţele de observaţie. Metodele matematice ale mecanicei cereşti, descoperirea şi perfecţionarea instrumentelor optice, întroducerea *spectroscopului* şi a aparatului fotografic au fost foarte fecunde în rezultate pozitive pentru progresul acestei ştiinţe. Impingerea graniţilor orizontului cunoscut, analiza chimică a corpurilor cereşti, *astrofizica*, dedublarea stelelor ce păreau altădată simple pe baza principiului lui *Doppler-Fizeau*, (deplasarea liniilor spectrale), descoperirea planetei *Neptun* de *Le Verrier* prin calcul, sunt progrese cari ne pot face să fim încântaţi de puterea de pătrundere a minţii omeneşti în macrocosmos.

Intorcându-ne însă privirile asupra unor greutăţi sau puncte de mai puţină siguranţă ale acestei ştiinţe, asupra variaţiilor întâmplate în domeniul legilor şi ipotezelor ei, caşi asupra puterii de pătrundere absolută pe care ar avea-o, putem aminti pentru exemplificare *legea lui Bode*. Această lege, stabilită în 1778 pentru exprimarea depărtării planetelor de soare, deşi a fost confirmată prin descoperirea planetelor mici dintre Marte şi Jupiter, totuşi descoperirea lui Neptun a contrazis-o, a arătat-o a fi arbitrară şi a înlăturat-o din preocupările astronomilor[7]).

---

1) Cf. Lavaud de Lestrade, op. cit. p. 7.

2) P. P. Negulescu: „*Din Istoria Filosofiei*“ art. în Convorbiri literare, An. XLII, No. 1/1908, p. 34.

3) După Lapparent, Science et Apologétique.

4) Sir James Jeans: „*Les étoiles dans leurs courses*“ traduit de l'Anglais par A. Sallin. Paris 1932, p. 25.

5) Cf. ibidem.

6) Vezi cele spuse în legătură cu această chestiune la p. din această lucrare.

7) Pentru edificare asupra acestei chestiuni, se poate consulta orice Cosmografie elementară. Ex. N. Abramescu: „*Lecţiuni de Cosmografie*“ Ed. VI Bucureşti 1924, pp. 115-117; Acelaşi: „*Lecţiuni elementare de Astronomie*“ Ed. IX Bucureşti 1930, pp. 132-133.

In directă continuare, nu se poate trece cu vederea nici faptul că cea mai generală lege a mecanicei cereşti, aceea a *gravităţii universale*, care se sprijină pe teoria punctelor de atracţie, nu e chiar atât de sigură şi fără cusur, cum pretind mecaniciştii a fi, căci iată ce spune însuşi descoperitorul ei, *Newton*: „Recunosc că corpurile stau în aşa raport, caşi cum s'ar atrage; dacă se atrag într'adevăr nu ştiu şi nici nu mă pricep cum s'ar putea atrage[8])". Consecvent cu asemenea gânduri de cinstită şi creştinească modestie, Newton a invocat intervenţiunea divină, care din când în când ar pune la punct maşina lumii[9]), al cărei mecanism ar începe să funcţioneze aritmic, lăsat fiind numai în grija forţelor mecanice. O asemenea recunoaştere nu micşorează însă cu nimic valoarea acestei legi pentru ştiinţa omenească sinceră, conştientă de puterea şi neputinţa ei, deşi sunt unii cari cred că e bazată numai pe o ipoteză „şi nimic nu dovedeşte că ea n'ar putea să fie înlocuită printr'un alt principiu, care ar explica şi mai bine faptele[10])".

Iar acest principiu, care ar explica pe lângă puterea de atracţie şi răspândirea luminii, căldurii şi a forţelor fizice în univers a fost identificat cu aşa zisul *eter cosmic*, care deşi e de 600 bilioane de ori mai uşor decât aerul nostru, totuşi apăsarea lui ar fi aceea care înlocueşte puterea gravităţii. Dar şi această nouă ipoteză la rândul ei nu poate explica în deajuns unele fenomene, ca acel al sateliţilor lui Marte b. oa. cari se învârtesc mai repede decât planeta lor[11]).

(Urmează)

Aurel Vlaicu.

Conferinţă de prof. R. CIRIC.

N'am crezut niciodată că o chestiune care priveşte întrucâtva o latură ştiinţifică poate să ţină încordată o asistenţă care uneori nu are nimic comun cu ea. Lucrul acesta totuşi s'a întâmplat, graţie felului cum a înţeles conferenţiarul să-şi expună tema prin înbinarea poeticului cu ştiinţa formând o unitate indisolubilă şi armonioasă. D-Sa a înţeles că viaţa aceluia care şi-a dat tributul pe altarul progresului trebue cunoscută dacă nu în întregime, cel puţin în acele momente care îl caracterizează mai cu prisosinţă. Dl. Prof. R. Ciric spune printre altele: „Aurel Vlaicu a fost acela care reprezenta geniul unei naturi oropsite în pleiada altora încărcate de glorie şi prestigiu. A avut mult de suferit în lunga-i şi spinoasa-i carieră de „om de ştiinţă" neînţeles la început de nimeni, însă perseverenţa şi îndărătnicia care sălăşluiau în el l-au făcut să birue în mijlocul unui furnicar de duşmani, care n'au bănuit sau nu au vrut să bănuiască niciodată potenţa unui valah.

Pe micul şi pe marele Vlaicu de mai târziu îl preocupa un singur gând: realizarea „pasărei albastre" cu care va stăpâni azurul cerului şi de acolo din acele înălţimi, lumea. Minunea s'a realizat. Vai însă cu câte greutăţi! dar cu mult înainte de aceia a lui Bleriot.

Izbânda nu i-a fost trâmbiţată cu surle. Deocamdată bucuria era împărtăşită în sânul unei naţiuni prea modeste care lăsa aprecierile pe seama altora. Prea mare i-a fost opera ca să nu ţâşnească odată şi odată peste graniţele ţării. Din înălţimile ametitoare unde se găsea nu şi-a uitat nici o clipă Binţinţii, satul său natal şi pe aceia cărora le datora recunoştinţă — părinţii. — A refuzat oferte tentante din străinătate numai şi numai în vederea trecerii falnicilor Carpaţi care formau un hotar nedrept între două ţări surori.

Ziua plecării, zi fatală. S'a ridicat, a spintecat văzduhul şi de sus a căzut pe pământul Câmpulungului. S'a stins o stea şi pe semne era aceea a lui Vlaicu. Nu a ajuns să ne arate utilitatea păsării măestre în timpul vr'unui conflict armat. Aşa s'a încheiat odiseia acestui mare om a cărui valoare a fost cam târziu apreciată. Pe cât de latentă i-a fost ascensiunea, pe atât de rapid i-a fost sfârşitul. Moartea i-a fost aşa cum a dorit-o „sub sfărămăturile de avion". El nu a murit pentru popor; el a fost acela care i-a dus chezăşia peste hotare, el a fost fidelul lui exponent, el a fost acela care a dat prestigiu naţiunii noastre într'o măsură oarecare, atunci când îi simţea nevoia mai mult ca oricând.

Şi ce recompensă mai mare i se putea da, decât nemurirea.

Şi nu e de mirare faptul de a fi fost trecut în lumea legendară, încă fiind în viaţă. Următoarele versuri ne vor edifica asupra acestui fapt.

Vlaicule, Vlăicuţele
Ce ţi-a spus maicuţa ţie?
Să te laşi de meserie
Meseria dela dracu
Care-o să-ţi răpună capul.

A ajuns pe culmi înalte. Dar atunci când străinii au încercat să-i cumpere buna credinţă

8) Ap F. Bettex, op. cit. p. 191.
9) Cf. Faye: „*Sur l'origine du monde*", 2-e édit. Paris, 1885, p. 130, ap. H. Pinard, art. cit. col. 2039-40.
10) Dr. René Jeannel, op. cit. p. 8.
11) Cf. F. Bettex, op. cit. p. 191.

i-a sfidat. Era doar Valah şi era mândru de acest lucru".

In expunerea Sa d. R. Ciric a fost pur şi simplu fascinant. A reuşit să înduioşeze asistenţa până la lăcrămare. Şi nu e de mirare căci prea, prea s'a confundat cu acela a cărui viaţă ne-o depăna în cadrul unei ore în cuvinte calde şi duioase. Prin d-sa numele lui Aurel Vlaicu — care trece ca un fapt divers — pentru unii din noi a ajuns să-şi găsească un adăpost în cutele cele mai adânci şi indestructibile ale sufletului nostru şi deacolo ca un far să ne lumineze, ca să ţină trează conştinţa noastră şi să o apropie de a aceluia care a fost Aurel Vlaicu.

A. B.

ŞTIRI

Serbarea zilei de 24 Ianuarie s'a făcut în oraşul nostru cu toată seriozitatea şi importanţa cuvenită unei mari sărbători naţionale. La biserică s'a săvârşit o rugăciune de mulţumită de un sobor de 7 preoţi, pontificând Prea Cuv. Sa păr. protosincel Dr. Laurenţiu Busuioc. De faţă au fost toate autorităţile în frunte cu P. S. Părinte Episcop. Părintele protosincel a rostit apoi o înflăcărată vorbire despre unire, pe care o defineşte ca pe un act şi o sărbătoare a recunoştiinţei. Poeţii, cronicarii şi toţi scriitorii au trăit-o anticipat în conştinţa lor. La un moment potrivit, când între români unirea devenise pentru toţi o necesitate, ea se realizează, devine un fruct copt. Trăind în binefacerile ei, astăzi unirea ni se prezintă şi ca o chemare, chemare la solidaritate.

După serviciul din biserică dl Colonel V. Fodor vorbeşte soldaţilor, îndreptându-le gândul spre acela care simbolizează Neamul, M. S. Regele Carol II.

Impresionantă a fost executarea „horei unirii" la eşirea din biserică de către fanfara şcoalei normale.

Urmează apoi defilarea trupei, a unităţilor premilitare şi străjereşti.

Incă înainte de amează s'a sărbătorit Unirea, în cadre şcolare la Academia teologică şi la şcoala de cântăreţi, iar după masă la şcoala normală.

Parohiile noastre şi înzestrarea Armatei. Biserica ortodoxă totdeauna a fost alături de poporul român, s'a bucurat cu el dar mai mult a suferit împreună cu el, căci aşa a fost natura vremurilor trăite. Astăzi când ţara trece prin greutăţi, Biserica pune umărul să o ajute. Iată, comuna bisericească Ghilad semnează toată averea ei imobilă, în suma de Lei 20.000 în Bonuri pentru Armată. Şi cazul acesta nu e unic. Este însă grăitor şi de toată lauda!

Jurământul membrilor F. N. S.-ului dela Academia teologică. După serviciul dela Catedrală studenţii teologi în frunte cu corpul profesorilor s'au întrunit la Capela dela internat. Aici s'a luat jurământul tinerilor membrii ai F. N. S.-ului. Directorul D. Zeno Muntean le vorbeşte despre rolul Bisericii ortodoxe în viaţa naţională, despre vremurile cari ne reclamă solidari şi dârzi apărători ai scumpei moşteniri ce ne-au lăsat-o părinţii: România Mare. O declaraţie se produce din partea unui tiner student, plină de suflet. Urmează luarea jurământului după care s'au espediat telegrame omagiale M. S. Regelui Carol II şi D-lui Ministru Dr. Ionescu Sişeşti, Comandantul General al F. N. S.-ului. După festivitate a urmat o masă comună.

† **Preotul Pavel Magdescu** din Jupalnic a încetat subit din viaţă. Răposatul a fost vreme îndelungată catihet şi diacon catedral în Caransebeş, electrizând cu vocea sa puternică scânteia divină din om. Boala de inimă l-a ros însă pe tăcute... In vara acestui an îl cercetase P. S Părinte Episcop în societatea D-lui profesor Nicolae Iorga. Auzind de el, învăţatul profesor l-a pus să cânte în biserică spre a-i cerca acustica... De-acum glasul lui s'a stins, receala morţii alungând viaţa din el.

Dumnezeu să-l odihnească pe robul Său!

„Revista Teologică", în N-rii 1—2 din acest an publică la recenzii următoarele:

„Prof. C. Vladu" Manual de Tipic şi Antologhion.

Tipicul, aşa cum se practică în biserica noastră prezintă multe note de variabilitate. Aceste deosebiri se observă nu numai între provincii şi eparhii, ci chiar în sânul aceleaşi eparhii. Conducându-se de principiul „cum vrea cel mai mare", mulţi din cântăreţii noştrii dela strană, ba chiar unii preoţi, se cred chemaţi să aducă modificări sau să excludă unele cântări sau rugăciuni de importanţă capitală pentru respectiva slujbă. Prescurtările sfintelor slujbe sunt foarte nepotrivite. Pe deoparte se lezează puternicul sentiment religios al poporului iar pe dealta în cele mai dese cazuri, se elimină ce-i mai frumos din punct de vedere dogmatic şi liturgic. Iată dece aceste două lucrări ale Domnului C. Vladu, profesor la Academia Teologică din Caransebeş, sunt ca doi pioni de practică tipicală care nu ne lasă să credem în astfel de greşeli. Pe lângă prescripţiile de tipic, ne-a selecţionat ce-avem să cântăm, prezentându-ne strictul necesar din cărţile cultice (Mineiu, Triod, Ochtoih, Ceaslov şi altele), pe cele mai importante ca fond dogmatic şi cele mai frumoase ca formă poetică.

Manualul de Tipic conţine rânduiala Vecerniilor şi Utreniilor din postul mare, ceasurile (1, 3, 6, 9), liturgia Sf. Grigorie şi slujba mântuitoarelor Patimi. Avem deci toate cântările şi rugăciunile necesare întregului period al Triodului.

Antologhionul conţine toate Vecerniile şi Utreniile pe glasuri, Liturgia Sf. Ion Gură de Aur, toate sărbătorile anului bisericesc (la fiecare sărbătoare: Vecernia, Utrenia şi Liturgia), din toate trei perioadele (Octoih, Triod şi Penticostar). Ceeace este impresionant în această lucrare sunt părţile alese, cele mai frumoase, luate din cărţile de ritual după cele două criterii: dogmatic şi literar-liturgic.

Lucrările acestea prezintă interes şi pentru faptul că, cu ajutorul lor — fără a mai face uz de celelalte cărţi de cult — putem să săvârşim aceste slujbe ale anului bisericesc.

Pe lângă partea tehnică bună în care sunt tipărite aceste lucrări, ele merită a fi recomandate preoţilor şi cântăreţilor noştri şi pentru faptul că la noi în Ardeal sunt singurele în acest gen, iar utilizarea lor, în practica tipiconală, ar aduce unificarea.

Dea Domnul ca munca sinceră depusă, pentru a-L lăuda pe această cale, să fie înţeleasă şi preţuită după cuviinţă.

Diacon F. Gherman.
la Academia Teologică.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3214 B. ex 1939 din 20 Maiu, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Broşteni** protopresbiteratul Oraviţa, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ilie Ciorei.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.
5. Intravilan.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătore şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Broşteni prin Prea On. Oficiu protopopesc al Oraviţei.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Broşteni, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Preot Simeon Alexiu.* Secretar: *Petru Olariu.*

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Oraviţa la 31 Octomvrie 1939.

Virgil Musta
protopop.

3—3

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4829 B. ex 1939 din 15 Septemvrie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot în parohia de clasa II-a din **Băteşti**, devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 32 jughere.
2. Una grădină parohială de 1 jugăr.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji preotul ales.
5. Bir parohial nu este.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-al precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Băteşti şi prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Făgetului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Băteşti, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 8 Octomvrie 1939.

Preşedinte: *Romul Radulovici* adm. paroh. Secretar: *Petru Curuţiu* înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Pr. Ioan Muntean
adm. protopresbiteral.

Nr. 5927 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credinioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 4 Noemvrie 1939.

Episcopul:
† **VASILE**

3—3

Publicaţiune de licitaţie.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 7344 ddto 26 Ianuarie 1940 se escrie licitaţie publică cu oferte închise ce se va ţinea în ziua de *4 Februarie 1940 la ora 3 p. m.* în biserica din Verendin pentru renovarea şi spălarea de var a tablourilor vechi şi ornamentaţiilor precum şi pictarea din nou a boltei bisericii din Verendin.

Licitanţii sunt obligaţi a depune 10% vadiu din preţul exclamării în bani gata sau efecte de stat, care se va restitui după colaudare fără dobândă.

Devizul şi caetul de sarcini se poate vedea la Oficiul parohial.

Spesele cu facerea devizului, contractului şi timbre le suportă pictorul. Spese de drum nu se acordă.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a da lucrarea acelui pictor în care va avea mai mare încredere fără considerare la rezultatul licitaţiei.

Contractul devine obligator pentru pictor îndată după semnare iar pentru comuna bisericească numai după aprobare din partea Venerabilului Consiliu eparhial.

Verendin la 27 Ianuarie 1940.

Toma Suru
preot.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 59 E. 1940 Consiliul parohial din comuna Căpăt, jud. Timiş-Torontal, publică licitaţie pentru renovarea şi complectarea picturii şi zugrăvirea interioară a bisericii ort. rom. din Căpăt, pe ziua de *11 Februarie 1940, orele 2 d. m.* în localul Oficiului parohial din loc. In caz de neprezentare licitaţia se amână cu 8 zile la aceiaşi oră şi în acelaşi local.

1. Licitanţii vor depune oferte închise la Oficiul parohial local, împreună cu vadiul de 6% din preţul lucrărilor în numerar, sau efecte, până la data de 11 Februarie a. c. înainte de ora 2 d. m. când se va începe licitaţia verbală.

2. Planurile şi devizele se pot vedea la Of. parohial.

3. Spesele planurilor devizelor şi darea privesc pe antreprenorii cari vor lua asupra lor lucrările.

4. Participanţilor nu li se acordă nici un fel de spese.

5. La licitaţie se admit numai pictori autorizaţi de Onor Minister al Cultelor şi Artelor.

6. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrările acelor pictori în cari are mai mare încredere.

7. Contractările devin obligatorii pentru maeştrii cărora li se va acorda lucrarea imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Căpăt, la 1 Ianuarie 1940.

ss. **Nicolae Bojin** paroh — ss. **Petru Vucan** secretar.

Judecătoria rurală Teregova, secţia c. f

Nr. 1475/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorii Gheorghe şi Elena Iuga dom. în Domaşnea repr. prin Dr. Ioan Pepa advocat în Teregova contra urmăritului lui Toma Jurchescu la cererea urmăritorilor, judecătoria având în vedere legea pentru unificarea unor disp. referitoare la executarea silită publ. în Monitorul Of. 152/930 ordonă licitaţiunea execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX 1881, asupra porţiunilor din imobilele înscrise în c. f. a comunei Domaşnea pag. No. 822 No. top. 207 Valea Crivii 1385 stp. grădină, proprietatea pârâtului în proporţie de 9/28-a parte de sub B 8, 14 şi 19 în valoare de 700 lei, pag. No. 3750 No. top. 208 Valea Crivii 684 stp. fân în valoare de 300 lei, No. top. 177 Valea Gherdomini 1000 stp. fân, în valoare de 800 lei. Poststrase 140 stp. fân, în valoare de 50 lei, No. top. 179 Valea Gherdomini 400 stp. grădină în valoare de 200 lei, No. top. 744 Gherdomini 1 jugh. 250 stp. ar. în valoare de 200 lei, No. top. 779 Gherdomini 650 stp. grădină în valoare de 300 lei, No. top. 171 Valea Gherdomini 380 stp. fân în valoare de 180 lei şi No. top. 172 Valea Gherdomini 650 stp. fân în valoare de 300 lei, proprietatea urmăritului în proporţie de 9/28-a parte sub B 2, 5 şi 7, pentru încasarea creanţei de 2550 lei cap. interese de 7 la sută dela 30 Iulie 1935 apoi încă 2081 lei capital şi 2718 lei spese fixate până acum şi spese de 275 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Preţul de strigare se stabileşte în baza § 6 din lege în sumă susarătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei, pe ziua de **31 luna Ianuarie anul 1940 ora 10 a. m.** în casa comunală a comunei Domaşnea.

In baza art. 150 legea LX din 1881 condiţiunile de licitaţie se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitaţie nu pot fi vândute cu preţ mai mic de 75% din preţul de strigare.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie 10% din preţul de strigare în numerar, ori să predea aceluiaş delegat chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881 art. 21 XLI 1908).

3. Fiscul creditorii cei privelegiaţi şi cei ipotecari nu sunt datori să depună garanţie în calitate de licitanţi.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele de birou la Instanţa c. f. Teregova.

Dată în Teregova la 14 luna Noemvrie 1939.

Jud. ss. **A Gheorghiu** ss. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeş.

Port. Nr. 44/1939.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul Şef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeş, în baza art. 102 Legea XL din 1881 şi în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma decisului Judec. II urbană Timişoara de sub Nr. 2034/1938, efeptuindu-se execuţiunea la 8 Februarie 1939 în favorul firmei Soc. Continentala pentru comerţul fierului reprez. prin. Dr. Iuliu şi Alex. Blum advocaţi din Timişoara, contra urmăritului, pentru suma de 34.393 Lei capital şi acces., mobilele sechestrate şi suprasechestrate cari s'au preţuit în Lei 27.200 şi anume:

1. Una balanţă „Hess“, 2. una morişcă pentru mac, 3. două sobe Topleţ, 4. una sobă Arico, 5. şase tuciuri, 6. una pompă de fântână, 7. patru buc. cratiţe de fier, 8. 50 buc. secere, 9. 20 buc. furci de fier, 10. 40 buc. lopeţi de fier, 11. 18 buc. sape, 12. 10 buc. cuptoare de tablă, 13. 26 felinare pentru trăsură, 14. 15 buc. felinare mari, 15. 500 kgr. fier lucrat în şine, 16. 10 buc. firize, 17. 300 kgr. fier cercuri, 18. 10 buc. coase, 19. 14 buc. cănţi pentru apă, 20. 8 buc. cănţi mari pentru apă, 21. două buc. oale smălţuite mari, 22. patru buc. cratiţe mari, 23. 50 metri sârmă, 24. 3 buc. port cafea, 25. două buc. oale de tuci smălţuite, 26. 10 buc. plite de tuci pentru sobe, 27. 30 buc. grătare de tuci, 28. 5 buc. spălătoare de tablă, 29. una morişcă de măcinat cafea, se vor vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma încheierei Judec. mixtă din Caransebeş sub Nr. 531/1939 G. pentru încasarea creanţei de Lei 4346 spese restante, se fixează licitaţie pe ziua de **31 Ianuarie 1940 la orele 15** în oraşul Caransebeş la prăvălia urmăritului şi toţi aceia cari au voie a cumpăra sunt invitaţi cu aceia observare ca mobilele menţionate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitaţiei s'ar mai fi sechestrat şi mai înainte şi după această fixare de licitaţie şi din partea altor creditori şi aceştia au drepturi câştigate de acoperire asupra licitaţiei, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua şi în favorul acestora.

Caransebeş, la 12 Ianuarie 1940.

Şef portărel **Dr. C. Stângu.**

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV Caransebeş, 4 Februarie 1940 Nr. 5

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Misionarism comod.

Adevărul spus cu curaj nu place celor ce iubesc neadevărul, cu atât mai puţin plac rechizitoriile severe.

Deoarece: prin adevăr se spulberă închipuiri periculoase, ce fiecare dintre noi şi le are în jurul persoanei sale, iar prin rechizitorii se prezintă o falsă activitate în adevărata ei lumină.

E ceeace vrem să facem şi astăzi: să spunem adevăruri crude referitoare la misiunea noastră, să facem rechizitorii severe referitoare la activitatea noastră.

Şi dacă vom reuşi să provocăm sesizări, cât mai multe sesizări, remuşcări cât mai multe remuşcări, ţelul ce ni l-am propus va fi atins chiar cu preţul unor inevitabile supărări pentru noi, care scriem.

* * *

Nu misionăm, nici nu combatem sectele; nu ne producem osteneală gratuită, nici nu le cunoaştem cel puţin doctrina; iar cât despre pericolul ce-l reprezintă ele pentru Biserică, ne complacem a crede, că sunt lucruri răsuflate sau exagerate.

Până acum singurul ajutor efectiv dat Bisericii în lupta ei cu sectele nu a fost dela preoţi, cari sunt chemaţi a fi gardienii intoleranţi ai tezaurului doctrinal revelat, ci a venit dela *Stat*.

Preoţii se adună în cercuri misionare, majoritatea lor neroditoare; fac pline de fast slujbe în sobor, fără însămânţări mai personale, mai plină de osteneală lucrare individuală; se adună apoi şi discută de toate, chiar pe confraţii lor, dar nu înregistrează biruinţe sau programează viitoare luptă sau modestă activitate.

Statul, până acum, a fost cel mai merituos şi mai bun misionar în lupta cu sectele.

Meritul şi folosul acestui misionar merge însă mână în mână cu autoritatea.

Statul a creat legi salutare, care dărâmă din temelie machinaţiunile sectare, nelăsându-le nici o portiţă de scăpare, neoferindu-le nici o posibilitate de existenţă.

Ceeace puterea Statului însă a îndeplinit atât de eficace şi oportun, date fiind condiţiile eşuate de luptă contra lor, Biserica prin ierarhia sa este chemată a armoniza prin *tact* şi *dragoste*.

Nu comoditatea misionară, din ce în ce mai condamnabilă, în umbra acestor legi salutare; nu ura şi lipsa de tact alături de organele chemate pentru îndeplinirea lor.

Vom trebui să misionăm mai departe inimile cu dragoste şi sufletele cu credinţă.

Nu pasivitatea şi scontarea succesului în urma jandarmului, nici satisfactia plină de răutate pentru impasul în care sunt aceste suflete rătăcite şi aceste inimi bolnave.

Dragoste caldă cerem şi misiune conştientă sfătuim!

Alături de lege să ne punem umărul dragostei; legii salutare, care stăvileşte pericolul cu întreaga ei autoritate, noi să-i adăogăm convingerea noastră nestrămutată, de-a misiona şi lumina pe aceşti rătăciţi.

Biserica nu cucereşte trupuri moarte, iubiţilor confraţi, iar compromisurile sufleteşti pe bază de autoritate sunt cele mai periculoase pentru buna fiinţare şi progresare a Bisericii.

Convingerea sectanţilor cu ajutorul jandarmilor nicicând nu a rodit adesiuni sincere în sânul Bisericii din partea atâtor suflete orfane!

Cazul din Câmpulungul-muntenesc, unde preoţii au aţâţat cu ură jandarmii contra tudoriştilor sancţionaţi îndeajuns de lege, fără lucru

misionar şi fără dragoste creştinească, este edificator atât pentru compromisul sufletesc al acestor nenorociţi, cât şi pentru comoditatea culpabilă a acelor preoţi.

Deaceea, noi să ne ferim de această comoditate şi să lucrăm, chiar dacă multora nu le-ar place şi i-ar supăra problema aceasta nouă, aşa cum e pusă.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Sfinţenia copilăriei.

...adus-au părinţii pe Iisus Pruncul în Ierusalim, ca să-l pue înaintea Domnului.

(Evanghelia Intâmpinării Domnului)

Floarea căminului creştin este copilul. Am întrebuinţat cuvântul floare nu pentruca să poetizez realitatea, ci pentru că uneori omul să lasă mai lesne convins de argumente cari plasticizează — semnificativ — simplul adevăr.

Cine nu ştie în lumea copiilor, în împărăţia de basm a cugetelor lor, unde realul şi fantasticul, cerul şi pământul, Dumnezeu şi omul se îmbină atât de sublim, acela nici nu poate înţelege sufletul copilului. Sensibilitatea lui de mimoză, — căci raţiunea copilului se filtrează pe calea emotivităţii — are instinctul intuiţiei fiinţei care ştie să i se apropie, să i se strecoare în inimă, şi care să-l alinte cu inspirată dragoste.

In această ipostază a fiinţării sale, omul este mai flexibil. Iţi trebue însă multă înţelegere şi dragoste neţărmurită pentruca să te poţi întăpâni în împărăţia imaculatului suflet a copilului. — Nu ca să-l robeşti, ci ca să i te faci prieten. Nu ca să-l derutezi dela sfânta-i copilărie, ci ca să i te potriveşti virginei sale inimi. Ţi se cere o inimă simplă, nobilă şi cuprinzătoare; o inimă asemuitoare inimei dumnezeescului Iisus, care în tovărăşia copiilor s'a predat lor cu totul, pentruca aşijderea şi ei să I se dăruiască. Comuniunea cu aceste plăpânde fiinţe, este o adevărată revelaţie! Căci, nu în zadar marele Psiholog — Hristos — a îndemnat pe omul matur să fie asemenea pruncilor, dacă jindueşte după împărăţia ceriurilor, care numai a unora ca aceştia poate fi.

* * *

Câtă deosebire este între copilul ideal şi între copilul teribil al zilelor noastre! De fapt plămădeala lui psihică este aceeaşi, doar atât că omul matur nu vede în nevinovata-i făptură floarea căminului său şi nu i se apropie cu sfânta dragoste a dumnezeescului Iisus.

Copilul zilelor noastre este o povară, iar nu un dar dumnezeesc; este un blestem, iar nu o binecuvântare. Sufletul lui primitor nu simte apropierea inimei iubitoare, ci este alăptat din instinctul dragostei animalice şi nu din iluminata iubire care suflă duh de sfinţenie peste chipul mamei şi a pruncului ei. Inima lui nu simte căldura inimei Mamei Marelui Iisus, ori a unui Ioan Inaintemergătorul, sau a altor matroane creştine cari s'au grăbit să-şi proştearnă rodul pântecelor lor la picioarele Domnului.

Copilul zilelor noatre este un oaspe nepoftit, care de cele mai multe ori nici nu intră în casa tatălui, ci este alungat înainte de plinirea vremii. — Cât de mult s'a abrutizat omul zilelor noastre! Cel ce este sânge din sângele lui, nu este întâmpinat cu bucurie, pe când ceeace naşte din dobitoc adesea-l bucură mai mult decât rodul pântecelui său. Toate acestea pentrucă ochii sufletului au orbit şi nu privesc în odraslă scânteia divină, care se vrea realizată după finalitatea creştină, ci văd doar balastul material care spre animalica-i vieţuire, cere din cele ale materiei, din cele ale cărnii.

Toate acestea pentrucă omul zilelor noastre vede în sine nu o fiinţă care se prelungeşte dincolo de golul sicriului, ci un animal raţional, rege al Naturii şi cuceritor al terestrelor şi astralelor enigme.

Intreaga alcătuire spirituală a omului de azi este subjugată materiei. Orice bun se măsoară în balanţa valorilor terestre. Omul spiritual a intrat în agonie. Pare-se că omul tinde a se întoarce la prototipul său ancestral: maimuţa, pentruca să nu desmintă catehismul materialismului intrinsec a protopărintelui său Darwin.

Pruncie, floare a căminelor noastre, tu nu mai eşti floare, ci, spini şi pălămidă pentrucă omul nu vede în tine o binecuvântare cum te-au văzut sfintele mueri, a căror pântece au adrăslit pe eroii miracolului creştin ci, văd blestemul primar care chinue, doare şi împovărează traiul Evei zilelor noastre.

Omule, fă-te asemenea copilului, cu suflet nevinovat şi simplu, legat de cer şi iluminat de sfânta iradiere a schimbării la faţă a Domnului, având torţa inimii aprinsă la flacăra arderii de tot, pentruca să poţi vedea în rodul pântecelui tău binecuvântarea cerului, care a picurat în tine scânteia veciniciei. Numai atunci vei putea înţelege că rodul pântecelui tău, este alter-ego-ul sufletului tău şi floare binecuvântată a căminului tău, pe care cu credincioşie biblică „să o pui înaintea Domnului". (Luca, 2, 22).

Pr. A. Uroş-Doloveanu.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

(Continuare)

Aceste cuvinte, ce vibrează de dragoste faţă de tot ce este românesc, numai inima curată şi gura inspirată a rezidentului Marta le-a putut rosti.

Dacă neamul nostru se mândreşte cu un asemenea fiu, nu mai puţin *Biserica ortodoxă, are motive tari să fie şi ea mândră că,* tocmai acolo unde primejdia este mai mare, *Dumnezeu a trimis omul providenţial,* să aducă o totală desrobire şi emancipare, sub toate raporturile vieţii, materiale şi spirituale, poporului român, atât de obidit în trecut.

De mult şi-a aşteptat acest ţinut doctorul, cu reţeta salvatoare, care să-i vindece ranele trecutului, încă nedeplin cicatrizate. Luptând voiniceşte, cu credinţă, ca un adevărat atlet al lui Hristos, *rezidentul Marta a realizat,* în ţinutul Timiş, *opere* pentru cari s'au sbătut şi luptat generaţii întregi.

Fără să amintim ceeace a făcut pentru *ridicarea ţărănimii române* bănăţene, *din sânul căreia a ieşit,* spre a o pune cel puţin pe acelaş plan, privind standardul vieţii economice, pe care se găseşte populaţia minoritară, favorizată de regii şi împăraţii austro-ungari, — şi fără să apreciem *atmosfera şi spiritul de pace instaurat în inimile fraţilor bănăţeni,* adânc răşluite de patimile deslănţuite de diversele partide politice în goana lor nebună după sufragii, — ne ţinem de plăcută datorie a încresta aici, că dacă *Testamentul fericitului Mitropolit Andrei Şaguna este* azi fapt împlinit; şi dacă pot sălta de bucurie sufletele noastre, în cor cu ale strămoşilor noştri, având în fruntea lor pe aleşii Banatului: nobilul *Andrei Mocioni,* mecenatele *Emanuil Ungureanu,* naţionalistul *Aurel Cosma,* Prea Fericitul *Patriarh Miron* etc., această *minune* — cum însuşi o numeşte — este a se atribui în mare parte dragostei de neam şi lege a Excelenţei Sale rezidentului Marta, care, împreună cu alţi fii distinşi ai Banatului, după îndelungate lupte şi strădanii, au dat acestei provincii, ceeace constituia gloria ei în vremurile de demult: *Episcopia Timişorii.*

Este încă proaspătă în mintea noastră a tuturora *învitarea* pe care Excelenţa Sa, în calitate de Prim-preşedinte al Curţii de Apel din Timişoara, în anul 1935, a trimis'o aleşilor Banatului, spre a participa la adunarea ce avea să desbată marea şi ardenta problemă a restaurării Episcopiei Timişorii.

La 22 Septemvrie 1935, în sala prefecturii din metropola Banatului, în faţa a tot ce are Biserica ortodoxă bănăţeană mai de valoare şi mai bun, în faţa intelectualităţii bănăţene, rezidentul Marta, cu o putere de *convingere* întâlnită numai la creştinii veacurilor primare, *iluminat* de credinţa ce-i mistue întreaga fiinţă, ştiu să *aprindă* candela *credinţei sfinte* chiar şi în inimile cărora vântul indiferentismului era gata s'o stingă, aşa încât sufletele sutelor de participanţi, încălzite la flacăra credinţei *marelui preot* al templului dreptăţii, au fost pe loc mobilizate, încolonate şi pornite în cruciada, ce avea să ridice Biserica strămoşească bănăţeană din umilinţa în care-o aruncară vremile de cruntă asuprire politică şi naţional-bisericească.

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoşman.

Intâmpinarea Domnului.

Acum slobozeşte pe robul tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea ta.

Cu aceste cuvinte primi în braţele sale bătrânul Simeon pe Mântuitorul lumii în sfânta Biserică din Ierusalim.

Prescris era în legea veche, că toată femeia la patruzeci de zile după naştere să se ducă cu copilul la sfânta biserică şi să ducă şi jertfă.

Cei mai bogaţi duceau câte 2 turturele, iară cei mai săraci 2 pui de porumb.

Vrând să împlinească această lege, Iosif cu Maria (ca şi în ziua de astăzi la 40 zile după naştere) luând cu ei doi pui de porumb, ca nişte oameni săraci ce erau porniră spre sfânta biserică, şi aici îi întâmpină pe ei bătrânul Simeon un venerabil bătrân ca de 80 de ani, care îşi petrecuse toată viaţa în post, rugăciune şi frică de Dumnezeu.

Acestuia îi făgăduise Dumnezeu că nu va vedea moartea, până nu va vedea pe Mântuitorul lumii.

Acest bătrân luându-l pe braţe zise: „Acesta este pus spre căderea şi ridicarea multora din Izrail şi dând laudă lui Dumnezeu ca şi cum o povară grea îi pică de pe suflet oftă zicând: „Acum slobozeşte stăpâne pe robul tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea ta.

Tot atunci se afla acolo şi o femee văduvă care trăise în văduvie 50 de ani şi niciodată nu lipsise dela sfânta biserică şi ea încă se învrednici să vadă cu ochii pe acela care a făcut toată lumea. Iată pe scurt înţelesul sărbătoarei de astăzi şi ce vedem din aceasta, că pe aceşti doi

bătrâni prin rugăciune şi prin post, Dumnezeu i-au învrednicit să ajungă la adânci bătrâneţe, şi i-a învrednicit să vadă cu ochii pe Mântuitorul lumii — Iisus Hristos.

Cu aceasta ocaziune voesc să arăt: *a)* că şi noi avem lipsă de rugăciune, *b)* că rugăciunea e de mare folos pentru noi şi *c)* voiu să arăt cum să ne rugăm, ca să ne fie de folos.

Omenirea a avut lipsă în toate vremurile de ujutorul lui Dumnezeu. Ajutorul meu dela Domnul, cel ce a făcut ceriul şi pământul.

Poporul jidovesc silit de foame veni la Egipet unde erau bucate destule, dar înmulţindu-se ei Faraon împăratul nu vedea cu ochi buni sporirea lor şi căuta să-i asuprească cu tot felul de lucruri grele, să frământe la lut să facă cărămizi, şi mâncare abia de le da după apusul soarelui câte o coajă uscată de pâne de orz. Şi ei se rugau neîncetat lui Dumnezeu, să-i scape din robia lui Faraon. Şi Dumnezeu le trimisă pe Moisi, care îi şi scăpă.

Dar cine scapă pe proorocul Danil, pe care furia împăratului Nabuhodonosor îl aruncă în groapa leilor ca să-l sfâşie în mii de bucăţi. Şi leii în loc să se atingă de el, se culcară la picioarele lui ca şi nişte câni credincioşi. (Din viaţa sfinţilor. Lascar Moldovanu).

Dar cine scapă pe cei trei coconi din Vavilon: Anania, Azaric şi Misail, cari nevrând să împlinească nebuna poruncă a împăratului celui păgân, de a se închina şi aduce jertfa zeului Vaal, fură aruncaţi în cuptorul cel de foc, — un cuptor mare cel de pâne — şi după ce fură aruncaţi acolo, îngerul lui Dumnezeu focul în roauă îl prefăcu şi ostaşii puşi de pază acolo în loc să audă ţipete şi vaiete, ei mai vârtos auziră cântarea acelor trei coconi ca un cor ceresc, lăudând pe Dumnezeu zicând şi grăind: „Pe Domnul lucrurile lăudaţi-l şi îl prea înălţaţi întru tali vecii.

Altul nu i-a scăpat de moarte, decât credinţa tare în Dumnezeu şi rugăciunea. Rugăciunea e coarda sufletului ca şi muschii trupului. Celce se lipseşte de rugăciune este ca un peşte pe care îl arunci pe uscat; ea deosebeşte pe om de animalele necuvântătoare şi 'l împreună cu îngerii şi tocmai aşa e dacă din trupul nostru lipseşte sufletul, trupul moare şi se strică; tot aşa se întâmplă cu sufletul din care lipseşte rugăciunea. Sufletul fără rugăciune este mort şi urât mirositor. (Învăţături duhovniceşti al Călugărilor Calist şi Ignatie).

Dar oare Ilie prorocul nu cu rugăciunea făcu de nu ploia $3^1/_2$ ani şi iarăşi cu rugăciunea adusă ploaie răcoritoare pe pământ.

Priveghiaţi şi vă rugaţi — zise Iisus Hristos către învăţăceii săi, ca să nu cădeţi în ispită (Mat. XX — 41).

Dar cine dintre noi în viaţa lui nu a avut nici un necaz nici o nenorocire şi să nu fi avut lipsă de rugăciune. Chiar acela care nu s'a mai gândit la Dumnezeu, când ajunge la nenorocire oftează din adâncul inimii cu vorbele: Au Doamne!

Dar rugăciunea nu numai că e de lipsă, dar ea aduce şi folos şi mângăiere omului.

In rugăciune află mângăiere ologul nefericit ce se târâie prin noroiu prin târguri încredinţat fiind că rugăciunea îi va ajuta să ajungă odată la fericire.

Că aşa învăţa Iisus Hristos zicând: fericiţi sunteţi voi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu.

Rugăciunea întăreşte inima văduvei ce plânge lângă sicriul soţului ei reposat.

De se naşte omul, de ajunge la cununie, de e bolnav, aleargă la sfânta Biserică, ca prin preotul bisericii să se roage lui Dumnezeu. Rugăciunea ajută la semănături şi le face să crească şi să aducă roade îmbelşugate, binecuvântate.

In rugăciune 'şi află mângăiere prorocul David care se ruga zicând: „Cu lacrimele mele aşternutul meu îl voi uda". El, împărat puternic şi înţelept plângea ca un copil, încât dupăcum însuşi zice: lacrimele mele s'au făcut o trebuinţă ca şi pâinea de toate zilele. Şi pentru ce? un singur păcat făcuse, că trimiţând în linia de foc pe căpitanul Urie, dupăce acesta nu muri de glonţul duşmanului, fu împuşcat de un soldat anume pus la cale de David, aşa ca neturburat să poată trăi cu muierea lui Urie, din care s'a născut înţeleptul Solomon.

In sfânta Biserică din Milano se află o icoană, ce reprezintă pe împăratul David cum plânge, iar din jos e un înger care ţine un vas în care îi sprijineşte lacrămile sale şi din jos e scris: „David o singură dată au păcătuit şi au plâns totdeuna, iar tu creştine păcătueşti neîncetat şi nu plângi nici odată".

Şi acum să vedem cum trebue făcută rugăciunea.

Rugăciunea adevărată provine din inimă curată. Dacă cineva e plin de păcate, rugăciunea nu i-o ascultă Dumnezeu. Sfântul Ioan Evangelistul la cap. IX. v. 31 zice: „Pe păcătoşi nu-i ascultă Dumnezeu, ci de este cineva cu frică de Dumnezeu, şi face voia Lui, pe acesta îl ascultă.

Rugăciunea ce o facem să nu fie numai din vârful limbii, sau din obiceiu, ci atunci când ne rugăm să lăpădăm dela noi ori ce gând

la cele lumeşti şi cu toată inima, cu tot sufletul şi cu tot cugetul nostru să ne ridicăm mintea la Dumnezeu, ştiind că în rugăciune cele două firi, îngerească şi omenească se întâlnesc, iar cântarea Heroviculuí ne îndeamnă cu vorbele: „Toată grija cea lumească să o lăpădăm".

Cine dară nu se roagă la Dumnezeu cu inimă curată, acela e un înşălătoriu, un mincinos, un fariseu. Acela numai pentru ochii lumii se roagă, dar inima lui e plină de răutate ca şi balta plină de noroiu.

Să ne rugăm şi noi ca vameşul din Sfânta Scriptură cunoscând că suntem păcătoşi şi nu venind în sfânta biserică prin şoapte şi vorbe unul către altul să împiedecăm şi pe ceialalţi a se ruga în linişte lui Dumnezeu şi atunci Dumnezeu cunoscând inima noastră, va asculta rugăciunea şi ne va împlini cererea noastră, răsplătindu-ne cu sănătate, cu viaţă mai liniştită şi mai tihnită, cu sporiu îmbelşugat la lucrul mânelor noastre, amin!

Pr. Victor Popovici.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

Relativismul lui *Einstein* e însă acel care a venit în ultimul timp să răstoarne mecanica clasică a lui *Newton*, — pe care s'a clădit de altfel tot progresul civilizaţiei noastre [1]) — revizuind şi luând într'o nouă accepţiune noţiunile de spaţiu şi timp.

Un adept al relativismului a spus că „Einstein a scos gravitaţia universală din „splendida sa izolare" şi a legat-o docilă şi învinsă, de carul triumfal al mecanicei sale. Mai mult, el a dat celebrei legi a lui Newton o formă mai exactă şi pe care experienţa — judecată fără apel — a recunoscut-o drept singura corectă." [2])

1) Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. vol. I, p. 6.

2) Charles Nordmann: *„Einstein şi Universul"*, trad. Leonard. Bucureşti, Cugetarea, p. 96.

Una din tezele relativiste afirmă că principiul inerţiei lui Newton, deşi verificat experimental prin foarte numeroase experienţe, totuşi nu ar avea deloc caracterul unui adevăr matematic evident, nu ar fi adică un adevăr riguros, ci ar corespunde numai, *aproape*, la ceeace se constată în mod practic.

O altă teză a mecanicei relativiste precizează că massa corpurilor nu e constantă — aşa cum se presupunea în mecanica clasică — ci ea variază cu iuţeala corpului considerat. Dar şi distanţa între corpurile cereşti nu e o constantă, ci tot o variabilă, fiind diferită după poziţia relativă a astrelor între ele, ca şi după locul din cosmos de unde ar fi contemplate de un observator. Deşi diferenţa între aceste variaţii şi între datele corespunzătoare constatate de mecanica clasică este puţin apreciabilă, aparent, totuşi ea nu e neglijabilă, aşa cum calculele arată

In orice caz dacă atât massele cât şi distanţele nu pot fi exprimate printr'o valoare constantă, urmează că nici legea atracţiei universale nu poate avea formula simplă enunţată de Newton. (Vezi acelaşi pp. 97 sqq.)

Gravitatea, după einsteiniei nici n'ar fi o forţă, cum o concepea Newton, ci numai o proprietate a spaţiului în care se mişcă liber corpurile. [3]) De aci pornind Einstein ajunge la o lege a gravităţii aproape identică cu a lui Newton, lege care ar fi capabilă să explice anomaliile mişcării lui Mercur, pe cari în zadar a încercat să le lămurească astronomia clasică. [4]) Şi cu toată această superioritate a legii einsteiniene, relativiştii înşişi sunt convinşi că ea nu poate fi ultimul cuvânt al ştiinţelor umane în acest domeniu. [5])

In directă legătură cu mecanica cerească, *Geometria* clasică sau *euclidiană*, care se baza pe un anumit număr de axiome şi postulate [6]), astăzi nu mai e stăpână fără rival. Afirmaţia ei fundamentală că linia dreaptă este drumul cel mai scurt între două puncte, este răsturnată mai nou prin geometrii construite tot atât de logic de *Riemann*, *Bolyay*, *Lobatchewscki*, *Poincaré* etc. [7]) De unde postulatul lui *Euclid* afirma că printr'un punct nu se poate duce decât o singură paralelă la o dreaptă dată, Riemann învaţă că printr'un punct nu se poate duce nici o dreaptă paralelă la o dreaptă dată, adică nici o linie care să n'o întâlnească niciodata. Şi pe această afirmaţie el construeşte o geometrie perfect coherentă. [8])

In domeniul *Fizicei* şi al *Chimiei*, care părea în veacul trecut cel mai adecuat concepţiei materialiste [9]) şi citadelă a acestui fel de a privi lumea, câte fluctuaţii teoretice nu au fost! Principiul primordial al lumii îl punea — în antichitate — *Thales din Milet* în apă, *Anaximenes* în aer, *Heraklit* în foc, *Xenofon* în pământ, iar *Leucipp* şi *Democrit* învaţau despre atomi. [10]) Astăzi toate aceste „elemente" au fost disociate, iar numărul corpurilor simple ce alcătuesc complexitatea lumii materiale ridicat la 92.

Atomii înşişi nu s'au bucurat în lungul veacurilor de aceeaşi consideraţie şi contemplaţie din partea oamenilor de ştiinţă. Indivizibili la început — cum şi numele îi arată, — părăsiţi şi lăsaţi uitării mai mult de două mii de ani, reîntroduşi în ştiinţă la începutul secolului al XIX-lea, astăzi fiecare din ei este un *microcosmos*, „o întreagă lume extraordinar de complexă" [11]) a cărei structură reproduce sistemul

3) Cf. ibidem, p. 104.
4) Cf. ibidem, p. 140.
5) Cf. ibidem, p.140.
6) Cf. ibidem, p. 119.
7) Cf. ibidem, p. 121.
8) Cf. ibidem.
9) Cf. J. Folliet: *„L'Église et notre temps"*, art. în Apologétique. Nos raisons de croire etc. p. 697.
10) Vezi Petru Bogdan: *„Radioactivitatea si structura materiei"* Iaşi, 1929. p. 5.
11) Emile Boutroux, op. cit. p. 4.

solar, având un nucleu încărcat cu electricitate pozitivă în centru — *protonul* — şi un număr mai mic sau mai mare de *electroni* cu sarcini electrice negative, gravitând în jurul protonului la distanţe precise şi învârtindu-se cu iuţeli anumite pe traectorii eliptice sau circulare conform legilor lui Kepler. [12]) Asemenea puncte nu mai sunt însă materiale, ci doar unităţi de energie. Se ajunge astfel la paradoxul că materia e inexistentă, că în ultima analiză nu e decât energie! Şi aceasta o mărturisesc materialiştii înşişi! [13])

Dela simplicitatea metafizică şi patriarhală din vremea lui *Democrit*, azi atomul a ajuns un univers în miniatură, extrem de complex, punând pe gânduri pe oamenii de ştiinţă, căci în loc de a mai fi el un principiu suficient de explicaţie pentru alte fenomene, trebue explicat el însuşi. [14]) La „Congresul pentru înaintarea ştiinţelor din România“ ţinut la Bucureşti în Maiu 1934, Dl profesor *Vâlcovici* a declarat în acest sens, că în situaţia actuală e necesară apariţia unui nou *Copernic*, care să pună ordine în haosul din atom. [15])

Un exemplu tipic de variabilitate de teorii în domeniul Fizicei e acel al *luminii*. După vechea teorie a lui *Kepler, Newton, Laplace*, lumina era considerată ca un şir de corpuscule, de particule materiale emise de un isvor luminos, propagându-se în linie dreaptă şi cu aceiaşi viteză. (*Teoria emisiunii*) [16])

Mai târziu *Huyghens* formulează *teoria ondulatorie* a originii luminii, după care lumina ar fi datorită unei mişcări vibratorii, care se propagă prin unde. Un număr de fenomene fizice ca *interferenţa, difracţia, polarizaţia*, greu de explicat prin emisiune, păreau a da dreptate ipotezei ondulatorii. [17]) Experienţe migăloase şi convingătoare făcute de *Joung, Frésnel, Foucault* etc. dădeau impresia că această teorie va fi veşnică. [18]) Şi de fapt în tot secolul al XIX-lea a domnit fără rival. [19])

Dar *Maxwell*, marele fizician englez, descopere că lumina e identică cu electromagnetismul *(teoria electro-magnetică)* amândouă acesti forţe supunându-se aceloraşi legi. Pentru a explica propagarea la distanţă a acţiunilor magnetice şi electrice, *Faraday* admitea existenţa unui *fluid inductor* pe care *Maxwel* mai apoi îl consideră nu numai analog dar absolut identic cu eterul din ale cărui vibraţii naşte unda luminoasă. In 1888 *Hertz* izbuteşte să producă experimental perturbaţii electro-magnetice, propagându-se prin unde şi posedând în diferite grade toate proprietăţile luminei, constituind o adevărată sinteză a acesteia. Aceste unde, cari au permis desvoltarea telegrafiei fără fir şi a radiodifuziunii au aşezat pe temelii solide şi cari păreau inatacabile teoria electromagnetică a luminii. [20])

Experienţele lui *Lorentz* şi *Thomson*, pornind de aci, demonstrează că electricitatea aderă la materia ponderabilă, formând *ionii*, cari sunt o realitate absolut obiectivă. Lorentz arată că mişcarea electronilor e cauza circuitului electric şi a oricărei unde electromagnetice. (*Teoria electronică*). [21])

(Urmează)

La telegrama trimisă Majestăţii Sale cu prilejul serbării dela 24 Ianuarie a. c. de comandantul Cohortei F. N. S. dela Academia noastră teologică Dr. Zeno Munteanu, s'a primit următorul răspuns telegrafic:

Majestatea Sa Regele mă însărcinează a vă transmite înalte mulţumiri pentru sentimentele de devotament exprimate de Dumneavoastră cu ocazia aniversărei Unirii tuturor românilor şi a depunerii jurământului de credinţă a studenţilor Academiei Teologice.

Mareşalul Curţii Regale.
CONSTANTIN FLONDOR

---

12) Cf. Prof. Dr. Iohannes Riem: „*Weltenwerden. Eine Kosmogonie*“. Colecţia „Natur und Bibel in der Harmonie ihrer Offenbarungen“. Hamburg, 1925, p. 4.

13) *Rutherford, Debye* şi *Bohr* sunt teoreticienii acestor atomi, a căror structură energetică şi număr de sarcini electrice sunt determinate de poziţia lor relativă în *sistemul periodic al elementelor*.

Un atom al fizicei moderne aproape că nu mai are massă, care e concentrată exclusiv în sâmburele protonic, ci numai energie. După asemenea teorii întreaga massă materială a pământului ar putea încăpea comod într'o clădire mai mare. (Ibidem, pp. 4—5)

(In legătură cu concepţiile moderne asupra structurii materiei se pot vedea: W. Nernst, Theoretische Chemie (1926); R. A. Millikan, L'Electron; Niels Bohr, Ueber den Bau der Atome (1925). J. Perrin, Les atomes. In româneşte P. Bogdan, Radioactivitatea şi structura materiei 1929. Dr Chr. Musceleanu: Constituţia materiei, 1924, în care existenţa moleculelor şi atomilor e dedusă din studiul coloizilor.)

14) Cf. Boutroux, op. cit. p. 4.

15) Se pare că această structură a atomilor să fie cea adevărată, căci în luna Martie 1939 fizicianul *Phibaud* dela Facultatea de ştiinţe din Lyon, bombardând atomi de *Uraniu* cu neutroni, i a desfăcut în *Brom* şi *Lantan*, eliberând totodată în clipa exploziei peste 100 milioane volţi de fiecare atom.

16) Cf. A. Boutaric: „*Précis de Physique*“, 2-e édit. Paris, 1928, p. 626; cf. Lapparent, op. cit. etc.

17) Ibidem, pp. 626—27.

18) A. de Lapparent, op. cit.

19) Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. v. I. p. 6.

20) Cf. Lapparent, op. cit; Cf. Boutaric, op. cit. p. 628.

21) Ibidem: ibidem p. 628.

22) Cf. Boutaric, op. cit. p. 628.

23) Cf. A. de Lapparent, op. cit; Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. p. 6.

ŞTIRI

Hirotonirii. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a binevoit să hirotoniască întru preoţi pe următorii candidaţi: *Dănilă Puia* pentru Cornereva, *Ioan Săbăilă* pentru Plavişeviţa cu filia Tisoviţa şi pe *Pavel Bilcă* pentru Rugi.

Intru amintirea lui Ioan Popasu... Şcoala Normală de Invăţători din Caransebeş care poartă numele episcopului Ioan Popasu şi-a comemorat la 30 Ianuarie a. c., — sărbătoarea Sfinţilor Trei Erarhi — pe Patronul său. La parastasul oficiat în biserica Sfântului Ioan după sf. liturgie preotul-catihet Traian Lazăr a evocat memoria marelui întemeietor de şcoală şi aşezăminte româneşti, Ioan Popasu.

Din activitatea Cercului Francez din Caransebeş. Joi s'a inaugurat cea dintâi conferinţă, vorbind dl. George Cazenave despre *„Cadrul geografic şi etnic al Franţei"*. Cu spiritul fin şi locvacitatea caracteristică francezilor, conferenţiarul a întreţinut aproape o oră publicul nostru descriind frumuseţile naturale şi caracterul poporului francez.

Contribuţia eparhiei noastre pentru armată este considerabilă. Gazetele de pretutindeni subliniază inegalata contribuţie a Banatului. Deunăzi s'a espediat dela centrul episcopiei un colet de circa 20 kg. conţinând mânuşi, ciorapi şi cămăşi de lână pregătite de maicile dela Mânăstirea Sf. Ilie dela Isvor. Maicile şi ajutoarele lor pe lângă munca de toată ziua care singură le asigură existenţa au mai găsit timp să lucreze şi pentru ostaşii Ţării. Laudă lor!

Pentru Muzeul eparhial a binevoit să doneze o carte veche slavonească preotul Nicolae Sintescu din Logoj. Cartea este tipărită la Lemberg (Lwow) în anul 1630. Cartea se păstrează în condiţii escelente. Exprimăm şi pe această cale adânc simţite mulţumiri părintelui Nicolae Sintescu din Logoj.

Mulţumită publică. Ţinem să aducem mulţumiri şi pe această cale celor ce cu obolul lor au întreţinut şi au împodobit sfânta capelă ort. rom. din Câmpia în anul ce s'a scurs.

Au donat sume de bani: Ven. Cons. Eparhial 4000 lei, Ţinutul Timiş 5000 lei, Primăria comunei Câmpia 4120 lei. Biserica ort. rom. din Timişoara fab. prin Preot M. Şora 500 lei, în total 13.620 lei. Stolul Gimnazului român de fete Timişoara de sub cond. On. Directoare Adriana Savii una cutie pentru cuminecătură 600 lei, un disc cu steluţe 600 lei, una copie 150 lei, două sfeşnice 420 lei, una cădelniţă 420 lei, una cruce 200 lei, un clopoţel 110 lei, una căldăruşe 400 lei, două iconi 100 lei, una acoperitoare pentru analog lucrată de o străjeră 500 lei, în total 3500 lei. Obiectele sunt din argint şi argintate. D-na văd. Jagodici (fica advocatului Roşu) din Biserica Albă una icoană pictată pe pânză 1500 lei. Stolul şcoalei primare de fete din Timişoara II de sub conducerea D-rei dir. E. Cloaşe una acoperitoare pentru analog 500 lei. Liceul Traian Doda Caransebeş de sub conducerea dl dir. M. Armaş un rând de ornate noi gălbuie 10.000 lei precum şi una icoană 500 lei. Dl Prof. C. Otonoga Caransebeş, una icoană 500 lei. D-na M. Catescu Lugoj la apelul Prea On. protopop Dr. Mihăescu a trimis una cruce de lemn şi una icoană în valoare de 500 lei. D-na Ana Mircea dir. Orfelinatului comunal din Timişoara II una acoperitoare pentru sf. Prestol 2000 lei. D-na Sofia Păsulă Timişoara II str. Cogălniceanu 3 cinci stihare gălbuie 2500 lei. Familia Secheşan din Timişoara IV str. Gării, care fiind şi fiul comunei a donat — pe lângă îndemnul ce l-a dat şi altora — personal un epitaf 2250 lei, una icoană 450 lei, una tavă de argint 300 lei, în total 3000 lei. Tot D-sa a mai colectat până în prezent suma de aproape 2000 lei pentru ridicarea unei Troiţe în comuna natală Câmpia. Au mai donat: fam. C. Vucu, E. Andrei, E. Baldovină, G. Suru, S. Mioc, E. Brânzei şi E. Laie câte un ştergar pentru pus la icoane în valoare totală de 500 Lei. Iar locuitorii V. Suru, V. Luţu, C. Vucu, M. Brânzei, I. Popescu şi I. Andrei au donat din puţinul lor, făina necesară pentru întregul an la facerea pescurelor. Fundaţiile Regale prin sfânta Patriarhie o serie de icoane sfinte aplicate pe carton în valoare de 500 lei. P. Oancea Timişoara patru ruzi pentru baldachin 400 lei. Un necunoscut un foi pentru aprinderea jarului în cădelniţă 50 lei. In total 26.950 lei.

Incheind cu liturgicile cuvinte „şi sfinţeşte Doamne pe cei ce iubesc podoaba casei Tale", rugăm Ceriul să le răsplătească. *Pr. Plinius Oancea.*

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 6389 B. ex 1939 din 4 Noemvrie, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Brebul** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 105 jugăre.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Brebul prin Prea On. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Brebul, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 26 Noemvrie 1939.

Preşedinte: *Coriolan Draghici* preot administrator.

Secretar: *Ion Işfan.*

In conţelegere cu Oficiul protopopesc:

Isaia Suru adm. protopop.

1—3

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6331 B. ex 1939 din 4 Noemvrie a. c. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Sacoşul-mare** protopresbiteratul Buziaş, devenită vacantă în urma renunţării la această parohie a preotului Cornel Piţigoi.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sacoşul-mare prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Buziaşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Sacoşul-mare, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 19 Noemvrie 1939.

Preşedinte: *Emanuil Pirtec* paroh. Secretar: *D. Biriescu* înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Nr. 6799 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 12 Decemvrie 1939.

Episcopul:
† **VASILE**

1—3

Convocare.

On. membrii ai societăţii anonime „Craina" din Iablaniţa, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară

pentru ziua de **18 Februarie 1940,** care se va ţine la sediul societăţii din Iablaniţa, la ora 15.

Ordine de zi:

1. Lichidarea societăţii şi fixarea termenului de sistare a funcţionării.
2. Eventuale propuneri şi hotărîri în legătură cu cauza dela punctul 1.

Iablaniţa, la 31 Ianuarie 1940.

Iosif Şandru preşedinte. **Fişteag** secretar.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2018/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza execuţională pornită de urmăritorul Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Jucu Drina (fost căs. cu Răduţi Achim), Guiu Traian şi soţia sa Jucu Roza domiciliaţi în Caransebeş, la cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă, licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş (din circumscripţia Tribunalului Caransebeş) No. c. f. 2468 sub No. de ord. A. + 4 sub No. top. 833/11 casă No. 12 în Intravilan 127 stp. preţul de strigare 96.000 Lei, pentru încasarea creanţei de 40.000 Lei capital interese legale dela 20 Iunie 1938, cheltuieli de proces şi de executare de 2852 Lei, fixate până acum, cheltuieli de 1076 Lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua **20 Februarie 1940 ora 9** în localul oficial a Cărţilor funduare.

Caransebeş la 21 Octomvrie 1939.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Toţi bunii Români
subscriu
Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

La „Librăria Diecezană"
din Caransebeş, se află de vânzare:
Smirnă kgr. à 270 lei
Tămâie (lacrimă) „ „ 230 „

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV Caransebeş, 11 Februarie 1940 Nr. 6

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Cu număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Alegerile eparhiale.

Reconstituirea corporaţiunilor eparhiale ce urma să se facă acum doi ani a fost amânată. Anul acesta pentru eparhia noastră, cea a Aradului şi a Timişorii, — ca o urmare necesară a înfiinţării episcopiei de Timişoara — după trei sesiuni consecutiv amânate, s'au ordonat noui alegeri.

Aceste alegeri se fac avându-se ca îndreptar regulamentul votat de congres şi publicat în anul 1937, ale cărui dispoziţii aici la noi la Caransebeş au fost interpretate şi aplicate cu stricteţe. Am făcut unica escepţie a *estrasului de naştere* pe care noi l-am interpretat ca *estras de botez.*

Firește, interesul pentru aceste alegeri trebue să ne preocupe. Totaşa, să ne bucure afluenţa mare de candidaţi. Biserica o constitue doar totalitatea celor botezaţi în legea ei, de aceea înmulţirea ochilor cari se îndreaptă din nou spre Biserică este un semn mulţumitor.

Numai că nu este suficient ca cineva să se fi botezat acum treizeci de ani în legea noastră ortodoxă, să fi cercetat biserica la Crăciun, la Paşti şi la zilele mari ale Neamului, ca astăzi să fie candidat iar màine membru în Adunarea eparhială. Credem deci că bine a făcut legiuitorul bisericesc când a adus corectivul memoriului şi al certificatelor prescrise.

Estradarea certificatelor însă, nu se cade să fie o simplă formalitate. Certificatul este un document care, ca orice document, nu se eliberează numai la cerere. Trebue să fii într'adevăr un bun creştin *cu bună purtare* şi *practicant al vieţii bisericeşti* ca să ţi se poată elibera certificatul doveditor. Prezentarea timbrelor şi a eventualei taxe este numai un accesoriu fără importanţă!

Iată preoţii şi toţi creştinii satelor noastre au astăzi asigurate destule mijloace menite să le stea într'ajutor ca în Adunarea eparhială să nu intre decât numai creştinii cu adevărat de frunte şi merituoşi.

Dacă realitatea nu prezintă întru totul perspectivele dorite, vina este aproape în întregime numai a lor, a preoţilor şi a credincioşilor votanţi. Cine este vinovat: daca se strecoară în corporaţiunile reprezentative ale Bisericii elemente nechemate: candidatul necunoscător al rânduelii bisericeşti, nesocotitor al intereselor ei morale şi materiale, sau Biserica, primindu-l — datorită slăbiciunii unor organe ale ei — între fruntaşii ei bisericani? Este Adunarea eparhială doar'o şcoală pentru cei cari nu cunosc catehismul Bisericii, ori trebue să fie o corporaţiune în care clerul şi poporul îşi trimite pe aleşii săi — în dubla accepţiune a cuvântului — ca să chibzuiască împreună cum să sporească posibilităţile unei vieţi religioase morale intensificate, cu ajutorul mai ales al pildei de viaţă cu adevărat creştinească a membrilor ei?

Am avut şi până acum, cu toată ingerinţa corupătoare a politicianismului în alegeri buni creştini şi oameni de ispravă în Adunările noastre eparhiale.

Preoţii *noştri* nu s'au lăsat intimidaţi nici de „marii electori" de eri cum nu s'au temut nici alaltăeri de baioneta jandarmului ungur.

Criteriul lor în toate era bunul simţ, era iubirea de neam şi de lege.

Astăzi şi mâne grija şi interesul lor trebue pus şi mai mult şi esclusiv în interesul Bisericii noastre!

Rugul românesc.

Pe vremuri în oraşul Cernăuţi la „Polski Dom“ în sala de reprenzentaţii era o cortină admirabil pictată.

Pe o stâncă pe care sus o băteau vânturile cu ascuţiş de seceră, iară jos o izbeau din toate părţile valuri mânioase ca şerpii, stătea impasibil un ţăran polon cu privire cruntă şi scrutătoare în viitor. El simboliza vitalitatea de oţel a neamului său indeferent de graţia milostivă sau paloşul ucigător al vremurilor. Pictorul într'un ceas binecuvântat de Dumnezeu a simţit cum trebuie pusă pe pânză dârzenia unui neam.

Şi tăman din Cernăuţi sufletul meu săgeta acasă în Banat decâteori priveam acest tablou zguduitor. Imi aduceam aminte de toate istorisirile bătrânilor din sat cum au venit peste ei, ciuma, holera, apele, seceta, foamea, focul, Turcii şi alte lifte streine şi cum au rămas ei totuşi credincioşi locurilor.

Ii ţinea aici dragostea pentru căsuţele lor în cari s'au născut şi şi-au plâns amarnic morţii. Nu puteau pleca pe alte meleaguri mai fericite din pricina mormintelor unde îşi durmeau somnul de veci toţi dragii lor: copii, fraţi, surori şi părinţi.

Dar asta mai va că-i lucru omenesc, dar mirare de lume este şi va rămânea cum au putut ei să ţină vreme îndelungată cu atâta îndărătnicie la limba românească şi la biserica românească pentru cari îndurau nenumărate batjocuri şi umilinţe. Parecă alţii nu le-au vindut? Veniseră pe aici francezi sadea şi dela o vreme au dat cu franţuzia de gard începând să simtă o ură năpraznică faţă de neamul lor de baştină.

Dar valahii bănăţeni purtând chivotul legii din loc în loc nu s'au lăpădat nici de limbă nici de credinţă ci au aşteptat acoperiţi de răni timpul până când Dumnezeu au dat în lături din calea lor pe Canaani pe Hetei, pe Hei, pe Ferezei, pe Gherghesei, pe Amorei şi pe Iebusei. E mirare de lume, repet cum au fost în stare să reziste strămoşii noştri mai ales la groaznica şi cea de totdeauna poftă cu care căutau să-i mânânce de vii străinii.

Unii le descântau la urechi că li-e limba urâtă, alţii le sporovăiau că e o poveste nevrednică de crezământ că sunt lăstare din trunchiul daco-roman cei de ai treilea le băteau toaca la urechi să se lase de legea şi obiceiurile lor nepotrivite cu cerinţele timpului. Oh de câteori aceşti părinţi cu cojoace şi cu plete lungi nu au fost trataţi cu promisiuni de mâncare sărată fără apă.

Dar la toate chinurile ei au rămas surzi ca tunul fiindcă numai atunci îşi ascuţiau urechile când cântăreţii lor cu glas de îngeri cântau din cele strane stihurile:

Trimise semn şi minuni în mijlocul tău Egipte întru Faraon şi întru toate slugile lui. Carele a bătut neamuri multe şi a ucis împăraţi tari.

Pe Sion Impăratul Amoreilor şi pe Og împăratul Vasanului şi toate împărăţiile lui Hanaan. Şi a dat pământul lor moştenire, moştenire lui Israil poporului său.

Doamne numele tău e în veac.

Adevărat că a trecut multă vreme de când pe pământul Bănatului trăiau voinicii principi daci de aici din faţa locului, până când a ajuns să ne spună „Sănătate“ românească un rezident regal bănăţean. Dar Dumnezeu nu s'a mulţumit cu atât ci s'a milostivit şi s'a arătat în rugul românesc carele a ars sute de ani nemistuindu-se şi ne-a dăruit un scaun şi de mărire religioasă. Şi în sufletele unor păcătoşi s'a ivit dorinţa şi mai păcătoasă de a abate iarăşi apa în matca strămoşească şi din punct de vedere religios.

Este adevărat că e un fel de strâmtoreală la suflet să te gândeşti să aşezi pe capul unui vlăstar al ţărănimei bănăţene purtătoare de chivot al legei Coroana de principe bisericesc. Asta ar însemna să reîncopcii legătura cu popii Dacilor dela malurile Murăşului de acum o mie şi ceva de ani.

Deunăzi călătoream pe tren şi un strein cu nume caracteristic franţuzesc îşi bătea joc de neamul lui de origine. Tăceam şi mă gândeam fie ce o fi tot neamul meu e neam mai superior, fiindcă Domnul care acum vre-o câţiva ani a avut o Biblie franţuzească a svârlit-o cu indignare în fundul podului iar eu când oi ajunge acasă iar o să mă uit la chipul lui tatamoş îmbrăcat în cojoc şi o să-i zic:

Sănătate! Tatamoş!

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Nesocotirea harului.

II.

„Puţini aleşi“

a) Ne fură comodităţile.

Insistenţe speciale ne îndeamnă să revenim asupra articolului cu acelaş nume, scris de noi în unul din numerele apropiate ale acestei Foi.

Intenţii bune ne mână condeiul, în a profita de pe urma impresiei primului articol: spre lucru bun şi plăcut lui Dumnezeu, unde el a aflat ascultare şi plină de cutremur cercetare a sa — a fiecăruia —; spre luminare, liniştire de patimi şi încetare de scandelă, acolo unde el a iritat sensibilităţi neghioabe şi a indispus susceptibilităţi interesate.

Puţini dintre noi îşi dau seama, cu deplină conştiinţă, de înalta şi sublima chemare, ce şi-au luat-o asupra umerilor lor.

Puţini sunt aleşii ce mai lucră fără cârtire pentru folosul evangheliei şi mersul bun al mântuirii, trecând peste inerentele greutăţi ale misiunii.

Oameni *suntem* şi nu ne înălţăm pe aripile apostoliei *nici pe noi înşine* spre Dumnezeu.

Oameni *rămânem* şi ne coborîm misiunea între oameni, umanizând-o, punând-o în scopul intereselor noastre vremelnice, degradând-o dela adevărata ei chemare, pervertindu-i postulatele ideale, cu vechime apostolică în îndeplinirea lor.

Nu este de mirare, dacă nu suntem pătrunşi de sublimitatea chemării!

Nu este de mirare, dacă nesocotim harul dat nouă spre mai departe împărtăşire şi lucrare!

Fiindcă unde este vrednicia noastră, dacă noi colaborăm spre mecanizarea chemării noastre, spre uşurarea umerelor noastre cât mai mult de ea, pentru obţinerea unei comodităţi culpabile?

Din dedicarea noastră ei, *cu timp şi fără timp*, misiunea noastră a devenit anexă altor mari preocupări, ce, necontenit altele, ne fură *tot timpul.*

Din dedicarea noastră ei, *cu trup şi suflet*, misiunea noastră a devenit titlu de societate şi mijloc de asigurare a subsistenţei apropiate sau a celei mai depărtate.

Lucră harul, cu toată nesocotirea lui, peste nevrednicia şi comoditatea a câtor dintre noi?

Lucră harul peste pasivitatea tembelă a câtor dintre noi?

Suntem trupeşti, atâta de trupeşti, încât noi numai pentru trup grijim, fără preget şi fără odihnă.

Poveste sunt pregătirile noastre trupeşti, zi de zi şi ceas de ceas, în a sluji Domnului, păstorindu-i sufletele.

Prefăcătorie sunt pregătirile noastre sufleteşti de-a oficia liturghie şi taină; prefăcătorii de care fiecare dintre noi, deplin conştient, ar trebui să se cutremure.

Nu mai încap în chemarea din zilele noastre, le-au gonit afară din noi alte preocupări, alte probleme, alt stăpân.

Nu ne lasă comoditatea să lucrăm: lenevim fără scrupul, neştiind că furăm timpul preţios de lucru pentru progresarea Bisericii.

Câtă înaintare nu am putea provoca lucrând conştienţi şi numai în marginile puterilor noastre? Dar aşa, de câte roade binefăcătoare nu lipsim comunitatea, de câte virtuţi duhovniceşti nu o sărăcim?

Furăm comunitatea de bunurile spirituale creştineşti, ce-s ale ei, numai ale ei!

Nu lucrăm fără bani, nu ne deranjăm decât cu anumit scop peste lucrul duminecal.

Săptămâni întinse de lene până la saturaţie ducem, încât nu e de mirare dacă misiunea devine excepţie la regulă şi povară.

Când este vorba de adunat pentru trup, însă, adunăm cu o zgârcenie ce devine, pentru preoţi, *exemplară.* Dăm noi atunci adevăratul randament harului; lucrăm noi pătrunşi într'adevăr de puterea acestui dar imens dat nouă; îl împărtăşim noi cu timp şi fără timp; căutăm noi să profite de lucrarea lui toată turma încredinţată nouă?

Sau îl nesocotim?

Ce altceva facem, deoarece lucrarea lui nicicând nu poate fi epuizată de noi, puterea lui nicicând săcătuită în noi?

Ce facem noi cu acest dar dat nouă spre lucrare? Nu suntem noi oare lucrătorul leneş şi comod, ce şi-a ascuns talantul în pământ sterp?

Ne fură comodităţile şi nu mai lucrăm alături şi în posesia conştientă a acestei puteri mari mântuitoare dată nouă.

Ne fură *Mamona lumei acesteia*, care nu lasă vrednicia noastră să lucreze cu deplina ei efica citate alături de harul îndreptător, sfinţitor, viufăcător şi mântuitor.

Şi tot el ţipă în noi, când i-se irită sensibilităţile şi i-se indispun susceptibilităţile, deoarece noi, cei chemaţi spre apostolesc lucru în slujba îndureratei Biserici a zilelor noastre; suntem nevrednici şi *nesocotim harul.*

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

(Continuare)

Odată declanşată cruciada, ea trebuia să smulgă, neîntârziat, cu orice preţ, *biruinţa*, care, din atâtea şi atâtea motive, cunoscute ori ascunse, n'a venit decât după noui şi îndelungate frământări, după noui şi frecvente intervenţii la înaltele foruri bisericeşti şi de Stat.

Sufletul acestei cruciade a rămas tot *marele preot* al dreptăţii, ridicat, între timp, prin încrederea regală, la suprema comandă a non createi unităţi administrative, a ţinutului Timiş. In clipă istorică a instalării, când din mâinile Prea Fericitului Patriarh şi prim sfetnic al Tronului, Miron, ia comanda ţinutului Timiş, Excelenţa Sa rezidentul Marta, n'a uitat să enunţe, radios, deschis şi fără emfază, în fruntea programului activităţii Sale de Rezident, că îşi va face un punct de onoare din a lucra, mai departe, pentru a reda Banatului *comoara* cea mai scumpă răpită de streini: *Episcopia Timişorii*, cel mai puternic bastion de rezistenţă morală şi de fortificare a spiritualităţii românismului dela graniţa de Apus a ţării.

Şi, spre marea bucurie a dreptmăritorilor creştini din Banat, rezidentul regal Marta s'a ţinut de cuvânt. A dat Banatului ceeace au visat şi dorit moşi-strămoşii noştri.

Obţinând graţia regală, spre a ridica, în inima Banatului, *cetatea spiritului*, rezidentul Marta a dovedit că, şi de acolo, de sus, unde l-au înălţat virtuţile şi inepuizabilele lui puteri de muncă, înţelege să rămână acelaş credincios, bun şi militant, al Bisericii străbune, pe de o parte, iar de alta a dovedit că *minunea* regală şi-a afirmat şi deastădată marea importanţă în viaţa de toate zilele a naţiunii, făcând din rezidentul regal persoana care polarizează toate năzuinţele ţinutului, persoana care mijloceşte, efectiv şi sigur, deslegarea fericită a tuturor marilor probleme ce au drept scop ridicarea vieţii naţionale, culturale, religioase şi economice a naţiunii din cuprinsul unui ţinut.

Aşezământul domnesc începe dar să dea roade binecuvântate. El insuflă încredere supuşilor, dând *conţinut* demnităţii rezidenţiale. Restaurarea episcopiei Timişorii, prin mijlocirea Rezidentului — care mijlocire n'a putut fi făcută timp de 21 ani de niciunul din şefii nenumăratelor partide politice, apuse pentru totdeauna — justifică pe deplin *necesitatea* reformei ca şi *utilitatea* ei. S'a dovedit încă odată că Rezidenţia regală, când este reprezentată de un om cu *suflet* şi *inimă* românească, încălzită de *credinţa* străbună, nu este un simplu decor, cu atât mai puţin o ficţiune, ci o *esenţială* şi absolut necesară funcţiune în viaţa naţiunii şi a ţării.

In cuvântarea sa din pragul noului an, rezidentul Marta a fost fericit să amintească conştiinţei bănăţene marea minune săvârşită prin înalta înţelepciune a M. S. Regelui Carol II:

„Nu pot să trec cu vederea un *eveniment* intern al anului trecut, pentru acest colţ de ţară important: *Episcopia Timişorii*. Prin graţia M. Sale s'a întâmplat şi *minunea:* Infiinţarea episcopiei Timişorii. Zic „minune“ deoarece dacă pentru înfăptuirea ei a trebuit să se scurgă 70 ani, ea merită să fie considerată ca atare. De aceea mi-am permis — a spus Excelenţa Sa — să vorbesc şi în general de minunile iniţiativelor regale şi de luminatele gândiri domneşti, fără de cari, *din cauza intrigăriilor*, manifestărilor de egoisme şi ici-colea de afecţiuni criticabile, personale, *episcopia nu lua fiinţă*. Credem că acestea vor fi *încetat*, şi episcopia îşi va putea îndeplini marea şi înalta sa *misiune naţională şi religioasă*, căci, de nu, *pedeapsa morală nu va rămâne neaplicată*“.

Ultimele cuvinte ale rezidentului Marta lasă impresia unei umbre de îngrijorare, ce încă n'a putut fi ştearsă din sufletul omului, care ştie că a luptat *drept* pentru o *cauză dreaptă*, care o viaţă întreagă a stat în slujba dreptului şi a dreptăţii, care n'a cunoscut ce înseamnă egoism şi făţărnicie, lucru de culisă şi intrigărie; care totdeauna a mers drept înainte, pe calea obiectivităţii, a sinceităţii, a luminii, a cinstei şi a adevărului.

Viaţa lui nu cunoaşte sinuozităţi. Sufletul lui timp de jumătate veac, ca o lumină lină, înfiptă în vârf de munte, a luminat cărările multor rătăciţi, a alinat durerile multor desmoşteniţi ai sorţii, a deschis ochii multor orbiţi de patimi şi ură, şi a adus multora liniştea şi pacea sufletească pierdută în volbura fărădelegii.

Ceice îl văd Duminecă de Duminecă, sărbătoare de sărbătoare în faţa sfântului Altar, îşi dau seama că în sufletul acestui mare demnitar al Statului *nu este vicleşug*. Că El, spre deosebire de atâţia alţii, luminează calea fraţilor lui, nu numai prin cuvântul său plin de mireasma înţelepciunii bătrâneşti, ci şi prin însăşi viaţa şi faptele sale, *preamărind* astfel pe *Tatăl nostru cel din ceruri*.

Cuvântul luminos şi fără echivoc al Excelenţei Sale, ia, în împrejurările în cari a fost rostit, caracterul unei *rugi* fierbinţi, adresate fraţilor bănăţeni şi prin ei tuturor celor ce au la inima lor interesele, bunăstarea şi înaintarea

acestui ţinut românesc: să se înceteze orice acţiune care, dintr'o problemă de importanţa episcopiei Timişorii, vrea să facă trambulină pentru cei cari încă nu s'au putut identifica cu năzuinţele sufletului bănăţean.

Turburătorilor acestui suflet, rezidentul Marta le-a citit, cu toată gravitatea momentului şi a slujbei ce deţine, sentinţa cu *pedeapsa morală*, care *nu va rămâne neaplicată*.

O rugăminte, dar şi un avertisment! Rugăminte, fraţilor credincioşi, — avertisment, turburătorilor!!

Vremea grea în cari trăim ne impune, în mod hotărît, tuturora, strângerea rândurilor în jurul unui singur ideal, unui singur steag, pe care stă scris: *un singur popor, o singură credinţă şi o singură dorinţă: apărarea patriei, apărarea gliei strămoşeşti*... cu tot ceeace cuprinde ea, bun şi sfânt, cu toate comorile ei nepreţuite, lăsate nouă moştenire de înaintaşi.

Pentru noi, Bănăţenii, episcopia reînviată a Timişorii, este una din cele mai nepreţuite comori din câte ne-au transmis străbunii noştri. Această comoară — ascunsă sute de ani — dorim să o valorificăm, punându-o în slujba idealului de înnobilare şi întărire a sufletului bănăţean, singura forţă, care, în caz de pericol, constitue cetate inexpugnabilă şi redută nebiruită la graniţa de Apus a ţării.

Majestatea Sa Regele Carol II ne-a dat Episcopia Timişorii, nouă ne rămâne numai să *alegem* pe acela, care va trebui să dea *viaţă* acestei ctitorii regeşti.

In cartea *Bănăţenii şi Episcopia Timişorii*, acum doi ani am scris: „Din toate acestea se desprinde un singur adevăr, clar ca lumina soarelui: Bănăţenii — preoţii şi laicii — vor, cu orice preţ, şi pe orice cale, să vadă, grabnic, în inima Banatului, pe *marele Păstor*, singurul, care — în aceste timpuri de grea cumpănă şi de serioase îngrijorări pentru integritatea şi viitorul ţării — când forţa primează dreptului şi când cei mulţi şi tari nesocotesc drepturile celor cu număr şi putere mai redusă, — poate redeştepta încrederea în forţa morală şi cea armată a naţiunii, şi poate constitui *instrumentul*, care, delăturând toate piedecile din cale, să inaugureze un *nou spirit* şi un *nou ritm de viaţă* în rândurile lipsite de coeziune ale Bănăţenilor“ [1]).

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoşman.

1) Prof. Gh. Cotoşman, *Bănăţenii şi Episcopia Timişorii*, Caransebeş, 1938, p. 376—377.

Dragostea faţă de Dumnezeu.

Dacă urmărim cu atenţie cuvintele sfinte ale Evangheliei, atunci observăm, că între datoriile cele mai de seamă ce le avem de îndeplinit fată de Creatorul lumii, este şi dragostea ce trebue să o avem faţă de El. Este mai mult ca o datorie, o spontană manifestare a sufletului creştin.

E destul să ne gândim la tot ce a făcut Dumnezeu dela începutul creaţiunii omului şi până la trimiterea în lume a Scump Fiului Său, a Mântuitorului Nostru Iisus Hristos, pentrucă să mântuiască neamul omenesc de păcat.

Virtutea creştină plină de smerenie şi dragoste ne arată drumul sigur al vieţii eterne.

Fără împlinirea deziderateloi creştine, fără ca să împlinim cuvintele Sf. evanghelist Luca, de „a-l iubi pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toate puterile tale, din tot cugetul tău“, nu putem avea fericirea vieţii creştine. Sufletul nostru se pierde în întunerecul vremurilor, gândurile noastre devin triste. De veacuri dearândul omul aleargă după atingerea idealului, după himere, — dar drumul lui a fost zadarnic, fiindcă a nesocotit lumina harului divin.

Privind în jurul nostru, vedem minunea creaţiunilor divine, tot ce zărim în lume, e Creaţia Tatălui ceresc, ele strălucesc în toată splendoarea, aducându-ne aminte de „iubirea cea veşnică“ ce ne-a arătat-o Dumnezeu, după expresia proorocului Ieremia (31, 3).

Venirea Mântuitorului Iisus Hristos în lume trebuie înţeleasă, ca suprema dragoste arătată Lumii „lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“, — lumina, care a adus pacea şi liniştea între oameni.

Hristos trăeşte veşnic în mijlocul nostru, El ne şopteşte duios şi acum: „Iată eu cu voiu voiu fi până la sfârşitul veacurilor“. Taina Sf. Eucharistii este cea mai grăitoare.

Să ne gândim la tot ce a făcut El pentru oameni, cum s'a sacrificat pentru lume, cum a curs sângele Lui nevinovat şi din el a răsărit lumina şi mântuirea — *Indurarea* şi *Veşnicia*.

Iubirea creştină faţă de Dumnezeu Tatăl şi Iisus Hristos, trebue să aibă puterea abnegaţiei şi a împlinirii faptelor creştineşti. In primul rând iubirea cerească, care în mod imperios, o învingere de sine şi înlăturarea păcatului, care se pune în calea dragostei creştine. Să ne supunem tuturor orânduielilor divine, în orice chip s'ar

arăta ele datoria noastră e să le primim şi să-l preamărim.

Prezenţa Mântuitorului în lume trezeşte acele momente unice pe cari le trăieşte omul creştin, ele ne arată calea iertării deaproapelui nostru.

Primindu-l pe Iisus în sufletul nostru, sutem înţelegători ai vieţii şi morţii.

Viaţa noastră tinde spre acea spiritualizare, care restabileşte valorile esenţiale ale religiei şi a moralei creştine, ne arată orientarea religioasă a societăţii de azi.

Idealul spiritului creştin ne face ca să participăm la o acţiune creştină cât mai intensă pe toate terenurile vieţii noastre sociale. Problema păcii şi a mântuirii o găsim în Sfânta Evanghelie. Deslegarea ei vine cu ajutorul dragostei faţă de Dumnezeu Tatăl şi Fiul Său Iisus Hristos.

Prof C. Rudneanu

Hristos şi pacea lumii.

Acum, când toată natura e liniştită, doarme, regele naturii — omul — e treaz şi stă de veghe la hotarele urii. Acum, când lupta pentru existenţă din natura iraţională, lupta frunzelor cari să ajungă la lumină mai bine şi să umbrească pe celelalte a încetat, omul contină războiul duşmăniei.

Bătrânul pământ de luni de zile clocoteşte în spuma uciderii, a urii şi a răzbunării. Om pe om, frate pe frate se pândeşte şi se ucide cu clocotul duşmănos al fiarei! Din şanţurile morţii, mirosul sângelui cald vărsat ajunge până la noi, iar vaetele şi strigătele fraţilor creştini loviţi în cap, inimi, cu picioare rupte, cu mâini deslipite de corp, umplu de durere văzduhul şi străbat în ţările îndepărtate până la căsuţa din satul lor, unde zac cu ochii scăldaţi în lacrimi soţiile, copiii orfani şi părinţi gârboviţi de ani.

Dar să ne plimbăm prin satele noastre, a căror bărbaţi stau de veghe la hotarele Ţării. De privim în dreapta, dăm cu ochii de portiţa micuţelor case de câte un moşneag sătul de roadele războiului trecut şi înfiorat de cel actual, care rezemându-şi de o cârjă neputinţa bătrâneţelor, te întreabă cu sufletul plin de dor, de mai este vreo nădejde să-şi revadă în curând pe unicul fiu, sprijinitorul său şi al babei, care în casă udă cu lacrimile ei cenuşa din vatră, unde dă să aprindă două surcele ca să-şi mai desmorţească cele oase trudite.

De te uiţi în stânga vezi copiii creştinului cutare, jucându-se zburdalnici. Iţi vine să plângi când te gândeşti la tatăl lor de pe zonă, care este departe de ei, cu dorul lor în inimă şi cu frica de a-i nu-i mai vedea poate.

La privirea stărilor de acum îţi vine să crezi că se apropie sfârşitul lumii. Nu-şi mai aminteşte această omenire de blândul Iisus şi nu mai aude cuvintele sale „Pace vouă“, „Pacea mea las vouă“!

Dumnezeu iartă pe om şi ne trimite pe fiul său în lume, ca să ia trup omenesc şi să curăţească păcatele oamenilor. Iată pe fiul lui Dumnezeu se naşte în ieslea dobitoacelor, căci nu are loc în case omeneşti.

Scapă omenirea din robie, îi luminează orbii, îi vindecă leproşii, îi tămăduieşte îndrăciţii, îi învie morţii, şi răsplata este cununa de spini pe frunte şi răstignirea pe cruce cu piroane în mâini şi în picioare.

Care tată, sau care mamă din lume şi-ar jertfi unicul fiu pentru păcatele şi fărădelegile altora? Cred că nu este nimenea. Iar dacă întrebăm pe Dumnezeu cu psalmistul: Ce este omul de Te înduri de el, ce este el? Răspundem: iată o mână de pulbere şi cenuşă, un păcătos şi un înrăit fără margini, şi totuşi Tatăl ceresc se îndură de el, „căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede în el să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică“. Şi lumea cum l-a întâmpinat?

In loc de cântări şi braţe deschise, cu tancuri şi tunuri; în loc, ca pământul şi cerul şi marea să răsune de glasuri vesele, pământul răsună de bubuiturile tunului, cerul pe zgomotul avioanelor purtătoare de moarte, iar marea de gemete sinistre şi jalnice a fiinţelor disperate ce se cufundă în valuri înroşite de sânge.

De ce nu s'a scăpat îngâmfata omenire de groaznicul măcel prin invenţii, prin descoperiri şi prin produse tehnice, pentru cari nu cruţă osteneli şi sudori, pentru cari îşi sacrifică tot timpul, toată liniştea şi în cari crede că zace fericirea?

Pentru că nici omul de acum două mii de ani nu a scăpat din ghiarele păcatului şi ale pierzării prin invenţiuni şi tehnică, ci prin micuţul prunc Dumnezeu ce s'a născut în peşteră.

Omenirea de atunci şi-a îndreptat ochii săi cu încredere spre răsărit, şi capetele încoronate — magii — au plecat în căutarea celui luminat de stea. Cea de acum nici atât. Iar dacă îşi îndreaptă privirile spre răsărit, în urma înrăutăţirii sale crescând, priveşte numai cu groază mâna roşie ameninţând cu necredinţa întreaga Europă.

Omenirea de atunci a început să iubească secole dearândul pe cel ce a predicat iubirea. Omenirea de astăzi iubire nu are, căci de ar

avea, om pe om nu s'ar masacra. A uitat peştera umedă încălzită doar de răsuflarea dobitoacelor, a uitat că aceasta a ţinut loc de palat încăpător celui neîncăput. A uitat umilinţa şi a alungat pe micuţul prunc cu învăţăturile lui din viaţa sa.

Cel ce s'a născut în peşteră a înfiinţat pe pământ imperiul iubirii, al păcii, al blândeţii şi a desfinţat domnia întunerecului a forţei şi a mândriei. A răsturnat concepţii, robia trupurilor — sclavia — şi a adus mântuire sufletelor prin modestie, căci s'a născut în peşteră, prin blândeţe, căci a suferit ocara şi scuipările oamenilor, prin iubire, căci i-a iertat şi a rugat pe Tatăl său: Tată, iartă-le lor că nu ştiu ce fac.

Omenirea de astăzi deşi răstoarnă concepţii, le răstoarnă prin omoruri, forţă, ură şi pentru întronarea necredinţei.

Aceasta este faţa pământului în zilele noastre.

Pentru ca lumea să poată ieşi din hora măcelului în care s'a prins, are o singură cale de urmat: Să îngenunche la picioarele celui ce s'a născut în staul şi pe care l-a dispreţuit, iar conducătorii şi împăraţii lumii să pornească cum au pornit şi altă dată magii să se închine lui Hristos, depunând la picioarele lui aurul, smirna şi tămâia.

Când a poposit pe scoarţa pietroasă a pământului Mântuitorul lumii, pământul s'a clătinat din temelii, iar stânca şi-a deschis sânurile ei să-l primească în Betleem. Tu creştine nici până astăzi nu ţi-ai deschis sufletul copleşit de ură spre a-L primi prin pace. Domnul, veşnic este aproape de tine. Deci nu zăbovi, suflete credincios! Poate pentru tine acesta este cel din urmă, al 11-lea ceas după cum arată frământările când poţi îndeplini cuvintele Mântuitorului „Pace vouă".

Ilie V. Câmpeanu

ŞTIRI

Înţelegerea Balcanică: un instrument al păcii. Săptămâna trecută s'au reunit la Beograd ministrii de externe ai celor patru ţări cari compun Înţelegerea Balcanică: România, Iugoslavia, Grecia şi Turcia. Conferinţa a foşt urmărită cu mult interes de toată lumea. Astăzi, după ce în deplin acord s'a hotărît voinţa fermă de pace a popoarelor componente şi înţelegerea s'a prelungit pentru alţi 7 ani, presa mondială fără deosebire subliniază marea importanţă a conferinţei Înţelegerii Balcanice.

Eroismul Finlandei. Este uimitor cum finlandejii până acum au respins toate atacurile ruşilor comunişti. O mână de oameni apărându-şi Patria cu un eroism aproape de neînchipuit. Toată lumea susţine pe bun drept că Dumnezeu este alături de cei cari luptă pentru Patrie şi pentru dreptate!

Donaţie. Pentru capela dela Piatra-Scrisă a donat păr. Emanuil Pirtea din Sacoşul-mare suma de Lei 1000 din prilejul distingerii sale cu brâu roşu. Mulţumiri.

O inimă de adevărat român. Prefectura Judeţului Severin primind zilnic atât sume, cât şi obiecte din toate părţile judeţului pentru înzestrarea armatei, până la publicarea definitivă a acestor donaţiuni a crezut de bine să publice scrisoarea de mai jos a locuitorului Mreaja Isac cantonier C. F. R. din Iablaniţa pentru a servi drept exemplu tuturor bunilor români din acest judeţ.

„Domnule Prefect.

Subsemnatul Mreajă Isac locuitor din comuna Iablaniţa Jud. Severin, cantonier C. F. R. pătruns de sentimentul patriotic care l-am avut încă de când eram copil am fost închis de către jandarmii unguri pentru-că am îndrăznit să purtăm bete şi căciuli cu tricolorul românesc când am umblat cu steaua prin sat, cu atât mai vârtos azi când suntem în Ţara română care ne adăposteşte la sânul ei şi este condusă de Înţeleptul ei Comandant Majestatea Sa Regele Carol II, trebue să ne sacrificăm şi să apărăm sfintele noastre hotare cu tot ce avem mai scump chiar cu preţul vieţii cum au jertfit şi moşii şi strămoşii noştri. La împrumutul de înzestrare din anul 1934 am subscris 4 bonuri de înzestrare. Iar acum văzând situaţia în care ne găsim cu ocazia poruncilor spuse de către dl. Primar al comunei noastre prin care au făcut apel la toţi locuitorii ca să subscrie la împrumutul de înzestrare, eu subsemnatul pentru a-i îmbărbăta pe ceice erau la porunci, precum şi pe toţi funcţionarii din comuna noastră cari au salar mult mai mare ca mine. (Sper că vor respecta şi dânşii acest gest patriotic). Am adus la cunoştinţă că eu fiind funcţionarul cel mai mic al Statului, pe lângă bonurile de înzestrare ce le-am subscris, şi-l vărs prin Administraţia C. F. R., mai donez una mie Lei pentru înzestrarea armatei fără ca să primesc bon de înzestrare.

Cu poşta de astăzi prin mandat poştal trimit Domniei-Voastre donaţia de una mie Lei, rugându-Vă să binevoiţi a o primi şi a o trimite fondului pentru înzestrarea scumpei noastre oştiri, care stă de veghe la hotarele scumpei noastre Patrii.

Primiţi Vă rog Domnule Prefect modesta mea donaţie şi rog pe Bunul Dumnezeu să-şi verse harul său cel sfânt asupra ţării noastre, şi asupra purtătorului de grije al ei care este Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Să trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea.
Trăiască Marele Voevod de Alba Iulia.
Trăiască Armata Română.
Trăiască România pe veci întregită.

Iablaniţa la 1 Februarie 1940.

Cu supus respect,
Mreajă Isac Nr. 307 cant. C. F. R.
şi locuitor din com. Iablaniţa jud. Severin.

Pentru conformitate, Adjutantul Garnizoanei:
Sublocotenent rez. *Gh. Şiclovan.*

Aviz. *Din salarele preoţeşti pro Ianuarie a. c. s'a detras: pentru un caz de moarte, sidoxia pe jumătate de an şi o rată la împrumutul pentru înzestrarea armatei.*

Notă oficială

Nr. 777 E 1940.

Se atrage atenţiunea On. preoţimei parohiale să ridice regulat, la scadenţe, dela sucursalela „Băncii Naţionale a României", c/a valoarea cupoanelor scadente, dela Titlurile de Stat, ce le au comunele bisericeşti.

Cupoanele neridicate 5 ani dela scadenţă, se prescriu.

Deci, prin neridicarea c/a valorii acestor cupoane, — la timp — se cauzează daune materiale bisericii, pentru care se face responsabil conducătorul Oficiului parohial.

Caransebeş, la 9 Fecruarie 1940.

Episcopul: Consilier referent:
† VASILE **Dimitrie Sgaverdia.**

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 6331 B. ex 1939 din 4 Noemvrie a. c. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Sacoşul-mare** protopresbiteratul Buziaş, devenită vacantă în urma renunţării la această parohie a preotului Cornel Piţigoi.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estindere de 42 jughere.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sacoşul-mare prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Buziaşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Sacoşul-mare, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 19 Noemvrie 1939.

Preşedinte: Secretar:
Emanuil Pirtec *D. Biriescu*
paroh. înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Nr. 6789 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — in baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credinioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 12 Decemvrie 1939.

Episcopul:
2—3 **† VASILE**

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 6389 B. ex 1939 din 4 Noemvrie, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Brebul** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 105 jugăre.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Brebul prin Prea On. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Brebul, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 26 Noemvrie 1939.

Preşedinte: Secretar:
Coriolan Draghici *Ion Işfan.*
preot administrator.

In conţelegere cu Oficiul protopopesc:
Isaia Suru
2—3 adm. protopop.

Eparhia ort. rom. a Caransebeşului.
Biroul electoral eparhial.

Nr. 60 ex 1940.

Comunicat.

Potrivit dispoziţiunilor cuprinse în art. 57 din Regulamentul pentru alegerea şi constituirea organelor reprezentative şi executive în parohiile, protopopiatele şi eparhiile din Patriarhia română, se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că pentru demnitatea de membri în *Adunarea eparhială a Caransebeşului*, în termen legal, s'a depus şi *Biroul electoral eparhial a admis candidatura următorilor membri din cler:*

N-rul Circumscripţiei electorale	Numirea circumscripţiei electorale	Candidaţii			Observări
		Numele şi conumele lor	Ocupaţiunea sa. funcţiunea lor	Domiciliul	
I.	Bocşa-mont.	**Prot. Dr. Zeno Muntean** **Pr. Petru Vuc** **Pr. Coriolan Zuiac**	prof. dir. supl. la Acad. teol. paroh paroh	Caransebeş Bocşa-română Vasiova	
II.	Bozovici	**Pr. Pavel Bogoeviciu** **Pr. Ioan Goanţă** **Pr. Silviu Novacoviciu**	funcţ. la Cons. ep. paroh paroh	Caransebeş Bozovici Bănia	
III.	Brebul	**Protod. Teodor Roşca**	diacon episcopesc	Caransebeş	
IV.	Caransebeş	**Prot. Ic. Stavrofor Romul G. Ancuşa**	consilier-ref. eparh.	Caransebeş	
V.	Coşava	**Pr. Victor Iclozan** **Pr. Serafin Băian**	paroh paroh	Băseşti Margina	
VI.	Domaşnea	**Pr. Dr. Traian Goşeriu** **Pr. Vasile Paica**	paroh paroh	Teregova Feneş	
VII.	Făget	**Pr. Ioan Muntean**	adm. prot.	Făget	
VIII.	Iablaniţa	**Protos. Dr Laurenţiu Bosioc**	prof. la Acad. teol.	Caransebeş	
IX.	Logoj	**Prot. Dr. Aurel Mihaescu**	protopop	Logoj	
X.	Moldova-nouă	**Pr. Arsenie Golumba** **Pr. George Târba**	paroh paroh	Berzasca Sasca-montană	
XI.	Ohababistra	**Pr. Isaia Suru**	adm. prot.	Caransebeş	
XII.	Oraviţa	**Prot. Virgil Musta**	protopop	Oraviţa	
XIII.	Orşova	**Prot. Iosif Câmpian**	protopop	Orşova	
XIV.	Panciova	**Nu se fac alegeri**			
XV.	Răcăşdia	**Prot. Ioan Oraviţan**	protopop	Răcăşdia	
XVI.	Reciţa-mont.	**Prot. Dr. Iosif Ieremia**	adm. paroh-prot	Reciţa-montană	
XVII.	Sacul	**Pr. Mihuţi Jigorea** **Pr. Dimitrie Lupea**	paroh paroh	Logoj Jena	

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ TIMIŞOARA

Nr-ul Circumscripţiei electorale	Numirea circumscripţiei electorale	Candidaţii			Observări
		Numele şi conumele lor	Ocupaţiunea sau funcţiunea lor	Domiciliul	
XVIII.	Slatina mică	Pr. Ilie Sârbu	paroh	Rusca	
XIX.	Sasca-mont.	Pr. George Cotoşman Pr. George Runcan Pr. George Târba	prof. la Acad. teol. paroh paroh	Caransebeş Nicolinţ Sasca-montană	
XX.	Vârşeţ	Nu se fac alegeri			

Se obsearvă că, în colegiile preoteşti nu se va putea vota decât pe candidaţii admişi pentru fiecare circumscripţie, iar voturile date pentru alte persoane netrecute în tabloul de mai sus, se vor considera nule şi neavenite.

Caransebeş, la 3 Februarie 1940.

Preşedinte:
Prot. Ic. Stavrofor Romul G. Ancuşa

Secretar:
Nicolae Cornean.

Eparhia ort. rom. a Caransebeşului.
Biroul electoral eparhial.

Nr. 89 ex 1940.

Comunicat

Potrivit dispoziţiunilor cuprinse în art. 57 din Regulamentul pentru alegerea şi constituirea organelor reprezentative şi executive în parohiile, protopopiatele şi eparhiile din Patriarhia română, se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că pentru demnitatea de membri în *Adunarea eparhială a Caransebeşului*, în termen legal, s'a depus şi *Biroul electoral eparhial, în şedinţa sa de astăzi, a admis candidatura următorilor membri mireni.*

Nr. circumscripţiei electorale	Numirea circumscripţiei electorale	Candidaţii			Observări
		Numele şi conumele lor	Ocupaţiunea sau funcţiunea lor	Domiciliul	
I.	Bocşa-mont.	Maior i. r. Octavian Furlugeanu Dimitrie Zgriban	senator de Timiş inv.-dir. şcolar	Doclin Bocşa-montană	
II.	Bozovici	Dr. Ioan Drăghiciu Eftimie Gherman Ing. Pavel Goanţă.	advocat deputat de Timiş insp. gen. al Com. de avere	Bozovici Lăpuşnicul-mare Caransebeş	
III.	Brebul	Prof. Matei Armaş Dr. David Jurca Prof. George Molin Alexie Mureşan Dr. Dimitrie Novăcescu	director de liceu medic director de gimn. insp. prin. U. D. R. advocat	Caransebeş Caransebeş Reşiţa-montană Reşiţa-montană Caransebeş	
IV.	Caransebeş	Prof. Mateiu Armaş Ing. Ştefan Bornuz Pavel Jumanca Augustin Munteanu Dr. Dimitrie Novăcescu	director de liceu dir. Com. de avere insp. gen. al înv. primar director de bancă advocat	Caransebeş „ „ „ „	
V.	Coşava	Victor Feneş Dr. Octavian Jucu Dr. Vasile Mircu Aurel Lugojanu	industriaş advocat medic-şef primpretor	Făget Logoj „ Făget	

Nr. circumscripţiei electorale	Numirea circumscripţiei electorale	Candidaţii			Observări
		Numele şi conumele	Ocupaţiunea sau funcţiunea lor	Domiciliul	
VI.	Domaşnea	Dr. Isac Rădulescu Ing Petru Fotoc	advocat insp. gen. la Com. de avere	Caransebeş Caransebeş	
VII.	Făget	Ion Crişciu Inv. Dionisie Drăgulescu Dr. Titus Popoviciu	advocat subinsp. şcol. jud. advocat, subsecretar de stat	Logoj Bujor Logoj	
VIII.	Iablaniţa	Prof. Mateiu Armaş Lt. Col. i. r. Romulus Boldea Teodor Rotariu Ing. Damaschin Stroca	director de liceu preş. Com. de avere inginer hotarnic insp. silv. la Com. de avere	Caransebeş „ Orşova Caransebeş	
IX.	Logoj	Bujor Barbu Dr. Ionel Dobrin Dumitru Gall Dr. Constantin Murariu Dr. Vasile Mircu	primpretor adv., prim. oraşului director de bancă medic medic-şef	Logoj „ „ „ „	
X.	Moldova-nouă	Constantin Arcan Dr. Octavian Jucu Dr. Tiberiu Sevicin Vasile C. Mihălcescu	subinsp. şcolar advocat notar public dir. silv. U. D. R.	Moldova-nouă Logoj „ Oraviţa	
XI.	Ohababistra	Ing. Mihail Cloşan Dr. George Ianculoviciu Augustin Munteanu Dimitrie Sgăverdia Isidor Tătariu	insp. silv. la Com. de avere advocat director de bancă cons. ref. eparhial director de bancă	Ohababistra Caransebeş „ „ „	
XII.	Oraviţa	Dr. Petru Corneanu Dr. Pavel Liuba Ilie Rusmir	advocat advocat prof. de liceu	Oraviţa „ „	
XIII.	Orşova	Victor Ioviţia Dr. Mihai Lalescu Constantin Vladu Dr. Lazăr Zărcula	primpretor medic prof. la Acad. teol. adv., prim. oraşului	Orşova Mehadia Caransebeş Orşova	
XIV.	Panciova	Nu se fac alegeri			
XV.	Răcăşdia	Dr. Ioan Fira Dr. Maxim Radovan	medic prim. jud. advocat	Oraviţa „	
XVI.	Reciţa-mont.	Cornel Milutinoviciu Dr. Cornel Roşu	primpretor medic de circum.	Reciţa-montană Reciţa-română	
XVII.	Sacul	Nicolae Cornean Dr. Nicolae Domăneanţu Cornel Mircea Dimitrie Sgăverdia	cons. ref. eparh. advocat rev. şcol. pens. cons. ref. eparh.	Caransebeş „ Logoj Caransebeş	
XVIII.	Slatina-mică	Ing. Alexandru Andrei Constantin Călţiun Dr. George Ianculoviciu Augustin Munteanu Grigorie Popescu	insp. silv. la Com. de avere director de bancă advocat director de bancă dir. de fabrică şi deputat de Timiş	Caransebeş „ „ „ Logoj	
XIX.	Sasca-mont.	Dr. Alexie Jianu Vasile Poboran	inginer-chimist dir. minelor U. D. R	Logoj Anina	
XX.	Vârşeţ	Nu se fac alegeri			

Se observă că, în Adunările parohiale din fiecare circumscripţie electorală nu se va putea vota decât pe candidaţii admişi pentru respectiva circumscripţie, iar voturile date pentru alte persoane netrecute în tabloul de mai sus, se vor considera nule şi neavenite.

Caransebeş, la 3 Februarie 1940.

Preşedinte:
Prot. Ic. Stavrofor Romul G. Ancuşa

Secretar:
Nicolae Cornean

Convocare.

No. 98 ex 1940.

In baza dispoziţiunilor cuprinse în § 13 din Regulamentul pentru procedura la alegere de protopresbiter, Ven. Consiliu eparhial în şedinţa secţiilor unite ţinută la 31 Ianuarie 1939 şi sub Nr. 241 B ex 1939, m'a numit Comisar consistorial pentru conducerea actului alegerii de protopresbiter în tractul protopresbiteral vacant al Bocşei-montane.

Indeplinându-se prescrisele pentru săvârşirea acestui act, în baza §§-lor 15 şi 16 din acelaş Regulament şi a ordinului Ven. Consiliu eparhial ddto 27 Ianuarie a. c. Nr. 493 B ex 1940, prin aceasta convoc şi declar de convocată Adunarea protopopească — Sinodul protopresbiteral — electorală a tractului Bocşa-montană, în şedinţa estraordinară pentru săvârşirea alegerei de protopop pe ziua de *Joi în 29 Februarie 1940, ora 10½ a. m. în sf. biserică parohială din Bocşa-montană*, la care sunt poftiţi a participa atât M. O. D. Membrii ordinari, cât şi cei ad hoc preoţi şi mireni.

Sf. Liturghie cu Chemarea Duhului Sfânt se va celebra în aceeaşi zi la ora 9 a. m. în sf. biserică parohială din Bocşa-montană.

Buziaş, la 5 Februarie 1940.

Ioan Geţia
protopop

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2149/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Băncile Bănăţene Unite din Timişoara pentru suma de 439.827 lei capi. şi acc., contra urmăriţilor Oberdorfer Iosif şi soţia sa năs. Fani Mischek din Caransebeş în urma supra ofertei făcută de Prima Casă de Păstrare din Caransebeş, în baza § 27 legea XLI din 1908, judecătoria ordonă o nouă licitaţie asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş Nr. 1836 Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1874 Casa Nr. 645 şi moara în Intravilan de 107 stp. Preţul de strigare de 83.600 lei A. + 3 Nr. top. 2044/1 Grădină în Intravilan de 1480 stp. Preţul de strigare de 13.200 lei, pentru încasarea creanţei de 439.827 lei capital, interese de 7% din ziua de 30 Septemvrie 1933, spese de proces şi de executare, fixate la suma de 9738 lei. Pentru ţinerea licitaţiunii se fixează ziua de **26 Februarie 1940 ora 9 a. m.** în localul oficial al instanţei c. f. Condiţiunile de licitaţie sunt:

1. Imobilul supus licitaţiunei nu poate fi vândut cu preţ mai mic de cât cel de strigare.

2. Supraoferta este obligatorie, chiar dacă supraofertantul nu se prezintă la licitaţie.

3. Dacă la licitaţie, nu se oferă un preţ mai mare decât supraoferta, imobilul va fi declarat cumpărat de supraofertant.

4. Cumpărătorul este obligat să plătească spesele nouii licitaţiuni peste preţul de cumpărare oferit (§ 27 XLI 1908).

Caransebeş la 16 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö**. Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:

Smirnă kgr. à 270 lei
Tămâie (lacrimă) „ „ 230 „

Toţi bunii Români
subscriu
Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV ...ansebeş, 18 Februarie 1940 CENZURAT. Nr. 7

...une bisericeşti ort. rom. Fizeş

Foaia Diecezană

Organul epa... ortodoxe române a Caransebeşului

Roma

25 bani

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, conedicte etc. publicate de 3 ori, conţin până la 150 de cuvinte 120, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Războiul sfânt.

„Varsă mânia ta asupra popoarelor cari nu te cunosc şi asupra neamurilor cari nu cheamă numele tău".
(Ieremia 10, 25).

Nu ne încumetăm a năzări în tainiţele Apocalipsei tâlcul zilelor noastre de — oarecum — nebună încăerare. Ci, abia dupa ce evenimentele istorice s'au consumat, cugetul încearcă să le afle identificarea în profeţiile Sfintei Cărţi. Şi orice eveniment istoric îşi găseşte similitudinea în istoria biblică, cu aceea că accesorile sunt diverse, până când firul conducător pe care se înşiră evenimentele este unul şi acelaşi; — poreclit de istorici — *destin*; de observatorii militari — *eroism*; de filosofi — *predestinaţie*; căruia însă observatorul biblic îi zice — *planul divin*, întreţesut în misterele sfintelor profeţii biblice.

Intr'una din zilele trecute, agenţia Reuter aduse senzaţionala ştire, precum că unui număr de 600 militari finlandezi, aflaţi pe frontul din preajma lacului Ladoga, s'a arătat un *înger alb*, care zburase din spre tabăra acestora către armata rusă. Un ziar sârbesc s'a şi grăbit a timbra acest fenomen psihologic de *halucinaţie*. Nu vor întârzia nici metereologii să-şi spună cuvântul debitând cine ştie ce exibiţii ştiinţifice, pentru ca fenomenului să-i afle tâlc în natura fizică a spaţiilor arctice şi polare. Scafandrierii bibliei zic: *vedenie cerească*, care insuflă duhul biruinţii evlavioşilor filandezi cari luptă împotriva apocalipticei fiare a bolşevismului.

In lumina acestor opinii, trebue căutat şi tâlcul faptului că goliatul popor rus, încrezut în pregătirea tehnică bolşevică este ruşinat de davidianul popor finlandez, care încrezut în *Domnul oştirilor cereşti*, sfarmă capetele balaurului apocaliptic. Ingerul păzitor — poate arhistrategul Mihail — a cercetat pe oştenii finlandezi învederându-le că sunt preopinenţii unui războiu sfânt. Şi oare dece se grăbesc a da tot felul de ajutoare alesului popor finlandez Anglia, Franţa, Italia, Suedia, Norvegia, America, Uruguai, etc. dacă nu au viziunea pericolului ateismului bolşevic.

Popoarele nu luptă acum numai pentru independenţa teritorială şi naţională, ci mai cu seamă pentru *independenţa morală şi spirituală*. Mai puţin pentru libertatea şi echitatea naţională, cât mai ales pentru înfrângerea fiarei demonice, care asemenea apocalipticului *„cal roşu ca focul*[1]*), vrea să ia pacea de pe pământ şi să se înjunghie unii pe alţi*[2]*)"*. Lupta se dă pentru ruşinarea lui Moloh, domnul veacului acestuia. Este lupta între *spirit* şi *materie*; este lupta dintre *cultura morală şi civilizaţia fierului!* Este lupta pentru *înstăpânirea divinului în lume*. Este lupta când cei puţini ai Domnului se aleg deoparte, întrezărind — poate — *planul divin* şi luptă în *oastea Domnului* pentru *triumful împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ*.

Fie ca în aceste clipe de grea cumpănă pentru suflarea a tot pământul, *fiinţa Neamului românesc să fie străluminată de viziunea Proniei cereşti, invocând ajutorul Dumnezeului oştirilor celor mai presus de fire, pentru ca la fel iluminatului Moisi să strige la altarul înălţat din prisosul evlaviei străbune:* **„steagul meu este Domnul".** (Exod 17, 15).

Pr. A. Uroş-Doloveanu.

1) Apocalips 6, 4.
2) Apocalips 6, 4.

Pe marginea Anuarului Academiei Teologice.

— **Profesorul Ioan David** —

Am răsfoit cu înfrigurare Anuarul Academiei noastre (1919-1939) — o impresionantă icoană a atâtor fapte demne de rememorat — o frumoasă realizare a actualilor profesori.

Deosebit şi profund m'a impresionant capitolul: „Foştii profesori" (pag. 261-279).

Este capitolul erudiţilor profesori, care s'au săvârşit în Domnul lăsând posterităţii fructul bunelor lor osteneli sau avansaţi la frumoase posturi în ierarhia noastră bisericească şi la catedre universitare sau retraşi pentru a-şi lua odihna binemeritată după o prodigioasă activitate profesorală. Intre aceştia, este trecut şi profesorul Ioan David, a cărui biografie sfârşeşte cu cuvintele:

„Din nefericire pentru şcoală şi Biserică, funcţionează numai câţiva ani, căci în urma unei boale grave de nervi, în 1 Octomvrie 1938, e silit a se pensiona". (pag. 278).

Prof. Ioan David, între „foştii profesori"? Prof. Ioan David pensionat, adecă... plecat pentru totdeauna dela catedra sa, dintre studenţii săi? Pensionat, la vârsta câmd nizuia firesc, la plinătatea puterii sale intelectuale, la desăvârşirea sa didactică?

Oh! E un gând zdrobitor!

Deşi cunoşteam drama sufletului său, parcă n'aşi fi vrut s'o văd niciodată scrisă...

Am lăsat durerea să muşte adânc în suflet...

Vai, şi cât l-am iubiit pe bunul meu profesor!

L-am reactualizat în sufletul meu, aşa cum era atunci când am început să-l iubesc.

L-am readus în sufletul meu, aşa cum este acum, când îl iubesc atât de dureros.

Il simt atât de aproape. Il aud. I-am strigat numele de mii de ori....

Il privesc tremurând în cutele sufletului şi parcă, un sentiment sfânt, de pietate mă opreşte să-l ating.

Dar l-am iubit prea mult şi dragostea justifică orice.

Nu, nu!... El va trebui să se întoarcă, dacă nu la catedră, cel puţin la acei care l-au iubit ca profesor, ca prieten, ca om.

Nu mi-l pot închipui pe Prof. Ioan David, decât obosit şi retras pentru un timp oarecare, departe de forfotul obositor al cotidianului, pentru a-şi redobândi acea admirabilă ordine a gândului, acea stăpânire a verbuluii, când lua avânt oratoric.

Nu mi-l pot închipuii căzut într'o stare finală, apatică a spiritului său.

Organismul său robust, că părea uneori exuberant de viaţă, va putea rezista unei boale ce-l ruinează atât de nemilos, până când spiritul său viu, va izbuti să se smulgă de sub năruirea lăuntrică şi să redea totului organic, echilibrul zdruncinat.

El va reveni între noi. Il cere credinţa noastră, în rugi ferbinţi către Dumnezeu, izvorul tămăduirilor miraculoase, îl cere dragostea acelora care l-au cunoscut bine.

Când a plecat dintre noi — acum câţiva ani — aveam impresia că se prăbuşeşte de undeva de sus... o greutate inertă.

L-am strigat, am vrut să-l sprijinim, dar el, se prăbuşea inevitabil. S'a oprit totuşi o clipă. A ridicat privirile la noi — câţiva studenţi din anul IV. — Ah! acei ochi care-şi perduseră puterea scrutătoare! A privit tulbure şi parcă, totuşi, înţelegător. „Mă doare capul" a rostit deplin conştient. Am tresărit. „Odihniţi-Vă, trebue să Vă odihniţi" l-am implorat noi.

A plecat apoi cu nădejdea de a se reîntoarce refăcut.

De atunci, aştept cu încredere să treacă acea fatală „durere de cap".

Altfel, ar fi [illegible]ozitor.

Profesorul Ioan David, trăeşte o existenţă tragică în realitatea fizică.

Inchistat în carapaţea cărnii, sufletul lui ţipă surd, tragic, halucinant de tragic, sub năruirea lăuntrică, în deslănţuirea haotică a nervilor...

Incerc, adesea, să prind unele aspecte din sfâşietoarea dramă a sufletului său.

Prea puţin cunoştea realitatea lumii sociale, de aceea nu-şi găsea o atitudine în faţa vieţii.

Bunurile materiale n'au nici o valoare, nu le ştie aprecia. Trăeşte deasupra lor. Se dezinteresează de aspectele exterioare ale lumii sociale, fiindcă toată atenţia îi este îndreptată spre trăirile lăuntrice. Căuta totuşi, parcă, mereu, obişnuinţa lumii, familiarizarea cu telul comun, de a fi, al societăţii. Rămâne însă, acelaşi inadaptabil — ridicol chiar — şi de aceea trăeşte — trăeşte inconştient — într'un vecinic dezacord cu lumea.

Temperament vulcanic, izbucnea adesea fără motiv real, prin acel absurd al firii.

Astfel, începu acel dureros proces de singularizare. Lumea îl înspăimânta adesea, îl îngrozea. Se credea urmărit, persecutat de anumite persoane şi aceasta îi pricinuia mult rău.

A încercat să scrie, dar n'a ajuns să realizeze lucruri mari — lucruri de talia geniului său. — A trăit însă permanent într'o febră a creaţiei. Simţea ceva ascuns, în adâncul lui, ceva tainic, care cere eliberarea.

A trăit într'o continuă răscolire a simţurilor, cu nervii încordaţi, în acea chinuitoare „ges-

tație" care-l făcea uneori, în fața lumii, atât de ciudat: tăcut, apatic, singular sau distrat, visător, întrebând nimicuri, cu rost și fără rost, — fără să-l intereseze răspunsul — pe oricine întâlnia în cale.

Era mereu tulburat și neliniștit.

Dar, vai, neliniștea lui spirituală, se cerea realizată în proporții prea vaste. Și aceasta constitue tragicul existenței lui spirituale.

A încercat să se realizeze în multe domenii. Nopți întregi scria versuri „clasice" — din care a publicat doar câteva —, traducea din clasicii latini, scria meditații — care luau uneori proporții de tot vaste, interminabile. — A încercat studii teologice — proectase un studiu de „Istorie a Religiilor".

Nimic nu-l mulțumea însă, nimic nu-i potolea febra. Nu se simțea ajuns la limitele eforturilor lui spirituale. Și el voia să se realizeze integral.

Neliniștea sporea, îl istovia.

Și nopțile treceau albe.

Adesea sfârșia într'o ciudată stare de mutenie, de încremenire lăuntrică. Parcă, întregullui organism se oprise brusc și rămăsese încordat...

Destinul lui a fost prea tragic. Linia vieții lui, n'a mers firesc înainte.

Sfintele lui neliniști nu s'au mai limpezit. N'a putut trece peste „febra începutului". N'a putut culege din perlele gândurilor sale nimic important. La treizeci de ani, s'a prăbușit totul, într'un scurt zuruit de nervi...

Astfel s'a retras în pensie, Prof. Ioan David.

. . . . . .

Neuitată și inegalabilă rămâne totuși, activitatea lui profesorală. N'a scris mult și totuși opera lui e mare, e uriașă, prin dragostea cu care s'a dăruit integral catedrei.

Marcu Bănescu.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

(Continuare)

Din *Dacia* — ziarul de afirmare românească a ținutului Timiș, care apare sub egida Astrei Bănățene — Bănățenii am luat la cunoștință că momentul de veacuri așteptat, clipa culminantă a *plinirii vremii* se apropie. Episcopul Timișorii încurând își va face intrarea sărbătorească în cetatea din care cârja arhierească română a fost izgonită mai bine de o sută de ani.

„Îl așteptăm astfel pe Episcop: Întâi și întâi, *dintre noi, al nostru și pentru ale noastre să fie.* Cârjă crescută din adânci înrădăcinări de simțire de credință și tradiții locale, înălțându-se pe Scaunul, care noi și numai noi l-am clădit, zi cu zi, nădejde cu nădejde, hârțuiți de desiluzii, obosiți de frământări.

„Să ne fie os din osul nostru, crescut în podobiile stranei, în datinile păstrătoare de adâncă suflare creștinească, cunoscător al păcatelor și virtuților noastre, deopotrivă. Îl vrem prinț al bisericii, cu genealogia în elita năzuințelor spirituale locale. Cu un cuvânt: *bănățean"* [1]).

Descifrând și interpretând dorința și voința Bănățenilor — inclusiv dorința *Celui* ce reprezintă această frântură a poporului nostru în fața conducătorilor țării, El însuși *legat cu rădăcini adânci de glia Banatului și de aspirațiile lui* —, ziarul *Dacia* se face ecoul acestei dorințe, căreia-i dă o expresie, ce nu-și găsește echivalent decât numai în voința atât de categoric manifestată de fiii celorlalte provincii românești, cu prilejul completării Scaunelor episcopale vacante.

Începând cu *primul mitropolit Iosif,* pentru ridicarea căruia, pe *Scaunul* mitropolitan nou înființat al *Moldovei,* urmașii lui *Bogdan* și *Dragoș-Vodă* aproape 10 ani au dat adevărate lupte cu Patriarhia ecumenică din Constantinopol, care voia să-i fericească cu un mitropolit strein [2]) —, frații Moldoveni de-a-lungul veacurilor, numai când nu găseau călugări capabili dintre pământeni, aduceau pe tronul mitropolitan al *Sucevei* și al *Iașilor,* și pe cele episcopale dela *Rădăuți, Roman* și *Huși,* călugări de aiurea. De obicei, în Moldova cârja mitropolitană și episcopală, cu puține excepții, a fost purtată de cei *înfrățiți cu glia și cu tot ce este moldovenesc.*

Asemenea au procedat și *Moldovenii-basarabeni,* neabătându-se nici în zilele noastre dela un *obiceiu consacrat de veacuri.* Cazul *tipic,* care a făcut atâta răsunet în întreaga Țară-întregită, al prea evlaviosului și cuviosului călugăr *Dionisie Erhan,* azi Prea Sfințitul Dionisie, *episcop al Cetății-Albe și Ismailului,* este prea cunoscut, ca să mai fie nevoie a stărui asupra lui.

Cei din *Țara Românească* — din *Muntenia* și *Oltenia* — au urmat, oridecâteori împrejurările le-au fost favorabile, același *sănătos principiu.* Alegerea, cu unanimitate și cu un elan rareori întâlnit în istorie, a Înalt Prea Sfințitului *Nifon Criveanu,* ca *prim-mitropolit* pe Scaunul restaurat al *Mitropoliei Severinului și*

1) C. Miu-Lerca, *Episcop Bănățean,* în ziarul *Dacia,* Timișoara, nr. din 6 Ianuarie 1940.

2) N. Iorga, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a Românilor,* vol. I. Vălenii-de-Munte, 1908 p. 49 sq.

Olteniei, [3]) este dovada cea mai puternică pe care se pot sprijini *Bănățenii-timișeni* când vor să aibe *la Timișoara, ca și Olteni la Craiova, un pământean* [4]).

Dar, ce să zicem de frații *Ardeleni*, cari și ei au dat dovadă de aceiași înflăcărată dragoste față de fiii lor, oridecâteori a fost vorba de vreo vacanță mitropolitană și episcopală la Sibiu, Cluj ori Oradea.

I-am înțeles totdeauna, dar vrem să ne înțeleagă și dânșii odată, că și noi ne iubim fiii noștri, consacrați din tinerețe slujirii Domnului și călugăriei, cel puțin atâta cât își iubesc și ei pe ai lor.

Aceasta nu este un păcat. Dimpotrivă, o considerăm ca pe o virtute cardinală, de care au dat și dau dovadă nu numai Românii din singuraticele provincii, ci și miile de comunități ortodoxe din întreaga Patriarhie română, atunci când țin cu orice preț să aibe preot pe unul din ai lor, din satul lor ori din satul învecinat.

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoșman.

Rătăciții.

Eu sunt buciumul — biserica — voi vițele — oamenii — de nu va rămâne cineva în bucium se scoate afară și se usucă, în foc o aruncă și arde (Ioan 15, 5-6).

Tot s'a scris și se scrie despre pericolul ce-l aduce sectarismul creștinismului și naționalismului românesc, care purcede un internaționalism. Să nu mergem mai departe și să ne gândim numai la Rusia. Căderea Rusiei dela naționalism și creștinism în bolșevism se datorește celor unasutăcincizeci și mai bine feluri de secte ce-au bântuit odată în ea. Așa este și și așa va fi, slăbirea, desbinarea și părăsirea credinței sănătoase — a moralei creștine — aduce cu sine slăbirea desbinarea — unirii între oameni — a puterii naționale.

Tăria moralei creștine și a naționalismului românesc trebuie să fie buciumul din sf. evanghelie. „Eu sunt buciumul, voi mlădițele, celace rămâne întru mine și Eu întru el, acela aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic. De nu va rămâne cineva în bucium, se scoate afară și se usucă și o adună pre ea și în foc o aruncă și arde". (Ioan 15, 5—6).

Să înțeleagă atunci sectarii măcar acum în ceasul acesta, că ei nu sunt tăria creștinismului și a naționalismului românesc ci slăbirea lor, că ei nu sunt în buciumul evangheliei lui Hristos — creștine și naționale — ci eșiți din bucium ca Iuda dintre Apostoli.

Strămoșii noștri s'au născut în credința creștină fiind ea și un puternic sprijin al naționalismului românesc. Deaceea de multe ori s'a zis: că nu ești român deplin dacă nu ești și bun creștin.

Sunt de cinci ani într'un sat care pentru baptiști este așa zis un centru, unde se adună de mai multe ori pe an, din mai multe plase, ținând așa zisele concerte religioase cu fanfară în casele de — rugăciune — adunare, de unde pleacă apoi și în celelalte sate vecine cu propaganda lor, fără ca autoritățile administrative și jandarmerești să intervină deși noi intervenim de nenumărate ori.

Cu toata propaganda lor, pe care o fac în ciuda preoților pot spune, că nu au câștigat nimic, în schimb a câștigat buciumul — biserica — prin revenirea a câtorva din ei. Noi ne-am dovedit a fi mai tari prin purtarea noastră și cuminţenia credincioșilor noștri, căci nu înzadar spune sf. Părinte Ioan Gură de Aur, „nu pe cel rătăcit să-l urâm, ci rătăcirea lui, căci omul este lucrul lui Dumnezeu pe când rătăcirea lui e lucrul diavolului". „Să ne purtăm cu dragoste, căci dragostea este un mare dascăl în stare de a întoarce pe cineva din rătăcirea lui".

Poporul nostru a dat și dă dovadă că dorește să trăiască în pace și liniște săturându-se de propagandă sectară cum s'a săturat și de cea politică zicând: noi ne-am născut în credința ortodoxă drept măritoare și nu părăsim credința moșilor și a strămoșilor noștri, voi ați eșit din buciumul nostru, nu noi din al vostru.

Părintele Vasile Frujină în legătură cu cuvântarea Domnului Ministru Giurescu între altele spune: cum poți să fii un bun român, când semnul sf. cruci nu ți-l faci?! Cum poți să te numești creștin, când de biserica creștină te-ai despărțit de mult? Cum vrei să te arăți un iubitor de cele sfinte, când dai afară din casa ta icoana Lui Hristos și a sfinților cari s'au jertfit pentru credința în el? Cum vrei ca să arăți iubire de rege și de țară când stai nepăsător acasă în zi de sărbătoare și nu vii ca să-ți pleci ge-

3) In revista sa *Viitorul* nr. din 23 Decemvrie 1939 distinsul Prof. Dr. D. Boroianu scrie: „Ziua de 30 Noemvrie 1939 a fost o zi de mare însemnătate, pentrucă prin votul ce s'a dat, colegiul electoral ca — și în unanimitate — s'a asociat la glasurile clericilor și mirenilor Olteniei, cari — verbal și în scris — cereau pe Vlădica Nifon, ca să le fie înaltul lor păstor. Așa cum se cuvine și *așa cum ar trebui să fie totdeauna*".

Vezi și art. *Mitropolia Olteniei* din revista *Vremea nouă*, Turnu-Severin, din 24 Ian. 1940.

4) Vezi ziarul *Gorjanul*, Târgu-Jiu, nr. din 1—7 Ianuarie 1940.

nunchii în ceas de rugăciune, acolo unde poporul se roagă pentru ţară şi rege etc. Cum poţi avea pe Dumnezeu ca tată, când Biserica Lui n'o ai ca mamă, ci te-ai despărţit de sânul ei, de braţul ei te-ai depărtat şi ai alergat la mamă vitregă ce nu doreşte nici binele tău, nici a neamului tău, ci pierirea tuturor.

Ii cunosc foarte bine pe aceşti rătăciţi ca unul care trăesc în comună cu ei, ei poartă în suflet o duşmănie faţă de toţi aceea cari nu sunt ca ei.

Un frate preot îmi spunea că, într'o zi primeşte o scrisoare dela un oarecare X din Orşova, care este angajat la marina comercială de pe Dunăre şi îl anunţă ca să facă în registr. de naşteri observarea că a trecut la neconfesionalism, la care fratele preot ia răspuns cu cuvintele: mai bine de tine de nu te-ai fi născut, leagăţi o piatră de moară de grumaz şi aruncă-te de pe vapor în Dunăre şi atunci îţi va fi trecerea adevărată dela confesiune la neconfesionalism.

M'am gândit mult şi am zis pentru-ce oare conducătorii noştrii prin legi şi decizii îngăduie şi-i apără, când ei nu sunt naţionali ci internaţionali deoarece primesc în adunările lor unguri, jidovi, germani, ruşi etc., cu toţii sunt frate şi soră. Ei nu dau atâta pe ţara şi fraţii lor români, cât dau pe fraţii de orice naţionalitate cari sunt ca ei rătăciţi. Am auzit odată cum striga un rătăcit român pe fratele său ungur: Frate Pişta aşteaptă-mă! Afară de aceasta Dumineca, sărbătorile legale, naţionale şi ale Familiei Domnitoare nu le ţin, ci lucrează.

Am amintit în articolul intitulat „Satul şi conducătorii lui" că autorităţile administrative şi jandarmereşti, sunt cam lăsătoare şi când intervin conducătorii satului văzând răul, atunci ei privesc de sus în jos, poate şi deaceea că aceşti domni sunt aproape nişte rătăciţi deoarece la biserică în lungul anului nu-i vezi de loc, atunci nu-i mirare că îndrăznesc sectarii şi oamenii a face ce vreau. Ba ce este mai mult că unii domni culţi cari se ţin buni români — ca de exemplu unii advocaţi cari nu se sfiesc să ia în chip provocător apărarea sectarilor.

Am zis că ţinta tuturor rătăciţilor este distrugerea credinţei şi slăbirea unităţii neamului. Sf. Apostol Pavel zice: Socotiţi cum să umblaţi cu pază, nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt" (Efeseni 5, 15—16).

E vremea să ne deschidem ochii, vremurile sunt rele şi grele — cum suntem şi noi — când se va vedea răul să nu fie prea târziu.

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

După *Planck* orice sursă de lumină nu poate emite sau absorbi energie decât prin anumite unităţi discrete, multipli ai unei cantităţi elementare numită *quantum*, care reprezintă atomul de energie. [1]) (*Teoria quantelor.*) Razele catodice, descoperite de *Crookes* nu sunt altceva decât un bombardament efectuat sub influenţa scânteii, prin particulele unui gaz rariefat. [2]) Iată deci *emisiunea* reabilitată, sub o altă formă bineînţeles. [3])

Cele mai recente cercetări în domeniul fizicei moleculare şi mai ales atomice, atât de ample şi complexe încât au putut permite individualizarea unei *microfizice*, au mers mai departe decât relativismul în acţiunea de corectare ori chiar de răsturnare a *macrofizicei* de altădată bazată pe ştiinţa clasică. Pornind dela *quantificaţia lui Planck*, ştiinţa actuală a intrat într'o nouă fază de desvoltare, din care pare a se degaja chiar o metodă de cercetare şi de înţelegere a realităţii, deosebită de cele de până aici.

Căci mulţi gânditori pun acum în locul *monismului* imaginat altădată la baza fenomenelor fizice un ireductibil *dualism*, [4]) demonstrând de exemplu că mecanica ondulatorie a lui *De Broglie* ori *Schrödinger* e aceeaşi cu mecanica quantică a lui *Heisenberg*, în înţelesul că ajungem la aceleaşi rezultate în cercetările noastre, admiţând fie unda, fie corpusculul quantic. [5])

Ruptura faţă de trecut a ideilor ştiinţifice actuale e mai mare decât pare la prima vedere. Dovadă că şi limbajul noilor directive rămâne aproape obscur pentru cel familiarizat cu amănuntele ştiinţei clasice. Mai ales că şi noua concepţie asupra universului, în care eterul a devenit o abstracţiune matematică, iar energia constanta de integrare a unei ecuaţii diferenţiale, e cu mult mai abstractă decât înainte. [6]) Toate acestea fac ca în lumea fizicienilor să se vor-

---

1) Cf. Boutaric, op cit. p. 628.

2) Cf. A. de Lapparent, op. cit; Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. p. 6.

3) Ibidem; Cf. Boutaric, op cit. p. 628; Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. v. I. p. 6.

4) Cf. Stéphane Lupasco: *„L'expérience microphysique et la pensée humaine"*. Bucureşti, Fund. Regale, 1940, p. 17. Cf. şi I. Petrovici *„Vicisitudinile obiectivităţii ştiinţifice"* în „Gândirea" An XVIII Nr. 9, p. 482.

Teoria quantelor adaptându-se destul de greu la explicarea fenomenelor de interferenţă şi difracţiune cari au făcut să triumfe ipoteza ondulatorie, îi conduce şi pe fizicieni cari nu cred în obiectivitatea a două soluţii pentru acelaşi fenomen la admiterea lor în realitate. „Jusqu'ici la physique des radiations échappe à toute tentative de synthèse unique", spune *Boutaric*. (Précis de Physique, p. 628).

5) Cf. Stéph. Lupasco, idem, pp. 17—19.

6) I. Petrovici, loc cit. p. 481.

beassă de revoluţii, ori de o criză a fizicei contemporane. [7])

Şi mai rezultă de aci, în chip de netăgăduit, că *eroarea* ştiinţifică îşi are realitatea ei, după cum are şi un anume rol de jucat în progresul ştiinţelor, fără a se îngădui totuşi prin aceasta afirmaţia categorică că ştiinţa clasică s'a înşelat complect, ori că nouile descoperiri ştiinţifice sunt în sfârşit pe drumul adevărului pur. [8]) Ar fi absurd să vorbească cineva de vre-o încremenire a ştiinţei omeneşti într'o anumită fază sau în anumite formule de exprimare a realităţii. Ci ca în orice organism viu sesizăm şi în ştiinţă mişcare şi frământări, încercări neisbutite cari pot descuraja pentru moment, ori altele, taxate drept „aventuri de avantgardă ştiinţifică“ [9]) şi cari vor atrage poate zâmbetul de superioritate al generaţiilor ce vin.

Nu găsim nimic nefiresc în asemenea situaţii, atunci când suntem convinşi că *îndoiala* în privinţa adevărului exprimat în teoriile dominnate într'o epocă a fost unul din factorii de căpetenie ai progresului gândirii şi cunoaşterii umane, stimulând cercetarea deschizătoare de noui drumuri, după cum *contradicţia* între anumite adevăruri curente este principalul motor al oricărei noui achiziţii ştiinţifice, întreaga activitate cugetătoare a omului apărând astfel ca o vastă şi nesfârşită bătălie logică stârnită de contradicţie. [10])

Şi de aceea — aproape ca şi în domeniul filosofiei — vechile teorii ştiinţifice sunt reluate[11]) în timp ce altele actuale, cad în desuetudine, deşi nu cu aceeaşi crâncenă frământare şi de multe ori lipsă de sens ca în filosofie, ci aproape totdeauna cu câştiguri precise pentru edificiul cel mare al ştiinţelor, căci oricare teorie, oricât de efemeră şi de caducă, provoacă anumite experienţe şi consacră anumite date.

Pentru a explica motivele unei asemenea evoluţii ştiinţifice, prin revoluţie, — în ciuda consideraţiunilor de care se bucură ştiinţele exacte — şi împotriva *neopozitivismului,* ostil din principiu oricărui apriorism, filosoful francez *Boutroux*, în lucrarea lui „*Contingence des lois de la nature*“ — ţinând seama de raportul dintre realitate şi cunoaşterea ei, — precizează că isvorul legilor ştiinţifice stă în mare parte în operaţiile gândirii noastre, creatoare de formule numeroase şi în acelaşi timp elastice. Dela formula abstractă a legii ştiinţifice până la concretul individual rămâne însă o distanţă, în care se pot produce surprize şi ies în relief anumite părţi slabe ale logicei ştiinţifice. Iar obiectivitatea ştiinţifiică ar fi un simplu *compromis* între factorul nostru mintal şi realitatea concretă şi prin aceasta cel mult o idee regulativă care cârmueşte sforţările ştiinţei, fără a o putea duce însă la râvnitul liman. [12])

Pentru teza noastră, din această continuă devenire a ştiinţelor, ca şi din sporadica lor schimbare de directive, reiese concludent, odată cu variabilitatea teoriilor şi relativitatea adevărurilor cuprinse în ele. Şi atunci evident că afirmaţii efemere ale ştiinţei cutărui veac nu pot răsturna adevăruri la a căror cunoaştere omul nu s'a ridicat exclusiv prin puterea şovăelnică a minţii lui, ci cu ajutorul mai presus de fire al veşnicului *Adevăr*, care i s'a descoperit pentru a-i satisface nu nevoia de cunoaştere, ci setea de mântuire. (Urmează)

7) Cf. Lupasco, op. cit. p. 47.
8) Cf. ibid. p. 21.
9) Cf. ibid. p. 20.
10) Cf. ibid. p. 40.
11) Pe lângă ipoteza atomică — amintită — formulată în antichitatea greacă de *Leucip* (pe la 500 a. chr.) şi reintrodusă în ştiinţă de *Dalton*, la 1808, putem pune în aceeaşi categorie a ipotezelor şi teoriilor reluate chiar recenta discontinuitate quantică a luminii analoagă cu *discontinul* din concepţia lui *Democrit* şi *Lucretius*. (Vezi lucr. cit. a D-lui Lupaşcu, pp. 67—70.

Popas duminical

reflexii la Duminica Vameşului şi a Fariseului.

Preotul **Octavian Tursa**
Duhovnicul Academiei teologice.

Cine se înalţă smerise-va, iar cine se smereşte înălţase-va (Luca XVIII, 10—5).

Oscilăm cu vieaţa noastră între pământ şi cer şi între cer şi pământ. De pământ suntem înlănţuiţi prin trupul nostru, iar de cer ne simţim prinşi prin sufletul nostru. Şi ne trudim prin sbateri să înălţăm sufletul nostru spre a lui patrie vecinică: Cerul. Căci acolo e sensul profund al vieţii noastre. O spune în glăsuiri de imne doar şi poetul:

Răsbim din lut, urcăm scări de luceferi,
Silim să ducem cerul mai departe,
Prin săbiile vremii trecem teferi,
Luptând s'ajungem pân 'la tine Doamne!

Şi vom întra în această patrie vecinică a sufletului — în aceasta „s'ajungem pân 'la tine Doamne“, mărturisind pe Domnul în rugăciuni.

Şi face-ni-se-va întrarea în patria vecinică a cerului, prin aceea minuţioasă şi searbădă implinire a întocmirii orânduielilor legii, dar cu suflet străbătut de aspră secetă precum mărturisi-ta Fariseul în ruga sa către Domnul? Sau face-se-va întrarea aceasta în patria cerului prin duhul unei frângeri de inimă-smerită ce să sfăşie de conştiinţa nelegiuirlor şi se purifică prin părăie de lacrimi, aşa cum mărturisit-a Vameşul în ruga sa către Domnul?

Iată, iubite cetitor şi frate întru Hristos, problema care frământă în clipa prezentă gândurile noastre şi a căreia deslegare însuşi Domnul i-o dă prin evanghelia Fariseului şi a Vameşului!

12) Cf. I. Petrovici, loc. cit. p. 476, 479.

Doi oameni s'au urcat într'un templu să se roage; unul Fariseu şi altul Vameş, zice Domnul. Şi doar vă este cunoscut chipul în care s'a rugat Fariseul şi chipul în care s'a rugat Vameşul. Şi ne dă Mântuitorul Iisus Hristos prin felul de a se ruga a acestor oameni 2 cete omeneşti: una care e străbătută de germenele îngâmfării, şi alta străbătută de focul cald ce-l urzeşte smerenia.

Creştinule! Tu nu ştii că o lege scrie:

Inainte-ţi stau deschise două căi sub largul hău,
E smerenia ce ridică şi îngâmfarea ce coboară.
Una duce către bine alta duce către rău...
Grea e pururea şi sue tot la deal, întâia cale,
Cea de-a doua e uşoară: merge pururea la vale
Şi-i de-ajuns, puţin s'aluneci pe alunecosu-i prund,
Ca să cazi pe veşnicie în prăpăstii fără fund.

(V. Militaru: Vorbe cu tâlc.)

Priviţi în jur şi veţi vedea şi azi pe pământ aevea pe Fariseul din Evanghelie înfăţişat sub diferite forme. El mişună sub ochii noştri.

Nu-l vedeţi cum intră în casa Domnului ca şi cum ar întra într'o casă streină, fără nici o svâcnire de cele sfinte în inima sa, cum se prosterne în genunchi în faţa icoanei sfinte şi se închină Sfântului zugrăvit într'o atitudine marţială, cu mişcări studiate acasă în faţa oglinzii, cum murmură şi înfiripă ceva meşteşugit ca o rugăciune, cum îşi atinge fruntea de lespedea bisericii de zeci de ori şi roteşte colţul ochiului ca să vază de este observat, iar mintea-i fuge la întrebarea, dacă este admirat de ceilalţi credincioşi pentru această atitudine?

Uitaţi-vă la el şi veţi vedea pe Fariseul din Evanghelie! In sufletul său nu curge nici un fluid spre căinţa nelegiuirilor săvârşite! In sufletul său e sterpiciune! In sufletul său n'are loc acel proces de terapeutică sufletească ca în sufletul Vameşului! Prin el nu trece suflul ce să-i frângă inima din pricina fărădelegilor, nu se sfâşie prin sânguiri de inimă, sufletul său nu se frământă spre o altă vieaţă, şi nu se purifică prin părăie de lacrimi!

Uitaţi-vă că se găsesc oameni, cari trecând prin faţa bisericii îşi fac semnul crucii numai dacă au observat că-i priveşte cineva? Nu-i gestul acesta fariseism? Isvorât-a el în mod nevolnic, în mod spontan din sufletul lor?

Uitaţi-vă la trecătorul care cerşetorului dela colţul străzii în loc să-i înmânuiască monede ca obol, o aruncă pe caldarâmul trotuarului ca făcând zângănit, să atragă privirea celor din jur despre valoarea monedei? Nu-i fapta aceasta făţărie?

Uitaţi-vă la unii oameni cari ajută pe cei nevoiaşi, strâmtoraţi cari îşi dau obolul, cari fac danii numai şi numai ca pentru acest gest mărinimos numele lor să apară în publicitate ziaristică?

Să ne amintim de un fapt. Vrem să întrăm cu sufletul nostru în patria cerului? Dacă da, atunci trebuie să redevenim în sufletele noastre copilul ce-am fost odată. Să ne amintim cum ne rugam atunci fără meşteşugire. Şi fără şovăire să venim şi astăzi să ne rugăm cu curăţenia gândului de atunci, să plângem cu amar pentru nelegiuirile noastre şi atunci Domnul ne va învrednici de isbăvire cum a învrednicit pe Vameşul din Evanghelie. Rugăciunea trebuie să fie curată cum e floarea albă şi curată.

Sunt multe vânturi arzătoare ce trec uneori peste câmpii şi usucă plantele. Vezi atunci cum tulpinele veştejite stau aplecate spre pământ, dar vine roua care le înfrăgezeşte şi le dă din nou vlagă.

Sunt multe vânturi arzătoare cari usucă sufletul nostru. Dar rugăciunea e ca roua ce-i redă prospeţimea.

ŞTIRI

Dela Asociaţia Clerului „Andrei Şaguna". Publicăm cele de mai jos, primite din partea conducerii Asociaţiei Clerului nostru din Mitropolie:

In interesul îmbunătăţirii condiţiilor de traiu şi afirmare ale Clerului nostru în general, s'au făcut, în timpul din urmă, repetite şi stăruitoare demersuri. Ele au fost iniţiate prin memoriile dela 1938 încoaci ale conducerii Asociaţiei A. Şaguna, căror demersuri s'au ataşat senatorii aleşi ai Clerului: PP. CC. Lor preoţii Petre Partenie şi Nicolae Popescu din Bucureşti, precum şi senatorul dela Cluj, părintele canonic Ion Agârbiceanu, care în numele preoţilor uniţi a semnat alături de noi dezideratele Congresului preoţesc dela Timişoara, pe cari le comunicasem Dl-ui Ministru al Cultelor încă în 20 Ianuarie a. c., în Cluj, cu prilejul întrunirii acolo a Guvernului Ţării.

In 8 luna crt. cei 2 senatori ai Clerului şi cu senatorul preşedinte al Asociaţiei A. Şaguna, au prezentat Corporaţiei Asociaţiilor Profesionişti Intelectuali din România (-CAPIR-), dezideratul colectiv al Clerului, pentru ca şi CAPIR-ul să solicite din a sa parte, ca în viitoarea lege de normalizare a salariilor, Clerul să fie pus în aceeaşi categorie de salarizare cu Corpul didactic, potrivit calificaţiei şi serviciului.

Ziua următoare, senatorii Clerului ortodox, dimpreună cu preşedintele Asociaţiei A. Şaguna şi cu senatorul vice-preşedinte al Senatului părintele canonic Ion Agârbiceanu, au depus memorii ci informaţii la mânile Ministrilor în cauză: Dl Iancu Nistor dela Culte şi Dl Radu Portocală Ministru, delegatul D-lui Preşedinte de Consiliu autorizat a primi materialul informativ în chestia normalizării şi armonizării salariilor, precum şi în vederea stabilirii proximului buget de Stat.

Cu acest prilej, de acord cu ceialalţi senatori numiţi mai sus, Preşedintele Asociaţiei A. Şaguna a depus la mâna D-lui Ministru delegat, copii de pe memoriile din urmă ale Clerului ardelean, privind interesele Preoţimei, ale Protopopilor şi ale Centrelor noastre bisericeşti.

In aceeaşi zi, delegaţii Clerului dimpreună cu senatorul I. Agârbiceanu ne-am prezentat la I. P. Sf. Sa Patriarhul Nicodim, lăsând şi acolo necesarele informaţiuni scrise.

In toate locurile reprezentanţii Clerului au întâmpinat înţelegere şi bunăvoinţă.

In sfârşit, s'a semnat în numele Clerului celor 2 Biserici româneşti un memoriu comun, care va fi prezentat Palatului din partea senatorilor profesionali ai Clerului, domiciliaţi în Capitală.

Monografia eparhiei Caransebeş, lucrarea d-lui Nicolae Cornean, anunţată mai de mult, apare zilele acestea. Cartea s'a tipărit pe hârtie velină în condiţii tehnice bune. Toate exemplarele vor fi legate în pânză.

Anuarul Academiei teologice ort. rom. din Arad. Acum nu de mult a apărut anuarul Academiei teologice ort. rom. din Arad pe cei din urmă patru ani. Anuarul propriu zis e precedat de o bogată parte literară scrisă de actualii tineri şi distinşi profesori ai teologiei arădane.

Pentru teatru sătesc recomandăm dd-lor preoţi şi învăţători neîntrecutele piese ale d-nei *Octavia Pîrlea:* instructive, moralizatoare şi pline de un sănătos umor. *Spovedania Soacrei* piesă în 3 acte: ***Licu cel viteaz,***

Cum e soacra aşa nora, *Moş Dincă la doctor*, comedii într'un act; *Florica cea milosasă* şi *De-a Mărăşeştii* piese pentru şcolari într'un act; *Andrei Sgârcitul* tragedie într'un act; *Când n'ai nimic de lucru* piesă comică în două acte şi *Puterea Rugăciunei*, dramă în 5 acte. Afară de piese de teatru neobosita învăţătoare, azi pensionară — soţia distinsului preot Vichentie Pirtea din Sinersig — a scris şi un volum de poezii intitulat *Floricele din Banat* şi un volum de cuvântări naţionale şi patriotice, intitulat: *O brazdă din ogorul Neamului.*

Dealtfel ocazional vom reveni asupra operei literare a Doamnei Octavia Pirtea.

† **Alionte Oneşan** maşinist ajutător la tipografia noastră diecezană, pe care a servit-o cu credinţă 50 de ani, a trecut la odihnă vecinică.

Dumnezeu să-l ierte!

Concurs

In baza ordinului Veneratbilului Consiliu Eparhial Nr. 6389 B. ex 1939 din 4 Noemvrie, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Brebul** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 105 jugăre.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresatte consiliului parohial ort. rom. din Brebul prin Prea On. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Brebul, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 26 Noemvrie 1939.

Preşedinte: *Coriolan Draghici* preot administrator.

Secretar: *Ion Işfan.*

In conţelegere cu Oficiul protopopesc:

Isaia Suru adm. protopop.

3—3

Judecătoria rurală Teregova, secţia c. f.

Nr. 1473/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauză de executare pornită de urmăritoarea Regia Autonomă C. F. R. contra urmăritului Ilie Jurescu fost domiciliat în Jupalnic la cererea Administraţiei financiare Lugoj No. 15468 dată în baza adresei a Serviciului Contencios C. F. R. Timişoara No. 1970 I. 1936 Urm. 471 I. O. din 9/XI 1939.

Judecătoria având în vedere Legea pentru unificarea unor dispoziţiuni referitoare la executarea silită publicat în Mon. Of. No. 179/1938 ordonă licitaţiunea execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din Legea LX din 1881, asupra porţiunei de 1/4-a parte a urmăritului din imobilele înscrise în c. f. a comunei Cuptoare No. coalei c. f. 776 şi anume: 1/4-a parte din „Intravilanul" de 36 1/2 stp. în valoare de 2000 lei. 1/4-a parte din „Svinea Mare" 1274 stp. în valoare de 2000 lei. 1/4-a parte din „Petolia" 135 1/2 stp. în valoare de 500 lei. 1/4-a parte din „Lunca Cornului" 820 stp. în valoare de 5000 lei, pentru încasarea creanţei de 11.000 lei capital, ca despăgubire către C. F. R. şi spese de proces şi de executare. Totodată numeşte ca curator pe seama urmăritului decedat pe adv. Gheorghe Băcilă din Teregova.

Preţul de strigare se stabileşte în baza § 6 din lege în sumă susarătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei, pe ziua de **2 luna Martie anul 1940 ora 9 a. m.** în casa comunală a comunei Cuptoare.

In baza art. 150 legea LX din 1881 condiţiunile de licitaţie se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitaţie nu pot fi vândute cu preţ mai mic de 75% din preţul de strigare.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie 10% din preţul de strigare în numerar, ori să predea aceluiaş delegat chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie.

3. Fiscul, creditorii cei previligiaţi şi cei ipotecari nu sunt datori să depună garanţie în calitate de licitanţi.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele de birou la Instanţa c. f. Teregova.

Dată în Teregova la 16 luna Noemvrie 1939.

Jud. ss. **A Gheorghiu** ss. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

La „Librăria Diecezană"
din Caransebeş, se află de vânzare:

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesorii:
VASILE RADU şi GALA GALACTION
din Inalta Iniţiativă a
MAJESTĂŢII SALE REGELUI CAROL II
Preţul lei 140.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

CENZURAT.

ansebeş, 25 Februarie 1940

Nr. 8

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

Foaia Diecezană

Organul epa ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manu... înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană". iar b... bonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tip... ... Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci in sus 200 Lei

Roma...
25 bani

Statul şi sectele.

De mult şi în felurite chipuri se discută chestiunea ori de are statul să se amestece efectiv în combaterea sectelor sau lupta cu sectele are să rămână numai în sarcina bisericei.

Istoria aşa cum s'a desfăşurat ea în decursul vremurilor ne desleagă această problemă în mod clar. Până acum nu se cunoaşte trib, popor, naţiune sau stat, care să nu-şi fie avut fiecare credinţa sa şi să nu se fie bătut până la moarte pentru ea.

Ce a însemnat şirul de persecuţiuni îndelungate şi aspre din partea împăraţilor romani dacă nu apărarea păgânismului care stăbătea până în ultima fibră statul roman. Augurii romani sunt întrebaţi înaintea fiecarei bătălii romane de sorţii ei. Da Grecii fac ceva până nu consultă oraculele?

Reformaţiunea, care se începuse pe tema tezelor religioase ale lui Luther repede se dă jos pe teren practic şi e însoţită de grele convulsiuni politice. In resbelul de treizeci de ani, tot pe calapod religios pornit, cad se transformă şi se ridică state întregi. Da în China, Japonia şi în Africa ce se întâmplă cu misionarii cari vin cu credinţa alta decât ea autohtonă? Sau noi Românii prin ce nenorociri groaznice am trecut pe teoria religioasă.

Deci chestiunea cu combaterea sectelor nu este aşa de simplă cum s'ar părea la început, fiindcă puţinele documente pe cari le-am înşirat şi cele multe pe cari nu le pot înşira în cadrul unui articol, toate arată până la evidenţă că statul de zeceori e mai ameninţat decât biserica de secte.

Biserica creştină dela începutul ei până azi a avut sectari şi totuşi a mers înainte pe când statul nu-i poate privi cu indiferenţă, fiindcă un lucru este să ai confesiuni istorice cari de bine de rău se împacă cu statul şi alt lucru este să ai de-a face cu mărturisiri de credinţă cari au rezultat, mii de kilometri departe de tine, din nişte mizerii sociale si politice cari nu au nici în clin nici în mânecă cu un stat strein.

Dacă statul are drept să-şi închidă hotarele în faţa ciumei şi holerei cu atât mai vârtos trebue să grijească ca teritoriul lui să nu fie invadat de teorii religioase amestecate cu teorii sociale şi politice cari sunt streine de el şi nu au contribuit cu absolut nimic la crearea lui. E just ca să-ţi ocroteşti schilavii tăi dar nici un drept şi nici o toleranţă nu te poate obliga să importezi schilavii altuia. E preadestul să ne gândim ce ar însemna pentru statul român un milion două de sectari dirijaţi dinafară. Ce rol de conducere ar cere o massă însemnată de sectari în stat. Pe un Ştefan cel mare ctitor de mânăstiri nu l-ai putea pomeni după tipicul sectar. Prima consecinţă a biruinţei sectare ar însemna o ruptură cu trecutul nostru. A doua consecinţă gravă ar fi orientarea nolens-volens după cutare inspector religios din America.

Jandarmul român nu are chemarea să păzească găinile cetăţenilor ci datoria lui cardinală este să repeadă cu energie pe orice strein care cu vorbe dulci şi patetice ar dori să producă o crepătură cât de mică la început în sufletul românesc. Nu putem lăsa la o parte statul în combaterea sectarismului fiindcă nu este vorba numai de un proces religios.

Ar fi nostim să susţin teoria ca atunci când duşmanii vor să-ţi prădeze ţara cu puşti, tunuri, mitraliere şi avioane să trimiţi pe front zece mii de preoţi să predice pacea. In fond primejdia este aceeaşi, ori te atacă cineva cu forţe brute ori vrea pe căi piezişe să-ţi sfarme unitatea sufletească. Şi ce să facă biserica vor întreba cei entusiasmaţi de efectele imediate ale misionarismului? Să facă operă de profilaxie de apărare a turmei necontaminate, pentrucă habot-

nicilor cari nu văd primejdia pentru neam nu le poţi demonstra prăpastia în care se duc.

Avem exemple clasice în zilele noastre, când în alte ţări înaintate foarte mult în cultură renegaţilor li se aplică legi draconice în interesul suprem al neamului ori aceste ţări au misionari excelenţi.

Un coleg de şcoală din o ţară vecină recent mi-a mărturisit cum în 24 ore au aranjat organele statului pe nişte propagandişti sub masca lui Hristos.

Strămoşii noştrii Romani foarte înţelepţi şi foarte practici spuneau: „Primum vivere deinde filosofare".

Interesele supreme ale statului românesc primează orşice înduioşare faţă de unii cetăţeni ai săi cari pe pielea statului vor să-şi asigure locurile dintâiu în corturile drepţilor. In cadrul statului care nu are să deie socoteală nimănuia când se apără de primejdii, misionarismul preoţilor lent şi duios poate fi discutat pe toate feţele. Să nu se supere nimenea dacă citâm cuvintele celui mai mare misionare ale apostolului Pavel care zice: „Tot sufletul să se supună autorităţilor celor mai înalte. Căci nu este autoritate decât numai dela Dumnezeu".

Autorităţile cari există sunt rânduite dela Dumnezeu. Pentru aceea cel ce se opune autorităţii se opune ordinului lui Dumnezeu şi ceice se opun îşi vor atrage condamnarea.

Dr. Ştefan Cioroianu.
protopop.

Retractări triste.

S'au adunat baptiştii în mare sinod eretic la Cluj, nu de mult, şi-au formulat doleanţele necredincioase în statut protestatar şi l-au înaintat forurilor în drept, spre constatare şi alinare.

Şi peste vechile organizări sectare prin lege, au fost date publicităţii prin Monitorul oficial, Nr. 34 din 10 Feb. 1940, noui legi şi organizări ale sectei baptiste.

Dar, statutul baptist nou aprobat nu e mai mult un statut care poartă pata eresului, a minciunei şi a credinţei minoritare şi greşite în sânul Bisericii noastre ortodoxe.

Prin statutul baptist nou, secta aceasta cea mai odioasă şi mai periculoasă, atât ca vechime nărăvaşe cât şi ca doctrină pervertită, este înălţată şi decretată drept **cult public creştin** (Art. 1).

Eresul şi minciuna sunt înălţate, astfel, prin această nouă organizare a sectei baptiste, alături de ortodoxie şi de adevăr.

Li se lasă acestor eretici frânele libere să deie iama în avutul uman al neamului şi Bisericii şi să facă *prozelitism* cu ajutorul tuturor mijloacelor lor oculte şi exaltărilor lor perverse (Art. 4).

Virtuţilor lor mari sectare de propagandă li se adaogă noui puteri legale, în posesia cărora minciuna şi eresul o să ne ameninţe cu întunecarea.

Aşa: *baptiştii pot catehiza la şcoli şi licee,* alături de preotul ortodox, rom. catolic sau mozaic; *baptiştii pot confesiona pe militarii aflaţi sub drapel; baptiştii pot înfiinţa biserici, parohii şi filii* (Art. 14).

Faţă de aşa potop de drepturi, pregătirea care se cere dela predicatorii baptişti este cea veche — inexistentă —: patru clase secundare, ori seminarul baptist (Art. 29).

Ei singuri nu-şi ştiu doctrina eretică şi nu o învaţă temeinic şi poate mâne vor cere *Facultăţi universitare !*

In toate ramurile vitale de manifestare a noastră, ereticul baptist a răzbit, a învins şi „*consolidat*" se aşează pe lucru contrar şi duşmănos *organic* scumpei noastre Maice a tuturora — Biserica.

Unde a fost lupta de până acum misionară, de stârpire a acestei hidre, ale cărei tentacule au pătruns până la posturile de veghe şi comandă ortodoxă — şcoala şi armata — a neamului şi Ţării?

Cu cari arme tari ne vom întări, spre a lupta mai eficace contra acestei victorii eretice baptiste?

Noi nu generalizăm comoditatea misionară, *aşa cum păr. A. Mihailovici crede,* dar victoria nouă baptistă nu ne-a generalizat pe toţi, şi *buni şi răi,* în învinşi?

Prin noua lege, Statul nu ne mai ajută, o spun cu tristeţe şi retractez cu şi mai multă tristeţe aceasta, întrucât am afirmat-o într'un articol precedent.

Puterile de luptă ne-au rămas tot numai cele vechi apostolice, care ades luptau mucenicește şi 'n situaţii mai agravate.

Pe preot nu-l mai ajută nimeni în misiunea sa grea şi plină de răspundere.

Armele sunt iarăşi cele clasice, ce necontenit se înfruntă până la biruirea definitivă a Bisericii ortodoxe; de o parte adevărul, lumina şi dragostea, pe de altă parte minciuna, întunerecul şi ura.

Contra acestui nou statut baptist ce ne atinge Biserica noastră străbună în însăşi fiinţa sa, noi nu putem astăzi decât *să protestăm cu toată indignarea noastră.*

Contra acestei victorii oculte baptiste, ce sperăm nu va dura, fiind de scurtă durată, nici nu va mai fi nenorocită în urmări pentru noi, noi opunem deocamdată lumina adevărului ortodox, ce gonește orice pată și orice umbră în hrubele insalubre ale întunericului, deși este rănit de astă dată.

Iar misionarilor, nu numai dela noi ci de pe întreg cuprinsul țării: *apel frățesc* și *îndemn cutremurat* spre lucru în ogorul Bisericii, lăsat prea mult în paragină și deaceea năpădit tot mai mult de semănătorii de neghină.

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Biserica în Straja Țării

— Preotul factor moral național —

„...Dați Cezarului pre celece sunt ale Cezarului...“

Problema educației tineretului românesc în conjunctura etico-națională, a momentului de față, a ajuns un important centru de preocupare.

Biserica Națională a Țării, după cum era și firesc, nu se putea sustrage dela acțiunea ideală de redresare a colectivității noastre românești, începând cu tineretul.

Și nici nu se putea altcum, dat fiind că o acțiune în genul acesteia, involvă în mod natural ca principiu de bază: *idea moral-religioasă.*

O entitate oarecare, fie structura ei de orice factură, are în mod organic nevoie de etică, ca prin aceasta să desăvârșească întregul ei sistem.

Și sub raportul acesta privită etica-religioasă, imprimă prin capitala-i ascendență, nota esențială fondului, încrustând pe linia formei de manifestare dreptarul de rostuire cu eficiență a *ideii însăși.*

Preotul, factorul vizat al cooperării Bisericii în Strajă, pe lângă larga experiență agonisită în raporturile lui cu societatea, cu obștea credincioasă, poate să țese acea fericită armonie a ansamblului și s'o integreze în cadrele unei munci reclamată tuturora spre un bine comun.

Mai mult, cu autoritatea pe care i-o dă situația lui poate să contribuie în cea mai largă măsură și cu sorți siguri de isbândă, la nivelarea oricăror asperități, ce s'ar putea ivi, eventual, în raporturile de permanentă convietuire și comun efort, între membrii aceleiași unități.

Fără să mai adaugăm că apropierea sufletească pe care o urzește preotul-duhovnic în ipostasul de „părinte“ oblăduitor al tuturora, deschide perspective din cele mai largi, unei colaborări indirecte cu familiile celor străjeriți, dar pozitiv și absolut reale.

Dreptul de a face controlul străjerilor în ținuta lor din afară a taberei, deschide capitolul unui contact mai puțin stânjenit și lipsit de susceptibilitățile veninoase ale prejudecăților scornite de interesați și zurbagii, cu principala moleculă moral-socială: *familia.*

Accesul odată creat, devine o necesitate; permanentizarea contactului țese o simbioză întemeeată pe un întreg complex de indistructibile legături psihologice.

Factorul moral, va deveni un mijloc de irigație spirituală, care își va difuza însemnătatea lui substanțială, fără obstrucții și fără candoarea caracteristică a acestui gen de lucru.

Am avut fericirea să aud comentariile sătenilor la explicarea textelor biblice și a conferințelor ținute în cadrele orelor de străjerie Sâmbăta, pe cari copiii lor le-au dus acasă și le-au povestit.

Dar, cel mai important deziderat moral-social, constatat de preot, după studiul varietăților de concepție, de judecată, a familiilor, respective a particularităților fiecăreia, îi va prilejui, preotului găsirea diagnosticului adevărat, nepreîăcut, și implicit elixirul trebuitor vindecării.

In cadrul biologic al satelor noastre, te lovești de o seamă de adversități, dictate de inconștiența multora, caști de recalcitranța altora: Să vrei să faci bine și ești suspicionat, vorbit de rău etc,

Pentru o redresare, o lămurire măcar, trebuie o platformă sigură și solidă. Straja Țării o îmbie cu prisosință ori cui vrea să-și pună'n valoare capitalul de muncă în ogorul Neamului și mai operatoriu prin Biserica străbună.

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

Vameșul și fariseul.

„Doamne, păcătos om sunt eu, fi mie milostiv“. Evang. I-a din Triod.

„Poporul acesta care zăcea în întuneric, a văzut o mare lumină și peste ceice zăceau în umbra morții a răsărit lumină“. Mat. IV. 16; și... deatunci începu Iisus să propovăduiască și să zică: *„Pocăiți-vă, căci împărăția cerurilor este aproape“*. Idem v. 17.

Iată prima învățătură a Mântuitorului lumii! Ea ne învață că prima recerință pentru a ne putea îndrepta înaintea lui Dumnezeu, este pocă-

inţa, adecă: *înfrângerea inimii* împreunată cu lacrimi şi părere de rău pentru păcatele săvârşite. Pocăinţa este una din cele 7 taine aşezate de Domnul nostru Iisus Hristos în biserica Sa, prin cari omul poate primi darul Duhului sfânt, şi prin cari ne putem apropia de Dumnezeu.

Cuvântul „pocăit“ astăzi nu se ia în adevăratul său înţeles, fiindcă vedem anumiţi oameni care, fie din neştiinţă fie din încăpăţinare au înfiinţat bisericuţe, secte, în jurul acestui cuvânt. Ei se numesc „pocăiţi“ sau „nazareni“, „nazaricuşi“. Aceştia, ademeniţi de duhul rău vânează să desbrace pe om de orice frică faţă de cruce şi biserică. Ei umblă prin sate îndemnând pe oameni să se lapede de biserica lor străbună, care, singura ne-a păstrat limba şi fiinţa noastră de români. Ei în adunările lor spun că, cine va primi învăţătura lor, nu va mai avea păcate, sunt „pocăiţi“; iar după ce se scaldă, ei adecă zic că se „botează“, sunt chiar şi „mântuiţi“?!

Ne este cunoscută fapta mult grăitoare a fostului căpitan al sectei „nazarene“ din Sân-Mihai ş. a. alui Simeon Ardeleanu zis Băncilă, fiul celui dintâiu „nazarean“ din comuna noastră, care împreună cu tatăl său acum 46 de ani, adecă la anul 1894 au trecut la secta aceasta. Acest om după 46 ani de rătăcire, numai în urma unor discuţii ce le-am avut cu el, cari, ce e drept, au durat zile întregi, m'am pomenit că vine la sf. biserică, pe care a bârfit-o timp de 46 ani, şi în genunchi a ascultat sfânt liturghie, cerşind iertare dela Atotputernicul Dumnezeu pentru păcatul săvârşit. Mă gândesc, câte suflete nevinovate a ademenit acest fost sectar, care, abia acum, după 46 de ani cu adevărat s'a pocăit? In faţa mea şi a mai multor credincioşi a declarat că abea după atâţia ani a ajuns la recunoaşterea adevărului, că adecă, biserica este calea lui Dumnezeu; „nazarenii“ sunt păreţi văruiţi, nişte farisei goi, una zic şi alta fac! etc. Bineînţeles, că zguduitura sectei să nu fie chiar aşa de straşnică, foştii lui confraţi s'au grăbit a-l declara de nebun. Pe oameni poate să-i înşele chiar şi cu prostia sau minciuna asta, dar în faţa Judecătorului ce răspuns vor da „prorocii mincinoşi“?!

Ca să te pocăieşti tu, nu înseamnă a te lăpăda de biserică, de Legea strămoşească! Biserica lui Hristos şi astăzi ne îndeamnă la pocăinţă şi noi şi astăzi zicem: „Ceealaltă vreme a vieţii noastre în pace şi întru *pocăinţă* a o petrece, dela Domnul să cerem“.

Lupta ce o avem de dus noi fiii bisericii strămoşeşti, nu porneşte din frica că sectele vor birui biserica lui Hristos, fiindcă pe aceasta nici porţile iadului nu o vor birui, zice Mântuitorul. Cu o vădită mâhnire privim însă, cum unii dintre fraţii noştri prea uşor se lasă ademeniţi, înşelaţi!

Ca să vedem şi să vadă toată lumea că sectele se conduc după „poftele lor“ şi nu după Cuvântul lui Dumnezeu, amintesc tot aici şi o altă faptă foarte recentă de-a lor, căreia nu-i mai trebueşte comentar:

Se ştie că „nazarenii“ nu primesc armă (puşcă) la cătănie. Pentru nesupunerea aceasta, în Jugoslavia, legea militară îi pedepseşte cu 5-10 chiar şi 12 ani închisoare. Sunt destui care au şi prestat astfel de pedepse. Acum a venit rândul să facă serviciul militar şi fiul unui „proroc“ (aşa se numesc şefii sectei lor). Dar acestui „proroc“ nu-i convine ca feciorul lui să fie 10-12 ani aruncat în puşcărie. Intr'o bună zi, acum vreo 2 săptămâni, şi-a chemat „fraţii“ şi i-a învitat să cerceteze mai „bine“ Sf. Scriptură. Tot el, a „aflat“ la repezală cuvintele Mântuitorului: *„Daţi Cezarului ce este a Cezarului, şi lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu.“* In urma acestui cuvânt al Mântuitorului, cuvânt pe care... abea acum, după zeci de ani de sectărie l-a aflat în Scriptură, — a propus ca feciorii lor să primească arma (puşca) la cătănie! Atât le-a trebuit „fraţilor“ (între ei erau câţiva care mai mulţi ani au fost închişi pentru neprimirea armei), într'un gând au tăbărât asupra „proroculuí“ şi l-au bătut ca pe „mărul copt“.

Iată, cine sunt cei care „mântuie“ lumea!! Dumnezeu nu bate cu boata dar, acelaş Dumnezeu: nu se lasă batjocorit!

A te pocăi, nu înseamnă a te duce la de ăştia să te... scalde!

Că ce este pocăinţa, mai minunat ca oriunde putem vedea în Sfânta Evanghelie: „Doi oameni s'au suit în biserică să se roage. Unul vameş şi altul fariseu. Fariseul a zis: *„Mulţumescuţi Ţie că nu sunt ca ceealalţi oameni de păcătos,... sau chiar ca şi acest vameş...“* Iar vameşul s'a rugat zicând: *„Doamne, păcătos om sunt eu, fi mie milostiv.“* Tot cuvintele sf. Evanghelii de astăzi ne spune că: *„mai îndreptat s'a pogorât vameşul la casa sa, decât fariseul!“*

Vom fi pocăiţi, dacă ne rugăm ca vameşul.

Pr. Lazăr Cârdu.

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

RECENZIE.

Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos

şi Paraclisul. Arad 1940.

Sfintele noastre slujbe dumnezeeşti sunt popasuri admirabile de reculegere sufletească, de înălţare către Atotputernicul Dumnezeu. Creştinul ortodox cuprins de evlavie, se transpune în lumea ideală a divinităţii.

Biserica ortodoxă prin definiţia ei se orientează înspre viaţa eternă, mai mult decât spre cea temporală, de aci dorinţa vie de rugăciune, care-l desface pe om de viaţa terestră, temporală şi-l ridică la viaţa cerească.

P. S. S. Dr. Andrei Magieru călăuzit de gândul curat, că: „Biserica noastră este bogată în rugăciuni şi servicii divine ocazionale, prin care evlavia creştinului ortodox se revarsă în nenumărate forme de cult" a pus la îndemâna preoţilor şi credincioşilor „Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos şi Paraclisul" (pag. 63).

In eparhia Aradului, pentru variaţie slujba Paraclisului se face în fiecare Mercuri seara, iar cea a Acatistului în fiecare Vineri seara, din postul Naşterii şi Invierii Domnului.

Intocmit cu binecuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei, ni se dau frumoase rugăciuni, alese şi bine selecţionate, pentrucă „ele au darul de a mângâia sufletul şi a încălzi inima în dragostea pentru cele cereşti". (Prefaţă). Dl. profesor Triton Lugojan, un adânc cunoscător al muzicii noastre bisericeşti şi un preţios colaborator al P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, s'a ostenit de a pus pe note întreg textul Paraclisului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi părţile ce se cântă din Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, aşa după cum se execută în Catedrala din Arad.

Felul în care e întocmit şi faptul, că conţinutul acestor sfinte rugăciuni şi cântări înalţă sufletul omenesc, prin felul minuţios şi bine aranjat, — încât poate fi deopotrivă de bine întrebuinţat de preot, cântăreţ ca şi de oricare credincios, ne pune în faţa unei realizări de ordin spiritual deosebit de important: *contemplarea misterului divin.* Această experienţă spirituală a sfinţeniei deschide o cale nouă celor dornici de a se apropia de viaţa religioasă.

Cartea a fost tipărită la Institutul de Arte Grafice Diecezana-Arad, şi se prezintă ca tehnică în condiţii foarte bune: hârtia fină, iar pentru o mai uşoară orientare, caractarele literelor sunt date în două culori: roşu şi negru.

Rugăciunile acestea ocazionale bine alese, întocmite cu binecuvântarea P. S. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru, iar partea muzicală de dl. prefesor Trifon Lugojan — vor fi bine primite de preoţi şi credincioşii noştri ortodocşi.

Prof. Constantin Rudneanu.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

Pentru întărirea spuselor, vom continua încă cu exemplificări de variaţie a concepţiilor ştiinţifice, mai ales că de asemenea cazuri abundă manualele de istoria oricărei ramuri a ştiinţei[1])".

Aşa în *chimie*, în epoca ei *flogistică*, (sec. XVII-XVIII) englezul *Boyle* precizează noţiunea de element în sensul modern, răsturnând astfel concepţile milenare ale lumii vechi şi pregătind drumul vestitului *„sistem periodic al elementelor"* al lui *Mendelejeff*. Teoria flogistică a arderilor, emisă în aceeaşi perioadă de *Stahl* (pe la 1700), a fost înlocuită încă în cursul aceluiaşi veac de *Lavoisier*, care identifică arderile cu oxidaţiile. Descoperirea fenomenelor *radioactivităţii* a sdruncinat aproape încrederea în temeliile teoretice ale chimiei clasice. Fenomenul *isotopiei* a dărâmat întreaga bază a sistemului periodic — ce părea atât de perfect. Clasificarea elementelor după greutăţile atomice a început a fi părăsită şi înlocuită cu o alta, bazată pe numărul lor de ordine[2]).

Şi ca fapt într'adevăr senzaţional, chimia actuală a renunţat la imutabilitatea elementelor şi a revenit la posibilitatea *transmutării* lor, idee ce sta la baza *alchimiei* medievale. Şirurile radioactive Uraniu-Ioniu-Radiu, Radiu-Emanaţie-Poloniu-Plumb deşi nu pot da speranţe celor ce ar dori să transforme totul în aur, denotă totuşi că ideea alchimiştilor medievali nu era întru totul absurdă din punct de vedere strict ştiinţific şi filosofic.

Nici în ceeace priveşte conceperea şi reprezentarea compoziţiei chimice a diferitelor corpuri, ideile n'au rămas complect staţionare. La începutul Chimiei moderne, *structura chimică* a corpurilor a fost reprezentată exclusiv prin *formule lineare*, mai târziu, reacţiunile din chimia organică evidenţiind o simetrie reală, a fost necesară admiterea *formulelor ciclice*, poligonale, cum e celebrul

1) Cf. St. Lupasco, op. c t. p 41.

2) Datele sunt luate după Dr. Ing. C D. Nenițescu *„Chimie generală"* pred. stud. Facult. de Ştiinţe din Bucureşti, în 1928—29. Vezi şi Louis de Broglie: *„La physique nouvelle et les quanta"*, Paris Plammarion, 1937, p. 60.

hexagon al benzenului, al lui *Kekulé*. Iar mai târziu s'a ajuns chiar la imaginarea unor *poliedre geometrice*, etapă care marchează punctul de plecare al *Stereochimiei*, o ramură foarte fecundă în rezultate practice[3]).

In domeniul *Ştiinţelor Naturale*, menţionăm în primul rând desacordul existent între diferite şcoale, în ce priveşte structura cristalelor. In *Biologie*, înşişi cercetătorii materialişti s'au văzut nevoiţi să declare că cu toate progresele realizate în diferite direcţii e imposibilă asimilarea fenomenelor vitale cu cele fizice sau chimice, ci trebue distinsă şi o *energie fiziologică* deosebită de toate celelalte. De sigur că mulţimea explicaţiilor date acestui fel de energie sunt pur verbale şi lipsite de control[4]).

(Urmează)

Cuvântare.

la adunarea generală a societăţii femeilor ortodoxe rom. din Caransebeş, ţinută în 18 Feb. 1940.

Mi-se ofere din nou plăcuta datorie, ca în numele Comitetului Societăţii noastre să Vă aduc calde mulţumiri pentru frumosul răspuns ce aţi înţeles a-l da modestei noastrei invitări la adunarea generală din anul acesta, din care fericit prilej avem cinstea şi de astădată să vă zicem: „Bine aţi venit!“

Domnilor şi Doamnelor!

Raportându-ne la începuturile activităţii noastre ca Societate ortodoxă, ţinând seamă şi de împrejurările acestui variat trecut preserat acuş cu grijuri, acuş de bucurii, toate la un loc ne întăresc nădejdea, că nu va fi prea depărtat timpul de a vedea rezolvită problema, care ne preocupă mereu şi care a servit ca obiect de serioase desbateri în toate întrunirile avute dela începutul acţiunii noastre până în ziua de astăzi. Dar precum se ştie, există legea naturală că nimic nu se poate desvolta fără să fie trecut prin anumite trepte de desvoltare. Astfel şi pentru realizarea scopului nostru, se cere o înainte-pregătire.

Nici o aparenţă, nici o mişcare fără pregătire, căci numai din rădăcina trecutului se desvoltă fructul viitorului. Şi aşa putem zice, că Societatea noastră se află încă în stadiul de pregătire.

Domnilor şi Doamnelor!

Nu voim să trecem cu indiferenţă un fapt şi adecă: Inainte de asta cu 5 ani a plecat dintre noi o membră iubită, care ni-a făcut mult bine prin aceea că a ştiut să aprecieze rostul străduinţelor noastre. A fost membra din Comitet Ecaterina Dr. Petrovici născută Babeu. Cinci ani s'au scurs decând această cea mai mare binefăcătoare a Societăţii noastre, acest mare suflet a trecut la cele veşnice. Zic cea mai mare binefăcătoare pentrucă întreg timpul petrecut între noi a arătat mult interes şi dragoste, dovedite prin fapte faţă de scopul acestei Societăţi. Din desbaterile ce le aveam cu ocaziunea întrunirilor noastre, defuncta, condusă de gândul, că înmulţându-se mijloacele se ajunge mai de grabă la realizarea scopului, a făcut Societăţii frumosul dar de Lei 10.000 care pilduitoare faptă ne îndatoreşte să-i păstrăm sentimentele noastre de veneraţie şi recunoştinţă slăvind în veci aducerea amintea aceleia, care a fost Ecaterina Dr. Petrovici.

Defuncta n'a aparţinut unei categorii de femei emancipate pentrucă nu totalul femeilor este de acord cu astfel de emancipări. Sunt femei cari judecă altfel. Noi d. e. ne alăturăm acelora, cari susţin că sanctuarul familiar este forul cel mai înalt de unde porneşte conducerea naţiunilor şi a statelor. Cum este familia, aşa este naţiunea, aşa este statul. Aici acas în familie se plămădesc virtuţiile bune ca şi viciile, după cum este înrâurinţa membrilor familiei unii faţă de alţii. Este constatat că femeia ocupă rol de frunte în familie. Chemarea cea mai înaltă a femeilor nu este lupta pentru drepturi politice ca a barbaţilor, ci lupta pentru nobilitarea sentimentelor cultivătoare de inimă; pentrucă influenţa femeilor nu se poate estinde mai departe decât numai până unde domineză inima şi se pierde îndată ce ar încerca să treacă această graniţă. Drept aceea nu este salutară ieşirea femeii din sanctuarul ei familiar şi trecerea în haosul modernismului, unde sbătându-se îşi pierde valoarea în ceeace priveşte chemarea pentru care a fost creată. Un învăţat zice: Chemarea femeei, după chiar voinţa naturii, nu este să-şi apere patria pe câmpul de luptă nici s'o susţină în luptele politice. In schimb însă de îşi va fi înzestrat patria cu fii sănătoşi la minte şi la trup, femeia şi-a împlinit cea mai sfântă datorie către patrie şi neam.

De aici se vede cât de importantă este chestia educaţiei tineretului femenin în această directivă. Chestia grea însă nu este de a recunoaşte acest lucru, ci de a afla mijloacele pentru de a-l putea împlini. Terenul cel mai potrivit în privinţa aceasta ni-l ofere internatele. Aici fiind fetele adunate la un loc, după o metodă uşoară şi bine chibzuită li-se poate aduce asupra intelectului şi sufletului lor această înrâurinţă, folosindu-se spre acest scop bucăţi ori povestiri religioase în duhul nostru ortodox sau altele asămănătoare, scoase din viaţa de toate zilele, aşa ca ele să profite de tot felul de mijloace posibile de cultură spre a-şi îmbogăţi intelectul cu ştiinţe şi idei alese iar sufletul cu sentimente înalte.

Domnilor şi doamnelor. In cursul anului trecut am făcut o încercare de măsurare a puterilor ca să vedem dacă e sosit momentul începerii lucrărilor pentru internat şi dupăce procurându-ne informaţiuni asupra preţurilor obiectelor recerute în acest scop, am trebuit să încetăm şi să mai aşteptăm deoarece banii cari îi aveam adunaţi nu ajungeau.

Şi acum gândindu-ne la faptul că în Caransebeş sunt trei internate de băieţi şi nici unul de fete, ne convingem despre adevărul amintit într'o adunare generală, că atât Statul, atât societatea cât şi familia dau mai multă importanţă educaţiei băieţilor decât educaţiei fetelor, că pecând băieţii şcoalelor din Caransebeş stau adăpostiţi în trei grandioase internate, fetele sunt lăsate să bâjbâie prin oraş fără nici o veghe autoritativă.

In punctul acesta am avea multe de spus, ne mărginim însă să spunem aceea, că orice întârziere în direcţiunea aceasta este o greşală dacă nu direct un păcat.

Michel Angelo marele pictor şi sculptor italian sta

3) Cf. Lapparent, op. cit.
4) Ibid. p. 242.

odată gânditor înaintea unui bloc de piatră de marmoră. Un trecător îl întreabă, de ce privește cu atâta atenție acest colos de piatră? El răspunde: „Uite, din această piatră voi să cioplesc un înger".

Nu tot așa de gânditori stăm și noi înaintea unui proiect de internat și nu avem putința să pornim la lucru din cauza unor neajunsuri?

Iubiți membri! Nu arare ori am fost nevoiți să îndurăm vorbele că Societatea ortodoxă nu mișcă din loc. Adevărat. Dar adevărată este și împrejurarea, că fondul principal destinat scopului internatului se formează din taxele membrilor și cum membrii s'au cam rărit, și scopul a încetinit producându-se astfel întârzierea. Am ajuns la un punct la care se cere și părerea Onoratei Adunări Generale și adecă la ce mijloace să mai recurgem ca să putem aduce la îndeplinire această arzătoare cerință cu cât mai curând cu atât mai bine!

Zic unii, că înfăptuiri mari nu se pot realiza cu graba ci să ne mulțumim în viață cu aceea, că putem înainta pas de pas pentrucă acele persoane, cari ostenesc pentru bunul comun, trebue să aibă cu deosebire mare și multă răbdare. Un bun principiu este acesta. Mai ales pentru noi, cari suntem siliți să pășim așa de încet, principiul acesta ne servește de un mângâitor refugiu, pe care însă noi nu-l putem accepta. Datoria de a străbate cu gândirea mai adânc și de a arunca privirile mai departe, este o cinste de conștiință bazată, dacă nu și pe altă grijă, totuși pe simțul răspunderii.

Deci nici o clipă nu se poate uita ce se datorează acelor buni îndrumători, binefăcători și susținători ai cauzei noastre, cari după mijloacele timpului și cari după toate împrejurările trecutului au știut să facă față organizării, desvoltării și propășirii acestei Societăți, totuși întârzierea aceasta stârnește un fel de neliniște în sufletul nostru.

Dorința vie ce ne insuflețește pentru opera noastră, sperăm să-și găsească un drum de o practică realizare dacă în mulțimea înfrigurată de grija existenței s'ar mai găsi în suflete alese în care o putere ascunsă îi face să conlucreze sau să se pasioneze de o cinstită colaborare la înfăptuirea acestei opere. Căci numai astfel Societatea ortodoxă a femeilor române din Caransebeș ar fi ajuns în măsura de a-și vedea întemeiată nădejdea isbânzii.

Deci cu nădejdea unei munci stăruitoare și cinstite, care este unicul mijloc sigur care ar aduce la dorita isbândă, declar ședința adunării generale de deschisă

Elena Biju

ȘTIRI

Hirotoniri. Prea Sfințitul Părinte Episcop a binevoit să hirotonească zilele acestea întru preoți pe candidații: *Pavel Goanță* ales paroh în *Apadia* și pe *Iulian Rotariu* ales paroh în *Vucova*.

Majestatea Sa Regele Carol II și Marele Voevod Mihai contribue la împrumutul pentru înzestrarea Armatei. Cu multă satisfacție și cu deosebită încredere Țara a luat cunoștință de patrioticul gest al Majestății Sale Regelui și cel al Voevodului Mihai, subscriind Majestatea Sa Regele 10.000.000 Lei iar Măria Sa Voevodul 2.000.000 Lei pentru împrumutul de înzestrare al Armatei. Atât contribuția însemnată cât mai ales semnificația acestei contribuții Regale întărește azi și mai mult legătura dintre Rege și Țara ce conduce.

Societatea ortodoxă a femeilor române din Caransebeș, și-a ținut Duminecă în 18 cor., în cadre solemne, adunarea generală. In altă parte a foii publicăm însuflețita cuvântare de deschidere a D-șoarei președintă Elena Biju, din care se pot desprinde ideile frumoase și înălțătoare de suflete, ce preocupă conducerea acestei societăți creștine.

P. On. D. Romul G. Ancuța, consilier-ref. eparhial, animatorul acestei societăți, printr'o fericită inspirație, a sintetizat rolul covârșitor, ce-l are femeia creștină în modelarea sufletului, cu ajutorul celor trei forțe ale creștinismului: iubirea, adevărul și mila!

Comandantul Străjii Țării în Italia. Dl Teofil Sidorovici, Comandant al Străjii Țării, invitat de societățile tineretului italian a plecat săptămâna trecută la Roma. Dsa s'a prezentat M. S. Regelui-Impărat Victor Emanuel, d-lui B. Mussolini ca și Papei, căruia i-a dus daruri. In Roma Comandantul tineretului român a ținut două conferințe. Pretutindeni în drumul său prin talia a fost primit cu multă însuflețire, presa întreagă a consacrat pagini de frunte în onoarea Țării Românești și a Solului ei de înfrățire între cele două popoare înrudite.

Trecerea Domnului Teofil Sidorovici prin Caransebeș. Venind dintr'un drum cu adevărat triumfal, Domnul Comandant al Străjii Țării a trecut cu accelăratul de Vineri noaptea prin Caransebeș. Fanfara școalei normale „Ioan Popasu" în frunte cu directorul și corpul profesoral, corpul profesoral al liceului împreună cu elevii l-au întâmpinat în gară, impresionându-l deosebit de plăcut. Din puținele cuvinte ale Domnului T. Sidorovici, din întreaga D-sale atitudine s'a văzut că Solul nostru aduce cele mai bune vești Țării sale.

O societate activă este Soc, Sfântul Gheorghe a tineretului dela liceul Traian Doda din Caransebeș. Inființată de profesorul Dimitrie Soceneanțu, după trecerea Sf. Sale la Timișoara — timp de un an — a fost desființată. După venirea păr. profesor Aurel Stupariu cu o însuflețire laudabilă Sf. Sa a reintemeiat societatea punându-o pe făgașul unei desvoltării frumoase. La ședătoarea organizată cu prilejul vizitei d-lui Ministru Dimitrie Țoni în Caransebeș s'a bucurat de asistența Excelenței Sale, care a notat în Cartea de Aur a școalei următoarele măgulitoare aprecieri: „Asistând la serbarea de Crăciun a societății religioase „Sf. Gheorghe" a elevilor liceului „Traian Doda" din Caransebeș am constatat cu satisfacție că se lucrează frumos în această școală pentru educația copiilor neamului în spiritul străjeresc așa cum cere și ne poruncește Marele Străjer: M. Sa Regele". D. Țoni.

„Și un alt misionarism", desigur este de dorit decât cel înfierat de păr. profesor Dr. P. Rezuș. Misionarismul „comod" însă nu vizează deloc preoțimea *noastră*, și mai ales nu vizează *întreaga* tagmă preoțească. Pentrucă articolul păr. Aurel Gh. Mihailovici întitulat ca mai sus pleacă dela aceste premize, cari nu stau, am aflat de bine a nu-l publica. Dealtfel, credem, misionarismul comod e a se combate prin fapte nu prin vorbe.

Seria de articole publicate de păr. prof. Gh. Cotoșman sub titlul „Rezidentul Al. Marta în slujba

Banatului" tipărindu-se în broşură, nu mai continuăm cu publicarea acelora, deoarece în broşură a apărut studiul în întregime.

A apărut: *Liturgia Solemnă* a maestrului Sabin V. Drăgoi tipărită în editura „Mitropolitul Silvestru" a Societăţii pentru cultura şi literatura română din Cernăuţi. Doritorii de a cumpăra opera artistului bănăţean se vor adresa Soc. pentru cultura şi literatura română din Cernăuţi, Palatul Naţional. Costul Lei 150.

Concurs

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 6331 B. ex 1939 din 4 Noemvrie a. c. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Sacoşul-mare** protopresbiteratul Buziaş, devenită vacantă în urma renunţării la această parohie a preotului Cornel Pitigoi.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estindere de 42 jughere.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sacoşul-mare prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Buziaşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Sacoşul-mare, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 19 Noemvrie 1939.

Preşedinte: *Emanuil Pirtec* paroh.

Secretar: *D. Biriescu* înv.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Nr. 6799 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat şi la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 12 Decemvrie 1939.

Episcopul:
† **VASILE**

3—3

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2173/1939.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoare Todor Maria născ. Ruvilă dom. în Iaz contra urmăritului Todor Simben dom. în Buchin la cererea urmăritoarei

Judecătoria ordonă:

Licitaţiunea execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 1/8 parte de sub B. 4 din imobilul înscris în c. f. a comunei Buchin din circumscripţia Tribunalului Caransebeş. Nr. c. f. 307 No. ord. A. I. 1-3 No. top. 1247 Fânaţ în Crivina 475 stp. No. top. 1248 Arabil în Crivina 468 stp. cu preţul de strigare de 2616 lei. No. top. 1249 Arabil în Crivina 1301 stp. şi 1/4 parte de sub B. 3 din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 308 a comunei Buchin No. de ord. A. I. 1-2 No. top. 1191 Arabil în Crivina de 1159 stp. No. top. 1192 Arabil în Crivina de 1 jugh. 476 stp. cu preţul de strigare 5537 lei şi anume: în ambele cărţii funduare cu menţinerea dreptului de uzufruct viager de 1/4 parte intabulat în favoarea Firuţei Gavrilă Teodorescu Stanciu pentru încasarea creanţei de 3221 lei capital şi cheltueli de 465 lei fixate acum pentru cererea licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de 15 Martie 1940, ora 9 la primăria comunei Buchin.

Caransebeş, la 4 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană"
din Caransebeş, se află de vânzare:

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesorii:
VASILE RADU şi GALA GALACTION
din Inalta Iniţiativă a
MAIESTĂŢII SALE REGELUI CAROL II
Preţul lei 140.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — ...ransebeș, 3 Martie 1940 — CENZURAT. — Nr. 9

Foaia Diecezan

Organul eparh... todoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manuscris... iar banii „Tipogr...

...ARE DUMINECA

...olază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". ...mente și inserațiuni se trimit administrațiunii ...orăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuviate 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Monografia eparhiei Caransebeșului.

A apărut în sfârșit mult așteptata monografie a eparhiei noastre.

După prealabile frământări de ani, după chestionări exacte și date statistice complete, pentru puterile de muncă ale unui om, opera aceasta formidabilă în proporțiile sale de cuprindere și înfăptuire, vede lumina zilei, ieșind de sub teascurile tipografiei noastre diecezane.

Multe daruri și multe virtuți ale autorului s'au irosit la compunerea și tipărirea acestei lucrări.

Monografia eparhiei Caransebeșului, așa cum ni se prezintă nouă, întrunește în buchet toate calitățile, ce vor face ca această monografie să fie în întregime citită, mult consultată, des citată, cu dragoste răsfoită, fie după figuri cunoscute, fie după locuri pline de amintiri, fie după datele statistice atât de bogate, sau cele istorice atât de necesare.

Deoarece, în autorul acestei monografii: Domnul Consilier eparhial dela secția culturală *Nicolae Cornean*, literatul fin și nuanțat este dublat de istoricul surprinzător de autoritar și versat, de statisticianul migălos de exact, de bisericanul convins, dar peste tot cu haină modestă, și mai ales de bănățeanul mândru de originea lui, de Banatul lui, de eparhia lui, care se bucură alături de bucuriile ei și se întristează în tristețile și durerile ei.

Deaceea, peste data statistică rece și cifra moartă, monografia trăește într'o interminabilă frescă și galerie de figuri mari ale Bisericii și neamului: mitropoliți, episcopi, oameni de școală, bărbați de stat; toți: figuri ilustre, care își spun faptele sau își spovedesc necazurile, sfătuesc liniștit, sau se avântă pe culmile lor, neatinse de noi, în patriotism iubitor de Biserică și țară.

Pe toți pana măiastră a monografistului îi trece în revistă, angrenându-i în cadrul lor potrivit istoric.

In frescă festivă se perindă așa: figurile vlădicilor cari au păstorit din începuturi turma credincioasă pe aceste plaiuri.

Ne entuziasmăm cu autorul și tot cu el ne întristăm pe marginile trecutului, așa de vitreg nouă în acest colț de țară.

Se perindă, apoi, instituțiile eparhiale (Consiliul eparhial, Adunarea eparhială, Academia teologică, Institutul pedagogic, Școala de cântăreți, Biblioteca eparhială, Muzeul eparhial, Asociațiile și societățile religioase, Foaia diecezană, Calendarul Românului, Biblioteca religioasă-morală, etc. etc.) cu toți slujitorii lor, trecuți în Domnul, până la cei actuali în viață; pe toți autorul îi situiază în adevărata lor lumină, caracterizându-i în cuvinte alese și cu dragoste, de adevăr și oameni, multă.

Nimic din ceeace migala anilor de elaborare a acestei monografii a adunat nu e omis, subprețuit sau nefolosit la justa sa valoare.

Peste tot grija istoricului, ce prezintă un material arid și sărac, în haina sa istorică, este dublată de gustul artistic al literatului, care înfrumusețează, nivelează asperitățile și atrage.

Iar aceasta mai ales la monografia specială a fiecărei parohii din această binecuvântată epahie. În șir interminabil urmează datele ce privesc toate cele 395 parohii din cuprinsul eparhiei Caransebeșului și *peste tot*: semnul atenției și grijei autorului de-a prezenta materialul adunat cât mai atractiv, cât mai variat, cât mai pitoresc.

Ne sunt prea modeste recenzările și prea fugitive observațiile personale, pentru a fi putut surprinde toată exuberanța manifestată de autor în aceste peste 395 monografii separate fiecărei

parohii şi comune, toată gama de sentimente cu care însoţeşte fiecare prezentare în parte.

Apoi, suntem departe şi de maniera obişnuită în recenzare, care spre a-şi da o falsă notă de obiectivitate, caută scăderile cu deamănuntul şi inventează lipsuri imaginare!

Cine nu tresaltă cu autorul în faţa pericolului concubinajului; cine nu se cutremură cu el în faţa depopulării şi dispariţiilor de comune întregi, cu care este ameninţat Banatul?

Muncă multă şi suflet mult a pus autorul acestei monografii — Dl N. Cornean — la temelia acestei lucrări epocale pentru eparhia Caransebeşului.

Spre rod mult şi vieaţă multă şi-a destinat autorul această operă, care-l consacră dintr'odată între condeele cu surprinzătoare posibilităţi de înfăptuire şi preţioase calităţi de lucru ale Banatului.

Eparhia Caransebeşului scoate în public de astă dată o carte, care va satisface toată lumea şi toate cerinţele, oricât de exigente ar fi ele.

Cartea aceasta va reconforta şi pe istoric şi pe literat şi pe estetician.

Autorul a grijit să-şi prezinte opera sa *vie* şi din punct de vedere tehnic: prin bogăţia clişeelor şi superioarele condiţii de editare şi legare a acestei monografii.

Aşa că: această monografie poate fi considerată ca prima înfăptuire completă şi exemplară în acest gen, în ceeace priveşte monografia eparhiilor, din întreg Ardealul şi din toată ţara.

Multe daruri şi multe virtuţi ale autorului s'au irosit la compunerea şi tipărirea acestei lucrări, dar mare să-i fie şi bucuria la privelişte a lucrului îndeplinit şi mare să fie şi satisfacţia noastră din prilejul acestei legitime demonstrări de vitalitate a eparhiei noastre.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Problema creşterii clerului.

In casa ta poţi fi materialist sau idealist in extremis cum îţi pofteşte inima şi totaşa eşti liber să apreciezi mersul civilizaţiei şi al culturei omeneşti după bunul plac, dar întrebarea evidentă şi de imediată necesitate este, cum te potriveşti cu lumea mare, care nu ţine cont de părerile şi aprecierile personale ale tale, ci se orientează şi lucrează având alte criterii, fie ideale fie practice.

Aplicând acest adevăr incontestabil la felul cum este crescut viitorul nostru cler, ni se pune întrebarea cam ce fel de potriveală exisă azi între idealul pur bisericesc de a creşte pe viitorul preot şi cum crede lumea mare în care el va fi chemat să trăiască şi să activeze, că ar trebui crescut.

Pe vremuri s'a încins discuţie rămasă neterminată, ori de preotul trebue să se mărginească la datoriile lui pur preoţeşti sau el trebuie să aibă o pregătire care să răspundă la necesităţile reale cari îl aşteaptă în mijlocul păstoriţilor. Discuţia era foarte interesantă, dar avea un mic cusur, ea să făcea de oameni, cari pretindeau că sunt în curat cu treburile mărineşti, deşi nici unul nu condusese nici măcar o barcă mică pe întinsul învolburat al mării. Pentrucă e foarte uşor să discuţi asupra unei roţi de car, dacă tu în viaţa ta nu ai făcut niciuna.

Aşa că asupra teoriei cum ar trebui crescut preotul — în special la sate — cei mai competenţi să se pronunţe ar fi aceia cari au săvârşit sfânta slujbă a preoţiei acolo zeci de ani.

Ei cari s'au lovit de toate greutăţile trebue să ne spună dacă ajunge în parohie să ştii să interpretezi frumos pe Isaia, pe evangelistul Ioan şi pe apostolul Pavel. Fiindcă în cazul dacă este aşa, atunci felul de a creşte pe preot poate rămâne foarte bine în ogaşul de până acum. Dar nu cred că s'ar afla un singur preot care ar afirma ca s'a fericit în parohia lui cu pregătirea pur teologică de până azi. Şi nu cred că este cu putinţă să o afirme acest lucru vre-un preot fiindcă el a simţit în toate zilele ce insuficienţe mari au fost în pregătirea lui academică în raport cu realităţile vieţii. In cadrul unui articol nu pot să dau nici măcar rezumatul planului unei educaţii practice a viitorului preot ci mă mărginesc să spun ce am văzut în realitate.

In satul X în care preotul cu cunoştinţele agonisite dela părinţii săi în cele economice înfloreşte şi dă bun exemplu păstoriţilor săi cari şi ei sunt plugari, e bine. In satul Y unde preotul se cam apropie de Ioan gură de aur, dar în cele practice este ignorant complect, lucrurile nu stau bine.

In satul Z surprindem pe un om foarte sfânt şi în consecinţă foarte strict, pe un preot la arena de sport. Spre nenorocirea lui momentană preotul cunoştea la perfecţie toţi termenii jocului şi pedeasupra era şi foarte animat de lupta jucătorilor. Intrebat fiind ce înseamnă asta am răspuns că preot englez în sat românesc nu se prea poate dar în fond îi dau dreptate pentrucă sportul e o bucăţică de cultură adevărată şi un fel de a intra în sufletul tineretului.

Rezultatul a fost marca extravangaţei pentru amândoi. In satul Sigma preotul e un însemnat apicultor ceiace îi face bine şi lui şi familiei.

Educaţia practică a preotului a devenit azi o cerinţă imperioasă a timpului. Ce foloase imense ar secera sătenii noştri dacă preoţii pe rând ar fi trimişi în străinătate pentru însuşirea cunoştinţelor practice de pe toate ramurile economiei naţionale. Capitalul intelectual al preoţilor ar rodi fructe dulci atât pentru ei cât şi pentru păstoriţii lor. Educaţia practică nu înseamnă de loc cufundarea în materialism a preoţilor, dincontră ea ar temelui bine idealismul lor care azi pe urma sărăciei în care tânjeşte, licăreşte şi apoi adoarme definitiv în pesimism. Lumea este adevărat că cere cult frumos analize sufleteşti mângăiere şi întărire sufletească dar în măsura cuvenită, atunci când sunt zilele Domnului, dar tot această lume pretinde să fie preotul un părinte îndrumător indispenzabil şi în zilele de muncă când tot timpul este închinat meşteşugului de a stoarce pământului din belşug hrana de toate zilele. Şi aici se cere preotul cu crucea în frunte ca şi la sfântul altar. Educaţia preotului de până aici s'a făcut după teoriile unor oameni bineintenţionaţi cari nu au prea avut contact cu realităţile dure din cutare sau cutare parohie.

Ştiinţa omenească a făcut progrese mari pe cari nu le putem ignora. Această ştiinţă a constatat că sărăcia materială merge mână în mână cu ignoranţa şi cu întreg şiragul de boale sufleteşti astfel încât e imposibil ca părintele satului să rămână cu predicarea idealismului pur şi să nu se integreze cu activitatea lui în munca mare de redresare nu numai sufletească ci şi materială a neamului nostru. Dar ca preoţii noştri să poată fi factori de viaţă ei nu mai pot fi crescuţi după un plan vechiu şi neadaptat realităţilor.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop

Baptiştii şi Statutul lor.

de **Pr. Dimitrie Blidariu.**

In Monitorul Oficial Nr. 34 din 10 Februarie a. c., a fost publicat: „Statutul Cultului creştin baptist din România". Acest statut se împarte în VI capitole cu 35 articole şi anume: Cap. I, cu art. 1-3 şi priveşte: „Generalităţi"; Cap. II, cuprinde art. 4, despre „Principiile credinţei creştine baptiste"; Cap. III, art. 5-14, despre „Organizaţiile bisericeşti baptiste"; Cap. IV, art. 15-27, despre „Organele de reprezentare, conducere şi control"; Cap. V, art. 28-29, despre „Personalul duhovnicesc"; Cap. VI, art. 30-35, despre „Uniune".

Iată dar, în liniamente generale ce cuprinde acest statut. Cetindu-l imediat te izbeşti de faptul că baza sa este doctrina protestantă liber cugetătoare.

Este acelaş cântec: norma de credinţă şi mântuire este numai St. Scriptură, apoi creştini sunt numai aceia cari sunt născuţi din nou, prin pocăinţă, mărturisire personală şi botez, tainele sunt numai două: Botezul şi Cina Domnului.

Predicarea evangheliei se face prin grai viu şi prin scris. Cu alte cuvinte liberi sunt aceşti oameni să otrăvească sufletele poporului românesc. Iată arma de convertire: *colportajul.* Ori cât ar căuta ei să se mascheze, dar o ştim prea bine că pentru ajungerea scopului lor de convertire sunt fabuloasele lor fonduri de cari dispun.

Art. 10, specifică: *„membru al cultului creştin baptist devine numai persoana care a îndeplinit formalităţile cerute de art. 44, 45 şi 46 din legea pentru regimul general al cultelor şi din convingere şi libera sa voie a primit credinţa şi botezul după mărturisirea credinţei baptiste".*

După acest articol nu se forţează nimeni ca să devină baptist, deci prozelitismul n'are ce căuta în propaganda lor. Insă nu prea ne vine să credem că baptiştii ar fi atât de oneşti, căci după cum vom vedea în alt articol au strecurat în mod deghizat şi prozelitismul, căci iată cum glăsuieşte art. 14: *„comunitatea* (cea baptistă) *are dreptul să îngrijească de catehizarea copiilor, în şcoli, de educaţia sufletească a membrilor aflaţi sub drapel, precum şi să formeze organizaţii pentru educaţia religioasă a tineretului şi copiilor (şcoli duminicale ş. a.), pentru ajutorarea săracilor şi pentru alte scopuri religioase şi filantropice, după cum va găsi potrivit şi necesar".*

Acest statut cu faimoasele lui articole, aprobat cu atâta generozitate de cei în drept, pe drept cuvânt trebue să afirmăm, fără exagere, că este un mijloc de infecţie sufletească.

Adevărat este că mângăierea sufletească este foarte bine venită soldatului în vremuri de grele încercări, însă mângăierea să nu fie infectată cu învăţături greşite şi să se mărginească numai la soldaţii baptişti şi nu la cei ortodocşi. Soldaţii români îşi au preoţii lor, chemaţi tocmai pentru acest scop şi sunt în măsura de a da mângăiere şi nu predicatorii baptişti cari, oameni simpli, fără nici o pregatire, sunt numai propagatori de otravă sufletească. Şi acum în aceste vremuri atât de grele prin cari trecem se reclamă o unitate sufletească, o singură credinţă cât mai solidă şi nu răsvrătire sufletească care numai spre folos nu ne este.

Mai departe să vedem ce este *Uniunea* şi care îi este scopul? Iată cum defineşte aceasta

art. 30: „*Uniunea nu este o autoritate ierarhică peste organizaţiile cari o compun. Scopul Uniunii este să exprime unitatea spirituală a credincioşilor baptişti din ţară, să menţină legăturile de ordin frăţesc şi doctrinal cu baptiştii din întreaga lume, precum şi să reprezinte în faţa Statului interesele de ordin general al cultului baptist*“.

Şirele acestui articol au valoare numai pe hârtie, căci în realitate altcum stau lucrurile. Să vedem ce anume legături frăţeşti şi doctrinale trebue să menţină baptiştii din România cu cei din toată lumea? Există aşa numita „*Alianţa Baptistă Mondială*“, al cărei secretar este americanul I. H. Rushbrooke. Scopul urmărit de această *societate internaţională* ni-l arată Dl. Inv. I. H. Giughină din Ticvanul-mic în articolul din Nr. 8 din 21 Februarie 1937 al acestui organ pe care îl reproduce din revista baptistă „Farul Creştin“ din 1 Februarie 1937, şi anume: „*Alianţa Baptistă Mondială este o organizaţie frăţească a baptiştilor din toată lumea. Scopul ei este să arate că marea tovărăşie baptistă care este cea mai mare religie liberă (fără legătură cu statul) din lume, este una în credinţă şi mărturisirea Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos*“.

Cât priveşte sentimentele naţionale ale baptiştilor e deajuns să-le cunoaştem cetind numai numele conducătorilor lor. Baptiştii au de conducători pe *evreii:* Rabinovici cu Leon Averbuch, *ungurii:* M. Kormai, E. Mayer, *americanii:* E. Ghil, D. T. Harley, Mac Neil, I. H. Rushbrooke, Rokfeler, etc.

Incă este viu în memoria faptul când în americanul Rushbrooke venise în România în 1937 spre a protesta pe lângă Dl. Dr. C. Angelescu fost Ministru al Educaţiei Naţionale despre pretinsa prigoană a baptiştilor din România.

Drepturile acordate prin articolul 14, pentru organizarea scopurilor religioase şi filantropice după cum se va găsi potrivit şi necesar, prezintă un pericol, pentrucă aceste ţeluri ascund tocmai ce este străin de interesele noastre naţionale.

Un lucru absolut incontestabil este recunoscut că religia ortodoxă a jucat un rol determinant în păstrarea limbei, credinţei, obiceiurilor şi unitatea noastră naţională. Baptismul este tocmai religia de a distruge tot ce este românesc şi ortodox căci e o religie făcută şi nu născută.

După modesta mea părere, Baptismul este tot atât de periculos pentru noi românii ca şi comunismul şi masoneria, sunt trei ramuri într'un copac.

Baptism, Comunism, Francmasonerie este acelaşi cântec dar cu trei variante.

O spunem fără încojur că baptismul ne având la bază o credinţă sănătoasă şi ne urmând pe calea apostolică, înlăturând sf. Tradiţie şi nerecunoscând sf. taine, trebuie considerat de sectă periculoasă.

Iisus Hristos a întemeiat o singură biserică, cu o singură credinţă şi cu o singură normă de conducere si nu biserici şi credinţe după căşunarea fiecăruia în parte.

Biserica care a păstrat în decursul veacurilor şi până în prezent neschimbată moştenirea dată de Mântuitorul a fost cea ortodoxă. Ştim că ori de câte ori s'au ivit eretici şi schismatici ortodoxia şi-a îndeplinit pe deplin misiunea condamnând pe toţi cei care o atacau.

Fraţi Preoţi! Statutul baptiştilor este o armă care în prima linie loveşte în noi. Ce vor baptiştii? Tocmai ce vor şi comuniştii. Libertate în cuget şi în simţiri. Dispariţia preoţimei şi până la ajungerea acestui scop autoritatea preotului trebue compromisă. Trebue să fim în gardă. Trebuie să ne apărăm pe noi şi Biserica, căci ni se pregătesc surprize neplăcute. Cu un ceas mai de vreme să nu ne lăsăm amăgiţi de profitorii cari vor să pescuiască în apă turbure.

Prin solidaritate strânsă vom putea să curăţim ţara de buruienile otrăvitoare. Să-l avem pe Dumnezeu în inimile noastre căci dela El vine ajutorul şi numai el ne va izbăvi de cel viclean.

Păcate şi urmările lor.

Suntem obicinuiţi a crede că veacul ce a fost înaintea noastră a fost un veac de aur, prin prizma îndepărtării ni se pare că oamenii erau îngeri, pământul mai roditor, cerul mai senin, belşugul mai mare. Dacă vremea a rezervat unor oameni viaţă peste timpul prezis de psalmist, din gura acestora aflăm de multe ori contrariul celor susţinute de noi despre bunătatea vremurilor apuse. Ajungem la convingerea, că relele se ţineau lanţ, poate în urma deselor războaie, oamenii nu ştiau ce-i respectul bunului altuia, nu aveau frică de o putere pedepsitoare a uciderilor, a focurilor, a jafurilor de tot soiul. Doar nu înzădar zice cartea sfântă „că nu vor căuta oamenii decât să-şi facă rău unul altuia şi stând la aceeaşi masă vor grăi vicleşuguri“ (Danil 11, 27).

Ca să ne facem o ideie de tot ce se întâmpla în acest sat mai 'nainte cu vr'o 50-60 ani, după relatările mai multor bătrâni, reţin pe cele mai grozave, aşa numite păcate strigătoare la cer: Era o vreme când aproape în fiecare noapte se tăiau moşii de pruni şi meri, se făceau focuri, ardeau clăi de fân, stoguri de grâu, sălaşe de multe ori cu vite cu tot, ca şi copil am văzut odată

boii pârjoliţi aduşi înaintea sf. biserici, iar lumea blăstăma pe răufăcători făcându-şi cruce şi mătănii. Se furau boii din grajduri sau de pe munte, unui olar dela Biniş ce trecea noaptea pe aici i s'a furat un bou dela jug, căutat zile întregi de plăeşii (jandarmii) de atunci nu i-a mai dat de urmă. Din poştalionul (cursa cu cai) de pe timpul dinaintea căilor ferate dispăreau din când în când călători străini, cari apoi jefuiţi de bani, erau omoriţi şi îngropaţi de aceşti lotri de drumul mare.

Nu era joc în sat, nuntă, petrecere fără încăerare, de multe ori câte unul rămânea mort. Un cioban pe munte obicinuia să jupuiască de vii picioarele boilor dela genunchi în jos ca să-şi facă opinci. Hrana câinilor la stână nu era zăr sau lături, ci carne de cai străini de pe munte ucişi cu furcile sau împuşcaţi de ciobani. Despre furtul de oi, de găini, spargere de ferestri nu le mai amintesc, acestea se întâmplau zilnic, ocupaţia predilectă indeosebi a tineretului.

In zilele de azi trăieşte un bătrân care în necugetarea sa pe lângă nenumărate focuri, a spintecat burta unei vaci scurt înainte de a făta, iar maţele i-s'au încolăcit după picioare.

Cutremurat mă opresc aci, ca să arăt grozavele urmări ale mâniei lui Dumnezeu asupra tuturor acestor răufăcători precum şi a urmaşilor lor. Amintind aceşti bătrâni numele unor vestiţi canibali dintre ceice au comis asemenea orori, am constatat cu uimire adevărul, că „temerea de Dumnezeu înmulţeşte zilele, iar anii celor fără de lege se scurtează (Pilde 10, 27)" „a pierit de pe pământ pomenirea lor" (Fs. 108, 14). Casele lor pustii, chiar şi străinii veniţi în moşia lor parecă stau şi ei sub blăstămul lui Dumnezeu. S'a umplut şi pământul de păcatul şi nelegiuirea lor din neam în neam.

Crima celuice a spintecat pântecele vacii, după aproape 60 ani îl chinue şi azi în mod înspăimântător. I-au murit doi copii în vrâstă de 10-12 ani şi nevasta. Este mustrat de conştiinţă şi ziua şi noaptea. Spune tuturor că se teme rău de jandarmi, aude că ţiganii îl acuză de această crimă. Se teme că îl vor închide sau în vr'o cetate, sau îl vor arde de viu în spini. Are frică de toţi nădrăgarii ce-i vede, din care cauză nici nu cutează să treacă prin sat când pleacă la câmp. Multe alte năluciri i se năluceşc nu numai noaptea dar şi ziua.

Că pe un perete alb vede scrise păcatele sale oftând în amărăciunea sa cu psalmistul:

„Perii capului meu, Doamne, mai puţini la număr sunt, Decât grelele păcate ce făcut-am pe pământ." (Ps. 39, 16). Inşirând aceste crime ale unui trecut îndepărtat pot zice că astfel de fapte azi au cam dispărut din îndeletnicirile oamenilor vremurilor noastre. Cei ce-şi iubesc casa şi glia strămoşască nu mai vor ca pustiul să rămână pe urma agoniselii lor. Mustrarea conştiinţei, acest judecător aspru al tuturor faptelor rele, dă de gândit celor ce „ochi au să vadă" că nimic nu rămâne nedescoperit, nimic nu rămâne nepedepsit.

Din gura bătrânilor am aflat încă multe alte fapte urîte petrecute de demult, verificate prin pedepsele croite de bunul Dumnezeu asupra lor şi a urmaşilor lor. Dacă ne place să ne mândrim cu vitejia în lupte a bătrânilor noştri, să le urmăm exemplul, dar nu şi în faptele de ruşine ale multora, fapte ce au rămas de pomină din tată în fiu. Numele bun să nu-l pângărim cu fapte de ruşine, copiilor noştri să le lăsăm binecuvântare iar nu blăstăm, căci

Cei nelegiuiţi, pieri-vor, dela cerşitor, la rege,
Căci pierirea-i viitorul sufletelor făr' de lege!
Ps. 36, 38.

Pr. Nicolae Văleanu.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

Surprinzătoare e apoi modificarea rapidă în domeniul ideilor *filiaţiunii* tipurilor organice. La un moment dat se părea că teoria *darwinistă* desvoltată şi înfrumuseţată de *Spencer* şi *Haeckel* e invincibilă. Astăzi are însă mai mare trecere *neolamarckismul,* care nu diferă decât prin nuanţe de vechea teorie a *creaţiunii succesive*[1]), pe lângă diferite alte concepţii susţinute de aderenţii mai noui ai *transformismului*[2]).

Hugo De Vries a arătat că se pot produce la vegetale variaţiuni brusce, cari dau foarte repede tipuri noui, iar caracterele produse în acest chip se fixează. La fel deşi *palaeophytologia* pledează în general pentru o „evoluţie" lentă a plantelor fosile, de multe ori anumite fapte par totuşi a arăta că modificările s'au făcut cele mai adesea cu destulă rapiditate, pentru a nu putea sesiza faptul. Paleontologia dă într'adevăr cazul plantelor *cryptogene,* cari apar brusc, fără

1) Ibidem. Cf. şi Dr. R. Jeannel, op. cit. p. 25; Simionescu şi Bădărău: *„Noţiuni de Biologie generală"* Bucur 1932, p. 36; Dr. G. L. Muntean: *„Istoria Creaţiunii în lumina cercetărilor ştiinţifice"*, Cluj 1929, pp. 73—74.

2) Aşa sunt: Legea desvoltării ondulatorii a lui Eimer, Neodarwinismul lui Weismann, Mimetismul lui Wallace, Ologenesa lui Daniele Rosa, Asimilaţia funcţională a lui Le Dantec şi mai ales Mutaţionismul lui Hugo De Vries. (Cf. Dr. Leandro Gaia, Evol. şi Ştiinţa, pp. 70—86; şi Dr. René Jeannel, Curs de Biol. gener. pp. 27—36).

a putea în stadiul actual al cunoştinţelor noastre să le stabilim originea în sens pozitivist. Aşa că aproape toţi arborii filogenetici daţi în tratatele de Paleontologie ar trebui refăcuţi. Acolo unde s'au văzut odinioară ramuri divergente ale unui trunchiu, mai târziu s'au recunoscut grupe aproape paralele, al căror strămoş comun, dacă există, nu trebue căutat în cea mai îndepărtată antichitate[3]).

Ca alt exemplu mai putem lua şi *teoria cromosomică*, admisă dela *Mendel* încoace în domeniul eredităţii şi de care au început a se lepăda unii citologi mai noui, cari îndoindu-se de *constanţa* numărului cromosomilor îşi pun întrebări legitime în legătură cu individualitatea reală a acestor elemente ale nucleului celular, cunoscute numai prin figuri produse post-mortem, sub acţiunea fixatorilor şi a coloranţilor[4]).

In general vorbind, în domeniul vieţii, cunoştinţele noui au dus la o filosofie a naturii diametral opusă celei materialiste, redescoperindu-se că în viaţă e şi altceva decât materie şi cantitate şi revenindu-se la noţiunea de *finalitate intrinsecă*. Lucrările lui *Louis Vialleton* în Franţa şi *Hans Driesch* în Germania, sunt concludente în acest sens[5]), îndeosebi cartea lui Vialleton *„L'origine des êtres vivants"*, apărută în 1929 şi unanim acceptată în cercurile savante, pune lespedea funerară peste fosta „iluzie transformistă[6])".

Insuccesele şi erorile ştiinţelor exacte, din cari au fost amintite numai unele, nu sunt de neînţeles când ne gândim că:

A) Omul de ştiinţă pozitivă explorează natura cu cele *cinci simţuri* ale sale şi chiar dacă ar inventa oricâte instrumente, oricât de perfecţionate şi cari să se verifice singure chiar, el tot nu va pricepe ce-i spun aceste instrumente decât numai prin cele cinci simţuri[7]). Iar din punctul de vedere al acuităţii simţurilor, multe animale par a fi superior dotate[8]), fără ca această mai perfectă organizare a organelor lor de simţuri să fie vre-un criteriu de reală superioritate faţă de omul a cărui calitate de *coroană a creaţiunii* şi a cărui *unicitate* în rânduiala cosmică a firii nu e de ordin morfologic sau fiziologic, ci reiese din *dualitatea psihofizică* a naturii sale, căci după cuvintele *Sf. Ioau Damaschin* acelaşi om care comunică cu existenţele neînsufleţite şi participă la viaţa celor neraţionale, s'a împărtăşit şi cu spiritualitatea celor duhovniceşti[9]). Apropierea de Dumnezeu e criteriul unic al superiorităţii unei făpturi în ordinea de existenţă creştină[10]).

Imperfecţiunea simţurilor omeneşti, — care ţine de caracterul necesar contingent al oricărei creaturi[11]) — se poate deduce nu numai din numeroasele lor defecte, cari provoacă de ex. iluziile tactile, fenomenele de iradiaţiune, presbitism, daltonism etc., dar şi din motivul că putem percepe cu ajutorul lor numai o infimă parte din lumea ce ne înconjoară. Aşa energia radiaţiunilor invizibile în gamele spectrale e de 77 de ori mai mare decât energia părţii vizibile. Cu urechea la fel auzim foarte rău numai 11 octave din câteva mii, după cum spune *Helmholtz*. Aşadar, noi vedem, auzim, gustăm, mirosim numai o părticică a creaţiunii, fiind orbi şi surzi pentru multe manifestări ale ei[12]).

Insuficienţa datelor simţurilor este însă suplinită în bună parte de *raţiune* şi pentru spiri-

3) Cf Lapparent op. cit. p. 244. Nu putem trece sub tăcere faptul că, — deşi mutaţionismul lui Vries la apariţia lui în 1886 a năruit teoria variaţiunilor insensibile a lui *Darwin* şi a înflăcărăţilor săi discipoli, totuşi în 1911 a fost pus în adevărata lui lumină de *H. H. Zeijlstra*, care a descoperit cauza tainică a minunatelor variaţiuni într'un număr enorm de micromycete endofite din genul *micrococcus*, cari alterând organizaţia internă a *Oenotherei Lamarckiana*, produc forma bolnavă a *Oenotherei nanella*. Astfel piatra de temelie a mutaţiilor a fost nimicită, (cf. Dr. L. Gaia, op. cit. pp. 79–80) fără ca transformismul să fi fost cumva infuzat cu nouă viaţă şi fără ca formele cryptogene din perioadele geologice să poată fi desmin ţite. Iar numărul biologilor cari cred în mutaţii e încă apreciabil; Vezi şi Lecomte du Noüy: *„L'homme devant la Science"*, Paris Flammarion, 1939, p. 179, 184.

4) Dr. R. Jeannel, op. cit. pp. 8-9.

5) J. Folliet, loc. cit. p. 697; cf. şi Dr. L. Gaia, op. cit. p. 69, pp 138-170; Pr. I. Mihălcescu: *„Apologetică"*, op. cit. p. 72.

6) Cf Nichifor Crainic: *„Punctele cardinale în haos"*, editura Cugetarea, Bucureşti, p. 66.

7) Cf. Bettex, op. cit. p. 192, cf. Lecomte du Noüy: *„L'homme devant la Science"*. Paris, 1939, p. 20.

8) Aşa vulturii au văzut foarte ager, aruncându-se ca săgeata din înălţimele văzduhului deadreptul la un cadavru cât de mic, unii fluturi nocturni, ademeniţi de mirosul florilor, sboară de departe, trecând chiar peste întinderi de apă enorme; unele insecte au auzul extrem de fin. caşi câinii de vânătoare mirosul; furnicile şi *daphniile* după observaţiile făcute de *Lubbock*, ar percepe chiar razele ultraviolete, etc. etc. (cf. Bettex, op. cit. p. 193).

9) Sf. Ioan Damaschin: *„Dogmatica"*, trad. de D. Fecioru, Colecţ. Isvoarele Ortodoxiei, Bucureşti (Librăria Teologică) 1938, p. 101; cf. şi *Aurelii Augustini* (Sermo XLIII c. III p. 4. P. L. t. XXXVIII col. 225): Numai omul se împărtăşeşte din cele trei grade cari se pot distinge în ierarhia creaturilor: esse, vivere şi intelligere, întrucât: „habemus (homines) ipsum esse cum lignis et lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum bestiis, intelligere cum angelis". (ap. Const. C. Pavel, op. cit. p. 35.)

Simţurile omeneşti sunt imperfecte, afirmăm şi noi alături de cei ce au redus cunoaşterea lumii aproape exclusiv la ele, dar cu totul în alt sens. Pe când imperfecţiunea simţurilor umane ar putea fi pentru materialişti o piesă în plus pentru dovedirea tezei lor atât de favorite că „omul departe de a fi un semizeu coborît, e mai degrabă un animal ajuns în vârful scării zoologice", în concepţia creştină imperfecţiunea şi mărginirea umană sunt privite în raport cu perfecţiunea şi nemărginirea lui Dumnezeu, care El singur este absolut şi atotştiutor. Pentru noi creştinii nimic nu este desăvârşit aci pe pământ; însăşi cunoaşterea celor nevăzute prin credinţă este numai „ca prin oglindă, în ghicitură", după cuvintele *Sf. Apostol Pavel* (I Cor. XIII 12) şi totuşi dumnezeescul chip numai omul îl are, după cum tot el singur are putinţa asemănării cu Făcătorul său, animalele fiind situate într'o ordine mult inferioară omului, în ierarhia celor create.

Imperfecţiunea simţurilor, prin cari omul cercetează ştiinţificeşte lumea, trebue să fie şi un motiv de strunire a orgoliului de care ar fi cuprins, dacă ar putea pătrunde totul.

10) Cf. Aurelii Augustini: *„De libero arbitrio"*, l. II c. VII P. L. t. XXXII col. 1249-50, ap. Const. C. Pavel, op. cit. p. 35.

11) Cf. Constantin C. Pavel, op. cit. pp. 48.

12) Cf. Bettex, op. cit. p. 195.

tul superior al omului e de ajuns chiar o mai mică cantitate de impresii pentru ca din ele să tragă cât mai mult folos duhovnicesc[13]). Prin simţuri noi cunoaştem o singură formă a existenţei, formă care nu e decât una din înfăţişările realităţii, singura preţuită de altfel în ştiinţa pozitivă[14]).

(Urmează)

ŞTIRI

Hirotonie. Săptămâna aceasta prin rugăciunile P. S. Părinte Episcop Vasile a fost hirotonit preot candidatul *Irimia Ghita* ales paroh în Doclin.

Doi ani dela votarea Constituţiei Carol II. Marţi în 27 Februarie a c., s'au împlinit doi ani dela votarea Constituţiei Carol II care a adus liniştea şi prosperitatea în ţară. Aniversarea a fost sărbătorită în Caransebeş printr'un serviciu divin de mulţumită lui Dumnezeu. In prezenţa P. S. Părinte Episcop Vasile au oficiat trei preoţi şi un diacon. De faţă au fost capii autorităţilor civile şi militare. După serviciul dela Catedrală Academia Teologică şi şcoala de cântăreţi au organizat serbare şcolară.

Reveniri. Parohia ortodoxă română din Dobriţa cu un trecut zbuciumat, pradă dominaţiei bisericeşti de tristă memorie a Carloviţului, a suferit încă la despărţirea erarhică din această comună — acum 40 ani — pierderea unui foarte mare număr de români ortodocşi ademeniţi de capii sârbismului din Dobriţa. In cursul vremii trecerile românilor la biserica ort. sârbă s'au repetat, îndeosebi imediat după războiul mondial sub noua stăpânire. Acum ni se aduce îmbucurătoarea ştire că un număr de 5 familii de români — cu toate că nu ştiu bine românnşte — s'au înapoiat la biserica ortodoxă română. Preotul nostru de acolo Aurel Uroş a pus mult suflet pentru întoarcerea lor, întâmpinând destule piedici din partea localnicilor.

Predici în Catedrală. In Dumineca Vameşului şi a Fariseului a predicat păr. Octavian Tursa, arătând că cea dintâi condiţie a întoarcerii la Dumnezeu este căinţa.

In Dumineca fiului risipitor a predicat păr. Aurel Stupariu. Sf. sa a plimbat înaintea asistenţei icoana fiului celui amăgit de frumuseţea trecătoare a lumii, care însă îşi vine şi el în fire şi, pocăit, se indreptează înaintea tatălui său pământesc ca şi înaintea Celui ceresc.

Parastas. Implinindu-se peste câteva zile un an dela moartea Patriarhului Miron, eri Sâmbătă — in prezenţa P. S. Părinte Episcop Vasile — s'a oficiat în biserica noastră catedrală parastas pentru odihna sufletească a celui dintâiu patriarh român.

Faptă creştinească a săvârşit doamna Maria Cornean din Zăgujeni dăruind cantinei şcolare din Caransebeş bucatele necesare unui prânz pe seama celor 60 copii săraci, în amintirea fiicei sale Anica dela moartea căreia se împlinesc şase ani.

Un trimis extraordinar al Americei în Europa. Mare senzaţie a provocat în toate ţările europene ştirea sosirii unui ministru al Statelor-Unite în Europa. Sumner Welles, subsecretar de stat american face o anchetă în Italia, Germania, Franţa şi Anglia. Se spune că trimisul extraordinar al Preşedintelui Roosevelt călătoreşte spre a se documenta asupra actualului război, care interesează în măsură mare America, creditoare aproape a tuturor ţărilor din Europa. Călătoria trimisului american a provocat multe nădejdi de pace.

Publicaţiune de licitaţie.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhia' Nr. 4771 ex 1939 se publică licitaţie cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ort. române din comuna Valeabistra pe ziua de *9 Martie 1940, ora 11 a. m.* în localul primăriei din loc.

1. Planul şi devizul de spese, condiţiunile generale şi speciale se pot vedea la Oficiul parohial din Voislova.

2. Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în numerar sau efecte.

3. La licitaţie se admit numai arhitecţi şi măestrii constructori cari posedă autorizaţia recerută.

4. Anteprenorul asupra căruia rămâne lucrarea este obligat a prelua dela comuna bisericească materialul ce i-se pune la dispoziţie cu preţul cuprins în deviz.

5. Concurenţii nu pot pretinde spese de deplasare la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrările acelui antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Contractul devine obligator pentru ofertanţi şi comuna bisericească, după aprobarea Ven. Consiliu eparhial.

Valeabistra, din şedinţa Consiliului parohial ţinută în 25 Februarie 1940.

Preşedinte: **George Adam** paroh.

Secretar: **Apostol Dalea.**

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

13) Cf. ibid p. 194.

14) Cf. şi Alexis Carrel: *„Omul fiinţa necunoscută"* trad. Lia Busuioceanu, Ed. II Bucureşti Cugetarea 1939, p. 135.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2117/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Bauer Iosif şi soţia sa Geiring Maria dom. în Ohababistra, la cererea urmăritoarei

Judecătoria ordonă:

Licitaţiune execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c f. a comunei Ohababistra (din circumscripţia Tribunalului Caransebeş) Nr. c. f. 894. No. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 557/7 Groapă în Cămpu 807 stp. Nr. top. 557/8 Două case şi curte în Cămpu 154 stp. preţul de strigare 60.000 lei, pentru încasarea creanţei de 20.000 lei capital, interese legale dela 25 Ianuarie 1939, cheltueli de proces şi de executare de 4079 lei, fixate până acum, cheltueli de 735 lei, fixate acum pentru cererea de licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de 16 Martie 1940, ora 10 la Primăria comunei Ohababistra.

Caransebeş, la 11 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö**. Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2119/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Văduv. Anderca Gheorghe dom. în Vălişoara contra urmăritului Dumbrava Nicolae (fiul lui Ana) şi Blid Blidariu Rusalin (fiul lui Rusalin) dom. în Vălişoara, la cererea urmăritorului,

Judecătoria ordonă:

Licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din Legea LX 1881 asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Vălişoara din circumscripţia Caransebeş No. coalei c. f. 151 No. de ord. A. I. 1—3 No. top. 406, No. top. 175 cu curte în intravilan de 46 st. p. No. top. 407 Grădină în intravilan de 286 stp. cu preţul de strigare 25.000 lei, No. de ord. A. 1. No. top. 1674 arabil în Dosul Măstăcănilor de 1053 stp. preţul de strigare 1472 lei. A. + 3 No. top. 2374/1 Arabil în Tramnic de 583 stp. preţul de strigare 816 lei, imobilul cuprins în coala c. f. No. 152 a comunei Vălişoara No. de ord. A. I. 1-2 No. top. 351 Arabil în Iarcuri de 379 stp., No. top. 752 Arabil în Iarcuri de 958 stp. cu preţul de strigare de 2680 lei, No. top. A. + 1 No. top. 1126 Fâneţi în Obreja de 1099 stp. cu preţul de strigare de 3184 lei, No. stp. A. + 2 No. top. 2144 Fâneţi în Obreja de 773 stp. cu preţul de strigare de 1600 lei pentru încasarea creanţei de 8671 capital interese de 5½% dela 25 Aprilie 1936 după suma de 16.000 lei şi spese de 416 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei pe ziua de 18 Martie 1940, ora 10 la casa comunală a comunei Valişoara.

Caransebeş, la 11 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö**. Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:

PREDICI

pentru toate duminicile şi sărbătorile anului bisericesc,
Tomul II, IV şi V.
de Dr. I. TARNAVSCHI,
Dr. I. VASCĂ şi O. SOROCEAN.
Preţul unui Tom este **Lei 100.**

Dumnezeiasca Liturghie

a Sfântului Ioan Gurădeaur.
Tipărită în zilele
Prea Înălţatului Nostru Rege **CAROL II**
Preţul lei 50

Carte de Rugăciuni

din Biblioteca „ALBINA“.
Preţul lei 5.

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesorii:
VASILE RADU şi GALA GALACTION
din Inalta Iniţiativă a
MAJESTĂŢII SALE REGELUI CAROL II
Preţul lei 140.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ansebeș, 10 Martie 1940 Nr. 10

CENZURAT.

On. comune bisericești ort. rom. Fiz
Jud. Caraș

Foaia Diecezană

Organul eparh rtodoxe române a Caransebeșulu

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

PARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul
Pentru publica edicte etc. p conțin până la 150 până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Misionarism și sectarism.

In sânul tuturor religiunilor există ramificații sectare. Este un fenomen generic al credinței. Neastâmpărul sufletului omenesc în căutarea adevărului adevărat, *a vieții adevărate* — provoacă astfel de deviații, fie pe motive doctrinare dogmatice, fie disciplinare. Ele se ivesc mai mult ca un corectiv la adevărul de credință, sau la norma disciplinară. De cele mai multe ori acele corective neprimind confirmarea certitudinii dogmatice sau disciplinare, dau naștere nucleelor religioase cari se separează în adunării cu rudimentare precepte de credință.

Psihologia sectelor confirmă existența *setei* după cele religioase. Iar sectele sunt un fenomen de *patologie religioasă*, generic tuturor religiunilor.

Fanatismul este caracteristica oricărei mișcări sectare. Frământările și dibuirile sufletelor cari nu s'au ridicat până la gustarea adevărului revelat, chivernisit în biserica apostolică, precum și indiferența apaticilor religioși întâlnind *entuziasmul fanatic și cotropitor al sectarismului,* capitulează în brațele agenților sectari cari dau asalturi irezistibile asupra sufletelor desechilibrate.

Se poate ușor observa că victimile sectarismului sunt recrutate din indivizi cari n'au o constanță sufletească, trăind o viață zbuciumată și nedefinită. Prinși însă de valurile sectare, ei își potolesc setea în apele vieții sectare. Mulți din desechilibrații vieții trăesc momentele zguduirii lăuntrice. Văzând prăpastia vieții de până aci, se aruncă în brațele credinței care i-a întins mână de ajutor. Deaceea și naufragiații sectarismului se recrutează sau din rândurile acelora cari au predispoziții mistice evazive sau din rândurile acelora cari până atunci au fost reci, desinteresați și lași față cu adevărurile de credință ale bisericii, împrăștiindu-și energia sufletească în preocupări materiale, lăudate și apreciate de mentalitatea lumii de azi și de totdeauna.

Și cum cel convertit sufletește caută și un *nou stil de viață*, el se asociază aceluia al cărui cuvânt l-a captivat. Pe cel convertit la vreo sectă nu-l interesează numaidecât adevărul dogmatic, nu se avântă în speculațiuni teologice, ci mai cu seamă observă schimbarea vieții lui, a purtării lui, a ființei spirituale de până aci. Sectarismul se caracterizează chiar prin aceea că pune accent pe trăirea credinței, îmbiind sufletului însetat simplismul învățăturii propovăduite. Iată cum se explică faptul că sectarismul recrutează aderenți numai din oamenii simpli. Sufletul omului de rând cere și adevăruri simple, pe cari să le înțeleagă cu inima iar nu să le scormonească cu mintea.

Biserica trebue să-și lățească amvonul misionar *dincolo* de zidurile ei. Vremurile sunt sbuciumate și sufletul omenesc caută orientare în vertiginoasele prefaceri sociale. Misionarismul bisericii trebue să se *acomodeze* nouilor cerințe sociale. La boli noui și terapeutică nouă. Trebue să ținem pas vremilor. Tezaurul credinții depozitate în ortodoxism este atât de vast încât ne poate oferi noui și noui isvoare de inspirație pastorală misionară. Ne trebue însă *entusiasm*, ne trebue *avânt. Cel puțin atât, cât îl au fanaticii agenți sectari!*

Să eșim la muncă afară, pe teren, *în rând cu sectarii*. Acolo să dăm bătălia *decisivă* în contra lor. Biserica este adunarea celor binecredincioși ai ei. Grosul poporului este însă în *afara* zidurilor bisericii, la *colțuri de străzi* și *alte întâlniri lumești*. Acolo operează sectarii. Acolo trebue să operăm și noi. Acolo se câștigă sufletele!

Misionarismul se consumă în afară de biserică. In biserică se sfințește rodul pescuirii misionare prin adumbrirea Duhului Sfânt prezent în misterul liturgic care săvârșește unirea mistică a comunității cu realitatea euharistică.

Pr. A. Uroș Doloveanu.

Peripeţiile unor finanţe.

I.

Adunând coloana înfăptuirilor economice, precum şi pe cea a suferinţelor financiare, îndurate de eparhia Caransebeşului în cei 35 de ani din urmă, ajungem la convingerea, că din punct de vedere al realizărilor a avut această eparhie în trecut mai multe zile mohorîte, decât zile senine.

Incepem cu cei 10 ani d'inaintea eruperii războiului mondial, a căror notă caracteristică a fost, în ce priveşte dieceza noastră, o stare precară financiară, produsă de lipsa de sprijin suficient din partea guvernului vitreg de atunci şi de crizele ce se iveau destul de des.

Nu treceau 2-3 ani fără ca să-şi ridice câte o criză financiară capul ei ameninţător. Cauzele acestor crize erau de diferită natură. Odată provenea criza dela un potop deslănţuit, altă dată dela vreun eveniment politic cu repercusiune asupra finanţelor ţării, iarăşi altădată dela o recoltă compromisă.

Crizele acestea nu erau de lungă durată de vreme ce după 3-4 luni de zile se potoleau, încât lumea financiară se reculegea în curând, ajungând la normal.

Pentru finanţele eparhiei erau foarte rău venite, căci se prezentau că nişte beţe în roate, care nu permiteau ca eparhia să dea fiinţă vreunei realizări în stil mai mare.

Concomitent cu mizeriile financiare de natură generală primi episcopia dela guvernul maghiar o lovitură specială prin faptul, că-i suspendă lichidarea ajutorului de stat, care, deşi nu era prea mare, totuşi contribuia în o măsură oarecare la susţinerea organismului central administrativ şi didactic al eparhiei.

Măsura aceasta a guvernului ţinu câţiva ani legat progresul instituţiunilor noastre bisericeşti.

Dar să vedem, cum a ajuns guvernul să aplice această măsură?

Iată cum.

In vremea aceea părăsiseră românii principiul pasivităţii politice, aruncându-se cu tenacitate în vâltoarea alegerilor dietale, municipale şi comunale. Cu tot terorismul pus la cale din parte oficială le succede să obţină victorii electorale însemnate. Se înţelege, că rezultatele acestea, în favorul românismului, nu li era stăpânitorilor de pe atunci pe plac, scoţându-i uneori din sărite, deci căutau cu orice preţ să le contracareze efectul.

Oficialitatea episcopiei atât la centru cât şi în provincie era în covârşitoarea ei majoritate naţionalistă. De aceea şi devenise eparhia un obiect de supliciu.

In consecinţă s'au dat pe teren bătălii straşnice, cari la aparenţă erau îndreptate în contra unor persoane, aplicate în serviciul diecezei, de fapt însă nu erau decât deslănţuiri vehemente împotriva românilor şi a instituţiunilor lor.

Suspendarea asemnării subvenţiei de stat încă a fost o armă de luptă, care urmărea îngenunchierea financiară a eparhiei.

Cu toate şicanele suferite alege Caransebeşul doi episcopi naţionalişti, unul după altul, întâi pe arhimandritul Filaret Musta, apoi pe protosincelul Dr. Iosif Tr. Badescu.

La propunerea fostului Ministru al Cultelor, a contelui Albert Apponyi însă nici una din aceste două alegeri n'a fost aprobată, ceeace nu împiedecă pe deputaţii sinodului eparhial să aleagă pe un al treilea episcop naţionalist în persoana protosincelului Dr. Miron Cristea. Alegerea aceasta, după parlamentări premergătoare, în sfârşit fu confirmată, spre bucuria enoriaşilor.

In chipul acesta a dat eparhia Caransebeşului dovadă clasică de vitalitatea ei.

Se zice, că „Inter arma silent musae. In cazul de faţă nu numai muzele, ci şi finanţele fuseseră reduse la tăcere, adecă la inactivitate.

Conducerea eparhiei sta în faţa unei grele probleme de rezolvat.

Intrebarea cea mare era: cum să se pareze lovitura aceasta, care se pregătea să fie de moarte pentru interesele noastre naţionale.

Răspunsul nu putea fi altul, decât ca episcopia să se susţină din propriile ei mijloace, în cadre modeste, aşa cum îi permiteau puterile financiare.

După un calcul prealabil, făcut cu chibzuire, s'a flat soluţia practică a problemei, ca restanţele cele mari ce se îngrămădiseră în competinţele diecezane să se încaseze şi din acest incasso să se acopere cheltuielile organismului central nădăjduindu-se, că aspra situaţie financiară, provocată de guvern, cu timpul va ajunge să se îmblânzească.

Executarea soluţionării preconizate a întâmpinat însă oarecari greutăţi, ceeace nu va surprinde pe cel ce ştie ce înseamnă încasarea unor restanţe învechite.

Lucrarea aceasta de încasare a fost primul operat financiar de calibru mai mare, care mi-s'a lăsat în grijă, pentru a-l duce la bun sfârşit.

Câţiva ani în şir au înlocuit competinţele diecezane restante şi încasate cu ţărăita, ajutorul de stat suspendat, făcând eparhiei posibil să funcţioneze cu chiu cu vai.

Rezistenţa aceasta a zădărnicit umilirea epis-

copiei din punct de vedere financiar. In întretimp au urmat tratative îndelungate până în fine a succes să se exopereze, ca asemnarea şi ridicarea subvenţiei de stat să se facă în modul cum se făcuse înainte de suspendare.

La câtva timp, după ce ajunsesem cu ajutorul de stat la curent, se iveşte în vara anului 1914 o nouă pacoste: războiul mondial.

In faţa spectrului războiului pe de o parte se lăţise teama, că băncile româneşti, la care erau depuse economiile eparhiei, se vor prăbuşi, pe de altă parte se auzea o părere cu totul contrară, bazată pe experienţa făcută în războiul balcanic, în cursul cărui război nu s'a prăbuşit în Turcia nici un institut de bani.

Părerea din urmă, din care radia un optimism sănătos, s'a dovedit a fi cea corectă între împrejurările date şi iată de ce.

In cursul războiului clientela băncilor româneşti, adecă ţăranul, n'a scăpătat materialiceşte, ci dimpotrivă, pe urma urcării produselor sale economice s'a întărit, căci până când în trecut se îndatorase peste măsură, acum, ajungând la bani, căuta a se cotorosi de datorii, ceeace i-a şi succes. Astfel au ajuns băncile românești a se consolida tot mai bine.

Caracteristic pentru timpul de atunci a fost, că în absenţa bărbaţilor mobilizaţi femeile lucrau pământul, iar banii câştigaţi îi foloseau pentru cumpărare de pământ, pe care îl transcriau la cartea funduară pe numele lor propriu.

Eparhia noastră încă a simţit efectul în bine al atitudinei ţăranilor de a-şi împăca datoriile. Ţărani, care cumpăraseră pământ dela diecezã, ca să-l amortizeze în 10-20 ani şi nu erau în stare să plătească nici măcar rata pe un singur an, grăbiau acum la ghişeul casieriei diecezane, ca să scoată din praştie suma, care echivala cu achitarea integrală a datoriei lor.

In cele de până acum am arătat mersul finanţelor episcopiei Caransebeşului în cei 15 ani înainte de marea adunare, ţinută la Alba-Iulia în 1 Decemvrie 1918, cu care dată se începe un nou capitol în istoria românilor.

In unul din numerii viitori voi schiţa în continuare momentele mai însemnate ale finanţelor episcopiei Caransebeşului în cei 10 ani după înfăptuirea României întregite. **Aurel Moaca.**

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

(Continuare)

De **Pr. I. Firca.**

Posibilitatea înţelegerii lumii pentru om nu se mărgineşte însă la atât. *Charles Richet,* care pe lângă întemeierea *metapsihicei* a fost şi mare fiziolog şi deci om de ştiinţă pozitivă, descoperind printre altele fenomenul *anafilaxiei*, numeşte *al şaselea simţ* facultatea în bună parte necunoscută în virtutea căreia omul — prin puteri nebănuite şi disprețuite de mentalitatea pozitivistă a veacului — poate cunoaşte fără mijlocirea organelor de simţ, evenimente şi date distanţate în timp şi spaţiu, cari trec peste puterea de percepere sensorială comună. [1]) Căci această facultate excepţională nu se desvoltă decât la un număr restrâns de indivizi, constituind o activitate rară a fiinţei umane, deşi normală pentru cei ce o posedă. [2]) Ea pare a fi uneori un *dar natural* al celui înzestrat cu dânsa, de acelaşi fel poate cu inspiraţia ştiinţifică şi estetică, avându-şi originea în ceeace reprezentanţii apuseni ai „teologiei spirituale“ [3]) numesc *graţie naturală*, datorită *prezenţei de imensitate a lui Dumnezeu* în lume. [4])

Ca un exemplu de asemenea cunoaştere suprasensibilă putem cita cazul *„fântânarilor“* „(sourciers, Rutengänger)“, oameni cu un simţ special de a descoperi existenţa apei la adâncimi mari şi în terenuri lipsite complect la exterior de semne cari ar putea denota raţional prezenţa acestui mediu vital în profunzime. [5]) Sunt unii oameni în mâinile cărora o baghetă reacţionează la prezenţa unor anumite substanţe minerale ascunse în pământ, iar la un congres care a avut loc în timpul din urmă în prezenţa mai multor geologi şi hidrologi s'au făcut experienţe pe teren cu mai mulţi „ghicitori“ de acest fel, „din care a rezultat că chestiunea nu se poate simplu nega şi că ne aflăm în faţa unei probleme care merită o cercetare ştiinţifică“. [6])

1) Cf. Alexis Carrel, op. cit. pp. 133-134.

Fenomenele cari se pot plasa în această categorie şi deci în domeniul acestei psihologii extraordinare sunt cele cunoscute sub numele de clar-viziune, telepatie etc., etc. Cf. ibid; cf. şi Alexandre Perieteanu: *„La méthode scientifique“*, Paris, Alcan, 1932, p. 19.

2) Cf. Carrel, ibid.

3) Numim ca asemenea reprezentanţi pe: Jacques Maritain, Henri Bremond, Joseph Maréchal, Garrigou-Lagrange etc. Vezi *Cursul de Teologie Mistică* al D-lui profesor Nichifor Crainic, predat în anul 1933-34, cap. *„Mistică şi artă“* pp. 181 sq Vezi Idem şi *„Curs de Istoria literaturii bisericeşti şi religioase moderne“* predat în 1932-33, prelegerea inaugurală, pp. 26-27.

4) Cf. Nichifor Crainic, Curs de Teol. mist. cit. p. 197, Idem: *Ortodoxie şi Etnocraţie“* pp. 76-78, Dr. Alexis Carrel op. cit. p. 135.

5) Cf. N. Crainic, curs cit. pp. 153-54.

6) Prof. Sava Athanasiu, loc. cit. pp. 447-449. O firmă de sondaje din Germania declară că majoritatea sondajelor executate de ea au fost făcute nu după consultările specialiştilor hidrologi sau geologi ci după arătările acestor fântânari. (Ibid.)

La asemenea posibilităţi de penetraţie a spiritului se poate ajunge, în al doilea rând şi prin strădania omului. Cuvintele Mântuitorului: „Dacă aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar şi aţi zice muntelui acestuia: mută-te şi aruncă-te în mare, aşa va fi“,[7]) pot fi luate şi în înţelesul că prin numeroase şi îndelungate exerciţii spirituale cari duc la *mortificarea simţurilor* şi în ultima analiză la sfinţenie — bineînţeles prin continua asistenţă harică a lui Dumnezeu — misticul creştin, caşi ascetul, sfântul câştigă daruri minunate şi posibilităţi de cunoaştere şi manifestare energetică, cari nouă celor ce cunoaştem realitatea numai cu simţurile fizice şi le avem opace pe cele ale duhului ni se par bizarerii sau afirmaţii necontrolate. Minunile de cari sunt pline vieţile sfinţilor nu sunt însă datorite numai fanteziei povestitorului, ori încadrării în ele a unor versiuni legendare necontrolabile, cum se afirmă în vremurile mai noui.

In „*Pateric*“, această admirabilă carte de experienţă duhovnicească a asceţilor din pustiuri, în care se poate vedea un magistral simţ critic şi de selectare a datelor primite din diferite isvoare, fenomenele de claire-voyance sau clar-viziune ocupă un loc de frunte şi sunt verificate prin date absolut autentice. La fel se petrec lucrurile în vieţile marilor mistici, cum se poate vedea printre altele din cartea lui *Henri Joly*: „*La psychologie des Saints*“, dar şi din *sinaxarul Mineelor* noastre, cari abundă de vedenii, profeţii, levitaţiuni şi alte asemenea fenomene prin cari se birueşte rânduiala firii.[8])

O mulţime de asemenea fenomene psihice necunoscute sau rău cunoscute ne indică dar că în totalitatea ei capacitatea de a simţi a omului e mult mai mare decât se crede de obiceiu.[9]) Neglijând însă cultivarea simţurilor inconştiente şi mărginindu-se în cercetarea ştiinţifică la cele cinci simţuri conştiente, ele însile rău cunoscute şi furnizând de multe ori senzaţii eronate, apar firesti greşalele cari marchează drumul mersului înainte al ştiinţelor exacte.

B. Şi la fel de firească e în acelaşi timp şi *neputinţa aceleaşi ştiinţe* de a prezenta cheia tuturor problemelor cari frământă mintea şi curiozitatea omenească. Mulţi oameni de ştiinţă sinceri şi fără idei preconcepute recunosc cu toată seninătatea că credinţa într'un progres nelimitat al cunoaşterii ştiinţifice ori în epuizarea domeniului acestei cunoaşteri e neîntemeiată şi tot mai mult contrazisă de fapte. „La nature ne nous a livré jusqu'ici qu'une infime partie de ses secrets, et ceux-ci, qui sont la clé véritable de l'énigme ont grande chance de nous rester longtemps encore, sinon toujours, inabordables“, spune profesorul *Emile Caullery* în lucrarea lui *Science,* apărută în 1938.[10])

E drept că ştiinţa e imensă dacă o raportăm la mijloacele noastre de informaţiune — destul de reduse după cum s'a putut vedea — dar în acelaşi timp şi minusculă dacă o raportăm la obiectul studiului ei.[11])

Menţionăm că efortul făcut până azi de *Astronomie*, pentru a sonda abisurile cereşti, n'a făcut decât să împingă graniţele necunoscutului, fără a ajunge la margini.[12])

(Urmează)

Un preot elveţian, cu simţul afinităţii pentru apa subterană ghiceşte existenţa apei nu numai pe terenul pe care merge, ci din orice regiune oricât de îndepărtată, privind numai harta acelei regiuni. Sunt lucruri cari — neputându-se încadsa în angrenajul pozitivist al ştiinţei — ne pun pe gânduri, desvăluindu-ne laturi nebănuite din fiinţa noastră, imposibil de explicat strict raţional. Cf. N. Crainic, loc. cit. pp. 153-55.

7) Cf. Mat. XXI 21; Mc XI 23.

8) Cf. N. Crainic, loc. cit. pp. 152 sqq.

9) Cf. Alex. Perieteanu, op. cit. p. 19.

10) Ap. Lecomte du Noüy pp. 187-188.

11) Cf. Alex. Perieteanu, op. cit. p. 201.

12) Cf. A de Lapparent, op. cit.

Intrând în Post.

Cine mai postește astăzi
Creștinescul post curat?
Cine — prin călcarea legii
Se mai teme de păcat?

Nu cinstim cum se cuvine
Nici sfânta Duminecă
Și puțini în vremea noastră
Se mai și cuminică.

Unii, fără socoteală
Bagă vină la popor
Dar, cum zice și proverbul:
„Nu-și văd bârna'n ochii lor“.

. . . . . .

Când vom fi toți cărturarii
Ca lumina din Altar,
Talpa Țării va fi una
N'om avea pui de sectar.

G. B.

Cuvântul

Ierarhului Ioan-Gură-de-Aur, rostit credincioşilor săi din Constantinopol, înainte de exilarea sa.

Traducere de Preotul **IOAN NICORESCU.**

Prin intriga împărătesei Eudoxia şi a mitropolitului Theophil din Alexandria, care prin sinodul său „ad quercum", sub toată critica, s'a dejosit pe sine, făcându-se instrumentul curţii încât a adus pe împăratul Arcadiu până acolo de a semnat decretul de exilare a St. Ioan Chrysostom, la anul 403.

Acest Ierarh s'a îndreptat către turma sa cuvântătoare cu o cuvântare rostită din inimă, asigurându-o şi mângăindu-o, că Biserica numai prin necazuri şi grele pătimiri va birui.

*

Multe valuri, înfricoşate furtuni, — nouă însă nu ni-e frică, că vom peri: pentrucă noi stăm pe stâncă! Marea se poate înfuria, dar această stâncă n'o poate nimeni sfărâma. Şi de fapt, de ce să ne temem? De moarte? „Căci pentru mine viaţa este Hristos şi moartea un câştig". (Filip I, 21). Exilul? „Al Domnului e pământul şi plinirea". (Ps. 23, 1) Pierderea averilor? „Căci noi n'am adus nimic pe lume şi este învederat, că nici să scoatem ceva nu putem". (I. Tim. 6, 7). Ceeace lumea are mai înfricoşat, eu desconsider; ceeace ea are mai aţâţător eu batjocuresc. Mie nu mie frică de sărăcie, eu nu râvnesc la bogăţie, nu mă îngrozesc de moarte; eu nu mă leg de viaţă, mie mi-e numai de sufletele noastre.

De aceea amintesc numai încurcăturile acestea şi vă cer iubirea noastră, ca să rămâneţi tari şi nemişcaţi în sufletul vostru. Nimeni nu ne va putea despărţi de iubirea noastră. Ceeace Dumnezeu a împreunat, omul nu poate să despartă. Aceasta se zice despre bărbat şi femee: „Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama-sa şi vor fi amândoi un trup". (Efes. 5. 31). „Ceeace Dumnezeu a împreunat, omul n'are să despartă". Dacă tu nu eşti în stare să desfaci căsătoria, cu cât mai puţin vei putea risipi Biserica lui Dumnezeu? Te poţi războiu, dar Aceluia, cu care te biruieşti nu-i poţi face nici un rău. Lupta ce o dai contra mea, mă înalţă, iar tu îţi iroseşti puterea. Greu îţi este a te împotrivi boldului — acului — că-ţi răneşti picioarele tale, întocmai ca valurile, care se lovesc de stâncă nu strică nimic, ci se sparg şi se prefac în spume.

Nimic nu se poate măsura cu puterea Bisericii. O, muritorule, întinde-ţi armele tale ca să nu-ţi nimiceşti propria-ţi putere. Ceeace faci tu, înseamnă a te războiu cu cerul. Te lupţi cu oameni, biruinţa e problematică; ataci tu însă Biserica, te faci neputincios. Toată puterea pământească o întrece nemăsurat de mult puterea Dumnezeească. Doar voim să ne măsurăm cu Cel atotînalt? Suntem noi mai puternici decât Dânsul? Dumnezeu a aşezat temelia pământului cine e în stare s'o clătească? Au nu cunoşti tu puterea Sa? „Celce caută la pământ şi se cutremură". (ps. 103, 30). Dânsul porunceşte şi celce se cutremură, stă neclintit.

Un cutremur a cutremurat oraşul nostru. Dumnezeu a întărit iarăş pământul; cu cât mai mult, poate Dânsul face Bisericii Sale? Da, *Biserica e mai tare, eu numai decât pământul, ci chiar şi decât Cerul, pentrucă „Cerul şi pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece"*. Care cuvinte? „Tu eşti Petru şi pe această piatră voiu zidi Biserica mea şi porţile iadului nu o vor birui pe dânsa. (Matei, 16. 18).

De nu crezi cuvintelor, crede faptelor. Câţi tirani au cercat să supună Biserica! Da, de câte fiere roşii, şi focuri nu s'au folosit ei! Pe câte fiare sălbatice nu le-au aţâţat! Câte săbii au ascuţit! Şi unde sunt acei duşmani? Ei au amuţit şi s'au îngropat în veşnica uitare. Biserica însă luceşte mai vârtos decât soarele. Tot ceeace avuseră aceia s'a nimicit; ceeace însă e a Bisericii, e nemuritor. Şi de s'ar cutremura tot pământul, eu ţiu în mână hrisovul de protecţiuue al Domnului meu; eu cetesc conţinutul aceluia, ce mi-e zid şi nebiruit iaz. Să vă cetesc hrisovul Domnului meu? „Şi iată, Eu, zice Dânsul, sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacului. Amin". (Mat. 28, 20). „Hristos, e cu mine, de cine mă voiu teme?"

Ridice-se toate valurile împotriva mea, toată marea inviforeze-se, aprinde-se toată mânia stăpânitorilor în contra mea; de toate acestea nu mi-e frică, mai puţin decât o pânză de păianjen şi nu mă desparte iubirea mea de voi, aşa că azi m'aşi bucura de exilarea mea. Pentrucă aceasta mi-e neclătita mea lozincă: „Doamne fie voia Ta nu ceeace unul sau altul voieşte, ci ceeace Tu voieşti"! Acesta e turnul meu, aceasta neclătita mea stâncă, acesta cel mai tare razim al meu. Voieşte Dumnezeu exilarea mea, eu stau gata; voieşte Dânsul să rămâi aici şi pentru aceea îi sunt Lui mulţumitor.

Ori precum doreşte, îi sunt Lui mulţumitor. Nimeni dară, să nu vă turbure pe voi. Rugaţi-vă numai, pentrucă satana a năpustit acest vifor asupra noastră, ca să zădărnicească zelul vostru de rugăciune. Nu i-a succes însă, pentrucă văd, că zelul vostru e mai mare şi s'a

deşteptat tot mai mult. Dimineaţă, vă voiu însoţi cu litia; că unde sunt eu, se cade să fiţi şi voi şi unde voi sunteţi, acolo sunt şi eu.

Noi suntem un corp; că nici corpul nu se va despărţi de cap, precum nici capul de corp. Şi de cumva ne vom despărţi cu locul, iubirea ne va ţine tot uniţi; nici chiar moartea nu ne va putea despărţi". [1]) (Serm. anteq. iret in exil. 1-3; Migne, P. gr. LII. 428-430).

RECENZIE.

Nicolae Cornean: Monografia eparhiei Caransebeşului, Caransebeş, 1940.

De multă vreme se simţia nevoia unei monografii eparhiale a Caransebeşului. Deşi se cunoşteau multe date din trecutul istoric atât de bogat al eparhiei, totuşi o lucrare de dimensiuni mari mari n'am avut.

D-l Nicolae Cornean, consilier ref. eparhial dela Secţia culturală şi-a luat rolul greu de a scrie o monografie complectă, unitară a eparhiei. Este pentru prima dată când în viaţa eparhiilor din Ardeal şi Banat, apare o astfel de lucrare demnă de toată lauda. Calităţile bine cunoscute de apreciat cunoscător al treburilor bisericeşti din Banat, care a lucrat pe terenul istoric al Banatului cu însuşiri de bun publicist, dl Nicolae Cornean după o muncă de aproape 2 ani de zile, îşi leagă numele de o lucrare bisericească cu caracter istoric. Ea ne înfăţişează trecutul atât de bogat al Banatului, din punct de vedere bisericesc, cultural. In cele 663 pagini defilează o lume întreagă, mitropoliţi, vlădici, preoţi, diaconi — oameni de şcoală — ctitori de lăcaşuri sfinte — strădanii şi năzuinţele Românilor bănăţeni, cari au pus temelie solidă vieţii noastre bisericeşti din Banat.

Lucrarea aşa cum a ieşit de sub tipar se datoreşte îndemnului P. S. Părintelui Episcop Vasile, cum o afirmă autorul în prefaţa lucrării sale: „Nețărmuită recunoştinţă am şi voi păstra Prea Sfinţiei Sale Părintelui Episcop Dr. Vasile Lazarescu al nostru pentrucă dintru început m'a încurajat şi nespus de mult m'a ajutat ca să tipăresc şi să public această monografie. Haina sărbătorească a bisericilor, interesul preoţilor şi întrecerea în realizări bune, unele consemnate aci, se datorează în bună parte Prea Sfinţitului Părinte Episcop. Lucrarea terminată se prezintă ca un modest omagiu pentru adevărata schimbare la faţă pe care Prea Sfinţia Sa a reuşit să o realizeze în eparhia Caransebeşului". In introducere găsim o privire scurtă asupra trecutului episcopiei Caransebeşului, unde autorul face încercări de apropiere între poporul din Banat şi alte popoare europene (p. 1-3). Vechimea episcopiei noastre (pp. 4-16) după istoricii streini şi români, se urmăresc vestigiile cele mai vechi de organizare bisericească în Banat. Legătura se face în mod cronologic utilizându-se toate datele istorice, cari se referă la Banat. „Districtele valache", cu numele atâtor luptători români din Banat, aduc după sine stabilirea unei legături vechi de ierarhie bisericească. Şematismul episcopilor din Caransebeş e lucrat şi întregit bine, până acum numai unele crâmpeie de fapte se puteau şti. In (pp. 17-36) documentele istorice abundă, şi în cadrul vechei episcopii Vârşeţ-Caransebeş, găsim şi episcopii sârbii, un capitol interesant e şi „despărţirea ierarhică a Românilor de Sârbi", grelele întâmpinări şi irosirea puterilor ce le-au făcut Românii pentruca să se elibereze de sub erarhia sârbească.

Istoria propriu zis a erei Româneşti, plină de activitate, cu fapte glorioase pe terenul bisericesc se începe cu minunata figură a marelui ierarh Ioan Popasu (1865-1889). Ordinea cronologică a episcopilor Caransebeşului dela despărţirea ierarhică încoaci, urmează în pp. (36-56).

D-l Nicolae Cornean caracterizează pe fiecare ierarh în parte, descriind viaţa şi opera lor, nescăpându-i din vedere nici o realizare mai de seamă ce au înfăptuit pe teren bisericesc, cultural, artistic, naţional şi economic. „Sedisvacanţa dela 26 Iulie 1908 — până la 25 Aprilie 1910. Cele trei alegeri de episcop", e un capitol de frământare naţional-bisericească, ce au purtat-o naţionaliştii pentru biruinţa vieţii naţionale din Banat. Consiliul eparhial joacă un rol important azi, ca şi Consistorul diecezan din trecut, referenţii au fost oameni destoinici, cu multă pricepere şi abnegaţiune, activitatea acestora este înscrisă începând cu primii şi până la cei de azi. Alături de Episcopi vin şcoalele de teologi şi de învăţători, cari se încadrează minunat într'un tot unitar, pregătind tinerele elemente pentru viaţa satelor noastre: preoţi şi învăţători. Profesorii acestor instituţiuni sunt menţionaţi cu vasta lor activitate religioasă şi culturală, începând cu anii 1865/66. (pp. 57-89). Şcoala de

1) Abia începuse Sfântul calea exilului şi precum scrie Palladius, s'a surpat o parte a palatului împărătesc. După Theodoret, a fost un înfricoşat cutremur de pământ, în care Eudoxia singură a văzut judecata lui Dumnezeu; aşa, ca însuş Eudoxia a cerut ca să se re'ntoarcă Ioan din exil. Pacea însă n'a durat mult. In scurt timp a urmat din nou persecuţia şi Sfântul a întreprins pentru a douaoară drumul exilului care s'a finit acum cu moartea sa la anul 407 în ziua de 14 Septemvrie, Înălţarea Sf. Cruci, al cărei însufleţit predicator a fost toată voinţa sa.

cântăreţi, Biblioteca eparhială, Muzeul eparhial, Asociaţii şi societăţi religioase, Foaia Diecezană, Calendarul Românului şi Biblioteca religioasă-morală (32 numere), toate au fost lumină de călăuză în viaţa bisericească şi naţională a neamului nostru. (pp. 89-95).

Străduinţele instituţiunilor economice-financiare, fondurile şi fundaţiunile au creat posibilităţi de refacere a vieţii bisericeşti şi morale, realizând opere trainice — creind condiţii favorabile celorce lucrau pe terenul spiritual. Şi aici remarcăm figura măreaţă a marelui mecenate Vasile Stroescu (pp. 96-99). Mânăstirile şi locurile de pelerinaj, sunt puţine în Banat, ele au o deosebită semnificaţie, nu-i de mirare, că au putut rezista şi acestea, dacă ne gândim prin câte greutăţi au trecut: Mânăstirea „Izvor" de lângă Bocşa-montană, cu ieromonahul Macarie Guşcă, „Isvorul Miron", Mânăstirea „Călugăra" în apropierea comunei Ciclova-montană, aşezată într'un loc stâncos din pădurea ce se numeşte „Cracul Călugărului", cu ieiom. Vartolomeu Durăin, Mânăstirea „Săraca", refăcută în 1934, ctitoria P. S. Păr. Episcop (p. 56 şi 105).

Mânăstirile Mrăcunea, Partoş, Vărădia, Sredişlea-mică, locul de pelerinaj „Piatra-Scrisă", toate constituesc locuri de retragere, de meditaţie religioasă. (pp. 100-108).

După acest cadru general al eparhiei propriu zisă — urmează descrierea amănunţită a protopopiatelor cu fiecare parohie în parte în ordinea alfabetică a lor. Eparhia Caransebeşului are astăzi 353 parohii matere şi 43 filii, grupate în 11 protopopiate. Descrierea acestor parohii dl N. Cornean a făcut-o după un chestionar, bine documentat ce s'a lansat — datele chestionarului au fost în parte verificate, dar *partea grea* şi *personală* ce a realizat-o a fost verificarea cu ajutorul istoricilor streini şi români bănăţeni, ţinând seama de toate publicaţiunile istorice apărute până în prezent în domeniul vieţii bisericeşti în Banat. Deci o muncă grea şi stăruitoare. In (pp. 113-645) găsim pe istoricul monografiei bisericeşti, care ne dă un adevărat tezaur de bogăţie culturală şi bisericească a Banatului.

Citind cu atenţie viaţa bisericească a satelor bănăţene ne dăm perfect de bine seama, de lupta ce a dus-o ortodoxia română din Banat cu stăpânirile streine, pentruca să-şi păstreze existenţa. Fiecare sat îşi are Sf. biserică şi preotul în clişeul ce este alăturat. Apoi iconostase şi alte vederi, cu momente mai principale.

Toată această monografie a eparhiei Caransebeşului, are o seamă de clişee, cari însoţesc în imagini, ceeace dl N. Cornean ne descrie. E scrisă pe hârtie velină şi legată în pânză, în condiţii tehnice foarte bune, are indice analitic.

Monografia eparhiei Caransebeşului este un adevărat inventar al bogăţiilor culturale-bisericeşti din Banat. Străduinţele d-lui Nicolae Cornean, vor fi răsplătite, atunci, când intelectualii noştri din Banat o vor ceti.

Prof. Constantin Rudneanu.

ŞTIRI

Deschiderea Parlamentului s'a făcut Joi în 7 Martie a. c. Mesagiul Regal de deschidere afirmă categorica neutralitatea României, în măsura în care sunt ocrotite interesele româneşti şi integritatea hotarelor ţării.

La deschiderea Corpurilor Legiuitoarea a luat parte şi Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile al nostru.

Candidaţii reuşiţi la alegerile pentru Adunarea eparhială sunt următorii:

I. *Bocşa-montană.* Prot. Dr. Zeno Muntean prof. teol., Octavian Furlugianu senator, Dimitrie Zgriban revizor şcolar. II. *Bozovici.* Pr. Ioan Goanţa, Eftimie Gherman deputat, Dr. Ioan Draghici advocat. III. *Brebul.* Protodiacon T. Roşca, Dr. David Jurca medic, Dr. Dimitrie Novacescu advocat. IV. *Caransebeş.* Prot. ic. stravrofor R. G. Ancuşa cons. ref. ep., Pavel Jumanca inspector şcolar, Ing. Ştefan Bornuz dir. C. A. V. *Coşava.* Pr. Victor Iclozan, Victor Feneş industriaş, Aurel Logojan primpretor. VI. *Domaşnea.* Pr. Vasile Paica, Ing. Petru Fotoc insp. silvic, Dr. Isac Rădulescu advocat. VII. *Făget.* Pr. Ioan Muntean adm. prot., Dr. Titus Popoviciu subsecretar de Stat, Dionisie Dragulescu revizor şcolar. VIII. *Iablaniţa.* Protos. Dr. Laurenţiu Busuioc prof. teol., Romul Boldea preşed. C. A., Ing Damaschin Stroca insp. silvic. IX. *Logoj.* Prot. Dr. Aurel Mihaescu, Bujor Barbu primpretor, Dr. Ionel Dobrin primar Logoj. X. *Moldova-nouă.* Pr. Arsenie Golumba, Moise Arcan rev. şcolar, Ing. I. Mihălcescu dir. U. D. R. XI. *Ohababistra.* Pr. Isaia Suru adm. prot., Ing. Mihail Cloşan insp. silvic, Dimitrie Sgăverdia cons. ref. eparhial. XII. *Oraviţa.* Prot. Virgil Musta, Dr. Petru Corneanu, Dr. Pavel Liuba advocat. XIII. *Orşova.* Prot. Iosif Câmpian, Victor Ioviţia primpretor, Const. Vladu prof. teol. XV. *Răcăjdia.* Prot. Ioan Oraviţan, Dr. Maxim Radovan advocat, Dr. Ioan Fira medic. XVI. *Reciţa-montană.* Prot. Dr. Iosif Ieremia, Cornel Milutinoviciu primpretor, Dr. Cornel Roşu medic. XVII. *Sacul.* Pr. Mihuţi Jigorea, Nicolae Cornean cons. ref. eparhial, Dr. Nic. Domăneanţu advocat. XVIII. *Slatina-mică.* Pr. Ilie Sârbu, Const. Călţun dir. de bancă, Ing. Alex. Andrei insp. silvic. XIX. *Sasca-montană.* Pr. Gheorghe Cotoşman prof. teol., Dr. Alexa Jianu inginer chimic, Ing. Vasile Poboran Dir. U. D. R.

Alte reveniri. Prin stăruinţele preotului nostru Remus Suru din Bucoşniţa a revenit la matcă unica familie de sectari baptişti din această comună a noastră. De-acum Dimitrie şi Ana Curea împreună cu fiul lor Vasile se vor ruga la un loc cu dreptcredincioşii creştini din Bucoşniţa, preamărind puterea lui Dumnezeu care i-a readus din calea rătăcirii.

Ziarul „Acţiunea" dim Lugoj, scrie în nrul său 7 din 25/II a. c. următoarele: „Suntem informaţi că dl Augustin Muntean, directorul Băncii Banatului din Caransebeş şi vice-preşedinte al Camerei de Comerţ Lugoj, a subscris şi vărsat la Bonurille de înzestrarea Armatei sălarul său pe trei luni. Ni se aduce la cunoştinţă că dl Munteanu, în calitatea d-sale de membru în Comitetul Central judeţean al Bonurilorr de înzestrarea Armatei, desvoltă o vie activitate în oraşul Caransebeş pentru stimularea subscrierilor".

Din valea Almăjului.. Preoţimea din valea Almăjului a ţinut în ziua de 5 Martie a. c. o întrunire colegială la Bozovici, cu prilejul căreia s'a hotărît, ca începând cu postul Păresimilor, să se înceapă şi ţinerea de cercuri pastorale în comunele din Almăj. Până la Paşti se va desfăşura activitate în comunele: Şopotul-vechiu, Pătaş, Rudăria, Borlovenii-vechi, Lăpuşnic, Gărboveţi, Prilipeţi, Prigor, Bozovici şi Bănia iar după Paşti se va continua în comunele: Dalboşeţi, Mioceriş, Borlovenii-noui şi Şopotul-nou.

Concurs

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6968 B. ex 1939 din 8 Decemvrie 1939, se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia a II de clasa II-a din comuna **Grebenaţ** protopresbiteratului Vârşeţului, devenită vacantă pe urma abzicerei preotului Adam Fiştea.

I. Beneficii.

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere 750 stân.□

2. Birul parohial uzitat.

3. Veniturile stolare uzittate.

4. Neflind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. Indatoriri.

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predlica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. Sf. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Grebenaţ, prin Prea On. Oficiu protopopesc al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezzenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere..

Grebenaţ, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 17 Ianuarie 1940.

Preşedinte: **Nicolae Suciu.** 1—3 Secretar: **Pavel Ştefan.**

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Ioan Geţia
adm. protopop.

Judecătoria rurală Teregova, secţia c. f.

Nr. 59/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauză de executare pornită de urmăritorul Nistor Brânzei din comuna Cornereva contra urmăritului Ion Valuşescu domiciliat în Bogoltin la cererea urmăritului.

Judecătoria având în vedere Legea pentru unificarea unor dispoziţiuni referitoare la executarea silită publicat în Monitorul Oficial Nr. 179/1938, ordonă licitaţiunea execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din Legea LX din 1881, asupra 5/20-a parte de sub B. 1 şi 3/2-a parte de sub B. 5 total 8/20-a parte din imobilele înscrise în c. f. a comunei Bogoltin Nr. 1627 coalei c. f. „Intravilan" 125 stj. p. în valoare de 120 lei, top. 363 Valea Corni 200 stp. în valoare de 90 lei, top. 370 Valea Corni 175 stj. p. în valoare de 50 lei, top. 377 Valea Corni 50 stj. p. în valoare de 30 lei, top. 482 Maliniac 1 jugh. 200 stj. p. în valoare de 350 lei, fără Nr. top. Valea Corni 50 stj. p. în valoare de 25 lei, top. 175 Carpini 62 stj. p. în valoare de 50 lei, pentru încasarea creanţei de 1242 lei capital, interese de 13% dela 25 Noemvrie 1939, spese de proces şi de executare de 1154 lei, fixate până acum spese de 305 lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune;

Preţul de strigare se stabileşte în baza § 6 din lege în sumă susarătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei, pe ziua de **23 luna Martie anul 1940 ora 11 a. m.** în casa comunală a comunei Bogoltin.

In baza art. 150 legea LX din 1881 condiţiunile de licitaţie se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitaţie nu pot fi vândute cu preţ mai mic de 75% din preţul de strigare.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie 10% din preţul de strigare în numerar, ori să predea aceluiaş delegat chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie.

3. Fiscul, creditorii cei previligiaţi şi cei ipotecari nu sunt datori să depună garanţie în calitate de licitanţi.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele de birou la Instanţa c. f. Teregova.

Ordonă să se noteze ordonarea licitaţiunii în coala c. f. Nr. 1627 în comuna Bogoltin.

Dată în Teregova la 14 Ianuarie 1940.

Jud. ss. **A Gheorghiu** ss. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — nsebeş, 17 Martie 1940 — CENZURAT. — Nr. 11

Foaia Diecezan

Organul epa ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Ma se inapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „T şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

Nr. 115 Pres. ex 1940.

VASILE,

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul dreptcredincios al eparhiei ort. române a Caransebeşului,

iubitului Cler şi Popor credincios şi Onoraţilor Membrii ai adunării Noastre Eparhiale, dar, îndurare şi pace dela Dumnezeu Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos, iar dela Smerenia Noastră arhierească binecuvântare:

În temeiul articolului 132 şi 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm şi prin aceasta declarăm de convocată Adunarea eparhială ordinară a eparhiei noastre, pe Duminecă, 31 Martie 1940 ora 9 a. m., în biserica Noastră catedrală din Caransebeş, unde se va săvârşi întâiu sfânta Liturghie şi Chemarea Duhului Sfânt, iar după aceasta va urma deschiderea Adunării în localul designat pentru acest scop.

Dreptaceea învităm pe toţi Onoraţii Membrii ai Adunării eparhiale, ca în susnumita zi, la ora fixă, să se afle în Caransebeş, ca aşa adunarea eparhială — conform Regulamentului pentru afacerile interne — să-şi poată începe lucrările.

Al Domniilor Voastre al tuturor

Caransebeş, în 17 Martie 1940.

iubitor părinte

† VASILE

Episcop.

Sfinţii Tibetului.

Spre satisfacţia deplină a acelora cari nu au cea mai bună părere despre preoţii din sat, dintre cari şi eu sunt unul, în loc să-mi văd de cerinţele părţii de tranşeie unde sunt orânduit m'am tot gândit oare ce poate face Ilustritatea Sa Dalai-Lama din Lassa Tibetului?

Aveam ca oricare creştin cunoştinţe foarte sumarice despre Ilustritatea Sa. Cu ştiinţa teologiei tibetane nu se ocupă, fiindcă numeroşi negrii din fundul Africei au scris cărţi de toată frumuseţa, dar despre Ilustritatea Sa nu se găseşte în nici un catalog de cărţi să fie scris măcar trei rânduri. Din Lassa nu se îndepărtează să mai vadă ce se petrece în lumea largă deşi e absolut sigur că e afectat de regulamentara boalei de stomac.

Tot Englezilor, marilor călători şi scrutători ai scoarţei pământului le revine meritul să ne deie lămuriri despre acest personagiu înconjurat de o negură deasă de mister.

Intr'o bună zi Englezii curioşi au pătruns la Dalai-Lama şi în mod foarte diplomatic au aflat de opera capitală a Ilustrităţii Sale.

Şi iată-o! Un călugăr tibetan, cel mai iubit fiu al Ilustrităţii sale, şi-a săpat o gaură în pământ de măsura omului şi a intrat acolo cu votul că nu are să iese afară decât la ordin mai înalt. Şi ca să nu-l conturbe fraţii lui în meditaţia ce o face zi şi noapte, chica şi-a lăsat-o afară la suprafaţa pământului. Cine îi aduce de mâncare sau vrea vreun sfat îl trage frumuşel de chică! Englezii i-au mulţumit frumos Ilustratăţi Sale pentru dovada vie a puritanismului tibetan dar ajungând la hotel au început să se scarpine la ceafă şi să se mire de felul cum e înţeleasă sfinţenia pe podişul Tibetului. Ei au găsit de ceva curios cum de nu şi-au făcut o asemenea gaură în pământ şi Dalai-Lama şi toţi ceilalţi călugări ci numai pe Chică-Sing bietul l'a strâmtorit acolo ca să servească spre arătare lumii. Un celebru călător în două volume de o mie şi ceva de pagini descrie per longum et latum toate ororile cari se abat asupra capului unui European care se încumetă să călătorească prin Tibet. Bătăi şi arsuri la tălpi, închisori groaznice, primejdii de a-ţi scoate ochii şi de a-ţi tăia gâtul te aşteaptă în toată clipa. Cine poate să împace sfinţenia lui Chică-Sing din gaură cu sălbăticia cruntă a Tibetanilor, să o facă! Călătorul ne spune că nici cu Ilustratatea Sa Dalai-Lama nu e de glumit, fiindcă cine nu ştie să-l trateze după pofta inimii lui păţeşte întocmai ca nenorocitul care pe un drum de iarnă s'a întâlnit cu o haită de lupi de nu i-a rămas în urmă numai tălpile neconsumabile ale cismelor.

Necazul iubitorilor de sfinţenie tibetană trebue să fie foarte mare când vor trebui să conceadă că sfinţenia în senz european diferă întrucâtva de cel tibetan.

Europa întreagă, dar mai ales încolo către Apus unde civilizaţia şi cultura e mai luminoasă se îngrozeşte de manierele lui Dalai-Lama şi are o teribilă oroare de gaura unde meditează în sec Chică-Sing. Europa aceasta care la tot cazul înseamnă mai mult decâi Tibetul cere dela reprezentantul de marcă ai sfinţeniei să fie oameni de cultură aleasă, oameni naturali cari au lăpădat din fiinţa lor tot ce este prefăcătorie şi răutate ascunsă. Să fie oameni întregi cari să poată înţelege şi pe cei de sus şi pe cei de jos. Un om de cultură, un om întreg întotdeauna va şti să deie o mână de ajutor celor năpăstuiţi pe când Chică-Sing din groapă dacă îl va trage niţel mai tare de chică are să te umfle şi să te bată măr pentrucă sfinţenia lui nu a fost niciodată ceva real, ci un fel de cearşaf cu care s'a îmbrobodit la nevoie.

Sunt vre-o câţiva ani decând am cunoscut un preot anglican din jurul Londrei. Natural, cult, sportiv şi muzical, stătea câte o lună în diferite capitale ale lumii şi pedeasupra declama versuri din marele nostru poet Eminescu. Spunea lucruri frumoase de te uimea şi eu mă gândeam ce fericit popor care se dorea după aşa preot şi acum a-şi dori mult să stau de vorbă eu călugărul tibetan din groapa care acolo sigur că sa înlunecat şi mai şi decum a fost înainte de coborîre.

Intrebarea mare şi hotărîtoare ce ni se pune este să mergem spre Tibet ori spre partea luminată a lumii?

Avem sub căciulă preoţi şi credincioşi aceiaşi mentalitate şi aceiaşi măsură de a măsura lucrurile din lume ori mergem pe calapodul Tibetului?

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Cu preţ aţi fost răscumpăraţi. Nu vă faceţi robii oamenilor.

I Cor. 7, 23.

Epistola noastră sunteţi voi, scrisă în inimile noastre, cunoscută şi citită de toţi oamenii.

II Cor. 3, 2.

Şcolarii'n Liturghie.

Odinioară nu se putea închipui sfânta Liturghie fără învăţător şi fără şcolarii lui. Venea şi popor mai mult, că frumos împodobeau glasurile pruncilor tot cuprinsul Casei lui Dumnezeu.

Astăzi, această căldură de sfinţenie a scăzut mult şi multe biserici au rămas la Liturghie numai în slujba glasului unor bătrâni răguşiţi, cari se miră şi se'ntreabă cu durere: „Dece, acuma, când avem *stăpânire de legea românească*, nu cântă copiii în biserică?"

Mi se pare zadarnic a mai spune cele scrise şi altădată în această foae, pentru îndreptarea lucrurilor. Incerc şi cred a nimeri în alt chip calea dorită.

Preotul simte mai mult durerea 'n suflet, când n'aude răspunsurile copiilor, la „binecuvântarea din Altar".

Această durere uşor se poate schimba în bucurie şi pentru preot şi pentru popor.

In ora de religie preotul să se ocupe şi cu răspunsurile din liturghie, ca o variaţie plăcută copiilor. Câteva cântări la finea orelor, ajunge curând la toată liturghia, aşa cum preotul crede că-i mai bine şi frumos. Se poate face această cântare şi după ora de religie, dacă nu-i urmează alt obiect al învăţătorului. Când odată şcolarii mărişori au prins a cânta, ceilalţi învaţă dela ei uşor, fără altă osteneală. Astfel glasul şcolarilor se va lega frumos de al părintelui din Altar, care i-a învăţat.

Un cantor de strană îi va purta în locul învăţătorului împovărat astăzi şi cu premilităria, chiar în timpul Liturghiei.

Şi Doamne, cât am dori să vedem că:

Religia în şcoală
Se' nvaţă cu blândeţe,
Ca pruncii să cuprindă
Frumoasele poveţe.

Şi toţi să vadă faţa
Preotului — senină,
Smeriţi s'asculte glasul
Chemării la lumină.

Să nu se dea pedepse
In clipe iritate —
Bătae, închisoare,
De „lecţii ne 'nvăţate".

Şi dacă buuul preot
Cu pruncii lui mai cântă,
El face şi la şcoală
A doua slujbă sfântă.

G. B.

Adevărul.

Miraj plutind înaintea ochilor pământeanului, ţel urmărit pe drumul desfundat al vieţii, minune a curăţeniei născânde din bălării, iată numai câteva din feţele vecinic căutatului *adevăr*.

O cerinţă fierbinte de adevăr caracterizează pe omul ce iese din comun — de multe ori fără ca el să-şi dea seama de aceasta. Cerinţa lui însă numai astfel îşi găseşte obiectul căutat, dacă sufletul lui e a priori înnobilat de sentimente şi calităţi superioare: cinste, omenie, şi mai presus de toate: *sinceritate*.

De acea e uşor înţelegibilă strădania *minciunii* de a sugruma adevărul... strădanie şi osteneală zădarnică, căci precum nu este noapte căreia să nu-i urmeze ziua, tot aşa nu s'a ţesut încă vălul care să fie în stare să înnăbuşească pentru totdeauna adevărul.

Dar, pe cât e de fierbinte dorinţa de adevăr a omului nobil şi sincer, pe atât e de mare urîrea adevărului ce emană din inima omului învârtoşat în mlaştina păcatului şi a minciunii. Fie din interes, fie din încăpăţânare, unul ca acesta totdeauna se va pune în calea adevărului — iar plata şa îi este după merit!

Drumul străbătut de adevăr dela naştere până la recunoaşterea lui unanimă, e presărat de jertfe... Legiune poate fi numită ceata celor cari s'au jertfit pentru el...

Ce splendidă ne apare îndrăzneala lui Daniil, carele nici în peştera leilor nu abzice de *crederea adevărului*.

Sau, care este balanţa care ar putea cântări greutatea *prezistenţii întru adevăr* a lui Ilie proorocul?

Iată aureolă cerească tronând desupra Golgotei, unde Sânge Sfânt a curs pentru *sfinţirea adevărului!*

A fost oare vre-unul dintre privitori care să fi înţeles mila ce se oglindea în ochii blândului diacon Ştefan, primul ucis cu pietre pentru *propovăduirea adevărului*.

Apoi, miile de martiri depunând, drept supremă jertfă pentru *urmarea adevărului*, viaţă neprihănită.

Fiorii admiraţiei ne trec gândindu-ne la bărbaţii „Oştirilor Crucii", topite în luptele duse pentru *păstrarea adevărului* pe Pământul făgăduinţei.

Sânge — sânge şi viaţă de mucenic a fost însoţitorul *genezei adevărului!...*

*

Numai cine n'a trăit nici când în sânul familiei, cine n'a fost părtaş dragostei părinţilor, numai unul ca acesta n'ar putea înţelege chinul

şi tragedia sufletului lui *Benedictus de Spinozza* filosoful, carele pentrucă a îndrăznit să caute *peste* adevărul învăţat de Talmud, de fraţii lui de sânge a fost excomunicat din sânul Bisericii, iar părinţii lui l-au bocit ca pe mort — punându-i în spate şi povara „blestemului mare".

Sau *Galilei*, carele pierde catedră, avere, consideraţia cetăţenilor şi familie, pentru afirmarea unui adevăr, care, azi, apare banal: pământul se 'nvârteşte!

Toate chinurile lumii n'ar fi fost în stare să decidă pe aceşti martiri şi mucenici să abzică de servirea adevărului chiar şi cu preţul vieţii lor! — Frumos vorbeşte *Thomas Carlyle* în celebrele lui discursuri despre „Eroi şi cultul eroilor", căutând să explice constituţia sufletească a omului mare-erou:

„Despre un om mare, îndrăznesc să spun, că e de necrezut ca el să fi fost altcum decât *adevărat!* Aceasta îmi pare condiţia fundamentală a existenţii lui!...

Nici un om nu e în stare să facă ceva mare, dacă el, înainte de toate... nu este ceeace eu numesc un om sincer. Afirm, că *sinceritatea*, o sinceritate mare, adâncă, este prima însuşire a oamenilor cari sunt, într'o oarecare măsură eroici... Sinceritatea omului mare este de aşa natură încât el nu poate vorbi despre ea, nu e conştient de ea... Şi omul mic e părtaş acestei caracteristice, căci doar şi el este o creatură a lui Dumnezeu, totuşi, *omul mare, nu poate exista fără a fi sincer!*

*

Astăzi, din nou popoare armate stau faţă în faţă fiecare căutând să impue adversarului idealul pentru care luptă: „Libertatea popoarelor" de o parte, „Spaţiu vital" de altă parte.

Până la sfârşit, cine ar putea spune, care va învinge. Una însă ştim şi simţim tot mai clar: ca de atâtea ori în decursul istoriei, învingător va fi *adevărul*, singurul în stare să facă uitate ororile uciderii semenului, singurul în stare să zidească noua: Pace a lumii!

L. D

Corp material şi corp spiritual,

— care dominează 'n lume şi 'n vecinicie —

Ce este născut din carne, carne este şi ce este născut din spirit, spirit este. (Ioan 3, 6)

Nu ştiu cum, dar fără să vreau, mă gândesc că m'am născut, după cum cu toţii v-aţi născut, dintr'o plămădeală în corp material, în care sălăşlueşte un corp spiritual.

De bună seama că şi pământul a fost plămădit şi e bătrân de peste 7000 de ani, cu toate acestea există, n'a murit. Omul zice-se că îmbătrâneşte şi moare, eu zic: pământul deşi e bătrân, trăeşte şi a primit în sânul luî, atâtea trupuri strămoşeşti, pentru noi şi viitori, pământul este şi va fi tot tânăr, aşa şi omul, trupul — materia — cât şi sufletul — spiritul — va fi vecinic tânăr în vecii vecilor.

Cu toţii ne-am născut goi, săraci fără avere, tremurând de frig, flămânzi, strigând şi plângând după ceva. De nu era mama noastră dragă şi tatăl nostru scump poate şi muream. Ei au făcut ceeace şi alţii au făcut cu ei, ne-au îmbrăcat, încălzit, dat de mâncare şi mai târzi ne-au dat putinţa de a câştiga pâinea cea de toate zilele, apoi bogăţia sufletească şi cea pământească. Vă rog şi gândiţi-vă puţin la facerea lumii, cine a făcut toate acestea la cei dintâi oameni, când nouă ne-au făcut părinţii? Cine? Toţi oamenii din toate timpurile au crezut în ceva, în acel ceva ce conduce acest univers văzut şi nevăzut, mai bine zis natura lui Dumnezeu. Noi l-am numit Dumnezeu. El este pretutindeni un spirit în toate. Apostolul Pavel zice: „trăim, ne mişcăm şi suntem în el", iar spiritistul Giordano Bruno zice că împărtăşeşte această cugetare a apost. Pavel că este un spirit în toate, nu se află nici un corp, fie oricât de mic, unde să nu fie cuprinsă o părticică din substanţa dumnezeească, ce-l însufleţeşte".

Tot omul cu o minte sănătoasă dela cel ne 'nvăţat până la cel învăţat crede că aşa este şi se 'nchină spiritului, care pluteşte în întreg universul. Dacă n'ar fi nici noi nu am fi, nici lumea. Sunt apoi şi oameni deaceea cari tăgăduesc existenţa sufletului şi a lui Dumnezeu. Aceştia sunt aşa zişi oameni fără căpătâi sănătos, căci nu înzadar prorocul David îi numeşte „zi-s'a cel nebun în inima sa nu este Dumnezeu". Pe bătrânul Voltaire mulţi abaţi şi cardinali l-au osândit şi deochiat că ar fi fost ateu, însă B. P. Haşdeu ne spune: nu voiu uita niciodată cele două ceasuri, pe care le-am petrecut cu fiica mea la Ferney, în parcul şi în casa, în odăiţa de lucru a nemuritorului cugetător: la stânga dela poartă se înalţă o bisericuţă, deasupra căreia se citeşte: Deo erexit Voltaire — „Voltaire a ridicat-o lui Dumnezeu".

*) Un copil bun, fiul unui om bogat, învăţat, dar credincios, se îmbolnăvi greu şi muri, neputând fi scăpat de medici. Mai înainte de a muri el chemă pe tatăl său şi îi spuse: „Tată, te-am auzit de atâtea ori zicând către mama, că după ce omul moare nu mai rămâne nimic dintr'ânsul. Pe când mama îi zicea că Religia

îi spune, că sufletul omului nu moare odată cu trupul. Ci că odată şi odată şi trupul însuşi are să invie, şi, dacă a fost bun, are să trăiască o veşnicie lângă Tatăl din ceruri: Tată, spune-mi, te rog, acum când mor şi eu care este adevărul? Pe cine trebue să cred? Pe mama? Sau pe tine?"

La auzul acestor vorbe tatăl isbucni în plâns şi îi spuse: „Dragul meu copil, crede numai aceia ce a zis mama ta; pentrucă aceia ce ţi-am spus eu nu-i aşa de sigur, precum este ceiace ţi-a spus mama".

Mă gândesc şi vă gândiţi, la viaţa trăită pe acest pământ, că o trăim aşa cum trebuie? Ne gândim mai mult la trup şi bogăţie, decât la suflet şi sănătate? Eu zic că murim şi trupul — materia — trece în pământ, totaşa cum s'a născut gol, sărac flămând, în frig, viermii îl mâncă cum mâncă rugina fierul. Nimic nu se perde în univers. Substanţa îşi schimbă forma dar nu încetează niciodată să existe. Materia este vecinică prin aceia că rămâne din el un scrum de ţărână.

Dară sufletul? Acest spirit de viaţă trece în altă viaţă. Incotro? Mary Pickford ne spune că a găsit următoarele cuvinte într'o veche scriere ebraică. Iată-l:

„Şi timpul n'are să-i mai îmbătrânească
Pentrucă vor trăi deasupra acestei lumi
Şi vor fi asemeni îngerilor
Egali stelelor,
Şi vor fi transformaţi după cum vor dori
Trecând dela frumuseţe la sublim
Şi din lumină — în splendoare — "

Spiritul omului este o scânteie divină şi primeşte această scânteie imediat ce se naşte. Spiritul şi materia nu sunt una ci sunt două. Una este spiritul şi alta materia. Ei sunt despărţiţi înainte de naştere şi după moarte. Sunt împreună numai dela naştere până la moarte. Spiritul trăeşte în veci, patria lui este între cer şi pământ, nu-l vedem, nu-l putem pipăi, dar îl simţim pretutindeni, este în tot locul şi se mişcă în văzduh. „Vântul suflă unde vrea şi tu auzi vuetul lui, dar nu ştii de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine care e născut din spirit." zice evangh. Ioan.

Am un aparat de radio ascult Bucureştii, apoi imediat o mulţime de staţiuni şi ce repede sosesc undele acestea şi încă dela ce depărtări mari, aşa e şi cu spiritul, e pretutindeni în infinit.

Mulţi se 'ntreabă unde trăesc spiritele după adormire? Se vorbeşte de raiu şi iad, lumină şi întunerec, bine şi rău, înger şi diavol, oi şi capre, stânga şi dreapta, fericirea şi nefericire. Mare este deosebirea între a alege căci de spiritul nostru depinde cu ce s'a îmbogăţit în viaţa pământească primind una sau alta.

Spiritul omului cel bun după adormire petrece în chiar apropierea familiei sale, vede şi aude tot, este îngerul păzitor al celor dragi ai lui, cu un cuvânt este fericit. Spiritele cele mari şi curate, sfinţii creştinismului, înălţându-se până la Dumnezeu, devin mijlocitori între cer şi între pământ.

Spiritul omului cel rău după adormire petrece în locuri necunoscute şi neumblate, în peşteri, prăpastii, plânge şi se vaetă că nu poate ajunge acasă la ai săi, unde-l aşteaptă nevasta şi copiii, el nu ştie că a murit, cu un cuvânt este nefericit, numai cei vii mai pot ajuta prin rugăciunile lor.

Şi dupăcum am amintit mai sus fiecare după ale sale fapte va primi fericire ori nefericire, deaceea căutaţi mai mult şi hrăniţi lăcaşul spiritului vostru care locueşte în voi, cu cuvântul lui Dumnezeu şi faptele voastre cele bune, decât de pântece, căci pe această din urmă vermii îl mâncă, pe când spiritul nu-l mănâncă nici vermii, nici moliile, nici rugina, ci ea este comoara cea de aur de mult preţ.

Şi zic împreună cu cei mulţi că sfinte sunt cuvintele Apostolului Pavel care a zis: „Seamănă-se în stricăciune, sculase-va în nestricăciune: seamănă-se corp material, sculase-va în corp spiritual".

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

*) Ortodoxia, An. VII, Nr. 26.

Pe marginea bucoavelor.

Setea de necunoscut, gândul de a descoperi vestigiile vremilor m'a obsedat încă de pe băncile liceului, dar mai ales în ultimul an, când mi-se propunea sociologia.

De atunci nutresc gândul de a descoperi trecutul satului copilăriei. Visul a 'nceput a se realiza abia după ce m'am înscris la Teologie.

Aci, însă, prin îndemnurile insistent repetate ale cunoscutului istoric şi profesor Pr. Gh. Cotoşman, în vacanţa de Crăciun m'am apucat să descifrez trecutul lăsat de strămoşi, pe filele îngălbenite, roase de mâini şi picurate cu ceară ale cazaniilor, ce abundă în fiecare biserică din acest colţ de ţară, să şterg praful depus pe aceste relicve sfinte.

Aceste cărţi bisericeşti sunt de o importanţă

covârşitoare în ce priveşte trecutul unui sat, oraş sau chiar al unei provincii. Sunt adevărată istorie... „Ele sunt — după afirmaţia d. S. B. Mureşianu [1]) — singurele şi adevăratele noastre cronici, netăgăduite izvoare ale istoriei, oglindirea stărilor sociale şi culturale de atunci".

Aceste cărţi bisericeşti din cari sunt pline stranele noastre bănăţene, sunt majoritatea venite din Ţara Românească şi folosesc ca argument al legăturilor spirituale dintre cei de dincoace: Bănăţeni şi Ardeleni şi cei de dincolo de peste munţi din Ţara Românească.

Marea valoare a acestor cărţi bisericeşti constă în însemnările făcute marginal pe mai multe file fie în susul, dar mai ales în josul paginilor sau pe filele libere, de preoţi, dascăli sau ţărani cunoscători de buchii. Aceste însemnări sunt sau date particulare sau cu caracter local, general, preţioase pentru trecutul nostru istoric şi cultural.

Bunăvoinţa Pr. Romulus Suciu, parohul comunei Ticvanul-mic, mi-a pus la îndemână cheia celor două strane din biserica în care am primit baia botezului.

Descuind strana dreaptă am găsit numeroase cărţi de rit, legate în scoarţă de stejar şi piele. Inainte, aceste cărţi erau răvăşite prin toate ungherele bisericii. Datorită râvnei pr. R. Suciu, au fost adunate şi scuturate de praful ce se depuse pe ele, ca mai apoi să fie închise în cele două strane spre mărturire viitorului.

Se găsesc cărţi foarte vechi şi deci de o valoare reală. Astfel cea mai veche este „Cazania" de la Râmnic, ce datează din 1748, de care s'a ocupat şi d. I. Stoia-Udrea în Dacia [2]).

Această Cazanie „acum întâiu sau tipărit în zilele prealuminatului Domnn: Io Grigorie Ghica Voevodu întru alu douălea domnie. Cu blagoslovirea prea osfinţitului mitropolit: Chir Neofitu şi cu toată cheltuiala sfinţiei sale iubitoriului de Dumnezeu: Chir Climentu episcopul Râmnicului. In sfânta Episcopie a Râmnicului, anul de la facerea lumii 7256".

„Sau tipărit de cucernicul între preoţi Popa Mihai, Atanasie Popovici tipografu Râmnicianului".

Răsfoind această Cazanie, ce se găseşte într'o stare foarte bună, am găsit scris în josul paginilor următoarea însemnare: „Această sfântă şi Dumnezeiască carte ce se chiamă: Panceniă iastă a beserici dila Ticfani-mici şi iastă cumpărată cu bani gata florinţi: 15 iar carii din cei besericeşti adică din preoţi sau din grămătici sau din boieri sau din sichastri adecă din călugări sau din arhirei sau dintralte lirului strin, sau ori carii aru îndrăzni sau să o fure sau să o înstrineze sau să socotească neştină cu minte proastă ca să o înstrineze iară carii aru îndrăzni ca să o fure acela omu să fie anatema şi supt blestămul acelora: 318 sfinţi părinţi ce sau strâns la întâiul sobor dela Nicheia şi de alţi sfinţi părinţi ce au făcut al doilea soboru din Ţarigrad: 186 şi altreilea soboru din Efes: 200 şi de al patrulea soboru ce sau adunatu în Halchidon: 630 şi al cincilea soboru: 165 şi de al şasălea soboru 174 şi să isă vearsă maţăle cala Arie şi amu scrisu eu Ioan Nedici fratele popi Pavelu din Oraviţa cându amu fostu la Ticfani mici de amu învăţatu neşte câţiva copii carte aceasta amu scrisu pentru carii voru ceti să mă pomenească şi pre mine mai sus numitul Ioan la anul de la înoirea lumi: 1761 iaru dela zidirea lumi: 7269 în luna lu Noemvrie 27 de zile şi amu scrisu cu mână de ţărână şi mâna va putrezi iaru scrisoarea va sta în veaci: Amin".

Aceasta este cea mai lungă însemnare blestem pe care am găsit-o. Ea ne arată că în acelaş timp comuna Ticvaniul-mic n'avea un dascăl stabil, — în afară de preoţi — care să lumineze minţile la „nişte câţiva copii" cu duhul slovei de bucoavnă ci venea din Oraviţa.

O altă însemnare la finea Cazaniei e următoarea de dată mult mai recentă: „Amu scrisu în 5 Iunie 1871 Eu Preotulu Pavelu Trăilă şi amu scrisu cu mână de ţărână, mâna va putrezi, scrisoarea va rămânea în veciu: Amin".

Răsfoind mai departe bătrâneştile cazanii am găsit înca un blestem pe care-l voiu publica într'un număr viitor.

„Şi iată — scrie dl I. Stoia-Udrea [3]) — de pe filele ruginite de vreme şi roase de-atâtea degete aspre ce le-au răsfoit se desprind tot mai multe şi tot mai aievea figurile vechilor preoţi şi dascăli şi cărturari ai satelor... Le-a pierit de mult pomenirea, le-au putrezit fără de noimă tremurătoarele lor „mâini de ţărână" dar slovele lor colţuroase şi grele au rămas deapururea vii, comori azi regăsite, mărturie mare trecută peste veac".

Gheorghe A. Milovan.

1) „Dacia" — an. I Nr. 91 — 6 Noemvrie 1939.
2) Anul I Nr. 16 din 17 August 1939.
3) „Comori regăsite", Dacia An. I Nr. 16 din 17 Aug. 1939.

Toţi bunii Români
subscriu
Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Un cartier întreg de romi trec dela concubinaj la taina cununiei.

Pentru cei ce cunosc modul de veţuire a romilor, starea lor socială şi economică, mizeria crescândă în proporţie cu greutatea traiului, precum şi împrejurările de tot felul, va constata că şi viaţa lor religioasă a fost foarte puţin pusă la punct. Explicaţia acestui fapt, nu e greu de găsit, dat fiind angrenajul special de circumstanţe, în care se găsesc romii. Vara, romii, lucrează din greu cu întreaga lor familie. Iarna din contră, şomează şi se oftică cu întreaga familie în cea mai grea şi mare mizerie. Dar nu trebuie să aruncăm anatema pe ei. Este cum am spus, o fatalitate care-i paşte.

Romii, alminteri, sunt plini de calităţi. Vitalitatea extraordinară a rassei lor au făcut din ei, oameni cu foarte ascuţite simţuri artistice şi technice. De aceea mulţi din ei sunt muzicanţi virtuoşi şi technicieni vestiţi, dar în ceace priveşte viaţa lor religioasă a lăsat de dorit.

De comuna fruntaşă Ciclova Montană este legat şi un vestit cartier de romi. Semnalăm un fapt îmbucurător că aici Biserica este vie prin slujitorul ei, care a pus în valoare laturile sufleteşti ale romilor spre consolidarea morală a întregului cartier.

Părintele Vasile Creţu care este şi învăţător în acest cartier, a căutat în mai multe rânduri să ţină seamă de circumstanţele speciale ale romilor, căutându-le să le rezolve în chip minunat. N'aş fi bănuit niciodată că şi romii se pot decide să părăsească viaţa lor nelegiuită şi anticreştină pentru ca să-şi întemeieze căminu pe o realitate în duhul creştineştilor învăţături care luminează şi înalţă. Iţi era mai mare dragul să vezi pâlcuri de oameni vrâstnici, cu o nobleţă în suflet de pioneri ai Domnului, cum au cerut binecuvântarea Bisericii, prin pecetluirea cu Sfânta taină a cununiei, după cuvântul Scripturilor Sfinte.

Desigur că şi în jurul acestei chestiuni care a fost realizată cu o pasiune desinteresată, au mişunat suspiciuni şi calomnii.

Dar părintele Vasile Creţu, secondat de admirabila bunătate şi înalta înţelepciune a d-nei Ana-Maria Creţu cu a d-lui contabil Ion Baies în calitatea lor de nuni, au înlăturat toate pedicile, sfidând suferinţa şi dispreţuind intriga.

Căci trebue să se ştie, Biserica a aşezat căsătoria în rândul celor şapte taine, alături de Sf. Impărtăşanie. Cine, ar mai refuza, în timpurile de azi, aceste taine, acest act evident divin, fac o brutală inpietate şi o curată nebunie.

Cununia religioasă a fost întotdeauna înconjurată cu ceremonial. Ea trebuie trăită în conştiinţa tuturor. Pilda dela Ciclova este edificatoare. Şi romii comsimt să trăiască o viaţă intens religioasă.

Iosif Creţu.

ŞTIRI

Predici în Catedrală. In Dumineca lăsatului de carne a predicat păr. Isaia Suru, iar în Dumineca lăsatului de brânză P. S. Părinte Episcop Vasile.

Concert religios organizează azi, Dumineca Ortodoxiei, Corul Catedral din Caransebeş. Programul: Predica P. S. Păr. Episcop Dr. Vasile Lazarescu, G. Muzicescu: Acum slobozeşte, D. Cusma: Trupul lui Hristos, P. Cesnokov: Credul, S. Dragoi: Pre Tine Te lăudăm, G. Dima: Irmosul Intrării în biserică. Cond. de cor: prof. D. Cusma.

Intre candidaţii reuşiţi la alegerile de membri în Adunarea eparhială este şi părintele *Serafin Băianu* preot în Margina, ales în cercul electoral V Coşava, în locul căruia s'a publicat — din eroare — numele altuia. Facem cuvenita rectificare.

Miercurea şi Vinerea vor fi zile fără carne în toată ţara. Măsura luată de dl ministru Ionescu-Sisești e foarte bună, nu numai pentrucă se cruţă vitele de muncă, ci — mai ales — după însăşi motivarea ministrului Agriculturii, societatea românească se va obicinui să revină la adevărata tradiţie creştinească.

Finlanda a încheiat pace cu Rusia. După eroice lupte, finlandezii au fost constrânşi să încheie pace cu Rusia. Pacea impusă de ruşi este umilitoare pentrucă rupe din trupul ţării o parte importantă, totuşi eroismul dovedit de acest popor va rămâne de-a pururi proslăvit în istorie.

Pentru Muzeul eparhial a dăruit preotul Porfir Crisciu din Surducul-mic un exemplar din *Liturghia* lui Antim Ivireanu. Pe scoarţa cărţii — stejar îmbrăcat în piele — se vede foarte bine stema Voevodului Constantin Brâncoveanu.

Cartea se ţine în stare bună. Mulţumirile noastre păr. Crisciu pentru preţioasa danie!

Concurs

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6968 B. ex 1939 din 8 Decemvrie 1939, se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia a II de clasa II-a din comuna **Grebenaţ** protopresbiteratului Vârşeţului, devenită vacantă pe urma abzicerei preotului Adam Fiştea.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere 750 stân.□
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Grebenaţ, prin Prea On. Oficiu protopopesc al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Grebenaţ, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 17 Ianuarie 1940.

Preşedinte: **Nicolae Suciu.** Secretar: **Pavel Ştefan.**

2—3

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Ioan Geţia
adm. protopop.

Dumnezeiasca Liturghie

a Sfântului Ioan Gurădeaur.

Tipărită în zilele

Prea Inălţatului Nostru Rege CAROL II

Preţul lei 50

Convocare.

Nr. 1590 E 1940.

Delegaţii preoţimii, profesorilor, Academiei teologice şi Funcţionarilor dela Consiliul eparhial, precum şi protopopii tractuali, se convoacă la Adunarea generală anuală a membrilor fondului de ajutorare reciprocă a salariaţilor eparhiei Caransebeşului pe ziua de *26 Martie a. c., la orele 10 a. m.* în biroul Consiliului eparhial.

Obiecte:

Darea de seamă asupra gestiunii anului 1939.

Cauze curente.

Caransebeş, la 14 Martie 1940.

Episcopul: **† VASILE**

Secretar eparhial: **Presb. Petru Toma.**

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesorii:

VASILE RADU şi GALA GALACTION

din Inalta Iniţiativă a

MAIESTĂŢII SALE REGELUI CAROL II

Preţul lei 140.

La „Librăria Diecezană" din Caransebeş sunt de vânzare:

Prof. CONSTANTIN VLADU:

„Manual de Tipic"

cuprinzând toate serviciile din postul sfintelor Paşti. — Preţul 180 Lei.

Prof. CONSTANTIN VLADU:

ANTOLOGHION

cuprinzând toate serviciile divine din decursul anului. — Preţul 230 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

CENZURAT.

Anul LV | ...nsebeş, 24 Martie 1940 | Nr. 12

Foaia Diecezan...

Organul epar... ...rtodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

...APARE DUMINECA

Manusc... ...nsporaza şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar ba... ...bonamente şi inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipo... Libraria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş ... Caraş

O biruinţă românească în Coşteiu.

Sunt mai bine de două luni de când s'a dat menirii sale sfinte şi sfinţitoare biserica nouă din Coşteiu. — Vârset

Noul Sion al fraţilor noştri din Coşteiu înălţându-şi triumfător cupolele sale spre cer stă ca o mărturie solidă a unei voinţe de a înfrunta vremelnicia şi contingenţele ei trecătoare.

Intr'o parohie cu vrednicii româneşti neuitate, o falnică biserică românească însemnează astăzi continuitate, însemnează că tradiţia se menţine activă, dornică de a răzbi prin vremi şi vitregii.

Nu trebue să spunem că în calea spre devenire faptică această realizare s'a poticnit ades şi uneori foarte serios. Vinovaţi nu au fost coşteenţii cari au chivernisit bani şi au adunat economii pentruca odată şi odată să aibe o biserică demnă de hărnicia şi religiozitatea lor. Dar în clipele de bucurie românul nu caută vină şi vinovaţi.

Interesul stăruitor al bravilor locuitori, mereu alimentat de grija celor doi preoţi tineri dar inimoşi Octavian Trailovici şi Ioan Jumanca, a fost încununat de succes prin solicitudinea unor români cari îşi ascultă deopotrivă conştiinţa şi inima.

Prin zidirea frumoasei biserici din Coşteiu s'a realizat aievea o faptă ortodoxă şi românească.

Preotul Cuzman Lăpădat învrednicit să sfinţească provizor monumentala biserică a avut bucuria, deşi în miez de iarnă grea, să vadă acces nemaipomenit de popor din Coştei şi toate satele din jur.

De acum a încetat pentru ei interminabilele alergări şi ieremiade, a încetat teama că le rămâne de ocară sfânta Casă terminată abia pe jumătate. De acum sunt pe urmele marilor înfăptuitori de coruri, societăţi culturale şi Case naţionale cari au fost preoţii şi învăţătorii confesionali din Coşteiu; un Victor Trailovici decedat în mijloc de frământări şi oboseli chinuitoare, un Iosif Micu, Patrichie Rămneanţu şi alţii. Iar harnicii învăţători de astăzi au corul instalat, au svonuri ce-i cheamă pe unde sonore: să-şi desăvârsească opera, pentru sufletul acelora pe cari îi conduc.

Inregistrăm cu întârziere dar cu negrăită bucurie laudabila operă din Coşteiu. Dumnezeu să o binecuvinteze căci este făcută pentru preamărirea Lui!

Principiile Primatului Papal.

(Studiu Confesional)

... Inainte de a putea vorbi de desvoltarea principiilor papalităţii trebue să analizăm cele două răspunsuri date de Apuseni şi Răsăriteni cu privire la primat.

Primul răspuns al Apusenilor este bazat pe locul dela Matei 16, 18 unde aceştia socotesc că Mântuitorul însuşi a dat primatul lui Petru, ca acesta să aibă putere transmiţătoare la cei ce îl vor urma.

Orientalii discută problema primatului ca plecând dintr'o poftă de domnire a Episcopilor Romei, plus poziţia fericită a Romei din punct de vedere geografic şi politic.

Socoteala catolică e foarte frumoasă, măgulitoare, dar artificială. Iată ce spun ei: Roma eternă, în care locueşte magnificul Pontif nu este produsul Grahilor, al Cezarilor şi al lui Marcu Aureliu, căci aceasta s'a îngropat de mult în pământ. Valurile Barbarilor au îngropat-o aşa de adânc cum de adânc a fost îngropată Atena lui Pericle şi Catargina lui Hanibal. Tot ce au fost frumuseţi omeneşti cândva, azi numai sunt decât rămăşiţe, frânturi cari servesc să deştepte curiozitatea turiştilor ce rămân înmărmuriţi la vederea lor.

Roma chiar din aceste ruine ne vorbeşte că vieaţa ei nu s'a terminat, la baza ei este alt element mai îndestructibil, decât cel real care se pierde cu timpul. La baza oraşului etern s'a aşezat o putere străină fără voia şi ştirea nimănui dintre zidurile ei. Puterea veche — forţa — se ruinase şi îl luase o forţă nouă Dumnezeiască — ideea: „Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo eclesiam meam".

De fapt oricâtă mărire au aruncat asupra Romei alţi apostoli prin moartea lor, totuşi ea este esenţialmente oraşul lui Petru.

Nu putem înţelege aceasta decât, dacă cunoaştem pe acela, pe care Biserica de aproape douăzeci de veacuri şi-l revindecă de primul său Cap.

Dar când o instituţie a trăit două mii de ani şi când după două mii de ani este atât de puternică ca şi la început, este absurd şi nebunie a şicana puterea ei.

De două mii de ani se vorbeşte de omul şi sfântul care aşează cea dintâi piatră la temelia ei, de felul lui atât de energic, de devotamentul lui, de bunătatea lui încât nu poţi să nu-l iubeşti mai mult pentru sine însăşi, decât pentru înalta sa misiune.

Paginile Evangheliei dacă sunt citite cu destulă luare aminte — vei vedea parcă pe acest tip de plebeu cu picioarele sale mari, cu trăsăturile sale atât de curate, pe care Iisus l-a iubit atât de mult.

„Şi l-a iubit atât de mult Iisus şi l-a înţeles numai decât şi i-a iubit până şi defectele lui aparente şi mai simpatice dacă'i e posibil, chiar decât virtuţile lui măreţe. Căci e foarte evident că Iisus care se amuza dumnezeieşte dojenindu-l nu numai că i-a iertat şi puţinele greşeli, dar chiar l-a iubit pentru aceste greşeli, pentru că el înţelege bine a ceti generozitatea ce era în aceea ce noi ceilalţi oameni, numim „slibiciuni". Intâlnirea binecuvântată de Dumnezeu, cu Iisus în apropierea Lacului Tiberidei, îl scoate din lumea obişnuită şi-l chiamă să-l facă pescar de suflete.

Indată părăseşte mrejele cu fratele său Andrei, pleacă după El fără să ştie unde se duc; ştiau după atâta credinţă câtă aveau că nu pot să meargă decât spre bine. Iusufleţirea şi optimismul aproape exagerat sunt virtuţile dela început a le lui Simon — dealtfel prin aceasta a şi păcătuit.

A păcătuit când chemat de Iisus să vină pe mare — s'a temut şi a început să se cufunde. A plecat din Corabie către Iisus fără să cugete, de atâta credinţă, de aceea nici dojana n'a fost gravă, ci o dojană cu care Iisus se desfată admirându-şi ucenicii. Stima faţă de Petru — din cauza acestor incidente — nu scade ci din contră creşte. Este destul dacă se aminteşte dialogul magistral în care Iisus îi dă cheile Bisericii sale. Din omul cu gândurile de pescar se transformă şi se ridică deasupra oamenilor vrednici de a întemeia monumentul veşnic, pe care Invăţătorul veni să-l aducă oamenilor.

Iisus: Şi tu, ce zici cine sunt eu?

Simon: Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu, celui viu.

Iisus: Şi eu îţi zic tu eşti Petru.

„Prietenia, pe care Iisus o are pentru acest ucenic, din adâncul inimii, atinge acum culmea strălucirii divine. Intr'adevăr cea mai frumoasă sfinţire de Episcop, care a fost vreodată în istoria omenirii! Şi cât de simplă! Şi cum apare din ea iubirea împrumutată care uneşte pentru totdeauna pe Mesia cu ucenicul său!

George Mitrică.

(Urmează)

RECENZIE.

Dr. Nica Antim arhim. Misionarismul creştin între mahomedani în Orientul Apropiat.

Bălţi 1939 (Tip. Eparhială).

pp. 172 preţul 120 lei.

Dreptmăritoarea Basarabie, cu focarul misionar dela Chişinău cu sute de altare Monastireşti pururea înfocate de rugăciune şi cu doruri misionare nepotolite, ne trimite o lucrare ce împlineşte un simţit gol în literatura şi preocupările noastre misionare.

Am privit-o cu nesaţiu: misionarismul între mahomedani; iată însfârşit o lucrare de informaţie, caracter şi imbold misionar cu scopul înalt de a chema la lucru şi a arăta drumul paşilor misionari făcuţi şi cari ar trebui să se facă de acum înainte —; căci aceasta e lucrarea arhim. Nica.

Lucrarea este o caleidoscopică iniţiere asupra misiunii speciale a Bisericii-creştine printre musulmani începând cu *atitudinea blândă de resemnare şi suferinţă* a creştinismului, din momentul naşterii şi invaziunii crudului şi fanaticului mahomedanism, — trecând prin *atitudinea de ofensivă a dragostei* de a mărturisi pe Hristos prin cuvânt, faptă şi martiriu, — şi sfârşind cu *situaţia privilegiată* a activităţii misionare în timpurile noastre provenită prin schimbarea, drept că istorică, dar evident providenţială a organizării civilizate a lumii musulmane, a înmulţirii şi organizării misiunilor de azi şi mai ales a misiunii lor, fapt spre care tinde actuala organizare a lor.

Ne-am mulţumi cu atât dacă am vrea să dăm o informaţie de ziar şi ar fi de-ajuns pentruca să atragem atenţia asupra acestei lucrări, dar cuprinsul, forma de expunere şi interesul ce această lucrare îl deşteaptă cetitorului, cere ca să mărim schiţa prezentării ei:

Cartea, tipărită cu ales gust tehnic, se împarte în 10 cap. formând treptat o expunere istorică, geografică şi critică a misiunii creştine în lumea musulmană.

Pornind dela situaţia numerică, autorul îndeamnă, că pe lângă faptul îngrijorătorului număr de 250 mil. mahomedani prezintă o problemă serioasă pentru succesul lor misionar în dauna creştinismului în Africa şi China şi asupra însăşi a creştinilor de prin Abisinia şi Egipt. Această îngrijorătoare situaţie ridică necesitatea unei atitudini misionare a creştinismului răsăritean —, şi pentru aceasta este necesară cunoaşterea luptei misionare dusă până acum şi situaţia ei actuală. Şi autorul începe să depene firul atât de subtil al unei asemenea preocupări.

Cap. I. *Creştinismul şi Islamismul:* cuprinde începuturile şi istoria islamismului şi atitudinea lui Mahomed şi a urmaşilor lui faţă de creştinism. Aici privim naşterea mahomedanismului în leagănul tradiţiunilor şi politeismului arab, în mohorâtul veac al iudaismului decăzut şi 'n vântul primăvăratec al bisericii creştine din Arabia — şi tot în acest cap, se desfăşură în date clare şi informaţii precise de însemnări istorice, toată tragedia sabiei fanatismului musulman. Epoca învaziunii, epoca turcească a cuceririlor, epoca regimului miletelor (org. naţiunilor supuse), toate trec prin faţa noastră ca un film despălnind închisele cute ale hainei de întreită suferinţă purtată de creştini: *a*) lipsa de drepturi, *b*) umilirea, *c*) oprirea manifestării cultului şi a propagandei creştine, sfârşind cu *tributul de sânge creştin* care se transformă în armată musulmană fără inimă: ienicierii.

„Toate acestea însă n'au împiedicat ca Vestea cea bună să se afirme printre mahomedani" (p. 24).

Cele dintâi încercări misionare (cap. II) servesc confirmării acestui adevăr. Ele sunt: polemica, virtuţile creştine, suferinţele, atitudinea blândă şi *minunile*; arma răsăritului.

A doua cale: cruciadele; arma apusului, nu fac decât să mărească prăpastia. Alte căi: căile duhului le inaugurează Sf. Ioan Damaschinul, Nichita Acominatul, Petre Venerabilul, Francisc d'Assisi, Ignaţiu de Loyola ş. a. şi iarăşi Răsăritul cu pilda şi martiriul „părăsit în mâinile nemiloase ale islamismului şi fără vre-un ajutor din occident a dus singură crucea suferinţei (p. 40).

Apostolatul modern (cap. III) nu este mai puţin merituos în această privinţă. In Persia şi Arabia şi 1781 vine entuziastul misionar Henry Martyn traducând T. N. în limba indigenă inaugurând prin aceasta lucrul misionar de bază al tuturor societăţilor misionare venite pe urma lui — şi K. S. Phander care pune bazele apologeticei creştine în contra musulmanilor.

Urmaşii lor au urmărit cu sfinţenie aceşti paşi binecuvântaţi. In locurile sfinte (Siria şi Palestina) (cap. IV); Egiptul şi Arabia: (cap. V); Ţările Balcanice (cap. VI); (în toate aceste cap. se cercetează amănunţit istoricul, situaţia şi posibilităţile misionare) apoi ţinuturile Rusiei cu deosebire asiatice —, sunt locuri de osteneală misionară a lui „*Church Misionary Society*" care l-a dat H. Martyn, a lui „*Basel Mission*" care l-a dat pe Phander — a lui „*American Board*" care dă pe Levi Parsons. — Apoi The Egipt General Mission America. Arabien Mission şi alte

multe societăţi misionare ostenitoare în lucrul evanghelizării. Apoi se remarcă în deosebi activitatea misiunilor ruseşti: *„fr. sf. Gurie“* „Soc. bibl.-rusă“ „comitetul pt. traduceri“ şi mai ales „soc. misionară ortodoxă“, toate zidite pe străduinţele unui Gurie al ţarazacului, Inochentie mitr. de Moscova, prof. Ilmisski şi prietenilor săi — şi în deosebi e de remarcat faptul că misiunea rusească este singura care a înţeles marele rol al creştinilor indigeni în evanghelizarea musulmanilor, stabilind metoda de a sprijini cuiburile creştine existente dându-le chip de desvoltare după secoli de apăsare şi amorţire (p. 71); iar mijloacele lor în această privinţă sunt superioare: *monastiri, biserici, cumpărare de locuri sfinte* — ce devin centre misionare;; locurile de pelerinaj misionare prin însăşi această destinaţiune.

Atât acestor binefaceri cât şi celorlalte misiuni războiul mondiial le-a adus curmare şi stagnare.

Dar ceeace a oprit într'o parte războiul şi prefacerile politice din ultimul timp, aceea s'a câştigat în Orientul apropiat prin *Starea de azi a islamismului* (cap. VIII) prin *criza islamică:* setea de schimbare pollitică, culturală şi peste tot civilizatorie, setea de eliiberare de restricţiile vechi religioase şi fără sens, a lumii musulmane, care se potoleşte azi prin reformele fazei de renaştere şi umanism prin care trece R. A. (p. 129). Toate aceste îmbucurătoare revărimente pe cari autorul le şi descrie cu lux de amănunte, nu sunt în directa favoare a creştinismului: „musulmanii vor să se occidentalizeze dar înlătură pe Hristos“ (p. 131) pentru care lucru misiunea de azi şi-a schimbat metoda: ea acum este *de direcţie* şi *orientare* creştină. Prilejul misionar este minunat: „Islamul vrea să-şi dărâme casa sub care a stat 13 secole; vom şti noi oare să-l ajutăm să-şi clădească altă nouă în care să locuiască Hristos“ (p. 133).

La această întrebare răspunde (cap. IX): *obstacole şi nădejdi* — în care se face o cercetare critică bine motivată a tuturor faptelor cari au servit sau au oprit succesul misionar — şi se fac propuneri folositoare, pentruca în cap. ultim să vedem înfăptuirile noui şi nădejdile ce se leagă de starea actuală a misiunilor. Plin de informaţii, acest capitol înşiră imstituţii, fapte şi idealuri misionare a vremii noastre accentuând problema a) *colaborării* ce se impune misiunilor streine cu biserica creştină indigenă şi — b) *uniunii* tuturor misiunilor, de orice confesiune sau sectă ar fi, a cărei rezolvare pare a fi o atare soc. înfiinţată în Cairo — aceasta fiind de sigur reflexul actualei mişcări ecumenice din ţările europene şi de peste ocean, pentru apropierea confesiunilor creştine.

In încheere, autorul observă: „este nevoe de mijloace materiale mai îmbelşugate, de rugăciuni mai fierbinţi şi de vieţi care să se jertfească“.

Iată cartea care soseşte la timp, punându-ne în concertul ţărilor din Apus ce se interesează de soarta păgânilor, şi care ne cheamă la lucru în ogorul înţelenit al lumii musulmane. Înţelegevom noi aceasta? — Oricum; generaţia tânără a monahismului românesc răspunde acestei datorii şi informează sufletele doritoare de misiune prin cartea ce am văzut-o acum.

Păr. arhim. Nica merită lauda şi mulţumirea noastră şi răsplata darurilor dela bunul Dumnezeu.

• **I. I.**

Dintr'o biserică

Vorbiţi cu Dumnezeu, copii,
Vorbiţi prin rugăciune,
Din tot ce-i sfânt şi drept şi bun,
Luaţi — înţelepciune!

Cântaţi cu glasul îngeresc
La sfânta Liturghie
Şi plină de sfinţenie
Biserica să fie!

Părinţii voştri, osteniţi,
Să afle uşurare,
Văzându-vă cum vă'ndemnaţi
Din suflet, la cântare!

Şi când preotul din Altar
Ii binecuvântează —
Prin rugăciunea din Amvon
Mai mult îi uşurează.

Şi ei se duc la casa lor
Iubind învăţătorul —
Cum ştie el, prin şcoala lui
Să mângâe poporul.

Copii, vorbiţi cu Dumnezeu
In sfânta sărbătoare,
Cântaţi, lăudaţi mărirea Lui
Atotmântuitoare!

G. B.

ȘTIRI

Hirotonire. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a binevoit să hirotonească întru preot pe candidatul *Constantin Albu* pentru parohia *Sărăzani*.

O nouă biruinţă pe frontul misionar. In comuna Sân-Mihai s'au botezat în 16 Martie 11 copii de ai sectarilor nazarineni. Ziua aceasta a însemnat o adevărată sărbătoare pentru adevăraţii români, cari au umplut biserica. Naşul celor veniţi la calea cea bună este învăţătorul Ioan Florea, o adevărată „mână dreaptă" a celor doi preoţi: Cornel Cure şi Lazăr Cârdu, cari îşi înţeleg perfect de bine chemarea şi datoria lor.

Şcolarii în slujba Patriei. Inregistrăm cu multă bucurie că şcoalele din Caransebeş — de toate categoriile — ca şi cele de pe sate au organizat şezători şi serbări şcolare în favorul fondului pentru înzestrarea Armatei. Truda şcolarilor inimoşi a dat rezultate frumoase. Şi iată aşa avem pe tinerele noastre vlăstare devotate în serviciul Patriei, ceeace desigur le stă foarte bine. Laudă lor!

Fapte pilduitoare. În vremurile acestea de apocaliptică prăbuşire a atâtor lucruri omeneşti, care au părut indestructibile; în mijlocul valului de ură, care se rostogoleşte cu vuet peste faţa pământului, ucigând milioane de oameni; grija credincioşilor din parohia noastră Opatiţa, pentru biserica strămună, pe care o iubesc ca pe Casa Domnului, evidenţiază din ce în ce mai mult simţul de adevărată jertfă creştinească al lor şi le înalţă fiinţa.

Credincioşii acestei parohii, nici în trecut nu au nesocotit bunacuviinţă şi râvna pentru Casa Domnului, cu atât mai puţin astăzi, în aceste vremuri de groază şi întunerec sufletesc, bineştiind că, din Casa Domnului acum necontenit să înalţă rugăciuni ferbinţi, ca omenirea să se oprească de pe povârnişul uciderii, şi ca un viteaz să se ridice împotriva a tot ce este ură, violenţă şi înşelare.

Doi credincioşi ai acestei parohii, Todor Grozav şi Nicolae Ştefan Nr. 167, la sfatul şi îndemnul părintelui lor sufletesc Tiberiu Mărgineanţu, într'o binecuvântată oră a vieţii lor, s'au gândit că, îndeşert este comoara lor pământească, dacă nu au şi un dram de hrană duhovnicească.

Astfel, şi'au făcut cale şi prilej de mântuire, donând pentru biserica lor, primul 23 buc. acţiuni nominale emise de Banca Victoria din Arad, în valoare de 11.500 lei, iar al doilea 12 buc. în valoare de 6000 lei.

Fără alt comentar încrestăm aceste fapte ale credincioşilor noştri din Opatiţa, cari înmulţesc din zi în zi, cu câte o fală, fructul unei credinţe vii, generatoare de fapte, ca să servească pildă demnă de imitat în toate timpurile şi pentru creştinii de toată starea şi chemarea.

† Dimitrie Bâtea care în anul 1938/939 a frecventat clasa I-a a şcoalei noastre cantorale la inceputul anului şcolar curent n'a mai venit. Trimisese săracul un certificat medical spre a-şi justifica întârzierea... ca să nu piardă anul şcolar. Suferind de tuberculoză, Dumnezeu l-a luat dintre noi şi i-a uşurat durerea.

Odihnească în pace!

On. preoţi cari au primit calendare de părete sunt rugaţi stăruitor să trimită, ocazional sau prin poştă, costul acelor calendare.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial, Nr. 2864 B ex 1934 din 7 Maiu 1934, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia II-a** de clasa I-a din Caransebeş, devenită vacantă prin trecerea la cele veşnice a preotului Liviu Cornean.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 34 jug. 704 stj. p. şi anume:

a) Jumătate din parcela Nr. top. 2198, 2199, 2200 la locul numit „Cotul Sebeşului" în total 5 jug. 1441 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 3162, 3163, la locul numit „Racoviţa", în total 6 jug. 1237 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6193 la locul numit „Sub Lonţă", în total 8 jug. 1180 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6502, 6503, 6504, la locul numit „Lunca Grofului", în total 13 jug. 46 stj. p., de prezent arendată firmei Mundus din Balta-Sărată, conform contractului.

2. Birul parohial.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Locuinţă în natură.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi Sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului întru cât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de cl. I-a, având la bază examenul de bacaluareat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretensiune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 15 Martie 1940.

1—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6481 B. ex 1938, din 15 Noemvrie 1938, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia III-a** vacantă, de clasa I-a din **Caransebeş.**

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 33 jughere 880 stj. □ şi anume:

a) Parcela Nr. top. 3188, 3190, 3191, la locul numit „Racoviţa", în total 2 jug. 896 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 4943, 4953, 4954, la locul numit „Sub Teiuş", în total 9 jug. 64 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6260, 6261, 6262, dela Balta-Sărată, în total 7 jug. 407 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6423, 6424, dela locul numit „Lunca Grofului", în total 4 jug. 484 stj. p.

e) Parcela Nr. top. 932, 933, 934, din c. f. a comunei Caransebeşul-nou, la locul numit „La vii" (Zlagna), în total 10 jug. 579 stj. p.

2. Birul parohial.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Nefind casă parohială, va primi dela epitropia parohială, până la zidirea unei case parohiale noui, o sumă de 12.000 (Douăsprezece mii lei) anual pt. chirie

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului, întrucât vor avea:

1. Cvalificaţia recerută pentru parohiile de clasa I-a, având la bază examenul de bacalaureat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan de a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări, fără a formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila incunoştiinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc. Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 15 Martie 1940.

1—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6968 B. ex 1939 din 8 Decemvrie 1939, se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia a II de clasa II-a din comuna **Grebenaţ** protopresbiteratului Vârşeţului, devenită vacantă pe urma abzicerei preotului Adam Fiştea.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere 750 stân. □

2. Birul parohial uzitat.

3. Veniturile stolare uzitate.

4. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Grebenaţ, prin Prea On. Oficiu protopopesc al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Grebenaţ, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 17 Ianuarie 1940.

Preşedinte: **Nicolae Suciu.** 3—3 Secretar: **Pavel Ştefan.**

In conţelegere cu Oficiul protopopesc.

Ioan Geţia
adm. protopop.

Convocare.

Onor. membrii a Societăţii anonime „Craina" în lichidare din Iablaniţa se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară,

pentru ziua de **7 Aprilie 1940 ora 15** în localul sucursalei societăţii din Globucraiova.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a lichidatorilor şi aprobarea cheltuelilor de lichidare.
2. Desfiinţarea societăţii.

„Craina" S. A.
pentru comerţ în lichidare

„Banca Poporală“ Institut de credit şi economii ca soc. pe acţii în Caransebeş

Filiale: Bozovici, Teregova şi Buziaş. Expozitură: Eşelniţa.
Capital social Lei 10.000.000. Rezerve Lei 800.000.
Reg. soc. bancare 13/1934. Telefon No. 43.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului „Banca Poporală“ s. p. a. Caransebeş sunt învitaţi la a

XXXIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţine în Caransebeş la **18 Aprilie 1940, ora 12 a. m.**, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Designarea unui notar şi a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal.
3. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie. Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1939 şi raportul Consiliului de Cenzori. Darea absolutorului.
4. Distribuirea beneficiului net.
5. Fixarea remuneraţiei Consiliului de Cenzori pe anul 1940.
6. Alegerea Consiliului de Cenzori pe timp de 3 ani.
7. Propuneri în senzul statutelor.

Dacă în ziua prevăzută nu va fi reprezentat numărul de acţiuni cerut de statute, şedinţa adunării generale se amână pentru ziua de 25 Aprilie 1940, la aceeaş oră şi în acelaş loc, cu aceeaş ordine de zi, fără altă convocare, deliberându-se cu orice număr de acţionari prezenţi.

Consiliul de Administraţie.

N. B. Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiat, sunt rugaţi în senzul statutelor a-şi depune acţiile cu 3 zile înainte de adunarea generală în Caransebeş numai la institutul nostru, afară de Caransebeş la filialele din Bozovici, Teregova, Buziaş, Eşelniţa ori la Institutele care sunt membre ale însoţirii „Solidaritatea“.

„PÂRVOVANA“ Institut de Credit şi Economii ca soc. pe acţii în Pârvova.

Inscrisă în Registrul Bancar sub N-rul 16 din 1935.
Capital Lei 605.000. Rezerve Lei 521.000

Convocare.

Domnii acţionari ai băncii „PÂRVOVANA“ institut de credit şi economii ca societate pe acţii în Pârvova sunt învitaţi la a

XXXIII-a Adunare generală ordinară

care se va ţine în Pârvova la **21 Aprilie 1940 la ora 10 a. m.**, în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Designarea unui notar şi a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal.
3. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie, Bilanţul şi Contul profit şi pierdere pe anul 1939 şi raportul Consiliului de Cenzori. Darea absolutorului.
4. Distribuirea beneficiului net.
5. Alegerea a 2 membri în Consiliul de Administraţie cu mandat de 6 ani.
6. Alegerea Consiliului de Cenzori cu mandat de 3 ani.
7. Fixarea remuneraţiei Consiliului de Cenzori pe anul 1940.
8. Propunerea Consiliului de Administraţie pentru majorarea capitalului social la Lei 1.000.000 şi preschimbarea acţiunilor în titli á Lei 500.
9. Propuneri în senzul statutelor.

Consiliul de Administraţie.

N. B. Domnii acţionari cari doresc a participa cu vot decisiv în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-şi depune acţiile eventual şi plenipotenţele până la 18 Aprilie 1940 ora 12 a. m. la cassa institutului.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeş.

Port. Nr. 458/1938.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul Şef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeş în baza art. 102 din legea LX din 1881 şi în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma încheierei Judecătoriei mixtă din Caransebeş de sub Nr. 4501/1938, efeptuindu-se execuţiunea la 15 Martie 1939, în favorul urmăritoarei Parohia Ort. Rom. reprez. prin Dr. Nicolae Domăneanţu advocat în Caransebeş contra urmăritului, pentru suma de Lei 38.400 capital şi acces., mobilele sechestrate şi suprasechestrate cari s'au preţuit în 16.000 Lei şi anume:

1. Una toaletă albă cu oglindă, 2. două garderobe antice, 3. un credenţ cu vitrină, 4. un tablou gobelen, 5. un dulap pentru radio, 6. 12 buc. paturi de fier, 7. 12 buc. somere, 8. 3 răsboae pentru covoare, 9. două covoare roşii, 10. una maşină de cusut, se vor vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma încheierei Judecătoriei mixtă din Caransebeş sub Nr. 1398/1939 G. pentru încaserea creanţei de lei 38.400 capital cu 5½ % interese din 29 Septemvrie 1938 după suma de 33.600 lei şi spesele de lei 3057 stabilite până în prezent, se fixează licitaţie pe ziua de **12 Aprilie 1940 la orele 16** în oraşul Caransebeş la locuinţa urmăritei şi toţi aceia cari au voie a cumpăra sunt învitaţi cu aceia observare ca mobilele menţionate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitaţiei s'ar mai fi sechestrat şi mai înainte şi după această fixare de licitaţie şi din partea altor creditori şi aceştia au drepturi câştigate de acoperire asupra licitaţiei, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua şi în favorul acestora.

Caransebeş, la 18 Martie 1940.

Şef portărel **Dr. C. Stângu.**

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1289/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de firma Prima Casă de Păstrare din Caransebeş contra urmăritului Borca Ion (căs. cu Gander Sofronia) dom. în Crâjma, la cererea urmăritoarei, Judecătoria ordonă licitaţiunea execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 1/4 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Crâjma Nr. c. f. 68 Nr. de ord. A. II 2 Nr. top. 720 Fânaţ în Valea-Mare de 554 stp. preţul de strigare 432 lei, Nr. de ord. A. IV 1-2, Nr. top. 1157 Fânaţ în Seliş̧te de 865 stp. Nr. top. 1158 Arabil în Seliş̧te de 1357 stp. preţul de strigare de 1264 lei, Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 574 Arabil în Fântânele de 730 stp. preţul de strigare 368 lei, asupra 2/4 parte de sub B. 4, 6, din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 369 a comunei Crâjma Nr. de ord. A. I 1-2 sub Nr. top. 787/3 Fânaţ în Valea mare Nr. top. 788/2 Fânaţ în Valea mare (fără teritoriu) preţul de strigare de 1440 lei, asupra 1/4 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 370 a comunei Crâjma No. de ord. A. + 1 sub Nr. top. 1115 Arabil în Seliş̧te de 1146 stp. preţul de strigare de 576 lei, pentru încasarea creanţei de 14.300 lei capital, interese de 6% dela 7 Octombrie 1935, cheltueli de proces şi de executare de 3084 lei fixate până acum, cheltueli de 868 lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de 30 Martie 1940, ora 10 la Primăria comunei Crâjma.

Caransebeş, la 12 Iulie 1939.

Judecător **Leo Petö**. Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Librăria DIECEZANA Caransebeş

anunţă cucernicii preoţi şi onorata clientelă că în vederea Sf. Paşti şi-a aprovizionat depozitul cu un bogat stoc de obiecte bisericeşti:

Ornate (odăjdii) cu toate aparţinătoarele: Felon, Epatrahil, 2 Mănecuţe, 2 Aere, Acoperemânt pentru Sf. Potir şi Brâu din material din ţară şi din Lyon.

Stihare pentru Cucernicii preoţi.

,, pentru copii (ministranţi).

Tavă pt. anaforă, frumos executată din metal argintat.
Tavă pt. tasuri, îmbrăcată în postav.
Icoane de metal, argintat, Maica Domnului şi Sf. George.
Prăznicare, pictate pe metal.
Cruci pt. molitfelnic, fără post., din metal argintat.
Disc şi steluţă, din metal şi alpaca argintat cu picior şi fără picior.
Chivot de metal, argintat.
Cununi din alpaca, argintate.
Candele din metal şi alpaca argintate, bogat decorate, diferite mărimi.
Cutie pt. Sf. botez din alpaca argintat, pluşate, prevăzute cu cutiuţe pentru mir şi sf. oleu, burete şi foarfeci.
Cutie pt. cuminecarea bolnavilor din alpaca argint.
Copie din metal argintat.
Cruci din metal argintat şi din argint marcat de stat.
Cutii pt. păstrarea Sf. Cuminecături.
Pahare pentru mir.
Linguriţe.
Vase pt. apă şi vin, cu tavă.
Feşnice pt. o lumină, două şi trei lumini din metal argint.
Potir pentru sf. cuminecătură, diferite forme.
Cădelniţe din metal argintat, alpaca argintat, argint marcat bogat ornamentate.
Litiere.
Brâne pentru preoţi.
Policandre din alamă masivă turnată în stil bizantin cu 6 lumânări în greutate de 35 Kgr.
„ 12 „ „ „ „ 55 „
„ 18 „ „ „ „ 90 „
„ 18 „ „ „ „ 105 „
„ 24 „ „ „ „ 150 „
Sfeşnice de iconostas din alamă masivă în greutate de 35 şi 60 Kgr.
Sfeşnice de iconostas din alamă masivă (împărăteşti) de 100 şi 155 Kgr.
Evanghelie din metal, în întregime de alpaca argintat bogat cizelată.
Evanghelie de alpaca argintat cu colţuri pe pluş.
Ripizi.

Policandrele şi sfeşnicile de iconostas le furnizăm după comandă specială, tot după comandă specială furnizăm şi prapori, epitafe, faţă de masă pentru altar, perdele pentru uşile împărăteşti etc.

Toate obiectele sunt executate de maeştrii specialişti, cu respectarea stilului şi al caracterului ortodox.

Prin legăturile directe ce le avem cu cele mai renumite fabrici, putem procura Onor. comune bisericeşti orice fel de comandă, ceeace priveşte biserica.

Cucernicii preoţi şi creştinii darnici, sunt rugaţi să cerceteze magazinul nostru, unde vor fi serviţi ireproşabil.

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeș, 31 Martie 1940 — CENZURAT. — Nr. 13

Foaia Diecezană

Organul epa... ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș
Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Ma... ian... „7...

APARE DUMINECA

se inapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", ... abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Libraria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Adunarea eparhială.

Azi s'au întrunit la Caransebeș reprezentanții Clerului și Poporului din eparhie aleși dupăce, prin Decret-Regal, acum 5 luni s'a reactivat episcopia Timișorii, și deci eparhia noastră a fost restrânsă la poporții mai mici.

Inprejurările acestea au deschis calea **adevăraților** *reprezentanți aleși, aproape toți, după alte criterii decât cele din trecut. Eparhia noastră intră și în această privință în ritmul de viață bisericească, viu și rodnic.*

Un serviciu divin impunător. Liturghie arhierească, sobor de 6 și respectiv 7 preoți pe urma hirotonirii unui candidat și 2 diaconi — cu chemarea Duhului Sfânt. La finea liturghiei se săvârșește parastasul pentru mecenații și binefăcătorii eparhiei. Urmează un reușit „Concert religios" cu predică despre Crucea Domnului.

P. S. Părinte Episcop Vasile deschide în sfânta biserică Adunarea eparhială cu următoarea cuvântare:

Onorată Adunare eparhială!

După o prelungire de doi ani a mandatelor de membri în vechea noastră adunare eparhială, aleasă în anul 1932, pentru eparhia noastră împrejurări și evenimente însemnate din anul ce încheiem au adus cu sine necesitatea de a se ordona alegeri noui, în vederea restaurării supremei noastre corporațiuni reprezentative din eparhie.

Intre aceste evenimente cel mai însemnat este desigur, înființarea episcopiei din Timișoara. După un sbucium de mai bine de șapte decenii, sbucium în care s'au irosit atâtea energii, atâta avânt și însuflețire, care toate puteau fi puse mai cu folos în slujba ridicării Bisericii și a Neamului, anul 1939 ni-a adus, nouă Bănățenilor, mult dorita și cu atâta stăruință solicitata episcopie a Timișorii. Înțeleapta purtare de grijă și iubirea de Biserică și Neam a Majestății Sale Regelui Carol II, iubitul nostru Suveran, a pus capăt unui sbucium prea îndelungat și a resolvit o problemă de care s'au tot ferit atâtea regimuri politice de partid.

In înțelesul decretului-lege pentru înființarea episcopiei de Timișoara la 1 Aprilie se despart de noi două protopopiate întregi, al Buziașului și al Ciacovei și 11 sate din partea românească a protopopiatului Vârșețului cu un total de 73 parohii, 74 preoți și 55.685 credincioși.

Oricât de mari și dureroase ar fi jertfele de ordin moral și material ce eparhia a trebuit să le aducă pentru a înlesni înființarea nouăi eparhii, nu se poate să nu ne bucurăm, că prin noua aceasta ctitorie a Majestății Sale Regelui în viața de obște a provinciei noastre, în viața bisericească și culturală îndeosebi, intră un nou factor de îndrumare și consolidare, un nou far de lumină, un nou izvor de energie și element de înfrățire, chemată să închege viața românească din capitala provinciei noastre sub toate aspectele ei. Noua episcopie a Timișorii va fi singură chemată să emane, ca instituție divină, călăuzită de puterea harică, ce o adumbrește, acea putere de coeziune sufletească, atât de necesară pentru cimentarea raporturilor de frățietate și de intimă colaborare dintre diferitele straturi sociale ale populației românești din acest oraș. Totașa pentru eliminarea din organismul nostru etnic din acest oraș a tuturor otrăvurilor cu care l-au inficiat luptele politice intestine. Nădăjduim că de-asupra tuturor învrăjbirilor și sfășierilor ce mai mocnesc în multe suflete neînțelegătoare încă a duhului de împăciuire ce s'a sălășluit în vieața noastră publică, în jurul viitorului episcop, ca părinte înțelegător

şi iubitor al tuturor, fără deosebire, se vor grupa, fără rezerve, toţi oamenii de bine, dornici să-şi pună în slujba Bisericii şi a obştei credincioase tot ce au mai bun în sufletul lor, spre a face din noua episcopie, ca organ central al eparhiei noui, centrul dinamic, din care să pornească toate svâcnirile vieţii naţionale din eparhie.

Cu aceste nădejdi, înălţând smerit gând de profundă recunoştinţă căitre Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, pentru darul şi podoaba cu care a înzestrat capitala provinciei noastre şi rugând pe milostivul Dumnezeu să facă odihnă cu drepţii şi să veşnicească cu cunună de binecuvântare memoria tuturor celor ce au luptat în trecut pentru înfăptuirea acestui măreţ ideal bănăţean, dorim celei mai tinere dintre eparhiile surori grabnică şi deplină consolidare spre a răspunde cât mai de vreme tuturor aşteptărilor ce Ţara şi Biserica şi cu deosebire obştea bănăţeană o leagă de împlinirea misiunei ei.

Schimbându-se prin delimitarea episcopiei Timişorii teritoriul eparhiei noastre s'a impus necesitatea de a face o nouă împărţire a teritoriului eparhiei în circumscripţii electorale şi alegerea de noui membri în adunarea eparhială, vechea noastră adunare descomplectându-se.

In urma acestor împrejurări am fericirea de a Vă saluta cu părintească iubire ca pe nouii aleşi ai clerului şii poporului dreptcredincios din eparhia noastră.

Considerând împrejurările internaţionale extrem de critice ce şi-au impus constrângerea lor şi la noi în tot cursul anului trecut — a cărui gestiune o vom prezenta binevoitoarei examinări şi aprecieri a Dlor-Voastre — considerând că azi aceste împrejurări s-au agravat şi mai mult, Biserica noastră strămoşească trebue să se lase şi azi stăpânită şi călăuzită în toată activitatea ei de acelaşi profund şi puternic sentiment de răspundere pentru viitorul neamului ca şi în trecut, în aceleaşi împrejurări. Astfel şi azi va trebui să-şi pună — din acelaşi sentiment de răspundere — toate aşezămintele şi instituţiile ei în slujba salvării neamului şi teritoriului românesc cu atâtea jertfe întregit. Conştienţi de aceasta şi noi membrii celei mai înaltte corporaţiuni reprezentative bisericeşti din eparhia noastră va trebui să ne dăm silinţa ca prin lucrările şi hotărîrile noastre să contribuim cât mai mult la întărirea şi sporirea prestigiului Bisericii, spre a o pune în situaţia de a putea desfăşura maximul de efort spiritual de care este capabilă, în slujba ei de îndrumătoare şi ocrotitoare a aspiraţiilor şi destinelor neamului şi patriei noastre.

Onorată Adunare Eparhială,

Vieaţa şi activitatea Bisericii noastre ortodoxe române se identifică şi confundă, când este vorba de marile noastre interese naţionale, cu vieaţa de obşte a Ţării şi a Neamului. Durerile Ţării sunt durerile Bisericii ei, bucuriile Neamului bucuriile Bisericii, îngrijorările Naţiei îngrijorările sfintei ei Biserici.

Iată de ce în adunările noastre eparhiale se face totdeauna amintire de tot ceeace s'a petrecut mai însemnat în cursul anului ce încheiem, nu numai în vieaţa noastră bisericească ci şi în vieaţa de stat din Ţara noastră, de tot ceeace a sbuciumat, sau îndurerat Ţara ca şi de ceeace a adus bucurie sau îndreptăţite nădejdi de mai bine pentru viitorul Ţării.

Gândindu-ne deci la cele petrecute în cursul anului 1939 în vieaţa noastră publică, căreia i se integrează şi vieaţa noastră bisericească, nu putem retăcea durerea ce a încercat Ţara şi sfânta noastră Biserică prin moartea prematură a Celui ce a fost Prea-Fericitul primul Patriarh al României *Dr. Miron Cristea.* Ca pe unul care timp de 10 ani a împodobit cu activitatea sa arhipăstorească, atât de bogată în nepieritoare realizări, şi scaunul episcopesc al Caransebeşului, eparhia noastră l-a însoţit pe marele Arhipăstor pe ultimu-i drum pe acest pământ, împreună cu Ţara întreagă şi-i păstrează neschimbate sentimente de pioasă recunoştinţă.

Asemenea şi-a cernit sufletul eparhia noastră şi pentru dureroasa pierdere ce a suferit Ţara noastră, tocmai în aceste vremuri de grea încercare, prin nesocotita şi abominabila crimă ce s'a săvârşit asupra fostului prim-sfetnic al Tronului regretatul fost prim-ministru *A. Călinescu.* Infierând odiosul atentat eparhia noastră a depus şi pe mormântul acestui mare patriot şi neînfricat împreună-lucrător al Majestăţii Sale Regelui întru regenerarea, însănătoşirea şi pacificarea vieţii publice dela noi, cununa prinosului ei de recunoştinţă pentru tot ceea ce marele dispărut a înfăptuit spre binele Ţării şi al Bisericii noastre.

Tot în cursul anului trecut moartea ni-a răpit şi pe regretatul fost învăţător confesional şi multă vreme membru al Adunării noastre eparhiale directorul şcolar *Petru Savii.*

Iar acum câteva zile eparhia noastră a pierdut pe unul din cei mai distinşi fost membru al Adunării noastre eparhiale şi în acelaşi

timp unul din cei mai de seamă intelectuali bănăţeni, pe prof. *Dr. Ioachim Miloia*, fost director al Muzeului bănăţean din Timişoara.

Când facem aci pomenirea acestor iluştrii dispăruţi, să rugăm pe Tatăl-îndurărilor ca să le facă odihnă cu dreptii.

Onorată Adunare Eparhială,

Pentru a potoli durerea ce Ţara şi Biserica ei au simţit prin pierderile îndurate în anul trecut, Providenţa divină a rânduit ca, în fruntea instituţiunilor îndoliate prin aceste pierderi, să ajungă, pentru continuarea şi desăvârşirea operei începute de cei plecaţi dintre noi, personalităţi de incontestabilă valoare.

Aşa, cârma Bisericii noastre autocefale române a fost încredinţată I. P. S. Sale Patriarhului Nicodim Munteanu. Iar rodnica arhipăstorire a I. P. S. Sale în fruntea Mitropoliei Moldovei precum şi realizările de valoare ale I. P. S. Sale în timpul acesta scurt de mai puţin de un an ca patriarh al României, ne îndreptăţesc nădejdi de înălţare şi strălucire pentru sfânta noastră Biserică, într'un viitor nu prea îndepărtat. Dela această cea dintâiu întrunire a noastră, de când I. P. S. Sa a fost înălţat în scaunul patriarhal al Ţării, să înălţăm spre I. P. S. Sa omagiale gânduri de fiiască dragoste şi urări de îndelungată şi rodnică arhipăstorire.

Onorată Adunare Eparhială,

Din rapoartele Consiliului nostru eparhial ce Vă stau la îndemână, se poate cunoaşte că în aceste vremuri de îngrijorare şi grele încercări, sufletul poporului nostru dreptcredincios se cucereşte învăţăturii creştine a Mântuitorului Iisus Hristos mai mult ca oricând. Altfel cum s'ar putea explica fenomenul atât de reconfortant şi înduioşător, că pe lângă sporirea daniilor către biserici, pe lângă construcţii noui, renovări şi înzestrări de sfinte lăcaşuri şi odată cu subscrierea într'un elan impresionant de bonuri pentru înzestrarea armatei, toată obştea credincioasă din eparhia noastră s'a dovedit atât de mult pătrunsă de sentimentul solidarităţii naţionale şi al iubirii deaproapelui contribuind, cu mic cu mare, la îndulcirea situaţiei celor ce şi-au pus piepturile zăgaz nebiruit la hotare şi arătând o duioasă purtare de grijă, sub toate raporturile, faţă de cei rămaşi acasă fără ajutor şi lipsiţi, în urma celor ai lor, concentraţi la fruntarii. Nu este aceasta o dovadă de netăgăduit, că sfânta credinţă a strămoşilor noştri se confirmă a fi şi azi, ca de atâtea ori în vremuri asemănătoare în trecut, cel mai puternic element de închegare şi înfrăţire a tot ceeace este suflare românească în jurul idealului de unitate naţională şi integritate teritorială a Ţării. Şi astfel, drept cea mai rezistentă armătură a sufletului românesc, cea mai puternică fortificaţie şi cea mai desăvârşită înarmare împotriva a tot duşmanul şi contrarul? Când ne dăm seamă de acest adevăr, nu suntem oare, datori să sporim şi accentuăm în noi îndemnul de a ne strădui să intensificăm şi întărim în sufletul poporului dreptcredincios din eparhia noastră această credinţă mântuitoare. Indatorirea aceasta o are alături de preoţimea din eparhia noastră îndeosebi Adunarea noastră eparhială. Să dea bunul Dumnezeu ca prin lucrările sale din această cea mai înaltă corporaţiune reprezentativă a eparhiei noastre să se dovedească la înălţimea acestei îndatoriri. Cu această dorire şi smerită rugă, mulţumindu-Vă, cu părintească iubire, pentru că aţi răspuns la chemarea ce V-am făcut, declar sesiunea anului 1940 a Adunării noastre eparhiale deschisă.

Protejarea întunerecului.

Nu este un lucru de toate zilele să stabileşti care putere diriguitoare stă la baza evenimentelor istorice, *fatalitatea ori dreptatea*. Nu trebuie să mergem departe, fiindcă avem istoria neamului nostru care ne serveşte cu îndestulitoare dovezi în privinţa constatării adevărului. Cu câtă iscusinţă şi cu câtă brutalitate a tot fost direasă şi ferecată Austro-Ungaria, acest conglomerat de popoare, care pe faţă era silit să deie impresia unui stat fericit cu'n singur ideal, cel al stăpânitorilor, pe când în realitate fiecare naţionalitate îşi avea aspiraţiile ei sfinte, diametral opuse aparenţii. Conducătorii acestui conglomerat nici nu se jenau să spună că fatalitatea istorică pretinde să fie aşa ca două naţiuni să stăpânească iar celelalte naţiuni să fie roabe cari trebuie să moară pe câmpurile de luptă oridecâteori cineva s'ar atinge de ele.

Stăpânitorii mergeau cu'n pas mai departe şi afirmau, că naţionalităţile asuprite nici nu se pot gândi măcar la o altă fericire, decât la aceea pe care o au. Bunăoară fericirea Românilor era să acopere cu osemintele feciorilor lor toate câmpurile de răsboi ale Europei ca apoi cerând un tratament mai omenos, să găsească preaînaltele urechi dela Viena surde. Fatalitatea care ne

condamnă la soartea amară de a fi slugii chinuiţi ai altora se baza pe protejarea şi octroirea directă a întunericului. Curtea din Viena cunoştea perfect situaţia de nesuportat a Românilor din Ardeal şi cu toate astea zice Amin la omorîrea sălbatică a lui Horea, Cloşca şi Crişan. După ajutorarea Impăratului ca răsplată viteazul Avram Iancu e împins la disperare. Bisericeşte suntem şi mai aspru oprimaţi în numele Domnului Iisus Hristos. Când e vorba să se restaureze metropolia Ardealului, patriarhul din Carloviţ, (tot de Viena protejat) face pe niznai.

Dacă au fost atâtea popoare, cari se închinau focului, foştii noştri stăpânitori erau adoratori fervenţi ai întunerecului. După 1848 când dorul după libertate nu mai putea fi socotit ca o crimă, ci ca un principiu sfânt; ce muncă istovitoare de inimi trebuiau să depună bărbaţii noştrii providenţiali ca Şaguna, Babeş şi Mocioni în redactarea memoriilor cari politiceşte mergeau la Viena, iar bisericeşte la Carloviţ.

La opintirile lor sufleteşti de a face evident, ce era evident pentru întreaga lume, dreptul la limbă şi la lege, protectorii întunericului din Viena le răspundeau cu câte o fărâmă de nădejde. Dar fatalitatea de a fi sute de ani gâtuit un popor nu putea ţine până la sfârşitul lumii, fiindcă sfântul baccil al dreptăţii, deşi nevăzut lucra mereu şi descompunea la sigur tot ce făurea întunerecul până când în 1918 a troznit din toate încheieturile alcătuirea şi s'a prăbuşit pentru vecie.

Dar nici troznitura atât de groaznică nu i-a învăţat minte pe iubitorii de întuneric fiindcă ei şi azi croncănesc mereu nebăgând în seamă marele adevăr că nu fatalitatea conduce istoria omenimei, ci dreptatea.

Kaunitz, Metternich, Wohlgemut, Nádasdy şi ceilalţi mulţi nu au reuşit să dărâme dreptatea decât să-şi lege numele pe vecie de adorarea întunericului.

Cam ce au trebuit să sufere părinţii noştri dela fiii întunericului se vede foarte bine din o suplică pe care o aştern înaltului ministeriu la 24 Octomvrie 1849 şi din care citâm următoarele: „Episcopii sârbeşti aplicară toate mijloacele spre a închide românilor drumul de a veni la cultura intelectuală şi morală. Ei au făcut ca şcoalele românilor să cadă aşa de tare încât sau se desfinţară şi puţinele şcoale cari le ridicară comunităţile române cu spesele lor sau punându-le învăţători sârbeşti în loc de institutede cultură se prefăcuseră în institute de slavonizare.

In acest mod de lucrare batjocoritorii de toate drepturile omenităţii s'au distins mai ales între toţi ceilalţi fostul metropolit sârbesc Stratimirovich perzecutor notoriu al Românilor, care zicea adeseori că nimica nu-i mai urît decât limba română.

Intre atari împrejurări cultura naţiunei române firește nu putu să se desvolte, căci puterea care o exercitau sârbii peste români s'a menţinut cu atâta severitate încât toţi bărbaţii cari cutează a apăra interesele naţiunei şi a deştepta spiritul cel adormit se pun în pericol de a cădea sub perzecuţiunea lor care finea mai totdeauna cu exilul. Nu e greu de a pricepe pentruce capetele bisericeşti sârbeşti se purtau cu aşa mare intoleranţă către români dacă n'am observa că sârbii în acăror mână era supremaţia numărau abia la un milion iar subordonaţii români 3 milioane de suflete şi prin urmare această disproporţiune de proporţiune spre susţinerea predomniei lor nu se putea îndrepta almintrea, decât numai printr'o apăsare spirituală şi prin depărtarea tuturor bărbaţilor luminaţi din sânul naţiunei române. In acestea zace cauza principală pentru care au rămas în cultură naţiunea română şi preoţimea ei".

Petiţionarii nu puteau pune pe hârtie toată indignarea şi amărăciunea lor pe care o simţeau în egală măsură şi faţă de Curtea din Viena vecinic promiţătoare la suprafaţă şi apăsătoare în fond şi faţă de Carloviţ cari dădea drumul barbariei lui cu fiece ocaziune în numele lui Hristos.

Dreptatea istorică ne-a mai rămas datoare cu reactivarea episcopiei de Timişoara ca să-şi facă oficiul pe deplin. Bucuria aceasta nu este a noastră, cari mai avem şi alte bucurii, ci a părinţilor noştri, pe care i-a răsbunat în deplină măsură dreptatea istorică.

Stăpânirea şi duşmanii de pe vremuri şi-au dat mâna în opera de dărâmare a bisericilor româneşti pe pământ genuin românesc şi poate planul le reuşa dacă părinţii noştri din sărăcia şi munca lor nu acopereau din nou bisericile pe cari duşmanii le lăsau să se descopere şi nu clădeau alte lăcaşuri dumnezeeşti noui lângă vechile biserici româneşti din cari erau alungaţi.

Adoratorilor întunerecului în piei româneşti le aducem aminte că noi cei de azi suntem urmaşii mucenicilor de altădată.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

S'a stins un fiu al Banatului

Dr. Ioachim Miloia este un nume, care exprima o mare valoare pentru neamul şi Biserica românească din Banat. Un nume pe care ne-am obişnuit să-l vedem înscris la temelia tuturor acţiunilor, cari înalţă şi măresc prestigiul unui Neam, cari sporesc şi întăresc virtuţile lui şi împodobesc cu strălucire Biserica lui.

Un Ioachim Miloia facea desigur cinste oricărui neam, oricât ar fi de bogat în valori şi personalităţi de mare relief. De aceea, durerea noastră, provocată de dispariţia aceluia prin care Neamul nostru şi-a găsit cea mai înaltă, fericită şi armonică expresie, în cultură, în artă, în ştiinţă şi în virtute, nu-şi găseşte şi nu-şi va găsit multă vreme alinare.

A dispărut omul, dar vor rămâne vecinice realizările lui, faptele lui nobile, operile lui desăvârşite, sufletul lui mare. Ioachim Miloia nu va fi mort niciodată pentru Bănăţenii lui. El trăieşte şi va trăi în conştiinţa lor, în istoria lor, în arta lor, în Biserica lor.

Prea l-am întâlnit în toate manifestările vieţii noastre româneşti, culturale, naţionale şi bisericeşti din Banat, ca să-l putem uita vreodată.

El, care a răscolit — la propriu şi la figurat — sufletul şi pământul sfânt al Banatului, spre a descoperi comorile ascunse şi îngropate ale trecutului nostru bimilenar, comori din cari el a făurit cele mai puternice argumente istorice despre realitatea şi continuitatea neîntreruptă a vieţii daco-romane în Banatul Voevozilor şi al Banilor —, nu poate fi uitat.

Miile de piese arheologice, descoperite în solul Banatului, prin truda şi ştiinţa lui — câştigată în preajma columnei lui Traian din Roma eternă —, piese descifrate, etichetate şi catalogate în Muzeul Banatului, care rămâne opera lui exclusivă, vor constitui pentru toate vremile, cea mai grăitoare dovadă despre drepturile noastre sfinte asupra acestui pământ îmbibat cu sângele şi sufletul strămoşilor noştri, şi'n acelaş timp vor da mărturie posterităţii despre sufletul aceluia ce s'a ostenit cu aducerea lor la lumină.

Iar studiile lui istorico-arheologice, clădite pe fapte reale, pe dovezi plausibile, dovezi săpate în piatră ori metal, spre a înfrunta veacurile, constitue pentru istoria noastră naţională şi bisericească o pagină nepieritoare, la care mulţi vor alerga să se inspire.

In materie de arheologie, de săpături şi cercetări arheologice şi epigrafice, Ioachim Miloia a fost o autoritate neegalată şi necunoscută până azi între Românii bănăţeni. Va trece desigur multă vreme până când golul lăsat, prin dispariţia lui prematură, pe acest teren, va putea fi complectat.

Dar Ioachim Miloia, directorul Muzeului Bănatului şi al Arhivelor Statului, secţia Timişoara, va trăi între noi, veacuri de-a-rândul, şi prin minunatele lui chipuri de sfinţi, pe cari le-a eternizat, cu o măestrie de artist inspirat, pe pereţii multora din Bisericile noastre din Banat, între cari locul de frunte îl ocupă Biserica ortodoxă-română din Timişoara-Iosefin şi cea din Anina.

Sfinţii lui Miloia sunt sfinţi vii, de factură şi inspiraţie bizantină, cari te răpesc în sferele unde ei planează cu Fiul lui Dumnezeu, în jurul Tronului ceresc, slujind Dumnezeului celui vecinic; sfinţi cari îţi vorbesc despre nimicnicia acestei vieţi trecătoare, chemându-te la o viaţă îngerească, spirituală, biruitoare asupra păcatului şi asupra materiei.

Miloia arheologul, epigrafistul şi istoricul a fost armonic şi desăvârşit dublat de Miloia artistul şi pictorul, deopotrivă de valoros şi tot atât de greu de înlocuit, mai ales azi, când aşa zişii artişti îşi cheltuesc talentele şi energia spre a ataca, prin produsele lor plastice, sensualitatea şi pasiunile inferioare omeneşti, cari în loc să ridice, coboară şi pervertesc fiinţa umană.

Pentru Miloia pictura nu era o meserie. El a făcut din zugrăvirea Bisericilor un adevărat apostolat. Miloia a găsit în arta picturală mijlocul de a se transpune într'altă lume, mai bună, mai curată, mai senină: în lumea în care spiritul său acum gustă din plin dulceaţa, pe care n'a găsit-o pe pământ.

Arta picturală pentru Miloia a fost scara pe care sufletul său, doritor de înălţimi olimpice, s'a urcat la însăşi isvorul Harului, care a nimbat capetele sfinţilor pictaţi de el. Intuind, prin credinţă şi reflexie, Dumnezeirea în toată majestatea Ei, Ioachim Miloia a putut imprima Sfinţilor zugrăviţi de el o înfăţişare, care să-i apropie cât mai mult de prototipul lor.

In chipurile smerite ale sfinţilor lui Miloia, se reflectă însuşi sufletul pictorului, viaţa lui de adevărat creştin. Noi sesizăm în ele pe teologul Miloia, pe absolventul Teologiei noastre din Caransebeş, care, deşi îmbibat de multă ştiinţă filosofică, câştigată în Roma, de unde după 7 ani de muncă se întoarce încununat cu o licenţă şi două doctorate, în Artele Frumoase, în Litere şi Filozofie, — nu se lasă, ca atâţia alţii, abătut dela drumul pe care i l-au trasat cei trei ani de Teologie. Strălucitele lui studii din străinătate i-au adâncit şi mai mult convingerea, că baza

oricărei cunoştinţe este credinţa, care, după Clement Alexandrinul, conţine în mod virtual toată ştiinţa. Învăţătura multă nu l-a semeţit, nu l-a ameţit, ci dimpotrivă îi-a plecat fruntea şi genunchii în faţa Altarului, ajutându-l să descopere în Biserică şi în slujitele ei învăţături, comorile netrecătoare şi absolut necesare pentru mântuire.

Eparhia Caransebeşului, care a urmărit cu simpatie şi s'a bucurat de ascensiunea fiului său, rămâne neconsolată în faţa mormântului, care — sub coroanele de flori proaspăt presărate şi udate cu lacrimile unei soţii sdrobită de durere ale unor copilaşi nevinovaţi, rămaşi orfani dela vârsta de 3 şi 7 ani, şi ale tuturor celor ce l-au iubit şi apreciat, — cuprinde osemintele pământeşti ale aceluia ce a fost Dr. Ioachim Miloia.

Preotul Gheorghe Cotoşman

Aleşilor în Sinod.

Prin „Chemarea Duhului Sfânt“
De la finea Liturghiei
Poporul nostru V'a ales
Deputaţi ai Eparhiei.

V'ajute bunul Dumnezeu
Gândurilor Voastre bune,
Să daţi lumină Neamului
Şi Bisericii străbune.

Cu Prea Sfinţitul Episcop
Intr'o sfântă înfrăţire,
Sinodul să îmbrace azi
Haina sa de strălucire.

Şi chipul primului Păstor
Iar va fi în Adunare
Ca totdeauna — nevăzut
Vă dă binecuvântare.

Şi Doamne, cum ne-am bucura
Să porniţi cu bunătate;
Să ne-ajutaţi să risipim
Intunerecul din sate.

De câte ori în sărbători
Ţine şcoala şezătoare,
Veniţi la noi,
Să rostiţi o cuvântare.

Duh nou *ne trebuie acum*
Şi o nouă primenire
Cum spune şi la Psalm 50
Pentru a noastră mântuire.

Biserica va rămânea
Tot ca şi odinioară
In „Marea vieţii“ — **un far**
Peste veacuri şi popoare.

G. B.

† Dr. Ioachim Miloia.

Marţi în 26 Martie s'a stins din viaţă un bărbat în floarea vârstei, este Dr. Ioachim Miloia profesor al Şcoalei de Arte-Frumoase, şeful serviciului cultural dela Municipiul Timişoara.

O boală grea de cord îl rodea de aproape zece ani. Cu toate acestea bietul om muncea, chiar din greu, pentru organizarea şi coordonarea atâtor probleme şi preocupări de ordin cultural câte se cer într'un oraş ca Timişoara.

Dr. Ioachim Miloia, fiul blând al Ferendiei din Banatul nostru s'a născut acum 43 de ani din familie de dascăl confesional. Bursier al episcopiei noastre, ajutorat şi personal de răposatul episcop Badescu, după terminarea teologiei studiază Artele frumoase în Roma.

Revenind doctor în Istoria Artelor şi în Litere şi Filosofie este numit profesor la Şcoala Normală din Timişoara. Cu pregătirea sa frumoasă atrage atenţia cercurilor româneşti conducătoare, şi curând este numit director al Muzeului Bănăţean. Ajunge apoi succesiv profesor la Academia de Arte-Frumoase, asistent la Şcoala Politehnică, iar în timpul din urmă Şef al serviciului cultural.

Pregătit temeinic în cunoaşterea trecutului, Dr. Ioachim Miloia publică nenumărate studii despre comorile de artă presărate prin Bănat. Este cel dintâiu bănăţean care descifrează arta noastră veche de sub semnul trecutului, prin criterii ştiinţifice.

Ca membru în Adunarea noastră eparhială a debutat cu vre-o câţiva oameni de elită în câştigarea pe seama episcopiei noastre a Mânăstirii Sărace, al cărei istoric competent a fost.

Astăzi s'a redat pământului scump al Bănatului din care el a cules comori de artă şi de bogăţie spirituală românească. Il deplângem că ne-a părăsit prea curând, când lipsa oamenilor de ispravă e atât de simţită la noi.

Odihnească în pace!

ŞTIRI

Hirotoniri. Zilele trecute P. S. Părinte Episcop Vasile a binevoit să împărtăşească Sf. Taină a preoţiei candidaţilor: ierodiacon Justinian Dalea, pentru trebuinţele Catedralei, Ioan Negrei pentru parohia Moceriş şi Dr. Aurel Neda, numit capelan protopopesc în Oraviţa-montană.

Consistor plenar. Joi în 28 Martie s'a întrunit Consiliul eparhial plenar. S'au desbătut rapoartele secţiilor Consiliului eparhial către Adunarea eparhială: s'a numit protopopul Bocşei-montane în persoana preotului Dr. Nicoalae Iorgovan din Sân-Nicolaul-mic. Pentru protopopiatul Vârseţ a fost numit administrator preotul Cuzman Lăpădat din Ritişor, s'au luat apoi dispoziţii pentru întregirea protopopiatului Caransebeş şi Făget.

O atenţie binemeritată. Distingerea înaltă cu care P. S. Părinte Episcop Vasile a binevoit să împărtăşească pe Prea On. protopop R. G. Ancuşa, consilier referent al secţiei administrative bisericeşti, preoţimea noastră a încununat-o cu un preţios şi simbolic dar: *crucea de iconom stavrofor cu lanţ, din aur masiv.* O delegaţie de preoţi în frunte cu păr. *Isaia Suru* admin. protopopesc a înmânat Marţi în 26 l. c. frumosul dar. Adânc mişcat Prea On. protopop a mulţumit şi a răspuns că va rămâne şi de-acum acelaşi prieten al preoţilor, bătuţi adesea de multe vânturi şi cari totuşi îndeplinesc cel mai frumos şi mai greu apostolat în lume.

Concert religios aranjează cohorta F. N. S. dela Academia noastră teologică din prilejul Adunării eparhiale azi Duminecă nemijlocit după sf. Liturghie. Program: I. Vidu: Dumnezeule. G. Dima: Cu trupul, Predică: prof. Dr. M. Chialda, Porumbescu-Dima: De Tine se bucură, Vorobchievici: Iehova. Conducător de cor: prof. Constantin Vladu dela Academia teologică.

Convocare. Soc. de pescuit „PĂSTRAVUL" din Caransebeş îşi ţine Adunarea Generală *Duminecă, 7 Aprilie 1940 la ora 16* în sala mare a Primăriei.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial, Nr. 2864 B ex 1934 din 7 Maiu 1934, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia II-a** de clasa I-a din Caransebeş, devenită vacantă prin trecerea la cele veşnice a preotului Liviu Cornean.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 34 jug. 704 stj. p. şi anume:

a) Jumătate din parcela Nr. top. 2198, 2199, 2200 la locul numit „Cotul Sebeşului" în total 5 jug. 1441 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 3162, 3163, la locul numit „Racoviţa", în total 6 jug. 1237 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6193 la locul numit „Sub Lonţă", în total 8 jug. 1180 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6502, 6503, 6504, la locul numit „Lunca Grofului", în total 13 jug. 46 stj. p., de prezent arendată firmei Mundus din Balta-Sărată, conform contractului.

2. Birul parohial.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Locuinţă în natură.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi Sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului întru cât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de cl. I-a, având la bază examenul de bacaluareat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretensiune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 15 Martie 1940.

2—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 6481 B. ex 1938, din 15 Noemvrie 1938, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia III-a** vacantă, de clasa I-a din **Caransebeş.**

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 33 jughere 830 stj. □ şi anume:

a) Parcela Nr. top. 3188, 3190, 3191, la locul numit „Racoviţa", în total 2 jug. 896 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 4943, 4953, 4954, la locul numit „Sub Teiuş", în total 9 jug. 64 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6260, 6261, 6262, dela Balta-Sărată, în total 7 jug. 407 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6423, 6424, dela locul numit „Lunca Grofului", în total 4 jug. 484 stj. p.

e) Parcela Nr. top. 932, 933, 934, din c. f. a comunei Caransebeşul-nou, la locul numit „La vii" (Zlagna), în total 10 jug. 579 stj. p.

2. Birul parohial.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Nefind casă parohială, va primi dela epitropia parohială, până la zidirea unei case parohiale noui, o sumă de 12.000 (Douăsprezece mii lei) anual pt. chirie.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului, întrucât vor avea :

1. Cvalificaţ'a recerută pentru parohiile de clasa I-a, având la bază examenul de bacalaureat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan de a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări, fără a formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 15 Martie 1940.

2—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

PRIMA CASSĂ DE PĂSTRARE DIN CARANSEBEŞ SOCIETATE PE ACŢII.

Capital vărsat Lei 5,000.000. Rezerve Lei 558.589.

Cont la Cec Nr. 89025.

Inscris în registrul bancar No. 7 din 9. XI. 1934.

Convocare.

Domnii acţionari ai „Primei Casse de Păstrare din Caransebeş Societate pe Acţii" sunt invitaţi la

63-a Adunare generală ordinară,

care se va ţine în Caransebeş, la **20 Aprilie 1940 la orele 11 a. m.** în localităţile institutului.

Ordinea zilei:

1. Alegerea a doi acţionari pentru autentificarea procesului-verbal.

2. Raportul Consiliului de Administraţie, al Consiliului de Cenzori şi prezentarea conturilor la fine de an' Propunerea referitoare la întrebuinţarea beneficiului net. Descărcarea de gestiune a Consiliului de Administraţie şi Consiliului de Cenzori.

3. Fixarea remuneraţiei a Consiliului de Cenzori pe anul 1939 conform art. 25 a statutelor.

4. Modificarea art. 21 al. 1 din statute.

Textul vechi: Adunarea generală va alege 3-10 cenzori.

Textul nou: Adunarea generală va alege 3-10 cenzori şi 3-10 cenzori supleanţi.

5. Alegerea Consiliului de Administraţie.

6. Alegerea Consiliului de Cenzori şi supleanţelor.

Caransebeş, la 23 Martie 1940.

Consiliul de Administraţie.

N. B. Conform art. 28 din statutele institutului: Consiliul de Administraţie a hotărît ca: „acţionarii cari vreau să ia parte la Adunarea generală trebuie să depună acţiunile lor cu 5 zile înainte de întrunire la casa societăţii".

PRIMA CASSĂ DE PĂSTRARE DIN CARANSEBEŞ SOCIETATE PE ACŢII.

Capital vărsat Lei 5,000.000. Rezerve Lei 558.589.

Cont la Cec Nr. 89025.

Inscris în registrul bancar No. 7 din 9. XI. 1934.

Convocare.

Domnii acţionari ai „Primei Casse de Păstrare din Caransebeş Societate pe Acţii" sunt învitaţi la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ţine în Caransebeş, la **20 Aprilie 1940 la orele 12 a. m.** în localităţile institutului.

Ordinea zilei:

1. Alegerea a doi acţionari pentru autentificarea procesului-verbal.

2. Raportul Consiliului de Administraţie referitor la lichidarea institutului.

3. Alegerea lichidatorilor.

Caransebeş, la 23 Martie 1940.

Consiliul de Administraţie.

N. B. Conform art. 28 din statutele institutului: Consiliul de Administraţie a hotărît ca: „acţionarii cari vreau să ia parte la Adunarea generală trebuie să depună acţiunile lor cu 5 zile înainte de întrunire la casa societăţii".

„Banca Banatului".

Institut de Credit şi Comerţ, societate pe acţiuni în Caransebeş (Jud. Severin).

Capital şi Rezerve 4 810,796 Lei.

Reg. Soc. Bancare nr. 9 din 3 IV. 1935.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi comerţ „Banca Banatului" societate pe acţiuni în Caransebeş se învită la a

XX-a adunare generală ordinară,

care se va ţine **Joi în 25 Aprile 1940 la orele 16,** în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea şi constituirea adunării.
2. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie şi raportul Comisiei de Cenzori.
3. Aprobarea Bilanţului pe anul 1939 şi distribuirea beneficiului net.
4. Descărcarea Consiliului de Administraţie şi a Comisiei de Censori de gestiunea anului 1939.
5. Propuneri în sensul statutelor.
6. Alegerea Comisiei de Cenzori conf. Art. 36 din statute.

Caransebeş, la 29 Martie 1940.

Consiliul de Administraţie.

P. S. Pentru participarea cu drept la vot la adunarea generală, domnii acţionari sunt rugaţi în sensul art. 21 din statute a depune acţiunile ce posed şi dovezile de plenipotenţe cu 3 zile înainte de adunarea generală la cassieria institutului.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1927/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul firma Agricola Foncieră din Bucureşti contra urmăriţilor Popovici Petru dom. în Iaz, Liuba Nicolae, Matei Nicolae dom. în Bolvaşniţa şi Suciu Pavel dom. în Cârpa, la cererea urmăritoarei, Judecătoria ordonă: licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 3/12 parte de sub B. 6 a lui Liuba Nicolae din imobilul înscris în c. f. a comunei Bolvaşniţa Nr. c. f. 188 a comunei Bolvaşniţa cu menţinerea dreptului de uzufruct viager de 1/3 parte intabulat sub C. 3-4 în favoarea lui Liuba Zarie şi soţia sa Guran Maria, precum şi de 1/4 parte intabulat sub C. 10 în favoarea văd. Maria Nicolae Liuba născ. Sârbu din Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 1150 Fânaţ în Şes de 1 jug. 274 stp. Nr. top. 1151 Păşune în Şes de 272 stp. preţul de strigare de 3088 lei. A. + 1 Nr. top. 425 Grădină în Seliţte de 280 stp. preţul de strigare de 427 lei. A. + 2 Nr. top. 426 Grădină în Seliţte de 249 stp. preţul de strigare de 416 lei. A. + 3. Nr. top. 449 Grădină în Seliţte de 1 jug. 313 stp. preţul de strigare de 3224 lei. A. + 4 Nr. top. 474 Grădină în Seliţte de 1189 stp. preţul de strigare de 1880 lei. A. + 5 Nr. top. 670/1 Arabil în Pribole de 314 stp. preţul de strigare de 304 lei. A. + 6 Nr. top. 686/1 Fânaţ în Pribole de 1 jug. 381 stp. preţul de strigare 1928 lei. A. + 7 Nr. top. 706 Fânaţ în Pribole de 1581 stp. preţul de strigare de 1544 lei. A. + 8 Nr. top. 738 Fânaţ în Pribole de 1212 stp. preţul de strigare de 1184 lei. A. + 9 Nr. top. 756 Arabil în Serova de 655 stp. preţul de strigare 360 lei. A + 10 Nr. top. 838 Grădină în Serova de 3 jug. 177 stp. preţul de strigare de 8400 lei, porţiunea de proprietate de 9/48 parte a aceluiaşi de sub B. 6 înscrisă în c. f. Nr. 189 a comunei Bolvaşniţa cu menţinerea dreptului de uzufruct intabulat sub C. 2-3 şi C. 14 în favoarea celor sus arătaţi din imobilul Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 76 Grădină în intravilan de 97 stp. Nr. top. 77 Casa Nr. 39 cu curte în Intravilan de 105 stp. preţul de strigare de 12.000 lei; 1/16 parte de sub B. 20 a lui Liuba Nicolae din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 217 a comunei Bolvaşniţa sub Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 416 Moara în Seliţte preţul de strigare 800 lei cu menţinerea dreptului de uzufruct viager de 1/4 parte de sub C. 4 intabulat în favoarea văd. Maria Nicolae Liuba născ. Sârbu; imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 217 a comunei Bolvaşniţa înscris ca proprietatea lui Matei Nicolae Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 406 Grădină în Seliţte de 140 stp. preţul de strigare de 944 lei. A. + 2 Nr. top. 470 Grădină în Seliţte de 377 stp. preţul de strigare 2544 lei, A. + 3 Nr. top. 547 Arabil în Seliţte de 1187 stp. preţul de strigare de 2608 lei; porţiunea de proprietate de 4/12 parte de sub B. 6 a lui Matei Nicolae din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 220 a comunei Bolvaşniţa Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 25 Grădină în Intravilan de 128 stp. Nr. top. 56 Casa Nr. 29 cu curte în Intravilan de 72 stp. preţul de strigare de 10.000 lei; 1/2 parte de sub B. 1 a lui Popovici Petru din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 392 a comunei Iaz. Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 285/2 Casa Nr, 127 cu curte în Intravilan de 58 stp. Nr. top. 286/2 Grădină în intravilan de 192 stp. preţul de strigare de 12.000 lei; imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 370 a comunei Cârpa înscris ca propietatea lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) sub Nr. de ord. A. I. 1-4 Nr. top. 174 Casa Nr. 87 cu curte în Intravilan de 97 stp. Nr. top. 175/1 Grădină în Intravilan de 63 stp. Nr. top. 175/2 Grădină în Intravilan de 63 stp. Nr. top. 176 Casa Nr. 145 cu curte în Intravilan de 77 stp. preţul de strigare 100.000 lei şi tot din această coală de c. f. însă cu menţinerea dreptului de uzufruct viager intabulat sub C. 1 în favoarea Drozilei Toma Suciu născ. Cadariu, imobilul Nr. de ord. A. + 7 Nr. top. 1540 Arabil în Faţa Terovei de 1580 stp. preţul de strigare de 3660 lei; 12/576 parte de sub B. 9 a lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 528 a comunei Cârpa sub Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 427/1 Moara în Intravilan de 6 stp. preţul de strigare de 5000 lei; în fine 2/4 parte de sub B. 14 a lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) din imobilul cuprins în c. f. Nr. 549 a comunei Cârpa sub Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1433 Grădină în Satul Bătrân de 886 stp. preţul de strigare de 2768 lei; 1/2 parte de sub B. 8 a lui Popescu Petru din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 212 a comunei Bolvaşniţa Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 413/2 grădină în Seliţte de 518 stp. preţul de strigare pe 1032 lei; imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 491 a comunei Bolvaşniţa înscris ca propietatea lui Popescu Petru Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 412/1 Grădină în Seliţte de 133 stp. preţul de strigare de 528 lei; imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 526 a comunei Bolvaşniţa înscris ca propietatea lui Popescu Petru Nr. de ord. A. + 2 Nr. top. 412/2 Grădină în Seliţte de 94 stp. preţul de strigare de 376 lei, 2/6 parte porţiunea de proprietate a lui Matei Nicolae din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 612 a comunei Bolvaşniţa Nr. de ore. A. I. 1-2 Nr. top. 1298 Fânaţ în Dealu Pleşiu de 1196 stp. Nr. top. 1294 Fânaţ în Dealu Pleşiu de 470 stp. preţul de strigare de 1344 lei; 6/18 parte porţiunea de proprietate de sub B. 5 a lui Matei Nicolae din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 613 a comunei Bolvaşniţa Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 405 Grădină în Seliţte de 360

lei preţul de strigare de 480 lei. A. + 2 Nr. top. 471 Grădină în Seliște de 73 stp. preţul de strigare de 900 lei, 6/18 parte porţiunea de proprietate a lui Matei Nicolae din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 684 a comunei Bolvaşniţa Nr. de ord. A. I. 1-3 Nr. top. 1544 Fânaţ în Dialu Striminoşii de 1557 stp. Nr. top. 1545 Grădină în Dialul Striminoşii de 1 jug. 287 stp. Nr. top. 1546 Arătură în Dialul Strimiinoşii de 1 jug. 787 stp. preţul de strigare de 9502 lei; 6/20 parte de sub B. 2 a lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 753 a comunei Cârpa Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 2334 Fânaţ în Botie de 5 jug. 160 stp. preţul de strigare de 4400 lei anume: cu menţinerea dreptului de uzufruct viager intabulat sub C. 1 în favoarea Droziliei Toma Suciu născ. Cadariu, 2/6 parte de sub B. 4 a lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 756 a comunei Cârpa cu menţinerea dreptului de uzufruct viager intabulat sub C. 1 în favoarea Drozilei Toma Suciu născ. Cadariu Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 1555 Fânaţ în Faţa Terova de 1 jug. 90 stp. Nr. top. 1556 Fânaţ în Faţa Terova de 650 stp. preţul de strigare de 1248 lei; 13/27 parte a lui Suciu Pavel (căs. cu Corici Ana) de sub B. 1 din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 755 a comunei Cârpa cu menţinerea dreptului de uzufruct viager intabulat sub C. 1 în favoarea Drozilei Toma Suciu născ. Cadariu Nr. de ord. 1-4 Nr. top. 1563 Grădină în Faţa Terovei de 804 stp. Nr. top. 1564 Grădină în Faţa Terova de 804 stp. 1565 Grădină în Faţa Terova de 885 stp. Nr. top. 1566 Arătură în Faţa Terova de 1108 stp. preţul de strigare de 6544 lei; pentru încasarea creanţei de 663.410 lei capital, interese legale dela 3 Mai 1931, cheltueli de proces şi de executare de 16.700 lei fixate până acum, cheltueli de 5416 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **13 Aprilie 1940 ora 10** la primăria comunei **Bolvaşniţa,** pe ziua de **13 Aprilie 1940 ora 3 d. m.** la primăria comunei **Cârpa** şi pe ziua de **15 Aprilie 1940 ora 10** la primăria comunei **Iaz.**

Caransebeş, la 9 Octomvrie 1939.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Penttru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.

Librăria DIECEZANA Caransebeş

anunţă cucernicii preoţi şi onorata clientelă că în vederea Sf. Paşti şi-a aprovizionat depozitul cu un bogat stoc de obiecte bisericeşti:

Ornate (odăjdii) cu toate aparţinătoarele: Felon, Epatrahil, 2 Mânecuţe, 2 Aere, Acoperemânt pentru Sf. Potir şi Brâu din material din ţară şi din Lyon.

Stihare pentru Cucernicii preoţi.

„ pentru copiii (miniştranţi).

Tavă pt. anaforă, frumos executată din metal argintat.

Tavă pt. tasuri, îmbrăcată iin postav.

Icoane de metal, argintat, Maiica Domnului şi Sf. George.

Prăznicare, pictate pe metal.

Cruci pt. molitfelnic, fără post., din metal argintat.

Disc şi steluţă, din metal şi alpaca argintat cu picior şi fără picior.

Chivot de metal, argintat.

Cununi din alpaca, argintate.

Candele din metal şi alpaca argintate, bogat decorate, diferite mărimi.

Cutie pt. Sf. botez din alpaca argintat, pluşate, prevăzute cu cutiuţe pentru mir şi sf. oleu, burete şi foarfeci.

Cutie pt. cuminecarea bolnavilor din alpaca argint.

Copie din metal argintat.

Cruci din metal argintat şi din argint marcat de stat.

Cutii pt. păstrarea Sf. Cuminecături.

Pahare pentru mir.

Linguriţe.

Vase pt. apă şi vin, cu tavă.

Feşnice pt. o lumină, două şi trei lumini din metal argint.

Potir pentru sf. cuminecătură, diferite forme.

Cădelniţe din metal argintat, alpaca argintat, argint marcat bogat ornamentate.

Litiere.

Brâne pentru preoţi.

Policandre din alamă masivă turnată în stil bizantin cu 6 lumânări în greutate de 35 Kgr.

„	12	„	„	„	55	„
„	18	„	„	„	90	„
„	18	„	„	„	105	„
„	24	„	„	„	150	„

Sfeşnice de iconostas din alamă masivă în greutate de 35 şi 60 Kgr.

Sfeşnice de iconostas din alamă masivă (împărăteşti) de 100 şi 155 Kgr.

Evanghelie din metal, în întregime de alpaca argintat bogat cizelată.

Evanghelie de alpaca argintat cu colţuri pe pluş.

Ripizi.

Policandrele şi sfeşnicile de iconostas le furnizăm după comandă specială, tot după comandă specială furnizăm şi prapori, epitafe, faţă de masă pentru altar, perdele pentru uşile împărăteşti etc.

Toate obiectele sunt executate de maeştrii specialişti, cu respectarea stilului şi al caracterului ortodox.

Prin legăturile directe ce le avem cu cele mai renumite fabrici, putem procura Onor. comune bisericeşti orice fel de comandă, ceeace priveşte biserica.

Cucernicii preoţi şi creştinii darnici, sunt rugaţi să cerceteze magazinul nostru, unde vor fi serviţi ireproşabil.

Având în vedere că ceara s'a urcat, tot astfel şi fitilul

pentru aceste motive Fabrica Eparhială de lumini de ceară a fost obligată să urce preţul lumânărilor de ceară, la 440 lei kg.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.**

Anul LV

CENZURAT.

...ansebeş, 7 Aprilie 1940

Nr. 14

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fizeş

Foaia Diecezană

Organul eparh... todoxe române a Caransebeşului

...ARE DUMINECA

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manuscrisele ...ază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pe... ente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

România
25 bani Posta

Desbaterile Adunării eparhiale.

După trei sferturi de veac eparhia Caransebeşului, reactivată prin înţelepciunea marelui mitropolit Andrei, cu concursul nemuritorilor bănăţeni — al fraţilor Alexandru şi Andrei Mocioni şi Vincenţiu Babeş — începând cu anul de mântuire 1940, intră într'o nouă fază a vieţii sale.

Şaptezeci şi trei de parohii din 64 de sate care au contribuit în tot acest răstimp la consolidarea şi progresul Episcopiei Caransebeşene, primind, în schimb, şi ele binecuvântare şi dar de întărire naţională românească şi ortodoxă creştinească dela scaunul vlădicesc din Caransebeş — iată s'au despărţit dela trunchiul eparhiei noastre şi aşteaptă de acum izbăvirea prin sceptrul ocrotitor şi îndrumător al chiriarhului ce va să vie în fruntea episcopiei noui a Timişorii.

Profund mişcătoare a fost clipa în Adunarea noastră eparhială — ţinută pentru acest motiv mai de vreme — în care s'a hotărît a se trimite Adunării eparhiale de constituire a Timişorii o telegramă cu doriri de bine şi progres, iar parohiilor despărţite de noi un circular pentru vecinicirea şi întărirea legăturii de dragoste ce trebue să rămână între noi toţi, fiii aceluiaşi pământ bănăţean.

Telegramă omagială s'a trimis apoi, în aplauzele unanime ale Adunării eparhiale, Inalt Prea Sfinţitului Nicodem Munteanu, Patriarh al României.

Noua configuraţie a Adunării noastre eparhiale, după cum bine s'a relevat, prezintă o garanţie că nivelul preocupărilor Adunărilor eparhiale din trecut se va menţine la noi şi de aci înainte. Este simultan şi o menţinere pe linia trecutului, a tradiţionalismuiui conservator şi întăritor. Dovadă că multe locuri sunt ocupate de fiii unor vrednici bisericani din trecut ai Bănatului. Alături de cei mai vechi, membrii noui vor face aici şcoala pregătitoare a elementelor de elită în viaţa noastră constituţională bisericească.

Amintirea de către P. S. Părinte Episcop a unei scrisori trimise de Dr. Mihai Gropşianu către Adunarea eparhială de care se simte sufleteşte legat şi de care vrea să rămână şi în viitor, impresionează deosebit de plăcut şi chiar înduioşător Adunarea.

In cele patru şedinţe, timp de două zile Adunarea noastră eparhială s'a ocupat intens de toate problemele vieţii noastre bisericeşti, dupăcum aceasta s'a arătat în rapoartele prezentate.

Validându-se mandatele nou aleşilor deputaţi, în perfectă ordine — din 18 cazuri numai 3 au fost contestate — s'a procedat la reconstituirea tuturor corporaţiunilor — cum se şi publică în altă parte a foii.

Ample şi deosebit de importante desbateri a provocat — în legătură cu raportul secţiei administrativ-bisericeşti — plaga concubinajului, cu urmările lui: lipsa de prunci şi mortalitatea infantilă. Apelul făcut de Adunare către societăţile religioase, se impune cu necesitate, căci numai activând acolo unde se cere, aceste societăţi îşi pot justifica existenţa.

Desigur şi concursul organelor administrative cântăreşte mult, căci cuvântul preotului nu are întotdeauna putere convingătoare, totuşi acţiunea de combatere şi îndreptare a relelor năravuri dela sate trebue urmărită cu atenţie de toţi factorii conducători ai vieţii săteşti! Problema scăderii natalităţii în Bănat este mult mai

complexă; fiind o problemă de Stat, Biserica singură nu o poate soluţiona.

In legătură cu viaţa bisericească, un distins membru îşi exprimă indignarea sa împotriva reprezentării pe scena „Teatrului Naţional“ din Bucureşti, cu scopurile lui de misiune culturală, a piesei „Marele duhpvnic“ cu conţinut jignitor pentru slujitorii Bisericii noastre. Adunarea hotărăşte trimiterea unei telegrame de protest către Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Nicodem şi o alta d-lui ministru al Cultelor Dr. Iancu Nistor.

Nu ar trebui să stăruim mai mult asupra acestei chestiuni. Nu putem totuşi să ne exprimăm îndeajuns mâhnirea, suprinderea şi nemulţumirea că se admite *astăzi* — şi în timpul Marelui Post — pe scena *Teatrului Naţional* din *Capitala* Ţării noastre o piesă în care se batjocoreşte formal Biserica şi slujitorii ei. Nădăjduim că pe urma telegramelor trimise se va interveni pentru scoaterea acelei piese din repertoriul teatrului.

Raportul secţiei culturale a arătat că anul espirat a însemnat pentru eparhia noastră un an de frumoase realizări. S'au tipărit cărţi, s'a publicat un impunător anuar al Academiei teologice şi a apărut Monografia eparhiei Caransebeş, unică în viaţa cultural-bisericească a eparhiilor.

Privitor la problema edificiilor şcolare s'au desvoltat ample şi interesante discuţii, încheindu-se cu convingerea că o intervenţie din nou la On. Guvern se impune pentru clarificarea situaţiei Bisericii în legătură cu acele averi. Cu atât mai mult cu cât cultele minoritare reintră azi rând pe rând în exerciţiul drepturilor lor asupra astor tel de averi. Se mai ia şi hotărîrea de a se interveni din nou în ceeace priveşte trecerea Şcoalei normale de învăţători din Caransebeş sub autoritatea şi conducerea Episcopiei.

Subliniate cu aceeaşi însufleţire au fost şi realizările Episcopiei pe teren economic, îndeosebi ridicarea mânăstirii de maici „Sf. Ilie dela Isvor“ de lângă Vasiova.

Anul îngrijorărilor care a trecut a pus pe răbojul istoriei din eparhia noastră strădanii şi realizări de seamă. Dacă membrii noui Adunări eparhiale vor colabora cu centrul în spriritul aceleiaşi munci şi în ritmul aceleiaşi însufleţiri, în viaţa eparhiei noastre roadele acestei colaborări se vor resimţi curând.

Peripeţiile unor finanţe.*)

II.

Conform promisiunei făcute în numărul 10 ex 1940 al acestui organ oficial voi schiţa în continuare fazele mai de căpetenie, prin cari au trecut finanţele eparhiei noastre în cei zece ani după Marea Adunare, ţinută în Alba-Iulia la 1 Decemvrie 1918, la care dată s'a proclamat unirea noastră cu Ţara-Mamă.

Eşind din războiul mondial învingător principiul autodeterminării popoarelor, pe temeiul acestui principiu şi cu ajutorul primit dela aliaţi, a luat fiinţă România întregită.

Amăsurat proclamaţiei dela Alba-Iulia s'a constituit Sfatul Naţiunei române, ca reprezentanţă a Marei Adunări, iar ca organ executiv s'a ales un Consiliu dirigent.

Actul Unirii a fost prezentat regelui Ferdinand în Bucureşti de o delegaţie, compusă din doi episcopi şi doi miniştrii, predându-i-se cu acest prilej stăpânirea asupra pământului românesc din Ungaria.

Cu acestea s'au îndeplinit formele cuvenite. Inscăunarea faptică a puterii României noui însă nu s'a putut face imediat pe toată linia în urma unor împrejurări nefavorabile, cari apăsau din greu teritorul Banatului.

Iată cum s'au desfăşurat evenimentele, descrise în fuga condeiului.

Ostaşii reîntorşi de pe front s'au trezit în vârtejul unui haos, din care la început nu se ştia ce se va alege.

In mijlocul dezordinei se ridicară mai întâi socialiştii, inspiraţi de doctrinele preconizate de bolşevism.

In timpul acela se vorbia de o republică a Banatului, ceeaca s'a dovedit a fi o iluziune de scurtă durată, căci nu peste mult intrară în Banat trupe sârbeşti.

La câtva timp sârbii se retrag, cedând locul unor unităţi ale armatei franceze, care se instalaseră în punctele mai însemnate ale Banatului.

După aşteptare enervantă de luni de zile în sfârşit s'au delăturat greutăţile şi în luna August 1919 apar primele detaşamente româneşti pe pământul Banatului, primite de populaţie cu nespusă bucurie.

Preluând românii imperiul şi în acest colţ de ţară, epoca de nesiguranţă s'a risipit pe întreg cuprinsul eparhiei noastre.

Cât a durat timpul nesiguranţei finanţele eparhiei Caransebeşului nu-şi puteau urma cursul lor normal, fiind condamnate la stagnare.

*) Vezi Nr. 10 din 1940 al „Foii diecezane“.

Apoi au fost puse în faţa unei reforme sociale, împreunate cu mari frământări.

Dupăcum ştim războiul a scos la suprafaţă idei de cuprins revoluţionar, cari cu orice preţ trebuiau aduse la îndeplinire pentrucă aşa pretindea duhul vremii.

Promisiunea regelui Ferdinand, făcută soldaţilor în tranşee, că după terminarea războiului vor primi pământ, ajunsese la scadenţă.

Decretul-lege, apărut în scopul înfăptuirii aşa numitei reforme agrare investează statul cu drept de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Se dispune exproprierea proprietăţilor imobilare fără deosebire de caracter şi întindere ale persoanelor morale, ale instituţiunilor, fundaţiunilor etc.

Instituţiunile, alarmate de aceste dispoziţiuni radicale, sunt învitate de Consiliul dirigent la Alba-Iulia, unde prin reprezentanţii lor iau parte la consfătuirea, ce a avut de scop familiarizarea instituţiunilor cu măsurile, ce aveau a se lua în vederea executării reformei agrare.

La această consfătuire am avut cinstea să reprezint eparhia noastră.

In definitiv rezultatul obiecţiunilor ridicate din toate părţile a fost, că dispoziţiunile prea radicale îndeosebi în ce a privit interesele Bisericii, fură îmblânzite.

Fiind situaţia generală de aşa natură încât reforma trebuia făcută, am înaintat declaraţiunile ce s'au cerut cu privire la pământurile eparhiei, oferind Consiliul eparhial spre expropriere de bună voie atâta pământ, cât după lege era expropriabil în interesul populaţiei.

La provederea tipăriturilor cu multele date, întâmpinarăm greutăţi, fiindcă cartea fonciară nu consuma cu cadastrul, cadastrul nu acoperea starea faptică şi starea faptică diferea de cartea fonciară.

O altă urmare a alipirei provinciilor româneşti la Ţara-Mamă a fost reglementarea referinţelor valutare.

In anul 1920 se schimbă coroanele ungare, primindu-se pentru câte două coroane câte un leu. Astfel scad fondurile şi fundaţiunile eparhiei cu 50%, la jumătatea lor valoare, ceeace a fost o lovitură financiară destul de grea, din care abia după ani de zile s'a recules eparhia.

Lovitura aceasta a suportat-o episcopia fără nici un resentiment, de vreme ce Biserica şi preoţimea fuseseră recompensate în altă parte.

In unul din numerii viitori voi relua firul expunerei, pe care o întrerup acum.

Aurel Moacă.

Despre protestantizare.

Stau faţă în faţă, desprinse de *trupul unitar* al creştinismului, cele trei mari confesiuni: ortodoxă, rom. catolică şi protestantă.

De *trupul ortodox doctrinal*, însă, stau îndepărtate numai două confesiuni: cea rom. catolică — mai aproape şi cea protestantă — mai departe.

Marca apostolică tradiţională, în credinţa şi în vieaţa creştină, o păstrează, intransigentă în fidelitatea ei, *numai ortodoxia.*

Dacă în credinţa dogmatică paza vigilentă exclude din germene orice pericole de pervertire a doctrinei, în vieaţa ortodoxă încep a pătrunde *virusuri confesionale străine* din ce în ce mai periculoase, care încep, din ce în ce mai făţiş, a periclita curăţia, deci şi însăşi existenţa acestei vieţi.

In Biserica ortodoxă începe a pătrunde cutropitor *primatul protestant al administraţiei.*

Partea practică este partea prin excelenţă protestantă, pe care această confesiune o amănunţeşte şi o utilizează demagogic până la exces.

Evadarea temerară protestantă din cadrele doctrinale rom. catolice nu are nevoie de tezaur nou şi bogat pentru suflet, ea caută cucerirea mai uşoară, dar de mai mari efecte, trupească, materială.

Deaceea: nu credinţa, ci necredinţa; nu sufletul, ci trupul; nu teoria, ci praxa; nu creştinismul cultivator, ci cel administrativ.

Protestantismul transformă, deaceea, cultul în predică exagerată şi interminabilă; protestantismul părăseşte cultivarea credinţei, înlocuind-o cu raţiunea autonomă subiectivă; el nu se mai adresează sufletului, ci trupului şi numai lui: prin asistenţă exagerată, caritate exagerată, sentimentalism exagerat.

Nu importă dacă e superficialism deghizat, sau fariseim extern sterp!

Acest nou creştinism protestant *al trupului*, al formei goale externe, al materiei, al biroului, al administraţiei începe a pătrunde şi în Biserica noastră ortodoxă.

Nu mai căutăm sufletul bolnav, ci bandajul cât mai decorativ extern; nu mai păstorim suflete, ci trupuri; nu mai lucrăm pentru suflete, ci pentru trupuri.

Clădim biserici măreţe şi ne ostenim ani îndelungaţi, neglijând complet bisericile interne sufleteşti ale credincioşilor, care în acest timp rămân în paragină.

Clădim biserici de piatră şi pline de podoabă, care stau pildă frumoasă de activitate protestantă, dar părăginim, tot protestantic, bisericile sufleteşti ale credincioşilor noştri.

Clădim case naţionale şi cazinouri, ba şi

farmacii — toate pentru ajutorul şi desfătarea trupului —, dar am uitat de sufletul sărman şi sărac în credinţă — ca cel al protestanţilor — al celor ce ne sunt supuşi mai întâiu cu el.

Ne-am învăţat să ne preţuim numai după activitatea noastră văzută, materială, biruocratică, administrativă.

Lucrătorul plin de osteneală pe ogorul sufletelor este cotat leneş de confraţi, greşit în pastoraţie, zănatec în păreri.

Căci sutele de biserici sufleteşti ortodoxe nu se văd pe lângă biserica protestantă ce fiecare dintre noi şi-o ridică (pentru ochii lumii).

Ne protestantizăm vieaţa ortodoxă, grijim de cele ale trupului, părăginim locaşurile sufleteşti, care sunt sărăcite, îndurerate şi păgâne.

Şi cât de fericite ar putea fi?

Grijim de grajdurile trupului, de roboteala gurii, de tresăltarea cărnii.

Ne-am învăţat să cucerim trupuri şi pentru ele să lucrăm într'o goliciune protestantă, mai păgână în fariseism ca la ei.

Ba am început a ne cultiva numai vredniciile administrative, care numai ele recomandă şi numai ele sunt valoarea Bisericii ortodoxe!!

Părăsim plina de osteneală cale spre cucerirea ortodoxă a sufletelor!

Şi partea ce ne-o alegem este partea plină de roboteală a Martei, despre care Domnul nostru Iisus Hristos, înainte de primatul protestant administrativ de azi, a zis: „Marto, Marto, pentru multe lucruri te îngrijorezi şi te frământi tu, dar *un singur lucru trebueşte*. Maria şi-a ales partea cea bună, care nu i-se va lua". (Lc., 10, 41-42).

DR. PETRU REZUŞ.

Pe marginea concertului religios.

Un mare înţelept al trecutului, spune într'o carte prăfuită de vreme că rugăciunea, credinţa nefăţărită şi adevărata muzică, apropie mult pământenii de divinitate. Ele ridică spiritul deasupra frământărilor de zi, dau glas de tânguire zădărniciilor evidente şi dovedesc măreţie mai presus de orice măreţii.

In adevăr, aceşti factori au şi stat la temelia tuturor religiilor superioare ce străduiau — până la creştinism — în căutarea Supremei Fiinţe.

Toate necazurile veacurilor au adus cântări de preamărire Celui ce le întruchipa crezul. Căci simţămintele se cer exteriorizate.

Acestea, îmi duc gândul la o realitate ce stă drept dovedire celor înşiruite: la concertul religios al studenţilor teologi, desfăşurat în biserica catedrală din prilejul Adunării eparhiale, după înălţătorul serviciu dumnezeesc, săvârşit de P. S. S. Dr. Vasile Lazarescu şi de un mare sobor de preoţi.

Au fost clipe de ridicare sufletească, clipe în care judecata îngenunchiază şi în care îşi dovedeşte fiecare ins micimea dusă până la inexistenţă, faţă de veşnicie şi faţă de dumnezeire, niciodată cuprinsă de mărginita minte a muritorilor.

Prea frumoasele cântări de preamărire date în alesul program, au legat inimile credincioşilor de trăire superioară, descătuşându-i din cătuşele terestrului.

Acordurile compoziţiilor lui Dima, Vidu, Porumbescu şi Worobchievici, au străbătut suflete, au vorbit cuvinte de slavă ce întăresc credinţa şi înduplecă răutatea...

O melodie bisericească, oricât de înălţătoare ar fi ea, dacă nu-şi găseşte interpretarea firească, rămâne doar literă moartă. Greul şi meritele, revin conducătorului şi apoi elementelor executante.

Corul teologilor, cu bogată activitate, prin deosebitul interes, prin marele şi înţeleptul sprijin al P. S. S. Dr. Vasile Lazarescu şi prin străduinile neîntrecutului profesor de muzică, d-l Constantin Vladu, a dat cântărilor strălucire, suflet creştinesc şi măreţie.

Acela, care dă vieaţă notei, e dirijorul. El are rostul pe care-l are artistul în interpretarea rolului şi căruia-i revine bună parte din izbânda repertoriului sau a părţilor interpretate. E un colaborator efectiv. Prin glasul său, prin bagheta sa, vorbeşte autorul.

Intr'o compoziţie, sunt împletite sumedenie de sentimente ce trebuesc exprimate fidel. Şi acestea se câştigă prin pătrunderea textului, prin redarea lui. Interpretul trece peste literă şi-i dă suflet din sufletul lui...

Au fost înmănunchiate toate acestea în bucăţile executate de corul teologilor, condus de d-l profesor Constantin Vladu.

„Dumnezeule", „Cu trupul", „De Tine se bucură", „Iehova" — poate cele mai frumoase portative ale muzicei noastre religioase — au fost expresia celor mai sublime simţăminte de credinţă şi înaripată mergere spre înălţimile nepătrunse de raţiune.

Şi, aceasta e chemarea muzicii bisericeşti.

Ion B. Mureşianu

Smerenia şi trufia.

(τρυφή)

De vrea cineva să ştie ce-i întunericul, acela să privească lumina soarelui şi ca să-ţi dai seama de iarna opacă, compară aceasta cu timpul plăcut al primăverei; de vrea cineva să ştie cât e de urît diavolul, să-l asamene cu un înger. care contraste punându-le faţă în faţă, va lumina ca axioma filosofică: *tot mai tare.* Căci ce contrast mai mare poate fi, ca între virtute şi păcat? Care virtute stă împotriva păcatului? *Smerenia.* Precum trufia diavolului şi a protopărinţilor noştri, care voiau să-şi însuşească fiinţa Dumnezeirii, a fost cauza a tot răul şi stricării adusă în lume, tot astfel a fost în Hristos Mântuitorul *smerenia*, care s'a pogorît din scaunul Dumnezeeştei Sale măriri şi a venit la noi pe pământ şi a luat corp omenesc şi a devenit izvorul şi originea mântuirei noastre, precum scrie: „Ieşit-am dela Tatăl şi am venit în lume; acum iarăş las lumea şi mă duc la Tatăl". (Ioan, 16, 28).

In tot timpul cât a petrecut Mântuitorul pe pământ, toţi paşii săi au fost probe de *smerenie*; aşa că: Sf. Vasile cel Mare, scrie: „Toate faptele lui Hristos, ne conduc pe noi la *smerenie*". (S. Basil, homil. 38, de humilit.) Hristos, întrupatul Fiu al lui Dumnezeu, nu şi-a ales de mamă fiica vreunui principe, ci o fecioară săracă; ce umilinţă mare? Dânsul a voit să se nască, nu în staulul celor puternici ai lumii, ci al săracilor păstori vestit de îngeri. Nu s'a sfiit a se supune a opta zi tăerii împrejur, ca oricare păcătos; — ne trebue o mai mare smerenie ca aceasta? — In Nazaret a fost 30 ani supus mumei Sale şi îngrijitorului Său Iosif; este o smerenie mai mare decât aceasta?

La apostolie, n'a chemat pe ritori, nici filosofi, ci oameni săraci şi necărturari; o smerenie mai mare ca aceasta cine a văzut? La schimbarea la faţă şi decâteori săvârşea minuni, a poruncit apostolilor, să nu spună nimănui; ce smerenie e mai mare decât aceasta? — La cina cea de taină a spălat Domnul picioarele învăţăceilor Săi; — au n'a fost aceasta smerenia cea mai înaltă? Şi în fine în patimile Sale, opusu-s'a cuiva cu ceva, pânăce a şi binevoit a se restigni în mijlocul alor doi tâlhari, ca cel mai mare făcător de rele? Cine a mai auzit o *smerenie* ca aceasta? O, câte dovezi de smerenie găsim la acest Învăţător al *smereniei!*

Precum trufia e izvorul multor rele, aşa smerenia, naşte fii, care se dejosesc pe sine, fug de lauda lumii, sunt îngăduitori faţă de cei neînţelepţi, cu supunere legilor, înţelepţi la vorbă, în îmbrăcăminte, în purtare şi în toate celelalte; aşa că trebue să ne întrebăm ce e *smerenia?* Şi răspunde-mi cu Sfinţii Părinţi: „Smerenia e acea virtute, în puterea căreea omul, care într'adevăr se cunoaşte pe sine, să vede singur neînsemnat".

Smerenia se cunoaşte după *inimă, vorbe* şi *fapte.*

(Urmează) **Preot Ioan Nicorescu.**

La telegrama omagială trimisă de Adunarea noastră eparhială I. P. S. Patriarh Nicodem Munteanu, I. P. S. Sa a dat următorul răspuns telegrafic:

Mulţumesc pentru bunele cuvinte şi vă urez tuturor din inimă spor deplin la muncă în ograda Domnului

Patriarh Nicodem

ŞTIRI

Hirotonire. In cadrul impunătoarei liturghii arhiereşti de Duminecă, din prilejul Adunării eparhiale, Prea Sfinţitul Părinte a hirotonit întru preot şi duhovnic pe diaconul *Jivoin Forga* pe seama parohiei vacante din Jebel.

Corporaţiunile eparhiale restaurate în Adunarea eparhială din sesiunea acestui an se prezintă în chipul următor:

I CONSILIUL EPARHIAL

a) *în secţia administrativ bisericească:*

consilieri ordinari

Protos. Dr. Laurenţiu Busuioc
Prot. Iosif Câmpianu
Prot. Dr. Zeno Munteanu
Prot. Virgil Musta
Pr. Victor Popoviciu

supleanţi

Pr. Iova Firca
„ Mihuţ Jigorea
„ Nicolae Văleanu

b) *în secţia culturală:*

ordinari

Pr. Dimitrie Soceneanţu
Pr. Isaia Suru
Dr. George Dragu
Pavel Jumanca
Constantin Vladu

supleanţi:

Pr. Gh. Cotoşman
George Bălteanu
Dr. Nicolae Domănianţu

c) *în secţia economică*

ordinari

Prot. Dr. Aurel Mihaescu
Pr. Gheorghe Vior
Ştefan Bornuz
Dr. Virgil Budinţian
Dr. Titus Popoviciu

supleanţi:

Protodiacon T. Roşca
Dr. David Jurca
Iulian Moise

II CONSISTORUL SPIRITUAL

Delegaţi în Consistorul spiritual mitropolitan:

Ord. Prot. Dr. Iosif Ieremia
Supleant Pr. Petru Olde

Membrii în consistorul spiritual eparhial:

Pr. Marcu Bănescu
Dr. Iacob Creţiu
Pr. Victor Iclozan

III DELEGAŢII EPARHIEI IN CONGRESUL NAŢIONAL-BISERICESC:

Prot. ic. stavrofor R. G. Ancuşa
Protos. Dr. Laurenţiu Busuioc
Romul Boldea
Octavian Furlugean
Dr. Titus Popoviciu
Dimitrie Sgăverdia

Şezătoare religioasă a organizat „Cercul Tinerimii Sf. Gheorghe" a elevilor dela liceul din Caransebeş Duminecă. Prea Sfinţitul Părinte episcop şi numeroşi membrii ai Adunării eparhiale au asistat la frumoasa producţiune a elevilor noştri. Plăcut impresionat de cântarea „...Pre Stăpânul...", executată de elevi fără dirijor, P. S. Sa a adresat cuvinte de laudă şi îmbărbătare zeloşilor tineri. Merită cu adevărat laudă păr. Aurel Stupariu profesorul de Religie, ca şi d-l profesor Nicolau care a ţinut o adânc instructivă cuvântare despre valoarea sufletului şi a activităţii spirituale.

Distincţie binemeritată i s'a dat dlui profesor universitar Sextil Puşcariu numit fiind membru al Academiei de ştiinţe din Berlin. Dela Dimitrie Cantemir, d-l Sextil Puşcariu este întâiul român care se bucură de onoarea aceasta. Laudă distinsului învăţat român!

A apărut: *Dr. Vasile Lazarescu „Praznic Luminat" ce cuprinde un mănunchiu de gânduri de sărbători.*

Ecouri şi aprecieri. Monografia publicată de redactorul nostru dl consilier referent Nicolae Cornean s'a bucurat de alese şi îndreptăţite aprecieri din partea tuturora. Confratele „Biserica şi Şcoala", Revista teologică, „Nădejdea", Dacia, Universul, România etc. se ocupă pe larg de această valoroasă lucrare.

Iată şi scrisoarea unui preot tiner trimisă d-lui cons. N. Cornean: „Domnule Consilier, Vă mulţumesc frumos pentru Monografia trimisă, eu voiam s'o reţin pentru biblioteca mea personală, dar fiindcă aţi trimis chitanţa pentru biblioteca parohială, o dau bibliotecii şi când voi veni la Caransebeş voi cere alta. Am răsfoit Monografia, eu cred că e unică în felul ei în întreaga noastră Patriarhie, putem fi mândri de ea. Tot „Bănatul e fruncea". Munca şi osteneala ce aţi depus la alcătuirea Monografiei încununează opera iar muncitorul trebuie să fie satisfăcut că a dat ceva bun şi folositor atât pentru prezent cât şi pentru viitor. Generaţiile viitoare vor avea un amplu document istoric bisericesc. Cu stimă, preot *Livius Dée, Voivodinţi*". Iar un cântăreţ din *Hitiaş* scrie: „Monografia e bine primită şi toţi credincioşii sunt bucuroşi că se interesează cineva de trecutul nostru care a fost plin de sbuciumări sufleteşti şi suferinţe pentru credinţa noastră ortodoxă".

„Marele duhovnic", piesa cu conţinut jignitor pentru Biserică, împotriva reprezentării căreia pe scena „Teatrului Naţional" din Bucureşti a protestat Adunarea noastră eparhială, — precum s'a anunţat la radio Vineri seara — a fost scoasă din repertoriul teatrului. Faptul ne bucură mult.

Retribuţiunile preoţeşti pe luna Martie a. c. s'au ridicat dela Stat şi se lichidează în orele de oficiu.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial, Nr. 2864 B ex 1934 din 7 Maiu 1934, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia II-a** de clasa I-a din Caransebeş, devenită vacantă prin trecerea la cele veşnice a preotului Liviu Cornean.

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 34 jug. 704 stj. p. şi anume:

a) Jumătate din parcela Nr. top. 2198, 2199, 2200 la locul numit „Cotul Sebeşului" în total 5 jug. 1441 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 3162, 3163, la locul numit „Racoviţa", în total 6 jug. 1237 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6193 la locul numit „Sub Lonţă", în total 8 jug. 1180 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6502, 6503, 6504, la locul unmit „Lunca Grofului", în total 13 jug. 46 stj. p., de prezent arendată firmei Mundus din Balta-Sărată, conform contractului.

2. Birul parohial.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Locuinţă în natură.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi Sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului întru cât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de cl. I-a, având la bază examenul de bacaluareat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor

parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretensiune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc. Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 15 Martie 1940.

3—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 6481 B. ex 1938, din 15 Noemvrie 1938, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia III-a** vacantă, de clasa I-a din **Caransebeş.**

I. **Beneficii.**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 33 jughere 830 stj. □ şi anume:

a) Parcela Nr. top. 3188, 3190, 3191, la locul numit „Racoviţa", în total 2 jug. 896 stj. p.

b) Parcela Nr. top. 4943, 4953, 4954, la locul numit „Sub Teiuş", în total 9 jug. 64 stj. p.

c) Parcela Nr. top. 6260, 6261, 6262, dela Balta-Sărată, în total 7 jug. 407 stj. p.

d) Parcela Nr. top. 6423, 6424, dela locul numit „Lunca Grofului", în total 4 jug. 484 stj. p.

e) Parcela Nr. top. 932, 933, 934, din c. f. a comunei Caransebeşul-nou, la locul numit „La vii" (Zlagna), în total 10 jug. 579 stj. p.

2. Birul parohial.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Nefind casă parohială, va primi dela epitropia parohială, până la zidirea unei case parohiale noui, o sumă de 12.000 (Douăsprezece mii lei) anual pt. chirie.

II. **Indatoriri.**

Preotul ales este obligat a-şi împlini datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare Consiliului parohial ort. rom. din Caransebeş, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Caransebeşului, întrucât vor avea:

1. Cvalificaţia recerută pentru parohiile de clasa I-a, având la bază examenul de bacalaureat.

2. Invoirea P. S. Sale Episcopului diecezan de a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări, fără a formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua de alegere.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 13 Martie 1940.

Preşedinte: *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc. Secretar: *Teodor Roşca.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş. la 15 Martie 1940.

3—3 *Pr. Isaia Suru* adm. protopopesc

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1682/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Todor Maxim dom. în Ciuta contra urmăritului Ion Trăilă (căs. cu Bistriţa Floarea) dom. în Obreja Judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Obreja (din circumscripţia tribunalului Caransebeş) Nr. c. f. 596 Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 759/1 Casă Nr. 438 în Intravilan de 262 stp. preţul de strigare de 26.000 lei pentru încasarea creanţei de 7000 lei capital, interese legale dela 13 Decemvrie 1929, cheltueli de proces şi de executare de 2050 lei, fixate până acum, cheltueli de 616 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **19 Aprilie 1940 ora 10 a. m.** la primăria comunei Obreja.

Caransebeş, la 8 August 1939.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană" din Caransebeş sunt de vânzare:

Prof. CONSTANTIN VLADU:

Manual de Tipic

cuprinzând toate serviciile din postul sfintelor Paşti. — Preţul 180 Lei.

Prof. CONSTANTIN VLADU:

ANTOLOGHION

cuprinzând toate serviciile divine din decursul anului. — Preţul 230 Lei.

Judecătoria rurală Teregova, secţia c. f.

Nr. 159/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Dochia Zarafu născ. Iacobici domiciliată în Turnu-Severin contra urmăriţilor succesiunea def. Nicolae Neagul la cererea urmăritoarei:

Judecătoria având în vedere Decretul-Lege pentru unificarea unor disp. referitoare la executarea silită publicat în Mon. Of. No. 179/1938, ordonă licitaţiunea execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881 asupra porţiunilor a urmăriţilor succesiunea defuntului Nicolae Neagul, apoi, Dimitrie Nicolae Nicolici, Traian Nicolici, Elena Nicolici, Sofia Nicolici, Ilie Stancovici, Alexa Stancovici, Ştefan Stancovici, Maria Constantinescu născ. Stancovici, mîn. Ion Stancovici, Gheorghe Piescu, Ghizela Przihoda, Eleonora Konkoly născ. Piescu, Iosif Piescu, Olga Piescu de 84/96-a parte din imobilele înscrise în cartea funduară a comunei Slatina-Timişului, pag. 2086, 2244, 920, 1257, 2060, 2132, 2034, a comunei Feneş pag. 614, 715, 716, 718, 803, 857, 859, 886, 901 şi 856 a comunei Ilova pag. 708, pentru încasarea creanţei de 43.749 lei capital, interese legale până la achitare, spese de 3295 lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune; anume I asupra 84/96-a parte din imobilele aflate în hotarul comunei Slatina-Timişului, No. top. 206 „Zăvoi" arătură de 1200 stjp. din c. f. No. 2086 cu preţ de strigare de lei 11.250. No. top. 1108, „Guţila" arătură de 1 jugh. 1437 stjp. din cf. 2244 cu preţ de strigare de lei 25.711. No. top. 290 „Gura Văii Seci" fânaţ de 400 stjp. din cf. 920 cu preţ de strigare de lei 2000 fără No. top. „Valea Seacă" fânaţ de 500 stjp. din cf. 1257 cu preţ de strigare de lei 565. Fără No. top. „Intravilan" de 150 stjp. din cf. 2060 cu preţ de strigare de lei 2000. No. top. 853 „Şesul Văii" de fânaţ de 920 stjp. din cf. 2132 cu preţ de strigare de lei 6900. No. top. 858 „Şesul Văii" de fânaţ 1456 stjp. din cf. 2132 cu preţ de strigare de lei 10.000. No. top. 853 „Şesul Văii" de fânaţ de 680 stjp. din cf. 2132 cu preţ de strigare de lei 5100 fără No. top. „Intravilan" de 81 stjp. din cf. 2034 cu preţ de strigare de lei 1000 apoi 84/96-a parte din fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 647 stjp. din cf. a comunei Feneş No. 714 cu preţ de strigare de lei 4850. 2. Fără No. top. „Paştiuţa" fânaţ de 800 stjp. din cf. No. 715 cu preţ de strigare de lei 4000. 3. Fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 445 stjp. din cf. 716 cu preţ de strigare de lei 3340. 4. Fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 300 stjp. din cf. 718 cu preţ de strigare de lei 2256. 5. Fără No. top. „Paştiuţa" de 480 stjp. din cf. 803 cu preţ de strigare de lei 2406. 6. Fără No. top. „Paştiuţa" fânaţ de cl. III-a de 1467 stjp. din cf. 856 cu preţ de strigare de lei 7340. 7. Fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 400 stjp. din cf. 857 cu preţ de strigare de lei 3000. 8. Fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 1069 stjp. din cf. 859 cu preţ de strigare de lei 8020. 9. Fără No. top. „Paştiuţa" fânaţ de 1325 stjp. din cf. 859 cu preţ de strigare de lei 6630. 10. Fără No. top. „Paştiuţa" arătură de 827 stjp. din cf. 886 cu preţ de strigare de lei 6200. 11. Fără No. top. „La Timiş" fânaţ cl. II-a de 400 stjp. din cf. 901, cu preţ de strigare de lei 2000. 12. Fără No. top. „Timiş" fânaţ de 300 stjp. din cf. 901 cu preţ de strigare de lei 1500. 13. Fără No. top. „Piatra Horii" păşune de 12 jugh. şi 97 stjp. din cf. a comunei Ilova 708 cu preţ de strigare de lei 12.000.

Preţul de strigare se stabileşte în baza § 6 din lege în suma susarătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei, pe ziua de **16 luna Aprilie anul 1940, ora 8 a. m.** în casa comunală a comunei **Slatina-Timişului** în ziua de **17 Aprilie anul 1940, ora 9 a. m.**, la casa comunală a comunei **Ilova** şi în ziua de **18 Aprilie anul 1940, ora 8** la casa comunală a comunei **Feneş.**

In baza art. 150 legea LX din 1881 condiţiunile de licitaţie se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitaţie nu pot fi vândute cu preţ mai mic de 75% din preţul de strigare.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie de 10% din preţul de strigare în numerar, ori să predea aceluiaş delegat chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

Teregova la 14 Februarie 1940.

Jud. ss. **Gheorghiu** ss. **I. Başulescu** aj. dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Başulescu** aj. dir. c. f.

Librăria DIECEZANA Caransebeş

oferă spre vânzare:

PREDICI

pentru toate duminicile şi sărbătorile anului bisericesc,

Tomul II, IV şi V.

de Dr. I. Tarnavschi, Dr. I. Vască şi O. Sorocean.

Preţul unui Tom este **Lei 100**

Având în vedere că ceara s'a urcat, tot astfel şi fitilul

pentru aceste motive Fabrica Eparhială de lumini de ceară a fost obligată să urce preţul lumânărilor de ceară, la 440 lei kg.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.**

Anul LV Caransebeş, 14 Aprilie 1940 Nr.

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fizeş

Foaia Diecezană

Organul eparhial al Mitropoliei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nepublicate şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Către sfânta Inviere.

Iarna, această bună surioară a morţii crude şi surdo-mute, care ofileşte, vestejeşte şi înghiaţă totul, îşi mai încearcă ultima ofensivă în faţa primăverii, care învingătoare şi majestuoasă acuşi îşi va face intrarea în lume cu lumină caldă şi cu cornul îmbelşugat al florilor, care năpădesc totul din adânc de vale până în vârf de munte. Şi bietul om care vede în acelaşi timp atâta frumuseţe şi tot atâta urîciune în lumea aceasta, nu ştie ce să mai creadă.

In ulciorul scump, care se cheamă inima omenească, pe trei sferturi e numai desnădejde şi deasupra ca o păturică subţioară stă ghemuită şi înfricoşată nădejdea care vrea numai binele şi numai frumosul pe suprafaţa pământului. Cum să împăcăm bunătatea providenţei cu realitatea de multeori aşa de urâtă? Foarte bine! Pentrucă tot ce este nobil, tot ce este mângâietor vine dela providenţă şi tot ce este ignobil şi supărător vine dela lume. Dacă foiletăm paginile istoriei, ne vom convinge uşor ce slabă sau chiar inexistentă a fost solidaritatea între oamenii buni.

Frumuseţea sufletească numai în rare cazuri este întovărăşită de curaj, mai de multeori la uşile ei stă de pază laşitatea. Lumea din străvechi timpuri a izolat pe oamenii bolnavi fiziceşte. Bună oară la vechii Evrei leproşii şi îndrăciţii erau alungaţi în locuri pustii cum se face şi azi cu bolnavii contagioşi care sunt trataţi omeneşte dar izolaţi totuşi de societatea sănătoşilor. Dar şi atunci ca şi azi indivizii care dau clare semne de boli sufleteşti tot aşa de grave ca şi cele trupeşti sau chiar mai grele, sunt lăsaţi să-şi facă cursul până în capăt secerând sute şi mii de jertfe.

Ce minte sănătoasă se poate presupune din partea lui Irod care vrea să omoare chiar pe Fiul lui Dumnezeu? Odată spune magilor dela răsărit că vrea să se închine lui Hristos şi apoi tot el trimite ostaşii duri să taie pe copiii nevinovaţi din jurul Vifleemului.

Se merită să meditâm cam ce fel de suflete normale aveau Iudeii care se spălau şi jertfeau necontenit lui Iahve, ca apoi în faţa blândului Iisus să „clănţănească" furioşi cu dinţii plini de ură.

Nici Caiafa, şeful sinedriului, nu a putut să fie prea teafăr în cele sufleteşti dacă ascultând cuvintele Domnului „De acum veţi vedea pe Fiul omului şezând deadreapta puterii şi venind pe nourii ceriului" şi-a smuls barba şi şi-a rupt vestmintele proclamând sfântul adevăr de blasfemie.

Nu putem spune că providenţa divină a fost vinovată că lumea de atunci nu a avut puterea să elimine şi să izoleze pe oamenii cu sufletele bolnave.

Despre Nero împăratul sângeros al Romanilor a constatat istoria că a fost un nebun pronunţat şi câtă jale a produs el între păgânii lui şi între creştinii pe care i-a martirizat. Cinstea lumii de atunci a reparat-o un legionar roman care, atunci când Nero fugea să rupă pământul şi apoi să se ascundă, nu l-a slăbit până nu l-a străpuns cu lancea.

Iată dece trebuie să simţim cea mai profundă veneraţiune faţă de sfinţii mucenici înşiraţi în calendar fiindcă ei nu formează numai podoaba sfintei Biserici creştine ci şi falanga de oameni de cea mai înaltă valoare a lumii. Ce au însemnat suferinţele lor grele şi moartea lor curajoasă decât opunerea la orbirea şi răutatea sufletească? Cine ştie în ce mocirlă ajungea lumea sufleteşte dacă nu erau aceste alese exemplare de oameni care au avut curajul să-i elimine din lume cel puţin moralminte pe întu-

necaţii la minte şi pe răii la suflet care voiau să tragă lumea în jos şi tot mai jos.

In zilele acestea dinaintea sfintelor Paşti, când se vorbeşte aşa de mult de suferinţă şi când se preamăreşte în cântece aşa de frumoase, să ne gândim ce operă uriaşă a făcut şi face creştinismul prin reprezentanţii săi adevăraţi, eliminând tot mai mult răul din lume şi pe cel fizic şi pe cel moral. Pe urma luptei creştine vor deveni tot mai inofensivi tipurile de oameni à la Irod, Caiafa şi Nero. Dela câţi şefi de triburi din Africa le-a smuls din mână cuţitele, pentru care un cap de tată nu valora mai mult decât o cracă subţire din pădure. Să ne pregătim deci de pe acum să prăznuim cu bucurie Invierea Domnului care a eliminat mult rău din lume şi va ajunge cu siguranţă să-l elimine pedeantregul.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Şase ani de păstorire

a P. S. Sale Episcopului Vasile al Caransebeşului.

La rubrica *aniversări bănăţene*, din ziarul *Universul*, nrul din 7 Aprilie a. c., sub titlul de mai sus, dl avocat Octavian Metea, redactorul pentru Banat din Timişoara, al marelui cotidian, a scris următoarele judicioase aprecieri la adresa iubitului nostru Arhipăstor, care azi împlineşte şase ani de binecuvântată muncă în ogorul Bisericii bănăţene:

„La 15 Aprilie se împlinesc şase ani dela instalarea P. S. Sale Episcopului Dr. Vasile Lazarescu în Scaunul arhieresc dela Caransebeş.

In vieaţa Eparhiei, cei şase ani sunt ca o verigă într'un lanţ de fapte şi înfăptuiri, pe când în vieaţa omenească înseamnă un popas, prilej de verificare şi punct de plecare, pentru un program de muncă încordată, în drumul pe care Dumnezeu ni l-a hărăzit.

Făcând aceste însemnări pe marginea aniversării conducătorului eparhiei Caransebeşului, nu ne facem numai o datorie protocolară, ci vrem să subliniem câteva fapte caracteristice din activitatea Păstorului, căruia i s'a încredinţat turma.

Episcopul Dr. Vasile Lazarescu s'a ridicat din mijlocul celei mai frumoase şi sănătoase clase sociale, din mijlocul ţărănimei. Poate puţine persoane, care s'au ridicat până la treapta de prinţi ai Bisericii, pot să prezinte o asemenea origine, pur românească. Născut la 1 Ianuarie 1894, în comuna Jadani, (Timiş-Torontal), a urcat la o vârstă tânără, pe Scaunul de episcop, fiind ales la 21 Octomvrie 1933 de Congresul Naţional-Bisericesc, iar la 15 Aprilie 1934 a fost instalat în Catedrala din Caransebeş.

Acum şase ani, P. S. Sa spunea: *„Pornesc la drum cu gândul de a-mi pune toate puterile şi toată râvna în opera de reconfortare şi ridicare a gândirii şi vieţii creştineşti din eparhie"*.

Este foarte greu a face cu acest prilej un bilanţ al acestei activităţi, lipsindu-ne perspectiva istorică, care fixează faptele. Dar, cu toate acestea, oricine va trebui să recunoască Vlădicului Lazarescu, că a adus un *suflu nou în eparhie*, o tinerească întrecere în munca spinoasă, pe ogorul spiritualităţii ortodoxe. Urmând în scaun Vlădicului Iosif Badescu, care din cauza boalei fusese ţinut tot timpul la pat, n'a găsit în eparhie o situaţie prea fericită. Sectele şi luxul îşi croiseră drum adânc, săpând temelia Bisericii. Forţe potrivnice intereselor permanente ale Neamului, care se confundă cu interesele Bisericii strămoşeşti, lucrau necontenit la destrămarea fiinţei noastre ortodoxe şi la solidaritatea noastră românească.

De aceea noul Păstor al eparhiei a trebuit să purceadă dela început cu o *energie* şi *disciplină*, care au *surprins* pe mulţi, dar în special pe cei care erau chemaţi să lucreze în via Domnului.

Au fost glasuri care să *reproşeze* Episcopului această disciplină impusă preoţimii, chemată la muncă şi la o nouă şcoală a datoriei, în slujba sfântă a altarului. Istoria va şti la timpul său, să fixeze figura episcopului Vasile, la locul pe care-l merită, dar chemarea adresată în cuvântarea sa program, către preoţi, pentru un nou misionarism, lepădarea de plăceri şi îndeletniciri lăturalnice, de frământările prea omeneşti, fac parte din marele adevăr că *destoinicia preotului împodobeşte cârja arhiereului*. Şi episcopul Vasile se poate ferici azi că *nimeni* nu întunecă strălucirea cârjei sale.

In urmărirea scopului ce şi-a fixat, a *vizitat* fiecare parohie, împrăştiind pretutindeni sfaturi, îndemnuri creştineşti şi priveghind cu părintească grijă la o vieaţă creştinească şi românească. In cei şase ani a avut fericirea să oficieze peste 40 târnosiri de biserici, dintre care unele care au însemnat nu numai adevărate monumente de artă, dar şi adevărate *biruinţi româneşti*. Astfel, nu demult a târnosit prima biserică românească la Anina, o adevărată victorie nu numai ortodoxă, dar în primul rând românească.

O grijă deosebită a manifestat pentru *pregătirea* profesională a *preoţilor*, pornind dela ideea că *turma este aşa cum e păstorul*. A primenit corpul profesoral al Academiei teologice, chemând la catedre *tineri* cu studii superioare, a înfiinţat un *internat*, pentruca studenţii să aibă o îngrijire aleasă, iar prin *burse* a încurajat ridicarea elementelor răsărite din mijlocul ţărănimii, îndemnându-le să se pregătească pentru *apostolatul* preoţiei.

Fie ca această aniversare a eparhiei de Caransebeş să însemne pentru Arhipăstorul ei încă mulţi şi rodnici ani de bogată păstorire, iar pentru Biserică ani de bogate realizări".

Aceste măgulitoare cuvinte vin dinatara graniţelor eparhiei noastre. Dela un bun cunoscător al realităţilor bănăţene. Vin din partea unui intelectual mirean, care a avut ocaziunea să participe la mai multe praznice ale eparhiei noastre, la sfinţiri de biserici, la vizitaţiuni canonice, toate adevărate triumfuri ale ideii ortodoxe şi naţionale, pe pământul robit de veacuri al Banatului. Toate aceste manifestări spirituale i-au

format convingerea că în eparhia Caransebeşului într'adevăr planează un suflu nou. Că rodeşte o viaţă nouă, o viaţă de primăvară spirituală.

Preoţimea eparhială de azi, nu mai este cea de acum şase ani. Ea părăseşte *biruitoare* în ritmul tineresc al activităţii *roditoare* a Arhipăstorului. Roadele acestei activităţi misionare se văd pretutindeni, în toată eparhia.

Preoţimea Caransebeşului nu ştie, precum n'au ştiut nici fericiţii noştri înaintaşi, ctitori de ţară şi viaţă nouă românească, ce înseamnă comoditate în acţiune, şi nu se lasă furată de preocupări streine de Altar şi de sufletul dreptcredincioşilor. Ea este *adânc pătrunsă* de sublimitatea misiunii ei evanghelice în mijlocul poporului bănăţean.

Prea Sfinţitul Episcop Vasile a *dorit* şi a *muncit* fără preget să aibe o preoţime la înălţimea chemării şi a vremurilor. O preoţime conştientă, trează, activă, virtuoasă, jertfitoare, o preoţime ce, după vorba sf. ap. Pavel, îşi aduce veşnic aminte de harul ce a primit prin punerea mâinilor episcopului.

Ochii Vlădicăi Vasile sunt îndreptaţi spre Academia teologică şi Internatul teologic, laboratoare unde să făuresc caracterele preotului de mâine, unde se cultivă floarea virtuţilor preoţeşti, şi aprinde şi se întreţine flacăra harului, care va oţeli spre muncă şi jertfă, pentru neam şi lege, a viitorilor apostoli ai Banatului.

„Praznic Luminat“, — lucrarea mai recentă, ieşită zilele trecute de sub teascul Tipografiei noastre Diecezane, a Prea sfinţiei Sale, este dovada cea mai grăitoare a preocupărilor Arhipăstorului, care, în cele aproape 300 pagini ale acestei prea preţioase cărţi, a risipit nestematele sufletului Său, seminţe alese de gândire şi simţire părintească şi duhovnicească, seminţe dela care se aşteaptă rod bogat în ogorul sufletului credincioşilor din Eparhie.

La 6 ani arhipăstorire, Prea Sfinţia Sa dărueşte preoţimii şi credincioşilor din Eparhie, *aurul* sufletului Său curat, *dragostea* inimii Sale calde, revărsând asupra tuturora roua Harului şi a binecuvântării arhiereşti. *Preoţimea* eparhială, la rându-i, *omagiază* pe Prea Sfinţia Sa, *prin zelul său evanghelic* şi activitatea sa misionară, pe care o desfăşură, *cu timp şi fără timp*, în mijlocul turmei dreptcredincioase bănăţene.

Intru mulţi ani Prea Sfinţite Stăpâne!

Preotul Gheorghe Cotoşman.

Cine a învins?...

Evenimentele mondiale se precipitează fulgerător. Cronicarul zilei abia reuşeşte să le insereze, prezentându-le reci şi fără comentarii. Arar dacă vreun ochiu de observator mai ager încearcă să desluşească înlănţuirea evenimentelor şi să scoată concluzii fie de ordin militar, politic — fie de ordin social, istoric. Şi mai rar vei întâlni în publicistica contimporană condeiul care să înmoaie peana în elixirul genuin şi intim al întâmplărilor mondiale, pentru a pune în lumină, nu câştigul sau pierderea materială, chiar acolo unde mintea omului de azi este obişnuită să vadă pierderea luptei.

Nu totdeauna o luptă pierdută este şi o înfrângere. A pierde arme, oameni sau pământ, înseamnă pierdere materială, dar poate să fi dobândit pe alt plan — pe cel moral, prin curaj şi eroism, care adaugă prestigiului şi dă înfăţişare superioară individualităţii umane. Simplul fapt, că cineva s'a încumetat a da piept cu un duşman mai numeros de cincizeci, şasezeci ori, implică superioritatea valorii sale morale.

Şi pentru a intra în miezul temei, vom aminti că iarăşi e vorba de vestiţii eroi ai Evangeliei de azi, de cruciaţii luptelor antibolşevice, de bravii finlandezi. Cine se mulţumeşte cu concluziile ziarelor, sau a altor calculatori profani este în convingerea că finlandezii au depus arma şi că dânşii au capitulat în faţa colosului bolşevic. Astfel judecă cei ce privesc evenimentele prin prisma politicei, cu toate că nu este întocmai aşa, deoarece bolşevicii trebuiau să ducă o luptă de 104 zile pentru a câştiga teritorial doar nişte fâşii de pământ, până când pierderea lor materială este neasemuit mai mare decât câştigul material. Au învestit atât material de război şi atât suflet de om a căzut pe câmpul de luptă, încât ajunge a face doar amintire, pentru a convinge despre înfrângerea materială, — şi cu atât mai mult morală, îndurată pe urma războiului purtat cu finlandezii. Trofeele finlandezilor în arme şi material uman, sunt mult mai valoroase până şi din punctul de vedere al perspectivei observatorului politic militar sau istoric. Cu cât mai mult din punct de vedere moral! Nu trebue uitat că bolşevicii, mereu îmbiau finlandezilor, când prin intermediul Germaniei, când prin cel al statelor scandinavice, condiţiile împăcării. Dacă acel bolşevism, avea curajul militar şi îndeosebi tăria morală, ducea lupta până la exterminarea Finlandei, mai cu seamă că pusese piciorul pe teritoriul finlandezilor, este un certificat despre reaua pregătire tehnică şi îndeosebi morală — în duh — a

bolşevismului. Până şi procedeul militar la ocuparea Viipuri-ului, mărturiseşte că au fost constrânşi a recurge la mijloace de forţă majoră: bombardarea până la ruină a acelui oraş şi a altor aşezări, prin cele mai diabolice născociri tehnice. Până când aviatorii finlandezi, cari şi-au riscat viaţa zburând deasupra oraşelor bolşevice, n'au dus cu sine mesagiul diabolic al bombelor omorâtoare, ci cu *Biblii mici*, bombe dătătoare de viaţă nouă, au aruncat cerească lumină, împăcare şi pacea sfântă în iadul împărăţiei bolşevice.

Scris este în Cartea Sfântă: „*Celui ce va da în tine cu pietre, tu să-i răspunzi cu pâine*". Şi cu cerească pâine răspuns'au şi eroii finlandezi bombelor bolşevice! Oare, cine este mai tare, cel ce seamănă moarte trupească, sau cel ce dă hrană şi învie pe om la viaţă nouă? Şi cine este mai tare, cel ce omoară trupul, sau cel ce chiamă la viaţa nouă sufletul? Căci, cine a învins: *omorîtorii lui Iisus, sau Hristos cel înviat? ! !...*

Cu cât mai de preţ este înăltătoarea biruinţă morală a vitejilor finlandezi, decât compromiţătoarea biruinţă materială a bolşevismului rusesc!...

Pr. A. Uroş-Doloveanu.

Naufragiu.

Mi-e sufletul sirenă înăbuşită 'n larg,
Ce scâncetă ecouri în pupă şi în proră:
Se tângue zadarnic din noapte 'n auroră,
Mi-e sufletul linţoliu ce flutură 'n catarg!

Mi-am răvăşit în larguri şi gânduri şi credinţe
Stol, pribegind, de paseri şi noapte fără număr
Şi-a anilor povară mi-a 'ngrămădit pe umăr
Tot greul tinereţii şi 'n inimă căinţa!...

Cădelniţări serafe mă cheamă din nefinţă
Şi-mi poartă vrerea toată spre ţel de biruinţă.
O străfunzimi de haos cum m'aţi zăgăzuit!

Mărire Ţie Celui ce'n cale m'ai oprit;
Şi colindarea-mi toată mi-ai arătat pustie
Chemându-mă din larguri, în veci mărire Ţie.

I. B.-Nera.

Despre catolicizare.

In ultimul timp se agită, cu dedesubturi din ce în ce mai vizibile, nu *ideea unei uniri* între Biserica ortodoxă şi cea rom. catolică, ci *ideea unei catolicizări* forţate a Bisericii ortodoxe.

Iar cine în tot acest timp de nouă propagandă unionistă a fost atent, a observat că se intenţionează reeditarea din nou a evenimentelor întâmplate prin falş şi minciună, cu prilejul unirii celei dintâiu cu Roma, în 1800.

De aceea, ortodocşilor le-a devenit odioasă nu numai ideea unei catolicizări a Bisericii lor, ci chiar ideea unei uniri a Bisericii lor cu cea rom. catolică.

Cine nu cunoaşte aspectele propagandei noui unioniste poate primi câteva exemple: Se încearcă din nou captarea buneivoinţe a persoanelor marcante din vieaţa ortodoxă, dar nu totdeauna convinse de necesitatea trăirii acelei vieţi; se tribulează inexactităţi neruşinate şi de tot felul asupra figurilor celor mai mari ale trecutului românesc, tot cu acelaş scop: provocarea unei falşe atitudini binevoitoare faţă de rom. catolicism; se profită de cel mai mic lucru şi cea mai neînsemnată confesiune ia proporţiile unui eveniment, ce trage în cântarul aceleiaşi confesiuni.

Aşa: un oarecare Raşcu, într'o broşură obscură a sa, află sentimente de simpatie şi admiraţie faţă de rom. catolicism chiar la marele nostru poet M. Eminescu.

Aşa: un preot puţin inspirat şi nechemat a discuta această problemă a unirii o abordează cu o greşită competenţă şi într'un loc nepotrivit, provocând imediat reacţiile arhicunoscute rom. catolice.

Romano-catolicismul a făcut până acum tot posibilul, spre a deveni odios prin aroganţa şi metodele sale de lucru, tuturor sufletelor ortodoxe. Rom. catolicismul a înaintat cu doctrina sa până acum pe poziţii, care se deosebesc fundamental de poziţiile doctrinale ortodoxe.

Primatul papal mai ales, azimele, purgatoriul, filioque, indulgenţele sunt tot atâtea dogme noui deosebitoare, care nu justifică aroganţa rom. catolică faţă de intransigenţa tradiţională şi puritatea doctrinală ortodoxă.

Ortodoxia, de aceea, *nu se poate supune*; ea nu-şi poate pierde poziţia sa unică între confesiuni — *ortodoxia* —; ea nu poate înainta în neadevăr şi eres alături de Biserica rom. catolică.

Căci această Biserică nu priveşte problema unei uniri cu ortodoxia decât ca o supunere a acesteia din urmă, după cum tot aşa unirea din 1800 nu a fost şi este decât *o lentă catolicizare.*

Biserica ortodoxă nu are de ce se uni, fiind date premisele de mai sus; ea nici nu are de ce se supune, fiind dată intransigenţa ei doctrinală.

Toate afirmaţiile de ultimă oră rom. catolice, că ortodoxia nu-şi mai are organul ei infailibil de oficializare ecumenică (sinodul ecumenic), că magisteriul său este inexistent, iar sfinţenia sa lipsă nu fac decât să învedereze tactica, plină de calomnii şi tendinţe, rom. catolică, care tactică peste tot scoate în evidenţă personalitatea papei: ca organ infailibil, ca organ doctrinal, ca organ sfânt.

Peste toată această propagandă ascunsă, ortodoxia planează curată şi de neînvins pe temeliile ei, supravegheate de harul şi puterea Spiritului Sfânt.

Ortodoxia, tot pe aceleaşi apostolice linii de conduită, se roagă şi acum pentru unirea tuturor celor întru Dumnezeu Biserici.

Ortodoxia, de aceea, este mai oricând gata pentru o creştinească, plină de dragoste şi de adevăr unire cu rom. catolicismul decât cu ereticele Biserici protestante.

Biserica ortodoxă *nu se catolicizează însă, nici nu se supune.*

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Muzica şi Mitologia.

De: **Prof. Constantin Rudneanu.**

Istoria culturii umane ne arată drumul ce l-au străbătut popoarele în trecutul lor. Una din trăsăturile fundamentale ale lor a fost religiositatea. Prin religie şi cultul divin ele au preamărit fiinţa atotputernică: Divinitatea. Muzica a jucat un rol deosebit în vieaţa religioasă a tuturor popoarelor, ea s'a manifestat în diferite forme şi în diferite timpuri, influenţa ei este atât de puternică, încât azi nu putem înţelege manifestările de ordin religios-moral, fără ca să neglijăm istoria ei.

Printre artele ce le-au cultivat popoarele antichităţii, muzica ocupă locul cel dintâi, ea avea importanţa cea mai de seamă, cu toate acestea nu putem stabili originile ei. Tradiţiile Evreilor, ne spun, că ea a existat înainte de potop, căci Jubal din rasa lui Cain este acela căruia Geneza îi atribuie invenţia istrumentelor cu coarde. Istoria lui Iacob şi a lui Moisi ne arată întrebuinţarea muzicii la cele mai vechi ceremonii religioase. Muzica se învăţa în adunările profeţilor şi era totdeauna asociată cu poezia în inspiraţiile lor. Muzica a fost aceea care l-a făcut pe păstorul David să-i calmeze furorile lui Saul, şi astfel ea a avut un caracter vindicativ.

Evreii, când au ajuns în captivitatea babilonică, la stăruinţele lui Nabucodonosor cântau psalmul 136: „La râul Babilonului acolo am şezut şi am plâns", care se cântă până în zilele noastre.

La Greci muzica se cultiva într'o măsură mare, Grecii erau pasionaţi pentru tot ce-i frumos şi armonios. Ea era strâns legată de dansul orchestric, era elementul esenţial al vieţii lor publice, religioase şi civile. Filosofii lor au determinat în mod ştiinţific raporturile între sunete, am putea spune chiar, că ei au definit caracterul diverselor moduri muzicale, atribuite unei impresii care o producea asupra educaţiei moravurilor.

Muzica era strâns legată de mitologie, fiindcă mitologia exprimă întreaga fiinţă a unui popor atât de îndrăgit de zei, eroi, semizei, muze, etc. Dacă Apollon era zeul lirei, aceasta înseamnă, că soarele prin regularitatea cu care răspândeşte lumina este considerat ca un principiu care presidează armoniile universului. Astronomia este şi ea o muză, căci legile ei nu diferă de cele ale muzicei, căci mişcarea astrelor este reglementată de lira lui Apollon. O mulţime de legende care de care mai frumoase, ne arată puterea şi frumuseţea muzicii şi influenţa-i mare asupra oamenilor din timpurile primitive. Ea ne face să fim buni, ascultători, iertători, întărindu-ne sentimentele umane, apropiindu-ne tot mai mult de Divinitate. Vestitul filosof Platon, se exprimă astfel despre muzică: „Muzica este o lege morală. Ea dă suflet universului, aripi gândirii şi avânt închipuirii. Ea este esenţa ordinei, înălţând către tot ce este bun şi frumos". Cuvintele lui Platon sunt confirmate de istoria umanităţii. Lira lui Amphion face ca să se construiască zidurile cetăţii, iar accentele dulci ale lui Orfeu trezesc la vieaţă natura şi îmblânzesc fiarele sălbatice, „căci muzica e limbajul sentimentului", după expresia filosofului Aristoteles. Muzica pentru popoarele cele vechi a avut şi un rol determinant asupra educaţiei şi a civilizaţiei. Ea a influenţat adânc sufletul omului, ea l-a înnobilat, zguduindu-l până la lacrimi, efectele ei au fost imense.

Muzica la popoarele antice a creat rivalităţi, pe care le găsim în legendele istorice — ele apăreau sub forma de lupte muzicale sau concursuri, aşa cum se fac până în zilele noastre.

Istoria lui Apollon, învingătorul lui Marsyas, nu-i altceva decât expresia rivalităţii dintre Europa şi Asia şi povestea urechilor de măgar ale regelui Midas, este o mărturie de dispreţ al

Grecilor din Europa pentru gustul muzical al locuitorilor din Asia-Mică. Lupta Muzelor cu Sirenele, trebuie înţeleasă ca lupte muzicale, pe care poezia ni le povesteşte sub forma mitologică. In marile perioade de civilizaţie, concursurile între cetăţile greceşti se organizau într'o formă bine determinată şi după anumite reguli bine stabilite. Monumentul lui Lisicrates este o dovadă de importanţa mare ce o datorau Atenienii luptelor muzicale. Procesiunile religioase erau urmate de cântece religioase. Strămoşii noştri, Dacii erau iubitori de muzică. Aristotel ne spune, că Agatirşii îşi cântau legile lor versificate, spre a le putea mai bine ţine minte. Istoricul grec Teopomp ne spune că Geţii, atunci când merg într'o solie, îşi iau cu ei chitarele şi în timpul cât fac expunerile, cântă din aceste instrumente. Preoţii lor, care se bucurau de mare trecere înaintea poporului, care erau numiţi „prea cuvioşi“ şi „călători prin nori“, cântau din gură şi din chitare.

Iată în puţine cuvinte însemnătatea muzicii la popoarele antice şi legătura ce se poate stabili între muzică şi mitologie.

Principiile Primatului Papal.

(Studiu Confesional) (Continuare)

In acelaşi capitol Iisus fiind cu toţi apostolii la un loc, le vorbeşte în continuare despre trebuinţa de a merge la Ierusalim şi acolo să pătimească, să moară, ca a treia zi să învieze.

Iară Petru luându-l la o parte a început a i se împotrivi zicând: „Fii milostiv ţie, Doamne, să nu ţi se întâmple aceasta“.

Iară el întorcându-se a zis către Petru: mergi dela mine Satano, sminteală eşti mie, căci nu gândeşti cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor.

Această dojană este foarte potrivită după imediata sfinţire. El după ce avu bucuria cerească de a fi sfinţit, Iisus le descoperă apostolilor săi că trebuie să-şi treacă patima sa predestinată.

La auzul acestei situaţii îl apucă tristeţea subit şi nu voieşte să audă de aşa ceva! Cum chipul învăţătorului să sufere atât de mult, atât de grozav! Nu se poate! Dumnezeu nu va permite aceasta.

Oh! Doamne fii milostiv ţie, să nu se întâmple ţie aceasta.

Simon fu mustrat pentru aceasta, dar cu o mustrare uşoară. Iisus ceti în inima lui şi trebui să-l ierte numaidecât, căci el singur văzu ce iubire mare îl făcea să se revolte împotriva faptului.

Aceasta e cauza pentru care cu toate dojenile lui Iisus pe care ni le face cunoscute Evangelia, vedem că Simon-Petru rămâne şi pe mai departe în locul întâiu în raporturile cu învăţătorul.

Acestea ce le-am spus sunt luate după interpretările lor — dacă aţi rămas cu ideia principală din această artificială interpretare — putem să punem la punct această răstălmăcire prin susţinerile ortodoxe.

Dacă considerăm scrierile sf. părinţi, interpretarea ortodoxă e următoarea:

Cuvintele citate şi spuse de Iisus nu se referă la Petru ca persoană, ci la obiectul mărturisirii, întru cât Petru mărturiseşte în numele apostolilor.

Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu este singura piatră pe care s'a întemeiat Biserica şi nu pe apostolul Petru către care vorbeşte Iisus. Petru e solul de acelaşi rang cu cei ce l-au trimis. Promiterea cheilor împărăţiei şi legării şi deslegării nu este numai pentru Petru ci pentru toţi. Şi ca dovadă întrebuinţează pluralul dela Matei c. 18, v. 18, unde le grăieşte apostolilor: „Amin grăiesc vouă: oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer şi oricâte veţi deslega pe pământ, vor fi deslegate şi în cer“. La plural vorbeşte Iisus Hristos la sfânta Evanghelie după Ioan c. 21, v. 18: „Luaţi Duh Sfânt: Cărora veţi ierta păcatele se vor ierta şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute“. Apoi la Marcu c. 16, v. 15: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura“.

Iisus n'a avut în vedere persoana lui Petru, căci aşa fiind, contrazicerea ar fi prea mare. E curat blasfem pentru Iisus Hristos, a admite că într'o zi a promis ceva unui apostol şi apoi peste o altă zi tuturora. Sau prin nepermis să admitem că numai lui Petru s'a adresat Hristos şi atunci primatul lui Petru ar fi şi mai zdruncinat. Iată aşa socotind citatul dela Matei c. 16, v. 18 „Şi eu îţi zic că tu eşti Petru şi pe această peatră voi zidi biserica mea — şi porţile iadului nu o vor birui“. Dacă aceasta e lege anterioară celei din Matei c. 16, v. 23, unde Iisus Hristos îl numeşte Satan pe Petru, ar însemna ca urmaşii lui Petru să nu fie episcopi ci să fie fiii lui Satan; şi cu fapte concrete am putea dovedi satanitatea lui Petru, fără nici o greutate, cu toate că analiza logică a apusenilor e foarte slabă. Şi pentru aceasta retractăm repede această blasfemie, neconsiderând episcopii ca reprezentanţi ai lui Dumnezeu.

E inutil a mai ţine atenţia încordată prea mult asupra problemelor fără sens.

(Urmează) **George Mitrică**

Spicuiri din legile în vigoare cu 1 Aprilie 1940.

Nu toţi preoţii au la îndemână „Monitorul Oficial“ sau colecţiile de legi, deaceea am crezut că e nimerit să atrag atenţiunea foştilor preoţi, asupra unor dispoziţiuni ce le-am spicuit, pentru conformare.

La întrebarea mai multor cetăţeni, că ce se întâmplă cu bonurile de impozite scadente în anul acesta, public mai jos dispoziţiile „Legii pentru lichidarea datoriilor din exerciţiile închise“, publicată în Monitorul Oficial No. 78 din 1 Aprilie a. c.

ART. 19. — Bonurile de impozite vor fi negociate la Bursa oficială, cu scutire de orice impozite de transmisiune şi vor fi primite ca garanţie la toate instituţiunile publice pe valoarea lor nominală.

Dobânda la aceste bonuri este de asemenea scutită de orice impozite.

ART. 20. — Bonurile de impozite vor putea fi lombardate la Banca Naţională a României în aceleaşi condiţiuni ca şi celelalte titluri de Stat.

Ele pot înlocui două semnături pe cambiile prezentate spre reescont la institutul de Emisiune.

ART. 21. — Bonurile de impozite ce nu vor fi prezentate casieriilor publice pentru plata de datorii în condiţiunile prevăzute de legea de faţă până la 31 Martie 1941, sau nu vor fi subscrise la Imprumutul intern de consolidare 3% din 1935, pentru a fi lichidate cu titluri de rentă din acest împrumut, vor fi amortizate de Stat într'un termen de 5 ani, socotit dela 1 Aprilie 1941, după un plan de amortizare ce va fi întocmit de Ministerul Finanţelor.

Tot pentru conformare atrag atenţiunea fraţilor preoţi, că dela 1 Aprilie a. c. începând petiţiile către autorităţi se vor timbra cu 9 lei fiscal plus 1 aviaţie. Certificatele cu 16 lei fiscal plus 2 aviaţie, chitanţele dela 100—10.000 lei cu 3 lei fiscal plus 2 aviaţie, dela 10.000—50.000 lei cu 8 lei fiscal plus 5 aviaţie.

E bine să se cunoască şi dispoziţiile „Legii pentru aşezarea unei contribuţiuni naţionale excepţionale pentru apărarea ţării“, care dispune în art. 1 şi 2 că începând cu 1 Aprilie a. c. până la 31 Martie 1941 se va încassa o taxă de 2% asupra sumelor rezultate din vânzările şi consumaţiunile de orice natură, având vânzătorii să elibereze cumpărătorilor şi consumatorilor notele sau facturile corespunzătoare, pe care se vor aplica timbrele speciale obligatorii, imprimate de Ministerul Finanţelor. La valoarea marfei cumpărate se va adauga şi suma de 2% ce o plăteşte cumpărătorul.

Conform art. 21 din susmenţionata Lege sunt scutite de contribuţia de 2% articolele de prima necesitate: pâinea, făina, mălaiul, sarea, zahărul, carnea, grăsimile şi fructele, apoi petrolul şi produsele ţărăneşti. **T. R.**

ŞTIRI

Hirotonire. Sâmbătă şi Duminecă a fost hirotonit de către P. S. Părinte Episcop întru diacon, presbiter şi duhovnic candidatul *Petru Boeriu*, numit preot în Poiana.

O societate harnică este secţia „antialcoolică“ a Regionalei Astra Bănăţeană. Sufletul societăţii este preşedintele ei, d. Petru Ciucur, care a organizat o seamă de şedinţe publice pentru combaterea flagelului beţiei. Laudă acestui român inimos ca şi conducătorilor satelor noastre cari îi dau un preţios şi binemeritat concurs.

Pentru cartea I. D. au intrat următoarele contribuţiuni: P. S. Sa Păr. Episcop Dr. Vasile Lazarescu lei 1000, Prot. Ic. Stavrofor R. G. Ancuşa lei 500, Dimitrie Sgăverdia cons. ref. eparhial lei 500, Pr. P. Toma secretar eparhial 500, total 2500 lei.

Războiul a isbucnit în Nord. Abia s'a încheiat pacea dintre finlandezi şi ruşi, că un nou război a isbucnit în Nord. Propriu zis nu-i decât o întindere a teatrului de război dintre Aliaţi şi Germania, care se dă pe teritorul Norvegiei şi cu deosebire în apele teritoriale ale acestei ţări.

Notă oficială

Nr. 2071 Sc. 1940.

Ministerul Cultelor şi Artelor Comisiunea Monumentelor istorice atrage din nou atenţia asupra îndatorirei fiecărui funcţionar, de orice categorie de a comunica Comisiunii orice distrugere, mutilare şi înstrăinare a obiectelor aparţinând prin decretare de monumente istorice, Comisiunii Monumentelor Istorice.

Dealtfel legea pentru conservarea şi restaurarea Monumentelor Istorice, publicată în Monitorul Oficial Nr. 82 din 29 Iulie 1919 prevede pedepse formale pentru cei cari distrug obiectele decretate Monumente Istorice, ca şi pentru cei cari deşi au cunoştinţă, nu denunţă pe răufăcători.

Caransebeş, în 5 Aprilie 1940.

Episcopul:
† **VASILE**

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Judecătoria mixtă Orşova secţia c. f.

No. 1081/1939. cf.

EXTRACT DIN PUBLICAŢIUNEA DE LICITAŢIE.

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Ioana Martinescu contra urmăriţilor: Gheorghe Hora Stoichescu, Ioan Iancu Hora şi Enache Pavel Hora la cererea urmăritoarei Judecătoria a ordonat licitaţiune execuţională în ce priveşte imobilele situate în comuna Plugova din circumscripţia judecătoriei mixte Orşova şi anume: Din cf. No. 556 Plugova 5/12 parte din imobilele: No. top. 452 fânaţ I în Seliţte de jos de 1153 stp. cu preţ de strigare 6525 lei. No. top. 302 Grădină în Croul Martineştilor de 1533 stp. cu preţ de strigare 942 lei. No. top. 235 Vie în Stâncovacia de 150 stp. cu preţ de strigare de 863 lei. Din cf. No. 596 Plugova imobilele: No. top. 203/1 Grădină în Croul Martineştilor de 49 stp. cu preţ de strigare 300 lei. Fânaţ III în Stupini de 400 stp. cu preţ de strigare de 1500 lei. No. top. 345/1 Arabil III în Presccoviţa de 166 şi 1/2 stp. cu preţ de 625 lei. Grădină în Stugina de 200 stp. cu preţ de strigare de 1230 lei. Din cf. No. 926 Plugova 1/2 parte la imobilele: Fânaţ III din Izlaz de 1280 stp. cu preţ de strigare de 4800 lei. No. top. 452/1 Fânaţ I în Seliţte de jos de 289⅕ stp. cu preţ de strigare de 1665 lei. No. top. 203/4 Grădină în Croul Marcheştilor de 50 stp. cu preţ de strigare de 3008 lei. Fânaţ III în Stupini de 400 stp. cu preţ de strigarre de 1500 lei. Grădină în Sugina de 200 stp. cu preţ dee strigare de 750 lei. Fânaţ III în Seliţte de jos de 216 sttp. cu preţ de strigare de 770 lei. Din cf. No. 1003 Plugova imobilul: No. top. 551 Fânaţ III în Drena de 8444 stp. cu preţ de strigare de 3165 lei. Din cf. No. 13004 Plugova imobilul: No. top. 175/b Grădină în Sugeriţu de 71 stp. cu preţ de strigare de 450 lei. Din cf. No. 1306 Plugova imobilele: No. top. 175 Grădină în Sugina de 100 stp. cu preţ de strigare de 615 lei. No. top. 177⅓ Grădină în Sugina de 112 stp. cu preţ de strigarre de 690 lei. Fânaţ III în Izlaz de 173 stp. cu preţ de strigare de 653 lei. Din cf. No. 1225 Plugova 1/2 parte la imobilele: Fânaţ III în Izlaz de 350 stp. cu preţ de strigare de 1313 lei. No. top. 303/3 Grădină în Croul Marcheştilor de 49 stp. cu preţ de strigare de 300 lei. Grădină în Sugina de 200 stp. cu preţ de strigare de 12230 lei. Din cf. No. 1501 Plugova 1/2 parte din imobilul: No. top. 195 Grădină în ertoape de 150 stp. cu preţ de strigare de 923 lei. Din cf. No. 1502 Plugova 1/22 parte din imobilul: Fânaţ III în Izlaz de 230 stp. cu preţ de strigare de 975 lei. Din cf. No. 1832 Plugova 4/660 parte din imobilul: No. top. 303 Arabil I în Prescoviţta de 1100 stp. cu preţ de strigare de 7838 lei. Din cf. No. 1879 Plugova 9/60 parte la imobilul: No. top. 3114 Arabil I în Brestovacea de 1000 stp. cu preţ de strrigare de 5625 lei. Pentru încasarea creanţei de 26.000 lei capital şi accesorii.

Licitaţiunea se va ţine în ziua de **1 Mai 1940 ora 3 p. m. la Primăria comunei Plugova.**

Imobilele ce vor fi licitaate nu pot fi vândute decât numai cu un preţ mai mare decât preţul strigării.

Cei cari doresc să licitéeze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoressc 10% din preţul de strigare drept garanţie în numerrar şi să semneze condiţiunile de licitaţie (147, 150, 170 legea LX 1881 şi § 21 legea XLI 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preţ mai urcat decât cel de strigare este dator să întregească imediat garanţia — fixată conform procentului preţului de stricare la aceiaş parte procentuată a preţului ce a oferit. (§ 25 XLI 1908).

Orşova, la 31 Decemvrie 1939.

Judecător: ss. **C. Niţescu.** Dir. de cf: ss. **S. Matei.**

Pentru conformitate:
Impegată: **E. Stanislav.**

Preţul lumănărilor

— având în vedere urcarea preţului cerei curate precum şi a fitilului — Fabrica Eparhială de lumănări din Caransebeş a fost nevoită să-l ridice la

390 Lei kilogramul.

Deasemenea preţul fagurilor artificiali, fabricaţi din ceară curată de albine, este stabilit la 350 Lei kilogramul.

VILA

DOBOŞAN

DIN BĂILE-HERCULANE.

PROPRIETATEA CONSILIULUI EPARHIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A CARANSEBEŞULUI.

Otel cu bun renume, aproape de centru. — Apaduct, lumină electrică, serviciu prompt, cu preţuri moderate. — Regiune de o frumuseţe rară. — Vila, în fiecare an, stă la dispoziţia oaspeţilor dela începutul lunei Mai până la sfârşitul lunei Octomvrie. — Informaţiuni dă:

ADMIN. VILEI DOBOŞAN IN BĂILE-HERCULANE.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ansebeș, 21 Aprilie 1940 Nr. 16

CENZURAT.

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș Jud. Caraș

Foaia Diecezană

Organul epar ortodoxe române a Caransel

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manus napoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană“, iar ba bonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană“ în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

RADSA.

Mahomedanismul, care numără aproape 300 milioane de suflete, per eminentiam este religia predestinației. După concepția mahomedană Dumnezeu este un tiran Atotputernic, care înainte de facerea lumii a stabilit un plan după care oamenii se vor împărți numai în două tabere. Una va fi a dreptcredincioșilor, a mozlimilor, iar ceilaltă tabără va cuprinde adunătura necredincioasă numită: „radsa“.

Nenorociții din tabăra a doua nu au nici un drept nici la plăcerile pământului nici la plăcerile raiului.

Interesant este că în urma întemeietorilor de religii s'au ivit faurii cari au pus pe nicovală învățăturile religioase și apoi cu barosanele le-au bătucit și le-au format așa cum pretindeau interesele celor puternici.

Islamul, răspunderea pentu potopul de sânge pe care l-a produs în mijlocul popoarelor europene, simplaminte a pus-o în cârca lui Mahomed marele profet. Așa a poruncit Allah să cucerim lumea, spuneau Turcii, rupeau copii creștini dela sânurile mamelor. Mahomed a fixat scopul, iar faurii au formulat mijloacele. Dar ce a făcut izlamul la nici un caz nu poate accepta creștinismul blând și luminat. Și totuși când privim faptele dușmanilor scumpei noastre țări cari spun că sunt creștini sadea, rămânem înmărmuriți. Propaganda în contra noastră cu ziare cu cărți și cu hărți a ajuns azi să formeze un adevărat potop. Esența acestei puzderii de minciuni tipărite și ilustrite este credința în predestinația mohamedană. Orice am face noi Românii trebuie să rămânem radsa, adunătura fără nici un drept, iar d-lor mozlimi cu drepturi nelimitate în ceruri și pe pământ.

Noi punem o singură întrebare: cu ce drept să mai numesc dușmanii noștrii de moarte creștini, și încă apărători vajnici ai creștinismului, când faptele lor îi arată adepți orbi ai predestinației mohamedane? Ce comunitate poate să mai fie între altarele noastre creștine și între ale lor numite creștine, cum ar fi logic și firesc să fie, când unii urmăm sincer învățăturile lui Iisus Hristos, iar alții merg pe urmele lui Mahomed?

Teoria predestinației ne cauzează multe rele în liniile mari ale vieții dar ea este și mai periculoasă când o aplicăm în viața cea de toate zilele fiindcă această teorie repudiată pedeaîntregul de simțul moral care cere muncă și merit, se potrivește cu căpușile și nu cu oamenii.

Curioasă goangă este căpușa simbolul cel mai adevărat al predestinației. Dacă ar ști să vorbească aceste gongi sigur că ne-ar spune că au un drept de a nu intra niciodată în lemne ci numai în carne moale. Ce li lor coama leului împărat al pustietăților, aripile maiestoase ale vulturilor și fruntea lată a oamenilor cu creeri plini de lumină?

Când va intra un regiment de căpușe sub aripile vulturilor și vor începe să-i sugă sângele acuși o să-l vezi cum stă zgulit și beteag în cutare colț de stâncă.

Vai de coama leului falnic când vor tăbări asupra lui căpușile, are să se tăvălească și să urle de spaimă tuturor fiarelor, dar degeaba toate, din el nu vor rămâne decât pielea și oasele.

Și mai bine nu pățește nici bietul om atăcat de căpușe fiindcă până nu i le scoate doctorul cu siringa de sub piele e abătut și nenorocit de prea multă scărpănitură fără rezultat.

Dacă neamul nostru românesc secole dearândul aproape pretutindenea a fost chinuit de căpuși, fruntea în bătălia aceasta amarnică cu insectele necruțătoare am dus-o noi bănățenii.

Râurile noastre au fost din veci în veci pline cu pești gustoși, pădurile noastre pline cu

mure şi cu vânat, holdele noastre întotdeauna au legănat spice de aur grele de boabe dulci. Şi asta a fost o învitare pentru căpuşe.

Şi iată ce se încumetă să spună o căpuşă cu condei: „Neamul acesta românesc deabea în secolul al XVII se arată prin locurile unde este azi şi apoi şi atunci el constă din păstori de oi şi capre din cărbunari şi tencuitori". Căpuşile cele cu teoria predestinaţiei se înşală amarnic dacă ne socotesc de „radse" fiindcă noi suntem un neam cu conştiinţă luminoasă care vom găsi siringa lecuitoare.

De aceea căpuşi vă rugăm să mai poftiţi şi în lemne.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Peripeţiile unor finanţe.*)

III.

In cele ce urmează continu firul întrerupt în Nrul 14 din 1940 al acestei foi oficiale.

Pentru a se putea face demersurile necesare în scopul de a se obţine despăgubiri corespunzătoare tuturor daunelor suferite de episcopia noastră în războiul mondial, Consiliul dirigent a învitat Consistorul eparhial să înainteze tablouri amănunţite despre toate pagubele, pe cari le-au avut în cursul anilor de război toate aşezemintele bisericeşti, şcolare şi cele filantropice-culturale, susţinute de biserică atât la centru cât şi în provincie.

Tablourile s'au înaintat fără ca eparhia să fi primit despăgubirea pusă în vedere, deci în ultima analiză a rămas, ca pagubele din chestiune să le supoarte biserica din venitele proprii.

In nex cu reforma cea mare, numită agrară, mai fac cunoscut, că Consistorul diecezan a reprezentat în mod consecvent punctul de vedere, că sesiunile parohiale reduse nu cad nici sub exproprierere, nici sub arendare forţată.

Dupăcum ştim Consistorul a dat acele sesiuni în arendă la licitaţie publică, iar venitul lor curat a întrat conform statutelor la fondul preoţesc pentru ajutorarea văduvelor şi a orfanilor de preoţi, adecă serveau un scop comun şi carıtativ al preoţimei din întreaga eparhie.

Menirea aceasta a sesiunilor parohiale reduse era numai trecătoare, pentrucă în România nouă reînfiinţarea parohiilor reduse s'a înlesnit, fiind acum împrejurările schimbate şi în consecinţă dată posibilitatea de a se asigura ajutorul de stat şi pe seama parohiilor reduse.

Contrar punctului de vedere al Consistorului, unele comisiuni agrare au decis arendarea forţată a sesiunilor reduse, în contra cărei decisiuni s'a făcut remonstraţia cuvenită.

Numai dupăce chiriarhul Josif, sprijinit de câţiva mireni cu trecere în cercurile politice, a luat contact personal cu generalul Alexandru Averescu, care pe atunci era preşedinte al Consiliului de Miniştri, a succes să fie sesiunile reduse salvate de expropriere.

Acceptându-se punctul de vedere al Bisericii, s'a votat „Legea reformei agrare pentru Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş" astfel, că scutirea de expropriere s'a extins asupra întregului complex al sesiunilor parohiale reduse.

Executarea acestei legi votate de legislaţia ţării şi rămase definitive, a cauzat multă spargere de cap, multă corespondenţă oficială, precum şi multe neplăceri, pe cari am avut să le îndurăm.

Zi cu zi sporia numărul scriptelor oficiale în obiectul reformei agrare, încât braţele unui singur om nu le mai putea ridica din arhivă, trebuind convolutul actelor legate cu chingi ca să nu se destrame.

Unele forme de procedură erau direct bizare. De exemplu: în anumite cazuri cei interesaţi nu se citau înscris, ci termenul de desbatere se afişa pe tabla neagră la judecătorie. Deci zilnic trebuia să treci, sau să angajezi pe cineva încrezut să treacă pe acolo şi să se convingă „de visu" nu cumva e fixat termenul în cauză.

De aci proveneau nemulţumiri, critici, enervări şi câte altele.

Hărţuiala îmreunată cu executarea acestei reforme radicale a durat ani de zile în cursul cărui timp în mijlocul unor agitaţii au văzut lumina zilei multe intervenţii înscris, proteste, apeluri şi cereri de revizuire.

Veniseră pe atunci în părţile noastre judecători, cari nu cunoşteau referinţele de aici, de unde izvorâră anumite neînţelegeri. Au fost însă şi judecători de aceia, cari au menajat interesele Bisericii între marginile date de lege, pentru ceeace şi cu această ocazie le exprimăm mulţumiri.

In şedinţa din 15 Ianuarie 1921 a încadrat Consistorul eparhial pe aplicaţii săi, cei ce s'au aflat la 1 Ianuarie 1921 în serviciul eparhiei, cerându-se diferinţa trebuicioasă la executarea încadrării începând cu 1 Septemvrie 1919.

Ministerul Cultelor a luat la cunoştinţă regularea trebuinţelor de retribuţiuni ale angajaţi-

*) Vezi Nrii 10 şi 14 din 1940.

lor consistoriali cu Septemvrie 1919, totuşi din motive din ordin bugetar n'a ordonanţat suma recerută pentru acoperirea cheltuielilor personale pe timpul dela 1 Septemvrie 1919 până la 31 Martie 1920.

Cu timpul s'au urcat treptat retribuţiunile atât ale funcţionarilor eclesiastici, cât şi ale profesorilor dela institutul nostru teologic.

Aici e locul să intercalez cazul de moarte din anul 1921 al văduvei Maria Curescu născută Stoclin.

In înţelesul testamentului defunctei eparhia noastră a moştenit întreaga ei avere mobilă pe lângă mai multe îndatoriri în favorul celor enumeraţi în testament.

In special a moştenit cu drept de proprietate, trei case, două grădini şi nişte parcele de pământ, fiind eparhia îndatorată să formeze din averea moştenită un fond, care va servi scopul de a se înfiinţa şi apoi a se susţine în Caransebeş un azil pentru bărbaţi şi femei bătrâne şi neputincioase, ce aparţin bisericii noastre ortodoxe.

De rândul acesta mai amintesc, că conform dispoziţiunilor tratatelor de pace s'au făcut cele de lipsă pentru stampilarea şi retragerea efectelor de stat austro-ungare ale eparhiei pecum şi a celor ce se aflau numai în administraiea Consistorului, apoi s'au făcut fasiunile cerute de comisiunea de lichidare, instituită pentru executarea dispoziţiunilor economice şi financiare ale tratatelor de pace.

Intr'un număr viitor urmează rezultatul final al exproprierilor făcute din pământul domeniilor diecezane.

Aurel Moacă.

Baptismul nu e cult.

De: **Pr. Dimitrie Blidariu.**

După ce s'a dat câştig de cauză baptiştilor din România, publicându-li-se „Statutul" lor în „Monitorul Oficial" Nr. 34, din 10 Februarie a. c., acest lucru produsese o surpriză şi o nemulţumire prin faptul că li se recunoştea calitatea de *cult*. Acest statut fabricat de baptişti, trebuia purificat şi cât mai bine cernut prin sita dreptăţii.

A ridica baptismul la valoare de cult, adecă ridicat la aceiaşi cinste ca ortodoxia dominantă şi ca celelalte culte istorice recunoscute, era o încălcare a Legii cultelor, care, specifică cari sunt cultele recunoscute.

Trebuia deci o clarificare şi iată că nu a întârziat.

Dau aici publicităţii ordinul Prefecturii Jud. Severin dat organelor în subordine privitor la baptişti şi anume: „Pretura Plasei Sacul Nr. 695/1940. Sacul, la 20 Martie 1940. Priveşte Baptişti. Tuturor Notariatelor. In urma ord. Prefecturei Nr. 5250/1940, Vă facem cunoscut după cum comunică Min. Cultelor şi Artelor cu adresa Nr. 1127/1940, baptismul *nu este cult* ci o asociaţie religioasă, întru cât legea nu-l menţionează printre cultele istorice şi nici n'a intervenit o lege care să-l declare cult recunoscut, conform art. 22 din legea cultelor. In consecinţă potrivit cererei acelui Departament Vă învităm a lua măsuri ca în actele de stare civilă credincioşii baptişti cât şi copiilor să fie trecute în registrele lor de stare civilă sub titlul de aconfesional. Această normă se va aplica la naşteri, căsătorii sau decese. Pretor, Faur".

Aşadar, suntem clarificaţi: baptismul nu e cult, ci numai o asociaţie religioasă tolerată.

Să nu tresăltăm totuşi de bucurie, căci n'am scăpat încă de pericol. Biserica este totuşi ameninţată şi mai ales preoţimea. Le cunoaştem doar foarte bine ţinta acestor cozi de topor, cari foarte bine puteau să rămână acolo de unde au plecat şi să nu mai turbure apa pentru profitorii cu punga plină, mai ales că mulţi, poate chiar majoritatea prozeliţilor sunt români plecaţi din ortodoxie, şi mai ales din pătura ţăranilor.

O întrebare. Românii ortodocşi întraţi în baptism pe motiv că au fost însetaţi de mântuire şi pocăinţă, numai în baptism au putut-o găsi? Cred că nu. Greşit drum au apucat. De altfel cei mai mulţi recunosc acest lucru, dar mai bâjbâie încă în întunerec. Regretul i-a cuprins pe mulţi, dar le lipseşte curajul fiului rătăcit din evanghelie, căci poliţaiul (predicatorul) e la spate şi frica de el îl opreşte de a lua o hotărîre.

Cunoscând felul cum s'a încuibat baptismul între Români şi cu ce mijloace, de mult trebuia lichidată această sectă, tot atât de periculoasă ca ori care alta.

Este doar constatat atât de bine şi oricine o recunoaşte, că progaganda baptistă în România este finanţată de masoneria de peste mări şi oceane pe deoparte, şi de propaganda iredentistă maghiară pe de altă parte.

Mintea sănătoasă a oricărui bun român şi creştin adevărat nu poate admite că tocmai baptiştii americani, englezi, unguri, iudeo-masoni, cari nu ştiu o iotă româneşte şi nu au nimic comun cu noi, să le pară atât de rău de păcatele Românilor şi să vină în România să predice Românilor pocăinţa, iertarea păcatelor şi iubirea creştină, ca şi când Românii ar fi ca nişte sălbatici din Africa, cari trebuie încreştinaţi şi

n'ar cunoaşte adevărata relligie creştină, moştenită şi păstrată neştirbită dela Mântuitorul.

Sentimentele ce le nutresc vecinii noştri dela vest — ungurii — faţă pe Români orcine le cunoaşte, mai ales noii cei de aici cărora neau fost stăpânitori şi ştiim apoi ce binevoitori au fost ei ortodoxiei româneşti. Cazul dela 1700 a lui Atanasie Anghel, mai apoi Episcopia dela Hajdu Dorog, şi altele sunt isprăvile lor, iar acum ce rol pot avea predicatorii baptişti unguri printre Români? Credeţi oare că aceşti predicatori vor mântuirea sufletelor româneşti? Nu putem crede. Rolul lor este diublu şi de pretinşi apostoli şi de propagatori de răsvrătire între Români de a le distruge credinţa strămoşească, care le-a păstrat limba, obiceiurile şi unitatea naţională.

Am atins aceste chestiuni cu gândul curat, de a arăta pericolul baptist pentru ortodoxia românească şi pentru statul român, profitând şi de faptul că prin bunăvoinţa dlui Notar de aici am putut da publicităţii prin organul nostru, un ordin ulterior din partea forurilor competente menit să aducă o clarificare într'o chestiune de un interes mare pentru biserică şi preoţime.

Desigur acolo unde D-nii notari arată bunăvoinţă faţă de preoţime, ori care preot se va putea convinge personal despre ordinul de mai sus.

Ori câtă trudă, oricâtă stăruinţă depune preoţimea de a aduce la matcă pe cei rătăciţi, totul rămâne fără nici un succes, căci nu se lasă convinşi ci persistă cu dârzenie în convingerea lor rătăcită şi în asemenea cazuri, nu ne rămâne altceva de făcut decât după cuvintele sfintei scripturi: trebuie consideraţi ca nişte *„păgâni şi vameşi“* (Matei c.. 18, v. 17).

Hristos şi veacul nostru.

de Ioan Racoveanu-Nera.

Sensul descinderii şii încarnării minunate a celei de a doua feţe dumnezeeşti în persoana vie, reală şi palpabilă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care a spuiberat după înviere până şi bănuiala şovăielniculuii Toma, este strict dogmato-parenetic.

In urma denunţării raporturilor de filiaţiune, prin ispitirea isbutită a Diavolului administrată protopărinţilor, aceştia au căzut în osânda păcatului sub al cărui imperiu a vegetat omenirea până la întruparea Mântuitorului, care cu preţul morţii Sale a răscumpărat neamul omenesc din păcat.

Era într'adevăr atât de mare greşeala adusă Creatorului de către creatură încât numai o putere dumnezeească era în măsură să şteargă vina, dar fiindcă ea a fost săvârşită de om, economia divină a cerut ca dintr'un feciorelnic pântec de femee să răsară, simbolic, vlăstarul-Dumnezeu, care să ridice păcatul lumii, chip de om având.

Dar pe lângă păcatul strămoşesc, omenirea mai era cotropită şi de o mulţime de alte păcate şi vicii, toate derivând din cel dintâiu.

Şi contra acestora omul trebuia să lupte. Dar cum? cu ce fel de arme?

Toate acestea numai Iisus Hristos era în drept şi în măsură să le descopere oamenilor în timp.

Iată dece necesitatea vieţuirii Lui în lume ca să arate oamenilor calea mântuirii.

Omul a venit pe lume cu chipul lui Dumnezeu. Dar în urma păcatului neascultării chipul i-s'a întunecat. Pentru redobândirea stării anterioare cât şi pentru a-şi însuşi asemănarea Creatorului său, omul avea şi are să lupte în această lume cu tot soiul de patimi şi vicisitudini cari îl însoţesc pretutindeni.

Cum şi în ce chip, tot Mântuitorul îl va arăta.

Apostolatul lui Iisus Hristos în lume produce o revoluţie spirituală în care se desmetecesc frunţi şi se fortifică virtuţi şi caractere cari în pofida legilor austere, preferă martiriul aparentei „Pax romana“, cotropitoare de suflete şi generatoare de patimi şi desfrâu.

Când îşi socoteşte misiunea îndeplinită, Mântuitorul îşi dă duhul, ştergând blestemul legii şi lăsând în urma Sa Biserica întărită pe stâlpii cei nestrămutaţi ai credinţei apostolilor şi învăţăceilor cari întăriţi în văpaia sângelui martirilor fără număr, au aprins la orizont un foc cald, incandescent de cald, care avea să lumineze omenirea peste veacuri.

Şi aşa s'a fundamentat Creştinismul care a depăşit istoriceşte toate şcoalele şi curentele, căci în timp ce acestea din urmă se măcinau în decursul vremii răsturnate de unii şi criticate de alţii, legea lui Hristos s'a înaripat tot mai viu, din veac in veac, datorită preceptelor sale atât de sublime cari vor cuprinde şi vor canaliza spre destin toate aspiraţiile secolelor ce s'au scurs şi celor ce-au să vie.

Sunt două mii de ani dela venirea lui Hristos în lume, dar temeiurile doctrinei Lui, departe de-a fi socotite desvete s'au dovedit a corespunde tuturor cerinţelor şi a cuprinde, principial, chiar cele mai moderne nizuinţi ale secolului nostru.

Ar fi o eroare incomensurabilă să cultivăm în suflet bănuiala că legea lui Hristos ar fi corespuns doar timpului în care s'a desvoltat, dar pe măsură ce veacurile s'au scurs, s'a pe-

rimat, altele fiind concepţiile de vieaţă ale omului modern.

Nu, hotărît nu!

Aici se poate desprinde caracterul divin şi etern al creştinismului.

Menirea lumii e se progreseze, căci facultatea omului de emancipare şi de cucerire a cosmosului îi e dată în dar de Creator. De-aici nu trebuie să ne gândim la nici un paradox. Şi nici între standard-ul de vieaţă de azi şi perceptele creştine nu trebuie să vedem vre'o nuanţă de anacronism.

De Hristos are nevoie şi ciobanul dela târlă ca şi şoferul din furnicarul capitalei şi agricultorul ca şi industriaşul marilor întreprinderii burghezul ca şi artistul, fiecare însă după puterea lui de comprehensiune şi după aspiraţiile sale.

Şi Mântuitorul, fiecăruia şi pretutindeni, îi surâde cu blândeţe când este solicitat: din pajiştea înflorită a unui răzor adumbrit de-o troiţă plecată la răspântii de drumuri sau din văpaia furnalelor aprinse, din brazda proaspătă sau din zgomotul asurzitor al bulevardelor şi însfârşit, fie chiar din tranşeele smolite de desgheţul iernii întârziate.

Hristos este acelaşi pentru unii şi pentru alţii. A fost acelaşi şi pentru cei dinainte cu două mii de ani, este şi va fi acelaşi şi pentru cei de azi ca şi pentru cei ce vor să fie peste veacuri.

(Urmează)

Mala Astra.

Mi-ai răsărit în cale atât de blândă,
Făptura zămislită din mister
Stea nouă, tremurată'n colţ de cer
Să-mi luminezi cărarea spre osândă...

Şi din şuviţa licăririi pale,
Mi-ai împletit o diademă'n creştet.
Un biet pribeag, cu chipul supt şi veşted
Mă porţi pe drumurile tale!...

Nu-s licăriri de viaţă pretutindeni
Şi nici văpae de lumină'n orice stea
Ai răsărit misterioasă'n calea mea!...

Şi n'ai lăsat cireş bătut de grindeni
Cu albul florilor prădat de vânt,
Şi semeţia ramurilor la pământ...

I. B.-Nera.

Recenzie.

Pr. Gh. Perva: Femeia în lumina Creştinismului*).

Păr. Gh. Perva în 44 pagini ne arată despre problema femeii, lucruri şi situaţii demne de ştiut. Problema femenină a fost mult discutată de psihologi, sociologi, teologi şi oameni de ştiinţă.

Este bine cunoscută situaţia femeii în lumea antică şi medievală — în ceeace priveşte antichitatea, femeia a avut o soartă urîtă şi grea — numai creştinismul a ridicat femeia la treapta demnă de viaţă egală cu soţul ei. Mântuitorul Iisus Hristos a fost acela, care a recunoscut de drept şi de fapt femeia.

Plecând dela constatările unor teologi creştini cari s'au ocupat de femeie în decursul veacurilor păr. Gh. Perva, pune la îndemână preoţilor, femeilor creştine, tinerelor fete, pagini frumoase, arătând faptele prin care a trecut femeia până'n zilele noastre.

Paginile ce le scrie Sf. Sa au darul să ne convingă despre datoriile ce trebuie să le aibe drept recunoştinţă femeia creştină faţă de Mântuitorul Iisus Hristos. Ele se pot ceti uşor, şi din lectura lor desprindem pildele vii ce trebuie să animeze societatea creştină a femeilor noastre de azi.

Scenele frumoase luate din Sf. Scriptură, redate cu un colorit de stil, le putem întrebuinţa în conferinţe, predici, meditaţii, atunci când trebuie să vorbim despre femeie. După cuvintele întroductive, urmează următoarele capitole, demne de reţinut.

1. Femeia înainte de venirea Domnului Hristos (Femeia înainte de păcatul strămoşesc. Femeia T. V. şi a lumei antecreştine).

2. Domnul Hristos şi femeile din Evanghelii. (Sfântă Fecioară Maria şi cele dintâi femei în viaţa Mântuitorului. Samarineanca. Femeia păcătoasă şi femeia adulteră. Femei cari cer uşurări trupeşti — alte mijlociri în sprijinul femeii).

3. Femeile în timpul apostolic.

4. Cum şi-au arătat femeile recunoştinţa faţă de Iisus?

5. Femenismul. (Din punct de vedere familiar. Din punct de vedere economic şi social. Din punct de vedere politic).

6. Femeia şi căsnicia. (Fecioria, văduvia,

*) Arad, 1940, preţul 25 lei.

divorţul şi concubinajul. Căsătoria creştină. Datoriile şi jertfele femeii faţă de soţ şi cămin).

Aceste capitole ne arată mersul general al lucrării păr. Gh. Perva. Femeia creştină are multe domenii în care poate aduce roade folositoare, în direcţiile reale se cere mult suflet şi multă abnegaţiune. Ea nu trebue să piardă ocazia să nu-şi desvelească dragostea sufletului ei, virtuţile şi gândurile curate, carii toate fac minuni de cuminţenie şi de tămăduire sufletească.

Prof. C. Rudneanu.

ŞTIRI

Promovare. Eri a fost promovat Doctor în medicină absolventul facultăţii de medicină din Cluj Mircea Ancuşa, fiul părintelui consilier referent eparhial Romul G. Ancuşa. Tânărul Dr. Mircea Ancuşa este modelul copilului împărtăşit de educaţie aleasă, cu minunate calităţi sufleteşti, dominate de o bărbătească voinţă. Frumoasa carieră ce şi-a ales oferă prilejul fericit pentru valorificarea acestor calităţi, a căror pârgă de acum aduce atâta bucurie şi cinste părinţilor, iar nouă bănăţenilor, mândrie ! Felicitări !

Cantori diplomaţi au fost declaraţi toţi cei 17 absolvenţi ai şcoalei noastre cantorale, anume: I. Alexandru, I. Ciclovan, N. Ecob, N. Ianculescu, P. Luchescu, D. Mădroane, P. Magheţ, T. Mărgan, I. Naia, P. Olariu, D. Radu, I. Suru, A. Ţona, Gh. Urlică, S. Ursu, L. Vlad şi A. Zbăgan. 16 au obţinut nota generală foarte bine şi 1 bine.

Nu-i asta ciudăţenie? Anume, într'un sat din Banat românii uniţi nu au avut preot. Ce s'a întâmplat. Stăpânirea bisericească li-a dat un preot rus, căzut dela ortodoxie, care nu ştie o boabă românește. Bieţii români, iată ce păţesc când pleacă dela matcă. Şi să mai zică cineva că „unirea" nu-i înstrăinare.

Pentru cartea I. D. au intrat următoarele contribuţiuni: Pr. Marcu Bănescu Anina 500 lei, prof. Dr. Zeno Munteanu 500 lei, prof. Constantin Vladu 500 lei, pr. Aurel Gătăianţu Tolvadia 500 lei, dl George C. Bogdan Reciţa 200 lei, pr. Porfir Crisciu Surducul-mic 200 lei. Total 2400 lei. Suma anterioară lei 2500, total general lei 4900.

Bibliografie.

Părintele Diacon Octavian Lipovan profesor de cântare şi tipic dela Şcoala Normală confesională „D. Ţichindeal" din Arad, a compus Antifonul 12: Acestea zice Domnul către Jidovi pe tema glasului opt, pentru cor mixt. Partitura e frumos tipărită la Diecezana Arad.

Tot d-sa a mai publicat următoarele partituri cu bun succes şi cu mare răsunet în lumea corurilor şi iubitorilor de cântare: *Marş, Revizioniştilor, Veniţi către mine, Toate plugurile ară* şi *Hora Străjerilor.*

Concurs

Ad. Nr 53 par ex 1940.

In baza ordinului Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 1130 B. ex. 1940 din 23 Februarie, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Câlnic**, protopresbiteratul Bocşa-montană, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh dela parohia I-a de clasa II-a rămasă vacantă în urma pensionării preotului Petru Ieremia, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană".

I. **Beneficii:**

1. Una şi jumătate sesiune parohială, constătătoare din 45 jughere pământ, după care alesul preot va plăti dările către stat.

2. Un intravilan în extensiune de 270 stp□.

3. Birul parohial: 20 litri porumb sfărâmat de fiecare număr de casă.

4. Stola uzitată.

Nefiind casă parohială alesul se va îngriji singur de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

1. Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, îşi vor înainta cererile Consiliului parohial din Câlnic, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bocşei-montane.

Reflectanţii se vor prezenta cu ştirea Prea On. Domn Protopresbiter tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Câlnic, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 3 Martie 1940.

Petru Albeanu paroh preşedinte. 1—3 **Solomon Modor** secretar.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 5655 E 1939 din 7 Octomvrie 1939 şi pe baza planului elaborat de arhitectul Dumitru Boitor, consiliul parohial ort. rom. din Socol publică licitaţie pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii din com. Socol jud. Caraş, pe ziua de 5 Mai a. c., ora 4 p. m. în localul şcoalei primare de stat din loc.

1) Lucrarea se va da în măsura fondurilor disponibile.

2) Planul şi devizul precum şi condiţiile generale şi speciale se pot vedea la Oficiul Parohial din Socol.

3) Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în numerar sau efecte.

4) Lucrarea va fi dată spre executare numai unui arhitect, inginer sau maestru constructor, care posedă autorizaţie recerută.

5) Concurenţilor nu li se acordă spese de deplasare.

6) Antreprenorul asupra căruia va rămânea lucrarea va plăti impozitul după contract, taxa de 2% contribuţie la casa învăţământului industrial precum şi toate celelalte, cuprinse în condiţiunile de licitaţie.

7) Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrările acelui antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Socol, la 14 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:
pr. *Drăgan Zaharie.* Ioan Crai.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 5860 E din 8 Octomvrie 1939 şi pe baza planului elaborat de dl arhitect Dimitrie Boitor, se publică licitaţie pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ortodoxe române din comuna Câmpia judeţul Caraş, pe ziua de 5 Mai 1940 ora 2 p. m. în localul şcoalei primare de stat din loc.

1) Planul şi devizul de spese, condiţiunile generale şi speciale se pot vedea la oficiul parohial ortodox român din Câmpia.

2) Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în numerar sau efecte de stat.

3) La licitaţie se admit numai arhitecţi ingineri şi maeştri constructori cari posedă autorizaţie recerută.

4) Concurenţii nu pot pretinde spese de deplasare şi diurne.

5) Antreprenorul asupra căruia va rămâne lucrarea va suporta impozitul după contract, taxe de 2% contribuţie la casa învăţământului industrial precum şi toate celelalte, cuprinse în condiţiile de licitaţie.

6) Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrarea acelui antreprenor în care va avea cea mai mare încredere.

Câmpia, la 14 Aprilie 1940.

Preşedinte:
Preot *Plinus Oancea.* Secretar:
m. p. înv. dir. Cezar Răducanu.
m. p.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 2305/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea firma „Băncile Bănăţene Unite" S. A. din Timişoara contra urmăritului Carol Ligeti (căs. cu Vilma Hertl) dom. în Rusca-Montană, la cererea urmăritoarei judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Rusca-montană (din circumscripţia judecătoriei mixte Caransebeş) Nr. coalei cf. 488 sub A. I. 1-2 Nr. top. 1489 casa Nr. 378 cu curte în Intravilan de 88 stp. şi Nr. top. 1490 grădină în Intravilan de 138 stp. a cărui preţ de strigare va fi 23.988 lei, cu menţinerea dreptului de notat asupra acestui imobil sub C. 1 în favoarea Statului Român, privitor la preţul lotului şi spesele de măsurătoare ce se va fixa pentru încasarea creanţei de 21.000 lei capital, interese legale dela 6 Iulie 1931, cheltueli de proces şi de executare de 2129 lei, fixate până acum şi cheltueli de 800 lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **2 Mai 1940 ora 10 la primăria comunei Rusca-Montană.**

Caransebeş, la 13 Decemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö.** **I. Ianaşiu** aj. dir. c. f.

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeş.

Port. Nr. 46/1940.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul Şef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeş în baza art. 102 din legea LX din 1881 şi în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma titlului executor Nr. 602/1939 pus pe biletul la ordin de Judecătoria Urbană din Craiova, efeptuindu-se execuţiunea la 29 Februarie 1940, în favorul urmăritorului Căpitan Nicolae Gheorghiu reprezentat prin Dr. Antoniu Marchescu adv. în Caransebeş pentru suma de lei 15.000 capital şi acces., mobilele sechestrate cari s'au preţuit în 28.910 şi anume:

1. 12 buc. cutii cu jucării, 2. 4 garnituri pentru copii albe, 3. una păpuşă cu cutie mare, 4. 10 buc. cutii cu păpuşi, 5. cinci buc. costume de baie, 6. şapte buc. costume pt. baie de bărbaţi, 7. 30 părechi mănuşi de piele pt. dame, 8. 10 buc. haine de copii, 9. 10 buc. svetere pt. copii, 10. 10 buc. cămăşi colorate pt. bărbaţi, 11. 7 buc. fulare, 12. 22 buc. cămăşi pt. copii, 13. 25 buc. cămăşi pt. copii, 14. una maşină de scris, se vor vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma încheierei Judecătoriei mixtă din Caransebeş sub Nr. 972/1940 G. pentru încasarea creanţei de lei 15.000 capital cu interese legale din 1 Aprilie 1939 şi spesele de lei 406 stabilite până în prezent, se fixează licitaţie pe ziua de **6 Maiu 1940 la orele 16** în oraşul Caransebeş la prăvălia urmăriţilor şi toţi aceia cari au voie a cumpăra sunt învitaţi cu aceia observare ca mobilele menţionate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitaţiei s'ar mai fi sechestrat şi mai înainte şi după această fixare de licitaţie şi din partea altor creditori şi aceştia au drepturi câştigate de acoperire asupra licitaţiei, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua şi în favorul acestora.

Caransebeş, la 9 Aprilie 1940.

Şef portărel **Dr. C. Stângu.**

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

AVIZ

In comuna bisericească ort. rom. din Silha (jud. Severin) se află un **clopot** de vânzare. Clopotul are tonalitatea „C“ în greutate de 224 kgr., în stare bună.

Doritorii de a avea acest clopot să se prezinte la oficiul parohial. Costul Clopotului e circa 35.000 Lei, eventual după buna învoială.
Silha, la 17 Aprilie 1940.

VICTOR POPOVICI
paroh ort. rom.

La „Librăria Diecezană“

din Caransebeş se găsesc următoarele cărţi de predici:

Mitropolitul Moldovei Nicodem: „*Predici*“ despre căderea lui Adam, Păcat, Moarte şi Inviere. Preţul 200 lei

P. S. Episcop Vasile: „*Praznic Luminat*“ conţine: predici la praznicele împărăteşti şi ale Maicii Domnului. Legat lux 200 lei, broşat 150 lei exemplarul.

Episcop Nicodem: Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. I, conţine 75 predici catihetice pt. popor preţul 120 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. V conţine 58 cuvântări la postul mare, preţ. 120 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VI, Predici la sărb. împărăt. preţul 170 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VII, conţine cuvântări la sărb. Maica Domnului, Dumineci, etc. preţul 110 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VIII, conţine cuvântări Liturgice preţul 110 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. XII, conţine predici pt. tineretul şcolar preţ. 90 lei.

„ „ „*Ogorul Domnului*“ vol. XIX, Cei perduţi, preţul 80 lei.

De vânzare

O casă

în strada Căilor Ferate No. 25.

Informaţiuni la redacţie.

Preţul lumănărilor

— având în vedere urcarea preţului cerei curate precum şi a fitilului — Fabrica Eparhială de lumănări din Caransebeş a fost nevoită să-l ridice la

390 Lei kilogramul.

Deasemenea preţul fagurilor artificiali, fabricaţi din ceară curată de albine, este stabilit la 350 Lei kilogramul.

VILA
DOBOŞAN
DIN BĂILE-HERCULANE.
PROPRIETATEA CONSILIULUI EPARHIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A CARANSEBEŞULUI.

Otel cu bun renume, aproape de centru. — Apaduct, lumină electrică, serviciu prompt, cu preţuri moderate. — Regiune de o frumuseţe rară. — Vila, în fiecare an, stă la dispoziţia oaspeţilor dela începutul lunei Mai până la sfârşitul lunei Octomvrie. — Informaţiuni dă: ADMIN. VILEI DOBOŞAN IN BĂILE-HERCULANE.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeş, 28 Aprilie 1940 — CENZURAT. — Nr. 17

icești ort. rom. Fizeş

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Nr. 141 Pr. 1940.

VASILE,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul episcop al eparhiei Caransebeşului.

Iubitului Cler şi Popor dreptcredincios din această de Dumnezeu păzită eparhie: Har şi milă dela Dumnezeu-Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos. Iar dela smerenia noastră arhierească binecuvântare.

HRISTOS A ÎNVIAT!

„...Pe Iisus căutaţi, Nazarineanul, Cel răstignit; **S'a sculat,** *nu este aici..."* (Mc. XVI, 6.)

Iubiţi fii sufleteşti,

Salutul acesta creştinesc de praznic, cu care şi îngerul a întâmpinat pe muierile mironosiţe, în goana lor de dimineaţă spre mormântul gol, strămoşescul nostru: *„Hristos a înviat!"* răsună azi din nou în toată lumea creştină. El cuprinde o minunată veste, vestea cea mai fericitoare ce s'a adus vreodată în lume. Vestea aceasta a învierii Domnului a schimbat odinioară durerea şi întristarea în bucurie, frica şi îngrijorarea în încredere şi nădejde, înfrângerea şi desnădejdea în biruinţă strălucitoare. Ea a făcut din oameni fără nume mucenici şi mărturisitori cinstiţi azi de toată lumea creştină. Cu ea a cucerit creştinismul lumea păgână. Căci această veste a învierii lui Iisus Hristos Mântuitorul a fost în stare să facă din apostolii şi ucenicii Domnului, copleşiţi de frică după prinderea Invăţătorului lor, eroi neînfricaţi, care, învingându-se pe sine şi neputinţele legate de lutul vieţuirii lor pământeşti, prin aceasta au biruit lumea. Binevestirea învierii Domnului a răspândit în lume lumina adevărului, care a spulberat întunerecul păgânătăţii şi al păcatului. Ea a prefăcut slăbiciunea celor puşi în slujba ei întru putere şi a înnoit, pe această cale, faţa pământului. Căci ea este vestea despre biruinţa vieţii asupra morţii, vestea reîntoarcerii omenirii întregi, de pe căile păcatului şi ale morţii, iarăşi în casa părintească a Tatălui ceresc, prin împlinirea desăvârşită de către Iisus a slujbei Sale de Mântuitor al neamului omenesc.

Mai minunat este că această veste isvorăşte *dintr'un mormânt*, din mormântul de pe Golgota, odată cu răsturnarea pietrei de pe el.

Câte morminte nu sunt în lumea aceasta, pe suprafaţa pământului locuit de oameni!? Morminte mici, neînsemnate, neştiute de nimeni, care totuşi ascund sub glia lor fiecare câte un trup de om. Dar şi morminte mari, morminte ce acopăr popoare întregi, cu toată cultura lor odinioară înfloritoare; morminte în care au apus idei şi nădejdi ce au însufleţit şi călăuzit cândva omenirea întreagă.

Tot ceeace a fost odată bogăție, frumusețe, putere, strălucire și-a găsit, în cele din urmă, mormântul său. Aceasta e legea de neînconjurat, legea stăpânitoare a tot ceeace viețuește pe pământ. Deasupra tuturor mormintelor a sunat cândva plângere și tânguire. Pe urmă a rămas amintirea, ștearsă și ea, cu vremea, de uitare.

Cu totul altfel s'au petrecut lucrurile în jurul mormântului Domnului, din stânca de lângă Ierusalim. Aci nici n'a trecut aproape, vremea plângerii purtătoarelor de mir muieri și iată că tânguirea și jalea se schimbă întru bucurie, plângerea în cântare de slavă. Cântare care de atunci, de aproape două mii de ani, n'a mai încetat niciodată și va suna mereu, cât va trăi om pe pământ. Legea stăpânitoare peste tot pământul pe Golgota s'a dovedit fără putere. In mormântul Domnului moartea cu vieața s'au împăcat în chip tainic. Moartea s'a făcut vieață,, vieață bogată, plină de har, vieață fără de sfârșit, pentrucă vine dela Dumnezeu.

Vestea despre această tainică și covârșitoare vieață fără de sfârșit ni-o vestește și nouă, celor de azi, mormântul de pe Golgota, în fiecare an la luminatul praznic al Invierii Domnului. Vestea că Hristos Domnul, după ce pe cruce Își încredințase Duhul în mâinile Părintelui Său și, prin râvna lui Iosif cel cu bun chip și a lui Nicodim, cu miresme și cu giulgiuri în mormânt cu trupul a petrecut, în iad cu sufletul S'a pogorît și, în același timp, în raiu cu tâlharul și pe scaun cu Tatăl și cu Duhul era, ca un Necuprins, a treia zi, ca un mire dintr'o cămară, a eșit din mormânt, înviind Ca un biruitor al morții. Intâiul și Unul-născut al Tatălui se face la fel *„începătura celor adormiți"* și *„Intâi-născut"* din mormânt. Din iubire dumnezească față de noi oamenii Iisus Hristos, Mântuitorul a gustat amarul morții. Dar cu putere dumnezeească învie din mormânt, biruind moartea. El se face *Mielul de Paști* al lumii, spre a săvârși mântuirea noastră. Iar înviind din morți se arată întru slavă, mai mult decât împărătească, spre a întări credința noastră în puterea covârșitoare a mântuirii ce El ni-a prilejuit. Pe vestea bună despre învierea Domnului se reazimă toată legea noastră creștinească, creștinismul ca religiune. Pe ea se întemeiază credința noastră și nădejdea mântuirii noastre. Cum atât de nimerit a mărturisit și sfântul apostol Pavel, zicând: *„Iar dacă n'a înviat Hristos, zadarnică este propovedurea noastră... zadarnică este credința voastră... Iar acum Hristos S'a sculat din morți, începătură celor adormiți S'a făcut"*. (I. Cor. XV,, 14, 17, 20.)

La fel cu apostolul Pavel și pe temeiul mărturisirii lui a primit și a privit vestea bună despre adevărul învierii Domnului și sfânta noastră Biserică ortodoxă, dintru începuturile ei și până azi. Pe acest adevăr și-a întemeiat ea toată vieața ei, toată pașnica ei dăinuire și desvoltare pe acest pământ, ca și nădejdile ei de viitor, îndreptate spre veșnicie. Hristos a înviat!, acest adevăr mântuitor l-a predicat și l-a strigat în lume sfânta noastră Biserică și Mireasă a lui Hristos peste toate veacurile ei de prigoană și suferințe. Peste toate pustiirile, nelegiuirile și cruzimile cu care a însângerat lumea, prin atâtea veacuri, ura, dorul de răzbunare, lăcomia după pradă și dorul de cucerire al oamenilor, prin mii de războaie. Și cu aceeași convingere și însuflețire își cântă Biserica noastră aceeași cântare de biruință *prin noi toți și azi*, peste toate ruinele de sfinte lăcașuri și pașnice căminuri, peste toate uciderile, zdrunciniările de suflete, incalcările și nelegiuirile cu care a acoperit, o bună parte a lumii, și azi diavolească ură a celorce luptă împotriva lui Dumnezeu și a slugilor Lui credincioase. Nici dlurere, nici lipsuri, nici lupte, nici desbinări, sau sfășieri nu pot face să amuțească această cântare de biruință a Bisericii la praznicul învierii Mirelui și Stăpânului Ei.

Iar această purtare a Bisericii noastre nu înseamnă că Ea privește cu ușurință și nepăsare greutățile și neajunsurile, de care este bântuită vieața noastră pământească și nu se înduioșează de soarta noastră, a membrilor ei. Ci și această a ei purtare se potrivește minunat cu misiunea ei mântuitoare între noi pământenii. Ca și cu rosturile ce le are

ea şi sfintele ei aşezăminte în vieaţa noastră creştinească. Bucuria de Paşti a Bisericii noastre isvorăşte din mormântul gol al Mântuitorului înviat. Dar şi din privirea ei îndreptată, peste mărginirile acestei vieţi pământeşti, în depărtări veşnice de fericitoare şi îndreptăţite nădejdi pentru noi, spre care tot învierea Domnului ni-a deschis şi nouă drumul. Bucuria de Paşti a sfintei noastre Biserici este bucurie pentru biruinţa Intemeietorului Ei, a Domnului Iisus Hristos asupra morţii. Şi, în acelaşi timp, bucuria Maicii noastre iubitoare pentru mântuirea, prin această învingere, a noastră, a fiilor Ei. Vestea bună a învierii Domnului, isvorîtă din mormântul de pe Golgota şi propoveduită nouă de sfânta noastră Biserică, este pentru noi oamenii şi răspunsul desluşit şi neîndoios privitor la cele din urmă ale vieţii noastre pământeşti. Ea cuprinde pentru noi, pe lângă temeiurile credinţei noastre într'o vieaţă vecinică, şi asigurarea că, prin prelungirea firului vieţii noastre dincolo de mormânt, toate tainele chinuitoare de suflet ale acestei vieţi pământeşti îşi primesc fireasca lor deslegare.

Pentru creştinul cucernic, cu sufletul copleşit de lumina Praznicului Invierii Domnului, vestea bună ce isvorăşte din mormântul de pe Golgota este veste de bucurie, veste de biruinţă. Mormântul de pe Golgota, rămas gol prin învierea lui Hristos Mântuitorul, vesteşte biruinţă. Dar, în acelaşi timp, şi îmbărbătează spre luptă aducătoare de biruinţă pe tot creştinul care priveşte cu luminată înţelegere de praznic taina vestirii lui şi se reazimă cu încredere nestrămutată pe ajutorul Celuice, prin învierea Sa, ni-a asigurat şi nouă biruinţă asupra păcatului şi a morţii. Un astfel de creştin ştie, că oricât de întunecoasă şi îngrozitoare ar fi noaptea ispitelor şi a suferinţii pentru el, întunerecul şi groaza ei vor fi spulberate de soarele strălucitor al învierii. Nicio vină, a niciunui creştin nu este aşa de grea, ca biruinţa învierii să nu fi adus scăpare de ea. Nicio suferinţă din vieaţa noastră nu poate fi atât de grea de purtat, încât ea să nu fie uşurată de nădejdea, atât de întremătoare, că: *„De vreme ce pătimim împreună cu Dânsul (Hristos) să ne şi proslăvim împreună cu Dânsul“*, (Rom. VIII, 17).

Iubiţi fii sufleteşti,

Credinţa că prin biruinţa învierii din mormânt a lui Iisus Mântuitorul ni-s'a dobândit şi nouă, tuturor creştinilor, puterea de a întâmpina, cu creştinească răbdare şi statornicie în rugăciune şi virtute, toate încercările grele prin care trecem în cursul vieţii noastre pământeşti, ne va ajuta să trecem şi peste îngrijorările, ameninţările şi ispitele acestor vremuri grele de azi. Aceasta este binecuvântata îmbărbătare, ce trebue să ni-o aducă — la Praznicul Invierii Domnului din anul acesta — pornind din mormântul de pe Golgota, vestea bună a învierii Domnului în suflete, în familii, în vieaţa de obşte din Ţara noastră. Atât nouă celor rămaşi acasă, cât şi iubiţilor noştri, chemaţi să-şi pună piepturile şi vieaţa, cu însufleţire şi iubire de neam şi glia strămoşească, zăgaz de nebiruit în calea oricărei încercări ce ar ameninţa să schimbe veşnicele hotare ale scumpei noastre patrii, cu atâtea jertfe întregită. Sau să încalce drepturile noastre pe acest pământ al Ţării, îngrăşat cu sudoarea, cu lacrimile şi sângele vrednicilor noştri înaintaşi. Cu atât mai mult, cu cât la glasul acesta de duhovnicească îmbărbătare, ce ne vine azi dinspre Golgota, se adaug, pline de îndemn şi mustrare — pentru caz de neascultare — şoaptele tainice ale atâtor morminte scumpe de eroi, cu care e presărat pământul Ţării noastre; morminte de părinţi şi strămoşi, care au luptat, în vremuri de obidă, pentru a ne păstra limba, legea şi naţionalitatea; morminte de părinţi şi fraţi, care s'au jertfit pentru a ne asigura unitatea neamului şi a pământului nostru românesc. Aceste tainice şoapte, pornite de sub glia strămoşească, presărată cu morminte, răsbate şi din apelurile ce Majestatea Sa, iubitul nostru Rege şi luminaţii Săi Sfetnici ni le adresează, cu îndemnul de a lăsa la o parte — azi mai mult ca oricând — tot ceeace ne-ar putea desbina şi prin aceasta slăbi şi mai cu osebire să căutăm să sporim tot ceeace ne apropie, tot ceeace ne poate mai mult închega în zid nebiruit în jurul Tronului şi la luptă — fiecare la locul său — pentru izbânda idealului —

atât de scump înaintaşilor noştri şi nouă — de a păstra, cu orice jertfă, unitatea neamului şi nestrămutate veşnicele hotare ale Ţării întregite.

Lăsând deci, iubiţilor, ca vestea bună a învierii Domnului, pornită din mormântul de pe Golgota, să ne cucerească din nou sufletele şi înţelegerea tainei luminatului Praznic al Invierii Domnului să sporească în noi îndemnurile şi hotărîrile de a ne îndrepta, de azi încolo, gândirea şi întreagă vieţuirea tot mai mult după mântuitoarea povaţă a învăţăturii dumnezeeşti, lăsată în sfânta noastră Biserică de Mântuitorul, pentru îndrumarea noastră pe căile mântuirii, odată cu aceasta să ne străduim, ca prin iubirea noastră creştinească faţă de aproapele nostru în suferinţă şi lipsuri, prin iubirea noastră de Neam şi Ţară să putem sta împotrivă ispitirilor cu care ne împresoară vremurile grele prin care trecem.

In primul rând să grijim cu toţii ca noi, cei rămaşi acasă, să nu ne dovedim întru nimic mai prejos de vitejii noştri, ce stau concentraţi la hotare, spre a preîntâmpina orice primejdie, ce s'ar putea abate asupra noastră, din orice parte. In acest scop se cere, ca toţi, cărora ne dă mâna, să purtăm grijă de familiile şi gospodăriile celor ce sunt departe de vetrele lor, ca şi de ale noastre. Recunoştinţa cu care datorăm vitejilor noştri să ne oblige a purta grijă, ca nicio familie, a niciunui concentrat să nu sufere nicio lipsă, sau neajuns şi nicio brazdă din ogoarele lor să nu rămână neînsămânţată. Peste tot să nu lăsăm ca, în urma iernei lungi şi grele şi a primăverii care întârzie încă, să rămână neînsămânţată fie chiar şi numai o singură palmă de pământ. Ci, făcând din noapte zi, să ne silim ca, prin munca noastră sporită, producţia ogoarelor noastre să prisosească peste obişnuit, ca, după acoperirea trebuinţelor armatei şi ale populaţiei Ţării, din exportul acestui prisos Stăpânirea noastră să poată cumpăra toate cele trebuincioase pentru înzestrarea scumpei noastre armate şi pentru întărirea graniţelor Ţării.

Pentru acelaşi scop al înzestrării armatei şi al întăririi graniţelor să nu şovăim o clipă de a ne da agoniselile, subscriind bonuri de înzestrare a armatei, pentru întărirea braţelor vitejilor noştri dela hotare, punându-le la îndemână cele mai desăvârşite arme, spre a-şi putea împlini cu strămoşească vrednicie datoria de ostaşi şi apărători ai Ţării. Pe lângă acestea, având conştiinţa că în vremuri grele, cum sunt cele de azi, toată obştea Neamului şi fiecare la locul său trebue să fie la înălţimea îndatoririlor ce ni le impun astfel de vremuri, fiecare din noi să se grăbească a-şi plăti din vreme impozitele legale, spre a înlesni astfel Stăpânirii noastre naţionale acoperirea tuturor cheltuelilor sporite, ce le aduce cu sine anevoioasa îndrumare a treburilor Ţării, în împrejurări grele cum sunt cele de azi.

Primind în suflete, cu duhovnicească înţelegere, şi la acest Praznic al Invierii Domnului vestea bună, ce străbate până la noi peste veacuri din mormântul de pe Golgota, azi întovărăşită însă, de şoapta de îndemn a mormintelor de eroi, cu care e presărat pământul Ţării noastre, şoaptă ce tremură cu căldură în apelurile către noi ale Majestăţii Sale Regelui şi ale luminaţilor Sfetnici ai Majestăţii Sale, pentru îndeplinirea din partea noastră a unor îndatoriri de creştinească virtute şi înalt patriotism, cum sunt cele ce am încercat să Vi le pun la inimă în cele de până aci, putem spune, iubiţilor, că am primit cu vrednicie Sfintele Paşti ale Domnului, cu toată lumina şi puterea mântuitoare ce ni-o prilejuesc ele şi cu creştineasca nădejde, la care ne îndreptăţeşte minunata înviere din morţii a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Amin.

Caransebeş, la Praznicul Invierii Domnului din anul 1940.

Al Vostru, al tuturor, iubitor părinte:

† **VASILE**
Episcop.

Inviere și suferință.

Învierea lui Iisus este sărbătoarea cea mai mare a lumii creștine. Ea ne amintește întrarea triumfală a creștinismului în lume, iar pentru noi oamenii, învierea Mântuitorului înseamnă biruința vieții asupra morții.

Atâtea dureri și rele de care suferim în viață le putem lecui sau cel puțin îmblânzi. Moartea însă covârșește orice putere omenească și nici un muritor n'a izbutit până astăzi să o clintească de la capătul scurtei sale vieți pământești. Filosofia este măreția omului, știința e puterea lui, dar ce poate filosofia și ce poate știința în fața morții. Moartea rămâne limita tuturor puterilor omenești.

Nu ca simplă idee însă învierea este o trăsătură specifică a creștinismului ci ca realitate istorică, în primul rând. Ca idee, nemurirea sufletului este un bun comun al tuturor oamenilor și religiunilor înainte de creștinism. Diferența apare în felul cum au conceput ele nemurirea. Metempsihoza, de exemplu, este unul din felurile greșite cum își imaginau cei vechi nemurirea și învierea. Pentru noi ea este un document și o eroare. Ca document metempsihoza este o dovadă a credinței în nemurire înainte de Hristos, ca eroare este o dovadă a incapacității omului de a concepe cu mintea lui adevărul învierii.

Născută din spaima morții, metempsihoza este o absurditate care se pretează mai mult la anecdote vesele. Ce mângâire poate fi oare pentru un suflet care și-ar aminti că o păscut iarbă pe vremea lui Iuliu Cezar și a văzut cu ochi de broască pe Napoleon?

Dacă omul pus în fața inevitabilului fenomen al morții, a crezut totdeauna în nemurire, Iisus ne-a dovedit că această credință e dreaptă în fondul ei și că înfrângerea morții e o realitate. Și această dovadă el nu ne-a făcut-o în mod filosofic ca Socrat sau Platon sau Immauil Kant, ci murind real ca toți oamenii, îngropându-se real ca toți oamenii și înviind real cum vor învia toți oamenii.

E drept că acest fapt depășește puterea de înțelegere a minții noastre. Urmează dar să-l tăgăduim? Dar ce ne folosește să tăgăduim învierea când toată ființa noastră, îngrozită de puterea morții, strigă după viața fără sfârșit de dincolo de mormânt. Învierea lui Iisus, ca fapt istoric, corespunde tocmai acestui strigăt al sufletului nostru după nemurire.

Fără credința în învierea Mântuitorului, creștinismul, cu toată mareția lui, n'ar fi decât o minciună.

În sens creștin, învierea este soarele fără apus care luminează în urmă istoria vieții lui Iisus pe pământ, iar înainte destinul omului în viața viitoare. Și spre acest destin crestinismul își orientează întreaga lui viață morală. Căci cel înviat nu ne-a dat numai siguranța învierii noastre de mâine, ci ne-a arătat și calea care duce spre ziua cea neînserată a împărăției lui.

Iată cum ne vestește Iisus însuși venirea acelei zile:

Odată pământul își va opri mersul și lumina soarelui se va stinge. Lumea în care trăim noi se va sfârși după cum o confirmă aceasta și știința astronomilor. Atunci va fi judecata din urmă. In fața stăpânului veșniciei, oamenii se vor împărți în două: cei buni la dreapta, cei răi la stânga. Pentru răsplată unii, pentru pedeapsă alții. Care va fi criteriul acestui judecăți finale ni-l spune textul Evangheliei.

„Atunci va zice Impăratul celor deadreapta lui: veniți binecuvântații Părintelui meu și moșteniți împărăția care e gătită pentru voi dela întemeierea lumii. Că flămând am fost și mi-ați dat de am mâncat, însetat am fost și mi-ați dat să beau, străin am fost și m'ați primit; gol am fost și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine...“

Și când cei drepți își vor aminti că au făcut toate acestea dar se vor întreba nedumeriți când le-au făcut ei pentru Iisus, Impăratul le va răspunde:

„Amin zic vouă: întrucât ați făcut unuia din acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut“.

In ziua cea mare deci a învierii noastre, când tot ce-i pământesc va dispare, un singur lucru va hotărî destinul nostru pentru totdeauna. Acest lucru este iubirea noastră pentru suferința și durerea oamenilor.

Cine se mai îndoește dacă Iisus a înviat, să-l privească în miile și milioanele de oameni zdrobiți și ofiliți de mizerie. El este cel flămând, cel însetat, cel fără de adăpost, el este cel gol, el este cel ce se stinge de boală. Toți desmoșteniții, toți nenorociții sunt frații lui.

Cine are scârbă de cel nenorocit are scârbă în realitate, de Iisus Hristos.

Când cel sătul va avea milă de cel flămând, când cel înțolit va plânge și va avea milă pentru cel gol, când cel sănătos va avea milă pentru cel bolnav, atunci se va realiza împărăția bunătății, între oameni.

In ziua aceea mare și sfântă, fața oamenirii va străluci așa cum a strălucit fața dumnezeiască a Mântuitorului când a înviat din morți.

Prof. Dr. L. Busuioc

Biruirea morţii.

Dacă urmările spirituale ale păcatului strămoşesc nu sunt vizibile pentru toată lumea, putând fi uneori chiar negate, urmările lui corporale poartă peste timpuri un sigiliu universal, de care nimeni dintre oameni încă nu a scăpat: *moartea.*

In virtutea păcatului strămoşesc a murit omenirea înainte de venirea Domnului nostru Iisus Hristos; în virtutea aceluiaş păcat moare omenirea şi după înălţarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos.

Până acum moartea a fost învinsă numai odată, de Fiul lui Dumnezeu; prin această învingere s'a desridicat eternitatea morţii de deasupra omenirii: omenirea îşi poate lucra mântuirea sa spirituală, ce va culmina în învierea trupească universală, dela sfârşitul lumii.

Iisus Hristos se face primiţiul învierilor noastre de dincolo de veac.

Sub veac, omenirii îi rămâne amintirea cea mai tragică din câte culpabilitatea sa i-a pricinuit — moartea.

Moartea, spre amintirea stării fericite din raiu; moartea, spre amintirea păcatului comis; moartea, spre pedepsirea sumeţiei omeneşti; moartea, spre cutremurată grijă de cele ce-l aşteaptă pe fiecare; moartea, spre deşteptare la o nouă vieaţă, reînviată.

Pentru creştinul bun, nonsensul atâtor morţi zilnice, ori preatimpurii îşi va afla adevăratul sens în învierea cea de obşte, când lucrul fiecăruia se va vădi, vieaţa fiecăruia se va cântări, iar moartea fiecăruia îşi va primi răsplata.

Dumnezeu — Omul a biruit moartea prin Sine — însuşi, fără ajutor omenesc; noi murim în neputinţă omenească şi înviem cu putere dumnezeească.

Inviem spre judecată, ca drepţi fiind: să primim cununa unei veşnice fericiri în Domnul, iar păcătoşi: să murim din nou şi pentru totdeauna.

De aceea, Iisus Hristos învie de atâtea ori între noi, spre a ne aduce aminte de moartea noastră neputincioasă şi de perspectiva unei fericiri unice, ce ne e hărăzită prin această înviere.

An de an, Domnul nostru Iisus Hristos reeditează real minunea învierii; an de an, Domnul nostru Iisus Hristos învinge real moartea, în faţa căreia noi suntem atât de neputincioşi.

Dar nimeni dintre oameni nu lucrează pentru învierea sa...

Din contră, pe pământ s'a întins nebună întrecere în slujba morţii....

Mai semnificativ decât niciodată, în mijlocul atâtor morţi şi campioni spre moarte, Domnul nostru Iisus Hristos învie din nou.

Mai mult decât oricând, biruinţa Domnului nostru Iisus Hristos asupra morţii îşi are adânca sa valoare pentru omenire.

Şi mai îmbietor decât oricând, ne cheamă Domnul nostru Iisus Hristos să colaborăm împreună, oameni şi Dumnezeu, spre biruinţa finală asupra morţii.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Invierea.

Dogma Invierii lui Hristos, se desluşeşte din umbra veşniciei, ca un prim centru de preocupare a tuturor gândurilor omeneşti.

Invierea încrustează pe răbojul svârcolirii cotidiene, nuanţări de vieaţă nouă, dăltuind în slova scripturei nemincinoase, o întreagă gamă de suferinţe, topite în cadre mari de istov, poleit cu mireasma dragostei nefăţărită în omeneasca înălţare.

Invierea Crucificatului de pe Golgota, subliniază în concret ridicarea cugetelor amorţite în umbra morţii, deasupra zaplazurilor rândăşiei cotidiane, la înălţimea slavei tăinuită în oblâncurile tăriilor celor de sus.

Creasta „Căpăţinei“, împresurată de sarcasmul neghiob al unui leat scrântit la gândul Invierii, amorţită sub spuza neputinţelor pământene, primeşte uluită *Trăinicia,* durată din veac, peste hotarele veşniciei...

Plăsmuirea „Cuvântului“ în trup, departe de a integra esenţa divină în noţiuni proprii trupeştilor măsuri, răgăzueşte minţii tăbărâte, reconstituirea Adevărului descoperit aevea...

Iar' pe urcuşurile judecăţilor şovăelnice în valabilitatea Dumnezeirei lui, Iisus, cristalizează — prin Inviere — rostuirea unei vieţi nouă, după tiparul suferinţelor împletite 'n cununa cu ghimpi ascuţiţi, aşezată pe fruntea-i svâcnindă de durerea spasmurilor morţii, în faptul chinuirii.

Reveria Invierii, despicând granitul rece al îngheţurilor atâtor inime la gândul zilei de mâine, ne ridică la înălţimea măririlor celor dintru înălţime azi, ca să ne scoboare mâine poate, în străadâncurile conştiinţelor noastre ca Naţiune, când va trebui să ne validităm ca entitate conştie de rostul ei în lume, hotărîtă să îndure orice până la răstignire pentru sigura ei Inviere.

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

„Pacea creștină“.

Din stânca Golgotei isvorăşte pacea lumii creştine, bunul cel mai de preţ pe care Dumnezeu l-a dat oamenilor. O pace care nu însemnează trândăvie, lene, apatie; nu însemnează nelucrare, precum nu însemnează lucrare pizmaşe, răutate, războiu.

Pacea creştină este darul Domnului nostru Iisus Hristos. „Pacea mea las vouă, pacea mea dau vouă“. Se grăeşte deci despre o anumită pace, despre pacea Domnului.

Şi, este oare distinctă această pace de pacea pe care o înţelegem noi în decomun, pe care o dorim în deobşte noi oamenii, ca pe cel mai de seamă element al convieţuirii noastre aici pe pământ?

Da, este o deosebire între o pace şi alta. Pace este între oameni când ei trăesc în armonie. Pace domneşte în lume când popoarele se stimează unele pe altele, se respectă şi nu se atacă asemenea fiarelor; când văzduhurile sunt liniştite, sunt aducătoare de ploi curate, de belşug şi mulţumire. Şi totuşi, nu aceasta e pacea pe care ni-o recomandă blândul Iisus.

Dar oare unde să afli această pace în vâltoarea unei vieţi ce a răscolit lumi şi împărăţii? Sub liniştitoarea umbră a smochinului unde Iisus se odihneşte odată cu adevărat? Dar oare nu se revoltă El până şi de astădată blestemând liniştea trândavă a smochinului fără rod?

Cu mulţimile în munţi şi pe apă el poartă semnele proorocului semănător de neastâmpăr în forma ideilor nouă, iar pe apostoli îi învesteşte cu puteri mai mari decât ale tuturor luptătorilor lumii. Incât, cuvintele Sale „n'am venit să aduc pace ci sabie“, par a fi mai aproape de adevăr, căci azi după douăzeci de veacuri oamenii se răsboesc mai crâncen decât pomeneşte orice istorie şi orice tradiţie lumească...

Iată, pacea lui Iisus, este pacea inimii curate, pacea sufletului — pacea conştiinţii. Sabia Lui este o sabie de ordin spiritual, iar lupta se duce împotriva păcatului.

Ce altceva ne spun nouă războaiele decât că lumea creştină trece printr'o gravă criză de conştiinţă. Ce altceva sunt ele decât o uitare de sine, de blândele şi uşoarele percepte ale bunului Iisus.

Nimic din toate acestea nu mai stăpânesc azi pe oameni: nici credinţă, nici dragoste, nici bunătate. Inimile lor, morminte spoite; faptele lor putregai şi răutate.

In locul umilinţei, îngâmfarea; în locul milei egoismul feroce; în loc de bunătate, rânjim şi arătăm unii altora colţi de fiară sălbatecă.

Şi toate acestea se întâmplă astăzi într'o lume ce-şi zice creştină, ce merge la biserică, se rogă, dă dajdie... asemenea fariseului din templu şi asemenea bărbatului care voia desăvârşirea. Barem unele popoare reneagă formal pe Iisus când propagă religia celui puternic, repudiind mila şi ajutorarea pentru cel slab şi neajutorat...

Iisus s'a răstignit acum douămii de ani pe dealul Căpăţinei, dar faptele noastre îl răstignesc, şi azi, zi de zi, mai chinuitor şi mai umilitor decât ar spune orice grai. Căci, aminte să avem, odinioară „cei ce nu aveau lege, din fire făceau cele ale legii“. Noi azi avem o lege, plătită cu preţ de sânge, şi vai nouă, căci luând numele Lui îndeşert, nesocotim şi legea şi preţul acestei legi!

Pacea creştină isvorăşte din stânca Golgotei, dar ea nu mai rodeşte intre oameni; inimile creştinilor de astăzi sunt numai spini şi mărăciniş, iar acolo nu mai rodeşte nimic.

Invierea Mântuitorului.

Sărbătoarea Invierii Mântuitorului Iisus rămâne un tapt esenţial şi unic în Istoria omenirii. Alături de naşterea, persoana Sa, învierea face parte din lanţul care se ţine strâns şi completează pe celelalte două. Născut dintr'o Fecioară Sfântă, Fiul lui Dumnezeu unic în lume, suferă moarte şi a fost îngropat în mormânt, dar a înviat şi trupul lui n'a văzut stricăciune.

Această minune a fost anunţată de David, cu mult înainte, iar în Faptele Apostolilor, citim următoarele: „Căci David zice despre dânsul: „Zăriam de mai înainte pe Domnul întotdeauna înaintea mea, pentru că este d'a dreapta mea, ca să nu fiu clătinat. De aceea veselitu-s'a inima mea şi s'a bucurat limba mea, chiar şi trupul meu îşi va pune locuinţa pe încredere. Pentrucă nu vei lăsa sufletul meu în Iad, nici nu vei da pe cuviosul tău să vază stricăciunea. Făcutu-mi-ai cunoscut căile de vieaţă, umpleamă-vei de veselie cu faţa ta“. Bărbaţi fraţi, îmi este iertat a vorbi fără sfială către voi despre patriarhul David, că şi s'a sfârşit şi înmormântat fu, şi mormântul lui este între noi până în ziua

aceasta. Deci profet fiind şi ştiind că, cu jurământu-i a jurat Dumnezeu că din rodul coapsei lui va pune pe tronul lui. Mai înainte văzând vorbi despre învierea lui Hristos, că nici nu fu lăsat în Iad, nici trupul lui nu văzu stricăciune. Pe acest Iisus l-a înviat Dumnezeu, pentru care noi toţi suntem martori" (Faptele Apostolilor, II, 25-33). „Pe începătorul vieţii" pe care l-au omorît şi pe care Dumnezeu l-a înviat dintre morţi este dovada cea mai vie a divinităţii Fiului lui Dumnezeu şi a învierii omenirii. *Intreg creştinismul are la bază taina minunată a Invierii.* Sf. apostol Pavel ne demonstrează până la evidenţă, că: Dacă Hristos n'a înviat, deşartă este dar predica noastră, deşartă şi credinţa voastră. Dar suntem aflaţi şi martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, fiind că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe care nu l-a înviat dacă cu adevărat morţii nu înviază, căci dacă morţii nu înviază, nici Hristos n'a fost înviat. (I. Corinteni, XV, 14-16). *Invierea Mântuitorului Iisus Hristos a fost un fapt istoric.*

Misterul Invierii lui Iisus din Nazaret, care a ieşit viu din mormântul lui Iosif din Arimathia, ne arată elanul vieţii creştine.

Adversarii creştinismului de atunci şi până'n zilele noastre au multiplicat argumentele lor, ca să distrugă faptul sfânt al Invierii, eforturile lor au fost zadarnice. Iisus a prevăzut toate aceste sforţări zadarnice, de aceea înainte de a se sui în ceruri, El a instituit pe apostolii Săi să fie martori" ai minunii, pe care El a prezis-o de multe ori": „Dar veţi lua putere când Sfântul Duh va fi venit peste voi, şi-mi veţi fi martori în Ierusalim şi în toată Iudea şi în Samaria şi până la marginea pământului". (Faptele Apostolilor, I, 8). Apostolii s'au ţinut de cuvânt şi au împlinit această sublimă misiune. Dintre toţi, Sf. Apostol Pavel a înţeles mai bine dogma învierii lui Hristos şi'n epistolele Sale o înfăţişează atât din punct de vedere teoretic cât şi practic, ajungând la concluzia, că Iisus s'a manifestat în lume ca şi un Fiu al lui Dumnezeu, şi El a fost fondatorul creştinismului....

Biserica ortodoxă s'a orientat în toate vremurile spre eternitate — Ea a păstrat caracterul eschatologic al creştinismului primitiv, Ea a luptat totdeauna cu armele păcii şi ale dragostei.

Invierea Domnului să ne aducă pacea şi dragostea: „Să piară păcătoşii dela faţa lui Dumnezeu, iară drepţii să se veselească"....

Hristos a 'nviat!

Prof. Constantin Rudneanu.

Invierea Domnului.

....Veniţi toţi credincioşii să ne închinăm sfintei învieri a lui Hristos, că iată a venit, prin cruce, bucurie la toată lumea....

Ziua învierii Domnului este mai strălucitoare decât toate sărbătorile, este ziua cea mai luminoasă decât toate bucuriile, este cea mai sfântă decât orice fericire, este *a praznicelor praznic şi sărbătoare sărbătorilor.*

Veniţi să ne închinăm.... căci aceasta este ziua în care prăznuim biruinţa luminii asupra întunerecului, biruinţa vieţii asupra morţii, căci: *„Hristos este Invierea şi Viaţa, cel ce crede în El, de şi va muri, viu va fi." (Ioan XI. 25).*

Aceasta este ziua în care Hristos *....cu moartea pre moarte a călcat...* şi porţile iadului a sfărâmat, puterea diavolului a zdrobit, iar nouă cale la ceriuri ne-a pregătit.

Aceasta este ziua în care *....a venit, prin cruce, bucurie la toată lumea....* căci crucea lui Hristos a biruit puterile vrăjmaşului, crucea lui Hristos ne-a adus nouă mântuire, de aceea crucea este rană diavolilor şi *cuvântul cruce celor pieritori nebunie este, iar celor credincioşi mântuire* (i. Cor. I. 18). *... Crucii Tale ne închinăm, Hristoase....*

Aceasta este ziua cea luminoasă în care a înviat Domnul şi lumina învierii Mântuitorului Iisus, se revarsă, din nou, ca un balsam binefăcător peste sufletele credincioase ale creştinilor, atât de dornice de pace şi linişte, de iubire şi mângâere.

Aceasta este ziua în care Pacea luiHristos s'a revărsat în sufletele creştinilor, turburate de cea mai zguduitoare dramă a omenirii, când *„Mielul lui Dumnezeu, cel ce ridică păcatul lumii"* (Ioan I. 29) a fost crucificat pentru mântuirea lumii. Fie ca această Pace, să se reverse şi acum din nou, asupra tuturor popoarelor şi să fie iarăşi: *„pe pământ pace şi între oameni bună învoire".*

Veniţi toţi credincioşii să ne bucurăm şi să ne veselim, că *aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim într'însa.* Veniţi să ne bucurăm *....că prăznuim a morţii omorîre, a iadului sfărâmare şi începătura altei vieţi veşnice.....*

Veniţi credincioşii.... ca primeniţi în fiinţa noastră, desbrăcaţi de haina cea veche a patimilor omeneşti, împăcaţi cu noi înşine şi cu sufletele curate, să vestim şi noi această înviere unul altuia şi cu o sfântă însufleţire să rostească şi buzele noastre, sublima şi îmbucurătoarea întâmpinare creştinească: *„Hristos a înviat".*

Preot Ştefan Bololoiu.

„Lumină din lumină“

Vremurile cer oameni integri, cu patima jertfei, încununaţi de virtuţi: generaţie de faptă şi credinţă. Străjeria ca instituţie de creştere a tineretului, realizează în fapt oamenii de mâine: corecţi; iar, văzută prin lumina educaţiei, ea completează în sensul naţional, Biserica: idealul suprem al vieţii de dincolo.

Biserica este şi a fost totdeauna conservatoarea elementului etnic român în decursul veacurilor. La altarul credinţei, strămoşii noştri au trăit, au muncit şi au murit în nădejdea învierii de veci.

Ca şi atunci şi acum noi tinerii de azi ne strângem la adăpost, la singura căldură şi mângăere, tărie şi reconfortare a noastră, la picioarele lui Iisus, în pragul orbitoarei străluciri a cerului, la Biserică.

Şi tocmai acesta este scopul însuşi al Societăţii noastre religioase „Sf. Gheorghe“ de a întări în sufletele noastre credinţa în Dumnezeu, încrederea nezdruncinată în virtuţile cele dintâi ale neamului. Fiindcă noi credem în valoarea etică a credinţei şi dragostei creştineşti.

Indemnurile şi sfaturile pline de dragoste ale Părintelui nostru conducător sunt sămânţa rodului bun....

Dar, cu toată curăţia impulsurilor noastre, noi dibuim în pragul unui început. Ajutorul şi sprijinul moral însă nu ne-a întârziat. Cu blândeţe şi seninătate apostolică Prea Sfinţia Sa Părintele Episcop Vasile a coborît între noi spre a ne arăta calea de mântuire a unei vieţi noui. Venit-a spre a ne dărui har şi binecuvântare dumnezeească.

Noi, membrii societăţii l-am primit cu inimă curată.

Şi cât de mult l-au înduioşat pe Stăpânul şi Arhiereul nostru sincerile noastre manifestări!

Recunoştinţa noastră e iubire, respectul nostru, devotament!

Cuvintele Prea Sfinţitului Părinte Episcop ne dau tărie şi încurajare în haosul clocotitor al vremii.

Şi să fie spus doar atât în aceste clipe de zămislire nouă, spre a arăta un semn hotărîtor şi neîndoios tinereţii noastre:

„Lumină din lumină“.

Hamat Petru

preşedintele Soc. religioase „Sf. Gheorghe“
dela liceul „Tr. Doda“ Caransebeş

Invierea.

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morţii rece spirit se strecură'n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele de miere,
Inchise în tratajul străvechii evanghelii.

C'un muc în mâni moşneagul cu barba ca zăpada
Din cărţi cu file unse norodul îl învaţă
Că moartea e în luptă cu veşnica vieaţă,
Că de trei zile 'nvinge, cumplit
muncindu-şi prada.

O muzică adâncă şi plină de blândeţe
Pătrunde tânguioasă puternicile bolţi:
„Peirea, Doamne sfinte, căzu în orice colţ,
„Căci a căzut în însuşi izvorul de vieţi.

„Nimica înainte-ţi e omul, ca un fulg,
„Ş'acest nimic îţi cere o rază mângâioasă,
„In pâlcuri sunătoare de plânsete duioase
„A noastre rugi, Părinte, organelor se smulg“.

Apoi din nou tăcere, cutremur şi sfială
Şi negrul întunerec se sperie de şoapte...
Două-spre-zece ceasuri răsună...
Miez de noapte...
De-odată 'n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie,
Colo 'n altar se uită şi preoţi şi popor,
Cum din mormânt răsare Hristos învingător,
Iar inimele toate s'unesc în armonie:

„Cântări de laude 'nălţăm
Noi Ţie Unuia;
Primindu-L cu psalmi şi cu ramuri,
Plecaţi-vă neamuri
Cântând Aleluia!

„Hristos a înviat din morţi,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pe moarte călcând-o
Lumina ducând-o
Celor din morminte!“

Mihail Eminescu.

Gânduri de Paşti...

Toc..., toc..., toc..., e sunetul duios şi în acelaşi timp vesel al toacei...

Duios, căci oare nu aminteşte el omenirii loviturile ciocanului în piroanele ce străbăteau mâinile şi picioarele Mântuitorului!...

E duios, căci prin sunetul ei îţi vine înainte icoana tristă: . . . Iisus purtat dela Ana la Caiafa legat de mâini, Iisus bătut până la sânge cu nuieli, scuipat în faţă, încununat cu spini, pe drumul Golgotei căzut şi încovoiat sub povara crucii, şi . . . răstignit pe lemn în vârf de deal, între doi tâlhari!

In jurul lui aspect de sfârşit de lume: . . . Lacrimi fierbinţi şi nesfârşite de mamă cu inima frântă, ţipete de tâlhari, cer întunecat cu soare stins, bubuiturile infernale ale cutremurilor pământului... Natura, plânge omorîrea *Stăpânului* ei! A aceluia ce a aşezat pământul peste ape, a întins cerul ca o piele şi a pus soarele în nouri să lumineze ziua. Parecă voieşte să înghită pe cei ce se ospătează din uciderea făcută!...

Răcnirea şi hohotele naturii împreună cu zâmbetul blând al Celui răstignit îl duc pe vânzătorul Iuda cu capul în laţ, sub întunecimea răstignirii.

Sunet vesel!... căci, cum nu poţi crede în foc fără căldură, nici răstignirea Domnului nu poate fi fără înviere.

Invierea . . . soarele lucitor ca nici odată, natura înverzită, înveselită, gătită în haina învingerii şi a sărbătorii de flori albe, cântece de veselie în cer sus şi pe glob jos; înger pe pământ, mironosiţe pe cale . . . iar în mijlocul acestui cadru . . . *Răstignitul* . . . cu semne în mâini şi picioare, îmbrăcat în raze de lumină, urcă pe căile văzduhului. . .

. . . . . .

Imbrăcaţi în sufletul alb al nevinovăţiei, cu haina sărbătorii pe noi şi ouă roşii în mâini, cântăm cu universul bucuria biruinţii veseliei asupra plângerii:... *„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând“.*

Ilie **Câmpianu.**

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Hristos a înviat

zicem tuturor prietenilor noştri.

ŞTIRI

Faptă creştinească au săvârşit membrii Oastei Domnului din Câlnic, colectând pe seama credincioşilor noştri din Cornuţel suma de peste patru mii Lei cu cari preotul acestora a luat pe seama nou ziditei biserici icoana punerii în mormânt a Domnului. Iată cu adevărat ostaşi luptători pentru triumful poruncilor creştine!

Pentru cartea I. D. au contribuit: N. Cornean cons. ref. eparhial lei 500, protodiacon T. Roşca lei 500, pr. A. Uroş - Dobriţa lei 500, pr. Liviu Dée - Voivodinţi lei 400, pr. Dr. Iacob Creţiu - Macovişte lei 300, pr. Oct. Păuţa - Voivodinţi lei 100. Total 2300 lei. Suma anterioară lei 4900, total general lei 7200.

Notă oficială

Nr. 2396 Sc 1940.

Societatea „Sprijinul Orbilor din România“ cu sediul în Bucureşti Bulevardul Carol I Nr. 96, roagă ca în cel mai scurt termen să i-se trimită sumele realizate din plasarea biletelor-cărămizi emise de societate anul trecut şi a căror valabilitate a espirat la 1 Aprilie a. c.

Deci punem în vedere tuturor preoţilor cari au primit bilete-cărămizi, să se conformeze.

Caransebeş, la 19 Aprilie 1940.

Episcopul: **† VASILE**

Consilier referent: **Nicolae Cornean.**

Concurs

Ad. Nr 53 par ex 1940.

In baza ordinului Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 1130 B. ex. 1940 din 23 Februarie, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Câlnic**, protopresbiteratul Bocşa-montană, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh dela parohia I-a de clasa II-a rămasă vacantă în urma pensionării preotului Petru Ieremia, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană„.

I. **Beneficii:**

1. Una şi jumătate sesiune parohială, constătătoare din 45 jughere pământ, după care alesul preot va plăti dările către stat.

2. Un intravilan în extensiune de 270 stp□.

3. Birul parohial: 20 litri porumb sfărâmat de fiecare număr de casă.

4. Stola uzitată.

Neflind casă parohială alesul se va îngriji singur de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

1. Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, îşi vor înainta cererile Consiliului parohial din Câlnic, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bocşei-montane.

Reflectanţii se vor prezenta cu ştirea Prea On. Domn Protopresbiter tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Câlnic, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 3 Martie 1940.

Petru Albeanu — paroh preşedinte.

2—3

Solomon Modor — secretar.

CONCURS.

Nr. 98/1940.

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza §-lui 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi § II p. 4 lit. 1 din Normativ priv. la reg. func. org. protopresbiterale, — Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul protopopesc al Caransebeşului, cu sediul în Caransebeş.

Recurenţii la acest post au să dovedească că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din anul 1888.

Beneficii:

1. Dotaţiunea dela parohia I centrală protopresbiterală, din Caransebeş, care constă din:

a) Sesiunea parohială constătătoare din 32 jughere 951 stp.

b) Birul parohial uzitat.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotaţiunea protopresbiterală care constă din:

a) Sesiunea protopresbiterală, constătătoare din 32 jughere 800 stp.

b) Birul protopresbiteral anual, uzitat dela preoţii tractului, conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric".

c) Pauşal de cancelarie în mărimea votată an de an de adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probalitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor, precum şi a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare paroh din Caransebeş, viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la nouile arondări şi la aceste schimbări în parohia centrală, fără a putea formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta petiţiunile lor ajustate cu documentele autentice despre cvalificaţiunea lor şi ocupaţiunea lor de până acuma, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

Caransebeş, din şedinţa consiliului protopopesc ţinută la 15 Martie 1940.

Preşedinte: **Pr. Isaia Suru** adm. protopopesc.

1—3

Secretar: **Ilie Sîrbu** not. cons. protop.

De vânzare

O casă

în strada Căilor Ferate No. 25.

Informaţiuni la redacţie.

La „Librăria Diecezană"

din Caransebeş se găsesc următoarele cărţi de predici:

Mitropolitul Moldovei Nicodem: „*Predici*" despre căderea lui Adam, Păcat, Moarte şi Inviere. Preţul 200 lei.

P. S. Episcop Vasile: „*Praznic Luminat*" conţine: predici la praznicele împărăteşti şi ale Maicii Domnului. Legat lux 200 lei, broşat 150 lei exemplarul.

Episcop Nicodem: Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. I, conţine 75 predici catihetice pt. popor preţul 120 lei.

" " Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. V conţine 58 cuvântări la postul mare, preţ. 120 lei.

" " Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. VI, Predici la sărb. împărăt. preţul 170 lei.

" " Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. VII, conţine cuvântări la sărb. Maica Domnului, Dumineci, etc. preţul 110 lei.

" " Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. VIII, conţine cuvântări Liturgice preţul 110 lei.

" " Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*" vol. XII, conţine predici pt. tineretul şcolar preţ. 90 lei.

" " „*Ogorul Domnului*" vol. XIX, Cei perduţi, preţul 80 lei.

Prima Cassă de Păstrare din Caransebeș Societate pe Acții, Caransebeș.

Capital vărsat Lei 5,000.000. Inscris în registrul bancar Nr. 7 din 9. IX. 1934. Rezerve . . . Lei 558.589.

Bilanțul încheiat per 31 Decemvrie 1939

Activ — și aprobat de adunarea generală ordinară ținută la 20 Aprilie 1940. — Pasiv

Cassa:				Capital social			5,000.000 —
Numerar efectiv	1,280.599 —			Fonduri de rezervă:			
Disponibil la B. N. R. și CEC	114.054 —			Rezervă legală			100.000 —
Cupoane scăzute	15.084 —	1,409.737 —		Fonduri de amortisment:			
Disponibil la bănci:				Pentru creanțe dubioase			464.672 —
In țară	272.668 —			Fond de pensie și ajutor al funcționarilor			200.000 —
In străinătate	341 —	273.009 —		Depuneri spre fructificare:			
Portofoliul de titluri:				Din țară:			
Titluri românești				Depuneri noui: pe termen			
Cu venit fix:				La purtător sau nom. dar plăt. la purt.			
Efecte publice: v. n. Lei 154.000, în Portof. V. R. 72.362	72.362 —			Cu livrete de economie la purtător			4,796.696 —
Cu venit variabil				Creditori:			
Act. necot. la bursă 208.750 8.980	8.980 —	81.342 —		Din țară			
Lei 362.750 81.342				Creditori reduși:			
Plasamentul fondului de rezervă:				rate întârziate		823.851 —	
Efecte publice garantate de Stat v. n. Lei 145.000, în Port. W. R.		74 500 —		Creditori nereduși noui		3,179.429 —	4,003.280 —
Portofoliu de scont:				Angajamente de reescont:			
Plătibil în țară:				In țară:			
Cambii fără garanție	1,992.405 —			Curente:			
„ garantate cu mărfuri, titluri etc.	613.500 —			La alte bănci provenite din efecte			125.603 —
„ „ cu ipoteci	2,382.022 —	4,987.927 —		Conturi diverse creditoare			708.810 —
„ din care rescomtat Lei 125.603 și în suferință Lei 243.020							
Debitori: Cambii din circ. primite în Port.							
Din țară:							
Debitori fără garanții	93.252 —						
„ garantați cu ef. com. 1,045.000	575.150 —						
„ „ cu titluri 146.000	222.120 —						
„ „ cu ipoteci 1,567.760	810.020 —						
„ „ cu gar. diverse 2,200.000	1,042.193 —	2,742.735 —					
Creanțe în conversiune conf. legii din 7 Aprilie 1934 (cota redusă)							
In portofoliu		3,382.238 —					
Imobile:							
Pt. uzul propriu și pt. locuințele funcț.	1,200.000 —						
Alte imobile	1,161.498 —	2,361.498 —					
Mobilier:		1 —					
Conturi tranzitorii debitoare		86.074 —					
Pierderi:							
Raport din anii precedenți	87.365 —						
Beneficiul anului curent	87.365 —						
		15,399.061 —					15,399.061 —
Conturi de ordine:				**Conturi de ordine:**			
Cauțiuni statutare		300.000 —		Deponenți de cauțiuni statutare			300.000 —
Debitori pt. aval și scrisori de gar. date de bancă:				Creditori pt. aval și scrisori de gar. date de bancă:			
In țară		2,373.180 —		In țară			2.373.180 —
Efecte comerciale în gaj:							269.487 —
In portofoliu		269.487 —		Deponenți de efecte comerciale în gaj:			13.002.835 —
Cambii de circulațiune:				Deponenți de cambii de circulațiune:			296.654 —
In portofoliu		13,002.835 —		Remitenți de efecte spre încasare:			
Efecte spre încasare:				Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri în			
In portofoliu		296.654 —		gaj și gar. diverse			17,561.523 —
Ipoteci, cesiuni, mărf. în gaj și gar. div.				Deponenți de titluri de gaj:			207.488 —
In portofoliu		17,561.523 —		Deponenți de tit și alte val. în păstrare			
Titluri în gaj:				Din țară			1,065.779 —
In portofoliu		207.488 —		Creditori pentru acreditive și diverse			12.000 —
Depozite de titl. și alte valori în păstrare		1,065.779 —					
Debitori pentru acreditive și diverse		12.000 —					
		35,088.946 —					35,088.946 —

Debit — Contul profit și pierdere — Credit

Cheltuieli de administrație:				Dobânzi încasate:			
Salarii și îndemnizații	666.400 —			Dela Portofoliul de Scont		698.222 —	
Diverse	354.280 —	1,020.680 —		Dela Debitori		410.317 —	1,108.539 —
Impozite și taxe		118.673 —		Comisioane încasate			131.251 —
Dobânzi plătite:				Venitul portofoliului de titluri:			
La Depuneri	223.430 —			Din diferențe de curs realizate		16.780 —	
La Rescont	14.006 —			Din cupoane exigibile		7.115 —	23.895 —
La alți creditori	150.014 —	387.450 —		Venitul imobilelor			264.250 —
Pierderi:				Beneficii diverse			76.138 —
Reportat din anii precedenți		87.365 —		Incasări din creanțe amortizate			10.095 —
		1,614.168 —					1,614.168 —

Consiliul de Administrație.
Președinte: **Pavel Goanță.**

Caransebeș, la 31 Decemvrie 1939.

Expert contabil **Fischer** dir. executiv.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară: **Consiliul de Cenzori.**

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.**

Anul LV — Caransebeș, 5 Mai 1940 — CENZURAT. — Nr. 18

Foaia Diecezană

Organul epa ortodoxe române a Caransebeșului

Jud. Caraș On. comune bisericești ort. rom. Fizeș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manus... iar ba... „Tipo...

APARE DUMINECA

Înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". Abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inser...nilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Sfințenia.

— După Delacroix. —

Fiecare civilizație își are eroii săi. Eroul este omul care reprezintă o valoare morală, politică sau socială. El reprezintă o virtute, o calitate apreciată mai ales de societate. Este până la un punct oarecare simbolul societății, e un exemplu de virtute, de sfințenie sau de merit. Societatea care recunoaște în el un ideal strălucitor, îl divinizează așa cum se întâmpla în cultele antice, unde eroii ajungeau semizei, iar în formele civilizației recente, un fel de apoteoză spirituală și morală a figurilor eminente ale umanității: astfel există un cult al oamenilor mari, care ne-au revelat o viață morală sau intelectuală, cultul acesta însă nu este religios, el rămâne în domeniul spiritualității personale.

Creștinismul își are eroii săi, ca și toate societățile, numai că eroii creștinismului se numesc sfinți, căci sfințenia este idealul înțelepciunii creștine. Creștinismul recunoaște sfinților virtuțile extraordinare. Există un cult al sfinților în lumea creștină, după cum în lumea antică exista un cult al eroilor. Toate virtuțile religioase sunt în stare ca să se ridice la o treaptă mai deosebită, deci să facă parte din idealul sfințeniei, de exemplu în creștinism sfințenia este variată: există un sfânt pentrucă toată viața lui a practicat sărăcia renunțând la bunurile lumii acesteia, altul a fost apostol sau un mare împărat creștin. La începutul creștinismului au fost venerați apostolii, mai târziu și călugării. In deșerturile Egiptului, în mijlocul naturii, mulți oameni își petreceau viața în post și rugăciune. Mulți creștini au renunțat la bunurile lumii acesteia, trăind pentru viața de veci. Și în zilele noastre, aceia care voiesc să trăiască după idealurile vieții creștine, se retrag din zgomotul lumii acesteia, trăind numai pentru idealul religios.

In lupta dintre creștinism și păgânism au apărut martirii, acei creștini care au murit pentru credința creștină — martirii au rămas personalitățile proeminente ale vieții religioase. Biserica creștină a triumfat asupra societății păgâne, iar după Constantin cel Mare, Biserica creștină a plecat sa evanghelizeze popoarele păgâne. Biserica odată constituită, a apărut episcopul, șeful unui grup religios, judecător al credinței, administrator al Bisericii. Și în timpurile de grele prefaceri, el era păzitorul sfânt al orașelor, el ocrotia populația de invazia barbarilor. Istoria Galiei este plină de întâmplări în legătură cu apărarea orașelor și a rolului ce l-au jucat episcopii.

Idealul religios pe care-l găsim în diferite timpuri, corespundea de minune trebuinței societății. Ideea de dragoste activă a luat un loc de seamă în istoria omenirii și Biserica creștină n'a pierdut-o niciodată din vedere. Sfinții au trăit într'un misticism, într'o lume superioară a emoțiilor religioase, în acea viață nobilă, unde iau naștere acele acțiuni minunate, care fac ca valorile religioase să fie contemplate tot mai mult. Cultul sfințeniei și al sfinților n'a dispărut nici un moment. Faptele lor mărețe sunt exemple demne de imitat în fiecare clipă.

Prof. C. Rudneanu.

Rolul preoţimii în viaţa popoarelor.

de: Preotul Gh. Cotoşman.

La toate popoarele de pretutindeni şi de totdeauna, cultivatorii idealului unei vieţi, ce-şi are obectivul dincolo de efemer; purtătorii steagului hegemoniei spiritului asupra materiei; crainicii fericirii adevărate şi ai vieţii celei vecinice, au fost: preoţii, slujitorii altarelor, fie că aduceau jertfe sângeroase, ca în păgânism şi iudaism, fie că aduc sublima Jertfă nesângeroasă a Misticului Hristos pe Altarele creştine.

Prezenţa preoţilor până şi la popoarele cele mai primitive, la diferitele clanuri şi triburi, sălbatice şi unele chiar canibale, din pădurile virgine şi neexplorate ale Asiei, Africei, Oceaniei şi din regiunile antarctice, constitue argumentul cel mai puternic şi irefutabil ce-l dăm acelora, cari vreau să facă din Religie şi Cult o invenţie popească, cu scopul de a exploata naivitatea şi prostia mulţimii.

La cei ce aparţin religiei strămoşilor, la sintoişti, taoişti, la hinduşi, la brahmanişti ca şi la confucianişti, la mahomedani ca şi la iudei, şi în fine la creştini, *religia* nu este o născocire cu dedesubturi mercenare, ci — după cum aşa de frumos o spune B. Constant — ea *„este o necesitate a sufletului omenesc şi o consecinţă a inteligenţei“*; — sau *„religia* — după Tolstoi — *este tălmăcirea legăturii dintre om şi fiinţa infinită, a menirii omului pe pământ şi a regulelor de conduită cari decurg din această menire“* [1] —; iar preoţii nu sunt zarafi şi negustori, ci adevăraţii şi indispenzabilii „tălmăcitori“ ai „legăturii dintre om şi fiinţa infinită“; necesarii mijlocitori între conştiinţa umană şi cel ce a plămădit-o în sufletul oamenilor; sunt arhanghelii vestitori ai unei vieţi imaculate, neîntinate de noroiul păcatelor, sunt mentorii legilor morale divine, ce nu sufăr ştirbire.

Cea mai eclatantă dovadă ne-o oferă Rusia sovietică de azi, cari — după ce a adus cea mai turbată şi mai apocaliptică persecuţie contra Bisericii creştine din câte a înregistrat istoria, schingiuind, spânzurând şi împuşcând: preoţii, episcopii, mitropoliţii în frunte cu Patriarhul — prin noua constituţie, se intenţionează să se dea libertate şi cultului creştin, căci cultul iudaic s'a bucurat întotdeauna de liberul exerciţiu, în vastul imperiu rus, încăput pe mâna iudeo-francmasonilor —, vine şi pecetuleşte înc'odată adevărul, deplin verificat, că sentimentul religios este propriu firii omeneşti şi că sufocarea lui echivalează cu schingiuirea, cu atrofierea, cu amputarea şi chiar cu distrugerea a ceeace este conştiinţă umană, — echivalează deci cu distrugerea spiritului şi cu animalizarea omului.

Poporul rus, rănit în ceeace are el mai de preţ, în sentimentele lui religioase, ridică, din mijlocul rugurilor încă fumegânde, pe preoţii martiri, şi cu jertfe nebănuite, adeseori lipsindu-se de hrana zilnică atât de drămuită, îi aduce şi-i ţine în mijlocul lor, spre a-i îndulci şi sfinţi viaţa, spre a-i aprinde făclia credinţii în Dumnezeu, şi a-i nutri nădejdea în *reînvierea* timpurilor de prosperare economică şi de descătuşare şi libertate naţională şi religioasă, cunoscută de el înainte cu 23 ani, în epoca de aur a ţarilor pravoslavnici.

Această *renaştere* a poporului rus din propria-i cenuşă — ca şi cea a paserei Phoenix — nu poate veni decât numai dela Biserica ortodoxă. Preoţimea rusă renăscută, trecută prin purgatorul atâtor suferinţe oribile, va şti să dea poporului rus ceeace acesta aşteaptă dela ea: încredea în izbânda finală a credinţei religioase, care va aduce mult dorita înviere naţională, prin înfrângerea hidrei comuniste, de esenţă pur iudaică.

Rolul *mesianic* — sub raport religios şi naţional — al preoţimii ruse, ilustrează în general *rolul mesianic al preoţimii în general*, la toate popoarele, indiferent de credinţa lor religioasă. Acest rol înalt al preoţimii s'a afirmat şi se afirmă continuu pe toate terenele vieţii publice.

(Urmează)

1) Leon Tolstoi, Ce este Religia, trad. P. Ionescu, p. 82.

Hristos şi veacul nostru.

de Ioan Racoveanu-Nera.

(Continuare)

... Cu aceste sentimente şi cu o întărită convingere am introdus ultima pagină din cele 343 câte le numără preţioasa carte a lui *Upton Sinclar „Mi se spune Dulgherul“* apărută în Editura „Cultura Românească“ în versiunea românească a domnului Bar S. Bar.

Subiectul acestui roman pe cât e de simplu pe atât e şi de interesant.

Iată-l:

E o după amiază senină de toamnă, când în marile oraşe mulţimea nu-şi mai găseşte astâmpăr, forfotind după treburi şi distracţii de tot felul.

Orologiul cel mare din Western City anunţase ora 4, timpul începerii spectacolelor de ecran, când tinărul aristocrat Billy îşi grăbia pasul spre cinematograful „Excelsior“. Se strecură în sală

cu mare greutate, accesul publicului fiind oprit, deoarece se rula un film de propagandă hitleristă. La eşire fiind remarcat de soldaţii cari mai înainte l'au scăpat, Billy este lovit de unul dintre aceştia fiind socotit drept trădător. In ameţeala loviturii părăseşte cinematograful şi obosit nimereşte în catedrala Sf. Bartolomeu, prăbuşindu-se pe o bancă de lemn. Dela un timp tânărul nostru începu a-şi roti privirea prin spaţioasa biserică unde orice sunet era amplificat şi văzul i-se delecta de splendoarea podoabelor din trânsa. Privirea i-se opri pe vitraliul dinspre răsărit al bisericii unde deslusi: „...un om în vesminte lungi albe aurii şi de purpură; cu o barbă castanie şi o faţă blândă, tristă, iar în jurul capului cu o aoreală de sfânt."

Şi de-odată, această figură minunata părăsind fereastra îşi întinse mâinile spre uluitul nostru tânăr, şoptind: Eu sunt, nu te teme şi-l mângâia întrebându-l asupra celor ce le pătimise. Apoi vindecându-l de dureri îi ceru voie ca plecând din biserică, să-l poată însoţi. Tânărul era nedumerit: cum să meargă pe stradă împreună printre mulţimea Broadway-ului la ora 5 după amiază cu cineva costumat în felul lui.

Dar abia putu să îngâne:

— Credeam că locul dumitale e în biserică!?.

— Nu e mai multă nevoie de mine în lume? îi zise arătarea... Şi aşa din fereastra zugrăvită a unei biserici Mântuitorul descinde în tumultul unui oraş american din veacul al XX-lea.

Billy, un reprezentant al protipendadei westerniene se simţia penibil alături de un costum bizar, când lumea şi cunoscuţii îşi întorceau, pe stradă, capul după ei. Deodată Rosythe cronicarul cinefilic al „Times"-ului îl opreşte, vrând să ştie cine-i „frumosul însoţitor". Billy era pe deplin încurcat, când streinul salvându-l vorbi:

— Mi se spune Dulgherul.

Cumcă Dulgherul nu era un actor s'au convins pe rând şi Rosythe şi T. S. regele producătorilor de filme, multimiliardarul care îi oferea sume fabuloase pentru angajarea unui film. Este condus apoi într'un salon de beautè unde prezenţa lui calmă şi serafică înmărmureşte pe patroană şi vizitatoare, recrutând pe două dintre acestea în rândurile anturajului său, care începe să ia proporţii datorită minunilor şi cuvântărilor sale ce le efectua pretutindeni.

Astfel Mary Magna faimoasa stea de cinematograf, ce supra încărcată de dar şi podoabe, tribute ale admiratorilor, se preschimbă în Maria Magdalena îmbrăcând haina mohorâtă şi sacrificându-şi bijuteriile pentru hrana şomeurilor. Iar D-na Maw, soţia producătorului de filme, făcea aşişderea cumpărând „profetului" o haină albă şi curată înlocuind-o pe cea mototolită de mulţimea ce-i înconjura pretutindeni.

Magnatul filmului îi invită pe toţi în confortabila sa limuzină străbătând Broadway-ul spre „Prince" cel mai luxos local al oraşului, pentru a lua masa împreună.

In drum, maşina abia străbate mulţimea şi un inevitabil accident, curmă viaţa unui copil, rănind grav pe un altul. Dulgherul surprins, sare din maşină tămăduind pe rănit şi potolind furia mulţimii pornită spre linşarea vinovatului. Ajunşi în local, după invitarea T. S. spre surprinderea conmesenilor şi a chelnerilor Dulgherul comandă tot ce se găseşte în restaurant, drept hrană pentru mulţimea nevoiaşă. Neputându-i-se îndeplini dorinţa, el refuză a gusta ceva. Il convinge însă pe magnat să doneze 1.000 dolari ajutor pentru săraci, fapt după care îndreptându-se spre Casa Muncii potoleşte greva muncitorilor şi cu tot anturajul rămâne la masă în cantina sărăcăcioasă a şomeurilor. Mulţimea se apropie tot mai mult de dânsul. Mulţi părăsesc îndeletnicirile obişnuite pentru a se înrola în serviciile sale ca: stenograful Everett Matthew, John Colver, Mark Abell, Hamby etc.

Se îndreaptă şi spre biserică unde încearcă să cheme la viaţă adevărată pe fătarnicii, dar zarafii moderni îl bruschiază denunţându-l poliţiei. Şi într'adevăr este urmărit ca instigator şi turburător al ordinei publice, fiind deţinut. Numai datorită intervenţiei Maryei Magna care depune drept cauţie o sumă inportantă de bani, este eliberat. Se întâlneşte iarăşi cu toţi prietenii lui la o agapă simplă de fructe şi vin, cu care prilej îl descoperă pe Hamby ca trădător.

Dulgherul obosit se retrage în biroul lui Mark Abell să se roage, iar ceilalţi se răspândesc.

T. S. întrebat de prieteni, asupra relaţiilor de intimitate cu Dulgherul, se leapădă de acesta în trei rânduri, amintindu-l pe Petru de altă dată.

Lui Billy îi parvine ştirea că în cursul nopţi siguranţa va întreprinde o razie puternică cu un mare efectiv înarmat, ca să-l prindă cu orice preţ pe profet. Pe cale telefonică îi anunţă vestea lui T. S. care va şti să pareze atacul. Billy plecă astfel în cursul nopţi la Dulgherul pe care îl găseşte retras în rugăciune „străjuit" de Hamby pe care-l dezarmează de cele două revolvere încărcate şi-l leagă înăbuşindu-l cu hârtii. Maşina infernală aşezată în nemijlocita apropiere a Dulgherului este înlăturată iar la momentul oportun poliţia este pusă pe fugă de armata Regelui producător de filme, Dulgherul fiind scăpat şi adăpostit într'o vilă retrasă.

Totuşi însă după puţine zile este descoperit şi purtat pe străzi în batjocura unui cortegiu de

soldaţi până la hipodrom, unde în culmea durerilor este asvârlit printr'un geam şi sprijinit din zbor de braţele lui Billy care îl însoţi şi acolo, scapă şi se refugiază iarăşi în biserica sf. Bartolomeu, reluându-şi locul în cadrul terestrii deasupra altarului.

...Şi iată că şi'n vremea noastră când suntem cu toţii conştienţi de greşelile istoriei Cel care s'ar încumeta să propăvăduiască binele, frăţia, dreptatea şi iubirea nu s'ar învrednici de o altă răsplată de cât cea pe care a cunoscut-o Mântuitorul Iisus Hristos, cu două mii de ani în urmă.

Mistica Invierii*).

Inviere! Faptă lovitoare şi zdrobitoare a morţii.

Născută din suferinţă şi moarte *reală*, cine se poate împotrivii biruinţii tale?...

Cine poate înţelege neînţelesul minunii, când haina cea fără de preţ a Invierii, a îmbrăcat *Omul*.

Zăvorâte au stat în faţa neamului omenesc uşile luminii mântuitoare.

Şi întuneric mare şi păcat greu se săvârşia şi filosofie înţeleaptă nu mai gândea mintea celor cu prihană pe cuget.

Se sărutau cu dureroasă îmbrăţişare, vaetele celor suferinzi, cu râsetele celor beţi de plăceri.

Cheia deslegării era într'un mormânt.

„Fiul Omului“ l-a primit. S'a coborît în el cu toată floarea sufletului, sărutată adânc de moarte. Lespedea neluminei omeneşti s'a aşternut peste mormânt, pecetluită; străjerii şi-au pregătit armele pentru veghe trează şi sfatul poporului, cu suflet de iască cumpără arginţi pentru mituire.

Se luaseră măsuri de ordine, împotriva Invierii...

Minunea însă a fost mare, dumnezeesc de mare, simplă şi neînţeleasă.

Lespedea s'a tăcut aşternut sfintelor picioare, iar ostaşii martori trebuincioşi, grăitori pentru marea minune.

Cel ce intrase în mormânt, „Fiul Omului“, a ieşit Dumnezeu.

Din dimineaţa aceea luminoasă, zvon de glasuri a prins pământul să audă să şoptească şi să rostească apoi cu glas tare spre furia neputincioşilor şi spre perzania lor: „Hristos a înviat!“

Pr. Gheorghe G. Golopenţa.

*) Din cauza întârzierii, nu s'a publicat în numărul de Paşti. Red.

Străjeria

şi Credinţa în Dumnezeu şi în Biserica strămună.

Depănând firul istoriei poporului român, ne vom convinge că credinţa în Dumnezeu şi în Biserica strămună, ne apare înaintea ochilor sufletului nostru, ca un fir roşu, luminos, neîntrerupt, dela naşterea acestui popor şi până azi, care i-a luminat şi călăuzit cărările întortochiate şi primejdioase, prin negura veacurilor.

Datorită acestor sentimente înnăscute ale poporului român, datorită acestui fir luminos şi călăuzitor, a putut răsbate şi învinge primejdiile şi vitregiile timpurilor, păstrându-şi — odată cu credinţa în Dumnezeu — naţionalitatea, limba şi obiceiurile. Acest adevăr a devenit pentru noi o axiomă ce nu va putea fi răsturnată niciodată, căci credinţa în Dumnezeu şi în Biserica strămună a fost este şi va fi scutul, apărătoarea existenţei poporului românesc.

Duhul vremurilor noi, al vremurilor prin care trecem, — în urma satanicei lucrări — a căutat să sduncine această credinţă, să abată pe acest popor dela calea adevărului, de pe făgaşul urmat de strămunii noştri şi a reuşit, dacă nu mai mult, cel puţin să reducă din intensitate vieaţa creştinească la poporul nostru. Şi dacă pentru moment primejdia pare să nu fie mare, cu atât mai dezastruoasă ameninţă să fie pentru viitor.

Biserica, prin slujitorii ei, a luptat din răsputeri pentru a păstra în sufletul poporului credinţa în Dumnezeu şi a-l feri de calea rătăcirilor, dar aceasta nu era suficient. Biserica dispune numai de puterea cuvântului, aceasta este singura armă luptătoare a Ei, fără îndoială puternică, dar numai atunci când ai cui să o aplici, atunci când cuvântul Bisericii poate fi auzit de toată lumea. Şi tocmai aci era greutatea cea mare, căci asupra acelora cari, trăind în o complectă nepăsare sufletească, nu mai cercetează sf. biserică, această armă a cuvântului nu-şi mai poate face efectul.

Pentruca întregul popor să fie pus sub puterea cuvântului Bisericii, este nevoe de o adâncă refacere, de o regenerare sufletească a poporului român. Această regenerare este astăzi în curs de îndeplinire, sub haina *străjeriei*.

M. S. Regele Carol al II-lea, conştient de adevărul că poporul român îşi datorează existenţa credinţei în Dumnezeu şi în Biserica strămună, şi că numai această credinţă singură are puterea magică ce îl poate face să dăinuiască în eternitate, a căutat să vină în ajutorul Bisericii spre

a reînvia această credinţă în sufletul întregului popor.

Pentruca rezultatul să fie cât mai eficace, s'a pornit la refacerea religioasă şi morală a poporului, dela cele mai fragede mlădiţe ale neamului, dela copiii de şcoală, ale căror suflete încă nu sunt rănite şi îmbolnăvite de duhul vremii şi în ale căror mâini va fi încredinţat viitorul neamului. Acest tineret al ţării, la ordinul M. S. Regelui, a fost închegat într'un tot întreg, prin organizaţia străjeriei, spre a i se putea infiltra în suflet, cele mai frumoase şi nobile sentimente creştineşti şi cetăţeneşti.

Rezultatele obţinute până acum de străjerie, sunt mai mult decât mulţumitoare.

Taberele de vară, organizate în comuna Rusca-Montană de Legiunea de Străjeri a Judeţului Severin în vara anului 1938 şi de Legiunea de Străjere în vara anilor 1938 şi 1939, au fost prilej de impresionantă convingere asupra rezultatelor obţinute de străjerie. Activitatea desfăşurată de aceste tabere, spiritul de disciplină şi de ordine, precum şi şezătorile organizate la lumina focului, au produs o vie satisfacţie în sufletul poporului.

O placă de marmoră, cu cuvânt de omagiu lui Ştefan Velovan, fixată de Legiunea de Străjere, pe peretele Casei Naţionale ce îi poartă numele şi în care au fost găzduite taberele şi un monument de marmoră al *„străjeriei“*, ridicat în piaţa comunei de către Legiunea de Străjeri, vor rămâne mărturii nepieritoare ale activităţii acestor tabere.

Pe lângă acestea însă — ca o încoronare a întregii activităţi — sădirea şi cultivarea în sufletele tineretului a credinţei în Dumnezeu şi în Biserica strămună a fost îndeajuns afirmată prin faptul că însăşi viaţa de tabără a fost începută cu un serviciu religios, prin nelipsitele texte biblice, cu explicarea lor, la fiecare ceremonial, precum şi prin cercetarea regulată a serviciilor divine.

Dar nu numai acestea, ci fapte concrete, urme nepieritoare dovedesc că în fruntea tuturor preocupărilor străjeriei este *iubirea de Biserica lui Hristos.*

La înălţătoarea prăznuire a Naşterii Domnului, creştinii din această comună, pe lângă mângăerea sufletească de a fi revăzut — cu ochii sufleteşti — divina naştere, au avut şi o altă satisfacţie sufletească. In această zi de mare Praznic creştinesc, au fost introduse în biserică, în faţa sf. altar, două sfeşnice mari, cu câte trei braţe fiecare, lucrate în sculptură, foarte artistic executate şi de o mare valoare, cari ar face cinste oricărei biserici.

Aceste sfeşnice reprezintă darul făcut sfintei biserici de aici, de sărbătorile Naşterii Domnului, de către Legiunea de Străjere a Judeţului Severin, de sub conducerea distinselor comandante, D-şoarele Veturia Constantinescu, comandantă a Ţinutului Timiş şi Delia Paşca, comandanta Legiunii Severin, în amintirea timpului petrecut în taberele din această comună. Aceste daruri au făcut o puternică impresie asupra poporului.

Faptele în sine, vorbesc mai mult decât putem noi exprima prin cuvinte!

Şi mai presus de toate, aceste fapte dovedesc cu prisosinţă că pe bună dreptate punctul prim din *crezul străjerului* este: *„Cred în Dumnezeu şi în Biserica strămunilor mei“*.

Preot Ştefan Bololoiu.

Smerenia şi trufia.

(τρυφή)

(Continuare)

I. *Creştinul trebuie să fie smerit cu inima.*

In ce constă smerenia inimei? Intr'aceea, că omul într'adevăr nu se preţueşte pe sine, se ţine pe sine mai de puţin ce este decât alţii, cu care el se aseamănă. Dumnezeu la împărţirsa darurilor, n'a dat nimănui peste măsură; de aceea într'adevăr înţelept şi virtuos e acela, care preţueşte darurile deaproapelui, ca pe ale sale.

Fundamentul, din care omul singur poate să-şi tragă smerenia sa hotărîtoare îl aflăm la profetul Mihea: Şi te voiu lăpăda pre tine întru tine“. (6,14).

Şi ce este întru mine? Corp şi suflet. Profetul vrea să zică prin aceasta: de vom examina corpul şi sufletul nostru, nu ne vom lipsi de materia smereniei. Să examinăm în ce priveşte corpul. Eu întreb: Ce a fost corpul tău la început? De unde îşi are originea? Dela acest pământ, care zilnic îl călcăm! „Dumnezeu a creat pe om din pământ“. (Gen. 2).

Primislav, regele Bohemiei, care din starea de jos a ţărănimei s'a ridicat stăpânitor al ţării, a lăsat ce să i se pue înaintea lui şi celorlalţi hainele sale ţărăneşti, ca niciodată să nu-şi uite de originea sa, ca aşa să evite orice cruzime asupra supuşilor săi. Dela un rege să învăţăm şi noi, ştiind originea noastră, să ne desbrăcăm de orice trufie şi să stăm înaintea lui Dumnezeu, ca şi vasele înaintea olarului

Şi iarăş întreb: Ce este corpul tău acum? Un vas al stricăciunei, un loc al necurăţiei, aşa că e mai puţin decât orice iarbă sau pom,

pentrucă: „aceştia aduc flori, frunze şi roduri, tu însă viermi şi gângănii; aceştia varsă din sine oleu, vin şi balsam, din tine însă iese toată necurăţia; aceştia dau miros plăcut, din tine însă iese o duhoare neplăcută". (Innocent III. l. de contempt. mundi).

In statul indian *Mogor*[1]) era obiceiul, că mai marii oraşelor şi ai provinciilor, care dacă se alegeau dintre industriaşi şi artişti li se ducea inaintea lor uneltele meseriei lor de mai înainte d. e. faurului ciocanul, croitorului foarfecele, pantofarului sula, economului plugul; deaci să înveţe tot omul şi îndeosebi creştinul, ca să aibă înaintea ochilor, boalele, nefericirile şi toate neajunsurile ce ne pot ajunge, ca să nu ne trufim cu bogăţia, frumuseţea, tinereţea şi celelalte lucruri de trufie, că mâne putem cădea în cea mai mare umilire şi să fim mai nefericiţi ca oricare sărac sau paralitic.

Şi mai întreb iarăş: Ce va fi cu corpul tău în viitor? După puţini ani, sau chiar luni, săptămâni sau zile? Corpul tău poate fi un cadavru, mâncare viermilor, putrejune şi cenuşe. Şi nu va fi nici o deosebire între corpul împăratului sau al ostaşului, bogatului sau săracului, dreptului sau păcătosului, toţi asemeni pulbere şi cenuşe sunt.

Sta odată filosoful Diogene înaintea unei grămezi de oase şi se gândea. Impăratul Alexandru cel Mare îl văzu şi se duse la el şi-l întrebă: „Ce faci aici?" Diogene răspunde: „Caut oasele tatălui tău Filip şi nu le pot găsi". Aşa şi noi, dacă vom privi mai deaproape aceste oase, vom putea cu durere exclama cu Iov: „Moartea o am chemat să-mi fie mamă şi soră". (Iov, 17, 14). Atâta despre corp.

După suflet trebue tot mai mult să luăm îndemn spre *smerenie.* Deşi sufletul e un spirit nemuritor după chipul lui Dumnezeu, dat să viеţuiască într'un corp muritor, care s'a schimbat şi a luat asupra-şi păcatul strămoşesc, ceeace recunoaşte şi întăreşte psalmistul: „Că iată întru fărădelegi m'am zămislit şi în păcate m'a născut maica mea" (ps. 50, 6).

Ce putem zice despre păcatele personale săvârşite care în sine sunt destule? Ce putem zice despre faptele bune, care prin diferite păcate şi intenţii rele îşi pierd preţul lor? Ce putem zice despre folosul şi nesiguritatea darului prin detragerea celuia din partea lui Dumnezeu, putem cădea în cele mai grele păcate, ca în veci să fim condamnaţi? Cineva răspunde: eu am săvârşit şi multe fapte bune. O, ce nebunie!

Dumnezeu a poruncit patriarhului Moisi să-şi bage mâna în sân. Moise a ascultat şi când a scos mâna din sân a fost plină de lepră albă ca neaua. (Exod. 4.) De unde această schimbare? Părintele Theodoret (Theodoret în Exod. hic.) ne spune: Moisi a obişnuit să facă cu acea mână minunele, care trebuia să le săvârşească, ca trimis al lui Dumnezeu, ca să elibereze poporul şi să înfrâneze trufia lui Faraon. Prin semnul acesta al leprei i s'a adus aminte lui Moisi de *smerenie,* pentrucă decâteori îşi va vedea mâna sa făcătoare de minuni să-şi aducă aminte că aceaa a fost bolnavă de lepră.

Pentru aceea oricare creştin care a făcut ceva bun pentru Dumnezeu, Biserică sau Ţară, sau vreun bine deaproapelui său, să nu se mărească — trufească — pentru aceasta, ci să-şi aducă aminte, că sufletul nostru e cuprins de lepra miilor de păcate şi numai aşa va putea ajunge a se smeri cu inima.

(Urmează) **Preot Ioan Nicorescu.**

1) Litterae Indicae impressae Moguntii 1599.

ŞTIRI

Sărbătoarea Invierii Domnului din acest an a avut acelaşi dar de a împrospăta inimile creştine cu roua harului isvorît din Mormântul de pe Golgota. Durerea şi întristarea pricinuită de Patimile Domnului Iisus Hristos, pe care bunii creştini L-au însoţit în calvarul său mistic, au rămas îngropate în mormânt, dominând triumfătoare peste tot *viaţa.*

In oraşul nostru săptămâna Patimilor Domnului a ocazionat frumoasele şi duioasele denii. Joi seara a predicat P. S. Părinte Episcop despre jertfa Mântuitorului. Vineri, la punerea în mormânt, păr. I. Firca, iar seara din nou P. S. Sa Păr. Episcop Vasile.

Invierea s'a făcut Duminecă dimineaţa la orele 3. Ploaia de primăvară a împiedecat procesiunea la crucea din piaţă, şi de astădată frumos împodobită. Sf. Liturghie a fost oficiată de un sobor de zece preoţi şi patru diaconi. A pontificat P. S. Episcop, dând cetire şi Pastoralei arhiereşti.

Luni am avut un sobor de şapte preoţi în frunte cu P. Cuviosul Protosincel Dr. L. Busuioc. P. C. Sa a predicat despre înviere şi viaţa vecinică.

Frumuseţea serviciilor divine au încoronat-o cântările corului stud. teologi, instruiţi de profesorul lor C. Vladu.

Sfinţirea bisericii de pe Muntele-Mic. In ziua de 1 Maiu P. S. Părinte Episcop a târnosit bisericuţa de lemn construită pe vârful Muntelui Mic. In numărul viitor vom publica detailat informaţiuni şi date privitor la impresionanta sfinţire de biserică de pe vârful Muntelui-Mic.

Un dar simbolic. In cadrele măreţilor serbări, cu ocazia sfinţirii bisericuţei de pe Muntele Mic, dl ing. Dr. Micloşi, directorul Uzinelor Timişoara, în numele Municipiului, a oferit P. S. Sale părintelui episcop Vasile macheta bisericuţei aurită, executată de talentatul sculptor

în lemn Ştefan Gaju din Timişoara, cunoscut bănăţenilor prin cele 200 biserici sculptate în stil bizantin combinat cu specificul bănăţean.

P. S. Sa adânc impresionant de acest dar preţios a mulţumit ctitorilor aşezămintelor bisericeşti de pe Muntele Mic, cari îşi exprimă prin fapte grăitoare sentimentele faţă de ortodoxie.

Danii. Binecredinciosul creştin Petru Nichifor din Elvood (Statele Unite ale Americii) a încredinţat pe fratele său Nicolae Nichifor epitrop al sfintei noastre biserici din Slatina-mică să cumpere două rânduri de ornate, pe seama sfintei biserici din Slatina şi pe seama bisericii din comuna sa natală din Transilvania. Aşa a ajuns biserica noastră în posesiunea unui ornat în valoare de 10.000 Lei, iar fratele fruntaşului biserican Nichifor din Slatina ctitor al bisericii din Patria lui dragă. Preotul *Gheorghe Bihoiu* esprimă recunoştinţă bunului ctitor, ca şi creştinilor Cornel Teodor şi Petru Boloşin, cari au donat, întâiul un măsai pentru sfânta masă în valoare de 1000 Lei, iar al doilea lumânări de ceară tot în valoare de 1000 Lei. Dumnezeu să vadă jertfa robilor Săi şi să o răsplătească!

Pentru cartea I. D. au contribuit: dl consilier ref. eparhial în pensiune Aurel Moacă cu suma de Lei 500, prof. pens. Dr. Ştefan Pop 500 Lei şi preotul Ioan Săbăila din Plavişeviţa cu 100 Lei. Total 1100 Lei. Suma anterioară Lei 7200, total general 8300 Lei.

† **Iosif Bănescu** din Slatina-mică, tatăl distinsului nostru colaborator şi prieten, pr. Marcu Banescu din Anina, a adormit în Domnul Marţi în săptămâna luminată. în vârstă de 54 ani. Bunul părinte s'a trudit din greu să-şi crească copiii în frica de Dumnezeu pregătind pe feciorul său Marcu pentru slujba grea dar plăcută Domnului, a preoţiei. Firul vieţii i s'a şi destrămat mai de timpuriu, lăsând în urma sa jale, copii îndureraţi şi o mamă bătrână.

Dumnezeu să odihnească pe robul său, iar pe cei rămaşi să-i mângâie cu iubirea Sa de oameni!

Concurs

Ad. Nr 53 par ex 1940.

In baza ordinului Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 1130 B. ex. 1940 din 23 Februarie, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Călnic**, protopresbiteratul Bocşa-montană, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh dela parohia I-a de clasa II-a rămasă vacantă în urma pensionării preotului Petru Ieremia, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană„.

I. **Beneficii:**

1. Una şi jumătate sesiune parohială, constătătoare din 45 jughere pământ, după care alesul preot va plăti dările către stat.

2. Un intravilan în extensiune de 270 stp□.

3. Birul parohial: 20 litri porumb sfărâmat de fiecare număr de casă.

4. Stola uzitată.

Neflind casă parohială alesul se va îngriji singur de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

1. Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, îşi vor înainta cererile Consiliului parohial din Călnic, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bocşei-montane.

Reflectanţii se vor prezenta cu ştirea Prea On. Domn Protopresbiter tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Călnic, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 3 Martie 1940.

Petru Albeanu paroh preşedinte. 3—3 **Solomon Modor** secretar.

CONCURS.

Nr. 98/1940.

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza §-lui 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi § II p. 4 lit. l din Normativ priv. la reg. func. org. protopresbiterale, — Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul protopopesc al Caransebeşului, cu sediul în Caransebeş.

Recurenţii la acest post au să dovedească că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din anul 1888.

Beneficii:

1. Dotaţiunea dela parohia I centrală protopresbiterală, din Caransebeş, care constă din:

a) Sesiunea parohială constătătoare din 32 jughere 951 stp.

b) Birul parohial uzitat.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotaţiunea protopresbiterală care constă din:

a) Sesiunea protopresbiterală, constatătoare din 32 jughere 800 stp.

b) Birul protopresbiteral anual, uzitat dela preoţii tractului, conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric".

c) Paušal de cancelarie în mărimea votată an de an de adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probalitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor, precum şi a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare paroh din Caransebeş, viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la nouile arondări şi la aceste schimbări în parohia centrală, fără a putea formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta petiţiunile

lor ajustate cu documentele autentice despre cvalificaţiunea lor şi ocupaţiunea lor de până acuma, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

Caransebeş, din şedinţa consiliului protopopesc ţinută la 15 Martie 1940.

Preşedinte: **Pr. Isaia Suru** adm. protopopesc. 2—3 Secretar: **Ilie Sîrbu** not. cons. protop.

Judecătoria rurală Teregova, secţia c. f.

Nr. 310/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorii Gheorghe şi Elena Juga, pentru suma de Lei 4631 capital şi accesori contra urmăritului Toma Jurchescu în urma supra ofertei făcută de Ilie Jurchescu No. 312/328, domiciliat în Domaşnea în baza § 27 Legea XLI din 1908, judecătoria ordonă noua licitaţie asupra imobilelor cuprinse în c. f. a comunei Domaşnea la pag. 822 Nr. top. 207 Valea Crivi de 1385 stjp. grădină, proprietatea urmăritului în proporţie de 9/28 parte de sub B. 8, 14, 19 în valoare de 700 lei pag. 3750 No. top. 208 Valea Crivi de 684 stjp. fân. în valoare de 300 Lei No. top. 177 Valea Gherdomini 1000 stjp. în valoare de 800 Lei Postrase 140 stjp. fân în valoare de 50 Lei No. top. 179 Vale Gherdomini 400 stjp. grădină în valoare de 200 Lei No. top. 744 Gherdomini 1 jug. 2500 stjp. ar. în valoare de 2000 Lei, No. top. 779 Gherdomini de 650 stjp. grădină în valoare de 300 Lei No. top. 171 Valea Gherdomini 300 stjp. fân în valoare de 180 Lei, No. top. 172 Valea Gherdomini 650 stjp. în valoare de 300 Lei, proprietatea urmăritului în proporţie de 9/28 parte sub B. 2, 5, 7, pentru încasarea creanţei pe 2550 Lei capital, interese de 7% din ziua de 30 luna Iulie anul 1935 apoi încă 2081 Lei capital şi 2718 Lei spese fixate până acum precum şi pentru spese de 448 Lei.

Pentru ţinerea licitaţiuniei se fixează ziua de 13 luna Mai anul 1940, ora 10 în casa comunei Domaşnea. Condiţiunile de licitaţie sunt:

1. Imobilele supuse licitaţiunii nu poat fi vândute cu preţ mai mic de cât cel de strigare.
2. Supraoferta este obligatorie, chiar dacă supraofertantul nu se prezintă la licitaţie.
3. Dacă la licitaţie, nu se oferă un preţ mai mare decât supraoferta, imobilul va fi declarat cumpărat de supraofertant.
4. Cumpărătorul este obligat să plătească spesele nouii licitaţiuni peste preţul de cumpărare oferit (§ 27 XLI 1908).
5. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie de 10% din preţul de strigare în numerar, sau în efecte de cauţie să-i predeie chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

Teregova, la 2 Aprilie 1940.

Jud. ss. **Gheorghiu** ss. **I. Başulescu** aj. dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Başulescu** aj. dir. c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 144/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urm. firma Prima Casă de Păstrare din Caransebeş, contra urmăritului Pateşan Ion şi soţia sa născ. Curelariu Maria dom. în Caransebeş, la cererea urmăritorului judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146, 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş Nr. c. f. 2087 sub Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1880 Casă şi moară în Intravilan Nr. 632 cu teritoriu de 225 stp. cu preţul de strigare de 96.000 lei, pentru încasarea creanţei de 158.860 lei capital, interese legale dela 15 Noemvrie 1934, cheltueli de proces şi de executare de 12.270 lei, fixate până acum, cheltueli de 2107 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei pe ziua de 20 Mai 1940 ora 9 a. m., în localul oficial al c. f.

Caransebeş, la 30 Ianuarie 1940.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

AVIZ

In comuna bisericească ort. rom. din Silha (jud. Severin) se află un **clopot** de vânzare. Clopotul are tonalitatea „C" în greutate de 224 kgr., în stare bună.

Doritorii de a avea acest clopot să se prezinte la oficiul parohial: Costul Clopotului e circa 35.000 Lei, eventual după buna învoială.

Silha, la 17 Aprilie 1940.

VICTOR POPOVICI
paroh ort. rom.

La „Librăria Diecezană"
din Caransebeş, se află de vânzare:
Cărţi pentru premii şcolare, Biblioteca Albina
„Carte de Rugăciuni"

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeş, 12 Mai 1940 — CENZURAT. — Nr. 19

Foaia Diecezană

Organul oficial ... rhiei ortodoxe române a C... ...ului

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se inapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci in sus 200 Lei

ZECE MAI

SĂRBĂTOAREA NEAMULUI ROMÂNESC.

Patria este expresia eternităţii insului în lume.

Fiecare om se simte legat de patrie ca de ceva sfânt. Nostalgia patriei îl însoţeşte ca propria-i umbră din leagăn până la mormânt. Il întăreşte în clipele de şovăire, îl mângăie cu duioşia ei şi dă un sens înalt existenţii lui de pe pământ.

Precum aghiasma purifică şi sfinţeşte, aşa ideea de patrie îmbăiază inimile omeneşti, pe care îi nimbează cu aureola nemuririi.

Câţi eroi nu naşte patria, câte vrednicii nu cresc şi se întăresc la sânul ei de mamă?

La Termopile odinioară un rege erou a vecinicit în forme clasice jertfa pentru patrie. Deunăzi o mână de popor din regiunile nordului european primind botezul sângelui, a trecut pragul legendei cu dragostea de patrie în suflet.

Patria este cununa vredniciilor unui neam, dobândită în luptă cu toate adversităţile din lume. Căci nu numai generalii dar şi oamenii de ştiinţă, marii artişti şi creatori geniali trudesc la dăltuirea gloriei pentru patrie.

Pentru această glorie, a cărei strălucire acoperă toată umbra nevolniciilor din trecut, a răsărit pe orizontul patriei noastre române ziua de zece Mai. Hotar pururea pomenit, de aci pornesc isvoarele unui traiu naţional şi omenesc, demn de jertfele trecutului nostru; de aci primim, clipă de clipă, fiorul mândriei noastre genuine!

Această mândrie, miruită cu mireasma aerului ozonat de munte, cu reavănul văilor mănoase şi cu clarul cristalin al apelor este fructul înfrăţirii Românului cu natura, cu munţii din cuprinsul ţării, cu falnicii brazi, înalţi, vârtoşi, rezistenţi la toate! Din aceste resurse naturale îşi croeşte drum fecund şi viguros geniul românesc!

Primaţia contactului direct cu natura ne-a făcut pe noi românii mai puternici decât vremurile şi decât cei conjuraţi cu vremurile împotriva noastră...

Cine şi-l poate imagina oare pe Român privind cu indiferenţă cum altul îi mână oile, îi tae copacii din pădure, îi ară ţarina sau îi preface casa în hambar ori în atelier?... Cine şi-l poate imagina trădător de ţară, sperjur-comunist sau socialist?!

Cine nu cunoaşte modestia Românului în toate, modestie dusă la extrem, în care se ascunde un puternic simţ de prevedere, tâlc al legăturii lui cu un viitor fără de sfârşit?

Nu, Românul este legat prin mii de forţe de glia lui, de casa lui şi a părinţilor lui — el nu poate trăi fără libertate, fără un ideal mai înalt.

„*Libertatea,* cu corolarul ei în vieaţa unui popor, *independenţa,* ţin de natura spirituală a unui neam", — şi oare Neamul Românesc nu are această garanţă în originea lui, în vigoarea lui, în virtuţile rasei şi ale spiritului lui?

Zece Mai, sărbătoarea Neamului Românesc, tocmai aceasta ne arată.

Odată mai mult, astăzi în mijlocul atâtor pericole, noi trebue să ni-o reamintim şi să o murmurăm ca pe o sfântă rugăciune.

Nu trebue să ne audă altul, Dumnezeul îndurărilor cunoaşte rugăciunea noastră!

TOMA.

In faptul dimineţii celei de a treia zi, imaginea morţii, care pusese sufletul apostolilor, se destramă ca un coşmar.

Panica se risipeşte încetul cu încetul şi se restabileşte comunitatea ucenicilor grav turburată în acea fatală noapte, a trădării Domnului. Sunt iarăşi toţi adunaţi, — inclusiv Petru, care din noaptea căinţii şi a plânsului amar, năzuia spre a doua chemare. — Numai trădătorul nu are nici o putinţă de reabilitare. După cea a trăit groaznica senzaţie a golului, a prăpastiei lăuntrice, urmărit de croncănitul sinistru al propriei lui existenţe, Iuda din Kerioth, îşi sfârşeşte viaţa de pelerin lugubru, spânzurându-se...

In ziua întâia din săptămână, Iisus descinde în mijlocul ucenicilor săi cu salutul: „pace-vouă!“ Pace vouă! Caşi cum nimic extraordinar nu s'ar fi petrecut. Nu ceartă pe nimeni, nici pe osânditorii Lui, nici pe Petru care s'a lăpădat, nici pe Iuda care L-a vândut. Pe toţi i-a iertat şi fiecăruia a avut ceva să ierte. A imputat doar necredinţii şi împietririi inimii lor de a crede în învierea Lui. Deaceea Iisus le-a arătat mânile şi coasta sa, a mâncat în faţa lor, ca toţi să vadă şi să creadă că nu văd „duh“, că nu este vis, nu este o halucinată reproducere a simţurilor obosite de aşteptare, ci Domnul însuşi, în realitatea trupului cu care a suferit pe cruce. Şi ucenicii cred. Cred cu toţii în realitatea învierii, afară de Toma Geamănul, care lipsise la prima arătare a Domnului.

Absenţa lui Toma caşi îndoiala lui în urma mărturisirii colegilor săi despre învierea Învăţătorului lor, nu este lipsită de o înaltă semnificaţie în ordinea providenţială.

Şi alţi ucenici — de frică şi de mirare — s'au îndoit de învierea Domnului (cf. Mat 28, 17) dar cuvintele lui Toma: „dacă nu voiu vedea, în palmele lui semnul cuelor, dacă nu voiu pune degetul meu în semnul piroanelor şi dacă nu voiu pune mâna mea în coastele lui nu voiu crede“ (Ioan 20, 25) au devenit de o clasică notorietate.

„Toma“ este simbolul îndoelii.

In realitate Toma, ucenicul Domnului, este sortit a întrupa credinţa verificată prin simţuri, prin mijloacele cunoaşterii empirice. Prin Toma se întrevăd — oricât de palide — unele mijloace ale ştiinţei de a verifica adevărurile care depăşesc ordinea firii noastre. Din haos şi îndoială nasc problemele mari şi tendinţele de a cuceri adevărurile înalte ale existenţii noastre. Pentru a ajunge însă la astfel de rezultate, îndoiala umană trebue să aibe o psihologie ca cea a lui Toma.

Invierea Domnului nu este pentru Toma un fapt divers ci problema determinantă a întregii lui atitudini faţă de Iisus Hristos. Deaceea el nu vrea să alunece uşor spre credinţa necontrolată, el vrea să autentifice adevărul învierii Domnului, în propriile-i simţuri. El vrea să ştie că Iisus este acelaşi pe care l-a cunoscut înainte de răstignire — despre care Iudeii necredincioşi răspândesc svonul că a fost răpit din mormânt. — El vrea să aşeze învierea pe temelii sigure. Deaceea Toma nu neagă posibilitatea învierii Domnului. Nu neagă apriori ceeace n'a desminţit experienţa sau posibilitatea logică — şi pentruce ar fi imposibilă învierea Domnului în cugetarea lui Toma, când el văzuse pe Iisus înviind pe alţii din morţi? — Toma nu porneşte dela prejudecăţi ci el doreşte cu toată ardoarea sufletului să confirme un adevăr care există afară de el. Acesta este un amănunt important în psihologia îndoelii lui Toma. El cere probe sigure pentru convingerea intimă şi sinceră iar nu pentru a trage la îndoială învierea Domnului.

Indoiala lui Toma purcede dela o „bună credinţă“.

Intre necredinţa lui Toma şi cea a Fariseilor de pildă, este o deosebire fundamentală — nu numai sub raportul consecinţelor ci şi al psihologiei necredinţei — Toma vrea să se convingă de adevăr din ardoarea sufletului. Fariseii îl reneagă pe Iisus pentru a-l osândi şi îl reneagă mereu pentru a face şi pe alţii să-l renege. In necredinţa Fariseilor nu este nici o posibilitate de a recunoaşte divinitatea lui Iisus chiar dacă ea este atestată de fapte minunate — că învierea din morţi — căci, dacă şi sunt necesităţi uneori să recunoască măreţia unei fapte a lui Iisus, Fariseii îl acuză că lucrează cu Belzebul (Mat. 12, 24).

Toma însă aşteaptă cu înfrigurare momentul să exclame şi să proclame adevărul. Deaceea când apare Insuşi Domnul în faţa lui Toma, când mâna lui tremurândă se întinde spre ranele necicatrizate ale piroanelor, inima lui e inundată de căldura credinţei şi glasul lui înfricoşat se prăbuşeşte la picioarele Domnului înviat din morţi: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!“

Este deci, Toma, începutul negativismului în sânul primei comunităţi creştine? Nu! Mai mult chiar. Toma este o formidabilă replică dată tuturor necredincioşilor teoretici, scepticilor şi pozitiviştilor moderni, care se îndoesc de orice, neagă orice, cu o afirmaţie apriorică — de falşă valoare — nu există Dumnnzeu. Chiar dacă aşi vedea pe Dumnezeu şi tot n'aşi crede! —

cam în acest sens se exprima cândva clasicul sceptic şi zeflemist Voltaire.

Este adevărat, că Domnul ceartă blând pe Toma pentru atitudinea sa şi fericeşte pe „cei ce au crezut şi n'au văzut“ pentrucă adevărurile supranaturale nu se supun şi nu se găsesc pe cale experimentală, nici pe linia gândului pur ci se descoperă mai uşor într'o mistică înfiorare de suflet — prin credinţă. Şi credinţa este un fel de ştiinţă: aceea de a căuta pe Dumnezeu.

Totuşi, când îndoiala izvoreşte din ardoarea sufletului, de a găsi cât mai multe temeiuri pentru credinţele sale, desjugată de toate falsele judecăţi, nu nimiceşte credinţa ci o sporeşte prin rezultatele la care ajunge. **Marcu Bănescu.**

O biserică pe Muntele Mic.

Muntele spre care ne-am obişnuit să vedem alergând numeroşi turişti cu specifica lor veselie, acelaş, pe care îl vedem zilnic, când râzând scăldat în strălucirile razelor de soare, când posomorât ascunzându-se sub glugile norilor suri; *mezinul* Ţarcului trufaş ce-şi ridică pleşuvii umeri cu semeţie pururea rece şi neprimitoare; Muntele Mic, cel dintâiu „*cruciat*“ al înălţimilor Bănăţene, are astăzi un giuvaer scump, un izvor al Darurilor: o sfântă biserică.

S'a realizat şi aci la 1500 m. înălţime, concretizarea închinării lui Dumnezeu în Duh şi în Adevăr sub chipul unei biserici ce domneşte de-asupra brazilor, a dealurilor împădurite şi a văilor ce se văd aşternute ca un fund de mare la poalele îndepărtate ale înălţimilor.

Istoria primi cu sete în filele ei dornice de realizări sfinte picătura de sudoare a celor ce au gândit şi s'au ostenit la realizarea şi sfinţirea acestui dumnezeesc lăcaş: „sfinţitu-s'a acest dumnezeesc lăcaş în zilele Prea Înălţatului Rege Carol II al Românilor prin rugăciunile Prea S. Sale D. D. Dr. Vasile Lazarescu Episcop al Caransebeşului în anul Domnului 1940. Este cea dintâiu pisanie de lăcaş dumnezeesc la aşa înălţime în tot Banatul şi vor străluci aceste cuvinte în fraze tot mai strălucitoare tălcuind ochilor miraţi ce vor ceti, iată însufleţire a inimii a stăpânit pe aceia cari cei dintâiu au voit să însufleţească aceste locuri mai ales prin ridicarea unui lăcaş duhovnicesc. Se mai cuprinde în aceste cuvinte întreaga bucurie ce a stăpânit muntele în ziua cimentării în una din stâncile sale a sfintelor moaşte „cari mai tari ca stânca chiezăşuesc neclintirea bisericii şi a neamului în faţa bântuelilor lui Veliar“ (cuvintele din cuvântarea S. S. Sale la sfinţirea acestui sf. lăcaş).

E atât de simbolic actul acesta că nu ajung pagini întregi de a-l descrie, iar despre desfăşurarea lui însemnările noastre ar părea simple notiţe de şcolari fără dexteritate.

Cine poate descrie sentimentele ce ne-au cuprins la auzul sunetului celor 3 clopote din turnul înalt şi ascuţit al bisericuţei, atunci când Prea Sfinţia Sa se apropia de primitoarele ei uşi! Am privit atunci şi crucea cea mare înfiptă în stâncile muntelui; şi crucea părea însufleţită de cinstiri nevăzute în solemnitatea ce cuprinse muntele.

Era ceasul de înserare când soarele căzut în fundul vineţiu al văilor trimetea scânteeri roşiatice înspre întrarea bisericii, pe când în ea se aprindeau cele dintâi scânteeri de candele şi lăcrimau în rugăciune cele dintâiu lumini de ceară la slujba Priveghierii pentru serbarea de mâine zi. Se adunaseră aci toţi oaspeţii muntelui mic şi asistenţa a fost una din cele mai alese: Dl Primar al Timişorii Dr. C. Băran, Dl Dr. Daminescu, Dl Dr. Meda, Dl Dr. Mercea, Dl Dr. Baltă, Dl Insp. Nedelcu dela Straja Ţării, Dl Radoslav, Dl Dr. Repede, Dl colonel Dumitrache şi alţi intelectuali din Banat.

In fruntea tuturor Ierarhul nostru, Stăpânul duhovnicesc al Banatului Prea Sfinţitul Vasile venit aci pe munte să pecetluiască acest act de voevodală amintire.

Şi era nespus de plăcut să vezi bisericuţa tixită de credincioşi îmbrăcaţi în haine obişnuite turiştilor ce se închinau spre acelaş altar, în aceeaş însufleţire şi să te convingi că haina turiştilor nu împiedică întru nimic ca cel ce o poartă să aibe inima caldă de credinţă şi evlavie.

In gândul meu îmi veniră cuvintele Psalmistului: „adusu-mi-am aminte de Tine Doamne din pământul Iordanului şi al Ermonului, din *munte mic* (Psalm 41, v. 5) ce mare adevăr, ce potrivire minunată: rugăciunile se înălţau dela această înălţime din gurile şi inimile tuturor: „în glasul bucuriei şi al sunetului ce prăznuia“ (acelaş psalm) ziua Invierii şi sfinţirea bisericii.

In ziua sfinţirii muntele a pregătit decor senin şi strălucit de soare. P. S. Sa asistat de P. P. O. O. Părinţii Administrator Protopr. Isaia Suru şi Arhidiaconul Teodor Roşca, Ieromonahul Iustinian şi Filaret, în prezenţa aceloraşi distinşi oaspeţi purced la sfinţirea bisericii. In genunchi, la aşa înălţime rugăciunea este mai firească, cadrul mai prielnic. Inmiresmată cu sfinţenie de rugăciuni şi ungere sfântă, cimentată cu sfintele moaşte, bisericuţa de pe Muntele Mic primeşte binecuvântarea celei dintâiu Liturghii şi doreşte dumnezeeştile Taine ale sfintei Euharistii, acum pentru întâia oară în bisericuţa cu hramul sf.

Prooroc Ilie Tesviteanul, care în munte oarecând a adus jertfă aprinsă cu foc din ceriu pentru căldura credinţii şi evlaviei.

Are şi acest eveniment un tâlc pentru misiunea bisericuţei depe Muntele Mic şi P. S. Episcop şi ctitorii ei au înţeles şi au contribuit la realizarea lui. Focul ceresc al dumnezeeştilor Taine va înflăcăra multe inimi şi va curăţi multe patimi, va încălzi şi va lumina obidirea celor mici, va pleca mândria celor depărtaţi de biserică sub epitrahilul ei duhovnicesc şi va îndemna pe ceice urcă muntele să-şi aducă aminte de Proorocul ce zice: „la munţi suflete să ne ridicăm, mergi acolo de unde vine ajutorul“...

A fost pilduitoare acestei înţelegeri cuvântarea părintească a P. Sfintelui Episcop Vasile ce a ţinut-o la finea sf. Liturghii arătând însemnătatea târnosirii acestui sf. lăcaş în preajma crucii ce i-a premers prin ridicarea ei acum 5 ani.

Şi în fapt rostul bisericuţii fu văzut chiar atunci: se umpluse biserica de lume şi era şi pe scări ascultând, fiind minunat a vedea haina ciobănaşilor de prin munţi şi a locuitorilor din apropiere cari au venit cu mic cu mare să ia parte la acest eveniment.

Cine-i va opri pe aceştia să se adape dela acest izvor minunat!

Dumnezeeasca slujbă luă sfârşit cu imnul cel mai de biruinţă al Bisericii creştine: „Hristos a înviat“ care umplu de daruri şi însufleţire întreaga asistenţă.

După sf. Liturghie urmă o agapă de recepţie în localul pensiunii „Bella Vista“ la care n'au lipsit obişnuitele toasturi şi urări ce au avut deosebitul rol de a face cunoscute atât gândurile şi înfăptuirile ctitorilor cât şi planurile lor de viitor, dar mai ales au scos la iveală faptul că la baza înfăptuirilor de pe Muntele Mic stă conştiinţa misiunii ctitorilor: a D-lui Ing. Micloşi, a D-lui Primar Dr. C. Băran şi grija, rugăciunile şi binecuvântarea P. Sfinţitului Episcop Vasile Lazarescu.

Acestea le spunem nu din convenabila laudă bine obişnuită la asemenea ocazii, ci din convingerea unanimă ce naşte în sufletul fiecăruia care ar încerca să urce muntele şi să vadă minunatele realizări de acolo, să privească ochii sinceri şi faţa plină de bunăvoinţă a celor pomeniţi aci.

Iar sporul preliminarului făcut azi este acesta: dacă un munte a făcut amici, o biserică pe munte va înfrăţi în limbă în neam şi în credinţă.

Să ajute Prea Bunul Dumnezeu.

Ieromonah Iustinian.

Rolul preoţimii în viaţa popoarelor.

de: Preotul Gh. Cotoşman.

(Continuare)

Tot ce găsim bun, nobil şi înnălţător la difieritele popoare se datoreşte în primul rând preoţimii. In special în domeniul *cultural*, rolul preoţimii a fost *determinant*. Cultura intelectuală şi morală, teologia şi filozofia, ştiinţa şi arta, la izvoarele lor au fost de esenţă religioasă. Preoţii au pătruns nu numai misterele dumnezeirii ci şi pe cele ale ştiinţei profane.

Primele cărţi au fost cărţi de legiuiri şi de învăţături religioase morale şi de slujbă rituală divină, scrise şi cetite de preoţi în temple, sinagogi şi biserici. Prima poezie şi cântare a fost de esenţă religioasă, exprimând raportul dintre om şi fiinţa infinită, cum ar zice Tolstoi.

Preoţii citeau şi interpretau Legea şi Evanghelia, în templu şi biserică. Preoţii erau educatorii şi dascălii poporului, pe care-l iniţiau în tainele cetitului Legii, fie că ea se numea Rig-Veda, fie Coran, fie Legea lui Moisi şi Proorocii, fie Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos. Preoţii erau legiuitorii şi tot ei erau judecătorii poporului. Adeseori, când interesele neamului lor cereau, preoţii erau capii conducători în războaie. Cruciatele, cari au pus pe picior de războiu întreaga lume catolică din Apusul şi Centrul Europei contra mahomedanilor, au fost iniţiate predicate şi susţinute de papa Urban II secondat precum se ştie de călugărul Petru Eremitul din Amiens.

La noi, la România, găsim în veacul XVI pe vlădica Teodor în Banat, probabil dela Caransebeş pornind în fruntea unei oştiri contra Turcilor. „Un *preot* român conduce contra cetăţii Deva, în Dec. 1552, vreo 600 Turci şi 400 Tătari. Popa *Todor* din Sângiorzul Bistriţei, în vremea lui Mihai Viteazul, lupta în fruntea credincioşilor săi, apoi popa *Gheorghe* din Ciurila, în 1659-60 iarna, ca comandantul celor 600 ostaşi, cu cari lupta la Sibiu contra lui Barcsai, atacă şi prădează Deva şi Hunedoara, trece pela Baia-de-Criş, Beiuş, Oradia, apoi Zlagna şi Aiud, pretutindeni luptând cu vitejie de admirat în contra Turcilor, ca partizan al principelui Rákoczy“. [1])

Un *episcop* român, probabil *Ioan Cernea* dela Vad, ia parte în 14 Ianuarie 1605 la asediul cetăţii Sătmarului „apărată cu îndârjire de Ştefan Bocskay“. [2]) Pe acest vlădică războinic, com-

1) Ştefon Meteş: Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a Românilor pag. 474.
2) Idem p. 183.

temporanul Szamosközy, ni-l prezintă astfel: „Era un episcop românesc în cetate, despre a căruia vitejie toţi s'au minunat. Acesta a prins un mare paloş nemţesc în amândouă mâinile şi încătrău da, mulţi cădeau de mânia lui, nici da înzadar, şi totdeauna nimerea; mai pe urmă l'au împuşcat tocmai prin mijloc, şi aşa a murit. Episcopul acesta a fost la Basta în Cluj, era om mic, cu părul lung, şi avea bâtă argintată".

La popoarele catolice din apusul Europei au luat fiinţă chiar aşa numitele *ordine militare* ale Bisericii, compuse din *cavaleri monahi*, cari pe lângă juruinţele monastice îşi luau angajamentul să lupte împotriva necredincioşilor. Dintre aceste ordine călugăreşti, conduse de un pronunţat spirit războinic pentru credinţa catolică, amintim pe: Ioaniţi, Templieri (înfiinţate la 1118) şi pe Teutoni (inf. 1190). Cu aceştia din urmă are de luptat Ştefan-cel-Mare în anul 1467, punându-i pe fugă, cu întreaga oaste ungurească, în acărei soldă se aflau. Iar la finea veacului următor (18 Oct. 1599) la Şelimbăr, conducătorul oastei ungureşti, Andrei Bathory, principele Ardealului, fost *cardinal* al Poloniei, în lupta contra lui Mihai Viteazul, cade decapitat de un secui. Am putea aduce un noian de exemple pentru a dovedi că preoţimea creştină a stat totdeauna nu numai în slujba oştilor cereşti, ci şi'n a celor pământeşti, când interesele naţionale erau periclitate. Poetul nostru Mureşanu fixează pentru totdeauna acest rol însemnat al preoţimii noastre, când scrie în versul său într'aripat: — *„Preoţi cu crucea 'n frunte*, Căci oastea e creştină, Deviza-i libertatea şi scopul ei preasfânt".

Rolul preoţimii nu se mărgineşte numai la atât. Ei erau *doctorii*, tămăduitori ai boalelor trupeşti, şi tot ei erau *farmaciştii*, preparatorii tuturor leacurilor. Ei erau *filozofi*, dar tot ei erau *îndrumătorii* poporului şi'n ceeace priveşte lucrarea şi cultivarea pământului. Ei au fost primii *arhitecţi* ai templelor şi altarelor. Din rândurile preoţimii s'au recrutat cei dintâiu şi cei mai renumiţi artişti: *pictori, sculptori, cântăreţi,* etc.

Am putea spune, fără să fim desmințiți de istorie, că *n'a rămas domeniu de activite culturală, artistică, naţională, socială şi economică, în care rolul preoţimii să nu fi fost determinant.*

La popoarele primitive, ca şi la cele situate pe o treaptă înaltă de cultură, din Orient şi Occident, până azi, *preoţimea îşi menţine autoritatea sa şi rolul ei conducător, fecundând toate domeniile vieţii publice.*

1) Idem p. 184.

ŞTIRI

Hirotesire de protopop. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a hirotesit Miercuri, în 8 Mai a. c., protopresbiter pe preotul *Dr. Nicolae Iorgovan* ales şi confirmat protopop al Bocşei-montane. Hirotesirea s'a făcut în cadrul sfintei liturgii în capela episcopească; la sfârşitul sfinţirii P. S. Părinte Episcop a desvoltat textul biblic *luminătorul trupului este ochiul.*

Hirotonire. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a învrednicit cu darul preoţiei pe candidatul *Ilie Terfaloagă* numit preot în *Coronini.*

Ziua de 10 Maiu în Caransebeş s'a sărbătorit în chip deosebit de înălţător. Dimineaţa s'au ţinut serbări şcolare, la orele 11 s'a oficiat un serviciu divin de mulţumită în biserica noastră catedrală pontificând P. S. Părinte Episcop Vasile asistat de 4 preoţi şi 1 diacon. La finea serviciului, la care au participat toate autorităţile şi numeros public, P. S. Sa a tălmăcit senzul sărbătorii, care este prin escelenţă sărbătoarea libertăţii şi independenţii poporului român. O dinastie înfrăţită cu poporul nostru a făcut ca astăzi 10 Maiu să fie sărbătorit într'o Românie Mare şi puternică, înţelept condusă de Regele Carol II.

Soldaţilor, premilitarilor şi şcolarilor aliniaţi alături de biserică le-a vorbit cu însufleţire maiorul S. Dragulescu, comandant al Garnizoanei.

După aceasta a urmat defilarea iar seara retragere cu torţe.

Consistor plenar s'a ţinut joi în 9 Mai a. c., S'au promulgat concluzele Adunării eparhiale şi s'a luat jurământul membrilor nou aleşi în Consiliul eparhial.

Episcopia Timişorii şi-a ţinut întâia Adunare eparhială Duminecă în 5 Maiu a. c.. După validarea alegerilor Adunarea s'a ocupat de rapoartele prezentate de Consiliul eparhial provizor, a făcut apoi alegerea de consilieri referenţi în persoana păr. protopop I. Geţia pentru secţia administrativă bisericească, Dr. St. Cioroianu pentru secţia culturală — ambii colaboratori ai foii noastre pe cari îi felicităm călduros — şi a Protopopului Iosif Goanţă din Belinţ pentru secţia economică.

Distincţie. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a distins de sărbătorile Paştilor din acest an pe preotul Ştefan Sperchez din Petrovasela cu dreptul de a purta brâu roşu. Felicitări!

Danie. Dl director al Comunităţii de Avere Ştefan Bornuz, membru în Adunarea eparhială şi în Consiliul a confecţionat un scaun arhieresc în valoare de 10.000 Lei pentru biserica noastră Catedrală. Fie-i jertfa bineprimită şi în Cer cum bine au primit-o şi ctitorii bisericii!

Jertfă curată se poate cvalifica gestul şcolarilor ortodoxi din Visag care pe banii lor au cumpărat bisericii două cruci în valoare de 1800 Lei. Luăm cu bucurie act de asemenea creştinească îndeletnicire a şcolarilor din Visag şi îi dăm pildă de imitat şi altora.

Mulţumite publice. Preotul şi epitropia parohială din Apadia mulţumeşte şi pe această cale d-lui Dr. Cornel Corneanu care a donat pe seama bisericii un rând

de ornate de mătase cu fir în valoare de circa 30.000 Lei. Dumnezeu să răsplătească această faptă creştinească! *Pr. Pavel Goanţă.*

***

Subsemnatul şi pe această cale vin a mulţumi tinărului meu parohian ucenic la Societatea U. D. R. în Reciţia, Octavian Truia, carele a binevoit a lucra în traforaj un policandru pentru 24 lumini pe care l'a donat sf. noastre biserici şi acest policandru a fost sfinţit cu fastul obicinuit Luni la Sf. Paşti. Fapta aceasta frumoasă şi laudabilă ne-a impresionat adând şi îndeosebi faptul, că acest tinăr ucenic, după munca ce o prestă în atelierul Societăţii, timpul liber nu l'a risipit, ci a lucrat luni de zile până ce a confecţionat şi compus acest policandru mare şi frumos. Policandrul are valoare de 6000 Lei. Materialul lemnos a costat 1500 Lei, bani jertfiiţi din micuţa lui retribuţiune ce o primeşte de la Societate. Tinărul acesta este băeat deştept, priceput, harnic şi-şi iubeşte legea şi biserica strămoşească. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească această faptă frumoasă, ca ceilalţi ucenici, camarazi ai lui să ia exemplu dela el. *Pr. Axentie Popovici, Gârlişte.*

***

Preotul D. V. Anuţoiu şi Epitropia sfintei biserici din Valeadeni, mulţumeşte şi pe această cale următorilor credincioşi pentru darurile ce au făcut bisericii şi cari s'au sfinţit şi dat destinaţiei lor în ziua de Florii a. c. D-lui Inv. pens. George Cătană şi soţiei sale Ruja pantru Sf. Mormânt al Domnului în valoare de 4000 Lei. Elevelor străjere dela şcoala primară cari sub conducerea d-nei înv. Ionescu au lucrat pentru acoperirea Prestolului un măsai în valoare de 2000 lei. Epitropului Antonie Ivan şi familiei pentru 2 acoperemînte în valoare de 1500 lei. Sătenului Ilia Băbun pentru un analog şi un sfeşnic în valoare de 3000 lei. Unui număr de 64 credincioşi pentru contribuţia lor la cumpărarea unui chivot în valoare de 3000 lei. Bătrânei Elisabeta Miu pentru 2 măsae în valoare de 500 lei.

Dumnezeu să binecuvânteze şi să răsplătească pe cei ce iubesc podoaba Casei Lui!

***

Comuna bisericească ort. rom. din Zlatiţa exprimă şi pe această cale sincerile mulţumiri gimnazului de fete „Iulia Haşdeu" din Lugoj, care ne-a dăruit de Sf. sărbători a învierii: un rând de ornate luminate complecte din mătasă; 4 icoane a învierii; a Pogorârii Duhului Sfânt; a Inălţării şi a Naşterii Domnului; deasemeni şi mai multe lumânări.

Totodată mulţumim domnişoarei profesoare Eugenia Duzescu dela acest gimnaz, care ne-a dăruit o icoană mare pictată pe pânză din anul 1840 care e în stare bună. Total în valoare de 14000 Lei. Dumnezeu să răsplătească faptele pilduitoare. *Pr. Rusalin Trica, Zlatiţa.*

Revenire. Fruntaşul român Petru Borduz din Visag, la stăruinţele preotului nostru Petru Murgoi de acolo şi la îndemnul conştiinţei lui de român adevărat a părăsit unirea cu catolicii şi a revenit la ortodoxia strămună. Binecuvântat să fie ceasul în care cei rătăciţi vremelnic revin la matcă!

Masă pentru săraci a oferit, ca în fiecare an P. S. Părinte Episcop şi anul acesta la Dumineca Tomii. Din bunătăţile oferite şi binecuvântate de Arhipăstor s'au înfruptat peste 200 de săraci din Caransebeş, al căror praznic de o zi încă este o bucurie pentru Cel cari li-l oferă.

Pentru cartea I. D. au contribuit: Pr. Vichentie Pirtea Sinersig cu suma de Lei 500, pr. Mihuţi Jigorea şi Nicolae Sintescu din Logoj cu 500+500 Lei, pr. Nicolae Bihoiu din Lăpuşnicul-mare cu 500 Lei, pr. Tiberiu Şuta din Rudăria cu 200 Lei, admin. prot. Victor Popovici Satul-nou Lei 750, pr. Timotei Popovici Satul-nou Lei 500, pr. Iova Drăghină Mâtnicul-mare 300 Lei, pr. Remus Olariu din Prisaca Lei 200, pr. George Bria din Ruginos Lei 100 şi pr. Plinius Oancea din Câmpia Lei 100. Total Lei 4150, suma anterioară Lei 8300, total general 12.450.

Retribuţiunile preoţeşti pe luna Aprilie a. c. au fost ridicate dela Stat şi se lichidează în orele de oficiu.

CONCURS.

Nr. 98/1940.

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza § lui 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi § II p. 4 lit. l din Normativ priv. la reg. func. org. protopresbiterale, — Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul protopopesc al Caransebeşului, cu sediul în Caransebeş.

Recurenţii la acest post au să dovedească că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din anul 1888.

Beneficii:

1. Dotaţiunea dela parohia I centrală protopresbiterală, din Caransebeş, care constă din:

a) Sesiunea parohială constătătoare din 32 jughere 951 stp.

b) Birul parohial uzitat.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotaţiunea protopresbiterală care constă din:

a) Sesiunea protopresbiterală, constătătoare din 32 jughere 800 stp.

b) Birul protopresbiteral anual, uzitat dela preoţii tractului, conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric".

c) Pauşal de cancelarie în mărimea votată an de an de adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probalitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor, precum şi a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare paroh din Caransebeş, viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la nouile arondări şi la aceste schimbări în parohia centrală, fără a putea formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta petiţiunile lor ajustate cu documentele autentice despre cvalificaţiunea lor şi ocupaţiunea lor de până acuma, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

Caransebeş, din şedinţa consiliului protopopesc ţinută la 15 Martie 1940.

Preşedinte: Secretar:

Pr. Isaia Suru 3—3 **Ilie Sîrbu**

adm. protopopesc. not. cons. protop.

Nr. 1628 B ex 1940.

Se aprobă şi se dă spre publicare.

Caransebeş din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 28 Martie 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† VASILE **Prot. R. G. Ancuşa.**

TRIBUNALUL CARANSEBEŞ CA INSTANŢĂ PENTRU FIRMELE COMERCIALE.

No. F. Soc. 14.

Deciziune:

Având în vedere cererea înregistrată la acest Tribunal sub Nr. 5600 din 3 Mai 1940 al firmei „Prima cassă de păstrare S. P. A. din Caransebes", prin care înaintează procesul verbal despre adunarea generală extraordinară din 20 Aprilie 1940, Monitorul Oficial Nr. 76 din 29 Martie 1940, Buletinul Oficial Bancar Nr. 26 din 30 Martie 1940 şi Foaia Diecezană Nr. 13 din 31 Martie 1940, din care reese că convocarea s'a publicat conform art. 35 al statutelor.

Prin procesul verbal încheiat conform statutelor societăţii asupra şedinţei adunării generale extraordinare din 20 Aprilie 1940, în care s'a hotărât lichidarea societăţii, din motivul că societatea faţă de sarcinile tot mai mari ce apasă societatea şi din cauza rezultatelor defavorabile constante ale activităţii ei, ar fi expusă a deveni insolvabilă, numindu-se lichidatori D-nii Dr. Ernest Halle şi Norbert Fischer membrii acţionari, iar secundul fiind şi Directorul Societăţii.

Având în vedere că în conformitate cu bilanţul şi contul de profiit şi pierdere anexat la cererea rezultă că, societatea faţă de capitalul ei social de 5,000.000 Lei, a realizat în anul 1939/940 un venit net de numai 87.365 Lei, astfel că, motivul invocat pentru lichidarea Societăţii e real.

Că adunarea generală a societăţii a fost competantă a hotărât lichidarea ei, conform art. 35 din statutele ei.

Că din procesul verbal al şedinţei ei, rezultă că adunarea generală era compusă din N-rul de membrii statutar putând deci aduce hotărâri valabile.

Pentru aceste motive

Decidem:

In baza art. 181 din c. com. se ia act de hotărârea de lichidare a societăţii Prima Cassa de Păstrare S. P. A. din Caransebeş, adusă în şedinţa extraordinară din 20 Aprilie 1940, cât şi denumirea ca lichidatori a membrilor ei acţionari Dr. Ernest Halle şi Norbert Fischer ambii din Caransebeş.

Totodată ordonăm publicarea deciziunei prezente în Monitorul Oficial, Buletinul Oficial Bancar şi Foaia Diecezană şi a anunţa creditorii prin publicaţie conform art. 202 din c. com. pentru a-şi validita creanţele lor.

Dl. grefier al acestei instanţe va opera în registrul firmelor societăţii înregistrarea acestor hotărâri ale societăţii.

Prezenta deciziune se va comunica petiţionarei şi Camerei de Comerţ Lugoj Oficiul registrului comerţului.

Dată astăzi 3 Mai 1940, la Tribunalul Caransebeş.

Jude raportor, ss. *Petre Popovici.*

Grefier, ss. Traian St. Guiu.

PRIMA CASSĂ DE PĂSTRARE DIN CARANSEBEŞ SOCIETATE PE AcŢII.

Capital vărsat Lei 5,000.000. Rezerve Lei 558.589.

Cont la Cec Nr. 89.025.

Inscris în registrul bancar No. 7 din 9. XI. 1934.

Extras

de pe procesul-verbal al adunării generale din 20 Apr. 1940.

Preşedinte, vicepreşedinte Eduard Bastius, Scrutatori: Azzola Bruno, Mauriţiu Braun, Secretar: Dr. Dragu Gheorghe.

Adunarea generală ordinară constituită conform statutelor şi legi bancare:

1. în unanimitate aprobă darea de seamă a Consiliului de Administraţie şi raportul Consiliului de Cenzori precum şi Bilanţul cât şi Contul de profiit şi pierdere pe anul 1939,

2. dă descărcarea Consiliului de Administraţie şi Consiliului de Cenzori de gestiunea sa pe exerciţiul anului 1939,

3. în unanimitate aprobă propunerea Consiliului de Administraţie referitoare la folosirea beneficiului net,

4. alege în unanimitate în Consiliul de Administraţie pe timp de un an pe Domnii: ing. Pavel Goanţă, Eduard Bastius, Drinca Cornel, Dr. Halle Ernest şi Adalbert Mendel, iar Consiliul de Cenzori pe timp de un an pe Domnii: Enric Finz, Alfred Rezacs, Mayer Joan, iar ca supleanţi: Eftimie Căpuşa, Bruno Azzola şi Metode Jompan.

Preşedinte: (ss) *Eduard Bastius.* Secretar:

Scrutatori: (ss) *Dr. Gheorghe Dragu.*

(ss) Mauriţiu Braun, Bruno Azzola.

Extras

de pe procesul-verbal al adunării generale extraordinare din 20 Aprilie 1940.

Preşedinte, vicepreşedinte Eduard Bastius, Scrutatori: Eugen Donner, Ignatie Katz, Secretar: Dr. Gheorghe Dragu

Adunarea generală extraordinară constituită conform statutelor şi legii bancare.

1. în unanimitate aprobă raportul Consiliului de Administraţie referitor la lichidarea institutului, hotărăşte în unanimitate lichidarea institutului,

2. şi alege ca lichidatori în unanimitate pe Domnii: Dr. Ernest Halle şi Norbert Fischer mari acţionari.

Preşedinte: (ss) *Eduard Bastius.* Secretar:

Scrutatori: (ss) *Dr. Gheorghe Dragu.*

(ss) Eugen Donner, Ignatie Katz.

Judecătoria de pace mixtă Caransebeş.

Nr. 145/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmărita firmă Prima Cassă de Păstrare din Caransebeş contra urmăritului Grozescu Ion (a lui Ion) domiciliat în Turn la cererea urmăritorului, judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 79/192 parte de sub B. 4, 13, 15, 18, din imobilul înscris în c. f. a comunei Turn (din circumcripţia Tribunalului Caransebeş) dir. c. f. 135 Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 118 Casa Nr. 54 cu curte în Intravilan de 87 stp. Nr. top. 119 Grădină în Intravilan de 343 stp. preţul de strigare de 12.031 lei, Nr. de ord. A. II. 1-2 Nr. top. 585 Fânaţ în Ţarina de 294 stp. 586 Grădină în Ţarina de 1423 stp. preţul de strigare de 2.643 lei, Nr. de ord. A. 1 Nr. top. 310/1 Grădină în Dosu Slatinei de 950 stp. preţul de strigare de 1530 lei, A. 2 Nr. top. 365/1 Grădină în Lacu şi Mircuş de 819 stp. preţul de strigare de 1.288 lei, A. 3 Nr. top. 466 Grădină în Seliştе de 836 stp. preţul de strigare de 1.504 lei, A. 4 Nr. top. 606/1 Arabil în Ţarina de 507 stp. preţul de 608 lei, A. 5 Nr. top. 709 Fânaţ în Ţarina de 1273 stp. preţul de strigare de 1.584 stp. A. 6 Nr. top. 1014/1 Fânaţ în Slatina de 1 jug. 1053 stp. preţul de strigare de 3.344 lei, A. 7 Nr. top. 1100 Fânaţ în Dealu de 1 jug. 593 stp. preţul de strigare de 27.34 lei, A. 8 Nr. top. 1180 Fânaţ în Valea Turnului şi Măloasa de 945 stp. preţul de strigare de 1216 lei, asupra 3/12 parte de sub B. 34, 9 din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 136 Turn Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 206 Grădină în Intravilan de 240 stp. 207 Moara Nr. 81 în Intravilan de 8 stp. preţul de strigare 14192 lei, Nr. top. de ord. A. I. 1 Nr. top. 319/2 Grădină în Dosu Blaţinei de 1 jug. 1407 stp. preţul de strigare de 2976 lei, Nr. de ord. A. I. 2 Nr. top. 365/3 Grădină în Lacu şi Marcuş de 112 stp. preţul de strigare de 112 lei, A. I. 3 Nr. top. 785/2 Fânaţ în Cornuţelul mic de 800 stp. preţul de strigare 800 lei, în fine asupra 1/4 parte de sub B. 3 din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 139 Turn sub Nr. de ord. A. I. 1 Nr. top 365/4 Grădină în Lacu şi Murcuş de 820 stp. preţul de strigare de 816 lei, A. I. 2 Nr. top. 785/1 Fânaţ în Cornuţelul mic de 1385 stp. preţul de strigare de 1392 lei, pentru încasarea creanţei de 98350 lei capital, interese legale dela 20 Octomvrie 1930, cheltueli de proces şi de executare de 5984 lei, fixate până acum, cheltueli de 2100 lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune precum şi pentru încasarea creanţei de 6.950 lei, capital şi acc. a firmei Banca Graniţei din Caransebeş. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **22 Mai 1940 ora 9** la primăria comunei Turn.

Caransebeş, la 3 Ianuarie 1939.

Judecător **Leo Petö.** **D. Lăzărel** dir. c. f.

Pentru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană“

din Caransebeş se găsesc următoarele cărţi de predici:

Mitropolitul Moldovei Nicodem: „*Predici*“ despre căderea lui Adam, Păcat, Moarte şi Inviere. Preţul 200 lei.

P. S. Episcop Vasile: „*Praznic Luminat*“ conţine: predici la praznicele împărăteşti şi ale Maicii Domnului. Legat lux 200 lei, broşat 150 lei exemplarul.

Episcop Nicodem: Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. I, conţine 75 predici catihetice pt. popor preţul 120 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. V conţine 58 cuvântări la postul mare, preţ. 120 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VI, Predici la sărb. împărăt. preţul 170 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VII, conţine cuvântări la sărb. Maica Domnului, Dumineci, etc. preţul 110 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. VIII, conţine cuvântări Liturgice preţul 110 lei.

„ „ Seminţe Evanghelice pt. „*Ogorul Domnului*“ vol. XII, conţine predici pt. tineretul şcolar preţ. 90 lei.

„ „ „*Ogorul Domnului*“ vol. XIX, Cei perduţi, preţul 80 lei.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:
Cărţi pentru premii şcolare, Biblioteca Albina
„Carte de Rugăciuni“

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă
Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor
să binevoiască a le comanda
dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV

CENZURAT.

Caransebeş, 19 Mai 1940

Nr. 20

Foaia Diecezană

Organul oficial al [illegible]iei ortodoxe române a Caransebeş

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manu[illegible] iar b[illegible] „Tip[illegible]

Inspolează şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci in sus 200 Lei

Cele zece degete.

Suntem obicinuiţi să citim şi să auzim despre atâtea „mari puteri" şi este curios, că despre cea mai mare putere între puterile mari, despre cele „zece degete" nu se face amintire măcar. Talentele şi geniile pot să conceapă cele mai admirabile planuri executorul totuşi rămân cele zece degete.

Fără pânea cea de toate zilele ar fi imposibilă orice viaţă pe pământ şi cu toate că acest indispenzabil element al vieţii ni-l dau degetele, nu s'a găsit până acum poet de seamă, care să le cânte imnuri de slavă.

Ar trebui să scriem în proză zeci de volume groase de tot ca numai superficial să indicăm cum depinde dela degetele ignorate şi dispreţuite fericirea lumii. Cu cele trei degete facem gestul cel mai frumos din lume, sfânta cruce. Cu degetele îşi căştigă pâinea cea de toate zilele eroica mamă săracă, care horbotează artistic zi şi noapte. Cu degetele ţese fir lângă fir ţăranca noastră covoarele ei de o frumuseţă neperitoare.

Cu degetele şi'a scris marele meşter al scrisului Tolstoi romanele nemuritoare. Cu degetele şi-a fixat pe hârtie operele un Verdi şi un Wagner.

Şi tot cu aceste degete şi-au adunat averile imense un Carnegie şi un Rockefeller. Şi cu aceste nouă din zece oameni uită ce comoară imensă zace în cele zece degete ale lor. La şcoală multe învaţă omul dar învăţătorii uită adesea esenţialul să înveţe copii cum cu cele zece degete să poate cuceri lumea. Câţi oameni tânjesc pe această lume, câţi oameni nu duc o existenţă din cele mai mizerabile, câţi oameni nu-şi tăgăduesc naţia şi religia, fiindcă au avut degete ţapene. Câte chinuri şi câte umilinţe s'ar putea evita în această viaţă dacă degetele nu s'ar odihni fără măsură de mult la tinereţe.

Popoare şi oameni singuratici se împart în două tabere mari. Unii se ţin de principiul sfânt al Bibliei „cu sudoarea feţii tale să-ţi câştigi pânea cea de toate zilele" şi alţii trândavi stau „în aşteptare" la mila oamenilor şi la împrejurările norocoase. Cei dintâi mişcă şi merg înainte prosperând şi „stăpânind" pământul în înţelesul adevărat al cuvântului iar cei de ai doilea petrec în somnolenţă săturându-se câte odată şi flămânzind de zece ori.

Unde ar fi lumea de azi dacă pe copii i-am învăţa să se folosească bine de cele zece degete. In ce măsură mare s'ar împuţina lipsa şi suferinţa pe acest pământ, dacă nu ar fi atâtea degete trândave.

Cu cât interes cetim ziarele şi cu câtă curiozitate ascultăm la radio ştirile despre bătălia groaznică care s'a încins între cele trei popoare mari ale lumii între francezi, englezi şi germani, dar să nu uităm ca ceva mai vrednic de admirat decât toate tunurile, mitralierele, tankurile şi avioanele lor le sunt mânile. In 20 de ani aceste popoare cu mânile lor active au fost în stare să schimbe tot prăpădul produs de războiul mondial în bunastare şi să se afle faţă în faţă iarăşi şi mai bine înzestrate decât înainte.

Liniile de apărare şi soldaţii de pe front nu ne pot face să trecem cu vederea mânile muncitorilor rămaşi acasă cari, cu o perseverenţă ce întrece pacea furnicilor, făuresc de zor pâne şi ghiulele. Şi este aproape sigur că între aceste popoare nu armele ucigătoare vor decide, ci bătălia între degete? Sârguinţa la muncă dusă la maximum ne umple de mirare.

Evenimentele mari, cari se succed cu repeziciunea vântului înaintea noastră trebuie să ne fie o şcoală. De câteori nu tânjesc biserica şi şcoala românească din cauza lipselor materiale. De câteori nu mor cu duiumul copiii la noi din pricina sărăciei.

O fi sărăcie şi la alte neamuri, dar clienţii ei permanenţi suntem noi Românii. Mijlocul cel mai eficace şi cel mai repede ducător la scop îl formează întrebuinţarea cuminte acelor zece degete.

Degeaba ai enciclopedii economice fiindcă agricultura se ridică faptice prin degetele muncitoare.

Tot românul e liber să înveţe o meserie în mod temeinic dar fără uzul constant al degetelor omul rămâne un cârpenici. Am cetit că sunt călugări cari citesc şi scriu chinezeşte ca apa. Va admite orişicine ca chinezeasca este o limbă grea, dar călugărul care zilnic a învârtit gramatici, dicţionare, abecedare cu degetele lui palide la urma urmei s'a făcut ştiutor de ştiinţa limbei chinezeşti.

Iată dece avem dreptul să ne întrebăm dece sunt încărcaţi copiii cu atâtea cunoştinţe şi folositoare şi superflue când punctul de plecare al învăţăturii ar trebui să fie înţelegerea ce putere uriaşe se ascunde în întrebuinţarea celor zece degete.

Pe fundul mării zac o mulţime mare de corăbii sfărâmate dar pe suprafaţa pământului sunt neasemănat mai multe existenţe omeneşti nenorocite numai din pricina că nu au cunoscut adevărul ce pot face cele zece degete.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Cuvântare la 10 Mai

rostită în sfânta biserică din Logoj.

De: Preotul **Ioan Nicorescu.**

Iubiţi creştini!

Nu e praznic mai sublim ca şi Invierea Domnului, aşa că nici o sărbătoare nu ne ridică cu sufletul către Mântuitorul ca şi Paştile Domnului. Incă în acest extaz al bucuriei şi fericirei fiind, iată că providenţa divină an de an ne pune înainte încă o zi mare şi aleasă: Zece Mai, care înseamnă desrobirea Neamului românesc. Ne stă înainte libertatea, creşterea şi înălţarea, dar şi datoria, ca pentru acest Dar să ne deschidem inimile şi uşile sfintelor noastre biserici din toate oraşele şi satele României-Mari şi să depunem la treptele Tronului ceresc mulţămitele noastre în această zi de Zece Mai. O, număr sfânt şi de Dumnezeu binecuvântat, câtă bucurie şi însufleţire aduci tu, an de an Ţării noastre! Tu aprinzi în inimi lumină lângă lumină şi aduni steag lângă steag încât ne vine să ne îmbrăţişem toţi cu drag şi cu alai azi la zece Mai.

Dacă cercetăm istoria ne convingem că această zi de Dumnezeu a fost aleasă. La zece Mai 1866 a întrat în România Mică Regele Carol I şi a pus temelia regalităţii române.

La 1877, tot zece Mai, acelaşi mare Rege ni-a câştigat independenţa prin înţelepciune, eroismul său şi al soldatului român. Insuşi fiind pe câmpul de luptă, arunca chipul în faţa gloanţelor strigând: *„Asta-i muzica ce-mi place!“* Iar la 1881 tot 10 Mai se încoronează primul Rege al României. Această Treime naţională a avut pe fericitul Rege Ferdinand I, făuritorul României-Mari de azi. Sub sceptrul său soldatul român plin de vitejie a repurtat măreţele lupte, cari au pus în uimire şi respect o Europă întreagă.

De 22 ani serbăm acest *Zece Mai*, dar anul acesta văd această prăznuire cu mai mult duh de sărbătoare.

Soldatul român e însufleţit de cel mai viteaz Rege al lumii, Regele nostru iubit Carol al II-lea, care a turnat din sufletul său acestuia sentimentul naţional, al datoriei şi al jertfei întru apărarea hoterelor Ţării noastre clădită pe temelia alor 800.000 de eroi naţionali. Regele muncii, al culturei şi al aşezării ordinei în Ţară, hotarele Ţării le-a îngrădit cu cercul de oţel al piepturilor oştirei române, aşa că nu e putere să sfarme digurile — tranşeele construite cu atâta măiestrie română, betonate cu sentimentul dârz al românului dinastic şi orice duşman ar cuteza să pătrundă se va izbi de stâlpii fruntarilor, înfipţi în glia străbună, pe cari stă scris cu slove strâbune, mari, de sânge: *„Non plus ultra“*, adecă: *„mai departe nu se poate“*. Acesta e Gibraltarul românesc caracterizat odinioară de Ludovic al XIV şi înfăptuit azi de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea *drept dar de Zece Mai.*

Această serbare măreaţă, ce leagă atât de mult Ţara de Regele nostru iubit ne-a chemat şi anul acesta tot la 10 Mai, ca să aducem rugăciuni de laudă şi mulţumită lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale minunate vărsate cu atâta belşug asupra Majestăţii Sale Regelui şi Ţării noastre, ca să dăruiască acum şi în viitor multă sănătate şi biruinţă Regelui nostru Carol al II-lea. Trăiască Regele! Trăiască Voevodul Mihai de Alba-Iulia! Trăiască Armata Română!

Amin!

Păcate şi urmările lor*)

Dacă am încrestat pe răbojul faptelor urîte săvârşite în trecut de bărbaţi, nu tocmai mic este şi numărul femeilor care, singure sau alături de soţii lor, de multe ori au întrecut pe aceia în fapte urîte, contribuind şi ele sau la distrugerea familiei sau la îngrămădirea blestemelor lăsate urmaşilor.

Dacă istoria revoluţiei dela 1848 şi din războiul mondial înregistrează şi vitejii de ale femeilor în luptă cu revoluţionarii sau cu duşmanii năvălitori, în vremuri de linişte multe femei şi-au arătat eroismul săvârşind fapte şi cruzimi, pentru care pedepsele croite de legile omeneşti s'au arătat prea uşoare. Că şi azi femeile stau alături de bărbaţi, atunci când imboldite de duhul cel rău, nu se dau îndărăt dela săvârşirea diferitelor crime, orgii sau alte fărădelegi, dovada o dau temniţele unde-şi ispăşesc păcatele sumedenie de femei. Tot din spusele unor bătrâni am auzit adevărul, că multe rele săvârşite în vechime de bărbaţi, s'au făcut şi din cauza că au avut femei rele, ucigaşe chiar.

Ca să ilustrez cu câteva exemple ceeace spuneau bătrânii, după trecerea multor ani, a eşit la iveală, că mai acum vr'o 45 ani, la o serbare de rugă, o nevastă tânără, măritată, plecând îndeseară dela joc spre coliba ei, înainte de a eşi din sat, a fost omorîtă de 2 inşi sucindu-i gâtul de trei ori şi lăsându-o moartă în marginea drumului. Această nenorocită nevastă — venită aci dintr'alt sat — avusese un schimb de vorbe cu mama şi cu sora unuia din ucigaşi; deci, cuprinsă de ură satanică, a zis ucigaşilor: să căutaţi să nu-i cânte cucu 'n primăvară. După ispăşirea pedepsei de 15 ani, au pierit şi aceştia, iar mama îndemnătoare spre rău a fiului ei, lovită de chinuri tantalice, zeci de ani — într'o stare de seminebunie — vedea grozăvenia strigătului de mustrare: „Vai de omul prin care vine sminteală“ (Mat. 18, 7) „Pedeapsa mea e mai mare decât aş putea-o purta“ (Fac. 4, 13).

Erau într'o vreme femei care pentru simplul fapt că se prindea una în joc înaintea lor, seara trimiteau prietenii lor sau să-i dea foc sau taie moşiile de pruni. O femeie voinică cu glas de bărbat, vestită făcătoare de rele, cum venea seara, se îmbrăca bărbăteşte, se înarma şi colinda hotarul, săvârşind diferite fapte rele. In realitate erau urmăriţi bărbaţii, ea-şi vedea ziua de treabă torcând sau cosând cu celelalte femei. Tot pe acea vreme, un voinic chipeş voia să se însoare, pregătise toate pentru nuntă. Mai 'nainte, având oarecari întâlniri cu soţia unui primar de pe atunci, aceasta într'o seară îi pune otravă în pahar şi dus acasă, moare în chinuri grozave; afacerea s'a muşamalizat, părinţii tinerului fiind oameni săraci, a rămas că a murit de „zgârciuri“. Tot acum vr'o 35—40 ani, când toată lumea creştină serba noaptea învierii, iar clopotele vesteau bucuria păcii, nu departe de sat într'o colibă, un vecin ademenit cu vorbe dulci de soţia unui alt vecin ca să petreacă la olaltă cu soţul ei câteva clipe în noaptea sfântă, în dimineaţa acelei zile, când după zisa poetului „e pace 'n cer şi pe pământ“ bietul vecin zăcea mort aruncat peste gard în ţarcul cu tân. Nici o urmă de sugrumare, de glonţ sau alte lovituri. După o lună a fost desgropat, constatându-se că a murit de moarte silnică. Nici azi moştenitorii străini aşezaţi pe această moşie pătată cu sânge nu se înţeleg doi cu doi, sunt în vecinică ceartă şi judecaţi.

Dacă numărul faptelor rele săvârşite de femei în trecut a scăzut azi, o altă sporire s'a ivit pretutindeni prin mamele ce-şi ucid pruncii în pântece, îndată după naştere sau chiar mai târziu. Câte mame nu s'au prăpădit în floarea vieţii în urma avorturilor provocate, câte nasc făt mort, câţi copii nu se irosesc prin leacuri băbeşti numai şi numai ca mamele să aibă un trai uşor, fără griji şi în desmerdări. Priviţi — vă rog — o horă ţărănească şi veţi putea să le număraţi numaidecât pe cele uşuratice, pe cele ucigaşe ştiute şi neştiute, îmbătrânite înainte de vreme, care fără ruşine îşi afirmă „nevinovăţia“, pe când în realitate sunt pătate că au curmat vieaţa propriilor lor prunci.

La o şezătoare unde s'au adunat mai multe femei la tors, una a spus că nu are alt păcat decât că după ce a născut un copil, ca să scape de grija creşterii lui, l-a pus jos pe pământ, a pus o scândură deasupra lui şi l-a gâzit cu picioarele. Una i-a dat copilului oţet ca să tacă, să nu mai zbiere, altele nu-i dau să sugă, sau îl sufocă astupându-i gura şi nasul cu mâna.

Nu mai înşir şi alte cruzimi săvârşite asupra bietelor fiinţe nevinovate, ceeace cred nici sălbaticii din Africa nu fac cu odraslele lor, căci mă cutremur gândind că Dumnezeu a pedepsit înghiţând de vii pământul pe Core, Datan şi Abiram cu toţi ai lor pentru neascultare, oare cu ce pedepse groaznice va pedepsi pe aceste fiice ale nerușinării, cari nu mai au nici ruşine de oameni nici frică de Dumnezeu nici milă de

*) Alt art. cu acelaş titlu publ. în Nr. 9 din F. D.

biet neamul nostru ce a trecut cu bine urgia vremurilor, dar care e sortit să piară cu timpul din cauza nenașterii de prunci și a sistemului de a-i ucide după ce s'au născut. De multeori vezi copii neîngrijiți, abătuți, lipsiți de vlagă, par'c'ar fi sortiți peirei cum i-a văzut și Eminescu când a zis: Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștrii plâns. In lumea intelectuală copiii sunt rari ca corbii albi. Cele mai multe dame cresc și îngrijesc câni, iar dacă și au un copildoi, de aceștia se îngrijesc servitoarele. Ceeace se petrece aci se petrece în tot Bănatul nostru, în unele părți procentul nașterilor, recte al pierderilor de copii e îngrozitor și remediu nu e deajuns predica preotului, dacă unii medici, unele moașe și-au făcut o meserie din sistemul de a stârpi pe orice căi acest neam.

Câtă vreme lumea nu știe că „copii-s moștenire de cer dată, roada pântecelui este dela Dumnezeu răsplată“ (Ps. 126, 3) uitând de porunca Acelui ce a zis: Să nu ucizi!; și câtă vreme nepăsarea, acoperirea acestor crime va dăinui, trâmbițele Arganghelului de ar suna, lumea din brațele desfrâului tot nu va eși, comoditatea, traiul destrăbălat va continua și mai departe.

Păcate grele se grămădesc asupra familiilor deposedate de copii, păcate contra țării, păcate contra neamului, păcate contra firii, păcate și de mii de ori păcate, căci prin acestea oamenii se pun contra poruncii date celor dintâi oameni: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți“. (Fac. 1, 28).

Toate jivinile lumii urmează calea rânduită de Celce le-a făcut, singur omul vine să răstoarne ordinea din lume, singur el pune stavilă moralei cu știință și voie liberă.

Ca glasul de pe drumul Damascului ne strigă tuturor: Intoarceți-vă din căile voastre cele rele și dela faptele voastre cele ticăloase!“

Nicolae Văleanu
preot.

De câte ori se stinge candela celor răi și prăpădul de care sunt vrednici dă peste ei, și îi nimicește Domnul pe răufăcători, în mânia sa.

Ca să fie ca paiele în bătaia vântului și ca pleava pe care o spulberă furtuna?

(Iov XXI, 17—18)

RECENZIE.

Theodor Martas: Confucius, Buda și Mahomed*)

Cartea lui Thedor Martas ne arată viața și învățăturile celor trei mari întemeietori de religii: Confucianismul cu 400 de milioane credincioși, Budismul cu 470 milioane de aderenți, Mahomedanismul cu 200 milioane de mahomedani.

E propriu zis o scurtă istorie a celor trei mari religii. Viața lui Confucius a fost variată, s'a amestecat în viața politică, a ajuns ministru, apoi exilat și persecutat, în fine rechemat în patrie (China), el devine marele învățător al chinezilor. Invață o doctrină nouă, reglementează viața religioasă și morală după anumite practici ale înțelepciunii. Este religia clasei superioare din China, a fost adorat ca *„un rege fără tron“*, sau ca *„înțelepciunea perfectă“*, reținem perceptul lui atât de frumos: *„Nu face altuia ceeace nu dorești să ți se facă ție“*, apoi *„Doctrina mea constă în avea inimă curată și a iubi pe aproapele tău ca pe tine însuți“... „Dacă vedem un lucru drept și nu-l facem, comitem o lașitate“* (pp. 17 și 18). Un discipol al lui Confucius aderându-se: Permiteți-mi să Vă întreb ce este moartea? Filosoful răspunde: „Când nu știm ce este viața cum am putea ști ce este moartea“ (p. 21). Perceptele lui Confucius (551-471 î. H.) au cucerit, încetul cu încetul lumea religioasă a pământului...

A doua religie este a lui Buda (662-542 î. H.), trista poveste a fiului de rege, a iluminatului, care a fost Buda. Viața lui e dorința vie de a depăși lumea și de a ști ce este dincolo de suferință, bătrânețe și moarte. Iată întrebările mari care-l fac să se retragă și să devină Buda (iluminat). Legendele budiste sunt foarte frumoase. Dorința budiștilor este să ajungă în *„Nirvana“*, (*„stingere“, „eșire“*). Nirvana însemnează, „că sufletul nu se va mai renaște, nu va mai muri, *a intrat într'o liniște eternă*“. Budismul învață, că există durere, trebuie căutată cauza durerii, ea trebue suprimată, și pentru aceasta există o cale care ne duce la această suprimare (Marga). Adevărul acesta are la bază opt ramificații: vederea, judecata, cuvântul, fapta, viața, aplicarea, memoria, extazul. Cu aceste mijloace se distruge neștiința și ignoranța și putem desființa bătrânețea, durerea și să ajungem în nirvană“ (p. 50 sq). „Morala lui Buda este plină de abțineri față de participarea la viață. Desvoltarea facultăților și energiilor naturale este îndreptată

*) Editura Cugetarea.

spre anihilarea oricărei mişcări. Budismul nu recomandă curajul şi forţa, decât în măsura în care poate să aducă la condamnarea vieţii, la estaz, la abţinere, la restricţie. Scopul doctrinei budice este încheierea existenţei" (p. 51).

Mahomedanismul ocupă un loc de seamă în lucrarea d-lui T. Martas (pp. 59-179). Începând cu descrierea situaţiei politice, geografice a Arabiei, viaţa lui Mahomed e explicată pe larg. Mahomed a distrus politicianismul crasal poporului arab înfiltrând credinţa monoteistă, credinţa în *Alah*. Înfluenţa religioasă a islamului a fost de o valoare incontestabilă. Cap. IX, e important fiindcă dl T. Martas ne pune în legătură cu intrarea Turcilor în istorie şi influenţa asupra României, apoi panislamismul şi naţionalismul turc. Figura lui Kemal Atatürk se desprinde clar, a celui mai mare revoluţionar şi reformator din lume.

La sfârşitul cărţii găsim o bibliografie bogată streină, consultată de autor. Nu putem trece cu vederea însă autorului, că n'a consultat bibliografia românească, fiindcă şi la noi sunt publicate studii, cari merită toată atenţia, altfel cartea se poate ceti cu mult folos, fiind stilul clar şi conţinutul interesant.

Prof. C. Rudneanu.

ŞTIRI

Hirotonire. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a binevoit să hirotonească pe candidaţii *Ioan Pircea* pentru parohia *Socolari* şi pe *Iancu Tilcă* pentru parohia *Mircovăţ*.

Demisia şi reconstituirea guvernului. Dl Gh. Tătărescu, preşedinte al Consiliului de Miniştri a prezentat M. Sale Regelui demisia Cabinetului. Majestatea Sa a primit demisia şi a încredinţat tot pe Dl Gh. Tătărescu cu formarea noului Guvern. Ministru al Cultelor este acum dl profesor Ştefan Ciobanu dela Facultatea de Teologie din Chişinău.

Demisia I. P. S. Mitropolit Visarion Puiu al Bucovinei înaintată în anul 1938 a fost primită. Astfel I. P. S. Sa urmează să-şi reguleze drepturile la pensie.

Mulţumită publică. Preotul şi credincioşii sfintei biserici din Zolt aduc şi pe această cale mulţumiri d-lui Dr. Titus Popoviciu fost subsecretar de Stat pentru daniile ce a făcut pe seama sf. biserici care este ctitoria d-sale. Anume, a donat de sărbătorile sf. Paşti o icoană în valoare de Lei 3000 şi suma de lei 5000. Tot d-sa a intervenit pe lângă Rezidenţia Ţinutului Timiş care a binevoit să dea un ajutor de Lei 35.000 pentru cumpărarea clopotelor. Intregind suma la 40.000 lei s'au comandat două clopote al căror transport s'a făcut gratuit mulţumită solicitudinii marinimosului ctitor. Clopotele s'au sfinţit în săptămâna Patimilor în prezenţa d-lui Dr. Titus Popovici, a familiei d-sale şi a mulţimei de credincioşi din comună şi jur. Dumnezeu să răsplătească râvna ostenitorului în căile Lui! Pr. *Gheorghe Corneanu.*

Pentru cartea I. D. au mai contribuit: preotul Marcu Boldovina din Doloave cu suma de Lei 700, pr. Nicolae Popovici din Alibunar cu Lei 500, pr. Traian Popovici din Deliblata cu Lei 500, pr. Traian Popescu din Ofcea cu Lei 500, pr. Pavel Topală din Omoliţa cu Lei 200 şi pr. Toma Simu din Cârnecea cu Lei 100; total Lei 2500, suma anterioară Lei 12.450, total general 14.950.

† **Inginerul Petru Fotoc,** inspector silvic la Comunitatea de Avere din Caransebeş, membru în Adunarea noastră eparhială după grele suferinţe a răposat în etate de 52 de ani. Adormitul în Domnul s'a bucurat de bună reputaţie în societatea românească nu numai din oraşul nostru, dar şi în alte părţi. Inginer priceput, biserican sincer şi devotat a acceptat să fie şi comandant al Cohortei străjereşti din oraşul nostru, fiind iubit şi ascultat de străjeri, cari i-au şi dat ultimul onor în ziua înmormântării sale. A fost dus şi îngropat în satul său natal Medadica, prohodindu-l protopopul Dr. Zeno Muntean ca delegat al Episcopiei împreună cu un sobor de zece preoţi.

Dumnezeu să-l numere cu drepţii Săi, iar pe cei îndureraţi să-i mângâe cu a Sa iubire de oameni!

Comunicat,

Nr. 2726 Sc. 1940.

Domnii Petre Nitulescu şi Gheorghe Breazu au editat volumul „Muzica românească de astăzi" care prezintă o mare valoare muzicală şi mai ales îndeplineşte o nevoie simţită în muzica vocală a slujbelor noastre bisericeşti.

O recomandăm călduros spre cumpărare. Se poate procura dela autori: Academia regală de muzică şi artă dramatică din Bucureşti.

Consiliul eparhial.

Publicaţiune de licitaţie.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 6023 E. ex 1939, consiliul parohial din comuna Pojejena de jos (jud. Caraş) publică licitaţie cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a bisericii şi a casei parohiale din comun Pojejena de jos pe *ziua de 9 Iunie a. c. orele 2 d. m.* în sala Căminului Cultural din loc.

In caz de neprezentare licitaţia se amână cu opt zile adecă pe ziua de 16 Iunie a. c. în acelaşi loc şi la aceaşi oră. Preţul esclamării este de 94.031 Lei.

1. Licitanţii sunt obligaţi a depune deodată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în numerar sau efecte, care se va restitui după colaudare fără dobândă.

2. Devizul, caietul de sarcini şi condiţiunile de plată se pot vedea la Oficiul parohial.

3. Spesele devizului, darea şi materialele de construcţie privesc pe antreprenori, cari vor lua asupra lor lucrările.

4. Concurenţii nu pot pretinde spese de deplasare la licitaţie.

5. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrările acelui anteprenor în care va avea mai mare încredere.

6. Contractul devin obligator pentru anteprenor îndată la semnare, iar pentru comuna bisericească abia după cuvenita aprobare a Ven. Consiliu Eparhial.

Pojejena de jos, la 11 Maiu 1940.

Pr. Vasile Blaşiu preşedinte. **Gheorghe Ţăranu** notar.

„BANCA BANATULUI"

Institut de credit şi comerţ, societate pe acţiuni în Caransebeş (jud. Severin).

Capital şi Rezerve Lei 4,810.796. Inscrisă în Reg. Of. Bancar sub Nr. 9.

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1939.

Aprobat de Adunarea generală din 25 Aprilie 1940.

ACTIV. Cassa: numerar efectiv Lei 468.179.— Disponibil la B. N. R. Lei 341.037.— Disponibil la băncii: în ţară Lei 1,168.467.— Portofoliul de scont: plătibil în ţară, în portofoliu Lei 3,835.385.—, reescontat Lei 2,326.350.— Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (Cota rămasă) Lei 1,869.636. — Portofoliul de titluri: Plasamentul fondului de rezervă legală. Titluri româneşti, cotate la bursă (val. nom. Lei 174 000.—) Lei 205.355.— Imobile: necesare comerţului propriu şi alte imobile Lei 1.— Mobilier Lei 1.— Totalul activului Lei 10,014.411.—

PASIV. Capital social Lei 4,010.000.— Fondul de rezervă legală Lei 400.000.— Fondul de rezervă statutară Lei 400.796.— Depuneri spre fructificare: din ţară pe livrete de economii (cota de plată) Lei 1,447.151.— Angajamente de reescont: în ţară, la B. N. R. Lei 2,326.350.— Dobânzi tranzitoare Lei 50.000.— Beneficiul net Lei 330.391.— Totalul pasivului Lei 9,684.020.—

Conturi de ordine:

DEBIT. Cauţiuni statutare Lei 490.000.— Ipoteci dela debitori în conversiune Lei 6,885.900.—, dela debitori la scont Lei 6,382.200.— Total Lei 13.758 100.—

CREDIT. Deponenţi de cauţiuni statutare Lei 490.000.— Deponenţi de ipoteci Lei 13,268.100.— Total Lei 13,758.100.—

Contul Profit şi Pierdere:

DEBIT. Cheltueli de administraţie: Salarii Lei 210.000.— Diverse Lei 110.012.— Impozite şi taxe Lei 60.967.— Dobânzi plătite la reescont Lei 131.367.— Beneficiul net Lei 330.391.— Total Lei 842.737.—

CREDIT. Dobânzi încasate Lei 788.695.— Venitul imobilelor Lei 47.000.— Venitul portof. de titluri Lei 7.042.— Total Lei 842.737.—

Consiliul de Administraţie.

Tribunalul Caransebeş ca instanţă pentru firmele comerciale. Prezentul bilanţ şi contul de profit şi pierdere al Societăţii Banca Banatului S. P. A. din Caransebeş, se vizează de noi, spre a fi publicat în conformitate cu dispoziţiunile art. 30 din Legea pentru organizarea şi regulamentarea comerţului de bancă, în Buletinul Oficial Bancar, Monitorul Oficial şi Foaia Diecezană. Caransebeş, 6 Maiu 1939. Judecător, Petre Popovici. Grefier, Traian Şt. Guiu. L. S.

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

VILA

DOBOŞAN

DIN BĂILE-HERCULANE.

PROPRIETATEA CONSILIULUI EPARHIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A CARANSEBEŞULUI.

Otel cu bun renume, aproape de centru. — Apaduct, lumină electrică, serviciu prompt, cu preţuri moderate. — Regiune de o frumuseţe rară. — Vila, în fiecare an, stă la dispoziţia oaspeţilor dela începutul lunei Mai până la sfârşitul lunei Octomvrie. — Informaţiuni dă: **ADMIN. VILEI DOBOŞAN IN BĂILE-HERCULANE.**

Preţul lumănărilor

— având în vedere urcarea preţului cerei curate precum şi a fitilului — Fabrica Eparhială de lumănări din Caransebeş a fost nevoită să-l ridice la

390 Lei kilogramul.

Deasemenea preţul fagurilor artificiali, fabricaţi din ceară curată de albine, este stabilit la 350 Lei kilogramul.

„PÂRVOVANA“

INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII CA SOCIETATE PE ACŢII IN PÂRVOVA.

Capital Lei 605.000. Inscrisă în Registrul Bancar sub No. 16 din 1935. Rezerve Lei 521.000

Contul Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1939.

ATIV — **Aprobat de adunarea generală ordinară din 21 Aprilie 1940.** — **PASIV**

Cassa :			Capital social		605.000 —
numerar efectiv	157.458 —		Fond de rezervă statutar	156.000 —	
Portofoliul de titluri :			Fond pentru Creanţe dubioase	265.000 —	
acţiuni necotate la bursă valoarea nominală 50.000	28.300 —		Fondul Zaharie Miulescu	100.000 —	521.000 —
Plasamentul Fondului de rezervă:			Diferenţă de curs nerealizat la portofoliul de titluri		28.299 —
rente de stat	3.250 —		Depuneri spre fructificare din ţară:		
Portofoliul de scont, plătibil în ţară :			a) cu livrete de economii nominative		
cambii fără garanţii speciale în portof.	186.545 —	375.553 —	dar plătibile la purtător pe termen	318.647 —	
Creanţe în conversiune, conform legii din 7 IV 1934:			b) depuneri vechi reduse pe termen	43.034 —	361.681 —
cota redusă în portofoliu	1,484.604 —		Angajamente de rescont în ţară :		
cota redusă reescontate	447.065 —	1,931.669 —	Cambii în conversiune cota redusă		447.065 —
Mobilier		1 —	Credit special pe termen lung		200.000 —
			Credit de Cont Curent		45.877 —
			Dividende ne reclamate		5.176 —
			Conturi diverse creditoare		54.200 —
			Conturi transitoare creditoare		10.000 —
			Beneficiul net		28.925 —
		2,307.223 —			2,307.223 —

CONTURI DE ORDINE

Cauţiuni statutare		110.000 —	Deponenţi cu cauţiuni statutare		110.000 —
		110.000 —			110.000 —

DEBIT — **CONTUL PROFIT ŞI PIERDERE LA 31 DECEMVRIE 1939.** — **CREDIT**

Cheltueli de administraţie :			Dobânzi încasate :		
a) salare şi îndemnizaţii	24.000 —		dela portofoliul de scont		68.378 —
b) diverse	20.976 —	44.976 —	Venitul portofoliului de titluri	1.212 —	
Impozite şi taxe		2.839 —	Beneficii diverse	22.865 —	24.077 —
Dobânzi plătite					
a) la depuneri	13.465 —				
b) la cont curent	2.250 —	15.715 —			
Beneficiul net		28.925 —			
		92.455 —			92.455 —

Pârvova, la 31 Decemvrie 1939.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Pentru contabilitate:
Zaharie Miulescu ss.
director executiv.

Isidor Tătariu ss.
preşedinte-expert contabil.

Romul G. Ancuşa ss.

Isac Haţegan ss.

Romul Boldea ss.

Gh. Uzonescu ss.

Nicolae Iocşa ss.

Zaharie Jurchescu ss.

Verificat şi găsit în conformitate cu codul de comerţ şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Pârvova, la 10 Martie 1940.

Dănilă Laitin ss.

Mihail Cristescu ss.

Ilie Draghiciu ss.

Nicolae Fişteag ss.

Petru Baderca ss.

„BANCA POPORALĂ“ Institut de credit şi economii ca societate pe acţii în Caransebeş.

Filiale: Bozovici, Teregova şi Buziaş. Expozitură: Eşelniţa.
Capital social Lei 10.000.000. Reg. soc. bancare 13/1934. Telefon No. 43. Rezerve Lei 800.000.

Activ — Contul Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1939. — Pasiv

Aprobat de Adunarea generală ordinară din 18 Aprilie 1940.

Cassa :			Capital social		10,000.000 —
a) numerar efectiv	1,363.817 —		Fonduri de rezervă:		
b) disponibil la B. N. R.	4,338.509 —	5,702.326 —	a) Rezervă statutară	314.586 —	
Portofoliul de titluri :			b) „ pentru creanţe dubioase	266.177 —	580.763 —
I. Titluri româneşti cu venit fix :			Diferinţe de curs nerealizate la portof. de titluri		219.790 —
V. N. / In port. V. R. / Gajate V. R.			Fond de pensii şi ajutoare al funcţionarilor.		1,043.550 —
Efecte publice . . 665.500 / 75.000 / 309.650	384.650 —		Depuneri spre fructificare :		
II. Cu venit variabil :			a) cu livrete de economii nominative dar plătibile la purtător — pe termen.	1,748.232 —	
a) Acţiuni cot. la bursă 103.000 / 172.700	172.700 —		b) depuneri vechi reduse	5,635 599 —	7,383.831 —
b) „ necotaate „ „ 394.400 / 169.330	169.330 —	726.680 —	Creditori din ţară:		
Plasamentul fondului de rezervă:			a) Creditori reduşi — pe termen	30.345 —	
Efecte publ. garant. de stat 396.000 / 63.800 / 192.760		256.560 —	b) „ noui — „ „	13,000.000 —	13,030.345 —
Portofoliul de scont:			Angajamente de reescont :		
Plătibil în ţară:			In conversiune (cota rămasă) la Bănci		182.698 —
a) Cambii fără garanţii speciale în portof.	1,136.238 —		Dividende neridicate		90.385 —
b) „ garantate ci ipoteci	2,093.485 —	3,229.723 —	Conturi diverse creditoare		47.779 —
din cari în suferinţă Lei 330.943			Conturi transitorii creditoare		234.000 —
Debitori din ţară:		558.414 —	Beneficiul net		334.708 —
Creanţe în conversiune conf. legii din 7/IV 1934 (cota rămasă)					
a) în portofoliu	17,953.446 —				
b) rescontate la Bănci	182.698 —	18.136.144 —			
Imobile :					
a) pentru uzul propriu	2,456.000 —				
b) de vânzare	1,102.000 —	3,558.000 —			
Mobilier :		2 —			
Conturi diverse (Efect. Fond de Pensie)		980.000 —			
		33.147.849 —			33,147.849 —

Debit — Conturi de ordine. — Credit

Cauţiuni statutare		500.000 —	Deponenţi de cauţiuni statutare		500.000
Ipoteci şi garanţii diverse în potofoliu		10,221.380 —	„ „ ipoteci şi garanţii diverse.		10.221.380
Depozite de titluri şi alte valori în păst.		90.665 —	„ „ titluri şi alte valori în păst.		90.665
Ipoteci date de bancă		13,000.000 —	Creditori garantaţi cu ipoteci de bancă		13.000.000
		23,812.045 —			23,812.045 —

Debit — Contul Profit şi Pierdere. — Credit

Cheltueli de administraţie :			Dobânzi încassate:		
a) Salarii şi îndemnizaţii	498.220 —		Dela Portofoliul de scont		722.582 —
b) Diverse	165.465 —	663.685 —	Venitul portofoliului de titluri	76.140 —	
Impozite şi taxe		118.385	„ imobilelor	286.219 —	362.365 —
Dobânzi plătite:			Beneficii diverse		76.974
a) la Depuneri	26.901 —				
b) „ Reescont	18.242 —	45.143 —			
Beneficiul net		334.708 —			
		1,161.921 —			1,161.921 —

Caransebeş, la 31 Decemvrie 1939

Isidor Tătariu.
Director general, expert contabil

Pentru contabilitate :
Constantin Călţiun
Director, expert contabil

Consiliul de Administraţie :

Romul G. Ancuşa preşedintele Cons. de Adm. — **Romulus Boldea** — **Ioan Geţia** — **Dr. Dimitrie Borca** — **Gheorghe Noaghea** — **Iancu Băcilă** — **Iosif Căpuşa** — **Vasile Tărian**

Subsemnatul **Consiliu de Cenzori** am verificat conturile prezente şi le-am găsit în conformitate cu codul de comerţ şi cu legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Caransebeş, la 23 Februarie 1940.

Ioan Popovici, preşedinte. **Dr. Dimitrie Ciurciu** **Nicolae Ivanescu** **Zaharie Miulescu** **Dumitru Rădac**, expert contabil.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane „Caransebeş.**

Anul LV — Caransebeș, 26 Mai 1940 — CENZURAT. — Nr. 21

Foaia Diecezană

Organul oficial al ...iei ortodoxe române a Caranse...

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

...PARE DUMINECA

Manusc... ...apoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiose, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

† Prof. univ. Dr. Valer Șesan.

Din jurul unor oameni dragi te obișnuiești să îndepărtezi orice pericol, care ți i-ar putea răpi din împreuna convietuire.

Dar, cu atâta mai năpraznică este vestea, când afli, că moartea atotstăpânitoare a despărțit pe unul dintre ei de vieață și a pus capăt activității sale.

Profesorul de drept bisericesc *Dr. Valerian Șesan*, dela Facultatea de Teologie din Cernăuți a murit.

S'a stins din vieață profesorul mult iubit al atâtor serii de ucenici, pe care i-a dăscălit și i-a crescut în sfânta știință a Teologiei, cu o râvnă și o dragoste fără egal.

S'a stins preotul plin de zel și credință mare, care, în vieață încă fiind, era numărat cu mândrie între gloriile mitropoliei bucovinene și mândriile bisericii întregi.

Profesorul Valerian Șesan s'a născut în ziua de 26 Iunie 1878, în comuna Slobozia-Rarancea, județul Cernăuți.

După studii strălucite liceale și universitare, obține în 1901 doctoratul în sfânta Teologie, la Facultatea de Teologie din Cernăuți.

Pleacă în străinătate și urmează Facultatea de drept din Praga, unde în 1906 obține al doilea doctorat.

Reîntors în țară funcționează, între anii 1910-1919, ca diacon la biserica catedrală din Cernăuți.

In 2 Octomvrie 1913 este numit docent universitar la Facultatea de Teologie, iar în Ianuarie 1919 ajunge profesor universitar.

In tot acest timp depune o activitate laborioasă, ocupă cele mai înalte și diverse funcțiuni, militează în cele mai renumite și înalte instituții și societăți de cultură românească și streină, este distins cu cele mai renumite decorații și ordine române și streine, pe care le poate cineva obține.

Funcționează, astfel, ca decan al Facultății de Teologie, prima dată în 1922/23, apoi de mai multe ori în alți ani; în 1923 funcționează ca inspector diecezan, iar în anii 1923/24, 1927/30 funcționează ca rector al universității cernăutene.

Este ales de preoțimea bucovineană ca președinte și reprezentant al ei în mai multe rânduri, când interesele au cerut-o.

A fost un mare amic al poporului cehoslovac, care l-a răsplătit conferindu-i ordinul vestit *„Leul alb"*, în grad de comandor

Pentru meritele-i multe a mai fost decorat cu ordinul *„Coroana României"* în grad de comandor, cu ordinul *„Sfântul Mormânt"* în grad de mare ofițer și cu medalia *„Răsplata muncii pentru biserică"*, cl. I-a.

Intre demnitățile bisericești pe care le-a primit a fost și cea de arhipresbiter stavrofor, iar în administrația bisericească a ocupat și funcțiunea de consilier referent.

Ca profesor la catedra de drept bisericesc, era renumit, în toată biserica ortodoxă română, ca cea mai competentă autoritate în chestiunile juridice.

Din vasta lui bibliografie numărăm pe cele ce le-am putut afla:

Kirche und Staat (Biserica și Statul), I Bd. Cernăuți, 1911.

Proect de unificare a organizației bisericii autocefale ortodoxe în România întregită, Cernăuți, 1920.

Contribuțiuni privitoare la raportul între Stat și Biserica ortodoxă în Constituția cea nouă a României întregite, Cernăuți, 1923.

Reflexiuni asupra unificării organizației bisericii ortodoxe din România întregită, Cernăuți, 1923.

Zece ani dela unirea Bucovinei cu patria mamă pe teren bisericesc, Cernăuţi, 1928.

Modificarea legii şi a statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române, Cernăuţi, 1936.

Dreptul de devoluţiune al Patriarhului şi al Mitropolitului, Cernăuţi, 1937.

Convocarea sinodului ecumenic, Cernăuţi, 1937.

Revizuirea canoanelor şi a altor norme bisericeşti, precum şi codificarea lor, Cernăuţi, 1937.

Catedra de drept bisericesc la Facultăţile de drept, Cernăuţi, 1938.

Curs de drept bisericesc universal, Cernăuţi, 1940, litografiat, care rămâne pentru Facultatea de Teologie din Cernăuţi şi pentru fiul regretatului profesor Dr. M. P. Şesan, el însuşi profesor universitar la aceeaşi facultate, o datorie postumă de a-l edita.

Incheind aceste sumare note bio — şi bibliografice ale marelui dispărut, să ne rugăm şi noi, ucenicii lui mulţi din această eparhie, fiecare la altarul ce-l serveşte, pentru odihna şi fericirea lui, în viaţa de dincolo.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Peripeţiile unor finanţe.*)

IV.

Am ajuns la capitolul care tratează despre exproprierea domeniilor diecezane.

Cu patrusprezece ani în urma războiului mondial începuse eparhia să investeze în pământ numărarul său disponibil, depus la diferite bănci româneşti.

In anul 1890 cumpără dela statul ungar 836 jugere 289 st. □ de pământ în hotarul comunei Marghita-mare, de lângă Vârşeţ. In 1891 obţine prin cumpărare dela familia Palik-Ucsevnyi 608 jugere 788 st. □ în Dezeşti, comună situată în protopopiatul Bocşei şi în anul 1894 leagă contract de vinzare şi cumpărare cu marele proprietar Gheorghe Secoşan în ce priveşte domeniul său de circa 2000 jugere — inclusiv castelul şi alte supraedificate mari — din Visag, aflătoare la o depărtare de circa 20 kilometri de Lugoj.

Astfel a ajuns episcopia Caransebeşului în vremea chiriarhului Nicolae Popea să aibă în proprietatea sa aproape 3500 jugere de pământ, constătător din arătură, păşune şi pădure.

Incepem cu pământul din Marghita-mare, al cărui preţ de cumpărare a fost 84.000 florini.

După terminarea războiului au arendat în anul 1919 organele administrative sârbeşti acest domeniu fără consimţemântul episcopiei, respectiv fără să încunoştinţeze organele noastre bisericeşti.

In urmarea acestui inconvenient a fost autorizat protopopul Vârşeţului, Traian Oprea, să reprezinte interesele eparhiei având a lua în primire banii încasaţi de autorităţile sârbeşti titulo arendă, fiindcă aceşti bani aveau menirea a contribui la susţinerea organismului nostru bisericesc şi a instituţiunilor eparhiale din centru.

Protopresbiterul a primit în Beograd promisiunea, că comisiunea reformei agrare nu se va mai atinge de pământul eparhiei noastre.

Cu toate acestea începuse un comisar din nou să parceleze domeniul.

La intervenţia protopopului s'au mulţumit în Beograd cu 244 jugere din domeniu, dar comisarul a arendat cu 30 de jugere mai mult şi voia să forţeze luarea întregului domeniu pe seama coloniştilor.

Afară de apelul înaintat, a intervenit protopresbiterul Vârşeţului la Beograd şi prin un memoriu, primind promisiunea, că atât cauza arenzii pe anul 1919/1920, cât şi chestia apelatei vor fi duse la bun sfârşit.

In toamna anului 1920 s'au arendat 339 jugere de păşune credincioşilor noştri din Marghita-mare.

In primăvara anului 1921 direcţiunea reformei agrare ia dela credincioşii noştri păşunea de 339 jugere, plus 8 jugere fânaţ, apoi 130 jugere sămănături şi le dă voluntarilor sârbi, aduşi de prin Bosnia, numiţi dobrovolţi.

Intervenţiile făcute la Beograd au rămas fără rezultat. Ne-am ales cu promisiunea, că 75% din neînsemnata arendă forţată se va da Consistorului nostru eparhial.

Aveam nădejde, că în anul economic următor 1921/1922 va deveni liber domeniul, dar ne-am înşelat în aşteptările noastre, căci pământurile din domeniu s'au arendat, ca în anul precedent, şi anume până la anul 1924.

Impotriva acestei arendări s'a înaintat apel din considerare la ordonanţa reformei agrare, în înţelesul căreia pământurile, al căror venit era destinat pentru susţinea instituţiunilor culturale, cum e şi cazul bunului nostru din Marghita, nu se puteau da în arendă forţată.

Singurul fapt liniştitor era, că în urma deselor intervenţiuni a fost scăpat domeniul de parcelare până la anul 1924 şi 75% din micul preţ de arendă revenea eparhiei noastre.

Mai amintesc, că o comisiune specială a impus la dare de venit şi de avere pe timpul dela 1917—1921 şi domeniul din chestiune,

*) Vezii Nrii 10, 14 şi 16 din 1940.

fixând impozitul în sumă de 317.000 coroane, cu toate că dela anul 1919 încoaci domeniul era pus sub sechestru şi eparhia nu încasase nici o arendă.

De sine înţeles, că şi împotriva acestei impuneri s'a remonstrat la direcţiunea financiară cu cădere.

La repeţitele reclamări şi apelate direcţia reformei agrare răspunde, că domeniul nu poate fi ridicat de sub sechestru până la anul 1924, când se va aduce legea reformei agrare şi că diecezei noastre i se lasă în folosinţă numai 118 jugere de pământ.

Acest act încă a fost contestat, după ce comisia agrară locală din Marghita-mare cu dela sine putere a împărţit o parte şi din cele 118 jugere, arendate credincioşilor noştri.

Desele rugări, apeluri şi remonstrări, făcute prin protopopul Vârşeţului pe baza reciprocităţii şi a tratatelor de pace, ca să se redea episcopiei în folosinţă domeniul pentru susţinerea instituţiunilor noastre bisericeşti, n'au fost luate în considerare, ba ce e mai mult, direcţiunea reformei agrare lasă în folosinţa eparhiei pe anul 1922/923 numai 100 jugere şi anume pe acelea, care în ce priveşte calitatea pământului erau cele mai slabe. Intervenţia făcută, ca cel puţin să ni se dea voie, să alegem vreo 50 de jugere din pământul mai bun, a fost nesocotită.

Lăsându-ni-se numai 100 jugere s'a apelat şi această hotărâre, provocându-ne la dispoziţia tratatelor de pace, că „nu se pot pune sub sechestru averilor aliaţilor noştri din „ententă" Grecia, Italia, România etc.

Spre informare mai amintesc, că la Ministerul de agricultură din Beograd abia se găsea urmă despre acest domeniu, pentrucă sechestrele cădeau în competinţa Ministerului de justiţie, aparţinând secţiunei centrale a reformei agrare.

Această secţiune centrală, fiind conciliantă, ne dase pământ mai mult, adecă 148 jugere, o parte din păşune şi 17 jugere fânaţ, dar secţia specială din Novisad, care avea cădere în cauza sechestrelor din Banat ne luase şi ce avusesem recunoscut, lăsând eparhiei în folosinţă numai 100 jugere pământ slab.

Secţiunei acesteia era subordonată comisiunea locală din Marghita, compusă din ţărani sârbi, care cereau mereu parcelarea şi expropierea întregului domeniu.

Intre astfel de împrejurări a aflat de bine Consistorul eparhial să se adreseze Ministerului cultelor şi artelor din Bucureşti cu rugămintea, să facă demersuri la guvernul sârbesc din Beograd, ca să ia dispoziţiuni în ce priveşte ocrotirea intereselor bisericii noastre în legătură cu pământul din Marghita.

Cu toate că ordonanţele în vigoare dispuneau, că proprietarul primeşte 75% din arenda forţată, eparhia n'a primit nici un ban cu motivarea, că arenda e aşa de neînsemnată, că cu cele 75% nici impozitele nu se pot acoperi.

Eliberându-se mai multor proprietari o parte din pământul lor sechestrat, s'a cerut aceeaşi procedură şi pentru domeniul din Marghita, dar autorităţile competente în loc să satisfacă cererea au răspuns, că România încă a luat bisericilor sârbe pământuri pe urma reformei agrare şi că chestia se va reglementa prin o convenţie bisericească, care convenţie s'a încheiat la timpul său între cei interesaţi, dar până acum a fost ratificată numai din partea parlamentului nostru.

Ca rezultat final al acestor frământări constat, că în proprietatea definitivă a eparhiei au rămas 100 jugere 729 stp. pământ arător, 35 jugere 1454 stp. nearător, iar restul de 700 jugere stp. s'a expropiat.

Autorităţile reformei agrare au fixat pentru pământul expropiat o despăgubire de 871.233 dinari, din care sumă 779.883 dinari 20 para reprezintă contravaloarea pământului iar diferenţa de 91.349 dinari 80 para este arenda forţată, care compete eparhiei.

Această despăgubire, ce urmează a se plăti în hârtii de stat, dieceza Caransebeşului încă n'a primit-o din cauză, că până în zi de astăzi percepţia n'a ajuns în posesiunea hârtiilor de stat, care sunt a se distribui proprietarilor dela cari s'au expropriat pământ în nex cu reforma agrară.

Este de interes să se mai ştie, că începând cu anul 1936 a achitat eparhia în impozite restante 80.586 dinari 95 para, rămânând a se mai plăti o restanţă de vreo 30.000 dinari pentru a se ajunge la corent.

Acestea sunt trăsături generale fazele, prin care a trecut exproprierea bunului diecezan din Marghita-mare.

In viitor ne vom ocupa de celelalte două domenii ale eparhiei, dintre care unul în Dezeşti şi altul în Visag.

Aurel Moacă.

Rolul preoţimii ortodoxe în viaţa poporului român din Transilvania.

Poporul român îndeosebi ştie ce a însemnat pentru el preoţimea română ortodoxă. Fără această preoţime, care în toate împrejurările s'a identificat cu aspiraţiile lui naţionale, cu suferinţele lui milenare, şi cu bucuriile lui de zile mari şi de biruinţă asupra duşmanului, neamul românesc n'ar fi putut prăznui marea zi a Unirii tuturor Românilor într'o ţară mare, închegată definitiv în fruntariile ei geografice şi etnice, trasate acum aproape 2000 ani de spada şi sângele strămoşilor noştri daco-geto-romani.

Rolul preoţimii române era mai mult conservativ decât productiv. Preoţimea română într'adevăr a conservat cu scumpătate toate elementele distinctive ale acestui neam: rasa, limba, legea, tradiţiile, obiceiurile şi moravurile moştenite din moşi-strămoşi, în linie directă dela străbunii daco-romani.

Intreg tezaurul naţional-românesc şi creştin-ortodox a fost păstrat nealterat de aceşti străjeri neadormiţi, cari au fost preoţii români ortodocşi.

N'am putea susţine totuşi, că rolul preoţimii române s'a mărginit numai la slujba de apărare a patrimoniilor strămoşeşti contra vrăşmaşilor, cari urmăreau mereu, metodic şi persuasiv, să desbrace neamul nostru de imponderabilele şi mărgăritarele lui religioase şi prin ele de cele etnice-naţionale.

Atentatele vrăjmaşe au fost parate de această preoţime conştientă, care de multe ori a trebuit să părăsească atitudinea defensivă şi să treacă la ofensivă directă, contra duşmanului uzurpator al drepturilor noastre naţionale şi profanator al sanctuarelor neamului.

Activitatea productivă-pozitivă a preoţimii române s'a afirmat cu tărie în special în cultivarea şi formarea *limbii* unitare române pe întreg teritorul locuit de Români, indiferent de stăpânirea politică sub care aceştia erau sortiţi să-şi ducă zilele. Prin predicarea aceluiaşi cuvânt dumnezeesc, în toate bisericile şi mânăstirile române, şi prin tipărirea de cărţi de învăţătură şi morală creştină şi de cult bisericesc răspândite dela Nistru pân la Tisa, s'a format adevărata limbă, limba clasică românească, şi s'a pus bazele limbei literare de azi.

Fără această preoţime misionară, naţională, neamul românesc n'ar mai figura în concertul popoarelor, el fiind de mult asimilat în masa mare a neamurilor, cari l-au stăpânit şi asuprit veacuri şi milenii.

Inşişi stăpânitorii şi asupritorii noştri vremelnici au apreciat la justa ei valoare influenţa mare şi necontestată a preoţimii valache în susţinerea şi întărirea vieţii naţionale şi ortodoxe a Românilor subjugaţi. De aici emanaţia acelor decrete draconice de asasinare morală prin exilare şi chiar de suprimare fizică, prin prigoane sălbatice şi neumane a preoţimii ortodoxe române din Transilvania şi Ungaria.

Regii şi principii maghiari, la instigaţiile Papilor râvnitori de onoruri vremelnice, au luat toate măsurile, pentru stârpirea ori alungarea din ţară a preoţilor români „schismatici". Astfel, sinodul ţinut la *Buda* în anul 1279 aduce următoarea hotărîre privitor la soarta acestor preoţi: „Acestora nu le este iertat a ţinea cult dumnezeesc, a zidi capele sau alte case sfinte, nici credincioşilor nu le este iertat a lua parte la astfel de cult dumnezeiesc sau a intra în astfel de capele. In caz de lipsă să se aplice, în contra acestor preoţi, puterea brahială".

In acelaş an papa *Nicolae* al IV-lea obligă prin jurământ pe regele *Ladislau Cumanul*, ca să prindă pe eretici (pe Români) şi să-i alunge din Ungaria şi din ţările supuse lui. Acelaşi jurământ îl făcuse Bela al IV-lea încă la 1235 în faţa legatului papal, Episcopul Iacob Prenestin. Când Ludovic cel mare ajunge rege al Ungariei, persecuţiile se înteţesc contra Românilor ortodoxi. In 25 Iulie 1366 Ludovic din Lipova porunceşte nobilimei şi dregătorilor din ţinutul Caraşului şi Cuvinului (în Banat), să prindă pe toţi preoţii schismatici, cu femeile şi copiii lor şi să-i ducă înaintea comitelui Benedict Heem, care după porunca regească i-a scos din ţară.

Nos Ludovicus, Dei gratia, rex Hungarie, vobis universis et singulis Nobilibus et aliis quibus libet possessionis hominibus, nec non civitatibus et liberis villis nostris regulibus in Comitatibus de Kewe et de Crasso constitutis, et habentibus videlicet Sclavos, sive Schismaticos sacerdotes apud se residentes, firmiter precipimus, et districte quatenus ad diem et locum illum, quos fidelis noster Baro, Magister Benedictus, filius Heem, dictorum Comitatuum Comes vel in eius persona Magister Petrus, frater suus, verbo nostro vobis demandabit, omnes Sclavos sacerdotes apud vos existentes, cum eorum pueris, uxoribus, et rebus omnibus, absque omni dampno, lesione et deturpacione duci facere debeatis eidem magistro Benedicto, vel fratri suo nostro nomine presentandos, et aliud facere non ausuri. Quicunque autem ex vobis alius facere attemptarent, tunc ipse Magister Benedictus, vel frater suus debeant et ex prezenti nostro mandato teneantur sacerdotes huiusmondi

cum eorum pueris, uxoribus, et rebus, ubi eos invenire possent, patenter excipere et pro nobis reservare, et de eo facere, quod per nos ipsis fuerit demandatum. Datum in Lippa in die Sancti Elie prophete Anno Domini millesino, trecentesimo sexagesimo sexto [1]).

In locul acestor preoţi regele Ludovic le-a trimis Românilor preoţi catolici, dar Românii n'au fost mulţămiţi cu astfel de preoţi, fiindcă nu se puteau înţelege cu ei şi nu se potriveau în obiceiuri [2]).

Preotul Gh. Cotoşman.

(Urmează)

Principiile Primatului Papal.

(Studu Confesional)

(Continuare)

Altă parte a bazei pe care se întemeiază primatul, este că Petru a fost 25 ani Episcop la Roma, iar Episcopii romani sunt urmaşii lui Petru.

Această invenţiune curioasă e a îndrăzneţilor care ca să poată degrada pe Pavel şi munca sa, puneau toate ostenelile acestuia sub firma lui Petru. La început acestea s'au transmis pe bază orală, ca puţin mai târziu să se fixeze în scris. Aşa au luat naştere clementinele sau mai precis pseudo-clementinele, întrucât au fost puse sub titlul şi pe seama lui Clement Romanul, ca în forma aceasta scrierea să aibă mai multă autoritate.

Pseudoclementinele sunt o fantastică imitaţie a Faptelor Apostolilor, în care e înlocuit Pavel prin numele lui Petru — şi iată Petru ca apostol al neamurilor, întemeiază biserici, conduce comunităţi, aleargă până în Capadocia, până în Roma şi Spania. Falsul acesta numai aşa putea afla crezare dacă era sub autoritatea incontestabilă la început, a lui Clement Romanul. Falsul se răspândeşte mai întâi în Orient, ca apoi după puţin timp să prindă şi în Apus.

Din datele neperitoare cu cazurile falsificate de aceşti iudaizanţi ies cele mai mari contraziceri. Intemeierea Bisericii din Antiohia nu este atribuită lui Petru, ci lui Saul şi Barnaba care sunt trimişi de Apostoli ca să organizeze comunitatea. Din faptele Apostolilor nu reiese că Apostolul Petru ar fi întemeiat Biserica din Antiohia şi ar fi rămas Episcop aci până în 54 ca apoi pela 41 să plece în Roma unde a rămas încă 25 ani. Toate acestea se pot spune pentru Pavel, căci numai el consideră Antiohia ca centru de plecare al activităţii Sale.

Apoi Petru avea să predice Iudeilor şi Pavel avea să predice păgânilor, cum de altfel aşa se şi întâmplă. Pavel întreprinde călătoriile printre păgâni şi ajunge cam la anul 58 când este în Corint să scrie Epistola către Romani prin diaconisa Fibi.

In această Epistolă nu aminteşte nimic de Petru ca fiind prezent în Roma, dar nici ea fiind acolo într'un timp anterior, pentrucă Pavel trebuia să amintească de Petru, ca fiind autoritate. Nici Luca nu aminteşte nimic despre ostenelile lui Petru înainte de venirea sa şi cea a lui Pavel în Roma, şi nici chiar de o prezenţă a Apostolului Petru în convorbirile şi conlucrările lui cu Pavel. Luca nu aminteşte pentrucă n'are ce să amintească, departe de noi gândul de a considera că Luca nutrea nu prea bune sentimente pentru Petru, şi deaceea nu-l aminteşte.

Ambiţiile care macină atâtea suflete astăzi atunci nu erau. Gândurile apostolilor erau curate, nici decum oportuniste.

Un ultim caz — care ştiu că la majoritate este încă în memorie — este enigmaticul şi laconicul citat din Epistola I-a Petru 5, 13, de unde ar reieşi că Epistola este scrisă din Roma, cu toate că termenul este Babilon întrebuinţat pentru a arăta neorânduiala de spirite în această Romă. Obiecţiunea cade dacă se ia în seamă că o astfel de numire întrebată pentru Roma, de un prozator e inadmisibil, ci numai de Apocalipticul în stilul său alegoric-tipic, stil care nu era cunoscut scrisului şi prozaicului Petru.

In tot cazul — cu aceste puţine note — putem încheia povestea Episcopatului de 25 de ani, şi constatăm fără teamă de a fi desminţiţi că Petru nici n'a fost Episcop şi nici întemeietor al bisericii din Roma. Deaceea spunem că primatul papal nu e o instituţie Dumnezeiască, pentrucă Petru n'a fost superiorul Apostolilor şi Papii nu sunt urmaşii lui Petru.

Părerea Sfiinţilor părinţi este deadreptul contrazicătoare — dar nu toţi Sfinţii Părinţi, — ci o parte din Apus şi Răsărit susţin că Petru a fost principele Apostolilor, verhovnicul lor, ca mai apoi acesta să lase titulatura celor ce i-au urmat lui în scaunul Romei.

George Mitrică.

(Urmează)

---

1) Eudoxiu de Hurmuzaki: Documente privitoare la Istoria Românilor, Bucureşti 1890, I 2, p. 132. Cf. Meteş: Istoria Bisericii p. 42. Dr. Ioan Lupaş: *Istoria bisericească a Românilor Ardeleni*, Sibiu 1918, p. 22.

2) Dr. Ioan Lupaş, op. şi l. c.

ŞTIRI

In locul serbărilor dela 8 Iunie — reculegere în slujba Patriei. Deosebit de adâncă impresie a făcut de-a lungul şi de-a latul ţării noastre scrisoarea Majestăţii Sale Regelui nostru Carol II către Dl primministru Gh. Tătărescu prin care M. Sa roagă stăruitor ca să se renunţe la proectata sărbătoare. Se ştie că anul acesta se rotunjeşte întâia şi glorioasa decadă a Domniei M. Sale şi că Guvernul Ţării s'a pregătit să sărbătorească pe Suveran cu toată recunoştinţa şi cu tot fastul. Cu gândul însă la greutatea vremurilor de cumplită încercare, Majestatea Sa cerând să se renunţe la orice manifestaţie de sărbătoare, s'a înscris cu adevărat în inimile noastre, nu numai ca cel dintâiu patriot, ci şi ca un Suveran care îşi cunoaşte înaltele Sale îndatoriri.

Dl Nichifor Crainic la Academia Română. Zilele trecute a fost ales membru ordinar al Academiei Române dl prof. universitar Nichifor Crainic. Fericita alegerea a aceluia care este socotit drept călăuza nouei generaţii este îndoit îmbucurătoare; anume, întâiu fiindcă se realizează în momente cruciale pentru noua spiritualitate românească, şi al doilea fiindcă noul academician, ca fiu credincios al Bisericii noastre dreptmăritoare creştine şi-a făurit cununa gloriei din vecinicile ei fru museţi şi adevăruri.

Alegerile de episcopi la Huşi şi Timişoara, precum şi cea de mitropolit al Bucovinei s'au fixat pe zilele de 11, 12 şi 13 Iunie 1940.

Studenţii noştri în pelerinaj la Alba-Iulia. Urmând invitaţiei făcute de Comandamentul Diviziei F. N. S. Cluj studenţii Academiei noastre, cei ai Politechnicei Timişoara şi ai Universităţii din Cluj, precum şi dela alte Academii teologice în număr de vre-o 600 au făcut în zilele de 20 şi 21 Mai a. c., un pelerinaj naţional în Alba-Iulia. Studenţii Academiei noastre, conduşi de rectorul Dr. Zeno Munteanu şi spiritualul O. Tursa au fost întâmpinaţi în gară de autorităţi şi străjeri. In faţa măreţului monument al lui Horia au cântat cântece patriotice. Au vizitat apoi toate monumentele istorice ale Alba-Iuliei lui Mihai. La masa comună dată în onoarea pelerinilor a luat parte şi Esc. Sa Rezidentul Regal Dănilă Pap. In sala Unirii comandantul F. N. S.-ului dl. prof. Dr. A. Bornuz a desfăşurat cronica marilor evenimente dela 1 Decemvrie 1918. Studenţii noştri, întăriţi sufleteşte sub raport naţional, cultural şi patriotic, au avut fericit prilej să se impună cu pregătirea lor corală în biserica încoronării.

Revenire. In frumoasa comună de munte Ţerova au revenit la dreapta credinţă trei familii de grecocatolici. Revenirea se datoreşte convingerii ce şi-au format cele 9 suflete că adevărata credinţă este cea ortodoxă, pe care au cunoscut-o în toată frumuseţea datorită şi zelului pastoral al preotului Ioan Franţ care acum 5 ani cu ocazia vizitei canonice a P. S. Păr. Episcop Vasile a declarat că nu va trece mult şi în Ţerova vom avea *o turmă şi un păstor*. Domnul Dumnezeu să-i binecuvinteze pe toţi!

Pentru cartea I. D. au mai contribuit: preotul Constantin Popovici Nădragu cu suma de lei 500, pr. Ştefan Sperchez Petruvasăla cu 500 lei, pr. Traian Bojin Uzdin cu 500 lei, pr. Iulian Onciu Uzdin cu 500 lei, pr. Petru Turlici Şipet cu 100 lei, pr. Eremia Borchescu Prilipeţ cu 100 lei şi Dr. D. Zimcea advocat în Timişoara cu 100 lei; total lei 2300, suma anterioară 14.950, total general lei 17.250.

Ostaşul Domnului Aurel Lazar din Glimboca ne trimete o interesantă şi mişcătoare scrisoare, conţinând respectuoase mulţumiri către P. S. Părinte Episcop Vasile pentru grija ce poartă turmei lui Hristos din comuna sa. Intr'un număr viitor vom publica această pilduitoare dovadă de recunoştinţă a unui adevărat ostaş.

Pentru Muzeul Eparhial ni-a adus păr. Cornel Ţinţariu din Moniom o icoană — pictură pe sticlă — a Invierii Domnului, din care se găsesc multe în casele creştinilor din satele de pe Valea Dunării. Mulţumiri.

Notă oficială

Nr. 2944 B ex 1940.

Se aduce la cunoştinţa absolvenţilor şi licenţiaţilor în teologie că examenul de cvalificaţiune preoţească sesiunea ordinară de vară se fixează pe ziua de 10 Iunie a. c. şi zilele următoare.

Cei ce doresc să se prezinte la acest examen, vor avea să-şi înainteze cererile adjustate cu următoarele documente:

1. Extrasul de botez;
2. Certificatul de şcoala secundară ce a terminat;
3. Absolutorul despre ascultarea şi terminarea studiilor teologice sau diploma de licenţă în teologie;
4. Certificat dela oficiul parohial vizat şi de către oficiul protopopesc despre modul cum a folosit timpul dela absolvirea studiilor teologice şi până la prezentarea la examen;
5. Chitanţa dela casieria Consiliului eparhial că a achitat taxa de examen.

Caransebeş la 25 Mai 1940.

Episcopul: † VASILE

Consilier referent: Prot. **R. G. Ancuşa**

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Concurse

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în protopopiatul Făgetului cu sediul în Făget.

Recurenţii la acest post au să dovedească, că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din 1888.

Beneficiile: împreunate cu acest post sunt:

1. Dela parohia centrală.
a) Două sesiuni parohiale.
b) Casă parohială cu intravilan.
c) Birul şi stola uzitată.
2. Din fondul protopresbiteral ort. rom. al Făgetului:
d) Locuinţă şi pământ (porţiune canonică) în extenziunea după cum se află în natură.
e) Birul protopresbiteral dela preoţi conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric" care în prezent este de 100 lei anual de preot.
f) Pauşalul pentru spesele cancelariei protopresbiterale în suma votată an de an de către Adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretenţiune materială.

Reflectanţii la acest post, având binecuvântarea P. S. S. Episcopului şi învoirea Consiliului eparhial îşi vor înainta cererile lor însoţite de documente autentice despre cvalificaţia şi ocupaţia lor de până acum, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

F ă g e t, din şedinţa Consiliului protopopesc ţinută la 12 Aprilie 1940.

Preşedinte:

Pr. Ioan Muntean. *Petru Lascu.*

adm. protopresbiteral. 1—3 Not. cons. protopopesc.

Nr. 2299 Bex 1940.

Se aprobă şi se dă spre publicare în „Foaia Diecezană".

Caransebeş din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 9 Maiu 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† VASILE **Prot. R. G. Ancuşa.**

In baza ord. Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 474 B ex 1940 din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen dela 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia** de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a preotului Pavel Magdescu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. şi 48 stj. p.
2. Venitele stolare uzitate specificate în procesul-verbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.
3. Nefiind casă parohială, consiliul parohial pune la dispoziţia viitorului preot o casă corespunzătoare, până la zidirea unei noui case parohiale.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele pastorale şi preoţeşti, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă Evelina Magdescu are drept la chiria pentru casă parohială 6 luni, iar la venite un an începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Mehadiei întrucât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de clasa II-a.
2. Invoirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretenţie materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

J u p a l n i c, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 17 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:

Pr. Alexandru Nicoliciu. *Ion Dăiescu.*

adm. paroh. 1—3

In conţelegere cu mine: *Iosif Câmpianu.*

protopresbiter.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 709 B ex 1940, din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia **Petroşniţa**, de clasa III-a, din comuna Petroşniţa protopresbiteratul Caransebeşului, devenită vacantă de pe urma abzicerii preotului Remus Suru.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială la extenziunea de 37 jug.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa III precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Petroşniţa, prin Prea. Onor. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onoratului Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Petroşniţa din şedinţa consiliului parohial ţinută la 7 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Pr. Victor Suru. *Iovanovici Simion.*
adm. paroh.

1—3

Nr. 146/940.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 22 Aprilie 1940.

Pr. Isaia Suru adm. protopopesc.

ROMÂNIA
MINISTERUL JUSTIŢIEI
Comisiunea pentru Constatarea Condiţiunilor de Naturalizare şi Recunoaştere.

Dos. Nr. 4771/Nat/939.

D-l EMANUEL FARA domiciliat în Gara Orşova Jud. Severin a făcut cerere acestui Minister pentru a i se acorda cetăţenia română.

Prin cerere petiţionarul arată că este supus austriac născut în Viena la data de 7 Aprilie 1881, de religiune catolică, venit şi stabilit în ţară în anul 1920.

Conform art. 19 din legea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române, se publică aceasta spre ştiinţa acelora care ar voi să facă întâmpinare, potrivit dispoziţiunilor art. 20 din zisa lege.

N. B. Deoarece „Gazeta Orşovei" şi-a sistat apariţia, am publicat comunicatul de mai sus în cel mai apropiat organ de publicitate, „Foaia Diecezană".

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2891 E. 1940, consiliul parohial din comuna Prilipeţ jud. Caraş, publică licitaţie pentru renovarea respective spălarea picturii interne a sfintei biserici ort. rom. din Prilipeţ pe ziua de *2 Iunie 1940 orele 3 d. m.* în localul oficiului parohial din localitate. In caz de neprenzentare licitaţia se amână cu 8 zile, la aceeaşi oră şi în acelaş local.

1. Licitanţii vor depune oferte închise la oficiul parohial local, împreună cu vadiul de 6% din preţul lucrărilor în numerar sau efecte, până la data de 2 Iunie a. c., înainte de oara 3 d. m., când se va începe licitaţia verbală.

2. Devizul de spese se poate vedea la oficiul parohial.

3. Spesele devizelor şi darea privesc pe antreprenori cari vor lua asupra lor lucrările.

4. Participanţilor nu li-se acordă nici un fel de spese.

5. La licitaţie se admit numai pictori autorizaţi de Onor. Minister al Cultelor şi Artelor.

6. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a da lucrările acelui pictor în care are mai mare încredere.

7. Contractele devin obligatorii pentru maeştrii cărora li se va acorda lucrarea imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Prilipeţ, la 22 Mai 1940.

Eremia Borchescu paroh. **Mihail Şuveţ** secretar.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 5066 E. 1939 se publică licitaţie pe ziua de *2 Iunie 1940 orele 14* în localul şcoalei primare din loc, pentru renovarea şi văruirea la exterior sfintei biserici din Ţerova jud. Caraş.

Preţul renovării şi văruirii este de 10.000 Lei Planul şi devizul pot fi văzute la oficiul parohial.

Licitanţii vor depune vadiul de 10%.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul a da lucrarea acelui măestru în care are mai multă încredere oricare ar fi rezultatul licitaţiei.

Ţerova, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 17 Mai 1940.

Preşedinte: **Ioan Franţ** preot. Secretar: **Florin Uzum** înv.-dir.

Judecătoria rurală Teregova, inst. c. f.

Nr. 239/1940 c. f.

EXTRACT DIN PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Craina Inst. de Credit, S. A. Teregova contra urmăritei Opriţa Matica Humiţa din Rusca la cererea urmăritoarei, Judecătoria ordonă licitaţiunea execuţională asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Rusca No. 1180 prot. c. f. Intravilan de 26 stjp. în valoare de 2000 Lei la pag. 2318, imobilul cu Nr. top. 627 Teregovaer, Grenze 250 stjp. în valoare de 100 Lei fără No. top. Padina Bloji 276 stjp. în valoare de 100 Lei drept de moară 2/270 parte în valoare de 50 Lei cu menţinerea dreptului de uzufruct intabulat în favoarea Mariei Humiţa dela pag. No. 2318 pentru încasarea creanţei de 2100 lei capital şi accesorii. Preţul de strigare se stabileşte în baza § 6 din Lege în suma sus arătată care se poate reduce cu 25%. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **10 Iunie 1940 ora 2 p. m.** în casa comunală a comunei Rusca.

1. Imobilele supuse licitaţiunii nu poat fi vândute cu un preţ mai mic de 75% din preţul strigării.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanţie de 10% din preţul de strigare în numerar, ori să predeie aceluiaşi delegat chitanţa de depozitare judecătorească prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preţ mai urcat decât cel de strigare este dator să complecteze imediat garanţia fixată după procentul preţului de strigare până la acelaş procent al preţului oferit.

Teregova, la 5 Martie 1940.

Jud. ss. **Gheorghiu** ss. **I. Başulescu** aj. dir. c. f.
Pentru conformitate: **I. Başulescu** aj. dir. c. f.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.**

Anul LV

CENZURAT.

Caransebeş, 2 Iunie 1940

Nr. 22

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fizeş

Foaia Diecezană

Organul oficial al [illegible]iei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

[illegible]'ARE DUMINECA

Manuscrise [illegible]oiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană". iar banii [illegible]amente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Credinţa.

— După Delacroix. —

Morala creştină admite o distincţie între lumea naturală şi cea supranaturală. Dumnezeu l-a creat pe om şi de aceea omul trebue să se îndrepte spre El. Se îndreaptă prin virtuţile teologice: credinţa, speranţa şi dragostea. Şi anticii aveau virtuţile lor, înţelepciunea antică, temperanţa, prudenţa, dreptatea, binele etc. ele au rămas virtuţi respectabile, dar faţă de virtuţile teologice, virtuţi superioare, ele îşi pierd valoarea. Creştinul îşi iubeşte semenul său, nu fiindcă ar fi om ca şi el, ci fiindcă sunt fiii aceluiaş Părinte. Or, virtutea, care-l pune pe om în contact cu Dumnezeu este *credinţa:* prin credinţă creştinismul intră în contact cu lumea supranaturală şi divină. Credinţa-l conduce la speranţă, iar speranţa la dragoste, iată cele trei mari virtuţi creştine.

Sunt credinţe cari depăşesc raţiunile credinţei. Când ni-se demonstrează o teoremă de geometrie, noi raţionăm asupra unui eveniment al timpului trecut, credinţa noastră e mai puţin fondată, se strecoară puţină îndoială, un puternic coeficient al probabilităţii, dar noi nu ţinem socoteala de asta, şi noi credem că-i adevărat. Şi alte lucruri le credem din obişnuinţă şi sub presiunea socială. Sunt atâtea lucruri acăror origini noi nu le căutăm, ci pur şi simplu credem, că aşa ni s'au spus. Pascal a făcut o analiză extrem de profundă a credinţei creştine. Sunt trei feluri de a crede: raţiunea, obiceiul şi inspiraţia. Obiceiul, ceeace numim credinţa implicită, raţiunea, adică credinţa raţională şi inspiraţia. „A trăi aşa cum credeţi, a învinge maşina, aţi distrus principalul obstacol al vieţii"... Al doilea obstacol al creştinului după obiceiu, este raţiunea, pentru credincios, fiindcă ea discută, critică adevărurile religioase, dar „inima îşi are raţiunile sale pe cari raţiunea nu le cunoaşte". *Inspiraţia pentru Pascal este sentimentul inimii, ea este în acelaş timp mişcare divină, o graţie.* Plecând dela aceste celebre constatări ale lui Pascal, putem observa, cum credinţa permite ca să înţelegem în acelaş timp mărirea şi decăderea omului.

Credinţa sentimentală e simplă, există o cantitate de lucruri pe cari noi le dorim şi le iubim, credinciosul îşi dă întreg sufletul său, crede, fiindcă religia însăşi, răspunde dorinţelor lui. Prin credinţă, credinciosul stă în legătură cu lumea supranaturală, ea-i satisface o mulţime de bunuri sufleteşti, bunuri pe cari le speră şi-l face ca să iubească fiinţele supranaturale — Societatea Spirituală — în care va trăi încontinuu. Plecând dela această lume supranaturală, toate actele creştinului vor fi în conformitate cu dorinţele acelei lumi, astfel când va da un pahar de apă unui om sărac, el o va da în numele lui Dumnezeu.

Viaţa omenească este dublată de o viaţă religioasă supranaturală, şi aceasta-i fondul creştinismului.

Prof. C. Rudneanu.

Rolul preoţimii ortodoxe în viaţa poporului român din Transilvania.

(Continuare)

In anul 1428 regele *Sigismund* întăreşte ordinele draconice de mai sus, înnăsprindu-le în felul următor: „In districtul (Caran) Sebeşului nimeni nu poate poseda, ţine şi stăpâni nici o proprietate, nici un drept de nobil, nici un drept de cnez, numai dacă va fi adevărat catolic şi va urma aceea credinţă pe care o crede şi o mărturiseşte biserica romană“.., se despoaie de avere toţi nobilii şi cnezii, cari ţin pe moşiile lor preoţi ortodoxi, ce duc poporul în rătăcire. Preoţilor români să li se confişte proprietatea şi să se expluzeze din ţară. Căsătoria între ortodocşi şi cei de legea latină e oprită să se încheie, până ce ortodoxul nu se botează de preotul apusean. Nobilii, cnezii şi ţăranii îşi vor pierde moşiile în cazul când nu-şi vor boteza copiii în legea apuseană. Preoţilor ortodoxi cari vor boteza vre-un copil în legea ortodoxă, li-se confiscă proprietatea... Din dovezi suficiente am înţeles — spune mai departe ordinaţiunea regală — că unii oameni cu sufletul stricat, cari fuseseră renăscuţi în credinţa catolică prin botez, după botez lepădând frica lui Dumnezeu şi nesocotind chinurile iadului au trecut la legea schismaticilor (adecă a Românilor) şi trăiesc cu ei. Pe unii ca aceştia nu numai că nu trebue să-i ţinem de creştini,... ci de eretici desăvârşiţi, ba mai rău decât aceia; voind să întrebuinţăm mijloc potrivit de îndreptare pentru teribila lor stricăciune, poruncim prin puterea acestei scrisori a noastre, ca perpetuii noştri castelani de Sebeş, pe toţi acei cari ar trece la schismatici după botezul lor şi trăiesc cu aceia, să-i despoaie de toată averea lor mişcătoare, iar dacă sunt găsiţi nobilii sau cnezii în astfel de răutate stricăcioasă şi condamnată, moşiile unora ca aceştia castelani să le secvestreze pentru maiestatea noastră [1])“.

Nu numai catolicismul a pus cunună de spini pe capul multor preoţi şi episcopi români — socotiţi eretici şi schismatici, — ci şi luteranismul şi calvinismul ivit în veac. al 16-lea. Pentru a promova reforma religioasă între Români, pe seama cărora principii calvini ai Ardealului, au pus ca episcop — superintendent pe un oarecare Gheorghe de Sângiorz, dieta ardeleană, ţinută în Sibiu la 1566, hotărăşte: „Eresul (adecă legea ortodoxă) să să lapede mai vârtos între Români, ai căror păstori orbi fiind, povăţuesc pe orbi şi aşa şi pe sine şi poporul duc spre peire. Acelora cari nu ar vrea să asculte adevărul, să poruncească principele ca cu episcopul şi superintendentul Gheorghe să se dispute din Biblie, şi dacă tot nu ar voi să treacă la religiunea cea adevărată (calvinii susţineau că religiunea lor este cea adevărată, catolicii a lor, numai ortodoxia noastră curată şi adevărată era persecutată şi de unii şi de alţii şi socotită „stricăcioasă şi condamnată)“, unii ca aceia, fie episcopi români, fie preoţi sau călugări, să fie scoşi din ţară. Tot poporul să asculte numai de episcopul Gherghe şi de preoţii (adecă de păstorii) aleşi de el, iar cine ar turbura pe aceştia să fie tratat ca trădător [2])“.

Catolicismul internaţional, duşman neîmpăcat al naţionalismului şi ortodoxiei româneşti, stăvilit în mersul lui ascendent de către principii calvini, reînvie odată cu victoria armatelor austro-germane asupra Turcilor, la finea veac. 17. Impăratul Leopold I se pune în slujba catolicismului agresiv, ca şi înaintaşii săi din veacul XI-XVI.

Prin ruperea dela sânul românismului ortodox a unei părţi din Românii ardeleni, partea rămasă credincioasă legii străbune şi imperativelor naţionale, a avut de îndurat toate atrocităţile pe cari le-a putut inventa spiritul intolerant catolic, pus în serviciul intereselor politice germano-maghiare, pentru desnaţionalizarea Românilor.

In lupta ce s'a dat între greco-catolici, sau uniţi (deci între trădători) şi între Românii adevăraţi, preoţimea ortodoxă a avut rolul ei precumpănitor şi hotărîtor. In entuziasmul ei înflăcărat pentru cauza sfântă a *Ortodoxiei* şi a *românismului*, preoţimea română a înfruntat cu resemnare toate loviturile ce i-au dat fraţii uniţi cu duşmanul milenar.

Iar cei ce au îndrăznit să se ducă până la Viena şi să susţină cu tărie chiar în faţa împăratului plângerile credincioşilor lor, adecă a Românilor impilaţi pentru credinţa lor strămoşească, au înfundat temniţele unde le-au putrezit oasele.

In războiul mondial şi'n revoluţia ce i-a urmat aceeaşi preoţime ortodoxă şi-a dat în mod neprecupeţit tot tributul său de naţionalism intransigent, de energie neînfrântă şi de sânge curat şi cald. Pe sute din ei, ceasul izbăvirii naţionale i-a aflat gemând în închisorile ungureşti din Vaţ şi Seghedin. Ruperea cătuşelor şi a zăbralelor de fier şi deschiderea uşilor temniţii, şi deci eliberarea lor, au făcut-o fraţii şi credincioşii lor, pentru a căror libertate şi viaţă naţională

1) Cf. Meteş op. c. p. 42-43.

2) Idem, p. 81.

şi religioasă ei şi-au sacrificat libertatea şi viaţa lor trupească.

Am făcut dinadins această incursiune succintă în trecutul îndepărtat ca şi'n cel mai apropriat al Românilor transilvăneni, pentru a arăta, măcar şi în mod sumar, că o preoţime cu un aşa trecut strălucit nu putea fi decât o preoţime deplin conştientă de menirea ei înaltă în viaţa neamului, o preoţime naţionalistă, o preoţime iubitoare deopotrivă de neam şi lege.

II.

In cele ce urmează voiu încerca să arat că preoţimea aceasta, care cu atâta demnitate a dus înainte, biruitor şi curat, prin desişul veacurilor, adesea atât de întunecate, steagul fiinţei românismului, n'a putut fi o preoţime ignorantă şi total lipsită de cultură, cum au încercat unii să ne-o prezinte. Dacă ea n'a stat totdeauna pe aceeaşi treaptă de cultură cu preoţimea altor confesiuni privilegiate de soartă, lucrul este perfect explicabil.

Preoţimea noastră, precum am văzut în cele precedente, nu numai că nu se bucura de protecţia statului, ci de cele mai multe ori era aspru prigonită şi fugărită peste hotare. Considerată alături cu iobăgimea, lipsită de drepturi ca şi aceasta, preoţimea noastră era nevoită să lucreze cu braţele alături de credincioşii ei iobagi, pentru a-şi agonisi cele de lipsă traiului zilnic.

In vreme ce preoţii confesiunilor „recepte", recunoscute de stat, erau liberi în exerciţiul funcţiunii lor sacerdotale şi li se făceau toate înlesnirile a se ocupa cu studiul, cu meditaţia şi cu scrisul, preoţii români trebuiau să schimbe peana cu plugul şi secera, întocmai ca şi credincioşii lor, cu soarta cărora s'au înfrăţit şi identificat întotdeauna. Iar când asupririle au devenit insuportabile, ei a fost constrânşi să schimbe plugul şi coasa cu armele, pentru a-şi apăra, tot alături de enoriaşii lor, legea şi moşia.

Cu toată protivnicia vremurilor şi împotriva tuturor greutăţilor inerente vieţii, preoţimea română n'a uitat, în timpul liber, mai ales iarna, la gura sobei, să se cultive pe sine, familia şi enoriaşii. Casa parohială, şi a cantorului sau a dascălului şi tinda bisericii şi chiliile mănăstirii au fost primele şcoale — primare, secundare şi universitare — la Românii de pretutindeni. Aici s'a făurit, aici s'a frământat, s'a călit şi s'a cimentat sufletul neamului. Primii dascăli, primii profesori şi primii cărturari la Români au fost preoţii şi călugării; — prima şcoală a fost biserica şi mănăstirea; — şi primele cărţi şi bucoavne au fost cărţile de slujba bisericească şi de învăţătura morală creştinească.

Fiind vorba de evoluţia culturii clerului ortodox român din Transilvania şi de *şcoalele* în cari preoţii şi călugării de aici au primit instrucţia şi educaţia necesară chemării lor sfinte, vom deosebi următoarele 5 perioade:

Perioada I-a până la 1657, când ia fiinţă cea dintâiu şcoală românească ca sistematică şi bine organizată".

Perioada II-a până la înfiinţarea cursurilor teologice din Vârşeţ şi Carloviţ.

Perioada III-a până la înfiinţarea cursului de teologie din Sibiu, anul 1811.

Perioada IV-a până la înfiinţarea Institutelor teologice din Arad şi Vârşeţ.

Perioada V-a până azi.

Preotul Gh. Cotoşman.

(Urmează)

Smerenia şi trufia.

(τρυφή)

(Continuare)

II. *Creştinul trebue să fie smerit şi la vorbă.*

In ce constă smerenia în vorbă? Ascultă creştine ce-ţi zic: *Smerenia* în vorbire nu e aceea, prin care mulţi cu supunere prefăcută caută să se smerească înaintea altora, căci unii ca aceştia sunt în inima lor atât de trufaşi precât să smerese cu vorba şi parcă alungă lauda oamenilor asemeni unei minge, care, cu cât mai tare se isbeşte de pământ, cu atât mai tare sare. O smerenie că aceasta e haina ce acopere trufia ascunsă. Vorbim despre smerenie pentruca faptele bune ce le faci şi avuţiile ce le ai să le poţi ascunde: pentrucă lauda de sine o urăşte Dumnezeu şi omul, dupăcum nimerit scrie Themistene: „Nici o istorisire nu-i atât de urâtă ca lauda de sine". (Themist. apud Strobacum). Dacă în anumite împrejurări e necesar, ca faptele noastre săvîrşite pentru Dumnezeu, ţara sau deaproapele să le spunem lumii, atunci te păzeşte să nu faci altcum decum au făcut sfinţii. Cum sunt acelea? Iată aduc pilde.

Regele David istoriseşte cu mare însufleţire despre biruinţa sa asupra lui Goliath, cum a scăpat de cursele lui Saul şi cum dintr'un păstoraş neînsemnat a ajuns regele Israiltenilor. In ce chip istoriseşte el aceasta? Zis-a el vreodată: prin vitejia mea am ajuns la această înaltă mărire? Nu. „Dreapta Domnului mi-a dat putere,

dreapta Domnului m'a înălţat". Holofern a cuprins cetatea Bethulia şi viteaza femee Iudith s'a furişat în tabăra lui şi cu frumuseţea ei a captivat pe Holofern şi dormind ea i-a tăiat capul. Prin această faptă Iudith şi-a câştigat mare vază înaintea poporului; duşmanul s'a înfricoşat, iar ţara ei s'a eliberat. Ce cugeta Iudith despre această faptă vitejească? Zis-a cândva ceva? eu am decapitat pe marele nostru duşman şi am desrobit ţara? Nu, ci adauge a zice: „Prin mâna femeei l-a bătut Domnul pre el, Domnul l-a omorît cu mâna mea". (Iudith c. XIII.).

Nici sfinţii şi nici creştinii adevăraţi nu şi-au atribuit lauri, şi nici o biruinţă, ci toată învingerea ce se face e alui Dumnezeu. Aşadar, nicicând să nu ne trufim zicând, eu am făcut asta; eu am mântuit sufletul cutăruia; eu am împăcat pe cei înduşmăniţi; au am apărat interesele orfanilor faţă de opresori şi altele de felul acesta; nu, ci Dumnezeu s'a milostivit ajutându-mi ca să săvârşesc aceste fapte; Dumnezeu a făcut toate acestea. Dumnezeu mi-a dăruit darul Său ca să pot lucra acestea.

Smerenia în vorbă mai cere, să nu ne văetăm peste măsură, dacă nu ni s'a dat cuvenita atenţie, precum am fi aşteptat să ni se dea; sau dacă scăderile noastre ivite în lume ar fi mai puţine decât vredniciile noastre.

Să primim pe Hristos, prototipul smereniei: In Bethlehem, când s'a născut, au venit trei crai dela răsărit, conduşi de o stea, ca să-i-se închine, aducându-i: aur, smirnă şi tămâe (Mt. 2.) aşa scrie evangelistul Matei. Ce istoriseşte despre aceasta Sf. ev. Marcu? Nici un cuvânt; dar Luca? dar Ioan nimic. Numai singur Matei pomeneşte despre magi şi închinarea lor. Singur el!

Să ne suim dar pe Golgotha, unde Fiul omenesc, judecat de cei fărădelege a fost răstignit. „Şi l-a răstignit pre El". (Matei, 27). Şi despre răstignire au scris toţi patru evangelişti. Dumnezeule, cine ne poate deslega acest mister? Dece a voit Hristos, ca despre naşterea Sa şi închinarea magilor, numai un singur evanghelist să scrie cuvinte de laudă; iar despre patimile şi răstignirea Sa să grăiască toţi patru evangeliştii? Deaceea, ca să ne înveţe pre noi smerenia, care lucrează, ca noi mai degrabă să ajungem a cunoaşte, ceeace ne umileşte, decât aceea ce ne înalţă şi ca noi pentru iubirea noastră către Dumnezeu să fim mai bine despreţuiţi decât lăudaţi.

Se naşte acum întrebarea cum să ne purtăm faţă de cei linguşitorii, care ne laudă? Aceasta e o mare întrebare, căreia trebue să răspundem. Dar răspunsul e de două feluri: dinlăuntru şi dinafară. La răspunsul dinlăuntru al inimei, urmează pe Alfons, regele Aragoniei, care fiind odată lăudat de un om, i-a răspuns: „Grăeşti adevărul? atunci laud pe Dumnezeu; iar de nu, îl rog, ca, aşa să fie." In purtarea noastră dinafară, să urmăm pe Hristos. Răstignit pe cruce „şi-a plecat capul şi şi-a dat sufletul". (Ioan 19.). Dece şi-a plecat capul? fiindcă Pilat a lăsat să se scrie pe cruce: Iisus Nazarineanul, Regele Iudeilor". Prin plecarea capului Său, a voit Iisus să arate, puţinătatea titlului pentru un rege, de aceea şi-a întors Iisus capul şi l-a plecat în jos. Inspre cine şi-a plecat Iisus capul? Spre mumă-Sa, care stătea sub cruce. Tot astfel să întoarcem şi noi capul dela vorbele ademenitoare ale oamenilor şi plecând capul şi urechea să privim la mama noastră; şi care e aceea? Mama pământul, din care suntem ziditi şi la care încurând ne vom întoarce. Ia aminte. Sfântul Duh ne spune la ureche: „Ce se laudă pământul şi cenuşa"? (Ecl. 10.) şi astfel îţi vei câştiga smerenia prin cuvânt.

III. *Creştinul trebue să-şi arate smerenia şi prin fapte.*

In ce consistă smerenia în fapte? Intr'aceea: precum cel îngâmfat, trufaş caută să fie lăudat de lume, totastfel cel smerit fuge de laudă şi se bucură de despreţuirea laudei, ba cere cu toată inima ca să fie despreţuită lauda.

Părintele Eusebie din Cesarea, care a scris şi publicat însemnate scrieri, a respins scaunul episcopesc din Antiohia la care fusese chemat. Plin de admirare la o astfel de smerenie, însuşi împăratul Constantin-cel-Mare, i-a trimis o scrisoare, prin care îl declară de vrednic episcop, nu numai pentru un oraş, ci pentru tot pământul. (Sozom. I. hist. eccles. c. 18.).

Evangelistul Marcu îşi tae un deget dela mână spre a nu putea fi ridicat la demnitatea de episcop. — La ce cardinalul *Hugo* observă: Marcu şi-a tăiat policarul — degetul mare —, ca să nu poată fi numit episcop; iar noi alergăm toată ziua la Roma şi ne plecăm, ca să ajungem prelaţi, întocmai, precum se pleacă cămila, când, i-se încarcă povara, tot astfel mulţi din noi să pleacă la picioarele multora atât de adânc, pecât e cu putinţă spre a se încărca cu demnităţi. (Card. Hugo în I. Reg 9.).

Astfel au fugit de trufie: un Ioan Chrizostom, Grigorie cel-Mare, Ambrozie şi alţii, care au urmat mai bine în smerenia lui Hristos, rămâind mai bine cu cei derând decât să lumineze prin trufie.

Trebue să ştim că adevărata virtute trebue să aibă de fundament smerenia. Fără smerenie nu poate fi credinţă, pentrucă în celce domneşte trufia, acela nu se supune aşa uşor descoperirilor dumnezeeşti, precum se poate vedea la sectari, masoni şi alţi trufaşi necredincioşi. Fără smerenie nu e nădejde, deoarece trufaşul ştie, că acela, care se împotriveşte celui trufaş, precum a fost lucifer în cer Adam în rai, pentru trufie, unul a fost alungat din cer şi celălalt din rai. Fără smerenie, nu e iubire de Dumnezeu nici de aproapele; nu poate fi iubire de Dumnezeu, căci iubirea, iubire cere; cum se poate dar, ca trufaşul să iubească pe Dumnezeu, care din smerenie a luat asupra-şi chipul robului, de care smerenie trufaşul atât de departe stă? Nici iubirea deaproapelui nu poate fi, pentrucă, cum poate trufaşul iubi pe acela, pe care-l despreţue şi nu-l poate vedea, ca să fie asemenea lui, sau chiar mai sus de cât el?

Fără smerenie nu e dreptate; nu pentrucă trufaşul crede, că toate i-se cuvin lui şi nu şi altora. Fără smerenie nu poate fi înfrânare, pentrucă Dumnezeu de regulă pedepseşte trufia pentru păcatul desfrânării. Fără smerenie nu există înţelepciune, pentrucă trufaşul se închină numai vederilor sale. Fără smerenie nu e răbdare, pentrucă trufaşul, la cea mai mică indispoziţie se crede că e pierdut. Fără smerenie nu e supunere, pentrucă trufaşul învinovăţeşte pe cei mai mari, că poruncile n'au fost bine socotite, sau că sunt neînţelepte.

Dacă voim, ca noi toţi să facem progrese în perfecţiunea creştină să urmăm sfatul fericitului Augustin: „Doreşti să ridici un edificiu mare şi măreţ, mai înainte cugetă la fundamentul smereniei". Acest fundament să-l aibă fiecare creştin întru inima sa, în cuvintele şi faptele sale şi aşa vom ajunge la preţul smereniei. Şi înce constă preţul smereniei? Adu-ţi aminte de cuvântul Scripturii: „Eu las lumea şi mă duc la Tatăl". (Ioan, 6.). Toată mărirea, prin care s'a înălţat Iisus Hristos la cer, a fost plata smereniei Sale dumnezeeşti. „Celce se smereşte înălţa-se-va!"

(Sfârşit) **Preot Ioan Nicorescu.**

Misionarism.

Din Oraviţa-română ne vine îmbucurătoarea ştire că la îndemnul harnicilor preoţi *Cornel Jurca* şi *Ionel Lazăr*, un număr de peste 40 familii, căsătoriţi fără binecuvântarea sf. Biserici au chiemat harul lui Dumnezeu în căsnicie primind sf. taină a căsătoriei.

Tânări şi mai vârstnici, funcţionari şi meseriaşi, civili şi militari au răspuns deopotrivă stăruitoarelor îndemnuri ale păstorilor lor sufleteşti, cari n'au pregetat întru nimic ci după îndemnul sf. apostol Pavel *„cu vreme şi fără* vreme" în sărbători ca şi în zile de lucru, dimineaţa şi seara târziu, în amurg în cadelniţări şi tremur de tropare şi sf. rugăciuni, au mişcat graţia divină peste căsătoriţi.

La un important număr din aceste perechi înşişi preoţii au primit naşia stimulând prin aceasta cerinţa tot mai crescândă a celor ce s'au hotărît să-şi sfinţească căminul şi să-şi îndrepte gândurile familiei spre cărarea de lumină.

Dumnezeu Tatăl să primească şi să răsplătească apropierea credincioşilor dela Oraviţa de Casa Sa iar bunilor Lui servi să le facă răsplata cuvenită după osârdia lor.

I. R. Nera.

ŞTIRI

Societatea religioasă Sf. Gheorghe a tineretului în slujba Patriei. In comuna Ciortea, situată la marginea sudvestică a ţării, societatea Sfântul Gheorghe a tineretului condusă cu râvnă şi în armonie de preot şi învăţător a trimis mai multe zeci de ciorapi de lână pentru soldaţi. In Macoviste, societatea şi-a cumpărat din truda sa şi pe urma înţeleptei conduceri a preotului un aparat de radio, apoi numeroase cărţi pentru bibliotecă. In Sasca-română a cerut introducerea unui tas în sfânta biserică, venitul căruia îl împart săracilor şi celor orfani. Iată câteva splendide exemple de ceeace poate face o societate religioasă condusă cu inimă de preoţi destoinici!

După Olanda, capitulează şi Belgia. Se ştie că în 10 Mai armata germană a vrut să ocupe cele două ţărişoare, pe motiv că le va asigura neutralitatea, ameninţată de aliaţi. Atâta Olanda cât şi Belgia s'au împotrivit cu armele invaziei germane. Olanda, cu armată puţină, a fost repede învinsă. Belgienii însă au rezistat vitejeşte timp de 18 zile, când regele Leopold, în acord cu generalii săi, a capitulat cu o armată de

aproape 1/2 milion de oameni fără nici o condiţie. Gestul regelui Leopold e criticat aspru de Guvernul Belgian, care l-a declarat inoperant şi a hotărît continuarea luptei.

† **Preotul Aron Moise** din Silagi, după suferinţe îndurate aproape mucenicește timp de zece ani, trece la veşnicie în al 57-lea an al vieţii şi al 35-lea al preoţiei. Preotul Aron Moise a făcut parte din grupul de preoţi care a participat la războiul mondial, de unde s'a ales cu corpul slăbit, pe care apoi o paralizie parţială l-a imobilizat cu totul. Pentru activitatea sa pastorală şi tactul ce l-a avut în timpul păstoririi sale efective a fost distins cu brâu roşu. Preotul Aron Moise a fost unul din preoţii noştri cu multă carte, bogat orientaţi în toate ramurile de cultură, dispunând de o frumoasă bibliotecă. Le-a lăsat însă pe toate, căci moartea l-a anunţat din vreme. Cu mucenicie a biruit-o, dând exemplu de tărie sufletească aşa cum îi stă bine unui preot.

Dumnezeu să-i odihnească truditul trup, iar soţiei credincioase să-i răsplătească împreună mucenicia cu mângăerea cuvenită inimilor bune!

„Duminica Ortodoxă", foaie de zidire sufletească ce apare în Bucureşti sub direcţia păr. I. Popescu-Mălăeşti este cu adevărat una din foile de propagandă bisericească cele mai alese. In format mic „din pricina cheltuelilor" coloanele ei publică articole şi povestiri de toată frumuseţea. Însişi redactorii spun, pe bună dreptate altfel că „cele mai greu de scris sunt articolelle scurte... căci, cele lungi de multe ori, ocupă hârtie degeaba". Apare de 2 ori pe lună în Bucureşti, administrator diacon Gh. I. Soare, Biserica Sf. Vineri-Herasca Calea Călăraşilor Nr. 4. Costul abonamentului „cel puţin 60 Lei". O recomandăm cu toată căldura.

Mulţumită publică. „Subsemnatul preot în numele sf. Biserici din Tomeşti şi pe această cale ţin să-mi esprim mulţumita D-lui Constantin Manoliu, căpitan în rez. şi secretarul general al Camerei de Comerţ Româno-bulgară din Bucureşti, carele în timpul cât a condus Fabrica de sticlă de aici — văzând starea de jale şi prăbuşire a bisericii de aici — la toate ocaziunile ne-a dat sprijinul său moral şi material, ca să putem ajunge la capitalul de lipsă pentru zidirea unui lăcaş dumnezeesc corespunzător, în care scop ne-a dat un ajutor lunar de câte 2.400 lei, care ajutor însă dureare după ce Dl C. Manoliu a părăsit conducerea Fabricei de aici, s'a sistat din partea actualilor conducători ai ffabricei. Îi mulţumesc şi pentru sprijinul său dat corului bisericesc înfiinţat de subsemnatul din muncitorii fabricei.

Bună impresie a făcut şi dania cinstitullui creştin de aci Toma Martinconi, mai ales aici, undde creştinii noştri — fiind în contact cu elemente streine de neamul şi legea noastră — în ceia ce priveşte jertfa pentru mântuirea sufletului lasă mult de dorit, iar susnumitul din puţinul câştig, ce l-a avut din valorizarea plaintelor medicinale ne-a donat o cruce de argint şi cărţi bisericeşti în valoare de 2.500 lei cu promisiunea, că în proporţie cu câştigul, ce-l va avea cu plantele medicinale va da „şi lui Dumnezeu, cele ce sunt ale lui Dummezeu".

Acestor binefăcători rari ai sf. biserici de aici, nu le pot spune, decât iar cuvintele sf. bisericii: Binecuvântează Doamne pe cei ce iubesc podoaba Casei Tale", iar bunul Dumnezeu să le primească darurile lor în „jertfelnicul Său cel mai presus de Ceruri" Amin!

Preot Romulus Şandru, Tomeşti.

Concurse

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în protopopiatul Făgetului cu sediul în Făget.

Recurenţii la acest post au să dovedească, că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din 1888.

Beneficiile: împreunate cu acest post sunt:

1. Dela parohia centrală.
a) Două sesiuni parohiale.
b) Casă parohială cu intravilan.
c) Birul şi stola uzitată.
2. Din fondul protopresbiteral ort. rom. al Făgetului:
d) Locuinţă şi pământ (porţiune canonică) în extenziunea după cum se află în natură.
e) Birul protopresbiteral dela preoţi conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric" care în prezent este de 100 lei anual de preot.
f) Pauşalul pentru spesele cancelariei protopresbiterale în suma votată an de an de către Adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretenţiune materială.

Reflectanţii la acest post, având binecuvântarea P. S. S. Episcopului şi învoirea Consiliului eparhial îşi vor înainta cererile lor însoţite de documente autentice despre cvalificaţia şi ocupaţia lor de până acum, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

F ă g e t, din şedinţa Consiliului protopopesc ţinută la 12 Aprilie 1940.

Preşedinte:

Pr. Ioan Munteau. *Petru Lascu.*
adm. protopresbiteral. 2—3 Not. cons. protopopesc.

Nr. 2299 Bex 1940.

Se aprobă şi se dă spre publicare în „Foaia Diecezană".

Caransebeş din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 9 Maiu 1940.

Episcopul: Consilier referent:
† VASILE **Prot. R. G. Ancuşa.**

In baza ord. Venerabilului Consiliu Eparhial Nr 474 B ex 1940 din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen dela 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia** de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele veşnice a preotului Pavel Magdescu.

I. **B e n e f i c i i:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. şi 48 stj. p.

2. Venitele stolare uzitate specificate în procesulverbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.

3. Nefiind casă parohială, consiliul parohial pune la dispoziţia viitorului preot o casă corespunzătoare, până la zidirea unei noui case parohiale.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele pastorale şi preoţeşti, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă Evelina Magdescu are drept la chiria pentru casă parohială 6 luni, iar la venite un an începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Mehadiei întrucât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de clasa II-a.

2. Invoirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretenţie materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Jupalnic, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 17 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Pr. Alexandru Nicoliciu. *Ion Dăiescu.*
adm. paroh. 2—3

In conţelegere cu mine: *Iosif Câmpianu.*
protopresbiter.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 709 B ex 1940, din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot la parohia **Petroşniţa**, de clasa III-a, din comuna Petroşniţa protopresbiteratul Caransebeşului, devenită vacantă de pe urma abzicerii preotului Remus Suru.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială la extenziunea de 37 jug.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa III precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Petroşniţa, prin Prea. Onor. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onoratului Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Petroşniţa din şedinţa consiliului parohial ţinută la 7 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Pr. Victor Suru. *Iovanovici Simion.*
adm. paroh. 2—3

Nr. 146/940.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 22 Aprilie 1940.

Pr. Isaia Suru adm. protopopesc.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 5860 E din 8 Octomvrie 1939 şi pe baza planului elaborat de dl arhitect Dimitrie Boitor, se publică licitaţie pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ortodoxe române din comuna Câmpia judeţul Caraş, pe ziua de *21 Iunie 1940 ora 2 p. m.* în localul şcoalei primare de stat din loc.

1) Planul şi devizul de spese, condiţiunile generale şi speciale se pot vedea la oficiul parohial ortodox român din Câmpia.

2) Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în numerar sau efecte de stat.

3) La licitaţie se admit numai arhitecţi ingineri şi maeştri constructori cari posedă autorizaţie recerută.

4) Concurenţii nu pot pretinde spese de deplasare şi diurne.

5) Antreprenorul asupra căruia va rămâne lucrarea va suporta impozitul după contract, taxa de 2% contribuţie la casa învăţământului industrial precum şi toate celelalte, cuprinse în condiţiile de licitaţie.

6) Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrarea acelui antreprenor în care va avea cea mai mare încredere.

Câmpia, la 24 Mai 1940.

Preşedinte:
Preot Plinus Oancea.
m. p.

Secretar:
înv. dir. *Cezar Răducanu.*
m. p.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 2032 E din 29 Martie 1939 şi Nr. 5909 E din 3 Noemvrie 1939 se publică licitaţie pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire dela biserica ortodoxă rom. Mehadica jud. Severin pe ziua de *18 Iunie 1940*

ora 4 p. m. în localul şcoalei din loc pentru următoarele lucrări:

1. Zidirea din peatră a unei varniţe şi magazină deasupra ei, cu materialul întreprinzătorului, afară de peatra şi ţigla recerută, cari le dă biserica cu 9000 lei.

2. Repararea şi văruirea bisericii pe dinafară cu materialul întreprinzătorului cu 8500 lei.

3. Repararea zidului curţii bisericii cu 2000 lei.

4. Instalarea parafulgerului la biserică 7000 lei.

Devizul cu specificaţiile se pot vedea în orice zi la oficiul parohial ort. rom. din loc.

Mehadica, în 21 Mai 1940.

Preşedinte:
Ilie Imbrescu.
preot.

Secretar:
Ilie Draghiciu.
înv. dir.

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

La „Librăria Diecezană“ din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Preţul lumănărilor de ceară a scăzut la 350 Lei kilogramul.

Mersul trenurilor

dela 19 Maiu 1940 din gara Caransebeş.

Plecarea autobusului la gară	Nr. trenului	Dela Bucureşti spre Timişoara — Felul trenurilor	Soseşte	Pleacă
—	1025	Pers. T.-Severin Timişoara	2.20	2.38
5.25	103	**Accelerat**	5.36	5.42
6.10	1021	Pers. T.-Severin Timişoara	6.21	6.29
9.55	1031	Mot. Caransebeş Timişoara	—	10.15
11.25	1005	Personal	11.40	11.54
17.50	11	**RAPID**	18.06	18.11
19.25	1023	Pers. T.-Severin Timişoara	19.40	19.51
21.50	13	**RAPID**	22.06	22.12
Dela Reşiţa				**Soseşte**
—	1386	Motor		1.00
6.45	1388	Personal		6.24
9.15	1390	Personal		9.27
11.25	1382	Motor		11.50
17.50	1384	Motor		16.40
23.20	1392	Personal		23.22
Dela Subcetate				**Soseşte**
6.10	2272	Motor dela Boutari		6.15
9.15	2274	Motor dela Boutari		9.18
11.25	2276	Personal dela Subcetate		11.12
15.45	2278	Personal dela Subcetate		16.02
21.50	2280	Motor dela Boutari		21.56

Plecarea autobusului la gară	Nr. trenului	Dela Timişoara spre Bucureşti — Felul trenurilor	Soseşte	Pleacă
—	1026	Pers. Timişoara T.-Severin	2.32	2.40
6.45	1032	Mot. Timişoara Caransebeş	6.55	—
9.15	14	**RAPID**	9.32	9.38
12.10	1022	Pers. Timişoara T.-Severin	12.22	12.30
13.25	12	**RAPID**	13.44	13.49
15.45	1006	Personal	15.58	16.06
20.20	1024	Pers. Timişoara T.-Severin	20.38	20.47
23.20	104	**Accelerat**	23.34	23.44
Spre Reşiţa				**Pleacă**
—	1381	Motor		2.43
5.25	1387	Personal		5.45
8.35	1383	Motor		8.49
12.10	1389	Personal		12.28
17.50	1385	Motor		18.14
20.20	1391	Personal		20.45
Spre Subcetate				**Pleacă**
—	2271	Motor Caransebeş-Subcetate		3.30
6.45	2273	Motor până la Boutari		7.05
9.15	2275	Personal până la Subcetate		9.35
13.25	2277	Persoual până la Subcetate		14.10
19.25	2279	Motor până la Boutari		19.44

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV — Caransebeş, 9 Iunie 1940 — Nr. 23

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeşului

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manus... înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană". iar ba... bonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concursa edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Trăiască Regele!

Zece ani s'au împlinit eri decând Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, în mijlocul unei delirante bucurii restaurând ordinea firească, a intrat în viaţa şi istoria poporului român ca Rege şi Domn legiuit.

Zece ani s'au împlinit de când destinele unui popor ce numără 20 milioane fii s'au depus în mâinile bărbăteşti ale unui rege înţelept, destoinic, cunoscător şi iubitor al poporului său.

Câte reforme mari, câte realizări epocale nu s'au înfăptuit în aceşti zece ani de mari prefaceri în lume, va putea arăta cu fidelitate abia cronicarul de mâne al ţării româneşti.

Regele Carol II, purtător în sufletul său al unor virtuţi moştenite din străbuni, nu este numai Domnitor în accepţiunea clasică a cuvântului, ci este un Povăţuitor înţelept şi luminat, un adevărat Cap de Stat, Părinte iubitor şi îndrumător al poporului Său spre ţintele fixate lui de istorie.

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA.

Domolind pornirile centrifuge şi pasiunile creiate de variatele condiţii politice şi sociale sub cari a fost silită să trăiască o bună parte a Românilor în trecut, a înmănunchiat sub o singură flamură toate aspiraţiile româneşti.

Sub steagul acesta al României noui, al României ce renaşte spre întărire şi glorie, întreaga suflare dintre Nistru şi Tisa este una în gând şi inimă cu Regele Său.

Iată pentru ce îi suntem profund recunoscători Majestăţii Sale Regelui nostru Carol al II-lea!

Iată pentruce, luând aleasă pildă dela Capul Statului, un popor cuminte şi muncitor sporeşte între hotarele sale firesti şi vecinice temeliile unui progres aşteptat. Ale acelui progres pe care Augustul nostru Rege îl marchează zi de zi an de an prin inspiratele-I sugestii şi munca devotată şi pricepută a colaboratorilor Săi.

Pentru reluarea acestei fericite tradiţii de muncă binecuvântată, pentru creşterea tineretului în spiritul solidarităţii şi al dragostei de

Patrie pe care cei mari îl practică aevea cu munca şi jertfa lor, Biserica noastră ortodoxă strămoşească al căreia Fiu devotat este Majestatea Sa, mărturisitor prin atâtea ctitorii şi fapte al învăţăturii ei mântuitoare, se roagă astăzi prin rostul milioanelor ei de credincioşi ca Dumnezeu să privească spre Ţara noastr România şi spre Regele Său Carol al II-lea, dându-I Lui sănătate, îndelungime de zile şi bună sporire în Domnia Sa peste noi!

Episcopia Timişoarei.

Se împlinesc zece ani de când prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa poporului român destinele Ţării şi ale Neamului nostru, ca şi gloriosul Tron al Regilor înaintaşi, Ctitorul de ţară Carol I şi Ferdinand I, Intregitorul, au fost încredinţate marelui suflet de domnitor al Majestăţii Sale Regelui Carol II.

Pentru un istoric cu spirit critic timpul de zece ani s'ar putea să fie poate prea scurt pentru a putea privi în adecvată perspectivă prodigioasa domnie a Majestăţii Sale în cursul acestui timp. Pentru sufletul românesc de pretutindeni însă, acest interval de timp se arată plin de înfăptuiri şi ctitorii domneşti din cele mai de seamă, prin care Majestatea Sa iubitul nostru Suveran s'a străduit şi a isbutit să temeluiască din nou vieaţa sufletească a obştei româneşti. Intre acestea se înşirue, ca o duhovnicească podoabă printre strălucitele realizări prin care Majestatea Sa Regele Carol II a scris, ca şi cu litere de aur, istoria acestor zece ani de domnie a Majestăţii Sale — şi episcopia nouînfiinţată a Timişoarei.

Vremuri de amară obidă şi grea asuprire străină din trecutul poporului nostru românesc din Banat au adus cu sine ca şi vieaţa lui religioasă să fie sfâşiată de oprelişti şi piedici din cele mai samavolnice şi abuzive, din partea stăpânirei străine. Aşa s'a putut întâmpla că la anul 1864, odată cu despărţirea ierarhică de coreligionarii sârbi, printr'un simplu „*rescript*“ al împăratului dela Viena cea mai mare parte a nordului Banatului a fost supusă, ca jurisdicţie bisericească, episcopiei din Arad. Românilor bănăţeni refuzându-li-se dreptul de a mai avea la Timişoara o episcopie proprie a lor.

Vechi mărturii de hrisoave întăresc însă predania că la Timişoara Românii bănăţeni avuseseră cândva chiar o mitropolie. Iar acum o stăpânire străină şi asupritoare pentru Români şi părtinitoare a catolicismului roman, intolerant şi vânător de suflete ortodoxe, instigată poate şi de ranchiuna ierarhiei sârbeşti, nemulţumită de a fi pierdut de sub stăpânirea sa un popor evlavios, iubitor de biserică şi darnic faţă de sfintele-i aşezăminte şi slujitorii lor, refuză să mai îngăduie Românilor bănăţeni de a-şi avea pe mai departe episcopia lor proprie, deosebită de cea sârbească.

Samavolnicia stăpânirii străine n'a descurajat însă pe Bănăţenii de acum trei sferturi de veac şi mai bine.

Incă la primul congres naţional-bisericesc, întrunit la anul 1868, în baza Statutului organic şagunian, Românii bănăţeni au stăruit, prin reprezentanţii lor, ca suprema autoritate bisericească din Mitropolia Ardealului şi a Banatului să întreprindă paşii necesari ca la Timişoara, vechea episcopie bănăţeană să fie reactivată. Şi de atunci începând n-a trecut niciunul din congresele naţionale bisericeşti, ce se întruneau tot la trei ani la Sibiu, fără ca Bănăţenii să nu fi cerut reactivarea vechei lor episcopii.

Dar sub stăpânirea străină asupritoare toate stăruinţele în acestă direcţie au rămas fără rezultat. Hotărîrile Congreselor naţionale bisericeşti dela Sibiu n'au putut fi duse la îndeplinire.

Şi nu totdeauna numai stăpânirea străină a fost vinovată de acea întârziere a împlinirii acestei arzătoare dorinţe a Bănăţenilor. De multe ori s-au ridicat — în cursul celor cincizeci de ani şi mai bine, până la unirea noastră cu patria mamă — glasuri de durere bănăţene care vizau anumite interese, rău înţelese, chiar de către cei chemaţi să ne ocrotească sufletele credincioase, care şi acestea se opuneau împlinirii visului bănăţean. Şi e dureros să fim nevoiţi a recunoaşte şi mărturisi că aceleaşi rău înţelese interese, cultivate de oarecari urmaşi nărăviţi să persiste într'o tradiţie de negaţie, au putut amâna şi în România întregită, timp de aproape douăzeci de ani, rezolvirea problemei.

Nenorocirea a mai făcut ca, precum începând din anul 1876, în urma amânării continue a rezolvării cererii lor pentru reactivarea episcopiei de Timişoara, totaşa şi după unire Românii bănăţeni să se desbine între ei atunci, când era vorba să se afle cea mai nimerită modalitate de a da metropolei Banatului o episcopie. Văzând că străduinţele lor pentru reactivarea episcopiei lor au fost nebăgate în seama de câteva congrese sibiene, fruntaşii bănăţeni adunaţi în 28 Iunie (10 Iulie) anul 1876, în sala zisă „Redută“ din Timişoara, sub preşi-

denţia protopopului de atunci al Lipovei *I. Tieranu*, cu participarea lui *Dr. Al. Mocioni* şi *Dr. Vic. Babeş* au cerut, cu insistenţă, fie înfiinţarea unei noui episcopii cu sediul în Timişoara, fie mutarea la Timişoara a reşedinţei episcopiei de Caransebeş.

Totaşa şi după 1919. Prezetându-se la Bucureşti pentru a solicita guvernelor României întregite soluţionarea problemei episcopiei de Timişoara, în repetite rânduri fruntaşii bănăţeni s'au ales cu răspunsul că problema se va soluţiona pe calea mutării episcopiei dela Caransebeş la Timişoara. Mai văzând că autoritatea bisericească chemată să poarte grijă ca hotărîrile congreselor dela Sibiu să se esecute nu puneau suficientă stăruinţă în această direcţie, mulţumindu-se doar cu câteva adrese trimise la Bucureşti şi scuzându-se mereu cu neînţelegerea dintre Bănăţeni pe această chestiune, era firesc ca o mare parte a Bănăţenilor să se grupeze în jurul modalităţii de a se soluţiona problema ce-i preocupa pe calea mutării episcopiei de Caransebeş la Timişoara. Cu atât mai mult cu cât, dela o vreme, criza economică în creştere, servea guvernelor de partid, ce s'au succedat la cârma Ţării, ca o scuză şi pretext binevenit de a tot amâna soluţionarea problemei. Aşa se esplică şi faptul că în 1932 şi 1933 şi, sfântul Sinod al Bisericii noastre autocefale române a adoptat ca modalitate de soluţionare a acestei probleme mutarea episcopiei dela Caransebeş la Timişoara. Iar în 1935 aceeaşi supremă autoritate bisericească, intervine, prin organul său executiv: Consiliul central bisericesc, cu o propunere către Congresul naţional bisericesc din Octomvrie 1935 de a se soluţiona problema episcopiei de Timişoara prin mutarea episcopiei dela Caransebeş în metropola Baanatului. Având în vedere aceeaşi criză economică Congresul naţional bisericesc din 1935 hotărăşte ca, întrucât bugetul statului n'ar putea suporta plusul de cheltueli reclamat de funcţionarea unei noui episcopii la Timişoara, autoritatea Bisericească — Sfântul Sinod prin Consiliul central bisericesc — să găsească modalitatea ca la Timişoara să funcţioneze cât mai urgent o episcopie.

Având acest mandat al Congresului naţional bisericesc Consiliul central bisericesc, ca organ executiv al Congresului, a încercat în doi ani consecutivi luarea în bugetul Ministerului Cultelor a cheltuelilor necesare pentru funcţionarea unei noui episcopii la Timişoara. Văzând că toate stăruinţele în această direcţie au rămas infructuoase, continuând să execute mandatul primit din partea Congresului naţional bisericesc din anul 1935, Consiliul central bisericesc s'a oprit la mutarea sediului episcopiei de Caransebeş la Timişoara, ca la cea mai viabilă şi urgentă modalitate de a pune la Timişoara o episcopie în funcţiune. Consultându-se toate părţile interesate şi fără a ţine seama de nejustificate pretenţii personale şi locale, în lunie 1937 Consiliul central bisericesc, ca mandatar al Congresului, a prezentat Ministerului Cultelor un proiect pentru soluţionarea problemei prin mutarea episcopiei de Caransebeş la Timişoara, anexând şi o hartă cu noua delimitare a eparhiilor limitrofe, cerând Ministerului ca, în baza legii pentru organizarea aceluiaşi Minister, să ia dispoziţii pentru finalizarea problemei prin acceptarea proiectului prezentat şi transformarea lui în lege.

Nenorocirea a făcut ca tocmai atunci guvernul de partid la putere să-şi pregătească plecarea şi eventual, o nouă însărcinare de a forma guvernul.

In asemenea împrejurări nu-i mai rămânea timp să se ocupe şi de probleme bisericeşti. Şi nu ar fi soluţionat o astfel de problemă nici de grija de a nu nemulţumi cumva o cât de neînsemnată minoritate, tocmai în preajma unor noui alegeri parlamentare ce trebuiau să urmeze.

Şi aşa toată strădania supremei noastre autorităţi bisericeşti de a se achita de mandatul primit dela Congresul naţional-bisericesc şi a lua măsuri ca la Timişoara cât mai urgent să funcţioneze o episcopie ortodoxă română, a fost din nou zădărnicită.

Ca şi în trecut interese personale şi locale ca şi interese politice de partid s'au aliat şi au împiedecat şi la aceasta dată realizarea unui ideal mult visat al sufletului bănăţean, creştin şi român.

Pronia cerească a rânduit însă, ca tocmai atunci când înverşunarea luptelor politice şi-a ajuns culmea ei dezastruoasă pentru unitatea Neamului şi prestigiul Ţării, să intervină pentru îndreptarea stărilor, prin eliminarea luptelor şi a partidelor politice şi prin pacificarea spiritelor, înţelepciunea şi iubirea de Ţară şi de poporul său a Majestăţii Sale Regelui. Prin eliminarea toxinului luptelor intestine din organismul vieţii noastre publice s'a creiat şi cea mai prielnică atmosferă pentru o activitate rodnică în toate ramurile vieţii de obşte din Ţară noastră. In această atmosferă de prodigioasă creaţie rând pe rând apar instituţii şi aşezăminte din cele mai importante

pentru închegarea şi consolidarea unităţii noastre naţionale şi pentru asigurarea pe seama obştei româneşti de pretutindeni a unor condiţiuni de vieaţă sufletească din cele mai prielnice şi mai superioare şi a unui viitor tot mai strălucit.

Intre aceste aşezăminte loc de frunte ocupă desigur, şi nou-înfiinţata episcopie din Timişoara. După un sbucium de mai bine de şaptezeci de ani, sbucium în care s'au irosit atâtea energii, atâta avânt şi însufleţire care toate puteau fi puse mai cu folos în slujba ridicării Bisericii şi a Neamului, prin înalta solicitudine şi sub înţeleapta şi părintească ocrotire a Majestăţii Sale Regelui Carol II, anul 1939 ni-a adus nouă, Bănăţenilor mult dorita şi cu atâta stăruinţă reclamata episcopie a Timişorii. Înţeleaptă purtare de grijă şi iubirea de Biserică şi Neam a Majestăţii Sale, iubitul nostru Suveran a pus astfel, capăt unui sbucium şi a rezolvit o problemă, de care s'au tot ferit atâtea regimuri politice de partid.

In înţelesul decretului-lege din 8 Noemvrie 1939, pe ziua de 1 Aprilie 1940 a luat fiinţă episcopia nou-înfiinţată a Timişorii. Sufletele Bănăţenilor tresară azi de bucurie, înţelegând că prin noua această ctitorie a Majestăţii Sale Regelui în vieaţa de obşte a provinciei noastre, în vieaţa ei bisericească şi culturală îndeosebi, intră un nou factor de îndrumare şi consolidare, un nou far de lumină, un nor izvor de energie şi ele mentde înfrăţire, chemat să închege vieaţa românească din capitala Banatului, sub toate aspectele ei. Noua episcopie a Timişorii este azi în primul rând chemată să emane, ca instituţie divină, călăuzită de puterea harică ce o adumbreşte, acea putere de coeziune sufletească, atât de necesară pentru cimentarea raporturilor de frăţietate şi de intimă colaborare dintre diferitele straturi sociale ale populaţiei româneşti din acest oraş. Totaşa pentru eliminarea din organismul nostru etnic din acest oraş a tuturor otrăvurilor cu care l-au inficiat luptele politice de până nu demult. Nădăjduim că deasupra tuturor învrăjbirilor şi sfâşierilor ce poate mai mocnesc în multe suflete, neînţelegătoare încă a duhului de împăciuire ce s'a sălăşluit prin voia Majestăţii Sale Regelui în vieaţa noastră publică, în jurul viitorului episcop, ca părinte înţelegător şi iubitor al tuturor, fără deosebire, se vor grupa, fără rezerve, toţi oamenii de bine, dornici să-şi pună în slujba Bisericii şi a obştei credincioase tot ce au mai bun în sufletul lor, spre a face din noua episcopie, ca organ central al eparhiei noui, centrul dinamic, din care să pornească toate svâcnirile vieţii naţionale din această provincie.

La lumina caldă şi întremătoare de suflet a acestor nădejdi înălţăm smerit gând de profundă recunoştinţă către Majestatea Sa Regele, pentru darul şi podoaba cu care a înzestrat capitala provinciei noastre şi rugăm pe milostivul Dumnezeu să-I răsplătească Majestăţii Sale, pentru această măreaţă ctitorie, cu dar şi binecuvântare de vieaţă îndelungată, cu pace, fericire şi întru toate bună-sporire, vieaţă într'aurită de glorioasă domnie, spre binele şi propăşirea întru toate a Neamului şi spre slava Dinastiei române.

Academia noastră teologică.

Instituţia cea mai de căpetenie a eparhiei noastre academia teologică îşi are începuturile în vremuri îndepărtate.

Continuatoare a institutului teologic — a cărui secţie românească episcopul resturator Ioan Popasu a adus-o aici din Vârşeţ — academia noastră teologică rămâne pentru noi bănăţenii cea mai veche şi cea mai importantă şcoală.

Acestei împrejurări se datoreşte poate caracterul mai pronunţat ortodox al provinciei noastre, ce se menţine pe întâiul plan al manifestării spiritualităţii sale.

An de an şcoala aceasta dă un contigent de clerici, crescuţi în spirit curat ortodox, care primeneşte — cu forţe şi pregătiri sporite, cadrele preoţimei noastre.

An de an absolvenţii academiei noastre, plini de entuziasm duc mai departe torţa ortodoxiei străbune în sate, frământate până mai deunăzi de curente străine neamului, iar astăzi ostile credinţei noastre ortodoxe.

Este deci firesc ca faţă de această instituţie, care este aşazicând motorul vieţii noastre religioasc din Eparhie, autoritatea bisericească să arate interes şi purtare de grijă, deosebite. Căci, buna ei funcţionare garantează menţinerea la nivel a vieţii religioase, iar interesul sporit — asigură o ascensiune a acestui nivel, aşa cum se şi cere pentru a fi în spiritul progresist al timpului de azi.

Factorii competenţi s'au şi sesizat, la cotiturile mari ale vieţii noastre naţionale-bisericeşti, de rolul covârşitor al acestei şcoli teologice şi apreciindu-i importanţa au şi decretat-o Academie teologică încă acum 16 ani.

Perioada mai nouă din viaţa şcoale noastre, care a preocupat frecvent şi sistematic toate adunările noastre eparhiale, este cu toate aces-

tea deşi sub fericit regim românesc o perioadă de multe frământări.

Incărcată de grijile şi atenţiile autorităţii bisericeşti, şcoala a sporit talanţii primiţi — achitându-se decî demn şi conştiincios de toate jertfele făcute pentru susţinerea ei.

Autoritatea bisericească, P. S. Sa Episcopul nostru cu organele sale legale ca autoritate supremă îndrumătoare dă directivele de funcţionare a Academiei, care în prezent funcţionează cu 3 profesori titulari definitivi, asimilaţi în grad cu profesorii agregaţi, 3 prof. suplinitori, un profesor de cântare şi tipic, un profesor onorar. Materiile teologice se fac în cei 4 ani de studii cu examene semestrale şi generale. Studenţii sunt recrutaţi dintre absolvenţii de liceu cu bacalaureat, adăpostiţi fiind într'un internat modern, unde sub conducerea unui preot spiritual primesc o educaţie preoţească aleasă.

Statul ia cu aprobare la cunoştinţă numirea profesorilor de către autoritatea bisericească, susţine materialiceşte instituţia, salariind pe profesori şi personalul de serviciu, ajutorând şi funcţionarea internatului eparhial.

Această perioadă sub care din punct de vedere intern, al continuării şcoalei, situaţia se prezintă oarecum mulţumitoare, poartă pecetea nesiguranţei, a unei mistabilităţi din punct de vedere legal, deoarece lipsea o lege organică pentru funcţionarea Academiilor teologice din Transilvania şi Banat. O lege care să fixeze situaţia Academiilor, raportul lor faţă de celelalte şcoli teologice din ţară, de altă parte care să fixeze drepturile profesorilor ca şi ale absolvenţilor Academiilor teologice.

Lipsind o astfel de lege, preoţimea noastră pregătită în Academii era pusă într'o stare de inferioritate faţă de clerul din restul ţării. De altă parte profesorii facultăţilor de teologie — fără o pregătire superioară sunt obligaţi numai la jumătate numărul de ore, studenţii — tot bacalaureaţi sau seminarişti — au tot o frecvenţă de 4 ani şi aceleaşi examene.

S'a dus dar o neîntreruptă luptă pentru obţinerea unei legi care să pună şi Academiile într'o situaţie echitabilă.

Şi legea a venit: la 16 Mai 1938, datorită P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan al Clujului care ca Ministru al Educaţiunii Naţionale i-a dat fiinţă. Durere însă, legea n'a ajuns să aibe viaţă, înlocuită fiind prin legea de „Raţionalizare a Invăţământului Superior“ din 4 Noemvrie 1938.

Legea aceasta inaugurează în viaţa tuturor academiilor noastre un nou period, un period de adevărată umilinţă.

Această lege sub cari zac astăzi academiile teologice, nu reglementează raportul dintre ele şi celelalte categorii de şcoale teologice şi totodată pune Academiile într'o stare de inferioritate.

Academiile teologice se încadrează în învăţământul special, un fel de învăţământ intermediar între cel universitar şi cel secundar, alături de: Academia de Muzică, de artă Dramatică şi Institutul de Educaţie Fizică.

Profesorii, prin dispariţia agregaţiei, sunt retrogradaţi la starea de conferenţiari, în timp ce agregaţii dela Facultăţi sunt titularizaţi, trecând automat într'un grad superior. *Cu toate acestea profesorii se recrutează după aceleaşi norme ca şi în învăţământul universitar.*

Studenţii deasemenea, fac patru ani de studii, ascultă aceleaşi discipline ca la Facultate, *fără însă a primi diplome de licenţă ci numai un absolutoriu.*

Urmările acestei legi au fost de-adreptul dezastruoase: *numai 19 profesori — aflaţi titulari definitivi — dela cele cinci Academii an fost încadraţi în acest învăţământ teologic*, profesorii provizori şi cei suplinitori rămânând pe din afară; pensionările şi decesul unora au redus acest număr la 15. *In schimb nu s'a completat nici o vacanţă.*

Pe viitor perspectivele se anunţă destul de triste, căci scăderea numărului profesorilor însemnează scăderea de nivel a învăţământului, care automat va provoca şi scăderea numărului la studenţi.

In faţa acestei stări Adunarea noastră eparhială prin cuvântul autorizat al membrilor ei — exponenţii vieţii noastre bisericeşti şi naţionale de aici — în trecut ca şi acum au cerut respectarea drepturilor bisericii în formarea clerului, drepturi specificate în „Legea de organizare a Bisericii ortodoxe din România“, şi o colaborare echitabilă a puterii de Stat, care încă are înţeles ca în educaţia clerului să se pună o grijă sporită, cu deosebire în Transilvania şi Banat, cu atâtea curente adverse românismului şi ortodoxismului străbun. In concluzie: *să fie înlocuite, printr'o nouă lege, toate acele dispoziţii ale legii din 4 Noemvrie 1938 cari pun Academiile teologice şi pe absolvenţii lor într'o situaţie umilitoare; o lege care să ţină seama de interesele Bisericii, cari se confundă cu ale românismului!*

Pentru acest sfârşit, credem necesar ca P.P. S.S. noştri Episcopi în frunte cu I. P. Sf. Sa Mitropolit să înainteze de urgenţă forurilor competente un protest energic împotriva dispoziţiilor „Legii de Raţionalizare a Invăţă-

mântului Superior" privitoare la Academii, lege ce nesocoteşte drepturile Bisericii noastre, bazate pe sfintele canoane şi specificate în „Legea de organizare a Bisericii ortodoxe din România".

PP. SS. Lor să intervină până la cele mai înalte foruri ale vieţii noastre de Stat, cerând în numele Bisericii ortodoxe din Transilvania şi Banat, precum şi în numele poporului român de aici, soluţionarea echitabilă a problemei Academiilor Teologice, elaborându-se o lege ca respectarea drepturilor canonice ale Bisericii în a-şi conduce aceste şcoli, cu respectarea drepturilor câştigate de aceste şcoli în cursul timpului, precum şi cele ale profesorilor lor, creindu-li-se acestora ca şi studenţilor o situaţie egală şi de drept cu a celor dela Facultăţi.

Având dreptatea şi adevărul de partea noastră nu ne îndoim de rezultat. Şi nu ne îndoim mai ales, ştiind că Majestatea Sa iubitul nostru Rege Carol al II-lea care împlineşte acum 10 ani de glorioasă Domnie, a înţeles totdeauna nevoile Bisericii, şi nu a fost una căreia să nu-i dea soluţie. Cu acelaşi interes, cu aceeaşi înţelegere adâncă, Majestatea Sa va deslega şi problema Academiilor Teologice, a căror muncă în ogorul neamului a fost totdeauna apreciată de Regele Culturii Româneşti.

Ziua eroilor.

„Morţii se vor scula, iar cei din mormânturi vor învia, căci Dumnezeu nu este Dumnezeul morţilor ci al viilor"

Valurile furtunoase ale războiului se ridică din zi în zi tot mai ameninţător! Au mai dispărut iarăşi alte două state clădite cu mari sacrificii, în câteva zile numai! Sau chiar dacă n'au dispărut complect, nu se mai bucură de libertatea de până acum! Pe toţi ne îngrijorează ziua de mâine! Văzduhul e brăzdat în toate părţile de obuze ucigătoare, pământul e răscolit de maşini infernale, acoperind sub gliile răscolite, mii de vieţi omeneşti, iar mările şi oceanele şi-au deschis gurile lor imense pentru a înghiţi pe acei ce luptă pentru libertate!?.., lăsând astfel în urmă copii, soţii, mame şi taţi nemângâiaţi şi poate fără nici un sprijin şi ajutor! Ingrijorările, faţă de situaţia internaţională turbure, provocată de actualele conflicte dintre popoare a crescut la extrem. De mai bine de nouă luni asistăm la crâncenul război ce se ridică tot mai ameninţător!

S'ar putea ca fără voia noastră, să fim târâţi şi noi în flacăra războiului. Dar atunci o spunem lumii întregi, că noi vom şti să ne apărăm hotarele cu toată hotărârea şi cu ultima energie, aşa cum au făcut şi aceia acăror memorie o proslăvim noi astăzi.

Iubiţilor credincioşi,

Măreaţa şi glorioasă e epopeia neamului nostru, dar în acelaş timp pe totatât de dureroasă. Veacuri de-a rândul acest popor a fost subjugat, dar el niciodată n'a disperat, ba dincontră, din durerea lui a făcut cântec şi din plânsul să amarnic, doine neperitoare.

Credinţa în Dumnezeu, credinţa în cel ce ocroteşte biserica noastră strămoşească, credinţa că adevărul şi dreptatea vor eşi învingătoare, i-a făcut îndealungul istoriei, să plutească pe aripile acestui crez sfânt, si oridecâte ori au şovăit în această viaţă, să-şi încălzească şi întărească sufletele lor, la poalele acestor altare sfinte, cari le-au înfiltrat, alimentat şi păstrat, în suflet, acest patrimoniu.

Depănându-se astfel doririle şi speranţele noastre pe valurile agitate şi furtunoase ale trecutului nostru, am ajuns înfine ca astăzi cârma binecuvântată, să-şi înfigă ancora speranţelor în malul izbăvitor de năpăstuirile şi nedreptele asupriri ce a trebuit să le îndure neamul nostru îndecursul istoriei prea dureroase a strămoşilor noştri iobagi veacuri dearândul.

Iubiţilor credincioşi,

Indoită însemnătate are această zi atât pentru biserică cât şi pentru neamul nostru, căci astăzi preaslăvim memoriile acelora cari prin nepreţuitele lor jertfe, au contribuit la întregirea neamului nostru subjugat şi despărţit până mai eri.

Istoria neamului nostru are fiecare pagină împurpurată de sângele vitejilor eroi ai noştri, cari şi-au sacrificat viaţa lor pentru desrobirea noastră; istoria neamului nostru are fiecare pagină udată de lacrimile mamelor ce-şi perdeau copiii lor în apărarea patriei, udată de lacrimile soţiilor ce-şi pierdeau pe iubitul lor tovarăş al vieţii lor, în răscolitele tranşeie. Istoria neamului nostru, îşi are paginile ei udate de lacrimile copilaşilor ce rămâneau desmoşteniţi în urmă, fără sprijin, fără ocrotitor.

Priviţi în jurul vostru şi veţi mai găsi încă şi astăzi mame ce nu şi-au luat încă depe feţele lor vălul negru de doliu sau soţii ce-şi plâng amarnic pe bărbaţii lor dispăruţi fără a-i fi văzut măcar în clipa vieţii lor din urmă, fără a-i fi putut mângâia, fără a le fi putut alina durerile îngrozitoare, produse de glontele sau schija obuzului duşmanilor, veţi găsi şi astăzi fecioare, surori, fraţi, copii şi copile, cari îşi plâng pe cei perduţi prea scumpi lor.

Glasul pământului udat cu sângele eroilor noştri, căzuţi pentru biruinţa destinului românesc,

acolo în tranşeele răscolite de obuzele duşmane, cari amestecară glia ţării cu sângele fiilor ei, ne strigă, ca şi noi când ţara ne va cere ca jertfe să facem la fel. Din durere şi eroism s'a plămădit înfăptuirea idealului nostru naţional.

Oare în această zi când aceşti eroi ai lepădării de sine, aceşti neasemuiţi eroi, cari au ştiut în acele momente grele a vieţii lor să nu şovăiască nici un moment, noi cei rămaşi în urmă s'ar putea să nu le aducem prinosul nostru de recunoştinţă? Poate oare cineva din noi, gândindu-se la acel mare sacrificiu al lor, să rămână rece şi nepăsător? Cred că nici unul, ba din contră an de an în această zi din vârfurile munţilor, din văi şi din câmpii, dela Nistru şi până la Tisa, dela Dunăre şi până în depărtatul Maramureş, toată suflarea românească ce se bucură îndeajuns de sacrificiul lor, le aduce pios omagiu de recunoştinţă tuturor vitejilor eroi ai neamului nostru. Sărbătoarea zilei eroilor, coincide fericit cu Înălţarea Domnului. Ea departe de a deveni cândva banală sau ceva obişnuit prin prea deasa ei sărbătorire şi aniversare în fiecare an, ea devine din contră din ce în ce mai mult o zi de tot mai mare însemnătate, deoarece generaţiile viitoare, vor vedea din faptele noastre cum am ştiut noi să proslăvim pe aceşti eroi ai lepădării de sine, pe aceşti eroi pe cari biserica noastră dreptmăritoare îi pune alături de sfinţii săi, ca şi ei atunci când ţara îi va chema să-şi facă datoria, să şi-o facă aşa cum trebue. Cultul eroilor neamului nostru, nu trebue să dispară chiar niciodată, căci în acest caz piloţii pe cari se reazimă construcţia noastră etnică ar slăbi iar tot ce înaintaşii au câştigat prin atâtea jertfe, s'ar risipi şi prăbuşi îndată.

Ce credeţi iubiţilor credincioşi, cât de amară ar fi durerea vitejilor arcaşi de odinioară a lui Ştefan cel Mare, a lăncerilor curajoşi şi a lui Mihai Viteazu, a dorobanţilor harnici ai lui Carol I şi Ferdinand I, cari au îngrăşat cu sângele lor pământul la Rovine, Plevna, Jiu, Mărăşti, Mărăşeşti şi'n atâtea şi atâtea alte locuri memorabile, dacă noi i-am da uitării.

Ce ar zice aceşti neasemuiţi eroi ai noştri, cari au contribuit prin sacrificiul vieţii lor la zidirea panteonului statului nostru, la întregirea noastră a tuturor, dacă noi cei ce beneficiăm şi ne bucurăm îndeajuns de jertfa adusă de ei, dacă noi din contră neinvocându-le memoriile şi numele lor, am rămâne nepăsători faţă de ei? S'ar răsuci în mormânturi şi n'ar avea odihnă acolo, până ce urgia divină s'ar năpusti asupra noastră şi le-ar răsbuna.

Măreaţă deci trebue să fie această aniversare, sărbătoarea sărbătorilor şi praznic praznicilor. Cu toţii, tânăr şi bătrân, indiferent de religia noastră, toţii în cari mai pulsează sânge de român, avem sfânta datorie de a nu le uita cultul şi veneraţia lor perpetuă, căci în angrenajul vieţii noastre, absorbiţi de atâtea griji mărunte absorbiţi de zilnicile noastre greutăţi şi necazuri, noi toţi trebue să ne ridicăm peste ele, ca să simţim cu atâta putere şi sinceritate acest cult şi astfel să ştim să le plătim întregul nostru tribut de recunoştinţă şi patriotism.

Mormintele lor, după cum am mai afirmat-o şi altă dată, trebue să fie pentru noi altare sfinte de închinare şi proslăvire, altare unde să ne întărim sufletele, să le încălzim şi oţelim când vor şovăi în viaţa noastră de aici de pe pământ.

Şi acum iubiţilor credincioşi, când nu mai este atâta jale la noi în casă, ca atunci când aceşti eroi ai lepădării de sine au trebuit să aducă ca preţ al desrobirii şi eliberării noastre, viaţa lor scumpă şi dragă, acum când doina românului nu mai răsună duios pe aceste plaiuri, ci plină de veselie şi mulţumire, armonică şi veselă ca şi sufletele celor ce o rostăsc, se cuvine ca să mergem acolo unde sub lutul greu al cimitirelor, aceşti eroi ai abnegaţiei îşi dorm somnul de veci, să mergem cu toţi acolo să ne transpunem gândurile noastre şi astfel să înălţăm la Cel atotputernic rugi fierbinţi pentru cei ce s'au sacrificat pentru desrobirea şi unitatea noastră. Şi îndeosebi acum când totul este înverzit şi înflorii, să mergem să le facem cununii şi ghirlande din florile recunoştinţei, ca apoi să le aşezăm spre vecie pe mormintele lor împrăştiate pe tot întinsul acestei ţări binecuvântate de veacuri.

O lacrimă fierbinte şi ei vor fi fericiţi acolo unde sunt, că nu s'au sacrificat degeaba! Eroii noştri n'au murit, ei trăiesc prin cunoştinţele noastre şi amintirea lor va fi neperitoare, atâta vreme cât suflarea românească va dăinui pe aceste plaiuri.

Eroi au fost şi o să mai fie, în veci cât va dăinui neamul românesc pe aceste scumpe meleaguri.

Fie'n veci binecuvântată memoria eroilor neamului nostru! Amin.

Pr. Petru Toma.
Secretar eparhial.

Concurse

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum şi pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în protopopiatul Făgetului cu sediul în Făget.

Recurenţii la acest post au să dovedească, că au cvalificaţiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului naţional bisericesc din 1888.

Beneficiile: împreunate cu acest post sunt:

1. Dela parohia centrală.

a) Două sesiuni parohiale.

b) Casă parohială cu intravilan.

c) Birul şi stola uzitată.

2. Din fondul protopresbiteral ort. rom. al Făgetului:

d) Locuinţă şi pământ (porţiune canonică) în extenziunea după cum se află în natură.

e) Birul protopresbiteral dela preoţi conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric" care în prezent este de 100 lei anual de preot.

f) Tausalul pentru spesele cancelariei protopresbiterale în suma votată an de an de către Adunarea protopresbiterală.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noui arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-şi dea consimţământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretenţiune materială.

Reflectanţii la acest post, având binecuvântarea P. S. S. Episcopului şi învoirea Consiliului eparhial îşi vor înainta cererile lor însoţite de documente autentice despre cvalificaţia şi ocupaţia lor de până acum, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs în „Foaia Diecezană".

Făget, din şedinţa Consiliului protopopesc ţinută la 12 Aprilie 1940.

Preşedinte:

Pr. Ioan Muntean. *Petru Lascu.*

adm. protopresbiteral. 3—3 Not. cons. protopopesc.

Nr. 2299 Bex 1940.

Se aprobă şi se dă spre publicare în „Foaia Diecezană".

Caransebeş din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 9 Maiu 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† VASILE **Prot. R. G. Ancuşa.**

In baza ord. Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 474 B ex 1940 din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen dela 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la **parohia** de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a preotului Pavel Magdescu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. şi 48 s.j. p.

2. Venitele stolare uzitate specificate în procesul-verbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.

3. Nefiind casă parohială, consiliul parohial pune la dispoziţia viitorului preot o casă corespunzătoare, până la zidirea unei noui case parohiale.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele pastorale şi preoţeşii, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă Evelina Magdescu are drept la chiria pentru casă parohială 6 luni, iar la venite un an începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare, consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Mehadiei întrucât vor avea:

1. Cvalificaţiunea recerută pentru parohiile de clasa II-a.

2. Invoirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Din considerare la posibilitatea unei eventuale noui arondări a parohiilor şi a fixării din nou a sesiunilor parohiale, pentru fiecare parohie, parohul ales va trebui să-şi dea consimţământul la aceste schimbări fără a formula vreo pretenţie materială.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încuviinţare a Prea Onor. Oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Jupalnic, din şedinţa Consiliului parohial ţinută la 17 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:

Pr. Alexandru Nicoliciu. *Ion Dăiescu.*

adm. paroh. 3—3

In conţelegere cu mine: *Iosif Câmpianu.*

protopresbiter.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 709 B ex 1940, din 23 Februarie 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia **Petroşniţa**, de clasa III-a, din comuna Petroşniţa protopresbiteratul Caransebeşului, devenită vacantă de pe urma abzicerii preotului Remus Suru.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială la extenziunea de 37 jug.

2. Birul parohial uzitat.

3. Veniturile stolare uzitate.

4. Nefiind casă parohială de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă renumeraţie.

Cei ce doresc să ocupe acest, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa III precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Petroşniţa, prin Prea. Onor. Oficiu protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onoratului Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Petroşniţa din şedinţa consiliului parohial ţinută la 7 Aprilie 1940.

Preşedinte: Secretar:

Pr. Victor Suru. *Iovanovici Simion.*

adm. paroh. 3—3

Nr. 146/940.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş, la 22 Aprilie 1940.

Pr. Isaia Suru adm. protopopesc.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. **Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş**

Anul LV

Caransebeş, 16 Iunie 1940

CENZURAT.

Nr. 2

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeşului

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manus... iar b... „Tip...

APARE DUMINECA

înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concursa edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

P. S. Episcop Dr. Vasile Lazarescu ales episcop al Timişoarei.

Marele Colegiu electoral pentru alegerea de episcop al Timişoarei a ales Miercuri, în 12 Iunie 1940, cu o impresionantă majoritate de 146 voturi pe P. S. nostru părinte de episcop al nouînfiinţatei eparhii a Timişoarei.

In urma acestui rezultat P. S. Sa a fost declarat ales.

Fără îndoială, votul care a onorat pe P. S. Părinte episcop al Caransebeşului, onorează în egală măsură scaunul nostru vlădicesc de aici, de unde a plecat acum douăzeci de ani şi cel dintâiu patriarh al României. Dar onoarea ce încununa ca mâine fruntea celui dintâiu episcop al reînfinţatei episcopii a Timişoarei reflectă în ochii sufletului nostru durerea despărţirii.

P. S. Episcop Dr. VASILE LAZARESCU.

P. S. Episcop Dr. Vasile Lazarescu, ales deunăzi să ilustreze scaunul vlădicesc al Timişoarei, în răstimpul celor 6 ani şi mai bine de arhipăstorire, ni-a cucerit inimile şi dragostea ne-a înlănţuit-o în jurul persoanei P. S. Sale, de părinte bun şi iubitor.

Ca acelui personaj legendar şi nouă astăzi în timp ce un ochiu ne râde, celalalt ne plânge. Şi noi suntem mândri că am dat Timişoarei pe cel dintâiu episcop după reînfinţarea episcopiei, dar suntem sufleteşte îndureraţi că preabunul nostru Arhipăstor ne părăseşte...

In drumul ascensiunii P. S. Sa duce odată cu esperienţa unei alese păstoriri şi mângăerea vecinătăţii noastre în care alinăm tot regretul despărţirii. Şi încă ceva, conştiinţa unităţii Banatului şi în cele religioase, pe care alegerea P. S. Sale o defineşte atât de clasic.

Intru mulţi ani, Stăpâne!

Sărbătorirea I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Acum douăzeci de ani, când soarele dreptăţii răsărea şi deasupra orizontului nostru românesc, se alegea în Sibiu în mijlocul unei frenetice bucurii mitropolitul Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului în persoana profesorului seminarial Dr. Nicolae Bălan.

Cine cunoaşte trecutul poporului românesc de aici înţelege de ce evenimentul bisericesc dela Sibiu a luat asemenea proporţii.

Fiul preotului năsăudean crescut în mediu curat, românesc şi ortodox, a agonisit în şcoalele prin cari a trecut tot ce a putut contribui la desăvârşirea unui caracter integru de intelectual de rasă.

Incă de pe băncile şcoalei spiritul ager, diriguit de o caldă inimă românească, s'a impus pretutindeni, desvelind capacităţi de mare anvergură. Iar ca profesor nu s'a restrâns numai la marginile catedrei ci a pus baza unor înjghebări, cari — ca Revista teologică — au fost menite ca hrană aleasă tuturor românilor.

De aceea s'au îndreptat acum douăzeci de ani toate privirile româneşti asupra profesorului seminarial dela Sibiu, care înjghebase în jurul modestei catedre o vatră de spiritualitate ortodoxă şi românească, în care dospeau nădejdi de viitor norocos.

Şi nu s'a înşelat nimeni.

Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan a reuşit să creieze în Sibiu, în jurul sfântului lăsământ al lui Şaguna, un centru de afirmare ortodoxă, prin cuvânt şi faptă.

Iată pentruce găsim fericit prilejul pe care organizatorii sărbătoririi I. P. S. Sale îl ofer tuturor românilor din Transilvania şi Banat.

Iată pentruce suntem şi noi bănăţenii cu inima alături de I. P. S. Sa, care în toate ocaziile ni-a fost părinte ocrotitor.

Intru mulţi ani Inalt Prea Sfinţite Nicolae!

Peripeţiile unor finanţe.*)

V.

Trecem acum la domeniul eparhial din comuna Dezeşti de 608 jugere 788 st. □, cumpărat în anul 1891 cu preţul de 19.000 florini.

In cadrele reformei agrare primul pas a fost că o parte din acest domeniu au dat-o în arendă delegaţii satului pe anul economic 1920/1921 şi anume 230 jugere de pământ arător cu arenda bagatelă de 1519 lei.

Arendarea aceasta s'a făcut cu ocolirea episcopiei şi în paguba fondurilor diecezane. De aceea Consistorul eparhial, bazat pe dispoziţiunile în vigoare, n'a recunoscut pe altcineva de îndreptăţit să hotărască arendarea forţată, decât numai Comisiunea judeţeană, cerând anularea celor ce s'au făcut în mod ilegal la faţa locului.

Comisiunea judeţeană, dând loc cererei, a dispus o nouă arendare, ce avea să se facă în prezenţa agronomului regional.

Delegaţii comunei Dezeşti, dorind să ajungă cât de grabă la pământ, au cerut în anul 1921 sinodului eparhial parcelarea domeniului şi vinzarea lui celor îndreptăţiţi în baza legii referitoare la reforma agrară.

Sinodul eparhial cu concluzul luat în anul 1922 a învitat Consistorul, să nizuiască a ajunge cu delegaţii comunei Dezeşti la învoială încă înainte de desbaterea cauzei la Comisiunea agrară.

Conformându-se Consistorul eparhial acestui concluz sinodal, după multe tratative pe care le-a avut protopopul Bocşei Mihail Gaşpar la faţa locului cu cei în drept, în sfârşit s'a ajuns la înţelegere, încheindu-se la notarul public din Bocşa-montană 160 contracte de vinzare şi cumpărare referitor la 578 jugere 850 stp., care pământ s'a vindut în total cu 476.758 lei.

Consistorul eparhial a aprobat în 4 Ianuarie 1922 aceste contracte, autorizând pe protopresbiterul locului să ceară la Comisiunea de ocol scutirea integrală a domeniului de expropriere, respectiv să prezinte comisiunei contractele clauzulate, spre aprobare şi deoarece asupra domeniului a fost intabulat dreptul de expropriere în favorul statului, s'a făcut intervenţie la Ministerul de agricultură şi domenii, ca apreciind motivele invocate, să ridice intabularea de pe domeniul din Dezeşti, luând cu aprobare la cunoştinţă vinzarea pământului în parcele.

Impotriva hotărîrei, pronunţate de Comisiunea de ocol pentru expropriere din Bocşa-montană, cu privire la validarea contractelor de vin-

*) Vezii Nrii 10, 14, 16 iş 21 din 1940.

zare şi cumpărare, încheiate între eparhia noastră şi sătenii cultivători de pământ din Dezeşti, au făcut apeluri atât agronomul regional, în interesul Casei centrale a împroprietărirei, cât şi un econom din Dezeşti.

Deliberând Comisiunea judeţeană de expropriere asupra acestor două apeluri le-a respins, confirmând în întregime hotărârea comisiunei de expropriere cu menţiunea, că vinzarea suprafeţei de 310 jugere, făcută în favorul comunei politice Dezeşti, se validează condiţionat, ca acea suprafaţă să fie şi să rămână destinată în întregime de păşune comunală. Apoi a confirmat cu totul hotărârea Comisiunei de ocol cu privire la exproprierea celor 16 jugere 400 stp. făcută pentru cauză de utilitate publică şi a celor 6 jugere din aşanumitul „Ueberland cel mare“, situat în apropierea satului, adecă exproprierea întregului teren din domeniu, ce a mai rămas în proprietatea Consistorului diecezan în urma vinzărilor individuale, făcute către săteni şi către comuna politică.

Rezultatul acestor vinzări a fost, că domeniul s'a desfinţat, trecând în mâinile celor îndreptăţiţi în urma cumpărărilor, respectiv a exproprierii făcute pe baza legii reformei agrare.

Urmează să ne ocupăm de al treilea domeniu al eparhiei.

Acel domeniu e situat în comuna Visag din plasa Lugojului şi a fost cumpărat cu 120.000 florini, aparţinându-i aproximativ 2000 jugere de pământ arător, livezi, păşune, fânaţe şi pădure împreună cu un castel, ridicat în mijlocul unui parc bine îngrijit şi cu diferite edificii economice.

Pământul nu forma un singur complex, ci era situat aproape în toate ţinuturile comunei şi anume în câteva parcele mai mari şi în o mulţime de parcele mici de câte 1-7 jugere, răsfirate printre pământurile locuitorilor comunei.

Aceste parcele răsleţe se numiau „vacanturi“ şi cauzau multe neplăceri şi supărări în urma faptului, că vecinii mereu ocupau din pământ, încât trebuea să stai cu ei tot la judecată.

Neajunsurile din jurul acestor parcele mărunte au determinat episcopia să le vindă împreună cu câteva parcele mai mari, greu de controlat, rămânându-i numai cele de tot mări, ce se puteau mai uşor administra.

Cum însă reflectanţii nu dispuneau de parale li s'a făcut înlesnirea de a plăti preţul de cumpărare în curs de zece ani, în zece rate anuale egale pe lângă o dobândă corespunzătoare timpului de atunci. Şi ca să se facă posibilă cumpărarea de pământ şi ţăranilor săraci, acestora li s'a fixat mai în urmă termenul de plată a preţului în 20 rate anuale, consecutive plus dobânda cuvenită.

Cu toată înlesnirea aceasta se făcea foarte greu încassarea ratelor scadente din pricina, că ţăranii erau peste măsură de îndatoraţi.

Schimbându-se însă referinţele valutare în cursul războiului în favorul ţărănimei, care ajunsese să-şi valorizeze bine productele agricole, cumpărătorii au ajuns în situaţia avantajoasă de a împăca preţul de cumpărare chiar dacă nu erau ratele scadente.

Intrebându-ne ce a fost parcelarea şi vinzarea aceasta de pământ, trebue să răspundem în limba timpului de astăzi, că aceea ce a făcut eparhia noastră acum 45 de ani n'a fost alta decât: *reforma agrară*, a cărei notă caracteristică era întărirea clasei ţărăneşti.

Aşadară eparhia Caransebeşului a făcut reformă agrară într'un timp, când mulţimea nu ştia ce este această reformă, de care se ocupau pe atunci numai cei ce studiau ştiinţele sociale şi preconizau această reformă în interesul masselor, care interes nu era prea băgat în seamă de latifunduarii cu extensiuni mari de pământ.

Ca în comuna Dezeşti, aşa şi în Visag a încercat eparhia să ajungă cu cei în drept la înţelegere, pentru a evita punerea în curgere a procedurii greoaie de expropriere. S'au aflat însă câţiva locuitori, cari au sfătuit obştea să nu încheie nici un acord, ci să urmeze calea legii, ceea ce s'a şi făcut.

Până ce am ajuns să ştim cât s'a expropriat în mod definitiv din acest pământ au trecut ani de zile, desfăşurându-se procedura cu mare încetineală astfel, că nici până în zi de astăzi n'a ajuns eparhia în posesiunea hârtiilor de stat, ce reprezintă preţul de despăgubire pentru pământul expropriat.

După ce s'au făcut mai multe descinderi la faţa locului şi s'au apelat hotărârile aduse, după ce am întâmpinat diferite greutăţi, pe care le-am înlăturat şi după ce s'au executat pe teren lucrările tehnice, fiind epuizate toate căile de atac posibile, s'au expropriat în mod definitiv: 946 jugere pământ arător şi păşune şi 47 jugere pădure total 993 jugere, lăsându-se neexpropriat intravilanul din mijlocul comunei de peste 7 jugere pe care era zidit castelul, 100 jugere pământ arător şi fânţe situate în ţinutul „Toran“, pe care pământ se află o casă de locuit şi un mare edificiu economic.

După unele dificultăţi ce se iviseră s'a fixat preţul de desdaunare în suma de 537.467 lei, rămânând ca prin o procedură specială să se preţuiască şi complexul de pădure expropriat în extindere de 47 jugere.

In nex cu reforma agrară, executată în Visag, amintesc cauza zidirii bisericii noastre din acea comună.

Edificiul bisericii celei vechi din Visag amenința siguranța credincioșilor, de vreme ce ne mai prinzând nici cuile în lemnul bârnelor putrede, scândurile desprinse de pe boltitură atârnau în aer, iar zidul iconostasului se aplecase către naia bisericii, pregătindu-se de prăbușire.

Pe de altă parte răufăcători au dat foc în revoluția din anul 1918 castelului, prefăcând această clădire în ruină.

In lipsă de fonduri parohia nu era în stare să-și edifice o biserică din temelie. De aceea s'a ivit ideea, ca să se parceleze și să vindă intravilanul de peste 7 jugere, rămas neexpropriat, și pe intravilanul cel mai potrivit, obținut din această parcelare să se zidească o biserică nouă cu ajutorul episcopiei.

Chiriarhul Iosif, luând cunoștință despre felul proiectat de a se edifica biserica, și-a dat consimțământul, ca zidurile bisericii celei noui să se ridice în bună parte din ruinele castelului.

Astfel a fost posibil, ca în primăvara anului 1931 să se pună piatra fundamentală în cadrele unei sărbări înălțătoare.

Terminându-se biserica cu ajutorul brațelor de muncă ale credincioșilor, ba chiar a copiilor de școală, a fost sfințită în Dumineca Floriilor din anul 1932 cu fastul cuvenit.

De încheiere recapitulez rezultatul final al vinzărilor resp. exproprierilor făcute din cele trei domenii, și anume s'au expropriat în Marghita-mare 700 jugere, s'au vindut resp. expropriat în Dezești 600 jugere 1250 stp. și s'au expropriat în Visag 993 jugere de pământ dupăce aici înaintea exproprierii se vinduseră în parcele vreo 850 jugere.

Din cele 3500 jugere de pământ au rămas eparhiei după expropriere: 136 jugere 583 stp. în Marghita și 207 jugere în Visag.

Aurel Moacă.

Rolul preoțimii ortodoxe în viața poporului român din Transilvania.

(Continuare)

III.

In prima perioadă și până târziu într'adoua ceice doreau să se preoțească învățau a scrie și a ceti Psaltirea, Apostolul și Evanghelia, a cânta cântările bisericești din Octoih și din Minee și a săvârși ritualul bisericesc și Sfintele Taine din Liturghier și Molitvelnic, dela preoții și călugării mai bătrâni și mai cărturari, sau chiar și dela cantorii și dascălii sau crâsnicii bisericii. Mitropolitul Atanasie la 1700 pretindea candidaților de preoție să'ntrunească următoarele condițiuni: „Diecii cari vreau să se preoțească să aducă carte dela protopop și să știe Psaltirea de înțeles și glasurile și toate tainele bisericii, și până nu va fi la mitropolie 40 de zile, până atunci vlădica să nu-l preoțească; și popor să-i caute protopopul, căruia trebuie să-i dea o piele de vulpe [1])".

Soborul cel mare al Mitropoliei Bălgradului, ținut la 14 Sept. 1700, căruia i s'a adus înainte spre aprobare acest „canon" al mitropolitului Atanasie, fiind de părerea că prea sunt grele condițiunile impuse candidaților de preoție, i-a adus următoarea „modificare": „Sinodul arată că se cere prea mult dela candidații cari nu sunt inițiați în științele teologice, cele adânci, să știe Saltirea de înțeles, deoarece (P) Saltirea e o carte despre al cărei înțeles în multe locuri, se dispută până astăzi și nu se învoiesc nici cei mai ascuțiți Teologi [2])". Inițiați în neștiințele teologice cele „adânci" și teologi „ascuțiți" puteau fi pe acele vremuri numai cei ce frecventau școalele ungurești ori săcuești, de cari nu se prea apropiau ai noștri, din motive lesne de înțeles, ori vreun preot sau călugăr din neam boeresc, căruia îi va fi dat mâna să se cultive la vreuna din vestitele mănăstiri ale Athosului.

Până aproape în zilele noastre, preoția se moștenea din tată'n fiu, „în acest caz mai totdeauna tata era și dascălul fiului său, care se pregătea pentru a fi nu peste mult păstorul sufletesc al creștinilor din satul său sau în satele vecine [3])".

Partea cea mai mare a preoțimii s'a ridicat din mijlocul poporului, dintre iobagii mai înstăriți, cari puteau suporta ceva mai ușor cheltuelile cu instrucția, la vreun preot sau la vreo mănăstire, a fiilor lor dornici de darul preoției.

In anumite timpuri, când regii și principii maghiari aveau nevoe de sprijinul Voevozilor români din Principate, contra vreunui dușman temerar, preoțimea română era scutită de dijma și robotele împovărătoare ce apăsau atât de neomenos umerii iobagilor. Așa de pildă principele Apafi, reînnoind ordinul dat la anul 1676 și altele date mai înainte de principii și regii maghiari, la 5 Iunie 1682, poruncește arândașilor și dișmașilor „să nu îndrăsnească pe preoții cei românești a-i

1) Documente istorice, fără arătare de autor (Laurean), Vienna 1850, p. 169.
2) Idem, p. 174.
3) Ștefan Meteș, op. c. p. 499.

strânge la darea dişmelor", căci vor fi aspru pedepsiţi în „cât va fi şi altora pildă de a mai vătăma Mărirea noastră [4])".

Ca să scape de povara dijmelor şi a robotelor mulţi ţărani iobagi, cu carte, se făceau preoţi, bine înţeles după ce mai înainte se răscumpărau „dela iobăgie prin o plată în bani, dată domnului de pământ, ca bunăoară iobagul Iuon Oltean din Hopârta (1760) cu 60 florini şi popa Ştefan din Tilişca cu cei 3 fii (1667) pentru 115 florini [5])".

Cu toată răscumpărarea făcută, amăsurat hotărîrii dietei ţinută la Alba Iulia în Mai 1639 „fiul preotului care a fost iobag de origine" rămâne „tot iobag [6])".

Unii dintre iobagi îşi făceau feciorii preoţi, dar învăţătura necesară le-o dădeau numai după hirotonire, la vreun preot sau călugăr, iar cei mai bine situaţi aduceau chiar în casa lor câte un călugăr învăţat, care iniţia pe proaspătul hirotonit în cele ale preoţiei, precum se poate constata acest lucru dintr'o scrisoare, datată înainte de 12 Oct. 1685, a „popii Lupu şi fratele nostru, cu protopop den Moisei" (Maramureş) către oraşul Bistriţa, pentru „acest călugăraş al nostru (din mănăstirea Humor) ce ne este dascăl şi şeade în casa noastră de ne învaţă un fecior al nostru ce este popă [7])".

Făcându-se abuz cu hirotonirea iobagilor fără carte, dieta din Alba Iulia prin art V. dela 1642, se vede nevoită a „interzice vlădicilor români a mai sfinţi preoţi dintre iobagi cari nu ştiu scrie; dacă s'ar mai întâmpla astfel de caz, sub orice pretext, vlădica e ameninţat cu pierderea oficiului, iar celor sfinţiţi mai dinainte să li se ia numai decât darul preoţiei şi să fie daţi în mâna domnilor feudali, căci altfel vlădica va lua aceaş pedeapsă [8])".

Preotul Gh. Cotoşman.

(Urmează)

4) Meteş, op. c. p. 462.
5) Idem. p. 491.
6) Erdelyi országgyülési emlékek vol. X p. 220, după Dr. I. Lupaş, Istoria Românilor Ardeleni, p. 87.
7) Hurmuzaki, Documente privitoare la istoria Românilor XV, p. 1398-9 Nr. 2574, cf. Meteş, op. c. pag. 458.
8) Dr. Ioan Lupaş, op. c. pag. 87.

Toţi bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Raport

despre activitatea secţiei muzicale F. N. S. a studenţilor dela Academia Teologică din Caransebeş, în cursul anului şcolar 1939—40.

Secţia muzicală a Cohortei studenţeşti dela Academia teologică din Caransebeş, întemeiată conform regulamentului F. N. S. având preşedinte pe Prof. Constantin Vladu, a desfăşurat în decursul acestui an o bogată activitate.

In afară de răspunsurile la liturgii date aproape în fiecare Duminecă în Biserica Catedrală din Caransebeş, corul studenţilor a concertat şi şi-a dat concursul, în repeţite rânduri:

Cu ocazia comemorării Mitropolitul Andrei Şaguna, în 30 Noemvrie 1939 s'au executat următoarele:

Imnul regal. Vorobchievici: *Ţie*, Bethoven: *Imn către noapte*, Cunţan: *La mormântul Marelui Andrei*, Vidu: *Dumnezeule*, Porumbescu: *Adusu-mi-am aminte.*

In cadrul serbărilor desfăşurate în istorica zi 1 Decemvrie 1939, corul a executat *„Corul din opera Ernani"* de Verdi.

Cohorta F. N. S. a acestei Academii a organizat în 17 Dec. 1939 un concert de colinde, sub Inaltul patronaj al Prea Sfinţiei Sale Dr. Vasile Lazarescu, desfăşurat în sala teatrului „Luna" din localitate. Program: G. Dima: *La nunta din Canna*, T. Popovici: *Florile dalbe*, Praţia: *Trei Crai*, T. Popovici: *Veniţi iubiţi fraţi*, T. Popovici: *Mare minune*, T. Popovici: *Mântuire ne-a sosit*, Vidu: *Seara mare*, Vidu: *Colinda mamei*, Vidu *Colinda fetei.*

La acest concert a participat D. Ministru Ţoni şi membrii congresului învăţătoresc din ţinutul Timiş.

Din prilejul Adunării eparhiale în 31 Martie 1940 după Sf. Liturgie, s'a organizat un concert religios cu următorul program: Vidu: *Dumnezeule*, Dima: *Cu trupul* (cor cu solo de bas, cântat de stud. Lugojan din anul I). Porumbescu-Dima: *De tine se bucură*, Vorobchievici: *Iehova.*

Domnul Ministru Dr. Titus Popovici membru al Adunării eparhiale, plăcut impresionat de succesul concertului, a dăruit pe seama Corului suma de 10.000 Lei, iar solistului stud. Lugojan suma de 5000 Lei, sub titlul de ajutor.

In Vinerea Patimilor: La punerea în mormânt şi Prohodul Domnului întregul serviciu divin a fost cântat de Corul Cohortei. La fel şi la Inviere.

In urma succesului la aceste servicii divine, Prea Sfinţia Sa Dr. Vasile Lazarescu şi-a esprimat dorinţa ca atât în Duminica învierii la Liturgia Arhierească cât şi Luni — ziua a doua — să cânte Corul Cohortei, care a răspuns cu mult elan la dorinţa Prea Sfinţiei Sale, contribuind, aşa, la înălţarea sufletească a credincioşilor şi dând cuvenită măreţie sărbătorilor.

Cu ocazia pelerinajului făcut de Div. F. N. S. Cluj la Alba-Iulia în ziua de 21 Mai 1940, Cohorta F. N. S. a studenţilor teologi din Caransebeş a luat parte activă cu următoarele coruri: Drăgoi: *La hotare*, Velceanu: *Mândră ţară e Banatul*, Costescu: *Până când*, Velceanu: *Seara pe la noi.*

Tot Corul Academiei noastre a dat răspunsurile la Liturgia săvârşită cu această ocazie în Catedrala Unirii.

Ca preşedinte al acestei secţii, ţin să accentuez că, Corul nostru la toate ocaziile s'a prezentat în mod demn, ridicând prestigiul Academiei noastre de teologie.

Caransebeş, la 3 Iunie 1940.

Preşedinte: *Prof. Constantin Vladu.*

Raportul secţiei ştiinţifice din F. N. S. dela Academia teologică, Caransebeş, pe anul şcolar 1939—40.

La Academia noastră teologică, secţia ştiinţifică şi-a început activitatea, în cadrele F. N. S., imediat după depunerea juràmântului (24 Ianuarie 1940) sub conducerea D-lui Prof. Dr. Petru Rezuş.

Această secţie a fost organizată, în conformitate cu dispoziţiile în vigoare şi cu studiile teologice ce se predau la această Academie, în două subsecţii:

1. *Subsecţia exegetică-istorică*, la care aparţin profesorii de specialitate: Protopr. Dr. Zeno Munteanu, Presb. G. Cotoşman, Diac. Dr. Mircea Chialda şi

2) *Subsecţia sistematică-practică*, la care aparţin profesorii de specialitate: Protos. Dr. Laurenţiu Busuioc, Presb. Dr. Petru Rezuş, Presb. Iova Firca, Pres. Dr. Tr. Coşeriu, Presb. Oct. Tursa.

După prealabile discuţii, în şedinţele ordinare ale secţiei, s'a fixat un ciclu de conferinţe, cu subiecte alese cât mai fericit, dintre care, până acum, s'au ţinut următoarele:

1. Prof. Dr. Petru Rezuş, Crăciunul Românesc, în 17 Decemvrie 1939.

2. Studentul Gh. Mitrică, Despre principiile primatului papal, în 3 Martie 1940.

3. Studentul I. B. Mureşan, Slovari caransebeşeni, în 10 Martie 1940.

4. Studenta Elvira Câmpianu, Brătescu-Voineşti, moralizator, în 24 Martie 1940.

5. Studentul I. Dumitrescu, Naţionalism şi cosmopolitism, în 1 Aprilie 1940.

6) Studentul I. Surducan, Boalele Banatului, în 12 Mai 1940.

Toţi studenţii au primit îndrumări ştiinţifice, cu privire ca metodă şi sistem, în orele de lucru ale secţiei, dela prof. preşedinte Dr. Petru Rezuş, pentru îndrumări speciale, la fiecare subiect de conferinţă, studenţii se adresează profesorului de specialitate.

Profesorul preşedinte al secţiei ştiinţifice stă la dispoziţia studenţilor pentru ori ce îndrumări, ce privesc bunul mers al acestei secţii.

Secţia ştiinţifică a lucrat, în decursul acestui an şcolar, în deplină armonie cu secţia muzicală dela Academia noastră cu care a dat deplin reuşite concerte religioase: Concert de colinde în 17 Decemvrie 1939 şi Concertul religios, din 31 Martie 1940.

Toţi studenţii secţiei au luat parte efectivă la prima manifestare a F. N. S. Div. Cluj: escursia aranjată în 21 Mai 1940 la Alba-Iulia.

Nuă orânduire a vieţii strămoşeşti şi-a aflat astfel serioasă întemeiere şi rodnică activitate şi la Cohorta F. N. S. Caransebeş, ceeace ne îndreptăţeşte să ne continuăm cu încredere munca, începută sub atât de înalte auspicii.

Sănătate!

Prof. Dr. Petru Rezuş
preşedintele secţiei ştiinţifice.

La telegrama omagială trimisă de P. S. Părinte Episcop Vasile Majestatea Sa Regele nostru Carol a binevoit să răspundă, tot telegrafic, următoarele:

Mulţumirile mele pentru caldele urări
Sănătate
CAROL R.

ŞTIRI

Hirotonire. Saptămâna trecută a fost hirotonit întru preot pe seama parohiei Ferdinand candidatul de preoţie *Ioan Racoveanu*, colaborator mai nou la Foaia Diecezană.

Ziua de 8 Iunie, care a marcat încheierea primei decade de glorioasă domnie a M. S. Regelui Carol II, s'a serbat cu multă însufleţire în oraşul nostru. In prezenţa reprezentanţilor tuturor autorităţilor, a şcoalelor şi a tineretului străjeresc P. S. Părinte Episcop Vasile a oficiat un serviciu divin, pontificând în asistenţa unui mare sobor de preoţi şi diaconi. Enumerând realizările domneşti ale M. S. Regelui în toate domeniile vieţii noastre româneşti, P. S. Părinte a arătat în ce chip M. Sa a fost protector ales al sfintei noastre Biserici. Dela o sărbătorire în stil mai mare M. Sa a abstat cu nu gest într'adevăr majestuos.., fiecare din noi, muncind în tăcere, fără reclamă, aducem cel mai bineplăcut omagiu Majestăţii Sale Regelui nostru. In faţa bisericii a rostit o impresionantă cuvântare maiorul S. Dragulescu, arătând grija M. Sale Regelui pentru oştire şi tineret, pavăza de mâne a ţării.

A urmat defilarea străjerilor, iar seara retragerea cu torţe.

Sărbătorirea I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan. La praznicul Pogoririi Duhului Sfânt se sărbătoreşte în Sibiu I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan din prilejul împlinirii a 20 ani de arhipăstorire. Ne asociem la bucuria celor cari au aflat de bine să cinstească asemenea ocazie, dorind sănătate şi păstorire îndelungată şi rodnică I. P. S. arhiepiscop şi mitropolit Nicolae!

Arhimandrit nou. Sfântul Sinod în şedinţa sa de Luni 10 Iunie a. c. a aprobat ridicarea la rangul de arhimandrit a Prea Cuvioşiei Sale Păr. protosincel *Dr. Laurenţiu Busuioc*, profesor la Academia noastră teologică. Ne bucură mult această distingere, deplin meritată a valorosului profesor, colaborator al nostru!

Alegerile de episcopi. In zilele de 11, 12 şi 13 Iunie a. c. s'au făcut alegerile de episcopi din Huşi, Timişoara şi cea de mitropolit al Bucovinei. Au fost aleşi: la Huşi P. S. Grigorie Leu al Argeşului, *la Timişoara P. S. Vasile al nostru*, iar la Cernăuţi P. S. Tit Simedrea al Hotinului.

La examenul de cvalificaţie preoţească din sesiunea aceasta s'au prezentat şase candidaţi cari toţi au fost declaraţi reuşiţi.

Mulţumită publică. „Subsemnatul conducător al oficiului parohial ort. rom. din Ferdinand, esprim pe această cale mulţumirile mele, D-lui director al Uzinelor Ferdinand, *Eugen Pucerea*, — care cu adevărat se poate numi ctitorul bisericii de acolo, căci dânsul a grijit a se face încasările dela muncitori şi sub directa sa răspundere a ordonanţat toate plăţile cu zidirea ei — iar acum o înzestrează cu diferite odoare. Intre daniile d-sale mai recente amintesc sf. evanghelie, cumpărată din al său, cu suma de 6000 lei.

A creiat un fond pentru ajutorarea copiilor orfani, care astăzi se ridică la suma de 100.000 lei şi din al său îi ajută în nenumărate rânduri.

In săptămâna trecută a dăruit suma de 500 lei pentru a fi distribuită unor copii orfani.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească aceste danii! *Pr. Petru Toma.*

Pentru cartea I. D. au mai contribuit: preoţii Ioan Muntean admin. prot. Făget Lei 300, Ioan Şerban Breazova 200, Coriolan Ionescu Sinteşti 200; preoţii N. Cibianu Temereşti, C. Fărăş-Bujor, T. Gherga Coşava, D. Nicoară Fărăşeşti, A. Dobrescu Jureşti, S. Băian-Margina, A. Popovici-Bucovăţ şi P. Miclăuş Bichig câte 100 lei, T. Bogdan Poeni, E. Damşa Fârdea, V. Sintescu şi V. Jic de la Sf. Mănăstire Isvorul Miron câte 50 Lei, total 1700 Lei. Suma anterioară 17.250 Lei, total general 18.950 Lei.

Pentru Muzeul eparhial ni-a trimis din nou preotul Porfir Crîsciu din Surducul-mic următoarele cărţi vechi: Octoih tipărit la 1750, liturghier — Bucureşti 1746, ceaslov — Bucureşti? (sub Alexandru Ipsilanti Voevod, episcop Grigorie), antologhion sau flori alese bisericeşti — Râmnic 1752, octoih cu catavasier — Stratimirovici (Buda 1826) în două exemplare, un Strajnic şi rânduiala proscomidiei, Buda 1814. Mulţumirile noastre harnicului preot!

„Văzut-am lumina cea adevărată...“, aşa vor fi mărturisit sufletele pe cari râvna pastorală a preotului Petru Murgoi din Visag le-a adus la calea cea bună. Aşa femeia Maria Sfercoci care a rătăcit 18 ani la sectari, pentruca în sfârşit să mărturisească pe Hristos în tinda bisericii ortodoxe strămoşeşti. Şi tot aşa Ioachim Pobega, un fruntaş al satului ai cărui străbuni căutaseră mântuire în tinda papistaşilor, la uniţi unde îi mânase foametea din 1863, dar unde nu au aflat nici măcar hrana trupească. Intreaga lui familie, de şase persoane a trecut la ortodoxie. In cei 12 ani de păstorire preotul nostru din Visag a numărat 261, citiţi douăsuteşasezeci şi una cazuri de trecere dela uniaţi... Puterea lui Dumnezeu lucrează! El să ajute celor ce revin ajutaţi de mâna salvatoare a părintelui lor sufletesc.

Italia a intrat în războiu. In 11 Iunie a intrat şi Italia în război alături de Germania împotriva Franţei şi Angliei.

Salariile preoţeşti pe luna Mai s'au ridicat dela Stat şi se lichidează în orele de oficiu.

Cărţi noui. *Volum omagial închinat I. P. S. Sale Dr. Nicolae Bălan* din prilejul împlinirii a 20 ani de arhipăstorire. Semneze diverse articole 90 colaboratori dintre cele mai alese personalităţi ale Ţării noastre.

Dr. Dimitrie Onciulescu: O încercare de catolicizare a Bucovinei. A apărut între publicaţiile Seminarului de Istoria Bisericii Române de sub direcţia d-lui prof. univ. Dr. Simion Reli din Cernăuţi. Preţul?

I. B. Mureşianu: Din trecutul slovei bănăţene. O frescă interesantă din trecutul cultural al provinciei noastre, publicată de talentatul tânăr I. B. Mureşianu în colecţia ziarului Dacia. Preţul?

Note oficiale

Nr. 2824 Sc. 1940.

Onor. Minister al Cultelor, Comisiunea Monumentelor Istorice ne cere ca să luăm măsuri pentru acoperirea inscripţiilor de pe pietrele mormântale cu capace mobile de scânduri.

Deci, Onor. preoţime se va conforma în cazurile date, luând măsurile cuvenite pentru facerea capacelor şi acoperirea monumentelor în caz de nevoie.

Caransebeş, în 1 Iunie 1940.

Episcopul:
† **VASILE**

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Nr. 2646 Sc. 1940.

A apărut portretul cartonat al I. P. S. Patriarh Nicodem Munteanu al României şi atragem atenţia Onor. Preoţimi ca să-l comande pentru biserici şi pentru cancelaria Oficiului parohial.

Costul unui portret format mare 66×50 Lei 100; mic Lei 25, în ambele modele portretul este pe hârtie cartonată.

Se poate comanda la Consiliul Central Bisericesc, str. Maria Rosetti 63.

Caransebeş, la 1 Iunie 1940.

Episcopul:
† **VASILE**

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial No. 3239 E 1940, consiliul parohial din Doclin, jud. Caraş, publică licitaţie pentru transformarea şi repararea casei parohiale din Doclin, pe ziua de *29 Iunie 1940 ora 11 a. m.* în localul oficiului parohial din loc. In caz de neprezentare, licitaţia se amână cu 8 zile, la aceiaşi oră şi în acelaş local.

1. Licitanţii vor depune oferte închise la oficiul nostru, împreună cu vadiul de 6% din preţul lucrărilor în numerar sau efecte, până la data de 29 Iunie 1940 înainte de ora 11 când se va începe licitaţia verbală.

2. Devizul şi planul se pot vedea la oficiul nostru.
3. Spesele devizelor şi darea privesc pe antreprenorii cari vor lua lucrările.
4. Participanţilor nu li-se acordă nici un fel de spese.
5. La licitaţie se admit numai constructori diplomaţi.
6. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a da lucrările acelui antreprenor în care parohia are mai mare încredere.
7. Contractul devine obligatoriu pentru maeştri cărora li-se va acorda lucrarea imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Doclin la 12 Iunie 1940.

Pr. Ghita B. Irimia m. p. preşedinte. **Vuiţa Pavel** m. p. secretar.

Judecătoria de pace mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 56/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Maier Maria dom. în Glimboca contra urmăritei Ana Ion Iancu născ. Erimie dom. în Prisaca la cererea urmăritoarei Judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 1/4 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Glimboca Nr. coalei c. f. 230 Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1304/2 Arătură Banişitura circa 1169 stp. preţul de strigare de 640 lei, asupra porţiunei de sub B. 4, 9 de 3/12 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 231 a comunei Glimboca Nr. de ord. A. III 1-2 Nr. top. 2811 Grădină în Ponorne de 1 jug. 551 stp. Nr. top. 2813 Fânaţ în Ponorne de 1 jug. 202 stp. preţul de strigare de 2792 lei, A. + 1 Nr. top. 2210 Arătură în Tăbăriste de 1 jug. 832 stp. preţul de strigare de 960 lei, asupra 1/3 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 233 Glimboca Nr. de ord A. + 2 Nr. top. 284/2 Grădină în Intravilan circa 828 stp. preţul de strigare 608 lei, asupra 1/4 parte din imobilul cuprins în coala c. f. 234 Glimboca Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1080 Arătură în Buciuni de 780 stp. preţul de strigare de 368 asupra 1/6 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 1018 Glimboca Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 2324/2 Fânaţ în Radina circa 2 jug. 180 stp. preţul de strigare de 1520 lei, pentru încasarea creanţei de 2000 lei capital, interese de 7% dela 31 Iulie 1935, cheltueli de proces şi de executare de 620 lei fixate până acum, cheltueli de 340 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **2 Iulie 1940 ora 10 a. m.** la primăria comunei Glimboca.

Caransebeş, la 11 Ianuarie 1940.

Judecător **Leo Petö.** **D. Lăzărel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 444/1939.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Dr. Gheorghe Ianculovici dom. în Caransebeş contra urmăritului Ana Rusalin Ciulei năs. Pilu dom. în Obreja, la cererea urmăritorului, judecătoria ordonă licitaţiune execuţională în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra 2/5 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Obreja Nr. coalei c. f. Nr. 959 Nr. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 256 Casa Nr. 240 în Intravilan de 73 stp. Nr. top. 257 Arabil în Intravilan de 85 stp. preţul de strigare de 3615 lei; A. II 1-3 Nr. top. 2057 Arabil în Zăvoiu Mare de 367 stp. 2058 Fânaţ în Zăvoiu mare de 222 stp. 2059 Arabil în Zăvoiu Mare de 506 stp. preţul de strigare de 1024 lei; A. III 1-3 2204 Fânaţ în Zăvoiu Mare de 237 stp. 2205 Arătură în Zăvoiu Mare de 1377 stp. 2206 Fânaţ în Zăvoiu Mare de 389 stp. preţul de strigare de 1836 lei; A. + 1 Nr. top. 1014/1 Arabil în Intravilan de 843 stp. preţul de strigare de 740 lei, A. + 2 Nr. top. 2778 Arabil în Satu Bătrân de 744 stp. preţul de strigare de 652 lei; A. + 3 Nr. top. 3975 Arabil în Calova de 1 jug. 467 stp. preţul de strigare de 1840 lei, asupra 4/8 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 960/a a comunei Obreja Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 1014/2 Arabil în Intravilan de 842 stp. preţul de strigare de 628 lei, A. + 2 Nr. top, 3652/5 Fânaţ în Dumbrava de 1 jug. 378 stp. preţul de strigare 544 lei, asupra 2/4 parte din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 960 a comunei Obreja Nr. de ord. A. + 1 şi sub Nr. top. 395/1 Arabil în Intravilan de 375 stp. preţul de strigare de 416 lei, pentru încasarea creanţei de 12.000 lei capital, interese de 7% dela 22 Februarie 1939, şi cheltueli de 753 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie. Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **2 Iulie 1940 ora 12 a. m.** la primăria comunei Obreja.

Caransebeş, la 28 Februarie 1940.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

Caransebeş, 23 Iunie 1940

CENZURAT.

Nr. 25

Fizeş ne bisericeşti ort. rom.

Foaia Diecezană

Organul oficial al Arhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Dr. PETRU REZUŞ:

Aghiologia ortodoxă.

Tânărul profesor dela Academia noastră teologică Dr. Petru Rezuş în mai puţin de un an ne dă o nouă şi valoroasă lucrare: Aghiologia ortodoxă.

Tocmai în pragul sfintei Dumineci a tuturor sfinţilor din anul mântuirii 1940 a eşit din teascul tipografiei noastre diecezane această minunată carte care în cele 400 pagini de un profund alterând cu frumosul aduce un prinos totdeauna bineprimit acelui *nour* sau *cor de sfinţi*, cari fac cununa neperitoare a ortodoxiei noastre.

Precum însuşi autorul arată, „în aghiologia ortodoxă se întâlnesc împreună şi se păstrează raporturi sănătoase colaboratoare în sânul Bisericii: viii şi morţii, dreptii şi sfinţii, păcătoşii şi îngerii, cei ce luptă încă pe pământ şi cei ce suferă pedepsele de după provizoratul judecăţii particulare." (Prefaţă, pag. 7.)

Cartea are o introducere şi două părţi principale: I. Comuniunea sfinţilor şi II. Cultul sfinţilor.

In introducere se face o amănunţită analiză vocabularului aghiologic împărţit în trei paragrafi, 1. sfântul şi sfinţenia, 2. martirul şi martiria şi 3. mărturisitorul şi mărturisirea. Toate la un loc formează un capitol. Următorul tratează despre canonizarea sfinţilor.

Aceste două capitule constitue un preambul foarte interesant şi deosebit de instructiv privind întreg cuprinsul cărţii. Stăruind cu un aparat critic şi documentar din cele mai vaste, autorul reuşeşte să reliefeze nuanţa potrivită şi ortodoxă a cuvântului *ἅγιος* asupra oarecum păgânescului *ἱερός*.

„In Testamentul Vechiu *ἅγιος* era calificativul exclusiv al lui Dumnezeu... cu acest înţeles intră *ἅγιος* apoi şi în testamentul nou" (Pag. 13.) Sensul obiectiv al cuvântului se subiectivează în creştinism. E drept întâiu toţi creştinii sunt numiţi şi consideraţi sfinţi; „creştinismul la început cunoaşte, astfel, întâiu munca de sfinţire colectivă, ca apoi prin calităţi alese comunitatea creştină să devină distinctă şi superioară oricărei alte comunităţi *(plebs Dei, plebs sancta* etc.*)* (Pag. 17.)

...„Dela titulatura indiferentă ori onorifică, Biserica trece definitiv la oficializarea ecumenică, prin cult public... In această accepţiune ultimă oficială acest titlu este acordat persoanelor, care prin scărirea virtuţilor creştine şi ortodoxia lor în credinţă binemerită cult public din partea Bisericii. Şi atunci titlul *ἅγιος* se identifică cu persoana sfinţită." (Pag. 18.)

Greşeli şi abuzuri încă nu au lipsit în Biserică. Unele sunt semnalate. „Aşa, cardinalul legat Caprara, pentru a plăcea lui Napoleon, introduce în martirologiul ieronimian pe sfântul Napoleon, al cărui nume îl deduce dela un oarecare martir Neapolus, mort în Alexandria pe vremea lui Diocleţian şi Maximian." (Pag. 23.)

Sfinţenia are ca isvor limpede şi întremator dragostea. „Condiţia sine qua non a sfinţeniei este dragostea. Numai prin dragoste vom realiza unirea cu tulpina viei, iar prin această unire vom fi în stare să aducem roadă multă." (Pag. 34.)

Pe o scară întinsă, în care abundă citate din sfânta Scriptură, sfinţii Părinţi şi comentatori iluştri, se înşirue motivele sfinţeniei, brodate pe virtutea dragostei. Autorul a eshauriat în această privinţă tot materialul documentar până la cele mai noui urme. Incât, capitolul acesta compare ca o splendidă odă închinată cununei de sfinţi ai Bisericii noastre creştine ortodoxe!

Desigur în etapa de succesiune a tratării, canonizarea constitue momentul culminant pentru un sfânt.

Şi aici Biserica ortodoxă se găseşte la locul ei genuin, ferită de înnoiri şi deci de riscurile poticnirilor.

„Biserica ortodoxă nu a pierdut proporţiile sfinţeniei creştine nici în timp, după cum se pierd proporţiile păgâneşti ale zeificărilor şi apoteozărilor; nu a pierdut nici proporţiile în spaţiu, după cum s'au pierdut în romano-catolicism în favorul unei persoane singurite — papa." (Pag. 91.)

Noi credem în sfinţi şi îi cinstim ca atare „în timpul vieţii lor pământeşti, cât şi după moarte". Ei ajută şi promovează desăvârşirea noastră, deci mântuirea; sunt o scară pentru înălţarea noastră la cer, sau cum nimerit se exprimă autorul: „Sfinţii rămân şi după moarte în cadrele finaliste ale fiinţei umane, nicidecum nu-şi scăresc virtuţile până la sfinţenia absolută a lui Dumnezeu." (Pag. 92.)

La romano-catolici canonizarea e frecventă, dreptul de a canoniza îl are esclusiv papa. In ortodoxie însă „canonizarea nu are decât un simplu şi eminamente tradiţional rol juridic de legalizare a cultului public, ce se cuvine acelei persoane." (Pag. 103.)

Reproşului neafirmat dar dedus — fie indirect, pe urma mulţimei de beatificări la romano-catolici, fie direct cum fac şi unii teologi reputaţi ai noştri — că în biserica ortodoxă de azi sfinţii se răresc până la dispariţie, autorul dă replici din cele mai categorice:

„Faţă de tradiţionalitatea curată şi nepătată a aghiologiei ortodoxe nu ne putem aduce în sprijin altceva mai bun decât însăşi expunerea procedeelor de beatificare şi canonizare romano-catolică. Aceste procedee au fost radical înlăturate de protestanţi, cari, temători excesivi asupra internului imaculat al inimii lor, au preferat să refuze în bloc întreaga aghiologie creştină cu martirologii, cu fapte ale sfinţilor, vieţi şi cult, decât să-şi populeze acest interior cu teatrale parodii ale beatificărilor şi canonizărilor papalităţii." (Pag. 105.)

Sau, cu un argument mai lesne de înţeles, ...„urmările unei căderi la examen a sfântului, ar fi dintre cele mai dezastruoase pentru imensa massă veneratoare a credincioşilor." (Pag. 107.)

Celelalte două mari „părţi", comuniunea sfinţilor şi cultul sfinţilor sunt tratate în 255 pagini de o egală frumuseţe şi aleasă prezentare.

Tonul polemic sau cum însuşi scrie „nuanţa polemică" nu s'a putut eschiva uneori. Credem dimpotrivă, că această nuanţă dă vioiciune întregei lucrări şi în acelaşi timp un accent mai ponderos ataşamentului nostru pentru doctrina aghiologică ortodoxă.

Noua carte a părintelui profesor Dr. Petru Rezuş îl consacră ca pe un autor fecund, de proporţii nebănuite. Este examenul unei capacităţi care se vrea complexă — spre mândria noastră şi spre lauda sfintei noastre ortodoxii!

Arhimandritul Dr. Laurenţiu Busuioc.

In Dumineca Rusaliilor din acest an, în cadrul Liturgiei arhiereşti oficiată în catedrala din Caransebeş, a fost hirotesit arhimandrit protosincelul Dr. Laurenţiu Busuioc, profesor la Academia noastră teologică, ridicat la această înaltă treaptă în una din şedinţele ultimei sesiuni a St. Sinod.

Pentru cei ce îl cunosc mai îndeaproape pe I. P. C. Sa, această cinstire arătată de P. Sf. Păr. Episcop Vasile apare nu atât ca o răsplată sau mulţumire pentru credincioşia, conştiinciozitatea şi competenţa în îndeplinirea misiunilor cu cari a fost încredinţat I. P. C. Sa aci la centrul eparhiei, ca profesor, predicator, conferenţiar, publicist, membru şi delegat al consiliului şi adunării eparhiale etc., nici numai ca semn al dragostei şi recunoştinţei pentru cel ce a răspuns cu însufleţire la apelul Chiriarhului, în momente critice pentru însăşi existenţa şcoalei, care e cea mai aleasă mândrie a eparhiei, ci mai vârtos ca o preţuire a înaltelor calităţi ale I. P. C. Sale, cari se cuvenia a fi arătate astfel, prin ridicarea lor deasupra modestiei, atât de caracteristică celor superiori.

Căci cei ce îl cunosc mai îndeaproape, au putut surprinde la I. P. C. Sa un suflet mare, pentru care viaţa are probleme serioase, în a căror scotocire iscodirea minţii are limite impuse de luminişul descoperirilor de sus; o inteligenţă aleasă, gata a diseca orice şi a prinde nota justă a adevărului, oricât de întortochiată ar fi calea până la el; o cultură vastă însuşită şi prin străinătăţi şi întreţinută prin fondul aperceptiv, oferit de cele trei mari limbi mondiale, care-i sunt la fel de familiare: franceza, germana şi engleza. Şi pe deasupra tuturora, un tact şi o desăvârşită fineţe în relaţiile cu semenii, o delicateţă care fără a jigni pe cineva îl preţueşte totuşi pe oricine la justa sa valoare.

Ardelean dela graniţa moldovenească, I. P. C. Sa n'are nici o preferinţă regională, nici un accent dialectal, ci este numai Român, cu prieteni şi cunoscuţi în toate colţurile ţării, în Ardealul

de unde este, în Moldova unde a copilărit, în Bucovina unde a studiat teologia, în Crişana şi în Capitala ţării unde a fost profesor, (la Oradea şi Cernica) şi în sfârşit în Banatul şi Caransebeşul unde e preţuit în toate cercurile intelectuale, cum s'a putut vedea şi din deosebita dragoste cu care a fost împresurat de toţi în ziua sfinţirii de arhimandrit.

Prin plecarea P. Sf. Păr. Episcop Vasile la Timişoara, eparhia noastră va fi în curând vacantă. Iar o asemenea vacanţă impune frământări şi griji în legătură cu viitoarea complectare a scaunului vlădicesc. Eparhia Caransebeşului are însă acum un arhimandrit cărturar, cu spirit paşnic şi duh al blândeţelor, un bun predicator şi un smerit călugăr din tinereţele sale. Iar acestea sunt însuşiri pe cari lumea e obişnuită să le pretindă dela cei ce ar dori episcopie.

Pr. I. Firca.

Sărbătorirea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae

— la Sibiu. —

Acum aproape 2000 ani, la ziua Cinzecimii, se adunaseră în Ierusalim oameni cucernici din toate neamurile de sub cer, trăind minunea Pogorîrii Duhului Sfânt.

A doua zi de Rusaliile anului acestuia, toată ortodoxia Transilvaniei s'a adunat la Sibiu să se închine cu recunoştiinţă, Arhipăstorului nostru Nicolae, pentru tot ce a săvârşit I. P. S. S. în decurs de 20 ani, în jilţul glorios al nemuritorului Şaguna.

Această sărbătorire, a avut o înaltă semnificaţie duhovnicească, pentru fiinţa noastră de români ortodoxi!

Cler şi popor; s'au strâns la olaltă cu fruntaşii şi cărturarii Ardealului, să declare în mod festiv alipire şi înfrăţire în jurul steagului ortodoxiei noastre româneşti.

Sfânta liturghie de mulţumită, săvârşită în catedrala din Sibiu, de I. P. S. Metropolitul Nicolae şi de cei 5 Arhierei, a fost cu adevărat un moment de recreare sufletească, căci strălucirea cultului manifestat în această liturghie ortodoxă, ne-a transpus pe nesimţite în epoca de glorie a patristicei creştine.

Au conliturgisit, pe lângă I. P. S. Sa Metropolitul Nicolae şi P. P. S. S. L. L. episcopii: Vasile al Caransebeşului, Andrei al Aradului, Nicolae al Clujului, Nicolae al Oradiei şi Policarp, precum şi un impozant sobor de arhimandriţi. protopopi, consilieri eparhiali şi 9 diaconi.

In cuvântul festiv al P. S. Andrei, precum şi în cuvântul de omagiu adus de P. S. Sa Nicolae al Clujului, clerul din Transilvania şi-a exprimat iubirea şi recunoştiinţa faţă de înaltul ierarh, care de 20 ani, printr'un sistem nou de cugetare încadrează vremurile noi în tradiţia vecinică a ortodoxiei.

Glasul de mulţumire al I. P. S. Sale a exprimat gândurile ce L-au frământat mereu pe ierarhul bisericii de 20 de ani în slujba neamului românesc, zicând cu modestie şi sfială, că ceeace a realizat în aceşti 20 ani, *trebuia să se facă, căci aşa au cerut vremurile!*

La recepţiile din reşedinţa metropolitană I-au adus omagiu: Guvernul prin D-l Ministru Silviu Dragomir, şi toate instituţiile culturale din Transilvania. Dar, cel mai frumos omagiu l-au adus cărturarii prin cartea voluminoasă „La 20 ani de arhipăstorire“, ce face cinste intelectualităţii româneşti.

Acest praznic a fost un popas din heliotropismul duhovnicesc al ortodoxiei!

Rap.

Inclinările spre rele ale tineretului.

Ca şi mlădiţele nealtoite cari produc numai poame sălbatice, aşa şi tineretul de azi, fără altoirea învăţăturilor bune, merge pe povârnişul tuturor stricăciunilor, amărind şi batjocorind truda unor părinţi, devenind de puţină treabă şi pentru ţară, care priveşte la ei cu nădejde, deoarece bătrânii sunt ziua de eri care a trecut.

In zorii bărbăţiei se ridică în inima tinerilor diferite glasuri puternice. Acestea însă de multe ori sunt întocmai ca glasurile cari se aud din mijlocul unei păduri foarte mari. Adeseori ni-se pare, că le auzim la dreapta, pe când ele ne cheamă din stânga şi foarte adeseori crezând că urmăm chemării lor, cădem în prăpastie, pentru că ne-am înşelat cu privire la direcţia lor. Unii în loc să-şi îndrepte paşii spre virtute şi eroism, se lasă târîţi de aceste glasuri pe potecile primejdioase ale plăcerilor, desfrâului şi ale faptelor criminale. Câţi tineri nu îmbătrânesc şi mor înainte de vreme, ori duc o vieaţă prăpădită cu mult mai dureroasă şi mai ruşinoasă de cât însăş moartea. Câţi dintre aceştia după ce au nenorocit alte fiinţe şi-au căutat scăparea în sinucidere, spre a pune odată capăt amarului vieţii şi chinurilor nesfârşite pricinuite de păca-

tele lor. Priviţi coloanele premilitarilor noştri şi veţi vedea oameni scunzi, rău desvoltaţi, îmbătrâniţi înainte de vreme: alcoolul, tutunul şi alte viţii secătuesc vlaga lor.

Unii sunt predispuşi spre crime. In anul 1894 un om dela noi din sat işise cu alt om la cositul fânului. După prânz s'au aşezat puţin la odihnă în umbra unor sălci. Băiatul de 12 ani — venit să le aducă apă, — auzind că tatăl său şi celălalt cosaş dorm binişor, a luat săcurea în mână, s'a apropiat încet şi a tras cu ea în capul tatălui său, care s'a ridicat drept în sus, dar s'a prăbuşit îndată mort la pământ. Cain ucigaşul a luat-o la fugă. Acest copil năzdrăvan, avea năravuri rele, de mic suduia pe Dumnezeu, bietul tată se trudea şi cu bine şi cu rău să-l îndrepte. A fost închis la Seghedin, după 3 ani s'a prăpădit.

Tot un vrâstnic al acestui monstru venind odată cu vitele dintr'un teritoriu mai îndepărtat spre casă, poposind pe culmea unui deal, unde oameni evlavioşi au fost ridicat o cruce de gorun, crezând că dacă nu-l vede nimeni, nu-l vede nici Dumnezeu, a murdărit sf. cruce, plecând oarecum satisfăcut că a împlinit voia satanei. Pedeapsa şi mânia lui Dumnezeu l-a ajuns în scurt timp: a ologit de ambele picioare, zăcând în pat 4 ani, era un schelet încă înainte de a închide ochii. Cu adevărat după zicala poporului: Celce-şi bate joc de cruce, ca ea o să se usuce...

Se ridicase într'o vreme un tineret, care prin nenumărate rele ce făcea pusese pe gânduri oamenii din sat. Furturile de găini, spargerea ferestrelor în fiecare noapte, aprinderea fâneţelor, a stogurilor de grâu, a sălaşelor, era ocupaţia de căpetenie a acestora cum însera deabinele. Nu era zi să nu se audă de vro nouă ispravă a acestor îndrăzneţi făcători de rele. Chiar şi ziua comiteau câte un atac asupra cuiva. Vara prin sat, când toată lumea era pe câmp la lucru, intrau prin case, scotoceau după bani, haine, slănini etc. Un om îşi purta banii boilor precum şi banii unui pământ vindut tot la el. Desbrăcându-se de haină din cauza căldurii şi cosind puţin mai departe pe după nişte răchiţi, terminând lucrul, ia haina de unde nu-i, vânătorii de lucru nemuncit îl pândiseră şi-i luaseră banii. O femeie mai în vrâstă se ducea la ai săi, iar poteaca ei urca printr'o pădurice de cer. Deodată să vede în faţă cu 2 femei îmbrăcate ca la oraş, dar erau smolite pe faţă. I-au pus căluş în gură, au descins'o de brâu şi i-au luat banii ce-i purta la ea, bani de argint şi de aur.

Unul dintre aceşti copii porniţi spre povârniş îmi fusese coleg de şcoală, fiind unul dintre cei mai buni, dar tovărăşia cu prietenii răi, l-a făcut aproape haiduc, îmi spunea odată, eu am făcut focuri nu numai ca să-mi răzbun pe cineva, dar aprindeam câte o claie de fân fără să ştiu a cui e, numai ca să-mi vadă mie şi prietenilor mei să sucim o ţigare la para focului.

Dar de pe culmea fără de legilor s'au coborît repede mai curând de cum credeau. La arătările autorităţilor comunale, au venit în sat vr'o 5 jandarmi-unguri, cari în câteva luni i-au şi trecut pe lumea cealaltă. Unul din ei — colegul de şcoală — scăpând de urmărirea jandarmilor, la o nuntă se impuşcă singur din întâmplare în genunchiul drept, plătind şi el cu vieaţa isprăvile făcute singur precum şi în tovărăşie cu ceilalţi. Această lecţie a rămas de pomină până în ziua de azi. S'a cam tăiat avântul spre rele al multor tineri, cari în orbirea lor credeau că răstoarnă lumea.

Era o vreme când bătrânii jucau în horă, tinerii numai priveau, cine cuteza să le treaca înainte, azi horele se joacă numai de tineri, — bătrânii poate şi în urma greutăţilor de tot soiul, nu se mai văd prinzându-se în hore, se mărginesc să privească liniştit de departe. — Tutunul, beţia cuprinde tineretul în mrejele lor îndată după terminarea şcoalei. Cei mai mulţi văzându-se liberi cred că toate li-s îngăduite. Tutunul şi alcoolul sunt stimulentul spre alte rele, pierzându-se simţul de onoare, de ruşine şi frica de Dumnezeu. Sudalmele sunt vocabularul de toate zilele a celor mai mulţi tineri. Cu toată opreliştea legii foarte mulţi caută să aibe în buzunar şi câte un mic revolver. În anii imediat de după războiu era mare primejdie să fi invitat la o nuntă ţărănească. Cum pleca nunta dela joc spre casa miresei, bubuitul şi pocnetul revolverelor răsuna într'una, cu toate sfaturile date în sf. biserică cât şi la alte ocaziuni.

Nici nu se putea ca astfel de vitejii să nu provoace şi moarte de om. Dintr'un convoi de nuntă într'o seară unul trage cu o carabină ba în sus, ba dealungul străzilor şi cum lumea la auzul muzicei eşise în stradă să vadă nunta şi tinerii, un glonte trece printr'un copil de şcoală de 13 ani, atingându-i şira spinării, în 3 zile a fost mort. Celce trăsese nu făcuse serviciu militar.

Se aud şi azi glasuri de plângere şi tânguiri din gura multor bătrâni, faţă de fiii lor, nepoţi sau copii adoptivi. Cei mai mulţi cer predarea averilor în pierdut, ca vindute. Urmările se văd îndată. Neîngrijirea bătrânilor, necinstirea ba şi maltratarea lor, proces apoi, năcaz, ură şi blăsteme. Un om era numai el cu nevasta, nu avea copii. Moare o femeie din sat după naştere la 6 luni, pe fiica orfană o iau aceştia, o cresc cu grijă, o poartă în leagăn în spate şi la lucru şi

la vite în tot locul, crescută mare o măritä cu dorinţa ca şi ea şi soţul ei să-i îngrijască la bătrâneţe. Murindu-i soţia, bătrânul a ajuns zile rele. Fiica adoptivă în loc de îngrijire, căutare şi tratament bun, a început batjocorirea bătrânului, bătut de ea şi soţul ei, e aruncat afară din coliba lui, vitele ce le-a avut, le-au vindut, iar soţul ei intrând focar la C. F. R. s'a mutat cu soţie cu tot la oraş, iar moşul azi milogeşte adăpost la un frate al său, după ce averea şi-a predat-o fiicei adoptive.

Un alt bătrân nu este lăsat de fiul şi nora sa să intre în casă, patul i-l-au aruncat afară, nu mănâncă cu ei la masă, nu-l spală, nu-i cârpeşte hainele, n'are voie să umble la făină, slănină sau brânză, iar astă iarnă în gerul acela cumplit bătrânul a durmit pe paie în pivniţă. Doi fraţi au purtat proces între ei pentru moştenirea părinţilor zeci de ani, până când au rămas amândoi fără avere, o mâncaseră advocaţii, în urmă s'au împăcat unul cu altul, mărul de ceartă dispăruse, dar averea nu mai era a lor.

Un ginere venit din alt sat, intrând stăpân pe o frumoasă avere a soţiei sale, în scurt timp îşi arată recunoştinţa faţă de soacra care l-a primit, căci îmbolnăvindu-se aceasta greu ca să nu zacă mult i-a aplicat în dese rânduri bătăi, în loc de medicamente, împărţind cu aceeaş măsură şi soţiei, care s'a prăpădit şi ea în scurt timp după moartea mamei ei. Urmările acestor nelegiuiri au început a se ivi. „Celce a făcut urechea au nu aude, celce a făcut ochiul au nu vede". Ps. 93,9. Oare s'ar putea găsi părinţi cari să nu meargă la patul fiilor lor bolnavi sau la înmormântarea lor? Ce sbucium pe bieţii părinţi când îi ştiu bolnavi sau când au nefericirea să-i ducă la lăcaşul de veci. Dar avem cazuri, când copiii nefiind departe sau împiedecaţi de ceva, nu s'au dus la îmormântarea părinţilor lor, unii s'au dus cu plugul la arat, sau şi-au căutat altceva de lucru. Ba zilele trecute murind o femeie, 2 surori ale ei au stat închise în casă, nu s'au dus s'o petreacă pe drumul de veci, în urma sicriului mergea altă soră şi străini.

Toate acestea denotă, că cei mai mulţi sunt creştini numai cu numele şi că e mare lipsă de ceva ce se numeşte credinţa în Dumnezeu, care singură este în stare să facă pe om statornic în virtute între toate împrejurările. Ea ne susţine când suntem amăgiţi şi ne întăreşte când suntem slabi. Spre a nu cădea niciodată trebue să ne implântăm ancora într'un sol mai adânc şi mai tare decât nisipul nestatornic al lucrurilor omeneşti, trebue să ne punem tot sprijinul în Dumnezeu, pentru că această credinţă este **razimul** tuturor nădejdilor noastre. (Ruiz Amado).

„Dacă aş fi cel mai îndemânatic om din lume, pentru a strânge întreaga omenire la un loc spre a-i predica şi dacă aşi avea drept amvon cel mai înalt munte de unde aşi putea privi peste toată lumea şi dacă aşi avea un piept de bronz şi o voce atât de puternică ca trâmbiţa Arhanghelului, încât m'ar putea auzi toţi oamenii, atunci mi-aşi alege un alt cuvânt de predică decât acela din Psalmul 4. Fiii oamenilor, până când grei la inimă, pentru ce iubiţi deşertăciunea şi căutaţi minciuna?" (Sf. Ioan Gurădeaur).

Pr. Nicolae Văleanu.

„Cuvintele lui Dumnezeu nu sunt ameninţări",

explică Sf. Ioan-Gură-de-Aur (în epistola către Romani, Omil. 25. Migne, P. gr. LX p. 633).

Trad. de Preot **Ioan Nicorescu.**

„Să ne aducem adeseori aminte de acel scaun înfricoşat al judecăţii, de acel râu de foc, de nedeslegatele legături, de acel întuneric, în care nu pătrunde nici o rază de lumină, să gândim la scârşnirea dinţilor şi la viermele otrăvit!

Dar tu zici: „Dumnezeu e bun". Aşadar, acestea sunt numai vorbe goale şi bogatul, care a dispreţuit pe Lazăr, nu va suferi nici o pedeapsă?

Fecioarele neînţelepte nu vor fi scoase din cămara nunţii? Ceice n'au săturat pe Hristos, nu merg aceia în focul de veci, care e gătit diavolului şi slugilor lui? Celce n'a venit în vestmânt de nuntă, nu va fi legat de mâni şi de picioare şi se va arunca întru întunerecul cel dinafară. Sluga nemiloasă nu s'a dat muncitorilor? Au nu e adevărat ce s'a zis despre cei desfrânaţi: viermele lor nu va muri, focul lor, nu se va stinge? Sunt acestea numai simple ameninţări? „Da, aşa răspunzi tu?" Cum cutezi să vorbeşti aşa despre un lucru atât de mare şi tu singur să aduci hotărîre? Eu îţi pot dovedi atât din cuvintele cât şi din faptele lui Dumnezeu contrarul. Nu vreai să crezi, pentrucă pedepsele sunt pentru viitor, atunci crede încai, pentru celece s'au împlinit, — fapt împlinit, nu vorbe numai — cine a înnecat în timpul lui Noe tot pământul şi a pedepsit atât de grozav tot neamul omenesc? Cine a trimis fulgerile şi

prăpădul de foc peste tot ţinutul Sodomei? Cine a cufundat toată puterea Egiptului în mare? Cine a nimicit şasesute mii de bărbaţi în pustie? Cine a nimicit ceata lui Abiron prin foc? Cine a poruncit pământului să se deschidă, ca pe Core, Dathan cu prietenii săi să-i înghită? Cine a răpit într'o clipă şaptezeci bărbaţi pe timpul domniei lui David? Să mai vorbesc şi despre ceice singuratici au pierit despre Cain, pe care răzbunarea îl urmărea în călcâi; despre fiul lui Charmis, care a fost cu toată casa lui omorît cu pietrii; despre un altul, care a fost omorît iarăş cu pietrii, fiindcă a adunat lemne Sâmbăta, despre cei patruzeci şi doi de prunci, cari în faţa lui Eliseiu, fără considerare la vârsta lor fragedă au fost rupţi de fiare sălbatice?

Şi dacă voieşti să vezi asemeni pedepse din timpul harului [1]) atunci vezi cât rău au suferit Iudeii cum mamele îşi junghiau pruncii şi-i mâncau, cum a fost poporul expus celei mai grozave foamete şi multor neajunsuri în urma războiului, ce prezinta o privelişte de jale ce a întrecut în mărime şi grozăvenie pe toate cele din timpurile trecute.

Cine nu cunoaşte pedeapsa ce a suferit-o Anania şi Saphira pentrucă au ascuns anumită sumă de bani?... *„Dece însă nu pedepseşte Dumnezeu pe toţi păcătoşii în această viaţă?* Pentrucă restul de timp să-l folosiască spre îndreptare. *„Şi pentruce nu-i pedepseşte pe toţi dincolo?“* Pentru ca nu unii să se împiedece în provedinţa Sa. *„Dar pentruce suntem noi veşnic pedepsiţi, că aici numai puţin timp am păcătuit?“* Pentruce un om, care într'o clipă a săvîrşit un omor, este osândit la ocnă pe viaţă? „Aceasta, zici tu, nu face bine Dumnezeu.“ Pentruce a lăsat ca slăbănogul 38 de ani să îndure aşa pedeapsă grea? Pentrucă, dacă dânsul l-a pedepsit pentru păcatele sale, cunoaşte din însăş gura Sa: „Iată, grăeşte Dânsul, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătueşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău.“ (Ioan, 5. 14.) „El însă în fine totuş s'a mântuit“, zici tu. Dincolo însă nu va fi aşa. Ascultă numai judecata Domnului: „Unde viermele lor nu va muri şi focul nu se va stinge“ şi: „vor merge aceştia la osânda veşnică, iar drepţii la viaţa veşnică“. (Mateiu, 25. 46.)

Dacă viaţa e veşnică, atunci şi păcatul e tot aşa. Eu nu vă spun acestea, ca să vă întristaţi, ci ca să luaţi aminte, că nu prin mângăieri deşarte să căderi în şi mai mare stricăciune. Şi pentruce să nu meriţi pedeapsă, dacă ai păcătuit? Nu ţi-a spus Dumnezeu toate mai nainte? Nu ţi-a atras El luarea aminte, ca să nu te înfricoşezi? Nu ţi-a făcut El nespus de mult pentru mântuirea ta? Nu te-a curăţit în baia naşterii de a doua şi ţi-a iertat toate păcatele de mai nainte? Au nu ţi-a făcut El după aceea calea mai uşoară spre iertarea păcatelor? (Cu unele prescurtări explicarea aceasta formează epilogul omiliei a 8-a lea l. Tesalaniceni, de acelaş Sf. Părinte).

1) *Μετὰ τὴν χάριν* arată timpul harului Noului Testament în contrast cu cel nainte de creştinism.

Principiile Primatului Papal.

(Studiu Confesional) (Continuare)

Admitem această cinste acordată lui Petru în special — dar aceasta numai în ceeace priveşte persoana — nu oficiul sau misiunea sa între ceilalţi apostoli, căci sunt toţi egali în conducere.

Este destul dacă pentru susţinerea noastră citâm dela Faptele Apostolilor 15, 7 unde destul de clar ni se spune că Preşedintele Sinodului Apostolic nu a fost Petru, ci Iacob.

Numai după ce s'a făcut întrebare multă asupra primirii păgânilor în creştinism a fost sesizat Petru şi apoi Pavel şi Varnaba, ca în concluzie să judece cele discutate cu putere hotărîtoare, Iacob. Numai el decide asupra purtării celor veniţi dintre păgâni.

Este destul de clar apoi locul dela Galateni 2,7-9 unde Apostolul Pavel spune:

„Mie mi s'a încredinţat Evanghelia netăerii împrejur precum lui Petru a tăerii împrejur, căci cel ce a lucrat prin Petru la apostolii tăerii împrejur, tot aşa a lucrat şi prin mine la Păgâni. Şi cunoscând harul dat mie, Iacob, Chifa şi Ioan, care se socotesc a fi stâlpi, mi-au dat mie şi lui Varnaba, dreapta spre unire cu ei, pentru ca noi să fim la păgâni, iar ei la tăerea împrejur“. Clasic loc pentru a spulbera orice mistificare a adevărului şi nu numai că autoritatea lui Pavel nu este mai mică ca a lui Petru ci însuşi Pavel îl mustră aspru pe Petru cu ocazia controversei din Antiohia, negăsind răspuns — probabil că s'a simţit ruşinat...

Astfel, că nu există nici în conduita Apostolilor vreo dovadă că Apostolul Petru ar fi fost primate şi nici în argumentarea cu Episcopatul roman — ceva, ce ar putea să susţină pe catolici.

„Petru dacă a fost Apostol n'a putut să fie Episcop al unei cetăţi, unui sat, ci trimis pentru a predica Evanghelia în mijlocul celor ce se taie împrejur. Şi dacă credem în autenticitatea Ep. lui Pavel, nu putem trece cu vederea, nu-l putem deprecia, pentru dragul unei doctrine

catolice. Petru n'a fost episcop, deci n'a avut catedră şi dacă n'a avut catedră n'a putut transmite celor de după el, ceeace nu avusese. Şi dacă a putut sfinţii episcopi, aceasta a făcut-o în cercul său de activitate, numai între cei tăiaţi împrejur şi nicidecum în Roma unde erau păgâni.

Episcopii cari au primit sfinţirea dela Petru, nu au putut primi nici un primat, fie ca persoană fie ca misiune, din cauza existenţei apostolilor cari încă nu muriseră toţi. Cum ar fi admisibil ca Apostolul Ioan care după 67 mai trăieşte 30 şi mai bine de ani, să fie condus de Ep. Linus care ar fi primit pretinsul primat dela Petru? Categoric, defavorabil este pentru Roma.

Căci dacă este adevăr că Petru a fost „primus inter pares" neapărat că murind el, primatul avea să treacă din apostol în apostol, până la ultimul din viaţă. Ultimul care a supraveţuit tuturor Apostolilor a fost Ioan, care trebuia să deţină primatul. Şi nu urmaşii lui Petru la Roma.

Iată deci că primatul trebuia să se caute nu la Roma, ci în Efes unde a vieţuit Ioan, ultimul apostol, pe care Domnul l-a iubit aşa de mult ca şi pe Petru.

Revenind la credinţele Sf. Părinţi, ne pronunţăm simplu că şi ei au fost seduşi de mentalitatea majoritară, şi ei au acordat această întâietate datorită spiritului vremii, fără ca să analizeze mai profund problema, care astăzi a pus bisericile pe picior de războiu.

Aşa că considerăm încheiat răspunsul dat de catolici plus obiecţiunile noastre. Primatul papal nu este o instituţie dumnezeiască, nefiind Petru primate al apostolilor şi Episcop al Romei.

Răspunsul Orientalilor este cât se poate de injust când cred că provenienţa primatului este din cauza poftei de dominare a Ep. Romei şi situaţia politică a Romei.

Nici când nu poate Orientul aduce serios prima parte a obiecţiunei, pentrucă dacă n'ar fi avut şi ei ambiţia dominării, nu s'ar fi plâns nici de a apusenilor.

Oare numai episcopii Romei să fi fost ambiţioşi? Oare să-i fi întrecut pe Orientali? Şi ...în faţa acestei ambiţiuni biserica să fi cedat? Inadmisibil.

Dacă şi cercetăm vieaţa orientală mai în cutele ei ascunse şi aci găsim greutăţi mari, şi aci găsim profitori de cea mai nerestrânsă ilegalitate.

E destul dacă ne aducem aminte de certurile referitor la înjosirea pe nedrept a patriarhiei de Ierusalim, mai întâi Cezareia, ca apoi să fie post pusă nu numai Constantinopolei, Alexandriei dar şi Antiohiei.

George Mitrică.

(Urmează)

Epilogul paranezei la moartea Sf. Părinte Vasile cel Mare,

rostită de Sf. Grigorie dela Nazianz, † pe la 390.

„Veniţi o voi soţi de călătorie ai lui Vasilie, slujitorii Altarelor şi tu popor credincios; păşiţi înainte cetăţeni şi străini! apropiaţi-vă şi cântaţi cu toţii laudă lui: prezentaţi-vă voi cei mari şi sărbătoriţi întrânsul pe legiuitorul; judecători şi sfetnici pe al doilea întemeietor al oraşului; bărbaţi ai poporului, pe apărătorul ordinei; învăţăceilor pe dascălul vostru; fecioarelor pe conducătorul spre curtea cerescului Mire; voi cei căsătoriţi pe învăţătorul modestiei! Voi pustnici cinstiţi mânile, cari v'au ridicat la cer; monahilor lăudaţi pe judecătorul vostru! Vestiţi toţi, pe celce a fost lumina celor necărturari şi a învăţaţilor, cum a disciplinat pe cei mulţămitori; pe cei întristaţi i-a mângăiat; a ajutat bătrâneţa, tinerimea a învăţat'o, a ajutorat pe cei lipsiţi şi celor bogaţi le-a fost un cârmuitor. (Adecă celor bogaţi le-a arătat cum să-şi folosească avuţia).

Da, caşi cum aş auzi înălţându-se glasul văduvelor, ca o scăpare către dânsul; orfanii, ca după tatăl lor; săracii, ca după prietenul lor; străinii, ca după adăpostitorul lor; fraţii, ca după iubitorul de fraţi; bolnavii, ca după doctorul lor; sănătoşii, ca după susţinătorul sănătăţii lor, toţi spre a mărturisi cu glas înalt, că el „s'a făcut tuturor toate, spre a câştiga pe toţi pentru Hristos".

Primeşte, o Vasilie, cu bucurie aceste cuvinte ale mele; primeşte omagiul glasului meu, care odinioară ţi-a fost atât de scump — al tău împreună slujitor şi de o vârstă cu tine. De a fost cuvântarea mea nu de tot nevrednică, aceasta pot ţie să-ţi mulţumesc, — că numai pentru dragostea ta, am primit să cuvintez; iar de n'a corespuns, indispoziţia bunului tău prieten, a cauzat-o bătrâneţa şi boala, căci dorul fierbinte după tine mi-a stors vlaga. Şi Dumnezeu primeşte ceeace se face din toate puterile. Sfinte şi bune suflete, aruncă din înălţimea cerului, unde petreci, privirea ta asupra noastră, roagăte pentru sfârşitul luptelor şi patimilor noastre[1]), sau însuflă-ne putere, ca să le putem suporta cu statornicie; îndreaptă toată silinţa noastră spre mântuire şi când eşim din această viaţă, ia-ne în corturile tale! Acolo vom putea în iubire comună şi cu privire neacoperită să găsim pe Preasfânta Treime scopul dorinţei noastre şi fericita plată a luptei noastre de pe pământ.

1) Literal ar fi: „Adu-ne dela Dumnezeu că pedeapsă ghimpele corpului *σκόλοπα τῆς σαρκός*, adecă durerea aproape nesuportabilă, prin rugăciunea ta spre odihnă", aluziune la II Cor. 12, 7.

Eu ţi-am ţinut această pareneză scumpul meu prieten; cine mă va parenta pe mine, când voiu ieşi din această viaţă, căci tu nu mai eşti? Să dea Dumnezeu, ca pe atunci să am ceva bun, ca să mă învrednicesc de laudă în Iisus Hristos Domnul nostru. Căruia să fie cinstea în vecii vecilor, Amin. (Cuv. 43 c. 81, 82; Migne, P. gr. XXXVI 604).

* * *

Această pareneză seamănă mult cu iertăciunile obişnuite din zilele noastre ce se rostesc la înmormântări. Vedem cum Sf. Părinte Grigorie chiamă toate stările de oameni spre a-şi aduce aminte de binefăcătorul lor Ierarhul Vasile. In iertăciunilor din timpul nostru încă se înşiră toate neamurile şi cunoscuţii răposatului; iată dar obârşia iertăciunilor, cari datează de pe timpul Sfinţilor Trei Ierarhi.

P. S. Părinte Episcop Vasile mulţumeşte şi pe această cale tuturor cari au aflat de bine să trimită felicitări din prilejul alegerii P. Sale de episcop al Timişoarei.

ŞTIRI

La serbările dela Sibiu organizate din prilejul împlinirii a 20 de ani de Arhipăstorire a I. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae eparhia noastră a fost reprezentată prin P. S. Episcop Vasile, protopresbiterul Dr. Zeno Munteanu şi protodiaconul Teodor Roşca.

Sfinţire întru Arhimandrit s'a săvârşit cu mare fast în Dumineca Rusaliilor. Noul arhimandrit I. P. C. Sa păr. rector Dr. Laurenţiu Busuioc unanim iubit şi apreciat în oraşul nostru s'a bucurat de prezenţa multor prieteni şi binecredincioşi creştini cari au asistat la festivitatea hirotesirii întru arhimandrit.

Franţa a cerut Germaniei şi Italiei încheierea unui armistiţiu. Fiind încredinţată preşidenţia guvernului francez mareşalului Pétain, acesta a cerut inamicului încheierea unui armistiţiu. Până acum nu se ştie dacă condiţiile, probabil grele, ale armistiţiului vor fi acceptate de francezi.

Pentru cartea I. D. au contribuit: Pr. Nicolae Roman Alibunar cu suma de 500 Lei, pr. Septimiu Daş Şuşca cu suma de 300 Lei şi pr. Ioan Uzum Doman cu suma de 250 Lei, total 1050 Lei. Suma anterioară 18.950 Lei, total general 20.000 Lei.

Comunicat.

Nr. 3199 Sc. 1940.

Fundaţiile Culturale Regale de ani de zile editează revista populară „Albina“ pentru luminarea satelor noastre.

Invităm drept aceea On. preoţime să o recomande celor ştiutori de carte, societăţilor culturale şi religioase Astra, Sf. Gheorghe etc. fiind cea mai eftină şi mai cuprinzătoare. Costul abonamentului e abia 150 Lei anul, iar publicaţiunea apare săptămânal în 16 pagini de format mare. O pagină din revista Albina este rezervată în întregime Bisericii, colaborând aci preoţi din tot cuprinsul Ţării. Adresa „Albina“ Bucureşti Fundaţiile Regale.

Caransebeş în 21 Iunie 1940.

Consiliul eparhial.

VILA
DOBOŞAN
DIN BĂILE-HERCULANE.
PROPRIETATEA CONSILIULUI EPARHIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A CARANSEBEŞULUI.

Otel cu bun renume, aproape de centru. — Apaduct, lumină electrică, serviciu prompt, cu preţuri moderate. — Regiune de o frumuseţe rară. — Vila, în fiecare an, stă la dispoziţia oaspeţilor dela începutul lunei Mai până la sfârşitul lunei Octomvrie. — Informaţiuni dă: ADMIN. VILEI DOBOŞAN IN BĂILE-HERCULANE.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

CENZURAT.

aransebeș, 30 Iunie 1940

Nr. 26

Foaia Diecezană

Organul oficial al ...iei ortodoxe române a Caran...

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș
Jud. Caraș

...APARE DUMINECA

...napoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". ...bonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Manusc... iar ban... „Tipo...

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Cârmaciul Țării

Celebrul romancier I. Bojer are în „Ultimul viking" un personaj de o epică frumusețe.

In mâna acestui viking corabia este un instrument docil care execută tot ce rațiunea marinarului sau capriciul valurilor impun.

Urgia elementelor naturii pentru el nu sunt decât prilejuri de verificare a capacității lui, demnă de peana celui mai dibaciu scriitor al timpurilor noastre.

La acest viking m'a săltat gândul în momentul când am ascultat apelul rostit în fața microfonului de Majestatea Sa Regele nostru Carol al II-lea.

O elemntară delicatețe ne oprește să comentăm Apelul Regal.

Dar o credincioasă dragoste pentru Patrie și Regele ei ne îndeamnă să dăm espresie ecoului pe care Apelul Regal l-a produs în inimile noastre.

Trăim vremuri epocale, de schimbări și prefaceri radicale. Țara noastră este în fața unui viitor pe care nimeni nu-l poate descifra. Prin prisma realităților judecând, viitorul ne va pune la oarecari încercări.

Cum putea atunci Regele Țării să privească liniștit și calm semnele timpului, dacă — înțelegându-le — nu ar fi căutat să ajute deslegarea lor spre binele poporului nostru?

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA.

Cum putea El să se prezinte înaintea misterioaselor porți ale viitoarei Europe astfel decât ca stăpân desăvârșit al inimilor acestui popor.

Regele nostru și-a plecat urechea asupra poporului român, i-a ascultat bătăile inimii și, ca Suveran înțelept, a luat în grija Lui destinele Neamului...

Grupând pe toți Românii în jurul Său, prin acel curajos Partid al Națiunii, Majestatea Sa Regele Carol II a solidarizat toate conștiințele românești în vederea salvării Patriei.

De-acum ne poate cere tuturora: muncă, fapte, realizări. Timpul vorbelor și al măruntelor socoteli a trecut ca un vis urît, de-acum a sunat ceasul deșteptării..

Marea vieții e agitată, fiecare își îndreaptă privirile spre cârmaciu. Dar cârmaciul năei trebue să fie secondat de toți ceice doresc salvarea ei. Deci, fiecare la munca sa, la postul său, la datoria sa. Numai așa făcând, vom ajuta pe Marele Cârmaciu să treacă vâltoarea ce ne pândește.

Starea culturală a preoţimei române din Transilvania, în sec. XVI-XX.

De: **Protopop Gh. Cotoşman.**

(Continuare)

IV.

In cele mai multe cazuri, cauza ignoranţei preoţilor noştri a fost sărăcia. Faptul este adeverit şi verificat de generalul *Rabutin*, care într'o scrisoare către guvernul ardelean din 14 Noem. 1698, afirmă că *„preoţii români pătimesc de sărăcie* astfel încât traiul vieţii şi-l câştigă mai mult cerşind decât predicând [1]".

Cu toată sărăcia şi lipsa, preoţimea română n'a încetat în timpul liber să se cultive şi mai ales n'a încetat să soarbă cu nesaţ învăţătura mântuitoare a învăţăturilor dumnezeeşti, şi să predice cu timp şi fără timp învăţătura creştină în limba înţeleasă de popor, adecă în limba românească. In vreme ce eroica preoţime românească făcea *misionarism ortodox şi naţional*, preoţimea privilegiată şi îmbuibată a asupritorilor noştri onora timpul în trândăvie şi petreceri zgomotoase, pierzătoare de suflet. „Diplomatul iezuit *Possevino*, în descrierea Ardealului, ne spune la 1584 că preoţii calvini şi catolici de atunci beau şi mănâncă şi nu-şi bat capul cu chemarea lor apostolică [2]".

Din motive uşor de înţeles streinii nu de puţine ori se străduiau să pună în lumină defavorabilă starea culturală a preoţimii noastre, prin insinuările „pline de dispreţ şi de răutate" lăsate în diferite cărţi la adresa acestei preoţimi. Să nu se uite însă că lipsuri de asemenea natură „erau destule în timpurile vechi şi la alte popoare socotite azi ca luminate. Astfel însuşi *Martin Luther*, după ce a vizitat pe consângenii săi din principatul Saxoniei, spunea că oamenii din popor nu ştiu aproape nimic despre învăţăturile creştine, nu se botează şi nu se împărtăşesc de sfintele taine, nu ştiu nici Tatăl nostru, nici Credeul, nici cele 10 porunci; ci trăesc ca dobitoacele necuvântătoare [3]".

Petru Maior, în *Istoria pentru începutul Românilor*, scrie că „învăţătura, ştiinţa nu e mai puţină în clerul Românilor din Ardeal decât în clerul papistaşilor unguri din Ardeal [4]". Constatarea aceasta, făcută în deplină cunoştinţă de cauză de istoricul nostru Maior, este mai mult decât măgulitoare pentru preoţimea noastră, care cu toate persecuţiile la care a fost supusă, cu toată sărăcia în care trăia şi cu toată lipsa de şcoale, nu numai că nu era mai prejos, dar chiar de multe ori a rivalizat, în ştiinţă şi învăţătură, cu preoţimea catolică şi calvină ungurească şi săsească, încărcată de privilegii, pusă la adăpostul grijilor materiale, şi trecută prin filiera înaltelor şcoale de cultură teologică şi filosofică din Sibiu, Alba-Iulia, Cluj, Cenad, Strigoniu, Timişoara, Budapesta şi Viena. Dintre şcoalele teologice catolice cea mai veche a fost cea din *Morisena-Cenad*, înfiinţată de italianul *Gerardus* (Gellért) primul episcop catolic al Morisenei, între anii 1036-1040, alături de, sau în mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul, luată volniceşte dela Episcopul şi călugării ortodocşi români, strămutaţi apoi în mod forţat la mănăstirea ortodoxă din *Oroslamoş*, zidită de generalul român trădător *Cenad*, după biruinţa lui asupra principelui român al Banatului Optum [5]).

Unele din aceste şcoale teologice sau Seminarii, aşezate în centre şi regiuni curat româneşti, cum a fost cea din Cenad, aveau un caracter curat misionar, urmărind un îndoit scop: întâiu să *atragă* în ele elementele necatolice, în special pe românii ortodocşi, şi al doilea să *cultive* terenul pentru câştigarea de prozeiliţi. Românii, în general, s'au simţit prea puţin atraşi spre aceste şcoale teologice streine în cari li se încorseta limba şi legea.

Iezuitul *Possevino* „dorea să ducă copiii valahilor în seminarul din Vilna şi în altele, ca prin aceşti convertiţi să facă propagandă apoi între Români [6]". Puţinii Români cari au frecventat seminariile catolice până în veac. 18-lea fiind convertiţi la catolicism, deslipindu-se de biserica strămoşească au fost perduţi şi pentru neamul românesc. Aşa se pomeneşte de *Gh. Buitul*, care plecând la învăţătură în Viena şi Roma a ajuns preot romano-catolic la ungurii şi saşii din Alba-Iulia, unde în anul 1636 a tradus în româneşte — cu gândul de a catoliciza pe români — Catechismul lui Canisius; apoi de *Gavril Ivul* (1619-1678) din Caransebeş, devenit călugăr iezuit învăţat şi profesor în Viena [7]). „La Roma au mai studiat şi aceşti „studenţi" din Ardeal din „părinţi eretici": *Ioan Vaida* (finea sec. 16) şi *Francisc Albinus* (la începutul sec. 17) convertit la Cluj, unde a studiat gramatica [8])".

(Urmează)

1) Dr. Ioan Lupaş, op. c. p. 88.

2) *Fontes rerum Transylvanicarum*, III Budapesta, 1913, p. 196, la Ştefan Meteş, op. c. pag. 487 nota 2.

3) Ioan Lupaş, op. c. p. 88-89.

4) Aurel Mureşianu, Protopopul ortodox al Făgăraşului Gh. Petraşcu (1734-1800) şi biblioteca sa, în „Gazeta Cărţilor" din Ianuarie 1935.

5) Iuhász Kálmán: *A Csanádi Püspökség története*, Mako, 1930, p. 66.

6) Cf. Veress, *Fontes rerum Trans.* III p. 199, la Meteş op. c. p. 264.

7) *Dacoromania* III p. 789-91; IV p. 120, la Meteş op. c.p. 264.

8) Cf. Veress, *Matricula et Acta Hungarorum in Universitatibus Italiae Studentium*, Budapesta 1917. p. 8, la Meteş, op. c.p. 264.

Uniaţia în Banat până la înfiinţarea episcopiei Lugojului.

După ce la 9 Maiu 1688 Ardealul trecu în stăpânirea Habsburgilor [1]) cea dintâiu grijă a noii stăpâniri e să înceapă propaganda de catolicizare, crezând că deîndată ce populaţiunea noilor teritorii vor avea aceeaşi religie cu împăratul vor fi mai uşor de stăpânit şi loialitatea noilor supuşi va fi cu mult mai sigură. Acesta e un motiv al acţiunii de catolicizare întreprinsă de împăratul Leopold I în Ardeal. Al doilea motiv e tendinţa cunoscută a papalităţii de a câştiga orientul ortodox pentru catolicism cu ajutorul, la început al statului maghiar apostolic şi mai apoi cu ajutorul prea catolicei case de Habsburg.

Propaganda începe întâiu în ţinuturile mărginaşe iar dela anul 1693 chiar în Ardeal [2]). Că această propagandă n'a fost zadarnică şi că sămânţa aruncată de Iezuitul Paul Barangi [3]) a căzut în pământ prielnic ne dovedeşte faptul că numai după patru ani vlădica Teofil (1692-97) cade în cursă, iscălind cu protopopii săi între cari însă nu se găsea nici un bănăţean [4]), o declaraţie de unire, care e drept n'a avut urmări imediate [5]), dar peste un an şi jumătate în sinodul din 7 Oct. 1698 [6]) protopopii apostaţi ai trădătorului Atanasie încheiară unirea în mod definitiv desăvârşindu-o prin actul instalării celui dintâiu episcop uniat din Ardeal, la Alba-Iulia, în ziua de 25 Iunie 1701 [7]). Astfel prin politica de divide et impera a Habsburgilor, Românii din Ardeal sunt împărţiţi în două tabere adverse, cari vor sta într'o luptă necontenită una cu alta, deoparte noii prozeliţi cu zelul caracteristic unei astfel de categorii de credincioşi, vor căuta să impună uniaţia tuturor ortodocşilor din Ardeal şi mai apoi din Banat; pe de altă parte ortodocşii îşi vor apăra cu dârzenie credinţa strămoşească în care s'au născut şi în care doreau să moară. Drept sprijin în lupta aceasta fratricidă uniaţii aveau de partea lor oficialitatea, interesată în gradul cel mai înalt la menţinerea şi răspândirea uniaţiei [8]), iar ortodocşii nu aveau de partea lor decât credinţa pe care erau hotăriţi să o apere până la ultima picătură de sânge. D-l prof. S. Dragomir a descris într'o operă monumentală, citată şi aci, suferinţele îndurate de ortodocşii din Ardeal în sec. XVIII pentru apărarea credinţii lor. Eu voiu încerca în acest succint articol să descriu mersul propagandei uniate din Banat în sec. XVIII şi întâia jumătate a sec. XIX când ea s'a manifestat cu mai multă virulenţă, prin acte de guvernământ şi silnicii. Expunerea mea o voi face în mod cronologic începând dela cucerirea Banatului de către Austrieci până la 1853, data înfiinţării episcopiei uniate a Logojului dată care marchează ultimul act de guvernamânt *mai însemnat*, în sprijinul propagandei catolice la noi. Perioada dela 1853 până azi aparţine istoriei proprii a episcopiei Lugojului în care se lucrează la răspândirea uniaţiei în Banat tot prin mijloacele vechi şi care deci nu mai aparţine subiectului nostru.

Ca şi în Ardeal, aşa au procedat Austriecii şi în Banat, care de îndată ce ajunse sub jurisdicţia ierarhiei sârbeşti lepădă cu totul calvinismul aparent adoptat în sec. XVI pentru a reveni la cea mai sigură şi pură ortodoxie [9]). Indată după cucerirea lui la 1718, încep să ia măsuri grabnice pentru a începe propaganda catolică şi pentru a întări catolicismul însuşi care erau acum aci cu totul decadent. Prin rescriptul dat încă din 7 Oct. 1717, Carol VI ordonă creiarea unui colegiu de Iezuiţi la Timişoara, ceeace se şi realizează nu peste multă vreme, căci la 2 Februarie 1718 îl şi găsim aici pe Lorenzo Pez [10]) însărcinat probabil să pregătească terenul. Iezuiţilor li se cedează cea mai spaţioasă moschee din Timişoara pentru a le servi de biserică parohială şi catedrală a reînviatei dieceze a Cenadului. O altă moschee fu cedată Franciscanilor cari trimiseră îndată misiuni la Lugoj şi Panciova, iar călugării acestui ordin din provincia bulgărească întreţineau o misiune la Caransebeş. [11])

La 5 Februarie 1720 Carol VI ordonă ca în slujbele de stat să se numească numai funcţionari catolici [12]) iar coloniştii deasemenea să se recruteze numai dintre catolici [13]). La 1726 se înfiinţează la Timişoara chiar un liceu catolic condus de Iezuiţi [14]) ca astfel şi prin şcoală să se facă prozeliţi după exemplul activităţii trecute a calvinilor. Mai târziu şi episcopiile ortodoxe româno-sârbeşti din Banat trebuiau să contribue din avutul lor la înfiinţarea şi întreţinerea de şcoli similare cu scop de prozelitism. [15]) Tot

1) S. Dragomir: Desrobirea religioasă a Românilor din Ardeal şi Ungaria. Sibiu I 1920 II. 1930 I. p. 1.
2) Al. Pop: Desbinarea în biserica Românilor din Ardeal şi Ungaria. Bucureşti 1921. p. 10—20.
3) S. Dragomir o. c. p. 7.
4) N, Iorga: Istoria Bisericii Române II. p. 37.
5) S. Dragomr o. c. I. c.
6) Al. Pop. o. c. p. 35—38.
7) S. Dragomir o. c. I. p. 36—37.
8) Idem o. c. I. Anexe 39, 41, 49, 50 etc.
9) N Iorga o. c. II. p. 37.
10) Dr. Gh. Popovici: Istoria Românilor Bănăţeni. Lugoj 1904 p. 305.
11) Fr. Griselini: Istoria Banatului Timişan. Bucureşti 1926. p. 112.
12) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 307.
13) Idem o. c. p. 311.
14) O. Ghibu: catolicismul unguresc în Transilv. p. 192.
15) Idem a. c. p. 192.

Carol VI decretă la 1732 că ortodocşii sunt obligaţi să respecte sărbătorile catolicilor când locuiau împreună cu aceştia, decret care fu publicat în Banat la 1747, dar fiindcă se vede că nu era respectat, la 1755 Maria Terezia dictează pedepse severe pentru cei ce nu-l vor respecta de acum înainte. [16])

Pr. Constantin Târziu.

(Urmează)

Din activitatea unei societăţi.

Onorată adunare generală,

In baza dispoziţiunilor statutare, Comitetul Societăţii noastre are onoare a prezenta Onoratei Adunări generale despre munca desfăşurată în cursul anului 1939 următorul:

Raport General.

Comitetul Societăţii noastre întrunindu-se în cursul anului espirat în şedinţe s'a ocupat de acele probleme ale sufletului creştin, cari pun în aplicare principiile înalte de morală şi vieaţă religioasă aşa precum le aflăm în învăţăturile de credinţă ale Bisericii noastre precizate în sfânta Evanghelie despre vieaţa şi faptele Domnului nostru Iisus Christos.

Iisus Christos n'a venit în lume pentru ca noi oamenii să-i admirăm mărirea Lui, ci ca să ne slujească, iar noi să-i urmăm exemplul Lui. El a fost cu adevărat exemplu de iubire şi ascultare de Dumnezeu. Porunca cea dintâi şi cea mai mare este să iubeşti pe Domnul Dumnezeu mai mult ca orice din lumea aceasta. Domnul nostru Iisus Christos prin propovăduirea învăţăturilor Lui, nu numai că ne-a sfătuit să împlinim această poruncă ci a şi vieţuit amăsurat acestei porunci.

Ca prunc de 12 ani a fost pierdut de părinţii Săi, cari căutându-l abia după 3 zile l-au aflat în biserica din Ierusalim, unde certându-l de ce li-a făcut aceasta? El a răspuns: „Nu ştiţi voi, că în cele ce sunt ale Tatălui meu să cade să fiu şi eu?“ Iar cel din urmă cuvânt de pe cruce a fost: „Tată, în mânile Tale dau Duhul meu!“

Din toate se vede că El a început Dumnezeu, a sfârşit cu Dumnezeu şi aşa i-a fost toată vieaţa cu Dumnezeu şi în Dumnezeu. In această ascultare de Dumnezeu a vieţuit, în aceasta ascultare de Dumnezeu a şi vorbit. „Nu pot face dela mine nimic ci tot ce pot îmi este dat mie dela Tatăl meu cel din Ceriuri.“

Nici de moarte nu s'a ferit Iisus. Şi atunci de pe Cruce a zis: „Să nu golesc eu oare păharul pe care mi l-a dat Tatăl meu?“ Cu nespusă răbdare a suferit ne mai pomenitele dureri, chinuri şi moarte pentru ca să ne mântuim noi.

Pentru aceea şi noi vecinic mulţumitori, vecinic recunoscători, ne apropiem în fiecare an în săptămâna Patimilor de sfântul Său mormânt îngenunchind şi preamărind pe Dumnezeu întru aşteptarea sfintei Invieri.

Iar, aceia, cari au ostenit în săptămâna Patimilor pentru înfrumuseţarea sfântului Său mormânt să aibe mângâierea şi mulţumirea de a fi săvârşit una din cele mai plăcute fapte lui Dumnezeu, amintindu-şi de cuvintele din predica de pe munte a lui Iisus unde zice între altele: „Bucuraţi-vă şi vă veseliţi că plata voastră multă este în Ceriuri“.

Chestia săracilor la alţii. Anglia este vestită în ceeace priveşte milostenia. Un Englez zicea că nimic nu cauzează vizitatorilor o mai bună idee despre isvoarele noastre de ajutorare a săracilor şi o mai mare admiraţie pentru întrebuinţarea lor, ca mărinimioasele donaţiuni şi bogatele legate prin care se caută a se veni în ajutor mizeriei. Dar noi Englezii, cari mai bine cunoaştem împrejurările la noi decât acei vizitatori streini, suntem de altă părere. Este foarte dubios a se şti dacă această milostenie este aducătoare de bine, căci dacă milostenia nu se face cu mare şi bună chibzuială ea poate să aducă mai mult rău decât bine.

Dacă milostenia ar avea cu adevărat bunul efect de a îmbunătăţi soarta săracilor atunci Londra ar trebui să fie astăzi cel mai fericit oraş din lume, căci aici în fiecare an se cheltuesc pentru scopuri de binefacere câte trei milioane de Pence. Ar trebui deci să credem, că dacă în Londra se cheltuesc trei milioane de Pence în fiecare an pentru scopuri de binefacere, n'ar trebui să mai existe mizerie. Dar cu toate aceste sume cheltuite mizeria în loc să scadă, ea creşte tot mai mult. Tocmai pentrucă împărţirea acestor ajutoare nu se face cu chibzuială. Lumea săracă, căreia ise vine în ajutor nu-şi mai bate bate atâta capul cu munca, ci să lasă în nădejdea milei. Şi aşa prin o astfel de milostenie se sprijineşte lenea şi în loc de îmbunătăţire se face mai multă stricăciune.

Chestia săracilor la noi. La noi milostenia se prezintă cu totul în altă formă. Publicul caransebeşan deşi foarte darnic în ceeace priveşte opera de binefacere căci prin colectă se ajunge

16) G. Bariţiu: Părţi alese din istoria Transilvaniei I. p. 407—408.

la rezultate destul de satisfăcătoare, totuşi nu putem împărţi astfel de ajutorare precum ar dori-o săracii noştri, sau precum am dori-o noi.

Pornind însă din punctul de vedere că toată lumea creştină aşteaptă cu bucurie sărbătoarea Naşterii Domnului şi se pregăteşte să o serbeze cu toată sfinţenia sufletului creştin deosebit de toate celelalte zile. Deosebit în haine, deosebit în mâncăruri şi deosebit în felul de a petrece această zi.

Noi, în ajutorarea săracilor noştri ne mărginim la aceea, de a le da şi lor posibilitatea de a se hrăni mai bine sau a se simţi mai bine în acele zile şi a se bucura şi ei cu toată lumea creştină de venirea Mântuitorului. Adevărat că ajutorul nostru este mic şi neînsemnat, căci e prea mare numărul săracilor în proporţie cu ce se poate aduna, dar o facem din toată inima şi din iubire către Domnul nostru Iisus Christos.

Dealtfel putem zice că anul espirat 1939 a fost şi pentru Societatea noastră un an greu. Din cauza escepţionalelor împrejurări ivite în ţară, Comitetul Societăţii noastre în una dintre şedinţele sale a adus hotărîrea ca să se abţie dela întreprinderea unei colecte în scopul ajutorării săracilor noştri pe Crăciun, ci să se ridice banii de lipsă în acest scop din „Fondul Milelor". Apropiindu-se însă timpul esecutării acestei hotărîri membra din comitet, doamna Riţi Sciopon, căreia îi părea rău ca „Fondul Milelor" să fie atins, a cerut o listă de colectă şi în binevoitoarea tovărăşie a doamnei Zoe Pop, au plecat să colecteze bătând la uşile binevoitorilor donatori realizând astfel frumoasa sumă de Lei 8.060. Şi aşa mulţumită doamnelor Riţi Sciopon şi Zoe Pop, s'au putut împărtăşi de ajutoare pe Crăciun pe lângă săracii noştri şi unele familii de ale concentraţilor.

In total au primit ajutoare 52 săraci şi anume 9 săraci mai nevoiaşi câte Lei 200 unul şi 43 săraci câte Lei 130 unul.

Aceste rezultate vor fi ele satisfăcătoare, dar sunt rezultate cu caracter material. Rezultate de caracter spiritual, care ar trebui să caracterizeze o societate religioasă ortodoxă, nu putem înregistra, pentrucă împrejurările timpului mai recent în vieaţa societăţii noastre, nu permit o viaţă spirituală mai rodnică.

Cutiile de milostenie. In cartea „Caractere morale" între exemplele adunate de profesorul Ioan Popea aflăm unul din care reiese învăţătura că fericirea bogaţilor nu consistă în averea lor ci în binele ce-l pot face cu averea lor.

Aflăm aci că un negustor foarte bogat a avut o serbare familiară la care a chemat pe toţi prietenii săi, cam 30 la număr. Soţia lui ar fi voit între alte mâncări bune să aducă la masă şi o mâncare foarte rară, anume păstrăvi. Fiind însă în părţile acelea păstrăvii foarte scumpi, adecă păstrăvul şi galbenul n'a cutezat să cumpere înainte de a se fi înţeles cu soţul ei. Acesta zise: „Putem face şi cheltuiala asta, că avem de unde, dar mă tem de păcat. Gândeşte câţi săraci şi lipsiţi am putea noi ajuta cu banii ce i-am da pentru păstrăvi ?"

Deci sosind ziua sarbării negustorul puse pe masă un blid acoperit. Iar în decursul mâncării negustorul povesti prietenilor săi ce avea de gând să facă soţia sa. Le aminti şi preţul păstrăvilor. Zicând acestea descoperi blidul şi zise: „In locul păstrăvilor am aci 30 de galbeni. Vă rog luaţi fiecare câte unul şi-l daţi unui sărac".

Toţi prietenii îl lăudară pentru ideea cea bună ear unul dintre ei zise că n'ar fi rău dacă fiecare dintre noi ar mai pune câte un galben către cei din blid, că în chipul acesta se vor putea împărtăşi mai mulţi săraci. Toţi se învoiră şi aşa făcură.

Societatea noastră a pus cu îngăduinţa autorităţilor bisericeşti cutiile de milostenie la uşile bisericii. Sfânta biserică fiind ea şi maica săracilor, căci îi vedem adunându-se la uşile ei tinzând mâna după câte un leu. Văzând credincioşii scopul cutiilor de milostenie dela uşile sfintei biserici, se milostivesc şi aruncă şi în ele câte un leu doi.

Astfel în anul espirat s'au ridicat din acele cutii suma de Lei 1040. Fie spre sănătatea şi bunăstarea celor ce s'au milostenit şi au dăruit.

Invitări. Societatea noastră fiind învitată a luat parte prin delegaţie:

La ciclul de conferinţe aranjate de Corpul profesoral al Academiei teologice ort. rom.

La întâmpinarea rămăşiţelor pământeşti ale Inalt Prea Sfinţitului şi Prea fericitului Patriarh Dr. Miron Cristea la gara Caransebeş, chemare din partea Onoratului Consiliu eparhial ort. român a Caransebeşului.

La ciclul de conferinţe şi şedinţe aranjate de Asociaţia „Astra" despărţământul Caransebeş.

La şezătorile aranjate de Şcoala de iniţiere a Serviciului social în Caransebeş.

Membrii Societăţii. Cu finea anului 1939 Societatea noastră a numărat 529 şi anume:

28 membrii fondatori pe vieaţă cu taxa de lei 500.

173 membrii fondatori cu taxa anuală de lei 40.

257 membrii ordinari, numai femei, cu taxa de lei 10.

47 membrii aderenţi, numai bărbaţi, cu taxa de lei 12.

24 membrii minori cu taxa anuală de lei 6.

Morţii noştri. Cu adânci sentimente de pietate slăvim memoria membrilor cari în cursul anului espirat au trecut la cele vecinice, anume: Maria Bărac, Ioţa Ţăranu şi Ioan Fârdianu.

Averea societăţii. Incât priveşte averea societăţii, bilanţul împreună cu toate conturile şi bugetul urmează a fi prezentat prin raportul financiar.

Acestea sunt în trăsături generale realizările Societăţii noastre în cursul anului expirat 1939 pe care avem cinstea a le prezenta Onoratei Adunări generale, exprimând călduroase mulţumiri tuturor binevoitorilor sprijinitori şi conlucrători pentru care rugăm Onorata Adunare generală se acorde binevoitoarea descărcare.

Elena Biju.

Banatul şi Problemele lui

I.

Banatul şi Natalitatea

Despre natalitatea bănăţeană s'a scris mult, atât în limba noastră cât şi altele, streine, arătându-se prin cifre dureroase, adevărata stare de lucruri, dându-se soluţii raţionale pentru remedierea răului, dar neajungându-se la rezultatul dorit.

Pentru ce nu s'a ajuns — la scopul ţintit — voiu încerca prin unele constatări personale, controlate cu datele oficiale, să le expun în articolele ce vor urma. Acum însă, să încerc să prind în cuvinte, tragedia spre care se îndreaptă satele noastre bănăţene în general şi, să exemplific cele relatate cu date luate din viaţa satului în care Dumnezeu prin Voia Sa m'a pus păstor sufletesc.

Toate sfaturile ce s'au dat de oameni cu răspundere ai locului, toate conferinţele preoţeşti organizate în Banatul durerilor fără glas pentru acest scop, pe vremuri de către în Dumnezeu adormitul Episcop Grigore al Aradului, s'au lovit de nepăsarea şi neascultarea celor interesaţi. Nu vroiau să îşi amintească de cuvintele lui Dumnezeu, spuse celor dintâiu oameni: „Creşteţi şi Vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul," uitând că, Domnul Dumnezeu este stânca veacurilor (Isaia 26) şi „Cei se 'ncred" în Domnul sunt ca muntele Sionului, care nu se clatină ci stă întărit pe vecie. (Psalm 124 vers 4).

Cât de nenorociţi erau în primele timpuri ale creştinismului, cei ce n'aveau copii şi, ce mândrie simţeau matroanele romane când în locul podoabelor — ce în zilele noastre nu pot fi înlocuite prin nimic — îşi arătau odraslele lor.

Căsătoria — mijlocul de perpetuare a speţiei — nu mai este astăzi, în cinstea ce i se cuvine „Taina aceasta mare" (Sf. Apostol Pavel în Efes. 5 v. 32) a ajuns pentru mulţi în decursul vremii, ce curge fugarnic ca valul, în valurile veciei, o simplă formalitate.

In anul 1837, în satul unde păstoresc, numărul celor născuţi era de 26 şi al decese-lor de 15 deci, un spor de 11 suflete. După una 100 de ani, adecă în 1937, s'au născut 16 şi au murit 24, rezultând un deficit de 8 suflete şi, mersul viitor al mişcării demografice din sat, ne distruge orice urmă de optimism.

Acum una 100 de ani, când luxul distrugător de morale şi familie, încă nu pătrunsese în satele noastre şi credinţa întradevăr era vie şi îşi manifesta roadele ei, în orice ocaziune, natalitatea era mai mare decât în secolul electricităţii şi al copilului — cum a fost numit în limbajul pedagogic de Ellen Key.

Şi la fel dacă nu şi mai rău se prezintă situaţia în majoritatea satelor noastre.

Cauzele sunt multe şi diferite. Voiu reveni asupra fiecărei din ele.

Dl. Dr. Ioan Gaita în cartea Sa „La Dépopulation du Banat Roumain[1])" enumără printre alte cauze de ordin igieno-medical şi pe aceia a propagandei neo-malthusienne[2]), care dă cunoştinţele necesare pentru evitarea fecundaţiei şi, ideile răspândite de Uniunea Sovietelor, asupra dreptului femeilor asupra corpului lor[3]).

Ambele au prins rădăcini, mai ales în populaţiunea semicultă a oraşelor şi satelor noastre. Dea mai importantă cauză a depopulării rămâne — orice s'ar spune — slăbirea sentimentului religios fapt amintit şi în cartea despre care vorbeau mai sus, precum şi neglijarea sufletului.

Astăzi — mai ales — „trebue să se recunoască, că singura putere care poate să hotărească, de viaţa lumii, este puterea sufletească[4]) Viaţa popoarelor este din nou preţuită, după însuşirile sufleteşti cu care vine pe lume..., fiecare popor merge pe drumul potrivit mijloa-

1) Docteur Jean Gaita „La Dépopulation du Banat Roumaine". Paris 1936.

2) Op. cit. La propagande néo-malthiusenne facteur facilitant l'aquisition des connaissances nécessaires pour eviter la fécondation, page 22.

3) Les idées répandues par les Soviets sur le droit de la femme de disposer de son corp. op. cite. (aq. 22).

4) „Românismul" de dl Prof. C. Rădulescu Motru.

celor sale sufleteşti. Experienţele cele mai bine controlate, au scos în evidenţă rolul hotărîtor al sufletului.

Intre aceste experienţe, tocmai cea pregătită în Rusia, în revoluţia pregătită şi realizată de teoreticenii socialişti, este mai convingătoare. Dispoziţiile şi virtualităţile sufleteşti ale poporului erau socotite drept vanităţi neglijabile şi toată atenţia lor, era îndreptată asupra maşinismului, începând însă cu 1934, toată grijă lor se îndreaptă spre sufletul muncitorului, înlocuind vechiul ideal „Maşinismul" cu Stakhanorismul.

(Stakhanorismul este triumful caracterului sufletesc asupra maşinismului[5]).

Sufletul românesc, după cum spunea odinioară poetul durerilor ardelene, întro cuvântare ţinută în faţa Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea acum 10 ani în — Grenobla României, cum potrivit îl numeşte Dl. Profesor Universitar I. Simonescu — Caransebeş, nu e ca al popoarelor îmbătrînite, o nouă plivă, în care dorm liniştite moaştete străvechi, înfăşurate în glorii apuse. Inchegaţi de curând, noi avem tot neastâmpărul creator al energiilor nedospite încă.

Dând cuvenită atenţie, sufletului, întărind sentimentul religios, prin vorbă şi faptă, vom da lovitura decisivă acestei — importate — plăgi bănăţene.

Iar în caz că vom continua mereu cu sfaturi, cu literatură siropoasă, fără a pune pe primul plan de activitate reînviorarea vieţii religioase — făcând cinste cârjei episcopale şi nu ruşine — ne vom trezi, că nu mai avem feciori destui cere să ne apere averea şi hotarele. Streinii ne vor cutropi şi vom dispărea după faţa pământului, cum au dispărut atâtea neamuri mari[6]). Drept aceia, până nu este prea târziu, să ne curăţim pe noi de toată stricăciunea sufletului şi a trupului, făcând sfinţenie întru frica lui (II Cor. 7 v. 1).

Petru P. Boeriu.

5) „Românismul", d-lui Prof. C. Rădulescu Motru.

6) Dr. Grigorie Gh. Comşa episcopului Aradului „Păcatul lipsei de Prunci" Tiparul Tipografiei Diecezane Arad pag. 28.

...„Am rătăcit timp de aproape 7 ani"...

Ce grele, ce adânci şi semnificative au fost aceste cuvinte în momentul când le-a şoptit în duioşie — cu buzele arse, cu sufletul în căinţă — aceea care sta pe patul suferinţelor grave, pe patul de moarte. In acele momente de tăcere adâncă bătrâna Eva Bombescu şi-a analizat stările sale sufleteşti de nelinişte, aşteptând din zi în zi ca sufletul său să intre pe porţile cerului înalt.

Sufletul îi era în clocot, în durere, în nelinişte, în suferinţă amară, căci trebuia să-şi facă balanţa faptelor sale, ce veneau nenumărate înaintea ochilor ei aproape stinşi. Văzând că în curând se va deschide drumul cel nou, ce duce sigur spre judecata divină, întreg firul vieţii sale s'a desfăcut depe ghemul ce numără 67 ani şi conştinţa îi aducea în faţă fapte pe care demult ar fi vrut să le îngroape în noianul de veci, ar fi vrut să le uite, să uite şi „cei 7 ani de rătăcire"... „în legea baptistă." Credea muribunda că va fi judecată aspru în lumea ceealaltă dacă nu va muri în legea ortodoxă, lege, care i-a îndreptat primii paşi ai copilăriei spre biserica din deal — a Botineştilor — a părinţilor săi, care stă blândă la răscrucea din sat, unde astăzi răsună convingător glasul părintelui Raţec.

Spune bătrâna, uşurându-se de păcate, ea ca şi ceilalţi 6 reveniţi, tot prin cuvântul cel tare dar blând şi convingător al părintelui Raţec — spune în faţa autorităţilor comunale — chemate la căpătâiul său „Recunosc că am greşit şi pă„cătuit prin trecerea la învăţătura baptistă, în „care am rătăcit timp de aproape 7 ani, până „când am ajuns să cunosc pe părintele Iosif „Raţec"....

Şi, spunea mai departe cu ochii în lacrimi de bucurie, că şi-a găsit uşurarea pe care o căuta: „Sunt convinsă.... Mă reîntorc la credinţa creş„tină ortodoxă în care am crescut; şi, făgăduesc „astăzi în faţa lui Dumnezeu, a sfintei Cruci „şi a celor de faţă că voiu păzi învăţăturile ei... „Şi mai recunosc că falsă este învăţătura bap„tistă, iar cuvântătorii ei sunt profeţi mincinoşi"...

In tremuratul buzelor sale arse, cu sufletul împăcat, cu gândul spre cer, printre şoapte spunea: „se poate mântui şi sufletul meu cel plin de păcate"; Spunea întocmai ca dreptul Simion „Acum slobozeşte Doamne pe robul Tău în pace.."

Pentru unii, fără suflet românesc şi convingere creştină, această mărturisire e un fapt de nimic; iar pentru alţii, e un fapt de conştiinţă curată, conştiinţă de Român.

Şi iată pentruce: Ştim că la baza conştiinţei acestui neam a fost totdeauna: credinţa noas-

tră creştină ortodoxă. La lumina ei caldă s'a dospit încet, dar sigur, ideea de neam şi conştiinţa unităţii lui.

Şi cum duşmanii acestui neam au căutat pe orice cale, ca şi prin sectele religioase să ne despartă, slăbindu-ne, ca ei să poată trage foloase, se cuvine astăzi să ne bucurăm că mai avem preoţi — cum este părintele Iosif Raţec din Botineşti — care luptă pentru readucerea celor rătăciţi, întărindu-ne într'o credinţă în care se ascunde tainic ideea de neam.

Apoi, conştiinţa muribundei în cauză este conştiinţa tuturor celor ce şi-au perdut credinţa în Dumnezeu, e conştiinţa tuturor ateilor ce ajung în cele din urmă, pe patul de moarte, să-şi facă balanţa tuturor faptelor, când află că în afară de judecata conştiinţei lor, care-i pedepseşte pe pământ, mai este şi judecata Dumnezeească. Deaceea, în ultimul moment chiamă în ajutor puterea divină căreia se închină şi spun, cu ochii căinţei în lacrimi: „Acum slobozeşte Doamne pe robul tău în pace.“

Inv. Ioan Enăşescu.

ŞTIRI

Investirea P. S. Sale Păr. Episcop Vasile al Timişoarei. P. S. Părinte Episcop Vasile a călătorit Joi la Bucureşti în vederea învestirii P. S. Sale ca Episcop al Timişoarei. Investirea a fost fixată pe ziua de Sâmbătă, 29 Iunie, sărbătoarea sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel.

Instalarea se va face Duminecă în 7 Iulie.

Protopopi noui. P. S. Părinte Episcop Vasile a binevoit să numiască protopopi onorifici pe vrednicii preoţi: Gheorghe Vior administratorul internatului diecezan şi Gheorghe Cotoşman profesor de teologie, colaborator al nostru. Duminecă şi Luni a avut loc, în capela episcopească, hirotesirea nouilor protopopi onorifici. Felicitări!

Orarul de vară al Statului a fost introdus şi la birourile Consiliului eparhial începând dela 20 Iunie a. c. Ore de oficiu: dela $7^1/_2$ — $13^1/_2$.

Preţul lumănărilor
de ceară a scăzut la
350 Lei kilogramul.

Notă oficială

Nr. 3449 Sc. 1940.

Din prilejul sărbătoririi I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan, mitropolit al Ardealului şi Banatului, cei mai de seamă cărturari şi scriitori români au colaborat la publicarea unui „volum omagial“.

Calităţile excepţionale de fond şi formă ale acestui volum impun în-chip deosebit mai ales cercurilor noastre bisericeşti, cărora îl şi recomandăm.

Preţul: Lei 700 broşat, legat simplu 760 şi 780 legat fin. Doritorii îl pot comanda prin Consiliul eparhial şi pe seama bibliotecilor parohiale.

Caransebeş, în 26 Iunie 1940.

Consiliul eparhial.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

Caransebeș, 7 Iulie 1940

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul oficial al Episcopiei ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". Pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Foaia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Resemnare creștinească.

Ziua de doliu care a început în 3 Iulie 1940 pentru neamul românesc ne obligă pe toți la o retranșare creștină.

O retranșare în puterea supra-omenească a credinței creștine, care s'a dovedit cea mai bună aliată și protectoare a omului aici pe pământ. A omului pur desigur, a omului luat în accepțiunea adevărată a cuvântului.

In zilele de restriște cari ne-au năpădit dela începutul acestei veri noi Românii nu am avut în lume alt sprijinitor decât puterea aceasta, darul acesta al lui Dumnezeu — credința că El nu și-a întors cu totul fața dela noi.

Izolați în această parte a Europei, noi Românii am cunoscut încă dela plămădirea noastră ca neam toate urgiile unei vrăjmășii omenești pe care atâtea cotituri ale istoriei umane le-a vărsat asupra noastră. Dar am cunoscut în măsură și mai prețioasă mâna protectoare a bunului Dumnezeu, care ni-a călăuzit pe de-asupra pericolelor...

Cotiturile civilizației omenești — spun chiar oameni învățați — prezintă de multe ori forme neplăcute, explozii de animalitate și răbufniri ce par stranii la întâia vedere. Totuși — credem noi — asemenea cotituri sunt totatâtea umbre urîte, pete negre ale „civilizației" constituind mai degrabă prăpastii ale sufletului omenesc...

Istoria noastră a Românilor este în întregimea ei o luptă de apărare a sufletului românesc și creștinesc. De apărare împotriva împilatorilor noștri ca neam deopotrivă ca și a acelora cari ne-au atacat credința noastră creștină în forma ei genuină, ortodoxă.

Citați pe cei mai de seamă voevozi: Ștefan, Mihai luptători împotriva păgânilor și a necredincioșilor. Citați pe călugărul Șofronie, pe Popa Ion din Aciliu sau pe acel nobil al virtuții țăranul Oprea Miclăuș și iată ați jalonat pe scurt o istorie bimilenară.

A intrat deunăzi în casa unor frați ai noștri restriștea, dar oare noi n'am crescut în leagăn cu ea? Cunoscut-am noi oare mai bine bucuria decât întristarea, veselia decât necazul — ca să nu oftăm în durere oțelindu-ne în vederea ajutorării lor? Nu de astăzi sau de mâne — ci de totdeauna!

O casă, o moșie — o țară chiar — se pot pierde dar totașa se și pot câștiga!

Sufletul omului — sufletul unicul este care nu se mai poate recâștiga după ce odată el a fost pierdut.

Și ce pildă mai frumoasă decât aceasta au arătat frații noștri năpădiți de rău decât că lăsând totul și case și gospodării și lanuri bogate au pornit pe drumul greu al pribegiei numai cu sufletul în ei? Iată, ei și-au salvat sufletul lăpădând totul dela ei.

Urgia abătută asupra fraților noștri dela nord și dela răsărit trebue să ne dea de gândit nu numai nouă celor ortodoxi ci tuturor cari cred și mărturisesc învățătura lui Hristos.

Resemnarea creștinească nu împiedică solidarizarea tuturor creștinilor în vederea altor zile rele ce mai pot veni.

Căci lupta dintre Hristos și Iuda a început odată cu trădarea Iscarioteanului, dar sfârșitul ei este încă departe...

Starea culturală a preoţimei române din Transilvania, în sec. XVI-XX.

De: **Protopop Gh. Cotoşman.**

(Continuare)

Profesorul *Gh. Simonis* dela Academia de muzică din Cluj, în urma unor cercetări migăloase a reuşit să identifice ca român pe *Ioan Căianu*, numit de unguri „Ioan Kájoni" valahul, o „valoroasă personalitate a culturii româneşti din generaţia trecută". Faptul că a trecut la catolicism, că şi-a făcut studiile la iezuiţi şi că a fost călugăr franciscan (1629-1687), trăind în cercurile streine de neamul şi legea în care s'a născut, a determinat pe Unguri, şi pe drept cuvânt, să-l considere ungur din naştere. Şi'n adevăr „istoria literaturii şi a muzicei maghiare caută de multă vreme să exproprieze pe seama sa persoana lui *Ioan Căianu*" considerat „pentru înalta sa învăţătură şi numeroasele sale publicaţii" ca „*Pázmány al Ardealului* [1])". Căianu s'a născut dintr'o familie românească în comuna Căianul-mic din judeţul Someş, în anul 1629. După ce termină studiile la şcoala iezuiţilor din Cluj, ajunge stareţul mănăstirii catolice Lazărea din jud. Ciuc. Despre el se spune că „era una din personalităţile cele mai distinse ale bisericii catolice pe vremea sa şi a avut o autoritate atât de mare, încât i s'a propus să ocupe scaunul episcopal, pe care l-a refuzat probabil dându-şi seama că în calitate de Român i-ar fi fost imposibil să obţină concursul aristocraţiei maghiare. A preferat să rămână în umbră şi să lucreze. A trăit o viaţă laborioasă la mănăstirea Lazărea, unde a înfiinţat şi o tipografie, şi s'a distins prin numeroase opere, dintre cari unele religioase, altele ştiinţifice, şi mai multe colecţii de muzică bisericească şi populară. Căianu este unul dintre cei dintâi notatori din Ardeal, şi în orice caz, poate fi socotit ca fiind *cel dintâi notator de muzică românească*. S'a distins apoi ca sculptor şi pictor, fiind un talent multilateral şi foarte fecund. In lucrările sale are notate numeroase versuri româneşti de pe vremea aceea şi muzică populară a epocii lui, de mare valoare. Una din bucăţile muzicale româneşti cele mai interesante pe cari le-a notat Căianu, este o bucată dedicată *Domniţei* lui *Vasile Lupu* din Moldova. După notele de pe vremea aceea, Ion Căianu a luat parte la nunta fetei lui Vasile Lupu şi a notat acolo muzica pe care a auzit-o. D-l profesor Simonis a descifrat 24 din cântecele româneşti ale lui Căianu şi continuă a studia opera acestui valoros român". Cu ocazia serbărilor ce s'au desfăşurat în comuna natală a lui Căianu, s'a aşezat pe zidul şcoalei primare de acolo o placă comemorativă de marmură purtând următoarea inscripţie: „In această comună, Căianul-mic s'a născut cel dintâi compozitor notator de muzică românească, Ioan Căianu, călugăr franciscan (1629-1687). Vrednic român şi suflet luminat, el şi-a închinat viaţa frumosului şi aspiraţiilor nobile, cinstind neamul căruia a aparţinut [2])".

Anumit am stăruit asupra lui Căianu, pentru a demonstra că Românul, artist şi inteligent din fire, îndată ce calcă pragul unei şcoale mai înalte face minuni cu talanţii pe cari i-a primit. Păcat însă că cei mai mulţi, între cari şi Căianu, lepădându-şi legea strămună, şi-au pus talanţii inteligenţei şi ai virtuţii în slujba intereselor streine de neamul din care a ieşit. De o mie de ori Căianu ar fi făcut mai mult pentru neamul românesc, dacă ar fi rămas credincios mărturisitor al legii strămune, sau măcar dacă ar fi revenit la ea, părăsind mănăstirea catolică şi intrând într'o mănăstire ortodoxă, unde el, pe lângă cele 24 cântece româneşti, ne-ar fi înzestrat literatura religioasă şi naţională cu opere neperitoare, şi în loc de a fi considerat „Pázmány al Ungurilor" mai bine ar fi râvnit să-şi cucerească aureola de „părinte al literaturii române" sau de „Ion Gură-de-Aur al Românilor".

Prin pătrunderea reformei religioase în Ardeal, atât Saşii luterani cât şi Ungurii calvini căutau — alături de catolici — să atragă de partea lor pe Români, cari din cauza religiei ce-o mărturiseau, erau „trataţi ca şi nescai păgâni [3])", ne fiind consideraţi ca popor aparte, având individualitate proprie, deşi ei formau majoritatea absolută a populaţiei Ardealului şi Banatului. Afară de cele trei naţiuni recepte — Unguri, Secui şi Saşi — aparţinând celor patru confesiuni recepte — catolică, luterană, calvină şi unitariană — legile statului maghiar n'au recunoscut existenţa naţiunii şi a confesiunii celei mai numeroase, considerată de catolici „schismatică" iar de reformaţi „eretică".

Românii, despuiaţi de drepturi, strâmtoraţi şi persecutaţi din cauza religiunii lor celei orientale, unicul paladiu al conservării caracterului lor naţional [4]) — spune protopopul unit Russu — erau numai toleraţi. „Mulţi români ca să scape de persecuţiuni, şi ca să nu-şi piardă rangul, averile, privilegiile şi drepturile nobilitare trecură la calvinism, şi cu aceea desbră-

1) Drăgan, *Dacoromania* IV p. 102, nota 6 la Meteş op. c. p. 387, n. 3.

2) *Universul*, Nr. 184 din 6 Iulie 1936.

3) Ioan V. Russu, *Compendiu de Istoria Transilvaniei*, Sibiu, 1864, p. 74.

4) Idem, ibid., p. 261.

cându-se de caracterul naţional trecură în castre străine, făcându-se cei mai aprigi persecutori ai mumei lor, care i-a lăptat adecă: a naţiunei din a cărui sân s'au tras... Cu acest mod Românii cu timpul îşi pierdură fruntea aristocraţiei, mai rămânând numai preoţimea şi poporul pururea credincios, statorit şi răbdător până în fine — faţă cu toate adversităţile — pe lângă vatra strămună; pe lângă religiunea strămoşească şi naţionalitatea sa genetică". [5]) Pe aceşti Români necăjiţi, rămaşi „statornici şi neclintiţi pe lângă *vechea* lor religie orientală, şi vechile instituţiuni religioase ca pe lângă nescari *relique* scumpe a strămunilor săi" [6]), căutau cu persistenţă să-i vâneze confesiunile recepte. Intâi însă trebuiau câştigaţi pentru această cauză preoţii şi, apoi, prin ei, masa mare a poporului dreptcredincios.

(Urmează)

In jurul impozitului asupra celibatarilor.

Intâlnind nu de mult un vrednic preot octogenar, trecut la pensie, mi-se plângea, că a fost impus la impozitul pe celibatari.

Plânsoarea preotului m-a determinat să mă ocup mai deaproape de dispoziţiunile legii privitoare la acest impozit, introdus cu începere dela 1 Aprilie 1940 în sistemul nostru fiscal.

Citind comunicatul Ministerului de finanţe şi Instrucţiunile de aplicare a nouei legi, am constatat înainte de toate, că titlul legii nu acopere cuprinsul ei şi iată de ce nu-l acopere.

Prin legea aceasta s'a înfiinţat a taxă specială, — cum o numeşte Instrucţiunea Ministerului de finanţe — asupra veniturilor de celibatari din orice venituri supuse impozitelor elementare, prevăzute de legea contribuţiunilor directe.

Impozitul acesta însă conform textului legii şi a comunicatului ministerial se aplică şi unora, cari nu sunt celibatari în strictul înţeles al cuvântului.

Căci ce înţelegem noi sub celibatar?

Sub celibatar înţelegem pe bărbatul necăsătorit, derivând cuvântul dela latinescul „caelebs", ceea ce înseamnă „holtei", „flăcău", adecă necăsătorit.

Legea menţionată însă aplică noul impozit nu numai asupra celor necăsătoriţi, ci şi asupra celor „divorţaţi sau văduvi fără copii", deci şi asupra celor ce au fost căsătoriţi, dar a căror căsătorie s'a desfăcut prin divorţ, sau a încetat în urma decesului soţiei.

Nu încape îndoială, că titlul restrictiv de celibatar nu acopere pe deplin cuprinsul extensiv al legii, pentrucă legea nu se aplică numai celor necăsătoriţi, ci şi celor căsătoriţi, care în prezent sau în viitor n'au soţie, fie din vina lor, fie din vina unei împrejurări independente de voinţa lor.

Aceasta ar fi prima observare, care este de făcut în jurul legii din chestiune.

A doua observare se referă la stilizarea textului legii, care poate da ansă la discuţie în contradictoriu, fiindcă nu e destul de clar stilizată, când precizează, că taxa de celibatari se aplică dela 1 Aprilie 1940 tuturor contribuabilor de sex masculin, care au împlinit vârsta de 25 ani, „necăsătoriţi, divorţaţi sau văduvi fără copii", cum şi acelora, care se vor găsi în aceste condiţiuni după data de 1 Apr. 1940.

Precizarea „fără copii" se poate lua aşa, că nu se referă la cei divorţaţi, ci numai la văduvi, dar se poate explica şi în chipul acela, că se raportă şi la cei divorţaţi.

Fiindcă între un văduv fără copii şi un divorţat fără copii din punct de vedere al raţiunei legii nu este nici o deosebire, cred că legii nu se poate da altă explicare, decât că cei divorţaţi, dacă au copii, nu cad sub prevederile legii, pentrucă legea nu poate neîndreptăţi pe cel divorţat cu copii faţă de cel văduv cu copii, pe care îl scuteşte de impozitul pe celibatari

Deci corect se explică legea numai dacă calificativul „fără copii" se aduce în legătură şi cu cei divorţaţi.

Revenind acum la cazul preotului octogenar, dânsul a fost cununat, având o fiică, pe care a măritat-o la timpul său după un preot. Preoteasa bătrânului preot a decedat în întretimp, rămânând el văduv.

Dacă aplică legea în stricta ei interpretare, fiind vorba de un văduv cu o fiică, preotul octogenar nu cade sub dispoziţiile legii privitoare la impozitul pe celibatari.

S'ar putea însă afla cineva, care să zică, că numai acei văduvi sunt scutiţi de impozit, care au copii minori.

Dar aceasta n'o spune legea, prin urmare obiecţiunea nu se poate lua în considerare, neputându-se trece peste faptul, că preotul a avut cheltueli cu creşterea, cu studiul şi cu dota fiicei sale.

5) Ioan V. Russu op. cit. p. 263.
6) Idem, p. 261.

Dacă preotul octogenar se va folosi în viitor de remediu de drept, o să aibă câştig de cauză, că legea menţionată se bazează pe principiul, că cel ce n'are nici soţie, nici copii acela e supus impozitului asupra celibatarilor, de vreme ce aceasta o pretinde dreptatea socială.

Aurel Moacă

Banatul şi problemele lui

I.

Banatul şi Natalitatea.

(Continuare)

Timpul în goana lui nebună spre eternul viitor a făcut şi va face să asistăm la stingerea mai multor fumuri din satele noastre şi la creşterea — în bătăturile ce odată erau pline de râset şi veselie copilărească — a bălăriilor, rămânând casele nelocuite să povestească doar generaţiilor ce vin, de jalea Banatului nostru.

Terenuri de pământ, ale căror hrisoave — cei ce le-au câştigat pe vremuri — le purtau în sân şi case clădite cu grele necazuri au ajuns să nu-şi mai aibă legiuiţii stăpâni băştinaşi, ci din cei aduşi de vânturi pe acest binecuvântat şi primitor pământ românesc.

Dacă am admite părerea celor ce susţin că bănăţenii, au primit boala aceasta numai dela Şvabii colonişti ar trebui să ne descreţim frunţile, când cu ochii minţii, scrutăm viitorul provinciei noastre.

Şvabii, încep să se vindece de aceasta meteahnă, lucru ce se poate constata în comuna învecinată de parohia mea, în „Lindenfeld" precum şi în comunele din apropierea Armenişului *). Dar durere, în timp ce ei încep să se îndrepte, înţelegând pericolul ce-i pândeşte, asemănător blestemului dela Ps. 68. Facă-se curtea lor pustie şi corturile lor şi să nu intre întru dreptatea ta. Şteargă-se din cartea celor vii şi cu cei drepţi să nu se scrie"..., noi pierdem cam câte 1302 suflete în trei luni [1]) aproape populaţia unui sat mai mare [2]). Intr'un an se sting patru sate româneşti.

Dar această criză socială (demografică) se datoreşte în mare parte şi faptului că s'au îndepărtat cu totul valorile morale din mediul vieţii noastre cetăţeneşti.

Problema morală, pare a nu mai forma centrul în jurul căreia să graviteze orice acţiune socială.

Nu se mai face distincţie între virtute şi viţiu, între bine şi rău, între normal şi anormal, între drept şi nedrept,

Tindem către scepticism, către indiferentism, către apatism, atunci când sunt în joc interesele noastre. Morala, exilată din relaţiunile individuale, se refugiază în preajma altarelor sfintelor biserici, cu predicile de pe amvon, sau în forma discuţiunilor academice, unde subtilitatea raţiunii, prin argumentările ei, duce mai degrabă la tăgăduirea moralităţii, decât la afirmarea ei [3]). Istoria ne dovedeşte însă cu prisosinţă că popoarele cari au ştiut să preţuiască virtutea şi să meargă pe linia moralei creştine, deşi mici trăiesc, se desvoltă şi înfloresc dealungul vremii, fiindcă şi valorile moralei sunt neperitoare [4])".

Cine ar purta vina acestei îndepărtări, a valorilor morale, aici la noi, în Banatul cântecului de pe vremuri?

Pe lângă alţii de mai puţină însemnătate menţionez pe cei ce i-am primit flămânzi şi goi, pe jidovii blestemaţi de Dumnezeu să hoinărească făr'de odihnă peste toată pretutindenea pământului. „Domnul va trimite ţării tale în loc de ploaie, praf şi pulbere, care va cădea din cer peste tine până vei fi nimicit. Domnul te va face să fi nimicit de duşmanii tăi; pe un drum vei ieşi înaintea lor, dar pe şapte drumuri vei fugi d'inaintea lor şi *vei fi o groază pentru toate împărăţiile pământului.* (Deut. 28[24-25]).

Această seminţie, după cum spune istoricul Titus, e „Cea mai crudă, mai rebelă şi mai vicleană". Sângele Celui nevinovat stă deasupra capetelor lor, ca o permanentă ameninţare şi aducere aminte de cele ce au făcut strămoşii lor.

„Sângele Lui să fie asupra noastră şi asupra copiilor noştrii" (Mat. 27[25]).

Vechii istorici ca: Egesip, Iosefus, Flavius, Seneca, ni-i arată de asemenea într'o lumină nu prea strălucitoare. Atrocităţile lor săvârşite asupra creştinilor ni-le descrie P. Svetlov în cartea sa intitulată „Invăţătura creştină".

Ei au venit la noi, în Banatul nostru drag, cu sărăcia şi cu pofta îmbogăţirii şi a spolierii

*) Cei din Lindenfeld, Brebul nou şi Gărâna sunt germani-boemi, nu şvabi! N. Red.

1) Dr. Iosif Nemoianu: „Contribuţiuni la problema copiilor în Banat". Sever Bocu: „Catastrofa românismului în Banat" în Voinţa Banatului din 9 Ianuarie 1937. Dr. Traian Birăescu în rev. Fruncea No. 31—1935.

2) Pr. Nicolae Petreşti: „Ne pierre Neamul" Bibl. Poporală A. G. R. V. No. 11 pag. 30.

3) „Evangelium und moderne Moral", Berlin 1898 pag. 23. „Viel moralische Reflexion ist wohl eher ein Zeichen der Schwäche, der inneren Unsicherheit., eine Begleiterin der Decadence" Leon Ragaz.

4) Note după „Cursul de morală" al I. P. C. S. Arhimandrit Dr. Laurenţiu Busuioc.

celor primitori, aducând cu ei şi păcatul anti-concepţiunii, contrar firii omeneşti şi voinţei divine.

Ziarul „Universul“ din 21 Sept. 1935, relatează un fapt, nu prea rar, săvârşit de un doctor evreu cu numele Weisz, asupra unei ţărance romînce din părţile noastre, pe care a măcelărit-o în chip îngrozitor, tăind păgâneşte fiul în pântecele femeei.

Nu mă lasă marginile subiectului pe care-l tratez, să pomenesc de cazurile întâmplate cu medicii evrei din Cernăuţi, oraşul în care galiţieni primiţi în Patria noastră de o ospitalitate proverbială, s'au dedat la acte de demascare a adevăratei lor atitudini faţă de Statul nostru, aruncând cu pietrii, în cei trimişi să apere fruntariile ţării. Acolo s'au dedat la astfel de acte, în vecinătatea mormântului celui ce a fost Ştefan cel Mare şi Sfânt al Românilor.

Acolo, şi acum, în apogeul durerii noastre naţionale, şi-au arătat subit curajul.

Câtă deosebire, este între mamele bănăţene de azi şi cele din trecut. Ce diferenţă — astronomică — este între creştinele de azi ale secolului al XX-lea şi cele ale secolului al XIX-lea, ca să nu vorbesc mai mult.

De ce nu-şi deschid ochii şi urechile să vadă şi să auză toată lumea bănăţeană adevărul [5])·

O, dacă i-am putea să-i facem semn să se gândească mai des la moarte — pe cei ce Români fiind, fac lucruri contrar voinţei dumnezeeşti — poate ar înţelege, înţelepciunea Eclesiastului: Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune, afară numai de credinţa în Dumnezeu şi de păzirea poruncilor lui, căci toată fapta, fie bună fie rea, o va aduce Dumnezeu la judecată. [6])

Glas de tunet ar trebui să avem ca să putem trezi pe fraţii noştrii cei adormiţi, legaţi la ochi şi cu urechile umplute de ceară, ca odinioară corăbierii lui Uiyses, când treceau prin ţinuturile locuite de mitologicele sirene.

Luminaţi-vă lumina ştiinţei, că este încă vreme, căutaţi pe Domnul până vor veni toate rodurile dreptăţii. [7]) Să nu ne plângem când va fi prea târziu, ca Ieremia profetul, altă dată.

„Stricatu-s'a bucuria inimii noastre, întorsus-s'a întru plângere jocul nostru.

Căzut-a cununa capului nostru şi vai vouă că am păcătuit.

Pentru aceasta s'a făcut durere. [8])

Petru P. Boeriu.

5) Op. cit. Pr. Nicolae Petreşti pag. 66.
6) Eclesiastul (XII 13-14).
7) Osie (10-13).
8) Plângerile lui Ieremia (5, 15-17).

Din regiunea Cazanelor

După cum greu este să defaimi reputaţia sau bunul nume pe care şi-l câştigă cineva în urma meritelor şi însuşirilor deosebite, mai ales atunci când renumele lui este răspândit în toată lumea şi când nu intervine ceva care să-i micşoreze prestigiul, tot aşa şi renumele unei pitoreşti regiuni — cum este a Cazanelor — cunoscută îndeobşte ca pitorească, nu poţi decât să adaugi ceva nou, necunoscut între frumuseţile ei, necum să-i scazi ceva din ceeace are.

In cele ce urmează nu voiu căuta să iau ceva din pitorescul acestei regiuni, ci mai vârtos să adaug ceva nou, necunoscut pentru admiratorii acestei regiuni, însă care nu atinge în mod prea plăcut pe cei cari au văzut şi mai cu seamă pe cei cari au avut de suferit de pe urma acestor noutăţi.

Cu toate că lumea este obişnuită să audă numai lucruri frumoase despre Cazane, totuşi eu voiu căuta să arăt de data aceasta realitatea crudă a faptelor întâmplate, şi ale căror urmări nu se resfrâng atâta asupra Cazanelor propriu zise cât mai mult asupra teritoriilor şi satelor din imediata apropiere a acestora.

Iată ce s'a întâmplat: După ce satele din vecinătatea Cazanelor au puţin teren de muncă — restul fiind deluros şi pietros — a mai venit Dunărea care, de două ori a înecat şi îngusta-i luncă în care era nădejdea de până acum a locuitorilor, încât nici până azi majoritatea terenului nu este însămânţat, cu tot îndemnul Ministerului Cultelor şi Artelor Nr. 12841/1940 ca nici o palmă de pământ arabil să nu rămână nelucrat — având în vedere evenimentele internaţionale — însă potrivit voii lui Dumnezeu s'a petrecut tocmai contrarul, ca aceşti oameni deşi lipsiţi materialiceşte să îndure mai mult, lipsiţi fiind pe deasupra şi de braţele de muncă a celor concentraţi.

In sfârşit iată şi al doilea dezastru care loveşte mai crud în aceşti nenorociţi:

De vreo două săptămâni, în aceste regiuni, cad ploi mari cu mici întreruperi — ca şi pământul însămânţat să nu poată fi lucrat la timp — cari culminează Duminecă dimineaţa (23 Iunie) pe la ora 3, când râul ce trece prin mijlocul satului Plavişeviţa, în două ore a venit aşa de mare cum nu s'a pomenit de vreo 50 de ani, încât venind cu repeziciune de sus cu bolovani mari şi lemne a ieşit din matcă rupând complect şoseaua Orşova — Moldova, prin punctul pe unde s'a revărsat, dărămând complect o casă, patru case pe jumătate şi alte zece înă-

molindu-le până la ferestre. Apa venind din dosul caselor — cu ajutorul lemnelor a deschis porţile şi uşile, surprinzând pe unii încă înăuntru, neştiind de cele ce se petrec afară la întunerec şi în sunetul trăsnetelor —, a ieşit pe ferestre la stradă, ducând cu sine merindele şi hainele oamenilor, încât unii au rămas desculţi amărîţi, iar alţii cu puţine haine ce le-au putut salva. Dar nu numai atât, a luat mori, alambicuri, cocini cu porci, coteţe cu pasări, viţei din grajd cari n'au putut scăpa înotând de puterea apei, apoi care şi alte lucruri de prin curţile şi casele oamenilor. Victime n'au fost, doar o femeie bătrână surprinsă fiind în casă de apă, după ce a ieşit peste câteva ore a murit — se zice că de spaimă.

Cu tot concursul armatei, nu s'a putut da niciun ajutor decât după ce a trecut valul şi a mai scăzut apa, dându-se circulaţiei şoseaua — vorba aceea: „focul îl mai stingi cu apa, dar apei nu te poţi opune".

La fel s'au făcut mari stricăciuni în comuna vecină Eibenthal, de către alt râu, iar în Tisoviţa de către acelaş râu s'au făcut pagube mai mici.

Ce am putea spune că sunt acestea decât dreapta răsplată a lui Dumnezeu pentru faptele noastre şi pentru nerecunoştiinţa noastră pentru bunătăţile şi darul lui Dumnezeu! Nu trebue să spun mai mult decât aceea că ducându-mă şi eu în grabă la faţa locului, oamenii înspăimântaţi de prăpăd m'au întâmpinat cu rugămintea să fac slujbă de necontenirea ploilor, dar ajungând la vremea sf. liturghii, când am făcut şi această slujbă, erau în sf. biserică doar vreo 6 bărbaţi şi vreo 10 femei, restul în afară de cei nenorociţi, se mulţumiau să privească dezastrul produs, fără să vină ca împreună cu mine să roage pe cel Atotputernic să ne ferească de mai rău, sau cel puţin să-I mulţumească pentru cele rămase în afara pericolului.

Atunci am zis eu că deşi Dumnezeu ne-a scăpat până acum de furtuna şi ploaia gloanţelor şi a bombelor ce cad în apusul nu prea îndepărtat, totuşi în urma atotdreptăţii Lui nu ne lasă nepedepsiţi pentru faptele noastre ca astfel să ne mai aducem aminte din când în când de El şi să nu uităm de binefacerile pe cari le revarsă asupra noastră prin sănătate, îmbelşugarea roadelor pământului şi bună liniştea văzduhului românesc.

Vedem dar că puterea lui Dumnezeu numai atât ne înspăimântă cât timp se manifeste prin minuni iar de aci încolo uităm totul. De aceea să nu ne mirăm de cele ce se desfăşoară în apus şi cu atât mai mult de cele petrecute în regiunea Cazanelor.

Pr. I. Săbăilă.

Din pricina evenimentelor prin cari a trecut Ţara noastră învestirea şi instalarea P. S. Episcop Vasile al Timişoarei a fost amânată.

ŞTIRI

Hirotonire. P. S. Părinte Episcop Vasile a hirotonit săptămâna trecută pe candidatul *Octavian Costescu* pentru parohia Mântnicul-mic.

Noul guvern român. Demisionând cabinetul prezidat de dl Gh. Tătărescu, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea a încredinţat cu formarea noului guvern de dl Ion Gigurtu. Iată numele noilor miniştri: General Gheorghe Mihail, vicepreşedinte al Consiliului de miniştri, Mihail Manoilescu ministru de externe, Stan Ghiţescu ministru al muncii, Gheorghe Leon ministru al economiei naţionale, general David Popescu ministru de interne, general Constantin Niculescu ministru al apărării naţionale, contra-amiral Nicolae Păiş ministru al aerului şi marinei, Horia Sima ministru al cultelor şi artelor, Dr. V. Gomoiu ministru al sănătăţii, Nichifor Crainic ministru al propagandei, Hans Otto Roth ministru al minorităţilor, D. Caracostea ministru al educaţiei naţionale, I. V. Gruia ministru de justiţie, Dr. V. Noveanu ministru al inventarului public, Mihail Priboianu ministru al înzestrării armatei; V. Stoica, Dr. Petru Nemoianu, I. D. Enescu, D. V. Ţoni, general A. Diculescu, Dr. I. Simionescu, P. Logadi, A. Bidianu, N. Creţu, Gh. Strat şi D. Topciu subsecretari de Stat.

Basarabia şi Bucovina de Nord au fost ocupate de trupele ruseşti. Începând dela 3 Iulie aceste provinci româneşti, scumpe inimilor noastre, nu mai fac parte din trupul material al Ţării. In semnul durerii noastre ziua de 3 Iulie a fost decretată zi de doliu naţional. La orele 13 fiecare român a păstrat un minut de tăcere şi reculegere în care s'a plămădit un legământ sfânt...

Episcopia Caransebeşului şi ajutorarea preoţilor refugiaţi din Basarabia şi Bucovina. Consiliul nostru eparhial a înştiinţat telegrafic ministerul Cultelor şi Artelor din Bucureşti despre subscrierea salarului pe o zi al întregului personal bisericesc din eparhie pentru ajutorarea preoţilor refugiaţi din Basarabia şi Bucovina. Suma de Lei 40.300 a fost depusă zilele trecute la Banca Naţională Română din Lugoj.

Cununia a 38 perechi concubini în Fârdea. Duminecă în 23 Iunie a. c. preoţii noştri din Fârdea Emil Damşa şi George Garoiu au cununat 38 perechi concubini. Naşi au fost binecredinciosul notar Gheorghe Siniteanu împreună cu Doamna, din Gladna-română. Concubinii cununaţi aparţin parohiilor: Fârdea, Hanzeşti, Mântnicul-mic şi Drăgsineşti. Laudă tuturor cari au colaborat la o treabă creştinească!

Distincţie. Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile a distins cu dreptul de a purta brâu roşu pe diaconul Dr. Mircea Chialda profesor de Teologie. Felicitări!

Rodiri misionare. Datorită străduinţelor misionare făcute de preotul nostru Gheorghe Ghilezan, următorii fraţi români au revenit la matca Bisericii şi Naţiunii noastre: L. Stanovschi şi soţia Ioana, Savu Petcu şi soţia Darinca, Sofia Ţundrea, Brancu Muntean cu soţia Ana şi copiii Elena, Coriolan şi Stancu, Ştefan Iovanovici cu soţia Zoriţa şi copiii Dragutin şi Tincuţa, Ilie Petcu şi fiica lui Ana. Deasemenea, prin râvna numitului preot au fost cununate 6 perechi concubini. Incât, bucuria noastră sporeşte pe măsura bunelor rezultate dobândite de preoţii noştri. Dumnezeu să le ajute ca să-şi poată împlini datoria!

Italo Balbo a fost omorît. Italo Balbo, guvernator al Libiei, cea mai proeminentă figură a fascismului italian a fost doborît cu echipagiul avionului său cu tot într'o luptă cu englezii. Tânărul bărbat de stat face parte din echipa curagioşilor cuceritori ai aerului, căci datorită lui Italo Balbo Italia a devenit — prin capacitatea impunătoare a aviaţiei sale — o mare putere. Moartea lui a provocat regrete unanime peste tot.

† **Preotul Ioan Turcan** din Cireşa a adormit în Domnul. Răposatul preot a crescut 4 copii dintre cari 2 sunt preoţi, unul doctorand în teologie şi al patrulea bacalaureat. Parohia a condus-o şi a păstorit-o cu cinste, administrând şi satele Ferdinand — unde s'a străduit mult pentru înjghebarea frontului necesar la înfiinţarea parohiei şi zidirea bisericii — şi Zăvoiu... Inmormântarea i s'a făcut Vineri în Caransebeş de un sobor de zece preoţi.

Dumnezeu să odihnească pe robul său în pace dând lui cununa meritată!

A murit poeta Mia Cerna. Zilele trecute a părăsit lumea aceasta gingaşa poetă bănăţeană Mia Cerna. Fire sensibilă dotată cu un real talent poetic ni-a dăruit o comoară de povestiri şi poezii deosebit de atrăgătoare. Deşi a trăit o vieaţă sbuciumată, alinarea şi mângăerea a aflat-o în paradisul artei care a şi răsplătit-o cu nimbul ei nemuritor...

Concurse

In baza ord. Vener. Consiliu eparhial Nr. 1486 B. ex 1940 din 16 Martie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot, la parohia de clasa III-a din comuna **Rusova-veche**, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă în urma renunţării preotului Pavel Beutură.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jughere, 1000 stj. extravilan şi 600 stj. intravilan.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale a predica în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificaţiunea recerută pentru parohii dn clasa III-a precum şi binecuvântarea Prea Sfinţiei Sale Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Rusova-veche, prin Prea Onor. Oficiu Protopopesc al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în Sfta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Rusova-veche, din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 26 Mai 1940.

Preşedinte: *Constantin Dămian* adm. parohial. Secretar: *Simeon Muia.*

1—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 31 Maiu 1940.

Protopop Ioan Oraviţan.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 2742 B ex 1940 din 9 Mai, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sicheviţa,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană".

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jughere, după care alesul preot va plăti dările către stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sicheviţa prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta Biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua alegerii.

Sicheviţa, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 2 Iunie 1940.

Preşedinte: *Pr. Valeriu Popescu* adm. parohial. Secretar: *Lazar Lazarovici.*

1—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 15 Iunie 1940.

Protopop Ioan Oraviţan.

Nr. 1021 ex 1940.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3050 B ex 1940, din 31 Mai, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pentru postul de preot la parohia **Cărbunari** de clasa I-a, din comuna Cărbunari, deocamdată cu filia Stinăpari, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ioan Gropşianu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 6 jughere.
2. Subvenţie dela U. D. R. în prezent 15.000 Lei anual.
3. Birul parohial uzitat.
4. Veniturile stolare uzitate.
5. Casa parohială cu grădina şi supraedifcatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, intrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Cărbunari, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a P. On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nicidecum in ziua de alegere.

Cărbunari, la 9 Iunie 1940.

Ilie Crivacucea m. p.
adm. parohial
preşedinte

Matei Roşian m. p.
secretar

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.
Răcăjdia, la 11 Iunie 1940.

Ioan Oraviţan
protopresbiter

1—3

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 362/1940.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauză de executare pornită de urmăritorul Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Hamat Ion (fiul lui Anofie) dom. în Caransebeş, la cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă, licitaţiune execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş (din circumscripţia Tribunalului Caransebeş) Nr. c. f. 1864 No. de ord. A. I 1-2 No. top. 1158 Casa No. 918 în Intravilan 57 stp. No. top. 1159 Grădină în Intravilan de 113 stp. cu preţul de strigare 48.570 lei pentru încasarea creanţei de 30.000 lei capital, interese legale dela 20 Iunie 1939, cheltueli de proces şi de executare de 4508 lei, fixate până acum, cheltueli de 897 lei, fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **13 August 1940, ora 9** în localul oficial al cărţilor funduare.

Caransebeş, la 14 Mai 1940.

Judecător **Leo Petö.** **D. Lăzărel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 877/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Banca Banatului din Caransebeş contra urmăriţilor: Jucu Drina, Guiu Traian şi soţia sa născ. Jucu Roza dom. în Caransebeş, la cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă, licitaţiune execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş (din circumscripţia Tribunalului Caransebeş) No. cf. 2468 No. de ord. A. + 4 No. top. 833/11 Casa No. 12 în Intravilan 127 stp. cu preţul de strigare 96.000 lei pentru încasarea creanţei de 40.000 lei capital, interese legale dela 20 Iunie 1938, cheltueli de proces şi de executare de 3922 + 1534 lei fixate acum pentru licitaţiunea din 20 Februarie 1940, cheltueli de 435 lei fixate acum pentru cererea de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **14 August 1940, ora 10** în localul oficial al Cărţilor funduare.

Caransebeş, la 16 Mai 1940.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:
D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană“
din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ansebeş, 14 Iulie 1940 CENZURAT. Nr. 28

Foaia Diecezană

Organul oficial a niei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Ma
iar
"

APARE DUMINECA

se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", abonamente şi inserațiuni se trimit administrațiunii şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

† Preotul Petru Ieremia

Marţi în 9 Iulie s'a stins din viaţă vrednicul preot Petru Ieremia din Câlnic.

S'a stins în mijlocul alor săi, copii şi păstoriţi, în frumosul peisaj al Câlnicului în glia căruia se odihnesc generaţii de slujitori drepţi ai sfântului altar, dăruiţi de viguroasa tulpină a familiei Ieremia. Căci şi la şaptezeci de ani statura înaltă a fericitului adormit, dominată de un cap pe cât de impunător pe atât de prietenos împrăştia numai încredere, numai bărbăţie. Te cuceria, te domina; aparţinea doar unei familii concrescută cu idealurile naţiei lui, a poporului, din acelea al căror puls a bătut mereu în ritmul marilor idei de libertate şi unitate românească: familie de preoţi-stegari.

Cine dintre noi nu l-a cunoscut pe părintele Petru Ieremia va afla că odată cu moartea lui Biserica din eparhia noastră a pierdut pe unul din stâlpii săi cei mai de nădejde.

A fost fiul preotului Iosif Ieremia din Câlnic, care a păstorit acolo 55 de ani neîntrerupt. Preot distins cu brâu roşu are frumosul merit că a deschis cea dintâi şcoală confesională numai pentru fete.

In casa cucernicului preot Iosif a răsărit şi a crescut Petru, fiul, preotul care a înmulţit talanţii primiţi prin mijlocirea directă a vrednicului său tată. A păstorit oile cuvântătoare îndrumându-le spre păşunea cea bună şi ferindu-le cu mare grijă de orice rătăcire, a împodobit şi a păstrat în bună stare Casa Domnului, cimitirul l-a îngrădit ca liniştea morţilor să fie deplină, vrednică soartea lor de bunăstarea generală a celor vii din comună.

Dar nu numai atât, şi-a întins talantul isprăvilor bune mai mult mai departe. Administrând parohia Moniom şi-a încununat activitatea cu ceeace-i mai de preţ pentru un preot: Casa Domnului.

Curând, distins cu brâu roşu, ajunge epitropul altei ctitorii, al bisericii mânăstireşti Sfântu-Ilie dela Isvor.

Gospodar priceput şi harnic primeşte administrarea protopopiatului Bocşei, cel mai nou înfiinţat dar rămas orfan de titular. Glasul ţintirimului din Câlnic şi dragostea parohienilor săi nu-l lasă, căci altfel protopop mai vrednic altul nu avea protopopiatul frământat al Bocşei.

Dovadă, la moartea scriitorului-protopop Mihail Gaşpar în 1929 rânduirea trebilor din protopopiat revine din nou înţeleptului preot al Câlnicului, care şi până aci netezia multe greutăţi şi potolea vâlvătăile provocate de zelul propagatorilor unirei.

Dar, multă risipă de energie epuizează şi pe cel mai tare om. Acum 5 ani spre marele regret al tuturora părintele Petru Ieremia se retrăgea dela administrarea protopopiatului Bocşei-montane. Este adevărat, se retrăgea încărcat de recunoştinţa P. S. Episcop Vasile care l-a distins, cu blane roşii, dar însoţit de durerea că nu-l mai ştiam acolo unde pentru noi însemna un avantpost sigur, un nivelator şi împăciuitor neîntrecut...

Părintele Petru Ieremia a fost un preot adevărat după rânduiala legii.

Capul unei familii de model a crescut şapte copii, dintre cari unul este protopop iar altul, coleg bun de şcoală, s'a retras în lumea drepţilor ca student al Teologiei din Cernăuţi.

Cu fapta şi cu exemplul a propovăduit Legea Domnului şi legea iubirii de Neam. Relaţiunile cu oamenii le baza pe înţelepciunea ce scânteia la fiecare vorbă, pe maxime şi istorii trăite, pline de farmec. Pe parohieni i-a stăpânit cu puterea cuvântului, izvorît dintr'o aleasă conştiinţă preoţească.

S'a dus de-acum în faţa Judecătorului, mândru, că şi-a împlinit chemarea. Fericită e calea spre care merge. *Fie-i vecinică pomenirea!*

Orașul și satul creștin.

Orașele adună furnicile rațională ale naturii, oamenii. Ei aleargă cu lăcomie spre aceste mușuroaie păcătoase. Cauza o cuprinde adevărul formulat de Aristotel: „Omul este o ființă socială, politică". E dornic omul, simte nevoia tovărășiei. E nevoie de tovărășie în viața socială, dar e nevoie de tovărășie și în viața superioară a omului, religiozitatea, căci sf. Apostol Pavel spune: „Întăriți-vă unii pe alții în credință".

S'ar părea ca centrele nesdruncinate de religiozitate să fie ele. Însă realitatea arată acum, ca și în vechime, contrarul. Ele poartă pecetea accentuată a necredinței, a sfidării și indiferenții religioase.

Satele palestiniene au primit pe Mântuitorul Hristos și i s'au plecat cu credință, urmându-L prin pustiuri și pe țărmuri de mare; primindu-l credința și păstrându-o.

Dintre ei și-a ales Iisus ucenicii. Ierusalimul L-a primit și el cu „Osana" însă peste șase zile L-a răstignit. Așa este satornicia orașelor. Orașele noastre îl primesc pentru noutate și prefăcătorie, ca apoi să-L răstignească cu indiferența și ura lor.

Aici sunt adunați mulți — rău crezuți, exponenți ai puterii, cărora gărgăunii îngâmfării le alungă credința, le ascute viclenia, le dospește perfidia, le alimentează dușmănia, le mărește răutatea, așa că, de aici desbinări, dușmănii de ani de zile și manevre zilnice, de a surpa rădăcina celuilalt și a-l înjosi loruși.

Ce-i deci orașul decât o topitoare de nervi, un viespar otrăvitor și un furnicar sperial.

Dacă în omenire se mai găsește ceva bun, ceva mai curat și mai creștin, aceea este la sat. Satul e nucleu mai mic de oameni mai aproape de viața sănătoasă a naturii.

Natura aduce ochiului omului încontinuu înainte prezența și puterea lui Dumnezeu: soarele răsărit, arată bunătatea și grija lui, corpurile cerești și mișcările lor ne impune nemărginirea și puterea cauzei lor; iarba încolțită din bob minuscul ce înverzește pământul râpos și arborii falnici, ne chiamă la gândire religioasă.

Iisus, ca orice om cu suflet nobil iubea natura. Toate pildele le-a scos din natură, din sat cu viața sa sănătoasă, nu artificială, nici silită.

In satul drag văzut-a crinii mândrii — ce întrec podoaba hainei lui Solomon — înălțindu-se spre lumină; trestia subțirică mlădiată de vânt; lanurile aurii de grâu și neghina aleasă la secerișul bogat; dragostea gângurită a porumbelului; găina iubitoare de pui; păstorul cu oile și mieluseii sburdalnici, etc. Iată ce I-au inspirat dumnezeiasca gândire.

Dovedit este că ochiul obosit, îndreptat spre un câmp verde se liniștește. Câmpul verde este apanagiul satului.

Ochiul orășanului obosit de zidurile blokhausurilor ce împiedecă seninul albastru al cerului, lăsat în jos, întâlnește priviri piezișe și acre.

Ce inspiră războinicul și zgomotosul oraș omului, decât agitație, răutate și totuși omul fuge dela sat la oraș. Fuge de muncă mai obositoare, e chiemat de puterea păcătoaselor și dositelor desfătări și mocirle umane, pe cari vuetul orașului le ofere și le ascunde mai bine decât satul.

Diacon Ilie V. Câmpeanu.

Din carnetul unui preot concentrat.

Mai deunăzi venind câteva zile în permisie pe acasă cineva mă întreba: dar ce faceți D-voastră preoții în armată, ce rost aveți și ce rol împliniți? Comandați ceva, vreo unitate, împliniți vreo slujbă, sau.... partenerul meu n'a mai urmat.... dar după zâmbetul ce i-l vedeam pe buze am înțeles că în gând își spune: mâncați leafa degeaba și pierdeți timpul de pomană. Am încercat bineînțeles nu cu argumentele ofensive să lămuresc rolul preotului militar în mijlocul ostașilor, ci cu fapte bine probate bazate pe un program de activitate religioasă, morală și pastorală pe care ca și mine fiecare preot militar o desvoltă în oștire în mod bine determinat.

Mai întâi să dau ctitorilor noștri unele lămuriri la componența tehnică a armatei și la împărțirea clerului în acest sistem militar. Fără să mă refer la marile unități ale armatei române, mă mărginesc numai la diviziunile ce ne privesc pe noi: Astfel încep cu corpul de armată. Corpul de armată cuprinde: 2 sau 3 divizii. Fiecare divizie se compune din 2 sau 3 brigade de infanterie și artilerie sau cavalerie, vânători, etc; fiecare brigadă are ca unități competente 2 sau 3 regimente de artilerie sau infanterie după cum acea brigadă este de o categorie sau alta.

In fiecare divizie mai este și câte o ambulanță sanitară și compania de poliție sau Pretoratul cum i se mai zice.

Fiecare din aceste împărțiri și subîmpărțiri își are pe lângă celelalte servicii permanente și seviciul religios care este pus sub conducerea unui preot cu un grad sau altul, începând însă dela căpitan. Țin să se știe însă că gradul mili-

tar de căpitan sau maior, etc., nu se dă sau nu s'a dat preotului pe baza meritelor ostăşeşti pure. Gradul unui preot e acelaşi veşnic: harul preoţiei sale, pe care nu-l are nici un ofiţer — fie acesta cât de sus pus, ci acest grad militar is'a dat numai ca o cinstire a demnităţii sale, a hainei sale şi apoi ca un criteriu de salarizare. Nici nu s'ar putea închipui un preot cu grad de sublocotenent de pildă. Gradul de căpitan a fost ales şi găsit cel mai nemerit ca find un grad matur şi respectat în rândurile soldaţilor.

Salarizarea preotului militar se face potrivit gradului ce-l poartă şi nu ca al unui plutonier major cum se crede. Ar fi un non sens şi apoi nici nu s'ar putea face faţă situaţiei militare, nici hainei ce-o porţi şi mai ales nu s'ar putea face faţă nevoilor familiare, familie pe care cei mai mulţi dintre noi am lăsat-o în parohiile de unde am venit sbătându-se în multe neajunsuri. Familie grea, cu copii la şcoală, cu impozitele cari trebue plătite impun fiecăruia dintre noi cheltueli cari nu se pot acoperi decât cu multe privaţiuni, deoarece din parohie nu mai avem nimic, nici chiar veniturile sesiunei parohiale pe cari Cassa de Conturi socotindu-le după impunerile fiscului le reţine din soldă pe timpul cât ai fost concentrat. Prin urmare singurul mijloc de trai pentru tine, pentru familie şi pentru gospodărie rămâne exclusiv solda.

Şi acum să revin. Serviciului religios dela un Corp de armată este condus şi biurocratic şi pastoral de un preot activ cu grad de maior şi până la colonel, acest din urmă fiind ultimul grad la care un preot poate avansa în armată având la olaltă în frunte pe Inspectorul Clerului militar care este Episcopul militar în grad de General de Brigadă.

Şeful religios al corpului de armată are ca subalterni pe toţi preoţii corpului din divizii, brigade şi regimente şi dela ambulanţele sanitare. La divizie se găseşte totdeauna un preot militar activ căpitan sau maior. Regimentele de infanterie au fiecare câte un preot militar concentrat sau mobilizat în împrejurările actuale. Regimentele de artilerie nu au fiecare preotul lor ci ele se unesc sub raport religios în brigade cari având în fruntea lor un general de brigadă, aceste regimente — 2 sau 3 au un singur preot. Ambulanţele sanitare au preoţi ortodoxi şi uniţi. Preoţi de alte confesiuni nu sunt chemaţi sub arme.

Misiunea fiecărui preot ori care ar fi locul şi unitatea unde funcţionează este aceeaşi. *Să fie preot.* In ceeace priveşte însă greutatea împlinirii acestei misiuni preoţeşti şi pastorale este a preotului dela Brigadele de artilerie din motivul că regimentele în subordine sunt răspândite pe raze de sute de kilometri uneori, din care motiv trebue preotul să alerge cu trenul, cu trăsura, cu maşina sau apostoleşte de multeori pe la fiecare divizion în parte. Care este misiunea preotului? Aceeaşi ca şi în parohie, la care se adaugă alte greutăţi şi sarcini dela care niciodată un preot nu s'a sustras şi nu se poate sustrage. Ai venit în armată. Trebue să te prezinţi îndată comandantului unităţii respective şi ei contact cu ofiţerii. Dela aceştia afli în mod foarte superficial o parte din nevoile sufleteşti ale ostaşilor, căci din experienţa mea de până acum cu durere trebue s'o spun că în armata noastră pe toate s'a pus pond până acum, pe instrucţie, pe tehnică, pe disciplină în parte, dar pe educaţia religioasă nu s'a pus nici un temei. Dece? Trebue s'o spun că în şcolile militare ofiţerii noştri, învaţă de toate, dar educaţie religioasă şi mai ales morală nu. Şi atunci e firesc ca trupa să fie instruită tot lipsită de acest tezaur. Ori se ştie şi din trecut şi evenimentele recente ne-o dovedesc că o armată care nu pune *suflet* în tot ceeace face, nu poate merge niciodată pe calea gloriei. O armată fără Dumnezeu, fără a ise pune la contribuţie tocmai partea cea mai aleasă a soldatului — sufletul, — nu poate merge la isbândă. *Căci tunul pe care îl mânue soldatul, mitraliera sau arma ce o întrebuinţează nu vor fi folosite cu patriotism dacă nu se pune suflet!* Armate întregi au lăsat armele jos şi s'au predat în mâinile inamice tocmai din acest motiv. A fost o lacună şi la noi faptul acesta şi deaceea acum statul caută prin ajutorul preoţimei să o îndepărteze. Bine se face şi rezultatele vor fi neasemănat de mari. S'a înţeles, deşi cam târziu, că a lipsi soldatul de hrana sufletească de care el are atâta nevoie mai ales în împrejurările de azi, este o greşală enormă.

Nimeni altul nu poate insufla ostaşului mai mult entuziasm, nimeni altul nu poate pătrunde mai adânc cutele ascunse ale sufletului ostăşesc, nimeni altul nu poate alina o durere sau aduce o încurajare, ca preotul. De preot ostaşii se lipesc mai mult decât de oricare superior, în el privesc nu pe ofiţerul în faţa căruia să stea în poziţie de drepţi, ci pe părintele bun care îi dă un sfat la nevoie, o mângăere la timp, îl înţelege pe el şi greutăţile lui, lui i se poate destăinui fără ascunzişuri, fără reticenţe şi tot preotului îi cere când e cazul o intervenţie pe lângă organele superioare. Trebue să se ştie că unui preot ce-şi înţelege misiunea sa şi se ştie impune comandanţilor şi ofiţerilor nici o uşă nu-i este închisă, nici o intervenţie nu-i este refuzată. Pretutindeni întâlneşte înţe-

legere, respect şi bunăvoinţă, bineînţeles în limita posibilităţilor legale şi a regulelor militare.

Oare nu toţi soldaţii din cadrele armatei active complimentare sau rezerviştii chemaţi sub arme, *sunt* fii noştri sufleteşti. Oare aceşti ostaşi nu i-am botezat noi, nu şi-au trăit copilăria pe băncile şcoalelor unde am catehizat noi, şi-au trăit tinereţia pe meleagurile satelor şi în pridvorul bisericuţelor sub supravegherea noastră, oare nu sunt ei fiăcăi cari în sate n'au făcut niciodată un pas fără conducerea părintelui lor de acolo? Oare nu noi i-am spovedit, i-am cununat, le cunoaştem durerile şi bucuriile de acasă ale lor şi ale familiilor lor, oare nu ei au cântat în strana bisericii sau la horă, nu ei au împodobit corurile cu vocea lor, nu ei sunt aceia cari formează corporaţiunile noastre bisericeşti, consiliile şi adunările noastre parohiale, nu ei sunt fiii bătrânilor rămaşi acasă, sau părinţii pruncilor lăsaţi la sânul mamelor cari le duc dorul, sdrobesc sub gene lacrămi de aşteptare, nu ei sunt lucrătorii holdelor satului şi clăcaşii cari la noi sau la semenii lor chioteau în şezători, nu ei sunt purtătorii praporilor la litiile noastre atât de frumoase?

Şi atunci cine poate să-i cunoască mai bine, cine poate să-i înţeleagă şi să-i înveţe mai bine decât noi preoţii lor sufleteşti cari am împărţit cu ei bucuriile şi durerile. Deaceea nimeni ca noi nu le poate insufla şi sădi în inimi dragosta de oaste, spiritul de disciplină şi iubirea de glie şi vatra românească. Cum se reuşeşte a se face aceasta, va urma.

Pr. D. V. Anuţoiu
confesor militar, Brigada 19 Artilerie

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

Pentru studiul istoriei bisericii ortodoxe ca şi pentru ştiinţa teologică în general civilisaţia bizantină a avut un rol hotărîtor. Multe din faptele mari ale vieţii noastre teologice nu le înţelegem fără o aprofundare a imperiului, a vieţii şi a civilisaţiei bizantine. Datorită unor studii de mare valoare ale d-lui prof. N. Iorga, putem azi cunoaşte o bună parte din înrăurirea ce a avut-o Bizanţul asupra culturii noastre bisericeşti. Studiile, articolele, conferinţele ca şi minunata publicaţie a „Revistei Sud-Est europene" şi a „Revistei de istorie Universală" de azi, ofer date preţioase pentru trecutul nostru.

„Bizanţul, spune d. N. Iorga, este o sinteză de elemente foarte deosebite, venite de pretutindeni, care rămâne totdeuna deschisă, pănăce ideia bizantină însăşi a dispărut..." „Bizanţul apare la noi în toate formele sale şi în toate manifestările din deosebitele domenii ale vieţii publice, dar în acelaş timp Bizanţul era în Constantinopol prin viaţa populară a Grecilor şi prin viaţa de Stat a stăpânitorilor otomani..." „Şi ortodoxia a pătruns adânc în sufletul Bizantinilor de originele cele mai deosebite şi a servit ca legătură între dânşii..." Intre apus şi Răsărit a existat o continuă interpenetraţiune... şi'n acest senz trebue înţeles imperial bizantin şi civilisaţia bizantină. (N. Iorga, despre Bizanţ' Neamul Rom. Nr. 50, 6 Martie 1939.)

Bizanţul este enorma şi splendida capitală, spre care se grăbesc toate bogăţiile, aici se întâmplă toate actele impozante după un ceremonial magnific, în şcoale se consacră tradiţia literară helenică, iar mânăstirile stau în *fruntea tuturor aşezămintelor ortodoxe.* Fără îndoială Bizanţul este simbolul acestei *sinteze bizantine*, căruia vechea Romă, Hellada nemuritoare şi vastul şi fastuosul Orient, au dat tot ce a fost mai esenţial şi durabil..." (N. Iorga: La vie de province dans l'Empire byzantin in Revue hist. du Sud-Est Européen, Buc., Nr. 1—3) (Ian—Mart, 1937) p. 1 sq.

Imperiul bizantin trebue înţeles sub forma latină şi romană imediat, ca o împărăţie romană „Basileia ton Romaion" — deci împăratul Romeilor" — ştiinţa, dreptul, administraţia se continuă sub forma romană. Sinteza bizantină are la bază cele 4 elemente din care se compune: *ideea romană, religia ortodoxă*, influenţa orientală alături de helenism. Ideea romană a fost accentuată pe timpul lui Justinian „moneta lui Justinian e latină şi armata a rămas 2 secole cu regimul roman, dreptul roman dela Bizanţ a fost; totdeuna mândria tuturor Impăraţilor bizantini este să se păstreze şi să se continue acest drept" (N. Iorga: L'homme byzantin Revu E. S. Europ. (Oct.—Dec.) Nr. 10—12, 1936, pp. 317—318.)

Constantin cel Mare mutându-şi capitala la Constantinopol, funcţionarii, monumentele, însuşi a considerat vechea Romă ca terminată — a făcut un lucru *absolut latin*, păstrându-şi caracterul *regal roman*, imperiul se intitula *„Βασιλεία τῶν Ρωμαίων"* (Imperiul Romanilor) (idem., ibid., 319)

Bizanţul a fost centrul adevărat al vieţii religioase — deşi deseori criticat pe nedrept, el reprezintă ideea Ortodoxiei în toată splendoarea ei. El a fost pentru Orientul creştin adevărată binefacere şi „Ortodoxia a fost dealtfel destinul lui spiritual, misiunea lui cea mai importantă, a fost elementul unităţii lui interioare, caracteristica lui principală „naţionalitatea" lui". (Bizanţul centru al Ortodoxiei, în Neamul Rom.

Nr. 86, 15 Aprilie 1940). Ortodoxia nu reprezenta numai un ceremonial strict pe care omul Bizantin trebuia ca să-l observe, ci nu putea fi nici un împărat adevărat, fără ca să nu accepte tot ce învăţa ea.... iar atunci când Justinian reface templul Sfintei Sofii, care era creaţia lui Constantin cel Mare, ea este o Casă a Tatălui, este o creaţiune în care fondatorul se simte prezent în tot decursul vieţii, ea este o suvenire din cele mai măreţe ale vieţii, poate cea mai mare, o perpetuare a vieţii, se simte între coloanele de marmură şi între mozaicurile măreţe, toate consacrate lui Dumnezeu. Şi Impăratul însuşi nu-i altcineva decât Servitorul lui Dumnezeu, (Unsul lui Dumnezeu), el este un *ortodox* (N. Iorga: L'homme byzantin, ibid., pg. 319, 320—21).

Uniaţia în Banat până la înfiinţarea episcopiei Lugojului.

(Continuare)

Prin astfel de măsuri, stăpânirea reuşi ca din cinci parohii catolice, câte erau la 1716, şi acelea creiate după 1700 [1]), să înfiinţeze până la 1733 douzeci şi două de parohii. [2]) Pe măsură ce creştea numărul parohiilor catolice creştea şi intensitatea propagandei, care, cine ştie cu ce şiretlicuri, reuşea să prindă ici colo câte un suflet rătăcit. Poate de aceia se şi credea îndreptăţit episcopul romano-catolic al Cenadului, baronul Liber Adalbert Falkenstein, să iscălească la 16 Noemvrie 1732 „episcop Cianadens, de rit latin şi *grecesc* [3])".

Cel dintâiu episcop unit care a încercat să-şi îndindă jurisdicţia şi asupra Banatului a fost Ioan Giurgiu Patachi, care într'un memoriu înaintat regelui Carol III la 1722 cere să i se recunoască jurisdicţiunea între alte ţinuturi şi asupra districtelor Lugoj şi Caransebeş, deoarece locuitorii acestor ţinuturi ar cere să fie supuşi unui episcop unit pentru a scăpa de episcopul Moise care îi despoaie mai rău ca păgânii. [4]) Noi am văzut însă că Bănăţenii lui Moise [5]) cereau într'adevăr un nou episcop dar nu un episcop unit cum pretindea Patachi, şi în orice caz nu pe el, ci pe arhimandritul Petronie, egumenul mânăstirii Segarcea [6]).

Totuşi, şi fără jurisdicţia lui Patachi asupra Banatului, se pare că lucrurile au mers destul de bine. Intr'adevăr, la 1734 vedem că se înfiinţează în Banat cea dintâiu parohie uniată, la Timişoara al cărei titular este „misionarul" Petronie Popovici, [7]) anonimul favoritului Bănăţenilor; la 1737 vedem că se cer erariului lefuri fixe pentru titularii parohiilor unite din Sacoş, Făget, Murani, Chezinţ, Cadar, Comoriste, Cacova, Vizua, Fizeş, Sărăzani, Temereşti şi Gladna [8]) care cu tot ajutorul ce-l vor fi primit dela stat, la 1765 au încetat de a mai exista. [9]) Mişcări favorabile uniaţiei au mai existat pe timpul acesta şi în Lugoj, Caransebeş, Cârnecea, Goruia, Gârlişte, Forotic, Doman, Cuptoare, Câlnic, Reşiţa, Secaş, Breazova şi Slatina, [10]) cari însă n'au ajuns la nici un rezultat. Se pare că toate aceste mişcări au fost provocate de amintitul paroh Petronie care neobosit predica uniaţia în lungul şi latul Banatului; astfel, la 12 Sept. 1742 îl găsim tocmai pe la Orşova, dar chiar în toamna acelui an soarta pune capăt misionarismului său căci ni se spune în actul din care se cunoaşte şi ştirea de mai sus că „a căzut în groapă şi a murit [11])".

Stăpânirea, punându-şi prea mare nădejde în activitatea misionară a lui Petronie, înfiinţată la 10 Maiu 1738 [12]) chiar şi o episcopie uniată la Moldova-Nouă, pe malul Dunării [13]), cu toate că această episcopie, care nu apucă să funcţioneze deabinelea, nu cuprindea decât vreo câteva sute de credincioşi cu nouăsprezece preoţi, după cum mărturisesc însişi uniaţii [14]).

Peste trei ani, urmaşul lui Falkenstein, bulgarul Nicolae Stanislavici, care aduse în Banat o seamă de bulgari catolici [15]) întreprind o vizitaţie canonică în Banat şi plin de desamăgire raportează la 1741 că „unirea e întu'o stare dezolată care se poate mai mult plânge decât pomeni [16])" propunând totodată înfiinţarea unei episcopii la Lugoj [17]) în locul celei dela Moldova-Nouă care sucombase. Iată ce zice în privinţa aceasta episcopul Stanislavici.

„Pentru episcop unit de rit grecesc şi pentru mânăstire locul cel mai bun s'ar vedea a fi Lugojul; parte pentrucă se află aşa zicând în mijlocul provinciei şi că e în apropierea Transilvaniei cu care în trebile şi cauzele religionare ar putea susţine corespondenţe; parte şi din aceia cauză, pentrucă acolo este reşedinţa părin-

1) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 306.
2) Idem o. c. p. 311.
3) Dr. St. Pop: La trecutul diec. Caransebeşului p. 19—20.
4) S. Dragomir o. c. I. p. 224.
5) V. Foaia Diecezană An. 53 No. 2. p. 5—6.
6) St. Pop. o. c. p. 35 şi 37—38.
7) Idem o. c. p. 12.
8) Idem. o. c. p. 15—16.
9) I. Boroş. Unirea Românilor din Lugoj. Lugoj 1926 p. 5—6.
10) Idem o. c. p. 5.
11) St. Pop a. c. p. 12 şi 15.
12) I. Boroş o. c. p. 85
13) Şt. Pop o. c. p. 21.
14) Idem o. c. p. 20 şi 21.
15) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 317.
16) Şt. Pop o. c p. 21—22.
17) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 341—342.

ţilor Minoriţi, cari în timpurile viitoare, din apropiere ar putea petrece cu atenţiune progresul unirii şi ar fi la îndemână, ca uniţilor să le servească cu sfaturi. Pe lângă acestea e sănătos, frumos şi bine împopulat şi are apă bună. Toate se văd a conveni că o atare fundaţiune să se facă mai bine acolo decât în oricare alt loc [18])".

Pentru promovarea mai grabnică a uniaţiei Stanislavici mai propune următoarele:

1. Curtea să dea ordin dregătorilor provinciali, având contact zilnic cu poporul, ca aceştia cu tact şi înţelepciune să îndemne poporul să îmbrăţişeze uniaţia.

2. Prin promisiunea şi conferirea de favoruri şi diferite beneficii temporale se pot deasemenea atrage mulţi inşi la uniaţie.

3. Schismaticilor refractari să nu li se dea dreptul să posede imobile în Timişoara şi nici să aibe drept cetăţenesc între catolici.

4. Să se acorde scutire de impozite pe câte 4-5 ani la sate întregi, iar preoţilor să li se dea salar dela stat.

5. Preoţimea şi mirenii veniţi din Ardeal cari ajunşi în Banat, se lepădau de uniaţie să fie siliţi să rămână uniaţi.

6. Pe lângă catolicii să se prefere în slujbe şi uniaţi.

7. Episcopul uniat să fie admis a lua parte la consiliile provinciale dându-i astfel prilej de a vorbi cu locuitorii şi prin beneficii, protecţiuni şi favoruri „şi alte o sută de moduri" să ajute pe acei locuitori [19]).

Pr. Constantin Târziu.

(Urmează)

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti
la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti
Nu ştii niciodată cine ascultă

Natura care nu mi-a dat de cât un singur organ pentru grai, mi-a dat două pentru auz, ca să ne învaţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Cine e înţelept învaţă să tacă şi să asculte.

Rar ne căim vorbind puţin; foarte des, vorbind prea mult.

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Cum vrei ca altul să tăinuiască secretul tău, când nici tu însuţi n'o poţi face.

---

18) Şt. Pop o. c. p. 26—27.
19) Idem o. c. p. 23—26.

ŞTIRI

Dl. Ministru al Propagandei Nichifor Crainic şi cuvântarea rostită Vineri la radio a declarat următoarele: se înşeală grozav toţi aceia cari cred că se va putea întâmpla la miazăzi şi la apusul ţării aceea ce s'a întâmplat la hotarul dela răsărit.

România s'a retras din Liga Naţiunilor. Dl. Mihail Manoilescu ministrul Afacerilor Externe a declarat că România se retrage din Liga Naţiunilor din pricină că forul internaţional genevez nu i-a adus decât complicaţiuni.

Mareşalul Philippe Pétain, şeful statului francez. Intrunindu-se zilele acestea parlamentul francez s'a votat aproape unanim noua constituţie franceză. Mareşalul Pétain a fost proclamat şef al statului francez, iar fostul preşedinte d. Albert Lebrun şi-a pus puterile la dispoziţia noului conducător.

Evreu trecut la creştinism. Duminică în 30 Iunie a. c. evreul Marcu Pascuţ din comuna Bichigi, în etate de 38 ani a trecut dela religia mozaică la religiunea ortodoxă română, fiind botezat de preotul locului Patrichie Miclăuş în s. biserică, după ce s'a convins că numai în această lege ortodoxă română îşi poate afla mântuirea sufletească, arătând un bun exemplu sectarilor din această comună.

De remarcat e că la botezul numitului evreu au luat parte în biserică aproape toţi locuitorii comunei.

Inmormântarea preotului Petru Ieremia din Călnic s'a făcut Joi în 11 Iulie. Au prohodit 14 preoţi şi au luat parte nenumăraţi intelectuali şi ţărani din Reciţa şi satele din jurul Călnicului. Corul mixt din Reciţa a dat răspunsul la ectenii. A luat parte cons. ref. Dimitrie Sgăvârdia şi protodiaconul Teodor Roşca din Gremiu.

Dl profesor Horia Sima Ministrul Cultelor şi artelor a demisionat din Guvern. In locul dsale a fost numit dl avocat Radu Budişteanu.

Mulţumire publică. Subsemnatul preot în numele bisericii ort. rom. din Doclin, aduc sincerile şi călduroasele mele mulţumiri, acelor ce prin daniile făcute, au contribuit la împodobirea sf. noastre biserici.

1. Notarului Corneliu Vasilon, bunul meu credincios, sprijinitor moral şi material al bisericii împreună cu cununatul său Victor Beşileu, funcţionar superior la „Banca de credit român" din Timişoara, au donat un rând de ornate în valoare de 10 000 Lei

2. Credinciosul Petru Iorga, preşedintele fostului cor „Doiniţa", cu învoiala celorlalţi membrii, a donat: potir, disc, steluţă, copie, linguriţa şi Penticostar, în valoare de 5.000 Lei.

Mulţumirile mele se'ndreaptă şi către familia fruntaşului meu credincios Iosif Dragomir, a cărui ginere Petru Adam a donat o cădelniţă în valoare de 1.500 Lei, iar nevasta lui Maria, o cruce pentru Molitvelnic.

Acestor rari binefăcători, Dumnezeu să le răsplătească pentru daniile făcute, iar din partea mea îi rog să primească adânci mulţumiri. **Pr. Irimia B. Ghita.**

Retribuţiunile preoţeşti pe luna Iunie s'au ridicat dela Stat şi se lichidează în orele de oficiu.

O delegaţie ungară compusă din primministrul Ungariei conte Teleky şi ministrul conte Csáky au fost primiţi Miercuri într'o audienţă la München. In legătură cu rezultatul întrevederii celor doi miniştri o notă oficioasă germană scrie: „Germania, Italia şi Ungaria, împreună cu toate celelalte state balcanice gata să colaboreze la organizare, vor şti să menţină pacea în Sud-Est, şi vor construi aici o nouă Europă, eliberată de orice ură şi injustiţie".

Cărţi de valoare:

„Omagiu Inalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului." Intr'un volum impunător ca fond şi formă, în peste 800 pagini de format folio abundă scrisul ales alor circa 100 colaboratori. Volumul îşi întregeşte frumuseţea cu vreo 50 planşe. Preţul de 780 lei este neînsemnat pentru un atare volum, unic în libertatura noastră bisericească.

Dr. Gheorghe Ciuhandu: „Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri." Este o carte de interes nu numai ştinţific ci şi politic-naţional românesc. Cum însuşi binecunoscutul autor spune, în ţinutul Aradului, acum două veacuri ţăranii Români înpănzeau şi munceau glia străbună pe care astăzi tot ei au dreptul să o stăpânească. Sunt cuprinse în carte o serie de documente şi date statistice de mare interes, cu deosebire astăzi.

Publicaţiune de licitaţie.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5974 E din 20 Octomvrie 1939 şi pe baza planului elaborat de arhitectul Dimitrie Boitor se pubiică licitaţie pentru darea în intreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ortodoxe române din comuna Zlatiţa jud. Caraş pe ziua de **21 Iulie 1940** oarele 3 p. m., în localul şcoalei primare de stat din loc, iar în caz că nu se prezintă nimeni, se va ţine o nouă licitaţie după 8 zile, adecă în ziua de Duminecă **28 Iulie 1940** orele indicate.

1. Planul şi devizul de spese, condiţiunile generale şi speciale se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român din Zlatiţa.

2. Concurenţii vor înainta odată cu ofertele închise şi vadiul de 6% din preţul oferit în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

3. La licitaţie se admit numai arhitecţi ingineri şi maeştrii constuctori, care posedă autorizaţia recerută.

4. Concurenţii nu pot pretinde nici diurne nici spese de deplasare, nici altfel de spese.

5. Lucrarea se va da în măsura fondurilor disponibile.

6. Contractul devine obligatoriu îndată dupăce Oficiul parohial are locul necesar pentru zidirea bisericii.

7. Antreprenorul asupra căruia va rămâne lucrarea va suporta impozitul după contract, taxa de 2% contribuţie la casa învăţământului industrial precum şi toate celelalte sarcini cuprinse în condiţiunile de licitaţie.

8. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrarea acelui antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Zlatiţa la 7 Iulie 1940.

Pr. Rusalin Trica preşedinte — **Belu Jiva** secretar

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 2742 B ex 1940 din 9 Mai, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sicheviţa,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană".

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jughere, după care alesul preot va plăti dările către stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sicheviţa prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare la sfânta Biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua alegerii.

Sicheviţa, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 2 Iunie 1940.

Preşedinte: *Pr. Valeriu Popescu* adm. parohial. — Secretar: *Lazar Lazarovici.*

1—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 15 Iunie 1940.

Protopop Ioan Oraviţan

In baza ord. Vener. Consiliu eparhial Nr. 1486 B. ex 1940 din 16 Martie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot, la parohia de clasa III-a din comuna **Rusova-veche**, protopresbiteratul Bisericii-albe devenită vacantă în urma renunţării preotului Pavel Beutură.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jughere, 1000 stj. extravilan şi 600 stj. intravilan.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale a predica în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificaţiunea recerută pentru parohii dn clasa III-a

precum şi binecuvântarea Prea Sfinţiei Sale Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Rusova-veche, prin Prea Onor. Oficiu Protopopesc al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sfta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Rusova-veche, din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 26 Mai 1940.

Preşedinte: *Constantin Dămian* adm. parohial.

Secretar: *Simeon Muia.*

1—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 31 Maiu 1940.

Protopop Ioan Oraviţan.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeş.

Port. Nr. 46/1940.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul Şef Portărell de pe lângă Tribunalul Caransebeş în baza art. 1102 din legea LX din 1881 şi în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma încheierei Judecătoriei mixte Caransebeş sub Nr. 1843/1937, efeptuindu-se execuţiunea la 19 August 1939 în favorul urmăritorului Teodor Gander reprez. prin Mihail Feneşanu advocat din Caransebeş, contra urmăriţilor pentru suma de lei 6750 capital şi acces., mobilele sechestrate şi supra sechestrate cari s'au preţuit în lei 14500 şi anume:

1. Una cocie cu ossii de lemn. 2, un cal sur. 3, una vacă alb cu roşu. 4, treiziici oi, se vor vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma încheierei Jud. mixtă din Caransebeş sub Nr. 3328/1939 C., pentru incasarea creanţei de lei capital cu interese legalle della 2 Februarie 1938 după lei 2300, 26 Ianuarie 1939 după 1350 lei, 8 Martie 1939 după lei 1100 şi dela 5 Iunie 1939 după lei 2000 cum şi spesele de lei 1681 stabilitte până în prezent, se fixează licitaţie pe **ziua de 27 Iulie 1940 la orele 16 în comuna Crâjma la locuinţa urmăriţilor** şi toţi aceia cari au voie a cumpăra sunt învitaţi cu aceia observare ca mobilele menţionate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitaţiei s'ar mai fi sechestrat şi mai înainte şi după această fixare de licitaţie şi din partea altor creditorii şii aceştia au drepturi câştigate de acoperire asupra licitaţiei, în baza art. 120 al legii LX din 1881, deci se va efectua şi în favorul acestora.

Caransebeş, la 4 Iuliie 1940.

Şef portărel **Dr. C. Stângu.**

Judecătoria mixtă Caramsebeş, secţia c. f.

No. 2355/1939 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiumile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Gâju Traian şi Gâju Elena dom. în Caransebeş, la cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă. Licitaţiune execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în cf. a comunei Caransebeş din circumscripţia Tribunalului Caransebeş Nr cf. 2766 No. de ord. A I 1-2 No. top 5869/4 Pădure în Dialul Lonţei un jugăr 880 stp. No. top. 5869/5 Pădure în Dialul Lonţei 682 stp., No. top. 5871 Grădină în Dialu Lonţei 2 jugăre 339 stp. cu preţul de strigare 11.280 Lei pentru încasarea creanţei de 18492 Lei capital, interese legale dela 7 Aprilie 1934, cheltuieli de proces şi de executare de 2.185 Lei, fixate până acum, cheltuieli 710 Lei fixate acum pentru cererea de licitaţiune;

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **14 August 1940 ora 9 în localul oficial al cărţilor funduare.**

Caransebeş, la 20 Decemvrie 1939.

Judecător **Leo Petö.** Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Librăria „Diecezană" Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice, căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

◆

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

◆

Preţul lumănărilor de ceară a scăzut la 350 Lei kilogramul.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV Caransebeş, 21 Iulie 1940

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul oficial al On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş iei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană". iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

II.

Mai bine de o mie de ani dela sfârşitul sec. al VI-lea până'n sec. al XV-lea imperiul bizantin a fost sediul unei civilisaţii strălucite, întru toate cea mai strălucită pe care evul-mediu a cunoscut-o şi poate şi Europa între sf. sec. V—XV. Pe când statele barbare din Occident abia se nutriau din suvenirile şterse ale tradiţiei romane din trecut, pe când abia se începuse renaşterea carolingiană în sec. al IX-lea şi cea otomană în sec. al X-lea, Bizanţul era centrul eleganţei, focarul unei mişcări de gândire, artă, filosofie, teologie, fără egale de remarcabile. Prin incontenstabila sa civilisaţie superioară, el a exercitat asupra lumii orientale cât şi a celei occidentale o profundă influenţă. Bizanţul a lăsat o urmă în istorie şi a adus umanităţii servicii imense. In nici o parte în evul-mediu tradiţia antică nu s'a păstrat atât de complet ca şi la Bizanţ, în nici o parte nu s'a menţinut caracterul direct cu helenismul. (Ch. Diehl: Byzance Paris, 1924, pp. 259, 260, sq.) Caracterul oriental se exercită în Bizanţ prin autoritatea divină splendoarea curţii, în vesmintele Impăratului atât de fastuoase. Orientul trebuia să primească un omagiu al trecutului. Un mesopotamian când vine la Constantinopol, el descoperă un împărat din naţiunea sa, un Nabukodonosor, şi Tiglet-Phalasar, persanul îl vede pe Cyrus şi Darius, barbarii când veniau aci, cari erau în apropierea Chinezilor, pare că-l văd pe „Fiul Ceriului şi se simţiau înfluenţaţi de măreţia romană a Bizanţului." Şi ambasadorii când veniau erau obligaţi ca să facă închinăciunile rituale şi deodată se proşterneau în faţa împăratului, atunci paseri artificiale cântau, leii de aur mugeau, împăratul era înconjurat de simboluri, cari exercitau o influenţă misterioasă asupra sufletelor streine, capabile de toate semnele materiale ale adoraţiei (N. Iorga: ibid., pp. 323 sq.) Şi astfel înrîurirea ce a avut-o Bizanţul a fost de o importanţă deosebită, fiindcă după căderea imperiului roman de Apus, *imperiul bizantin a fost preponderent*, ca întindere, bogăţie civilisaţie, moştenitor al monarhiilor milenare din aceste regiuni, imperiul care domnea la Constantinopol. Influenţa Bizanţului nu s'a exercitat numai în lumea Orientului, dar şi în Occident. Forţa cea mare a Bizanţului şi a asimilării de a reduce totul din oricare parte ar veni era de a absoarbe în această complecitate bizantină şi a ajunge la o unitate completă, absolută şi externă (N. Iorga.: Byzance en Occident) (Revu Hist. Sud-Est E., 1936, pp. 324, 326). Roma a avut câtva timp papi greci şi sirieni, în timpul când între cele 2 Biserici nu era nici o distincţie dogmatică şi de tradiţie. Primele manifestări de artă ale Occidentului nu sunt altceva decât redarea artei bizantine şi siriene. Ungurii înşişi când erau păgâni înainte de a trata cu scaunul roman, au trimis după misionari la Bizanţ şi existau mânăstiri ortodoxe în acest nou regat al Ungariei. Sfântul Ştetan al Ungurilor, un sfânt al catolicilor a dat o diplomă în limba grecească unei fondaţiuni constantinopolitane. Influenţa Bizanţului în Occident se poate întâlni în toate operile de civilisaţie. Şi când a fost botezat imperiul din Orient cu titlul de „Bas-Empire", considerându-l ca un simplu imperiu grecesc sau o monarhie a Constantinopolului, trebuie ca să restabilim drepturile uneia dintre cele mai mari civilisaţiuni ale lumi în întreaga întindere a sa. (N. Iorga ibid., p. 333 sq.)

(Urmează)

Vremurile de azi şi învăţătura lor.

Timpul de adâncă prefacere socială pe care-l trăim face pe mulţi dintre cei ce au avut odată conducerea destinelor unui popor să înţeleagă — deşi uneori târziu — însemnătatea preceptelor morale şi valloarea virtuţilor.

Vedem că popoarele cari au ştiut să preţuiască virtutea, trăiesc, se desvoltă şi înfloresc, „iar cele aservite luxuluii, viţiului şi moliciunii au ajuns, cum era şi natural, la o disoluţie a vieţii lor, sociale. Boala strecurându-se în inimele lor, le-a măcinat viiaţa cum macină cariul măduva lemnului celui mai tare.

Starea aceasta o găsim confirmată şi de marii istoriei, fie la cei vechi, fie la cei moderni, cari au cercetat moravurile societăţii contimporane ca: Tacitus, Herodot, Plutarch, Tit Liviu; sau Momsen, Fustel de Coulange, Friedländer etc., cari ne zugrăvesc viiaţa decadentă a anticităţii, în timpul ivirii creştinismului[1])."

La fel, cele întâmplate în secolul al XX-lea, dela apariţia luminei creştinismului, istoricul de mâne le va da drept diureros esemplu generaţiilor ce vor veni, şi cari — cred — vor găsi în ele mai multă învăţătură decât găsim noi cei de azi din întâmplările trecutului. Suferinţele trecutului ca şi tragediile prezentului trebuie să ne înveţe să preţuim vallorile moralei şi înainte de toate, să ne iubim patria noastră scumpă şi, apoi umanitatea.

Istoria noastră ne arată că am fost „zidul creştinătăţii, de care s'au stărâmat în trecerile lor, nenumăratele ordii alle păgânătăţii, zidul neclintit ce a oprit învingerile sălbaticelor cohorte musulmane, care au avut drept ţintă cotropirea Europei.... Care a fost răsplata noastră pentru atâtea lupte crâncene? Prestigiul istoric, căci sângele vărsat pentru Europa este acoperit cu o neagră uitare[2])".

Apoi să ştim, că în situaţiunile grele şi tulburi puterea de rezistenţă numai în noi o putem găsi. „Protecţiunea străinului — spunea Filip Regele Macedoniei apelând la Greci ca să lupte contra Romanilor, — este ca umbra acelor arbori, cari omoară tot ceeace acoperă[3])."

Vremurile, pe cari le trăim, în mersul lor ce nu poate fi oprit, ni-au atins dureros, Patria noastră, prin ciuntirea ei.

Înţelegem sângerarea ţării noastre, din 1812, când prin art. 4, al tratatului dela Bucureşti dintre Padişahul Turc şi Imperiul Rus[4]) s'au satisfăcut visurile până atunci nelămurite, ale împăratului Alexandru I, de a continua în Balcani politica Ecaterinei II, sub influenţa indubitabilă a planurilor prinţului Ceartoriisky, precum şi revanşa Austerlitz-ului, unde Ruşii au fost bătuţi[5])

Înţelegem nedreptatea de acum 128 de ani, plătită de poporul nostru „prin suferinţele sale, prin robie şi lipsă de cultură[6]),“ nedreptate recunoscută şi de reprezentantul Imperiului Moscovit — Cigeagov — „care înainte de a pleca din Petersburg şi apoi la Tveri, pentru a merge la Bucureşti să trateze pacea, cu Turcii, rugând pe împărat să-i complecteze instrucţiunile cu un punct „putinţa de a refuza, anexarea Moldovei".

Dar ciuntirea de acum, ce rost poate să aibă?

Comunismul, a propovăduit prin agenţii ui, până la începerea confiagraţiei actuale, libertatea popoarelor, desfinţarea graniţelor etc., şi ţarii cu tendinţe imperialiste, au dispărut în negura vremilor?

Vor putea rusifica instituţiile, distruge stema Moldovei — din timpuri istorice — de pe poarta Cetăţii Albe, interzice pomenirea voievozilor, Ştefan cel Mare, Eremia Movilă, Dimitrie Cantemir, Vasile Lupu etc., dar sufletele date de Dumnezeu şi limba ce se transmite prin laptele dat de mame fiilor, niciodată.

Capriciul vremilor va lăsa pe cei fără de lege să-şi pună planul în aplicare? Nu credem.

Iar noi — românii, ne vom resemna? Ne vom complace în durere?

E un gând contrar tradiţiilor şi trecutului poporului nostru.

Din coşmarul Transilvaniei s'a putut vedea că nici torturile, nici ţapa, nici muchiile de stânci, nici roata cu care erau frânţi, cu sau fără lovitura de topor, nici aspectul înfiorător al drumurilor, presărate de cadavre, nici ciopârţirea şi împrăştierea în toate oraşele a bucăţilor din trupurile martirilor lor, n'au întimidat şi supus poporul român[7]), iar Bucovinenilor, încă le răsună în urechi, melodia cântării.

Pe al nostru steag e scris *Unire*
Unire în cer şi pe pământ[8]).

Nu mai amintesc de calvarul prin care au trecut alte naţiuni din Europa, supuse odată şi

---

1) Note după „cursul de morală“ al I. P. C. S. Arhimandrit Dr. Laurenţiu Busuioc.

2) Costache Negri, într'o cuvântare ţinută în 1889 la Paris, în mijlocul emigraţilor „Revista Nouă“, 1889 pag. 324, art. lui Papadopol Calimach membru al Academiei Române.

3) Citate de Gh. N. Costescu, „Metodica Istoriei Românilor“, vol. III, după istoria lui Victor Durruy, vol I, pag. 456.

4) Citâte de Dl Dr. P. Cazacu în „Câteva date din Istoria Basarabiei“ din Noradanghan Gabriel Effendi, „Recueil des actes internationaux de l'empire Ottoman“ vol. II, pag. 87.

5) L. Casso „Rusia la Dunăre“ Moscva 1913, pag. 209 şi 10;

6) Dr. P. Cazacu op. cit. pag. 13.

7) Discursul lui Delavrancea, rostit în 1894.

8) Autorul melodiei acestui imn, este românul bucovinean Popovici, mort în floarea vârstei.

acum libere. Exemplele ţării noastre sunt prea grăitoare şi ar trebui să le înţeleagă şi cei ce n'au drept şi morală.

.... Şi toate cele din trecut, împreună cu cele întâmplate în vremurile noastre ne fac să înţelegem cuvintele fostului ministru al şcoalelor — Spiru Haret — „Patria nu este numai pământul din care scoatem rente".

Patria o face şi limba şi tradiţiile.., la care azi, s'ar mai putea adăuga şi *„Unitatea aspiraţiunilor"*. Libertatea atât de mult căutată[9]), mamă a Patriei şi virtuţilor, trebuie să ne facă a „gândi şi a lucra numai în funcţie de singura realitate: Naţiunea" „Pământul şi neamul, formează o unitate strânsă. Avea dreptate poetul Eminescu, când făcea pe Mircea cel Bătrân, să ameninţe pe trufaşul Baiazid, cu duşmănia a tot ce mişcă pe pământul românesc. „Tot ce mişcă în Ţara aceasta, râul, ramul... mi-e prieten numai mie, iar ţie duşman este". Duşmănit vei fi de toate fără a prinde chiar de veste.

Dar înţelepciunea Ps. 33, vremea ce-o trăim, ne-o pune înaintea ochilor minţii. Multe sunt necazurile dreptţilor dar din toate îi va mântui pe ei Domnul.

Petru P. Boeriu.

Din carnetul unui preot concentrat.

(Continuare)

La începutul fiecărei săptămâni preotul militar îşi compune programul de activitate pe întreaga săptămână. Acest program trebue să cuprindă: ziua, orele, felul slujbei ce săvârşeşti, predica sau cuvântarea ce-o ţii şi unitatea unde faci toate acestea şi la care trebue să te deplasezi. Programul ţi-l faci singur şi-l trimiţi cu raport sau te duci personal spre a fi aprobat de comandant, care-ţi lasă toată latitudinea de activitate, dar îl pune în concordanţă cu posibilităţile de desfăşurare pentruca ordinele militare privitor la trageri, teme sau exerciţii să nu sufere şi ca ostaşii să aibe dispoziţia sufletească necesară. Cu toate că o slujbă religioasă, un sfat bun o cuvântare potrivită le prinde bine totdeauna oricât de obosiţi ar fi. E un fel de mângâiere sau dacă vreţi un fel de destindere sufletească pentru ei.

Programul aprobat, revizuit şi complectat îl pune preotul în aplicare executându-l întocmai, deoarece comandamentul a anunţat la timp prin ordin fiecare unitate care ţi-se pune la dispoziţie la data şi orele dorite.

Ar fi dificil pentru preot să nu se ţină de ordinea stabilită sau să neglijeze împlinirea datorinţelor sale. Ai plecat în cutare zi la o anumită unitate. Porţi totdeauna sf. Antimis dat pentru scopul acesta de către Ministrul Apărării naţionale şi sfinţit de Episcopul militar, porţi sfeşnice, crucea, lumini, evanghelia, liturghierul, busuiocul, blidul pentru sfinţirea apei, dacă nu, recurgi de multe ori la gamela ostăşească, o cărticică de rugăciuni şi cutiuţa cu Sf. Cumînecătură pentru bolnavi; apoi Sf. Potir cu cele necesare Liturghiei dacă e cazul s'o oficiezi, odăjdile etc. Trupa toată te aşteaptă în careu având în frunte pe toţi ofiţerii respectivi, cari viu în mod obligatoriu, aşteptându-se după aceia şi comandantul.

Oficiezi serviciul religios ce-l crezi potrivit, ţinând apoi predica sau cuvântarea pregătită prescrisă în program şi anunţată. Cantori improvizezi pe loc, găsindu-se la fiecare unitate cântăreţi de biserică, seminarişti sau chiar studenţi teologi aşa cum am avut prilejul să întâlnesc chiar studenţi dela Teologia noastră. Dacă e zi de săptămână, se fac toate acestea în curtea cazarmei sau pe câmp deschis afară pe loc potrivit aranjat dinainte pentru lucrul acesta, iar de e sărbătoare sau Dumineca în conţelegere cu parohul locului se face slujba zilei în biserică unde vine pe lângă armată şi populaţia satului sau a parohiei respective.

Dacă serviciul religios înalţă sufletul ostaşilor către Dumnezeu şi-i face să mai uite pentru o clipă greutăţile milităriei şi dorul de cei de acasă, predica însă e aşteptată cu multă nerăbdare, ea având darul să edifice, să sfătuiască, să întărească, să încurajeze sau să mustre la nevoie. De aceea ea nu e ţinută niciodată în limbaj înalt, teologic, neînţeles, savant, ci totdeauna simplă şi hrănitoare ca spicele de grâu întocmai cum a făcut Domnul când se adresa gloatelor ce-l îmbulzeau să-i soarbă cuvântul şi şi învăţătura fie pe malurile Tiberiadei, fie pe Muntele Fericirilor, fie la umbra unui sicomor, fie la răcoarea ghizdurilor fântânei lui Iacob, fie în casa prietenilor Săi din Capernaun, pe cale sau însfârşit în tot locul unde Marele Învăţător trebuia să ridice o virtute, să şteargă o lacrimă, să împărtăşească o mângâiere să dea o învăţătură sau să îndrepte o greşală.

Intre soldaţi ai nu numai ortodoxi. Uniţi, catolici, turci, sectari, protestanţi şi chiar evrei toţi sunt prezenţi şi dacă aceştia la serviciul religios asistă ca simpli spectatori, ca de pildă turcii, sectarii, evreii predica ţi-o ascultă toţi totdeauna cu mult interes, ca pe o

9) Protége-moi toujours, o liberté chérie! O mére des vertus, mére de la patrie! A Chénier.

adevărată bună cuvântare. Trebuie să fi foarte atent spre a nu jigni senzibilitatea etnică sau religioasă a nimănui. De vreme ce au îmbrăcat haina militară îi socoteşti pe toţi cetăţeni loiali ai Patriei şi trebuie să fi Părinte pentru fiecare. Şi cu aceasta nu s'a terminat tot lucrul evangheliei al preotului în ziua aceia şi la unitatea respectivă. Ar fi parcă prea oficial, prea rece prea rigid prea ar miroase a treabă de funcţionar dacă te-ai sui îndată în tren sau în trăsură şi-ai pleca de unde ai venit.

Misiunea unui preot, câmpul lui de activitate e cu mult mai vast. Eu niciodată nu m'am împăcat cu cuvântul acesta: *„activitate extrabisericească."* Acest *„extra"* mi-se pare mie foarte nepotrivit pentru munca noastră. In tot locul, cu timp şi fără timp, nu faci decât ceace eşti chemat să faci, lucrul evanghelistului şi prin urmare eschidem pe *„extra"* acesta, care nu e pentru via Domnului atât de largă, atât de înbietoare pentru slujitori, pentru lucrătorii acestei vii.

Dela ofiţeri, elevii T. R., comandantul unităţii te informezi cât poţi despre neajunsurile ostaşilor, trupeşti şi sufleteşti, dela medic despre boalele ce bântuie între soldaţi. Să se ştie că medicul mai totdeauna e bun informator şi tot aşa de bun auxiliar al preotului; Cu o condiţie: să nu fie jidan, cu toate că-la ce n'aşi spuneo-şi între aceştia am găsit oameni devotaţi şi cumsecade. In armată după o statistică a Marelui Stat Major recentă, 80% din medicii militari sunt evrei. La Brigada unde păstoresc, din 9 medici militari, deabia *unul* (însemnaţi numărul) e român.

Afli dela doctori sau alţi ofiţeri cari stau în imediatul anturaj al soldatului că adeseori sunt în unitate cazuri de multă *depresiune sufletească* fapt care a secerat în Corpul 7 Armată în decurs de o lună 46 cazuri de sinucideri prin împuşcare sau ştrangulare, cazuri provenite de atâtea ori din motive superficiale. Frica de răspundere sau de pedeapsă, a făcut pe mulţi ostaşi să-şi ridice viaţa. Nenorocirile familiare, încă au dus pe mulţi la gesturi şi acte neregulate.

Astfel, unul a pierdut un cal pe care-l dusese la păşune şi de frică că va fi pedepsit prea sever s'a împuşcat cu propria sa armă, ca mai târziu calul să fie găsit de alţi camarazi; altul mânat de foame a furat dela bucătăria divizionului o bucată de slănină şi câteva bucăţi de cârnaţi. In timp ce se făceau cercetările, de spaimă că va fi descoperit s'a spânzurat în grajd cu conoveţul cailor, iar altul pentrucă a fost ameninţat cu carceră aspră pentrucă întârziase peste termenul de permisie cu câteva zile, s'a aruncat sub roţile trenului. Şi aşa mai departe, cazuri şi cazuri. Am arătat numai câteva spre a se vedea cât de complexă este structura sufletească a soldaţilor noştrii. Sunt mulţi ofiţeri cari nu se apropie de ostaşi decât cu tonul asprei severităţi fără a se înţelege anumite circumstanţe, fără a-i citi în ochi starea lui sufletească, fără a se căuta apropierea de om cu blândeţe cu înţelegere, cu mângăere.

Şi iată atunci un rol foarte important al preotului, rol care e necesar să fie totdeauna *preventiv. Medicul uman* întru atâta e medic cu conştiinţă, când dă bolnavului leacul şi sfatul medical înainte ca boala să fi început a face ravagii în corpul acestuia. Atunci e aproape zadarnic ca un trup slăbănogit, ros de boală şi măcinat de microbi să mai fie scăpat. *Doctorul sufletului* are acelaşi rol. Să pătrundă adâncurile sufleteşti ale omului, să-i stoarcă destăinuirea durerii sau nemulţumirii ce-l roade şi cu o clipă mai de vreme să-i dea medicamentul necesar. Dacă timpul mi-a permis — şi am căutat să-mi permită totdeauna am luat un gradat cu mine şi am vizitat fiecare cantonament al fiecărui ostaş în parte. Am stat de vorbă frăţeşte, părinteşte cu fiecare întrebând despre neajunsurile familiei de acasă de locul de unde vine dela soţie, copii, despre tratamentul superiorilor săi, despre felul cum este tratat de stăpânul casei unde stă, despre unele dorinţi ce le-ar avea, etc., dând apoi sfaturile ce le credeam necesare, incurajând, mângăind sau intervenind unde a fost cazul. In multe, foarte multe cantonamente observam că bieţii ostaşi erau trataţi neomeneşte, dormind în grajduri, prin poduri sau afară, având sub cap pumnul şi ca aşternut mantaua militară, trebuind să poarte de grijă la câte 4—10 cai cu toate harnaşamentele lor, în timp ce gazda ţinea goale câte 2 sau 3 camere. Mulţi se îmbolnăveau mai ales pe vreme rea din cauza aceasta. Dacă puteam, interveneam ca proprietarii caselor să înţeleagă că şi ostaşul e om şi fără să ceară prea mult nu e omeneşte să fie lăsat în frig afară. Pe fiecare îi întrebam dacă-şi face rugăciuni către Dumnezeu, dacă-şi face cruce şi alte practici religioase.

Sărmanii ostaşi! Nimeni nu s'a interesat decând au plecat de acasă de dânşii sub raportul acesta! Şi le prinde atât de bine! Militărie, da militărie, dar militărie fără suflet sănătos nu merge.

La început. — fără să ascund — ofiţerii priveau cu... ironie, cu nepăsare treaba aceasta, ba de multeori cu oarecare răutate. Am găsit însă şi înţelegere. Am mers înainte. Le-am zis: Domnilor, sunt părintele sufletesc al ostaşilor şi misiunea mea de preot aşa îmi porunceşte să

fac. Şi am făcut, pentruca mai târziu să vină rôadele.

Eu am rămas cu mulţumirea sufletească ce mi-a fost deajuns. Am înţeles că numai aşa se poate întregi munca lor şi când eram anunţat pe altă dată mă aşteptau cu dragoste, cu bunăvoinţă şi-mi dau pe întrecere tot concursul necesar. Nu mai vorbesc de soldaţi cari mă aşteptau întocmai ca floarea care aşteaptă mâna grădinarului s'o ude la rădăcină spre a se înviora pe vremuri de seceţă.

Ostaşii noştri români sunt doar atât de buni, răbdători şi înţelegători. Se mulţumesc cu foarte puţin. Dacă am depărta cât ne cât tratamentul oriental de astăzi i-am fortifica sub ambele raporturi atât de bine încât ar fi de neîntrecut.

Inainte de a pleca nu uit nici să dau pe la spitalul militar sau infirmerie. Ce se poate face acolo.

(Urmează)

Pr. D. V. Anuţoiu
confesor militar, Brigada 19 Artilerie.

ŞTIRI

Parastas pentru Regina Maria. Inplinindu-se doi ani dela moartea mult regretatei Regine Maria în 18 l. c. s'au oficiat parastase în toate bisericile din cuprinsul eparhiei. In biserica noastră catedrală parastasul l-a oficiat însuşi P. S. Episcop Vasile asistat de P. O. protopop iconom stavrofor R. G. Ancuşa cons. ref. eparhial, preoţii Isaia Suru administrator protopopesc, Iova Firca şi Traian Dobromirescu, precum şi protodiacon catedral Teodor Roşca.

Pentru refugiaţii din Basarabia şi nordul Bucovinei s'au primit frumoase sume dela parohiile Docnecea şi Zerveşti, ca urmare la apelul făcut.

Anume, dela Docnecea au întrat la Casieria noastră Lei 3664, iar dela Zerveşti 588, ceeace denotă un vădit interes la preoţi şi inimă caldă la credincioşi. Se aşteaptă şi contribuţia altor parohii, mai fruntaşe ca şi a celoralalte.

In Slatina-mică prin stăruinţa preotului Gheorghe Bihoi s'au cununat de curând 18 perechi concubini. Deasemenea au mai revenit 4 suflete dela romano-catolici. Acestea nu sunt cele dintâi fapte de ispravă în pastoraţia tinerului nostru preot. Laudă lui!

Pentru cartea I. D. au întrat: dela preotul Vasile Serafin Srediştea-mică Lei 500, pr. Cuzman Lăpădat adm. protopopesc Ritişor 300, pr. Dimitrie Blidaru Jdioara 300, pr. Iacob Dragulescu Bis. albă, pr. Ioan Naia Mărghita mare, pr. Virgil Oprişa Vlaicovăţ, 200, pr. Teodor Petrică Nicolinţul-mare, pr. Ioan Mităr Straja 200, pr. Octavian Trailoviciu 200, pr. Corneliu Şdicu Jamul-mic 200, pr. Ioan Marina Săn-Ianăş 200, pr. Tiberiu Şdicu Grebenaţ 200, pr. Adam Măran Oreşaţ 200, pr. Teodor Cioban Nic. Mare 200, pr. Corneliu Cure Săn-Mihai 200, pr. Ioan Jumanca Coştei 200, pr. Gruia Roşu Vârşeţ 200, pr. Toma Vernichescu Vermeş Lei 200, Total 4300, suma interioară 20.000 Total 24.300 Lei.

Schitul sf. Ilie de pe Muntele Mic are trebuinţă de unele cărţi de strană ca: minee, euhologiu, cazanie, carte de Te-Deumuri, panahidnic, acatistier, slujba învierii, catavasier şi aghiazmatar. Bisericile cu dare de mână cari au mai multe exemplare fac o bună faptă trimiţând din aceste cărţi necesare pentru slujbe.

Cărţi de valoare:

Aurel Cosma: „Pictura Românească din Banat dela origine până azi". Neobositul prieten al tuturor manifestărilor spirituale, scriitorul Aurel Cosma a publicat de curând o lucrare ce cuprinde în cele 76 pagini istoricul picturii din provincia noastră. Deosebit de interesantă, cartea se încadrează foarte nimerit în preocupările de răspândire cât mai intensă a făuritorilor spiritualităţii româneşti din Banat. Pentru noi are însemnătate mare, căci bisericile sunt pinacotecile în cari pictorii şi-au espus şi şi-au conservat comorile sufletului lor. „Operile acestea reprezintă nu numai dovezi despre superioritatea spirituală şi culturală a Românilor autohtoni din această provincie, dar în acelaş timp, şi proba evidentă că neamul nostru de aici a ţinut pas cu tendinţele de continuă propăşire a picturii universale". Ii suntem recunoscători d-lui Aurel Cosma că stărue într'o muncă grea care însă aduce roade de folos, cultural ca şi naţional.

Ion B. Mureşianu: „Din trecutul slovei bănăţene". Deşi desţelenirea trecutului nostru.. „se leagă prea puţin de preocupările unui student în teologie" cum însuşi autorul mărturiseşte, nu-i mai puţin adevărat că până astăzi slova cărturarilor bănăţeni din trecut a fost acoperită cu un stat gros de uitare. Din cauza altora şi din cauza noastră. Căci conştiinţa valorii noastre pare a însemna ceva umilitor, ceva nedemn, ba uneori chiar ceva periculos. Esces de criticism? Dimpotrivă, lăşitate.

Ion B. Mureşianu este un tânăr talentat. Dar şi cunoscător al multor lucruri din trecut. O carte în mâna lui câştigă în valoare. De aceea volumul cu care intră curajos în galeria trecutului slovei bănăţene prezintă şi pentru noi un real câştig. Câştigăm în toată privinţa, ni se îmbogăţeşte sufletul, iar conştiinţa îşi pierde sgura netrebniciei contimporane.

Cum vrei ca altu să tăinuiască secretul tău, când nici tu însuţi n'o poţi face.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti

la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti

Nu ştii niciodată cine ascultă

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Note oficiale

Nr. 3827 B. 1940.

Se publică concurs pentru primirea de studenţi în Academia noastră teologică din Caransebeş pe anul şcolar 1940-41, cu termen de 15 Septemvrie a. c.

Cererile sunt a se înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopeşti până cel mult la 15 Septemvrie a. c., anexându-se următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial, vizitat de către Oficiul protopopesc.
4. Declaraţia părinţilor sau a tutorelui că vor suporta toate cheltuielile cu întreţinerea petentului în Internatul Academiei teologice.

Se observă că toţi studenţii Academiei teologice ai căror părinţi nu locuiesc în Caransebeş, sunt obligaţi să locuiască în internat şi până cel mult la 31 Decemvrie a. c., fiecare student va trebui să-şi procure uniforma (reverendă).

Se mai observă apoi, că studenţii cu slabe mijloace materiale, dar cu purtarea bună şi notaţi bine la studii, vor putea primi ajutoare (burse), ce se vor urca până la întreţinerea gratuită în Internatul teologic. Aceste ajutoare se vor vota însă numai după înscriere.

Caransebeş, la 15 Iulie 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† Vasile **Romul G. Ancuşa**

Nr. 3793 Sc, 1940.

Condiţii de primire în şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că cererile pentru primirea în şcoala de cântăreţi bisericeşti se înaintează Consiliului eparhial din Caransebeş până la 30 Septemvrie a. c.

Cererile timbrate, se înaintează prin Oficiul parohial, însoţindu-le cu următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificatul de absolvire a cursului primar.
3. Certificat de moralitate, eliberat de Oficiul parohial şi
4. Certificat de sănătate.

Comunicăm spre orientare că în şcoală se primesc tineri cu vârsta între 15—25 ani.

Toţi elevii înscrişi vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere în internat este de Lei 4800, care la nevoie va fi majorată.

Taxa aceasta se achită în trei rate egale, anume: I-a la înscriere, a II-a la 10 Ianuarie 1941, iar a III-a la 10 Martie 1941.

Absenţele de boală, concentrare etc., nu scutesc dela plata întregei taxe, care este anuală, împărţită fiind în rate numai pentru motivul înlesnirii de plată.

Elevii vor aduce cu sine rufăria de pat şi tot ce se cere la o şcoală cu internat.

Caransebeş în 15 Iulie 1940.

Episcopul:

† Vasile Consilier referent:

Nicolae Cornean

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 2742 B ex 1940 din 9 Mai, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sicheviţa,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană".

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jughere, după care alesul preot va plăti dările către stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sicheviţa prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare la sfânta Biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici decum în ziua alegerii.

Sicheviţa, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 2 Iunie 1940.

Preşedinte: Secretar:

Pr. Valeriu Popescu *Lazar Lazarovici.*

adm. parohial.

3—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 15 Iunie 1940.

Protopop Ioan Oraviţan

In baza ord. Vener. Consiliu eparhial Nr. 1486 B. ex 1940 din 16 Martie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot, la parohia de clasa III-a din comuna **Rusova-veche**, protopresbiteratul Bisericii-albă, devenită vacantă în urma renunţării preotului Pavel Beuture.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jugher^e, 1000 stj. extravilan şi 600 stj. intravilan.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale a predica în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificaţiunea recerută pentru parohii dn clasa III-a precum şi binecuvântarea Prea Sfinţiei Sale Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Rusova-veche, prin Prea Onor. Oficiu Protopopesc al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sfta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Rusova-veche, din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 26 Mai 1940.

Preşedinte: *Constantin Dămian* adm. parohial. Secretar: *Simeon Muia.*

3—3

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăşdia, la 31 Maiu 1940.

Protopop Ioan Oraviţan.

Nr. 1021 ex 1940.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3050 B ex 1940, din 31 Mai, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pentru postul de preot la parohia **Cărbunari** de clasa I-a, din comuna Cărbunari, deocamdată cu filia Stinăpari, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ioan Gropşianu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 6 jughere.
2. Subvenţie dela U. D. R. în prezent 15.000 Lei anual.
3. Birul parohial uzitat.
4. Veniturile stolare uzitate.
5. Casa parohială cu grădina şi supraedifcatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, intrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Cărbunari, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a P. On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nicidecum in ziua de alegere.

Cărbunari, la 9 Iunie 1940.

Ilie Crivacucea m. p. adm. parohial preşedinte — *Malei Roşian* m. p. secretar

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Răcăjdia, la 11 Iunie 1940. *Ioan Oraviţan* protopresbiter

3—3

Judecătoria Mixtă Orşova Secţia c. f.

No. 392/1940 c. f.

Extras din Publicaţiune de licitaţie.

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Banca Populară „Economia" contra urmăritei Alice Baiaş, Judecătoria a ordonat licitaţiune execuţională în ce priveşte imobilele situate în circumscripţia Judecătoriei Orşova şi înscrise în c. f. No. 1535 al comunei Orşova şi anume: Grădină în Ortslage de 97, 96 stp. cu preţ de strigare de 22,500 Lei. pentru încasarea creanţei de 9000 Lei capital şi accesorii.

Licitaţiunea se va ţine în ziua de 29 Iulie 1940 oarele 10 în localul oficial al cărţii funduare., uşa No. 5.

Imobilele supuse la licitaţie nu pot fi vândute decât numai cu un preţ mai mare de cât preţul strigării.

Cei care doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul Judecătoresc 10 % din preţul strigării drept garanţie în numerar şi să semneze condiţiunile de licitaţie.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preţ mai urcat decât cel de strigare este dator să întregească imediat garanţia fixată conform procentului preţului de strigare la aceaşi parte procentuală a preţului ce a oferit.

Orşova, la 12 Aprilie 1940.

Judecător ss. **Niculescu** Director de c. f. ss. **Matei**

Pentru conformitate: impiegată **Stanislav**

Portărelul Judecătoriei mixte Orşova

Nr. 45 — 1940.

Publicaţiune de licitaţiune

Subsemnatul Portărel aduc la cunoştinţă generală, că în baza deciziunei Judec. mixte Orşova Nr. 1194/940, se vor vinde la licitaţie publică în ziua de **27 Iulie 1940, ora 4 p. m.** în comuna **Pecenişca** mobile şi anume: un automobil Nasch deschis cu 6 locuri şi cauciucuri în bună stare de funcţionare Nr. 160 Lgj, cum şi diferite mobile şi obiecte casnice evaluate la 21800 lei secvestrate pentru încasarea creanţei urmăritorului Gheorghe Kovacs repr. prin: Dl Const. Giurginca advocat în Orşova în suma de lei 10319 cap. şi acces.

Orşova, la 9 Iulie 1940.

ss. Statie Popescu portărel

CONVOCARE

Onor. membrii a Societăţii anonime „Craina" în lichidare din Iablaniţa se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară,

pentru ziua de **4 August 1940 ora 15** în localul sucursalei societăţii din Globucraiova.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a lichidatorilor şi aprobarea cheltuelilor de lichidare. 2. Desfiinţarea societăţii.

„Craina" S. A.
pentru comerţ şi lichidare

„BANCA POPORALĂ“ Institut de credit şi economii ca societate pe acţii în Caransebeş.

Filiale: Bozovici, Buziaş şi Teregova — Expozitură: Eşelniţa.

Reg. soc. bancare 13/1934.

Bilanţ semestrial la 30 Iunie 1940

Activ				Pasiv		
Cassa:				Capital social		10,000.000 —
a) numerar efectiv	999.236 —			Fond de rezervă statutar	348.060 —	
b) disponibil la B. N. R.	299.365 —	1,298.601 —		„ „ amortisment	276.177 —	624.237 —
Disponibil la bănci:				Dif. de curs nerealizată la port de titluri		219.790 —
în ţară		113.446 —		Fond de penzie şi ajutoare al funcţionarilor		1,064.863 —
Portofoliul de titluri:				Depuueri spre fructificare:		
Titluri româneşti				Din ţară:		
In port. Gajate				cu livrete de economii dar plăt. la purt.	2.249.939 —	
cu venit fix: V. N. V. R. V. R.				Depuneri vechi reduse, ne reclamate	1.069.171 —	3.319.110 —
Efecte publice 715.500 125.000 309.650	334.650 —			Creditori din tară:		
cu venit variabil:				creditori noui la vedere		17.406 —
acţiuni cot. la bursă 103.000 172.700	172.700 —			Angajamente de reescont:		
„ ţne „ „ „ 349.400 169.330	169.330 —	776.680 —		în conversiune la bănci, cota rămasă		102.616 —
Plasamentul fondului de rezervă:				Efecte de plată:		
Ef. publ. gar. de st. 396000 63700 192860		256.560 —		în ţară:		13,000.000 —
Portofoliul de scont:				Dividende nereclamate		164.345 —
Plătibil în ţară:				Dobânzi incasate	716.756 —	
a) Cambii fără garanţii speciale în portof.	1,365.090 —			Venitul portofoliului de titluri	32.000 —	
b) „ garantate cu ipoteci „ „	2,452.745 —	3,817.835 —		Venitul imobilelor	76.400 —	
din cari în suferinţă 298.000				Beneficii diverse	48.132 —	873.288 —
Debitori din ţară:		397.112 —				
Creanţe în conv. conf. legii din 7. IV. 1934						
a) în portofoliu cota rămasă	16,976.061 —					
b) reescontate la bănci cota rămasă	102.616 —	17,078.677 —				
Imobile:						
a) pentru uzul propriu	2,456.000 —					
b) de vânzare	1,102.000 —	3,558.000 —				
Mobilier		2 —				
Conturi div. debitoare (Efecte Fond Penzie)		980.000 —				
Conturi transitorii debitoare		675.236 —				
Cheltueli de administraţie:						
a) Salarii şi indemnizaţii	263.320 —					
b) Diverse	76.665 —					
Impozite şi taxe	71.510 —					
Dobânzi capitalizate la depuneri	22.011 —	433.506 —				
		29,385.655 —				29,385 655 —

Conturi de ordine

Debit			Credit		
Cauţiuni statutare		500.000 —	Deponenţi de acţiuni statutare		500.000 —
Ipoteci şi garanţii diverse în portofoliu		10,014.560 —	„ „ ipoteci şi garanţii diverse		10,014.560 —
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare		68.525 —	„ „ titluri şi alte val. în păstrare		68.525 —
Ipoteci date de bancă		13,000.000 —	Creditori garantaţi cu ipot. date de bancă		1,300.000 —
		23,583.085 —			23,583.085 —

Caransebeş, la 30 Iunie 1940.

Pentru contabilitate:

Isidor Tătariu m. p.
Director general, expert contabil

Romul G. Ancuşa m. p.
Preşedintele Consiliului de Administraţie

Constantin Călţiun m. p.
Director, expert contabil

Tribunalul Caransebeş ca instanţă comercială. Nr. 8578 — 11 Iulie 1940, F. S. 96. Prezentul bilanţ semestrial încheiat la 30 Iunie 1940 al Băncii Poporale S. p. a. din Caransebeş se vizează de noi conform art. 10 din Legea bancară şi se îndrumă Banca l-a însera în Buletinul Oficial Bancar.

Caransebeş 11 Iulie 1940.

Raportor al firmelor: **P. Popovici m. p.** judecător; grefier: **I. I. Dănău m. p.** L. S.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consiiler eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

CENZURAT.

Anul LV — Caransebeş, 28 Iulie 1940 — Nr. 30

Foaia Diecezan

Organul oficial a ... hiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Man... iar „Ti...

APARE DUMINECA

...e înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", ... abonamente şi inserţiuni se trimit administraţiunii ...i Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

PREOTUL.

Scriitorul acestor şire nu are cinstea de a fi preot. Este însă un admiratoı şi amic al preotului nu pentru frumuseţea neegalată a funcţiei preoţeşti, ci pentrucă între preoţi a văzut imaginea vie, multiplicată a eroului.

Tragedia cruntă a neamului românesc din răsăritul şi nordul Ţării ni-a descoperit exemple nenumărate, de luminoase deşi anonime figuri de preoţi eroi.

I-am văzut, i-am privit cu ascunsă dar pătimaşe dragoste. Părintele Ion Dascălu a venit din Bărlădeni, din sudul Hotinului. Statură mijlocie, figură blândă, în toamna vieţii grăeşte mai mult cu cei doi ochi mici, incolori ca şi străfundul adâncurilor. „Am fost preot în Glodosu, mărturisea Sfinţia Sa fără a ne privi, din 1914 până la 22 Iulie 1919. Glodosu-i în Ucraina sat mare, curat românesc. Bolşevicii m'au condamnat la moarte de două ori pentru crima de „propagandă religioasă". Odată am scăpat a doua oră a trebuit să fug. M'a însoţit o mulţime de enoriaşi până la Nistru pândind cu inima strânsă trecerea mea... acum exact 21 de ani... Şi după 21 de ani am trecut Prutul"...

Trebuie să fii tare ca stânca să nu te mişte asemenea istorie care închide în scurtimea ei calvarul unui preot cu familie de patru copii între cari doi bacalaureaţi!

Părintele Dascălu este un preot merituos căci adeverinţa protoieriei îl arată ca pe unul care a făcut fapte de pastoraţie adevărată. Fusese doar şi condamnat la moarte ca un răsvrătitor pentrucă propovăduia iubirea de oameni a lui Hristos-Dumnezeu.

Priveşte şi dumireşte-te cinstit cetitor, spunând şi altora, cât poate fi de îndurătoare inima unui preot. Care pe lângă droaia de necazuri, gol doar cu o legătură de haine în mână păstrează un ton prietenos, cuceritor aş zice plin de optimism.

Acesta-i secretul chemării preoţeşti. Nu sfatul sau neghioaba noastră înfruntare aşternută comod pe hârtie la masa verde a răcoarei din birou! Nici apelul la rigorile Statului pentru ... „preoţii cari dezertează dela posturile loı". Căci una-i a vorbi şi a scrie şi cu totul alta este a făptui.

Dar pentrucă unii ca aceştia s'ar putea socoti „dezertori" de penele măestrilor scribi, iată vin să complectez cu un amănunt tabloul vieţii părintelui Ion Dascălu. Parohiile vacante s'au distribuit aproape toate preoţilor refugiaţi. Rămăseseră doar câteva de şes — între cari una mai bună — şi una de munte. „Alegeţi părinte", l-a încurajat binevoitor părintele referent bisericesc. „Eu sunt obicinuit cu pământu; răspunde Sfinţia Sa, dar să consult şi cu familia. — Venim doar din părţile sovietelor — adaogând în glumă. Revenit, spune cu capul plecat, „familia zice că îi ajunge cât am pătimit pentru pământ, ar dori o parohie de munte". Bietul om, dar în aceeaşi zi am văzut pe unul din copii eşind din camera răcoroasă a Episcopiei şi aşternând un ţol, sta întins la umbra nucului din curte...

Legătura omului cu pământul este mai tare ca orice altă lege din lume. Şi românul, popor de păstori şi ţărani, are această legătură în sângele său.

Ce-l făcea pe preotul Dascălu din Glodosul Ucrainei să stea pe pământ străin înfruntând riscul unei execuţii de orice clipă, decât înfrăţirea cu poporul acela de români moldoveni ce-şi cântă doina singurătăţii robotind un pământ care este de veacuri al lor. Ce-l făcea alta să treaca după 21 de ani Prutul decât dragostea de Ţara românească, în care a adus toată puterea sufletului său călit în necazuri şi greutăţi.

Preoţii cu suflete de eroi ni-au dat România de astăzi. Şi dacă privim la Franţa aflăm că toată răvăşirea sufletească la genialul popor fran-

cez se datoreşte materialismului care s'a cuibărit pe urma alungării Bisericii din viaţa Statului. Astăzi mareşalul Pétain îşi reface ţara cu concursul nelimitat al Bisericii. Şi oare noi, învinşii fără război, ne putem redresa fără sprijinul Bisericii şi cel al devotaţilor ei slujitori, preoţii?

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

III.

Ţările din Orient, Asia-Mică, Siria, Palestina, Egiptul, apăreau în sec. al IV şi V-lea ca şi adevăratele centre politice, economice, intelectuale şi religioase ale lumii civilisate. Ştim că Occidentul în sec. al III-lea a devenit teatrul invaziilor şi în sec. al V-lea barbarii au format adevărate aşezări. Restaurarea imperiului de către Diocleţian şi Constantin cel Mare n'a putut să-i dea vigoarea gândirii latine şi mutând scaunul imperiului roman la Bizanţ, Constantin n'a făcut altceva decât a consacrat în mod oficial predominarea Orientului asupra Occidenţului. Imperiul bizantin s'a constituit ca o adevărată forţă faţă de barbaria germanică... şi când cultura antică a slăbit în Occident şi când viaţa urbană a slăbit, Orientul se desvoltă în mod vertiginos pe teren economic şi religios. In oraşele mari ale Orientului Alexandria, Ierusalim, Antiohia şi mai ales Constantinopolul, sunt concentrate toate bogăţiile lumii civilisate; Orientalii sunt aceia, cari determină felul de a gândi, ei sunt oamenii Evului Mediu. Pe când Occidentul s'a depopulat de invazie, Orientul şi-a păstrat oraşele înfloritoare şi populate, cari sunt totodată centre însemnate de propagandă creştină. Orientul avea instituţiile „chiar episcopeşti" (oraşe episcopale) din timpurile cele mai vechi, ele sunt dovezi vii ale unei expansiuni înaintate ale creştinismului. Occidentul din contră, până în jumătatea sec. al IV-lea îl găsim pe Sfântul Martin „apostolul ţaranilor".

Misionarii orientali au depăşit limitele imperiului şi în sec. al V-lea bisericele sunt organizate în Armenia, Mesopotania, şi la Arabi. In insula Phili, ultimul refugiu al păgânismului protejat de convenţiile diplomatice din sec. al V-lea, s'a zidit o biserică în faţa templului Isidei. Vitalitatea ţărilor din Orient se manifestă în acest timp prin o renaştere a limbilor naţionale, coptă, aramaică sau armeană, cari au devenit independente faţă de greacă, şi astfel s'au impus ca şi limbi religioase ale Egiptului, Siriei, Armeniei şi Persiei.

In Orient astfel iau naştere primile instituţiuni mănăstireşti destinate ca să exercite o influenţă profundă asupra vieţii creştine şi asupra istoriei Bisericii. La sfârşitul sec. al IV-lea în deşertul Siriei, Nitria şi Thebaida sunt populate de coloniile anahoreţilor, iar mănăstirile pahomiene au deja caracterul unor aşezări bine orânduite, cu regulamentele lor, cari s'au răspândit mai târziu în întreaga creştinătate. Dela întemeierea creştinismului, Orientul a cultivat cu predilecţie ştiinţa religioasă, iar secolul IV şi V-lea sunt numite pe drept cuvânt „secolele de teologie", ştiinţa teologică şi-a ajuns apogeul. Nu numai că ele au produs marii bărbaţi ai bisericii greceşti: Sfântul Atanasie, Sf. Vasile şi „cea mai mare lumină a pământului Sfântul Ioan Gură de Aur", Grigorie de Nazians ş. a. Influenţa lor a fost puternică asupra părinţilor din Occident, ca Sf. Hilarios, Sf. Ambrosie, fer. Augustin ş. a. Toţi aceşti teologi ai Răsăritului au fost neînfricaţi luptători pentru izbânda deplină a Ortodoxiei din Răsărit — şi au uimit Apusul prin ştiinţa lor. In Orient găsim contraversele dogmatice şi multiplicitatea lor ne arată intensitatea vieţii religioase, aci se ţineau sinoadele ecumenice cele mai multe şi compuse majoritatea din episcopi orientali. In elaborarea gândirii religioase nu mai insistăm asupra lui Eusebiu, ale cărui opere au servit ca şi cărţile de bază pentru întreg Evul-mediu; în vestita sa *„chronică"* el stabileşte pentru prima dată concordanţa dintre istoria profană şi cea bisericească (Scriptură) şi astfel vor face toate cronicele Evului-mediu. „Istoria sa bisericească a rămas celebră până azi. In secolul al IV şi V-lea arta creştină apare în Orient cu caracterele sale principale. Se găsesc în Asia-Mică, Siria, Egipt, în sec. al IV-lea principalele edificii religioase, cari au fost adoptate mai târziu de întreaga creştinătate, mai ales bisericile creştine. In Orient se formează o iconografie religioasă şi o decoraţiune diferită de cea a ornamentaţiei antice. In acest domeniu se simt — şi cele mai profunde reacţiuni naţionale contra helenismului, la această sursă vin artiştii întregii creştinătăţi pentruca să se inspire.

(Urmează)

Cine e înţelept învaţă să tacă şi să asculte.

Rar ne căim vorbind puţin; foarte des, vorbind prea mult.

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Fizica, ramura ştiinţelor care tratează despre forţe, operează cu ele atât experimental cât şi raţional, fără a şti ce sunt în sine aceste forţe, fără a cunoaşte esenţa lor, acel „*das Ding an sich*“ al lor cum zicea *Kant*. Iată ce spune în această privinţă *Emil Du Bois-Reymond* în vestita lui: „*Über die Grenzen des Naturerkennens*“, ca o ultimă concluzie a acestui studiu: „Insă faţă de enigma ce sunt în sine materia şi forţa şi cum ar putea fi concepute, naturalistul trebue să se declare odată pentru totdeauna adept al devizei la care cu greu se poate renunţa: „*Ignorabimus* [1])“.

Şi marii fizicieni din vremurile mai noui, cum e englezul *James Jeans* nu s'au ridicat împotriva acestei formule (ce se bucură de prestigiul unei apreciabile vechimi), ci „îndepărtându-se complect de tezele materialiste ale celor din deceniile anterioare“, recunosc că însăşi „eticheta matematică nu afirmă nimic despre esenţa ultimă a lucrurilor [2])“. Mai ales că ştiinţa materialistă s'a dovedit incapabilă să dea răspuns potrivit şi unor întrebări ca acestea: De unde vine materia, considerată fie ca substrat al manifestărilor energetice ale cosmosului empiric, fie ca stare de condensare a energiei [3]). Prin ce complex de neînţelese mişcări poate ajunge această *res extensa* să se transforme în *res cogitans*, să gândească adică, să elaboreze idei? Cine i-a imprimat cea dintâi mişcare, întrucât altă proprietate fundamentală a ei e *inerţia?* Cum au apărut diferitele forme de energie cari se pot deosebi astăzi? [4]).

Nici *Chimia* care lucrează exclusiv cu *materia* şi transformările ei, nu poate preciza ce este acest substrat al operaţiilor ei. *Kekulé*, chimist german, spunea în „*Scopurile şi rezultatele ştiinţifice ale Chimiei*“ (Bonn, 1878) că „fiinţa materiei scapă oricărui studiu direct [5])“.

Mai departe, deşi analiza chimică arată substanţele din care sunt alcătuite diferite organe de plante sau animale şi cu tot pregresul enorm pe care l-a făcut în ultimul timp sinteza în chimia organică, totuşi după cum spunea *Liebig*: „Niciodată chimia nu va isbuti să producă în laboratorul său o celulă, o fibră musculară, un nerv, cu un cuvânt o parte organică înzestrată cu proprietăţile vieţii şi cu atât mai mult un organism [6])“.

Chiar *Matematica*, disciplină care din punct de vedere al concluziilor şi deducţiilor ei e socotită infailibilă şi cea mai superioară dintre ştiinţe, pentru întreg edificiul ei cere să fie admise un număr de axiome fundamentale ca aceea că 1+1=2, sau că partea este mai mică decât întregul, etc. fără a se putea dovedi asemenea lucruri [7]). După cum nu se poate preciza şi nici măcar defini mulţumitor ce este „punctul“, această ficţiune matematică, care creiază totuşi linia, suprafaţa şi corpul şi stă deci la temelia oricărei geometrii [8]).

Principii cari păreau altădată a avea baze matematice sigure, azi sunt contestate de savanţi de profesiune. Cărţi ca aceea a lui *H. Poincaré* „*La science et l'hypothèse*“ furnizează probe la fiecare pas. Ilustrul savant a arătat într'adevăr că până şi în domeniul matematicilor noi trăim în ipoteze şi pure convenţii [9]). Şi nu a pregetat de a afirma că însăşi posibilitatea ştiinţei matematice pare o insolubilă contradicţie. Căci dacă nu e deductivă decât în aparenţă -- cum se poate dovedi — atunci de unde perfecta rigoare de care nimeni nu se îndoeşte? Iar dacă — dimpotrivă — toate enunţurile ei se pot trage unele din altele, prin regulele logicei formale, cum nu se reduce oare la o imensă *tautologie*, ştiut fiind, încă dela *Aristotel*, că silogismul nu ne poate învăţa nimic nou [10]).

(Urmează)

---

1) Em. Du Bois Reymond: *Über die Grenzen des Naturerkennens*“; „*Die Sieben Welträthsel*“ Leipzig 1903, p. 51 cf. p. 83; cf şi: F. Bettex op. cit. p. 191. Pr. Nedelea Georgescu: „*Despre existenţa lui Dumnezeu*“, în „Bibl. pt. toţi“, p. 207.

2) Jos Folliet, loc. cit. p. 697; I. Petrovici, Vicisitud. obiectivit. ştiinţif. l. c. p. 482

3) Vezi pt. ac. Dr. Gustave Le Bon: „*L'évolution des forces*“ Paris, 1908, în spec. concluziile, pp. 101 sq.

4) Cf. şi: Econ. A. C. Cosma: „*Biblia şi Ştiinţa*“, Adjud 1929 pp. 24, 28. E. Du Bois Reymond, Die sieben Welträthsel, l. cit. p. 83.

5) Ap. Bettex, op. cit. p. 190; Cf. şi: Du Bois-Reymond, op. cit. p. 83. Ioan Gh. Savin, op. cit. p. 106; Dr. Vasile Suciu: „*Teologia dogmatică fundamentală*“ vol. I (Apologetică creştină) Ed. II Blaj, 1927, p. 50. Prof. Dr. P. Gruner: „*Wie ist es möglich, dass ein Naturforscher ein Christ sei?*“ Bern, 1905 p. 16.

6) Ap. Econ. A. C. Cosma, op. cit. p. 29; Cf. şi Camille Flammarion, op. cit. p. 137 sq.

7) Cf. Bettex, op. cit. pp. 189-190.

8) I. Gh. Savin, op. cit. p. 104.

9) Cf. Dr. Gustave Le Bon: „*L'évolution des forces*“, Paris, 1908, p. 4.

10) Cf. Henri Poincaré: „*La science et l'Hypothèse*“, Paris, Flammarion, 1908 p. 9.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti
la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti
Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Uniaţia în Banat până la înfiinţarea episcopiei Lugojului.

(Continuare)

De se vor fi luat aceste măsuri, în totul sau în parte nu se ştie, dar din cele vreo 17 parohii câte erau să formeze circumscripţia episcopiei din 1738 şi 1741 n'a supravieţuit sec. XVIII decât parohia din Timişoara [1]). Cu toate că din anul 1751 Banatul trece sub administraţia erarului statului, când de drept şi de fapt episcopul catolic era prefectul provinciei, având deci o influenţă neţărmurită în afacerile interne ale ei [2]), totuşi la 1765 parohiile uniate dispar, sau cel puţin nici nu sunt de luat în considerare după cum însuşi Fr. Griselini constată când scrie: „cu toată râvna neobosită a misionarilor şi puternica cooperare a împărătesei uniţii sunt atât de puţini încât faţă de cei neuniţi nici nu se pot lua în considerare [3])".

O ultimă încercare de afirmare a uniaţiei în Banat, în sec. XVIII, se face la 1776 prin înfiinţarea unui vicariat uniat la Timişoara dependent de nou înfiinţata dieceză a Orăzii Mari, dar şi acest asalt eşuiază [4]).

La stârşitul sec. XVIII şi începutul sec. XIX se pun în aplicare în Banat două metode noui pentru răspândirea uniaţiei şi anume: 1) prelungirea voită a vacanţelor episcopeşti dela Arad, Timişoara şi Vârşeţ şi 2) exploatarea mizeriei culturale şi materiale a preoţilor români [5]); erau principalele puncte din programul de ofensivă unionistă întocmit la Viena în 1777 şi desvoltat în 1818 [6]). In baza acestui punct din urmă la 1815 un funcţionar ungur Ignatie Kiralyi din Oraviţa întreprinse din iniţiativă proprie propagarea uniaţiei în jurul Oraviţei în parohiile: Varadia, Rusova Nouă, Cruşiţa, Slatina, Nicolinţi, Mircovăţ şi Ciuchici [7]). Iniţiativa capătă în curând sprijinul oficialităţii interesate şi astfel lucrurile promiteau să ia calea cea mai bună.

La 2 Nov. 1815 preoţii Sava Savici şi Triton Ioanovici iscălesc fiecare separat câte un manifest unionist [8]) din care însă avea să se aleagă praful, pentrucă fiind trădaţi de către un preot vecin episcopului Vidac al Vârşeţului acesta prin mijloace aspre îi face să renunţe la planul lor nefast [9]). Insuşi campionul uniaţiei de pe vremea aceea, episcopul Samuil Vulcan vine în Banat în chestia aceasta a răspândirii uniaţiei prin aceşti doi preoţi în jurul Oraviţei şi îl găsim în vara anului 1816 în Timişoara şi în Oraviţa unde ia contact cu Kiralyi pentru a ajuta „la progresul mai nou în afacerea unirii [10])", dar nu isprăveşte nimic.

Tot la 1815 preotul Petrovici din Vinga îi sugerase printr'un memoriu împăratului ideia că Românii din părţile Timişorii nu pot fi câştigaţi pentru uniaţie decât prin organizarea temeinică a instrucţiunii pentru ei şi prin dascălii lor inclusiv [11]).

O nouă acţiune catolicizantă începe la vreo cincisprezece ani după aceia şi se încheie cu înfiinţarea episcopiei uniate din Lugoj, apărută aci mai mult din interese politice, după cum însuşi mărturiseşte arhiereul uniat I. Boroş când scrie: ... „şi interesele politice au poftit ... înfiinţarea diecezei române unite în Banat şi dreptul cu reşedinţa în Lugoj [12])". Recomandarea episcopului Stanislavici s'a realizat deci întru totul. In curs de vreo 20 ani, între 1830-1850 au trecut la unire în Banat parte din credincioşii din 22 parohii ortodoxe, care s'au constituit în tot atâtea parohii uniate, iar până la instalarea celui dintâiu episcop uniat al Lugojului (1854) s'au mai înfiinţat încă 7 parohii. De aci înainte mişcarea creşte cu paşi repezi pentrucă în acest an să se oprească brusc. Cauza e că Bănăţenii scăpaseră de ierarhia sârbească şi îşi aveau acum din nou ierarhia lor naţională [13]). Cu alte cuvinte mişcările de unire din Banat s'au făcut nu din convingere ci din dorinţa de a scăpa în felul acesta de o stăpânire spirituală străină, socotind că vor găsi scut sub ocrotirea ierarhiei uniate, bieţii Români însă nu-şi puteau da seama că mare câştig nu rezultă pentru ei din schimbarea contesiunii şi nu puteau să vadă că picau din lac în puţ.

Nici până azi încă uniaţia nu stă aşa de bine în Banat cum ar dori pentrucă după statistica din 1938 episcopia Lugojului deabea numără 9680 suflete [14]).

Pr. Constantin Târziu.

(Sfârşit)

1) Idem o. c. p. 27.
2) Idem o. c. p. 29.
3) Fr. Griselini o. c. p. 161.
4) Almanahul Banatului pe 1929 p. 37.
5) B. O. R. An. LVI p. 795.
6) Ibidem.
7) Idem p. 796 şi 799.
8) B. O. R. An. LVI p. 801-802.
9) Idem p. 805.
10) Idem p. 807.
11) Idem p. 804 şi 806.
12) Şt. Pop o. c. p. 31.
13) Almanahul Banatului pe 1929 p. 37-39.
14) B. O. R. LXI p. 786 not. 4.

Schimbarea lumii prin Hristos, un argument al Dumnezeirei Sale.

Din scrierile Sfântului Părinte Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei † 373 [1]).

Trad. de Preot **Ioan Nicorescu.**

„Când a început omenimea să se lapede de idololatrie? Evident, după ce adevăratul Dumnezeu a luat corp omenesc. Când au amuţit sentinţele oracolelor eline şi ale celor din toată lumea? După ce Mântuitorul a păşit în lume. Când s'a recunoscut şi disprețuit că zeii şi eroii poeţilor sunt şi ei nişte simpli muritori? Atunci când Domnul a făcut din moarte un trofeu şi corpul pe care şi l-a luat, din întunerecul mormântului spre o nouă viaţă l-a reînviat. Când s'a zdrobit turbarea şi viclenia diavolului? Atunci, când Cuvântul, puterea lui Dumnezeu, Domnul tuturor făpturilor şi a spiritelor rele, s'a milostivit pentru neputinţa omenească şi s'a arătat pe pământ. Când s'au părăsit artele magice şi s'au închis şcoalele magice? Numai după ce Cuvântul dumnezeesc s'a coborît la oameni. Când adecă s'a dovedit înţelepciunea păgânească nebunie a fi? In acea clipă, când înţelepciunea lui Dumnezeu s'a revelat pe pământ.

Odinioară orbecau oamenii pe faţa lumii întregi în întunerecul necunoştinţei şi afară de idoli n'aveau alt Dumnezeu. Acum aleargă dela capiştele acelora la Hristos, pe care-L adoră ca pe un Dumnezeu şi printrânsul ajung la cunoştinţa veşnicului Tată, care li-e era lor necunoscut... Cine e acel Hristos al cărui nume şi fiinţă toate a întunecat, a cărui putere toate a biruit, a cărui învăţătură toată lumea a umplut? La acestea să ne răspundă păgânii, cari cu nespuse batjocuri nesocotesc religia noastră. Că dacă Dânsul e om, cum poate un singuratic om să biruie puterea tuturor idolilor şi nouă să ne devedească prin puterea Sa, că aceştia nimic nu sunt?...

In adevăr, care om, care mag, care cuceritor, care rege a fost vr'odată în stare să ia lupta cu o nemăsurată mulţime de popoare; toată mulţimea de popoare, toată mulţimea idolilor, oastea diavolilor, puterea fermecătoriei, toată înţelepciunea păgânească, odinioară obiectul generalei admirări — cine, zic a fost în stare, ca pe toate aceste puteri prin un singur atac să le cucerească, decât acel unul Domn, Dumnezeul nostru, Cuvântul cel veşnic? Numai el a putut să nimicească toate rătăcirile prin lăuntrica Sa putere luminătoare aşa fel că aceia, cari mai nainte se închinau la idoli, aceiaşi îi călcau sub picioare; aceia cari admirau artele magice, aruncă în foc cărţile de farmece; chiar şi aceia, cari au strălucit ca înţelepţi şi filosofi au preferat umila predică a evangeliei altor înţelepciuni. Şi acum au părăsit pe dascăli, cărora le-a adus omagiu; pe Hristos cel odinioară răstignit, de care au râs, acum îl adoră şi recunosc înaintea lumii Dumnezeirea Sa. Cu semnul crucii se nimicesc zeii păgâneşti; dar Mântuitorul cel răstignit se sărbătoreşte ca Dumnezeu şi Fiul lui Dumnezeu. Pe zeii păgâneşti îi acuză cinstitorii lor de toate răutăţile; dincontră oamenii, cari se supun poruncilor lui Hristos strălucesc prin o viaţă curată. Celce vede în această minunată schimbare a lucrurilor numai un lucru omenesc acela să cerceteze, ca şi mai nainte oare oamenii au făcut aşa ceva. Dar astfel de fapte văzute nu se pot atribui muritorilor, ci curat numai lui Dumnezeu; cum pot dară necredincioşii să fie aşa de orbi, ca pe urzitorul acelora nicidecum să nu-l recunoască? Aceasta e tocmai aşa, ca cineva din lumea văzută, să nu cunoască pe ziditorul ei, Dumnezeu.

Şi precum din puterea Sa, cu care conduce El toate, trebue să recunoască Dumnezeirea Sa, tot astfel trebue să recunoască că lucrurile pe cari le-a făcut Hristos, n'au fost omeneşti, ci fapte dumnezeeşti, cari dovedesc că e Mântuitorul lumii. O, dacă ar fi cunoscut aceasta muritorii, precum scrie Pavel, n'ar fi răstignit ei pe Domnul măririi [2])". I Cor. 2. 8. (Oratio de incarn. verbi 46, 47, 48 şi 53. Migne, P. gr. XXV 177).

1) Acest Sf. Părinte e mai ales dogmatist. El scrie peste tot temele sale clar şi convingător şi le desvoltă bogat (aşa d. p. orat. (λογος, carte) contra gentes 1 ep. ad Dracont. ep. De sententia Dionysii, orat. c. Arian., orat. c. Apollin., apol. de fuga apol. ad. Const.) Se mai remarcă şi prin stil abundent, ca cel de sus în care desvoltă şi caracterizează (un exemplu minunat, orat. 1 contra gentes c. 35-39. Dovedirea existenţei şi proniei Dumnezeeşti — din minunata ordine a lumii). In ce priveşte erudiţiunea sa vezi ep. ad Serap. (Dumnezeirea Sfântului Duh îndeosebi c. 6) şi argumentaţiile sale dogmatice, orat. 1 contra Arian. c. 23-27, dar mult scrierile sale apologetice, cari au fost pentru Sf. Vasilie şi Grigorie dela Nazians adevărate mine de aur.

2) Un loc paralel, ca desvoltare a acestui loc ne prezintă acest Sf. Părinte în aceeaşi cuvântare că din profeţiile vechiului Testament şi din faptele lui Hristos, a cărui Dumnezeire a fost adeverită iudeilor şi apoi încheind: Pentruce nu cunosc şi pentruce au dinadins rea cunoştinţă despre Domnul, a cărui venire pe pământ şi care cu atâta bunăvoinţă om s'a făcut, despre care Scriptura atât de apriat de demult a scris: „Dumnezeu e Domnul şi s'a arătat vouă". (Psalm 117. 27.) „Trimis-a Cuvântul Său să-i vindece". (Psalm 106. 20). „Nici trimis, nici înger ci însuşi Dumnezeu i-a mântuit". (Isaia, 63. 9). Cu adevărat ei ni se prezintă ca Acela care zice, că pământul primeşte lumina dela soare şi totuşi perzistă în necunoştinţă negând soarele. Ce mai rămâne aceluia de a face, pe care-L aşteaptă? Ca să chieme pe păgâni? Pe aceia i-a chemat ca să desfiinţeze pe profeţi, regi? s'a făcut. Ca să zdrobiască moartea? a fost omorîtă. Ce ar mai fi de făcut? Ce ar mai avea ei spre a-şi motiva necredinţa lor? (A. a. o. c. 40).

Pelerinaj la Mânăstirea Sfântul Ilie dela Bocşa.

Mulţime de credincioşi, dar mai ales femei evlavioase au venit şi în anul acesta din mari îndepărtări la izvorul tămăduitor din valea Godinova, pentru înoire de viaţă duhovnicească. P. S. Sa părintele episcop Vasile, a ţinut şi de data aceasta să fie în mijlocul pelerinilor. In dimineaţa de Sf. Proroc Ilie, era împânzită mulţimea de credincioşi, ce priveghia din străjile nopţii în jurul Mânăstirii, cu preoţii lor, cetindu-le rugăciuni. Prea Sfinţia Sa, însoţit de păr. protodiacon T. Roşca este aşteptat la poarta Mânăstirii, de obştea Mânăstirii, în frunte cu Prea Cuvioşii protosinceli Eftimie Tănase, Vichentie Mălău şi Cuv. Sa păr. Macarie Guşcă, precum şi maica stareţă Alexandrina Colibaba.

Sf. Liturghie se săvârşeşte în faţa troiţei, de lângă Mânăstire de un sobor de 10 preoţi fiind pontificată de însuşi P. S. Sa. Corul maicelor călugăriţe şi corul oastei Domnului dela Reşiţa-română, dau răspunsurile. La Priceasnă, P. S. Sa evoacă vremurile în cari a trăit Sf. proroc Ilie, cel ce a făcut minuni cu ajutorul puterii lucrative a lui Dumnezeu. Când omul se află în strâmtoare mai mare, atunci trebuie să recurgă mai mult, cu toată convingerea lui, la ajutorul bunului Dumnezeu, Căruia se cuvine să-I încredinţăm toată fiinţa noastră. Credinţa tare a sfântului proroc Ilie a făcut minuni şi a ruşinat şi pe cei mai puternici împăraţi.

Invoacă binecuvântarea cerească asupra creştinilor, cari ca într'o comuniune sfântă îşi înălţau rugăciunile către Cer pentru ocrotirea fiilor şi soţilor, cari păzesc graniţele Ţării şi pe Regele lor.

La sfârşit s'a făcut părăstas pentru ctitorii şi binefăcătorii sfântului locaş de închinare de acolo.

Se aşează apoi piatra fundamentală, ce închide cu zid documentul de zidire a măreţului lăcaş pentru obştea mare a mânăstirii, ce va deveni, pe lângă un centru spiritual şi un centru de industrie românească în Banat. Locuinţa se zideşte după planul D-lui prof. Vladu dela Timişoara şi va avea încăperi cu trapeză pentru 30 călugări, şi un mare atelier de ţesătorie.

Rap.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

ŞTIRI

P. S. Episcop Dr. Partenie Ciopron, al Armatei, a vizitat eri Sâmbătă pe P. S. Păr. Episcop Vasile, fiind în trecere cu automobilul prin oraşul nostru de reşedinţă.

Miniştrii României invitaţi de Germania şi Italia. Zilele acestea au călătorit la Salzburg domnii ing. I. Gigurtu preşedintele consiliului de miniştri şi Mihail Manoilescu ministru de externe fiind invitaţii guvernului Reichului german. Miniştrii români vor merge şi la Roma fiind invitaţi şi de guvernul Italiei.

Funcţionarii publici vor primi dela 1 August salariile sporite. Dl arhitect I. D. Enescu subsecretar de stat la finanţe cu ocazia sărbătoririi de către „federaţia salariaţilor publici" a declarat că este autorizat de către guvernul ţării să anunţe că începând dela 1 August 1940 funcţionarii statului vor primi salariile sporite potrivit tabelei de armonizare a salariilor din Codul Funcţionarilor Publici Regele Carol al II-lea.

Pentru refugiaţi s'au realizat sume frumoase în următoarele parohii din eparhia noastră şi anume: Caransebeş 2000 Lei, Târnova 3410 Lei şi Pecenişca 540 Lei.

Se repatriază Germanii din Basarabia? Ziarele din Capitală aduc ştirea după care Germania intenţionează să ducă în ţară pe toţi nemţii din Basarabia şi Bucovina de Nord. Aceştia ar fi în număr de 75-80.000 fiind stabiliţi între români de prin anii 1814 şi 1842. Ziarele adaogă că ei vor fi repatriaţi „curând". Lucrul pare a fi deci sigur şi nu trebue să ne mai dea de gândit.

Revistă nouă: Arma Cuvântului. Aşa se intitulează organul oficial al Episcopiei militare. Al doilea număr ne-a sosit şi nouă; putem să mărturisim sincer că revista răspunde tuturor aşteptărilor. P. S. Partenie Episcopul militar, care a reorganizat temeinic clerul militar, complectându-l şi primenindu-l cu elemente de valoare, a pus şi baza unui organ de comunicaţie spirituală între acest cler, precum şi între clerul militar şi lumea bisericească cealaltă. Salutăm cu bucurie pe noul confrate şi-i urăm isbândă deplină.

Mulţumită publică. In numele comunei bisericeşti din Putna subsemnatul preot aduc sincerile şi călduroasele mulţumiri credinciosului Luca Panduru prim-epitrop la sf. biserică din Putna pentru daniile făcute şi anume: Un rând de ornate cu 6000 lei, un baldachin cu 5000 lei şi o cruce de peatră în ţarină unde eşim cu sfânta litie cu 2000 lei.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească pentru aceste mărinimoase daruri. *Preot Ioan Vladu.*

Roma despre vizita oamenilor de stat români. Roma (Centropa - Pres). Presa din Roma declară că vizita iminentă pe care oamenii de stat români o va face în Germania şi Italia dovedeşte că „politica României se adaptează la realitatea concretă a Axei". Cercurile politice sunt în general de părere, că discuţia chestiunilor în suspensie între România, Ungaria şi Bulgaria intră acum în faza sa decisivă şi că se poate conta pe un aranjament definitiv. Vizitele miniştrilor balcanici pot fi cousiderate ca o etapă pentru destinderea şi redresarea Sud-Estului european, începute de puterile axiale.

Note oficiale

Nr. 3827 B. 1940.

Se publică concurs pentru primirea de studenţi în Academia noastră teologică din Caransebeş pe anul şcolar 1940-41, cu termen de 15 Septemvrie a. c.

Cererile sunt a se înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopeşti până cel mnlt la 15 Septemvrie a. c., anexându-se următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial, vizitat de către Oficiul protopopesc.
4. Declaraţia părinţilor sau a tutorelui că vor suporta toate cheltuielile cu întreţinerea petentului în Internatul Academiei teologice.

Se observă că toţi studenţii Academiei teologice ai căror părinţi nu locuiesc în Caransebeş, sunt obligaţi să locuiască în internat şi până cel mult la 31 Decemvrie a. c., fiecare student va trebui să-şi procure uniforma (reverendă).

Se mai observă apoi, că studenţii cu slabe mijloace materiale, dar cu purtarea bună şi notaţi bine la studii, vor putea primi ajutoare (burse), ce se vor urca până la întreţinerea gratuită în Internatul teologic. Aceste ajutoare se vor vota însă numai după înscriere.

Caransebeş, la 15 Iulie 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† Vasile **Romul G. Ancuşa**

Nr. 3793 Sc, 1940.

Condiţii de primire în şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că cererile pentru primirea în şcoala de cântăreţi bisericeşti se înaintează Consiliului eparhial din Caransebeş până la 30 Septemvrie a. c.

Cererile timbrate, se înaintează prin Oficiul parohial, însoţindu-le cu următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificatul de absolvire a cursului primar.
3. Certificat de moralitate, eliberat de Oficiul parohial şi
4. Certificat de sănătate.

Comunicăm spre orientare că în şcoală se primesc tineri cu vârsta între 15—25 ani.

Toţi elevii înscrişi vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere în internat este de Lei 4800, care la nevoie va fi majorată.

Taxa aceasta se achită în trei rate egale, anume: I-a la înscriere, a II-a la 10 Ianuarie 1941, iar a III-a la 10 Martie 1941.

Absenţele de boală, concentrare etc., nu scutesc dela plata întregei taxe, care este anuală, împărţită fiind în rate numai pentru motivul înlesnirii de plată.

Elevii vor aduce cu sine rufăria de pat şi tot ce se cere la o şcoală cu internat.

Caransebeş în 15 Iulie 1940.

Episcopul:

† Vasile Consilier referent:

Nicolae Cornean

Concurs

Nr. 1021 ex 1940.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 3050 B ex 1940, din 31 Mai, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pentru postul de preot la parohia **Cărbunari** de clasa I-a, din comuna Cărbunari, deocamdată cu filia Stinăpari, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ioan Gropşianu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estensiune de 6 jughere
2. Subvenţie dela U. D. R. în prezent 15.000 Lei anual.
3. Birul parohial uzitat.
4. Veniturile stolare uzitate.
5. Casa parohială cu grădina şi supraedifcatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, intrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a,

precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Cărbunari, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Bisericii-albe.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a P. On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în oratorie, tipic şi cântare, însă nicidecum in ziua de alegere.

Cărbunari, la 9 Iunie 1940.

Ilie Crivacucea m. p. *Matei Roşian* m. p.
adm. parohial preşedinte secretar

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Răcăjdia, la 11 Iunie 1940. *Ioan Oraviţan*
3—3 protopresbiter

No. 19/1940 exh.

DECIZIUNE.

Dl Leo Pető, judecător în retragere, prin deciziunea Camerei Notarilor publici din Timişoara, cu No. 216/1940 c. n. p. din 10 Iulie 1940, este delegat pe timp nedeterminat ca substitut al d-lui Gheorghe Repede, notar public din Caransebeş. Dl Leo Pető a depus jurământul legiuit, în calitate de substitut de notar public, în ziua de 20 Iulie 1940 în faţa acestui Tribunal.

Preşedinte, *Const. Sgăverdea.* Grefier, *V. Miculescu.*

Caransebeş, la 22 Iulie 1940.

Gh. Repede
notar public.

„PÂRVOVANA"

INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII CA SOCIETATE PE ACŢII IN PÂRVOVA.
Inscris în Registrul Bancar Nrul 16 din 1935.

Bilanţ semestrial la 30 Iunie 1940.

ACTIV. Cassa: numerar efectiv 88.648. Portofoliul de titluri: Acţiuni necontate la bursă Val. nom. 50.000: 28.300. Plasamentul fondului de rezervă: Efecte publice garantate de Stat Val. nom. 15.000: 12.950. Portofoliul de scont, plătibil în ţară: Cambii fără garanţii speciale în portofoliu 315.000. Creanţe în conversiune conf. legii din 7 Aprilie 1934: a. în portofoliu, cota rămasă 1,377.479. b. reescontate la bănci, cota rămasă 437.165. Mobilier 1. Cheltuieli de administraţie: a. salarii şi îndemnizaţii 12.000. b. diverse 14.826. Dobânzi plătite: a. la depuneri 6010. b. la cont curent 1908. Total lei 2,294.287.

PASIV. Capital social 605.000. Fond de rezervă statutar 159.000. Fond de amortisment 265.000. Fondul Zaharie Miulescu 100.000. Diferinţe de curs nerealizate la portofoliul de titluri 28.299. Depuneri spre fructificare din ţară: a. cu livrete de economii nominative, dar plătibile la purtător 314.154. b. depuneri vechi nereclamate 10.000. Credite, din ţară 103.970. Angajamente de reescont: în conversiune, la bănci, cota rămasă 437.165. Ffecte de plată: în ţară 200.000. Dividente nereclamate 12.398. Dobânzi încassate 40.553. Venitul portofoliului de titluri 1100. Beneficii diverse 17.648. Total lei 2,294.287.

Conturi de ordine:

DEBIT: Cauţiuni statutare 110.000.

CREDIT: Deponenţi de cauţiuni statutare 110.000.

Pârvova, la 30 Iunie 1940.

I. Tătariu ss. preşedintele consiliului de administraţie.
Pentru contabilitate: *Zaharia Miulescu* ss. director.

Nr. 8763/1940. Tribunalul Caransebeş, judeţul Severin, ca instanţă comercială. Prezentul bilanţ semestrial se visează de NOI în conformitate cu dispoziţiunile art. 10 din legea comercială bancară spre a fi publicat în Buletinul Oficial Bancar.

Caransebeş, 18 Iulie 1940.

Judecător-raportor al firmelor: *Dr. Const. Sgâvêrdea* ss.
L. S. Grefier: *I. Dănău* ss.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 876/1940.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Bauer Iosif şi soţia sa Gairing Maria dom. în Ohababistra, la cererea urmăritoarei.

Judecătoria ordonă.

Licitaţiune execuţională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în cf. a comunei Ohababistra din circumscripţia Tribunalului Caransebeş Nr. cf. 894. No. de ord. A I 1-2 No. top. 557/7 Groapă în Câmpu 307 stp. No. top. 557/8 Două case şi curte în Câmpu 154 stp. Preţul de strigare 60.000 Lei, pentru încasarea creanţei de 20.000 Lei capital, interese legale dela 25 Ianuarie 1939, cheltuieli de proces şi de executare de 4814 Lei şi 1230 Lei fixate până acum şi cheltuieli de 366 Lei, fixate acum pentru cererea de licitaţiune;

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **16 August anul 1940 ora 10** la Primăria comunei Ohababistra.

Caransebeş, la 16 Mai 1940.

Judecător **Leo Pető.** **D. Lăzărel** dir. c. f.

Preţul lumănărilor
de ceară a scăzut la
350 Lei kilogramul.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consiiler eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV — Caransebeş, 4 August 1940 — CENZURAT. — Nr. 31

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fizeş

Foaia Diecezană

Organul oficial a ... rhiei ortodoxe române a Carans...

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Man... se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar ... abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul in... ...or:
Pentru publicaţiuni ...oase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Chemarea preotului.

Dl ministru al Cultelor şi Artelor Radu Budişteanu însoţit de o suită de preoţi a vizitat Vineri în 26 şi Sâmbătă în 27 Iulie mitropoliile, catedralele şi mănăstirile din Moldova şi Bucovina.

Nimic mai creştinesc, deci cu atât mai îmbucurător pentru Biserica noastră, ca o vizită a înaintestătătorului Cultelor din Guvern la centrele vieţii religioase, mitropolii, catedrale şi mănăstiri.

Dl ministru ni-a făcut şi bucuria unor mărturisiri privind preocupările Guvernului din care face parte în legătură cu vieaţa şi activitatea de viitor a Bisericii.

„Biserica trebue ridicată la misiunea ei divină, a spus dl ministru Budişteanu pentru a adaoga că organul principal al ei preotul trebue să fie înainte de toate „slujitor al Altarului".

O corespondenţă perfectă deci, Biserica la preocupările ei divine, iar preotul în slujba acestor preocupări!

Nimeni vreodată n'a dorit mai mult dela Biserică decât să fie o sfinţitoare cu adevărat a omului pe pământ. Şi nimeni nu-i poate dori altceva mai bun decât o ridicare la nivelul superior al sfinţeniei obiective. Dar cine este pârghia utilă pentru ridicarea Bisericii la asemenea nivel dacă nu preotul.

„Preotul să fie la altar" spune atât de categoric ministrul român, deşi însuşi îi recunoaşte al doilea rol, important de sigur, acela de „factor social". Preotul factor-social este în vederile sfintei Scripturi sfeşnicul din care lumina luminează în văzul tuturor. Căci lumina se pune în sfeşnic şi nu sub obroc!

Sub acest raport luat preotul - conducător — după însaşi chemarea lui întreită, *preoţii noştri de aici ni-au dat tăria rezistenţei naţionale.* Ei deţin puterea ridicării sufletelor la înălţimea şi neprihănirea la care a ridicat Biserica, prin jertfă, Mântuitorul lumii — după magistrala expresie a d-lui ministru Radu Budişteanu — dar ei trebue să se bucure de prestigiul societăţii în mijlocul căreia ei operează cu mijloace trecătoare efecte destinate veciniciei.

Acela e preotul factor social, care stă în frunte nu la coadă, al cărui cuvânt este ascultat şi cade hotărîtor nu de formă sau de mântuială într'o entitate socială...

Cuvintele frumoase rostite de dl ministru Budişteanu către I. P. S. Patriarh îl definesc ca pe un adevărat fiu al Bisericii şi sprijinitor al operei misionare pe care Biserica o are în vieaţa Statului român.

Preoţii cari pentru d-sa sunt şi „oameni cari au nevoie de o stare materială" — aud pentru întâia dată un cuvânt de atenţie meritată.

Desigur preotul care se bucură de solicitudinea Statului, care împarte cu familia şi cu parohia sa nu numai roadele unei misiuni colective ci înainte de toate mulţumirea unui traiu mai la adăpostul grijilor, acela poate sta mereu în faţa altarului cu uşa bisericii deschisă — după cuvântul d-lui ministru — gata să fie ajutor tuturor necăjiţilor şi implorând dela Dumnezeu har şi binecuvântare. Dar câtă vreme preotul este cel din urmă salariat al Statului, câtă vreme lui i se cer toate şi i se impută răspunderi peste răspunderi iar dela drepturi este sistematic delăturat, Biserica nu va putea prospera. Este adevărat, apostolii Domnului au fost pescari, dar nu-i mai puţin adevărat că ei au avut suflete de eroi. Ori eroii trebue crescuţi, stimulaţi. Vindecaţi deci sufletele bolnave ale preoţilor întâiu, căci cu cei bolnavi şi cu cei daţi peste bord nu se scoate la liman naia Bisericii!

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

IV.

Orientul este la sfârşitul antichităţii sediul dominaţiunii imperiale şi centrul politic, cu mare prestigiu, este totodată viu în Europa, este pământul sfinţilor şi al strămoşilor, patria marilor doctori, este acoperit de biserici somptuoase, îmbogăţite din mila împăraţilor, de aceea să nu ne mire faptul, că Orientul apărea în ochii Occidentului ca un pământ al făgăduinţii şi foarte mulţi dintre Apuseni căutau cu sacrificii să vadă aceste lucruri minunate, aceste locuri sfinte, urme demne de admirat, ale cărui minuni le povestiau pretutindeni. Dar n'a fost numai o simplă curiositate, că Occidentalii veniau în Orient, fiindcă dela Constantin începând numele coloniei romane „Aelia Capitolina" a fost ştearsă din istorie, iar Ierusalimul a devenit oraşul sfânt al creştinilor. Săpăturile executate din ordinul lui Constantin pe dărâmăturile templului Venerei au dus la descoperirea grotei Sfântului Mormânt şi a Colinei Sfântului Calvar (Eusebiu: Viaţa lui Constantin, III, 25-27). Constantin a făcut ca să se construiască o biserică imensă care să adăpostească şi relicviile sfinte. Mama împăratului Helena a venit în Palestina ca să presideze nouile construcţii, ea a făcut ca să se ridice biserica depe muntele Măslinilor şi cea din Vitleem şi altare ridică pe vârfurile colinei Sionului. (Eusebiu, ibid.., III, 41-42). Oraşul se acoperi de construcţii religioase, ospicii au fost ridicate ca să primească pe pelerinii cari veneau din toate punctele lumii creştine şi'n special din Occident. Orientul astfel a devenit pentru toţi occidentalii ţara relicviilor sfinte şi mulţi îşi vor căuta până'n Egipt tradiţiile relativ la familia Sfântă... Orientalii au contribuit în mare măsură ca să răspândească Occidentalilor gustul culturii greco-romane, au introdus în Occident noi concepţii de influenţă în arhitectura religioasă, arta decorativă, iconografia şi ideile religioase penetrează în Galia şi'n Italia. Instituţiile mănăstireşti create în Orient au fost introduse în Occident prin intermediul lor. Cele 2 exile ale lui Sf. Atanasie la 336 Trevès şi 341 la Roma au avut consecinţe importante. Asceţii orientali Sf. Cassian şi Sf. Avraam ş. a., vin să-i înveţe pe occidentali regulele vieţii mănăstireşti. Orientalismul a început ca să penetreze în toate domeniile vieţii occidentale, în artă, în viaţa materială, viaţa religioasă, în cultul sfinţilor, în relicviile sfinte, cari se găsesc pretutindeni. Mulţii occidentali au fost atraşi de Orientali, şi au venit să vadă instituţiile mănăstireşti. Galii făceau călătorii în Siria pentruca să venereze pe celebrul sfânt Simeon Stylitul, iar alţii plecau cu dorul ca să se instruiască şi să ducă cu ei în Occident principiile unei noui vieţi plină de religiositate (Louis Bréhier: L'Église et l'Orient au moyen âge, Paris, 1928, pp. 1-10 şi St. Bezdechi: Gânduri şi chipuri din Grecia veche, Cluj, 1927).

Triumful creştinismului a adus după sine ca religia să devină, religia oficială a statului şi astfel Biserica a stat în strânsă legătură cu viaţa publică şi privată a Bizanţului. Protejată de puterile publice înaintea favoarei imperiale a avut o importanţă şi măreţie crescândă, de aceea centrul bizantin este prin excelenţă *mistic*, sufletele impresionabile au găsit în ascetism solitudinea vieţii mănăstireşti, iar liturghia ortodoxă oficiată cu fastul deosebit era o adevărată minune. Helenismul, creştinismul şi Orientul s'au întâlnit, s'au combinat pentrucă să formeze civilisaţia bizantină. Geniul bizantin s'a manifestat şi'n istorie, din sec. al VI-lea avem istorici: Procopios, Aghatias, Ménender, iar mai târziu pe Mihail Psellos, Kinnamos ş. a. Constantin Porfyrogenetul şi Leon Diaconul în sec. X-lea. Spiritul critic al societăţii bizantine avea un gust pasionat pentru istorie. Alături de istorie teologia fără îndoială este ştiinţa cea mai pasionată şi interesantă a gândirii bizantine şi aci până'n sec. al XII-lea tot teologia a fost cea mai superioară faţă de Occident. Ea este foarte prodigioasă. Lupta necurmată contra diverselor erezii: arianismul, monofisitismul, monoteletismul, iconoclasmul, care din sec. al V-IX-lea a dezorganizat lumea bizantină, iar mai târziu polemicele contra păgânilor, judaismului, contra Musulmanilor, contra Latinilor, lupta aceasta de apărare a ortodoxiei şi de a fixa dogmele, au dat naştere la o mulţime de opere. Scriitorii cari s'au ilustrat sunt: Leonţius din Bizanţ sec. VI-lea, Ioan Damascenul şi Theodor dela Studion sec. al VIII-lea, Photios (sec. IX-lea), M. Psellos (sec. XI) şi representanţii misticei orientale: Grigorie Palamas ş. a. Comentatorii scrierilor sfinte au dat naştere la scrierile sfinte, la lucrări nenumărate. Desvoltarea vieţii mănăstireşti a produs îndeosebi în mănăstirile dela *Studion* şi dela *Athos* o literatură mistică, unde *Simeon numit „Noul Teolog"* în sec. al XI-lea şi *Nicolae Cabasilas* în secolul al XIV-lea au fost cei mai de seamă representanţi. Oratoria religioasă a fost foarte inspirată, retorica clasică a dat naştere la o oratorie admirabilă, superioară celor din Occident. Intreaga teologie bizantină este dominată de trecutul creştin. După o activitate creatoare Sf. Părinţi ai Bisericii începând cu sec. al IX-lea, cu respectul

tradiţiei au adus o mare mişcare teologică şi originală în adevăratul spirit creator. Aci avem adevărate şcoale de teologie, la şcoala dela Antiohia: Sf. Atanasie, Vasile, Grigorie de Nazians, Grigorie de Nissa, Ciril din Alexandria, sunt dogmatici, Hrisostom pentru exegeză, Vasile pentru ascetism, Maxim Confesorul pentru mistică, toţi sunt autorităţi supreme — cuvântul lor răsună în depărtări. Evul-Mediu era dominat de gândirea filosofică a lui Aristotel, la universitatea dela Constantinopol a apărut pentru prima dată în sec. al XI-lea doctrina lui Platon. Aceasta este gloria nemuritoare a lui M. Psellos, el îl considera „ca pe cel mai mare filosof şi precursor al creştinismului".

Bizanţul reprezenta cultura răsăriteană cu tot ce avea mai de seamă, a fost un înaintemergător şi un dascăl cultural pentru apusul creştin. (Ch. Diehl: Byzance, Paris, 1924, pp. 227-228 şi 260-70 sq).

(Urmează)

Straja gurii.

Pune Doamne, straja gurii mele şi uşa de stăpânire asupra buzelor mele. (Psalm 140 v. 3)

Orice om pământean doreşte a şti mai mult de cât ştie şi a vorbi mai mult de cât vorbeşte. Dar ce-i foloseşte omului că ştie şi vorbeşte, dacă nu are uşă de stăpânire asupra buzelor sale? El ştie şi vorbeşte cu rost şi fără rost, de de multe ori în loc să-i fie de folos, cu ştiinţa şi vorba sa, strică mai mult, lui, aproapelui şi chiar patriei.

Dumnezeu care înzestrează pe om cu toate organele trebuincioase, după chipul şi asemănarea Sa — asemenea naturei — tot el, omul rămâne mai pre sus. Şi atunci omul trebuie să fie mulţumitor şi vrednic de creatorul său. Să ştie mult, să vorbească puţin. Toată vorba, să iasă din gură, gândită, judecată iar limbei să-i punem lacăt.

Să nu fim asemenea cărturarilor din timpul lui Iisus, căci aceştia vedeau pe Soarele dreptăţii, minunile şi vindecările săvârşite de acest Iisus şi cu toate acestea cârteau şi vorbeau vorbe de ocară şi de hulă pe seama Lui. De aceea Iisus de multe ori le spune: „Pentruce voi cugetaţi, gândiţi şi vorbiţi cele rele?"

Aşa şi'n aceste zile grele ce frământă lumea de câtăva vreme, dela un capăt la altul, sunt oameni asemenea cărturarilor din timpul lui Iisus, cari cârtesc şi vorbesc cu gura, contra stăpânirii şi a moralei drepte, sănătoase, fără de care un popor nu poate trăi.

Asemenea lui Iisus şi noi cei de azi le spunem lor: „Pentru-ce voi cugetaţi, gândiţi şi vorbiţi cele rele?" Au nu ştiţi că un proverb românesc ne spune: „că toată pasărea prin limba ei pere" şi cuvintele rău cugetate eşite din gură, sunt cauza tuturor relelor.

Unde-va în pagina Sf. Scripturi stau scrise următoarele cuvinte: „Nu vă amăgiţi: pe Dumnezeu nimeni nu-l păcăleşte. Ceiace va sămăna omul: aceea va şi secera. (Galateni 6 v. 7) Deci ceace sameni cu gura aceea vei şi culege. „Semănă vânt ca să culegi furtună (Osea 8 v. 7) Cel care samănă în carnea sa: din carnea sa va secera putreziciune, iar cel care samănă în Duhul, din Duhul secera-va viaţă veşnică. (Gal. 6. v .8).

Prin urmare să gândim, vorbim şi să facem binele, fără să ne lenevim, căci dacă nu ne lenevim, vom secera la timpul potrivit.

Aduceţi-vă şi veşnic să vă fie în minte cuvintele marelui Împărat David, căci nu înzadar s'a rugat şi ne-a învăţat şi pe noi astfel să ne rugăm Marelui Dumnezeu: — „Pune Doamne strajă gurii mele şi uşă de îngrădire înprejurul buzelor mele (Psalmul 140 v. 3)

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

Starea culturală a preoţimei române din Transilvania, în sec. XVI-XX.

De: **Protopop Gh. Cotoşman.**

(Continuare)

Cu asfel de *intenţiuni* apar cele dintâi tipărituri româneşti, cari, fără îndoială, au adus *enorme* servicii limbii, literaturii şi'n general culturii româneşti, însemnând în acelaş timp începutul de *descătuşare* a Bisericii române şi prin ea a preoţimii şi a poporului de sub tirania limbii slavone, ajunsă atotputernică nu numai în Biserică ci şi în viaţa publică de stat a Principatelor române. Asfel, la 1544 apare în Sibiu „*Catechismul Românesc*"; Diaconul Coresi, venit din Târgovişte, împreună cu Teodor Diacul venit probabil tot deacolo, tipăreşte cu cirilice, la Braşov, în tipografia şi cu sprijinul judelui săsesc luteran din acest oraş, jupânul Hanăş Begner cele mai vechi cărţi bisericeşti în limba română cunoscute până acum, şi anume: *Tetraevangheliul* sau *Cele 4 Evanghelii* în 1560-1561, *Praxiul* sau *Faptele Apostolilor* la 1563, *Psaltirea* şi *Liturghia* la anul 1570, iar la 1577 Psaltirea slavo-română. „Lucrarea Braşovenilor nu era

fără socoteală: ea pare a fi fost începută cu ştiinţa Mitropolitului de Târgovişte, capitala Ţării-Româneşti şi ortodoxe de peste munţi, cu care relaţiile erau zilnice şi de toate felurile şi care inspira încredere fraţilor Români ortodoxi ai Ardealului [1])".

Nu numai Coresi, ci şi colaboratorii lui erau „preoţi români" cari aveau contact cu „şcoala şi cultura Saşilor [2])".

Ungurii calvini urmărind acelaş obiectiv, adecă calvinizarea Românilor, şi voind să „ia din mâna Saşilor acest mijloc de a atrage pe Români spre reforma lor [3])", din iniţiativa şi cu cheltuiala jupânului *Forro Miclos* tipăresc, tot prin Coresi, în *Braşov,* la anul 1564, „*Tâlcul Evanghelilor*" adecă *Cazamia,* căreia-i ataşează un *Molitvelnic românesc,* care cuprinde însă numai trei taine: „Botezul, Cununia, şi Cuminecătura".

In epilogul Tetraevangheliului din 1560, diaconul Coresi arată şi motivul ce a determinat pe jupânul *Hanăşu Beagmăru* să tipărească această carte în Româneşte: „ ... am avut jelanie pentru sfintele cărţi creştineşti tetraevanghel, şi am scris aceste sfente cărţi de învăţătură, să fie popilor româneşti să înţeleagă să înveţe Rumânii cine-s creştini [4])"...

Iar în epilogul Psaltirei slavo-române, diaconul Coresi scrie: Cu mila lui Dumnezeu eu diaconul Coresi, deacă văzui că mai toate limbile au cuvântul lu Dumnezeu în limba lor numai noi Rumânii n'avăm. Derept aceaia fraţii miei preuţilor scrisu-v'am aceaste psăltiri cu otveatu (tălmăcire) deamu scosu de în psaltirea sârbească pre limba rumânească, să vă fie de înţelegătură şi grămăticilor [5])...

Cu toată importanţa lor epocală, aceste cărţi tipărite de ereticii calvini şi luterani, au fost primite cu multă rezervă, cu răceală, ba chiar vreme îndelungată ele au fost respinse pe alocurea de preoţii români din două puternice motive: I) *tradiţia* şi *cultul* bisericesc *slavon* împământenit în biserica română îi oprea dela aceasta; şi II). *teama de a nu întroduce în Ortodoxie elemente şi învăţături eretice ori eterodoxe* Totuşi semnalul de luptă în contra slavonismului s'a dat. „Ori cât de mic să fi fost însă succesul luptei contra slavonismului, mişcarea aceasta are o *importanţă* foarte mare: că mare parte din traduceri şi tipărituri s'au făcut de către *Coresi,* care *venia din Muntenia să trăiască în Transilvania,* care făcea cărţi destinate a se ceti şi în Transilvania şi în celelalte ţări române; prin aceasta *se întemeiază dela început unitatea de limbă.* [6]).

Dacă am accentuat marea importanţă a tipăririi în *româneşte* a cărţilor de *învăţătură* creştinească căci de cărţile de *ritual,* atară de încerarea piezişe şi frauduloasă a lui Forro Miclăuş, prin adaugerea Molitvelnicului ciuntit, la Cazania din 1564, atât luteranii cât şi calvinii nu s'au atins, din motive de *tactică* şi prevedere nu înseamnă însă că recunoaştem că până atunci n'ar fi existat traduceri româneşti a cărţilor de învăţătură şi chiar de slujbă bisericească.

Cu toată lipsa şi sărăcia de şcoale speciale teologice, găsim în aceste vremi foarte *mulţi preoţi* de-ai nostri *stăpâni pe o frumoasă cultură,* câştigată fie în mod autodidact fie în mănăstiri. Cele peste 180 de mănăstiri ortodoxe române din cuprinsul Transilvaniei şi Banatului au fost tot atâtea focare din care ţâşnea cultura românească.

Preoţii ridicaţi din *boieri* şi din familiile nobile şi chiar cei din *iobagii* mai înstăriţi, cu toţii îşi complectau studiile în vreo mănăstire. Cine era dornic de o cultură şi mai înaltă, trecea Carpaţii la vestitele mănăstiri din Ţara Românească ori din Moldova, cari pe acele timpuri erau „focare de cultură [7])" adevărate *universităţi* româneşti, în cari a înflorit cartea românească. Alţii, cu mai multă dare de mână, se duceau, fie la şcoalele din centrele arhiepiscopeşti din Sudul Dunării, de pildă la Ipec, fie la vestitele mănăstiri din Muntele sfânt Athos în Grecia. Ştim de pildă că *Popa Mihai* fiul lui *Dobra* din

---

1) Ioan Bianu, op. c. p. 9. N. Cartojan, *Istoria literaturii române vechi,* Bucureşti, 1940 p. 57-58.

2) Gh. Giuglea: Coresi face cea dintâiu apropiere între „Romani" şi „Rumâni", în „*Biserica Ortodoxă Română*", An. LIII Nr. 5-6, 1936, p. 227.

3) Ioan Bianu l. c.

4) Gh. Adamescu, *Istoria liiteraturii române,* ed IV, p. 41. Aurelian Sacerdoţeanu, *Predosloviiile cărţilor româneşti,* Bucureşti, 1938, p. 31-35.

5) Gh. Adamescu, o. c. p. 43, Aurelian Sacerdoţeanu, o. c. p. 40. *In Principate,* înaintea cărţiilor tipărite în Transilvania şi Banat, s'au tipărit următoarele: *Liturghier slavonesc,* în Târgovişte de călugărul Macarie la 1508, *Evangheliar slavonesc,* de Macarie, în Târgovişte, la anul 1512; *Molitvelnic slavonesc,* de călugărul Moise cu matriţele lui Dimitrie Liubavici, în Târgovişte, la 1545: *Apostol slavonesc,* de Logofătul Dimitrie nepotul lui Bojidar, în Târgovişte, la 1547: *Triod-Penticostar slavonesc,* de Coresi, în Târgovişte, la 1558; apoi în Transilvania şi Principate: *Evangheliar slavonesc,* de Coresi, la Braşov, în 1562; *Sbornic slavonesc,* în două volume, de Coresi, la 1569, nu se ştie locul unde s'a tipărit; *Octoih slavonesc,* de Coresi, la 1570, nu se ştie unde l-a tipărit, „din porunca D-lui Io Alexandru Voevod"; *Psaltire slavonă,* de Coresi, la 1577, nu se ştie unde a tipărit-o, „cu porunca domnului Io Alexandru Voevod şi a fiului său Io Mihnea Voevod şi al preasfinţitului mitropolit Serafim"; *Triod slavonesc,* de Coresi, la 1578, nu se ştie locul unde s'a tipărit, din „porunca Domnului Io Alexandru Voevodul întregei ţări a Ungrovlahiei şi a fiului său Io Mihnea Voevod"; *Evangheliar slavonesc,* de Coresi, în 1579, nu se cunoaşte locul tipăririi; *Evangheliar slavonesc,* de diaconul Lorinţ, la 1579, în Alba Iulia, „din porunca marelui Voevod Batăr Crişţov" „în cetatea Bălgradului"; *Sbornic slavonesc,* de Coresi, la 1580, în Sebeşul-Săsesc, cu binecuvântarea Mitropolitului Ghenadie al Ardealului, în vremea marelui Crişţov Batăr, Voevodul Ardealului, etc... Vezi Aurelian Sacerdoţeanu, o. c. p. 20-47.

6) Gh. Adamescu, op. c. p. 70.

7) N. Cartojan, op. c. p. 17-28.

Braşov, care trecea drept mare cărturar, a învăţat carte teologică la *Ipec*, prin anii 1558 [8]).

Din rândurile acestor preoţi şi călugări învăţaţi sau ridicat egumenii mănăstirilor, protopopii şi înalţii ierarhi ai Ardealului şi Bănatului. Despre episcopul *Cristofor* „om merituos pentru ştiinţa sa“ dela episcopia *Geoagiului-de-Sus*, din 1557, însăşi văduva lui Ioan Zápolya, *Izabela* „crăiasa“ Ardealului, spune că l-a numit episcop „după rugăciunea unor credincioşi ai noştri, şi pentru meritele, virtuţile şi *cunoştinţele speciale de limbă şi literatură grecească*, cu care am înţeles că este înzestrat [9])“.

(Urmează)

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Vestitul postulat al lui *Euclide*, de care a mai fost vorba, („printr'un punct nu poate fi dusă decât o paralelă la o dreaptă dată“) a fost multă vreme piatră de încercare de care s'a lovit zadarnic orice tendinţă de demonstrare a lui, până când, la începutul veacului al XX-lea în sfârşit rusul *Lobatchewsky* şi ungurul *Bolyay* au dovedit de necombătut că această demonstrare e imposibilă [1]). In practică însă sunt acceptate ca evidente spiritului nostru diferite asemenea principii cu cari se operează fără a se dovedi în prealabil.

Şi după cum fizica nu a putut să ne spună ce este *forţa*, ori chimia ce este *materia*, tot aşa nici *Biologia*, ştiinţa vieţii, nu ne poate spune ce e *viaţa*. Chimişti ca *Jean Baptiste Dumas*, fost secretar perpetuu al Academiei franceze, şi-au pus cu aceeaşi neputinţă de a o rezolva ca oricare om de duzină întrebarea: „de unde vine viaţa şi unde merge [2])“, căci originea vieţii nu poate rămâne decât un mister pentru savantul indiferent, care se miră cum — împotriva afirmaţiilor evoluţioniste — organismele inferioare nu par a evolua, ci se constată mai degrabă regresiuni, rămânând să verifice „legea“ evoluţiei numai mamiferele, cari şi ele însă apar brusc la începutul *eocenului* [3]).

Anatomia nu poate prinde cauza materială pentru care un organ pentru perceperea luminii ca ochiul se plămădeşte la întunerec, nici pricina pentru care acelaşi ochiu nu percepe decât o neînsemnată parte a culorilor, neputând distinge părţile cele mai luminoase ale spectrului [4]).

Fizologia animală nu poate preciza din ce motive dintr'o celulă-ou de câne, perfect asemănătoare cu una de om iese totuşi un câne şi nu un om; iar cea vegetală nu poate lămuri, printre alte probleme, şi pe aceea a formării *clorofilei* în plante, sub influenţa luminii [5]).

Zoologia la rândul ei nu poate lămuri în vre-un fel „mecanismul“ instinctului în virtutea căruia pasările îşi fac cuib înainte de a oua [6]), nici al oricărui alt instinct, care conduce atât de minunat şi perfect desfăşurarea vieţii fiinţei ce-l posedă.

O mulţime de alte probleme cari ţin în mod precis de domeniul Ştiinţelor naturale, în speţă al *Geologiei*, domeniu în care ipotezele abundă, iar adevăr pozitiv e atât de puţin, cu tot materialul imens de fapte observate şi cu toate teoriile savante emise, nu pot fi lămurite. *Formarea munţilor* e una din aceste probleme, explicată printr'un număr de teorii, ale căror aserţiuni sunt bine şi ingenios documentate, fără a se putea însă menţine în faţa ansamblului chestiunilor ridicate [7]).

De altfel „din cauza complexităţii problemelor geologice şi a lacunelor de observaţie, rolul ipotezelor este mai mare aci decât în oricare ramură de stiinţă şi deci şi posibilităţile de a greşi în interpretarea observaţiilor sunt mai mari. De aceea s'a şi zis că în rezolvirea problemelor mai mari ştiinţa geologică progresează din greşală în greşală, sau că ne apropiem de adevăr prin metoda „aproximaţiilor succesive [8])“.

Urmează — din cele spuse — că, cel puţin până în prezent, esenţa lucrurilor nu e accesibilă direct ştiinţelor pozitive, al căror domeniu se opreşte în mod necesar la aşa zisul *„phainomenon“* (după concepţia şi nomenclatura lui *Kant*) adică la fenomenele accesibile simţurilor noastre, în timp ce *„noumenon“*-ul, realitatea lor ultimă, *res ipsa*, scapă posibilităţilor noastre de investigare. Cercetările ştiinţelor exacte se opresc la suprafaţa lucrurilor şi neputând formula — din această pricină — legi imuabile se mulţumesc aproape totdeauna cu constatări [9]). Ce e spaţiul?

---

8) Ştefan Meteş, op. c. p. 92.
9) Idem, p. 75.

1) Cf. ibid. p. 50.
2) Cf. Econ. A. C. Cosma, op. cit. p. 29.
3) Cf. Lecomte du Noüy, op. cit. p. 188.
4) Econ. A. C. Cosma, op. cit. p. 29.
5) Ibidem.
6) Ibidem.
7) Vezi teoriile asupra formării munţilor (teoria vulcanică, a contracţiunii, termică, a isostaziei, etc. etc.) la I. Simionescu, Tratat de Geologie, op. cit. pp. 182-184. Alte teorii (prin deplasarea orizontală a continentelor) etc. la Sava Athanasiu, loc. cit. pp. 219-221.
8) Sava Athanasiu, idem, p. 6.
9) Cf. J. Coppens: *„L'Ancien Testament“*, art. în Apologétique. Nos raisons de croire etc. op. cit. Troisième partie *„Solutions des difficultés spéciales“* p. 1051.

Ce e timpul? Ce sunt numerile? Iată o serie de întrebări în directă legătură cu preocupările ştiinţifice, cărora nu li s'a putut da răspuns satisfăcător.

Pentru a-şi masca însă neştiinţa, reprezentanţii ştiinţelor exacte recurg aproape totdeauna la expresii străine, termeni tehnici, fraze încâlcite, o întreagă reţea defensivă de esenţă pur verbală. Asemenea fraze ştiinţifice, umflate şi bombastice, pleacă dintr'o exagerată încredere în sine, caracteristică omului în general [10]). Iată ce spune în acest sens un cunoscător al scăderilor omului, fie cât de savant şi poate mai ales fiindcă e savant, d-l *Pierre Jean* în lucrarea sa relativ recentă: „*Dieu ou la Phisique*“: Sorbona — ştiinţa oficială adică — nu cunoaşte decât fizică şi chimie. Fizica şi chimia sunt cele care nasc puiul; simplele acţiuni şi reacţiuni chimice sau fizice sunt acelea care pun în mişcare celulele, fie între ele, fie între ele şi mediul exterior. O fizică şi o chimie veche, care şi-a confecţionat doar *un nou vocabular. Cu „tropisme“*, care asociază celulele în organe, cu *„metabolisme“*, care le transformă. Un tropism, spre exemplu, atrage anumite celule în jurul fibrelor nervoase şi ele devin astfel teaca de myelină care le izolează. Ce este însă un „tropism“? Este *numele* care se dă cauzei necunoscute a fenomenului. Este „puterea dormitivă“ a opiumului! Dar la Sorbona este subînţeles, că această putere este una fizico-chimică. Ce fel de acţiune fizică sau chimică poate transforma însă celulele în înveliş de myelină, în nervi, în muşchi, în intestine? Nu trebue să pui atâtea întrebări teoriilor biologice. Lor nu trebue să le ceri decât *cuvinte* [11])“.

Sesizând asemenea neputinţe, organice teoriilor ştiinţifice cari fie programatic, fie şi involuntar s'au mărginit să discute problema existenţei în partea ei exclusiv materială, mulţi savanţi mai noui, al căror nume e reprezentativ în ştiinţele pozitive, se înşiruesc printre susţinătorii părerii lui Kant, exprimată mai sus (că ştiinţa nu poate cunoaşte decât fenomene nu şi esenţa lucrurilor): *Auguste Comte*, *William James*, *Albert Einstein*, *Henri Poincaré*, *Ducele de Broglie* etc. etc. aşa că azi a prins consistenţă noţiunea de curând înfiripată a *relativităţii ştiinţei* în genere [12]).

Cu un cuvânt, materialismul ştiinţific, al cărui scop a fost explicarea lumii prin reducerea celor superioare la cele inferioare, a fenomenelor imateriale la cele materiale, a calităţii la cantitate, nu şi-a putut realiza promisiunea [13]). Şi dacă odinioară, acelaşi *Kant* crezând că adevărurile fundamentale ale ştiinţei, întru cât se bazează pe funcţiunile *à priori* ale conştiinţei nu pot fi contrazise fără a contrazice în acelaşi timp şi constituţia minţii noastre, pornia dela premisa că adevărul absolut al cunoaşterii ştiinţifice e garantat prin faptul că e un produs direct al conştiinţei omeneşti, filosofia contemporană pornind dela premisa că ştiinţa se bazează pe asociaţii de date ale simţurilor, admite din ce în ce mai mult numai o *relativitate a ştiinţei.*

(Urmează)

10) Cf. şi F. Bettex, op. cit. pp. 209 sq.

11) Pierre Jean: „*Dieu ou la Physique? La vie et les Dogmes*“. Ed. 7 Paris, 1935, p. 14, apud Ioan Gh. Savin, op. cit. pp. 102-103.

12) Cf. Pr. Ioan Mihălcescu, Apologetică, p. 21.

13) Cf. J. Folliet, loc. cit. p. 697.

Parohia ortodoxă română din Ferdinand în ajutorul refugiaţilor.

Abia instalat ca paroh în nou înfiinţata parohie ort. rom. din Ferdinand Jud. Severin, tânărul *preot Ioan Racoveanu* şi-a început activitatea inaugurând, pe lângă munca pastorală, un plan de ofensivă culturală, după sistemul Fundaţiilor Culturale Regale „Principele Carol“.

Aşa, obvenid problema ajutorării refugiaţilor din Basarabia şi Nordul Bucovinei, având sprijinul nelimitat al autorităţilor locale şi al conducătorilor Uzinelor Metalurgice din loc, Parohia, cu concursul tinerimei intelectuale locale şi din împrejurimi, a aranjat în seara zilei de 27 Iulie 1940 o mare seară teatrală împreunată cu concert şi dans în saloanele Busbacher din loc, la care a participat un public numeros din întreagă Valea Bistrei, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune.

Programul s'a început cu concertul religios „In casa Tatălui meu“ de Bortneansky, executat cu o remarcabilă fineţe de corul Bisericii ort. rom. din Ferdinand, condus de părintele *Diacon Andrei Jucos*, care a depus o stăruinţă titanică pentru reuşita concertului.

A urmat apoi cuvântarea Păr. Ioan Racoveanu, care a schiţat într'un mod impresionant tragedia fraţilor dislocaţi de U. R. S. S., cari pentru eliberarea sufletului şi a conştiinţei lor naţionale, au preferat martiriul şi sărăcia, plătind cu toată bogăţia Bugeacului sincera şi afectuoasa alipire la sânul scumpei Patrii.

In continuarea programului, corul a executat: „Sfânt“... din răspunsurile mari de G. Muzicescu şi „Cine n'are dor pe vale“ de F. Barbu,

iar orchestra Uzinei, condusă cu multă măestrie de dl Wiliam Hackenberger, a executat potpuriul naţional „Crai Nou".

D-l *Serafim Haţeganu*, un tânăr intelectual al parohiei, a delectat publicul cu recitări în grai bănăţenesc, interpretând bucăţile: „Controla" de Oancea şi „In duşmănie" de Gârda, iar d-l *Ion Duma*, un apreciat muzician instrumentist, a executat un potpuriu de cântece naţionale, în admiraţia întregei asistenţe.

In fine, a urmat reprezentarea piesei teatrale „A fost odată" de N. Ţinţariu, în interpretarea rolurilor căreia şi-au dat contribuţia cu multă pricepere D-şoarele: *Irina Codreanu, Maria Gh. Şerban, Nuţi Hanţu;* D-nele: *Ruja Rădoi, Elena Dumitrof* şi *Livia Burdea.* Dintre bărbaţi reclamăm pe D-nii: *Gheorghe Grecu*, care a creat cu un vădit real talent de comedie rolul lui „Turcilă"; *Serafim Haţeganu, Nicolae Şusoi* şi *Simion Stanca.*

S'a continuat apoi programul de dans şi distracţii, în cadrul timpului hotărât de autorităţi, prin autorizaţia de spectacol.

Deşi spectacolul s'a desfăşurat fără obligativitatea vre-unei taxe de intrare, totuşi D-l *Mihail Munteanu* licenţiat în drept, notarul din loc, a fost asaltat de mulţimea spectatorilor, cari se întreceau să-şi dea obolul pentru această nobilă cauză. Astfel s'a colectat suma de Lei 7.051, care urmează a se vărsa Sft. Episcopii a Caransebeşului.

In numeroasa asistenţă, am remarcat familiile: dir. Pucerea, notar M. Munteanu, preot I Racoveanu T. Constantiniu, S. Codreanu, Plut. maj. Gh. Şerban, Plot. G. Mateaş, înv. I. Gander, Dr. M. Caliani, V. Radu, I. Duma, D. Neagoe, notar I. Hanţu, notar I. Pepa, Gh. Becan, F. Gasser, D. Angelescu, I. Fiat, şef. de gară I. Birău, I. Stănescu, Al. Frăţilă, St. Blasko, P. Drăguţ, A. Novac, G. Rozsa, A. Mărgan, Al. Danciu, C. Purdea, T. Faur, C. Horvat, Al. Buzzi, R. Stăruţi, A. Păstrăvan, B. Thuma, A. Simion, N. Olariu, Z. Boldea, G. Boldea, P. Şuşoi, etc. etc.

Corespondent

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti

la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti

Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

ŞTIRI

După vizita din Germania şi Italia — România a Românilor. Toată suflarea românească a aşteptat cu strângere de inimă revenirea ministrilor români. Bucuria ni-a fost cu atât mai mare, când bărbaţii de stat români, primiţi în chip deosebit de cordial de puterile axei, ni-au adus veşti din cele mai bune. Acestea se desprind din cuvântarea adresată ţării la radio de D-l Mihail Manoilescu în care se spune pe scurt că: Puterile axei nu se ating de libertatea deci de independenţa României, că România este a Românilor şi *numai* a Românilor, din ceeace reiese că numai noi putem hotărî destinul nostru. Calea de împăcare cu cei cari ar avea de reclamat încă a fost indicată de dl Ministru: schimbul de populaţie.

Evreii nu mai pot fi botezaţi. D-l Ministru al Cultelor a dat o decizie prin care interzice preoţilor creştini botezul evreilor. O altă măsură luată de acest minister este suspendarea subvenţiei de stat pentru cultul mozaic.

Darul „Oastei Domnului" din Cireşul pentru refugiaţi. Oastea Domnului din parohia noastră Cireşul condusă de Preotul Toma Bireescu cu ajutorul inimosului creştin Ioan Stoia a răspuns la apelul nostru dăruind suma de lei 500 pentru refugiaţi. Deşi luată în sine această sumă este modestă, totuşi considerând că parohia Cireşul este mică şi săracă, gestul ostaşilor Domnului compare cu atât mai frumos şi mai grăitor. Cei 500 Lei reprezintă floarea sufletului lor de adevăraţi ostaşi ai lui Hristos dată spre bucuria şi mângăerea fraţilor lor de acelaşi sânge şi de aceeaşi lege. Laudă şi recunoştinţă lor!

Pentru refugiaţi au mai trimis şi anume: parohia Ferdinand Lei 6662, parohia Bozovici Lei 1000, parohia Cireşul Lei 1420 — în care sumă se cuprinde contribuţia Oastei Domnului, de lei 500, cea a preotului Toma Bireescu de Lei 300 şi cea a credinciosului Mihai Berneanţu Lei 100, — precum şi parohia Iaz Lei 540.

Cununarea concubinilor în Luncaviţa şi Verendin. Mulţumită stăruinţei tinerilor preoţi Petru Moisescu din Luncaviţa şi Toma Suru din Verendin s'au împărtăşit cu sfânta Taină a Cununiei în cursul acestei veri în Luncaviţa 71 perechi iar în Verendin 39 perechi concubini.

Note oficiale

Nr. 3827 B. 1940.

Se publică concurs pentru primirea de studenţi în Academia noastră teologică din Caransebeş pe anul şcolar 1940-41, cu termen de 15 Septemvrie a. c.

Cererile sunt a se înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopeşti până cel mult la 15 Septemvrie a. c., anexându-se următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial, vizitat de către Oficiul protopopesc.
4. Declaraţia părinţilor sau a tutorelui că vor suporta toate cheltuielile cu întreţinerea petentului în Internatul Academiei teologice.

Se observă că toţi studenţii Academiei teologice ai căror părinţi nu locuiesc în Caransebeş, sunt obligaţi să locuiască în internat şi până cel mult la 31 Decemvrie a. c., fiecare student va trebui să-şi procure uniforma (reverendă).

Se mai observă apoi, că studenţii cu slabe mijloace materiale, dar cu purtarea bună şi notaţi bine la studii, vor putea primi ajutoare (burse), ce se vor urca până la întreţinerea gratuită în Internatul teologic. Aceste ajutoare se vor vota însă numai după înscriere.

Caransebeş, la 15 Iulie 1940.

Episcopul: Consilier referent:
† Vasile **Romul G. Ancuşa**

Nr. 3793 Sc, 1940.

Condiţii de primire în şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că cererile pentru primirea în şcoala de cântăreţi bisericeşti se înaintează Consiliului eparhial din Caransebeş până la 30 Septemvrie a. c.

Cererile timbrate, se înaintează prin Oficiul parohial, însoţindu-le cu următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificatul de absolvire a cursului primar.
3. Certificat de moralitate, eliberat de Oficiul parohial şi
4. Certificat de sănătate.

Comunicăm spre orientare că în şcoală se primesc tineri cu vârsta între 15—25 ani.

Toţi elevii înscrişi vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere în internat este de Lei 4800, care la nevoie va fi majorată.

Taxa aceasta se achită în trei rate egale, anume: I-a la înscriere, a II-a la 10 Ianuarie 1941, iar a III-a la 10 Martie 1941.

Absenţele de boală, concentrare etc., nu scutesc dela plata întregei taxe, care este anuală, împărţită fiind în rate numai pentru motivul înlesnirii de plată.

Elevii vor aduce cu sine rufăria de pat şi tot ce se cere la o şcoală cu internat.

Caransebeş în 15 Iulie 1940.

Episcopul:
† Vasile Consilier referent:
Nicolae Cornean

Publicaţiune de licitaţie.

Consiliul economic al mănăstirii Izvorul Miron, Făget vinde prin licitaţie publică, cca 3000 m. steri lemne de foc din pădurea *Sinteşti*. Cei ce doresc a cumpăra aceste lemne, să înainteze oferte înscris la Consiliul eparhial al Episcopiei din Caransebeş până la 15 August a. c.

Condiţiunile şi caetul de sarcini privitor la această vânzare se pot vedea la Consiliul eparhial în Caransebeş în orele de oficiu.

Episcopul: Consilier referent:
† VASILE **D. Sgaverdia.**

ROMÂNIA
ŞCOALA NORMALĂ de INVĂŢĂTORI „IOAN POPASU" CARANSEBEŞ.

No. 1037-1939/1940.

AVIZ ŞCOLAR

La Şcoala Normală de Invăţători „Ioan Popasu" din Caransebeş în anul şcolar 1940/41 se primesc 35 elevi în clasa I-a.

Pentru admitere, elevii vor da examen de concurs în ziua de 1 Sept. a. c.

Pentru elevii buni şi săraci sunt 10 burse şi 8 semiburse.

La cerere, direcţiunea şcolii trimite solicitanţilor aviz detailat despre actele necesare, taxele de întreţinere în şcoală şi internat şi efectele.

Inscrierile se pot face până în 28 August a. c.

Director,
Gh. Neamţiu.

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eperhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ransebeş, 11 August 1940 Nr. 32

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Foaia Diecezană

Organul oficial a niei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul
Pentru publicat
edicte etc.
conţin până
până la 200
aci în sus 200

Diplomaţia spinilor.

Filosoful grec Celsus ameninţa pe creştinii veacului al II-lea cu următoarele cuvinte:

„Voi creştinii sunteţi nişte nebuni, cari credeţi că religia voastră se va răspândi pe întreaga suprafaţă a pământului şi va dura până la sfârşitul veacurilor". Şi totuşi creştinii „nebuni", precum vedem şi constatăm au avut dreptate.

Toate persecuţiile sângeroase de 300 de ani ale celor 10 împăraţi cari se credeau zei întrupaţi toate momelele cu măriri zdravene au fost fără efect. Hristos şi creştini lui au biruit lumea. Este aşa de util să ne împrospătăm în minte şi nu uităm ce au făcut creştinii din veacurile prime în faţa prigonirii furioase din partea Evreilor şi a împăraţilor romani. Milioane de creştini sunt decapitaţi, tăiaţi cu ferestreul, arşi de vii, aruncaţi în mijlocul animalelor sălbatice şi deposedaţi de ultima bucătură de pâne. Ceilalţi creştini nu se sperie; dacă nu mai pot trăi o viaţă creştinească pe faţa pământului, intră sub pământ în catacombe şi îşi continuă închinarea vieţii lor lui Hristos. Şi cei ce cad nu sunt creştinii cu caracter de bronz, ci Julian Apostata, care moare rostind celebrele cuvinte: „Galiliene, tu ai învins"!

A sosit vremea să aplicăm la neamul nostru şi la biserica noastră adevărul, că de sentimentul tău naţional şi de convingerea ta religioasă nu te poate despoia nimeni, dacă **tu** nu vrei. Istoria noastră ne aminteşte de zeci de mii de renegaţi, cari şi-au părăsit neamul contopindu-se în alte neamuri şi apoi au tăbărât cu furci şi cu topoare asupra fraţilor lor de acelaş sânge. Renegaţii la vremea lor au învocat ca scuză „împrejurările grele", şi istoricii de mai târziu mai gata că le-au iertat păcatele pe nedrept. Fiindcă nu „împrejurările", oricât ar fi de mizerabile i-au impus pe renegaţi la comiterea celui mai urât păcat, ci slăbiciunea sufletului. Tot poate face duşmanul: să-ţi ieie casa, averea, pânea, dar în sufletul tău nu poate intra să-ţi smulgă de acolo crezul naţional şi religios. Sufletele slabe vor riposta, „uşor de zis dar greu de făcut".

Acestora le vom pune înainte exemplul acelor numeroşi Români „muţi", cari dacă nu au putut să-şi strige în public crezul românesc au tăcut ca peştii şi totuşi au rămas până în clipa din urmă aceia ce i-au născut mamele lor, Români neaoşi. Nu poate fi iertare pentru acei Români, nici aici pe pământ nici dincolo în împărăţia lui Dumnezeu — cari şi-au lăpădat naţia şi legea, fiindcă nu vremurile şi oprimările i-au despoiat de tăria lor sufletească, ci ei înşăşi cu vrerea lor, cu păcătoşenia lor, au făcut ce au făcut. Nu există pe faţa pământului neam subjugabil decât acela care primeşte subjugarea de bunăvoie. Ori unde în pământ, în apă, în nuori dacă vrei poţi să-ţi păstrezi limba, simţirea şi legea.

Dela orişicare neam se poate cere cel puţin demnitatea şi tenacitatea spinilor.

In fiecare vară zeci de mii de sepe taie spinii şi îi uscă, arucându-i în cuptoarele fierbinţi şi totuşi primăvara spinii sunt aici şi năpădesc totul, holde, câmpuri, grădini, cimitire şi dungi de şanţ. Nu poate toată puterea omenească la un loc să stârpească spinii, cari tăiaţi cu nemiluita să agăţa de vânt şi există totuşi când se duce neaua, potop. E cu putinţă ca duşmanii să-ţi pârjolească şcoala, biserica, cărţile, dar sufletul dacă îl ţini bine rămâne şi înfloreşte mai departe, dispreţuind orice putere şi orice ură.

Are perfectă dreptate tineretul când spune că pe ei îi desparte o lume de către bătrâni. Bătrânii noştri sute de ani au dus politica

spinilor mută dar dârză ca stâncile. S'au tăiat aici, au răsărit dincolo, le-au închis şcoalele, au făcut răboji pe bâte, le-au ars bisericile s'au dus în inimă de codru sălbatec, şi în vârf de munte unde nu se mai termină vânturile turbate şi şi-au făcut bisericuţe de lemn. Au fugit din faţa arcurilor veninoase şi din faţa tunurilor blăstămate şi iarăşi s'au reîntors acolo unde nu putea să se aclimatizeze streinul, care sta cât sta şi apoi frumuşel îşi lua bagajul.

Tinerii încetul cu încetul se vor convinge că drumul cel mai bun este al bătrânilor urgisiţi de ei. Caracteristica fundamentală a sufletului românesc a fost şi va rămâne neîncrederea în streini, şi cu drept cuvânt.

Românul de baştină judecă profund şi ştie tot şi totuşi faţă de streini a făcut întotdeauna pe nepăsătorul şi pe neştiutorul.

Unde te duci? Nu ştiu!
De unde vii? Nu ştiu,
Ce planuri ai? Nu ştiu.
Pe cine iubeşti? Nu ştiu.
Pe cine urăşti? Nu ştiu.
Ce pofteşti? Nu ştiu.

Şi cu acest „nu ştiu" s'a acoperit Românul neaoş în faţa atâtor belele şi a scăpat din nenumărate primejdii de moarte.

Cei mai urâţi Români sunt „moţii" dar şi cei mai adevăraţi. Cu cercurile şi cu ciuberele lor ei cutreieră şesul în lung şi lat, dar din gura lor nu poţi scoate un cuvânt. Tac şi iarăşi tac ca munţii lor. Privesc şi ascultă şi sunt imperturbabili la orice cuvânt de ocară. Atunci se aprind şi vai de tine iscoditorule când vrei să le furi sufletul. Bătaia cu moţu nu e glumă fiindcă mânia lor se aseamănă perfect cu furtunile şi cu trăznetele dela munte. Iată sufletul românesc adevărat, tot îţi dă numai taina lui nu ţi-o descoperă nici în chinurile iadului.

Să fim optimişti la culme până când ne păstrăm sufletul nepângărit cum ne-a fost obiceiul de veacuri. Toate neamurile îşi suduie renegaţii naţiei şi ai credinţei, Românii tac fiindcă pentru ei acest soi de oameni au murit pentrutotdeauna fără să mai aibe dreptul la învierea morţilor.

Să ne închinăm profund în faţa celei mai geniale diplomaţii a spinului, care în toată vara când vine duşmanul cu sapa tace şi se afundă în pământul său iubit ca apoi primăvara să izbucnească la suprafaţă cu un ocean de pui noui şi viguroşi.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

V.

Cultura bizantină pornită odată mai ales din secolul al VI-lea, o găsim în continuă desvoltare unitară, mereu ascendentă, care porneşte dela scrierile teologice-dogmatice, ascetice morale, dela cântările bisericeşti şi legendele poporale, dela cronici călugăreşti, care se susţine secole derândul, la nivelul considerabil, spre a-şi da fructul în urmă, de o parte în Umanism, de alta în poezia populară, fără ca vr'odată să fi încetat tradiţia antică, în acel Bizanţ.

Influenţa culturală a Orientului asupra Apusului se observă mai ales în literatura şi arta creştină. Prin colosala cucerire în Răsăritul European din partea culturei bizantine asupra lumei slave, s'a creiat în desvoltarea culturală generală a Europei un dualism care durează şi azi. (Karl Krumbacher: Gesch. der byzantinischen Litteratur (527-1453) ed. I, München 1891, ed. II, tot acolo, 1897, pp. 1-26 sq. cf. şi „Bis. şi Şcoala" Arad, Nr. 9, 26 Febr. 1939). E interesant a şti, că poezia bisericească bizantină îndeplinea, la vremea sa, şi o importantă operă istorică-culturală. Ea a ţinut treaz sentimentul religios; a întărit poporul doborît de groaznice fortuni, spre a resista opresorilor de altă credinţă. Ea a fructificat Apusul latin şi a creiat în popoarele barbare din Răsărit şi dela Nord o cultură religioasă, care şi-a păstrat credincios, până şi azi urmele originei sale (Idem, ibid. pp. 327-328).

Poezia bisericească bizantină, intrată pe făgaşul desvoltării sale ritmice a adus cu sine şi sporirea melodiilor. Mulţimea melodiilor nu mai putu să fie ţinută în minte; de aceea începe un nou sistem de cântare după melodiile deja existente, de muzica populară. Strofele acestea se numeau „irmoase" (ibid., 334).

Bizanţul a produs opere nemuritoare datorită scriitorilor inteligenţi pe cari i-a avut, geniul bizantin găsia totdeauna forma expresiilor celor mai elegante, redate totdeauna într'un profund spiritualism, într'o pietate mistică inegalabilă. Astăzi singur istoricul sau teologul poate să-l cetească pe Sf. Vasile, Sf. Grigorie de Nissa sau Sf. Grigorie de Nazianse; ei fac onoare literaturii greceşti, fiindcă sunt exprimate cu o măreţie înţelepciunea practică a Sf. Vasile, gândirea mistică a Sf. Grigorie de Nissa, exaltarea arzătoare a lui Grigorie de Nazianse. In secolul următor predicile lui Ioan Hrisostomul sunt exemplu minunat de proză retorică a limbii greceşti. In aceeaşi epocă a apărut opera anonimă atribuită

lui Dionisie Areopagitul, care a exercitat o influenţă mare asupra creştinismului. Aceasta a fost o tentativă pentru a ralia misticismul neoplatonician la credinţa creştină, admirabil descrisă într'o greacă, care pare a fi fost din sec. I-lea. (Steven Runciman: La civilisation byzantine, Paris, 1934, p. 255-257). Arta s'a desvoltat tot sub influenţa Bisericii.

Ea multă vreme a fost rigidă, lipsită de originalitate, există în istoria artei bizantine o varietate, complexitate şi fineţe. Sf. Sofia este apogeul stilului nou bizantin, care este caracterizat prin gustul splendorii, efectul decorativ, iubirea culorilor vii, fineţa pompei şi a majestăţii. Epoca de aur a celei de a 2-a perioadă este caracterizată prin tradiţia antică şi profană, cu timpul influenţa teologiei în artă devine tot mai abstractă şi simbolică — frescele dela Mistra, bisericile dela Athos, din Macedonia, Serbia, Rusia, ne atestă măreţia desvoltării epocii Paleologilor. Grandoarea artei bizantine nu se datoreşte numai tradiţiei antice, ci şi curentului oriental care a influenţat mult. Antiohia şi Alexandria au dominat mult Bizanţul şi deodată sub forma helenică apare vechiul fond oriental. In contact cu Orientul, cu Persia mai ales, această artă bizantină a luat o figură originală, răspunzând geniului propriu unui popor. Arta bizantină este caracterizată în general printr'un gust deosebit, lux măreţ, splendoarea prodigioasă care se manifestă în toate operele.

(Urmează)

Peripeţiile unor finanţe*).

VI.

Văzurăm în capitolul precedent, că din cele 3500 jugere de pământ au rămas eparhiei după parcelare, respectiv după expropriere vreo 345 jugere şi anume: 200 jug. pământ arător, 45 jug. neurător şi 100 jug. pădure. Văzurăm apoi, că preţul pământului expropiat nici până în zi de astăzi n'a întrat la cassieria eparhială în hârtii de stat, ceea ce a avut influienţă nepriincioasă asupra finanţelor eparhiei.

In ce priveşte reforma agrară, în general vorbind, comunele noastre bisericeşti au fost mai norocoase, pentrucă complexul pământurilor expropriate dela parohii sub orice titlu dă la olaltă cu mult mai puţin, de cât au primit comunele bisericeşti dela reforma agrară drept întregire sau creare de sesiuni. Şi mai una. Preţul pământurilor expropriate dela singuraticele parohii a fost în mare parte lichidat în hârtii speciale de stat.

Pierderea suferită de fondurile diecezane în urma reformei agrare fu încâtva compensată prin dispoziţia cuprinsă în art. 44 din Legea pentru organizarea Bisericii noastre ortodoxe române, care dispoziţie a asigurat mitropoliilor şi episcopiilor spre folosinţă din proprietăţile statului 500 hectare pădure fiecărei mitropolii şi 300 hectare fiecărei episcopii.

La intevrenţia făcută din partea unor parlamentari, sprijinitori ai Bisericii, a comunicat Administraţia Casei Pădurilor, că pentru episcopia Caransebeşului s'a rezervat suprafaţa de 300 hectare în pădurea de lângă Făget, alături de pădurea ce se va acorda episcopiei unite din Lugoj.

In consecinţă s'a dispus, ca să se delimiteze o suprafaţă păduroasă de 600 hectare care să se împartă în două parcele egale ca suprafaţă şi ca valoare, cu care să fie apoi înzestrate cele două episcopii cu drept de alegere pentru episcopia noastră asupra uneia din acele parcele.

Ascultând Consiliul eparhial părerea expertului său, precum şi dorinţa fruntaşilor din Făget, a ales partea dinspre sud a pădurii, fiind aceea mai aproape de comuna Făget.

După ce s'au făcut pregătirile tehnice, planurile, amenajamentul şi delimitarea parcelelor cu ziua de I Ianuarie 1926 s'a început exploatarea porţiunei de pădure, scadentă în anul 1925-26, cu care ocazie ni-s'a cedat din partea statului spre folosire şi magazia de lemne de lângă gara Făget pentru depozitarea materialului lemnos.

In desbaterile parlamentare s'a precizat de către factorii autorizaţi, că destinaţia produsului pădurii va fi excluziv pentru satisfacerea necesităţilor de lemne de foc şi construcţie a mitropoliilor şi episcopiilor în înţelesul totalităţii instituţiilor eparhiale centrale.

Destinaţia aceasta a fost stabilită prin însaşi decizia Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, prin care s'au dat în folosinţă atari păduri tuturor eparhiilor ortodoxe şi unite.

Cu toate acestea s'au ivit dela început diferite păreri în jurul administrării şi folosirii materialului lemnos astfel, că nici administrarea, nici folosirea pădurii n'a fost una şi aceeaşi în toate mitropoliile şi episcopiile, cum trebuia să fie.

Luând Ministerul Cultelor cunoştinţă despre acest fapt, înainte de a face vre-un pas în cauză a cerut dela cei interesaţi relaţiuni amănunţite despre administrarea pădurii şi despre folosirea venitului ei.

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21 şi 24 ex 1940.

La memoriul eparhiei noastre am primit răspunsul, că pădurea Caransebeşului s'a administrat corect, folosindu-se venitul ei conform destinaţiei stabilite de cei în drept.

S'a făcut însă observarea, că consiliul eparhial a depus plusul realizat în bani la băncile româneşti din provincia noastră mitropolitană, cari bănci în urma conversiunii datoriilor agricole şi urbane ajunseseră în suferinţă.

Observaţia aceasta duce acolo, că trebue să recunoaştem: 1) că eparhia după ce şi-a acoperit trebuinţele generale, în ce priveşte materialul lemnos, a realizat un câştig remarcabil, ceeace alocurea n'a fost cazul, 2) că prin depunerea acestui câştig la băncile menţionate a urmărit sprijinirea băncilor româneşti, cari au jucat un rol însemnat în istoria sbuciumată a Românilor de dincoace de Carpaţi, şi 3) că din aceste depuneri eparhia n'a pierdiut nici un singur ban, de vreme ce statul i-a bonificat pagubele suferite în urma conversiunei.

Din dările de seamă intrate dela eparhii la Ministerul Cultelor s'a constatat, că nu toate eparhiile au respectat destinaţia pădurii primite în folosinţă, ci unele eparhii nesatisfăcând decât în mică parte sau chiar deloc necesităţile instituţiilor eparhiale centrale au înţeles să exploateze pădurea şi să-i folosească produsul pentru scopuri în afară de acelea impuse prin dispoziţiile legale citate mai sus.

Luând în 8 Februarie 1935 în desbatere Consiliului de Miniştri referatul Ministerului Cultelor în acest obiect, a decis că exploatarea şi folosinţa pădurii, cu care a fost înzestrată fiecare eparhie, cade în competinţa Consiliului eparhial, iar destinaţia materialului lemnos, rezultat din exploatarea acestei păduri, va fi pentru satisfacerea cu lemne de foc şi de construcţie a instituţiilor eparhiale centrale, adică a acelor instituţii, care deservesc un scop cu caracter general al eparhiei.

După satisfacerea acestor necesităţi materialul disponibil va fi comercializat, iar sumele rezultate se vor întrebuinţa pentru acoperirea cheltuelilor materiale ale centrelor eparhiale, înscrise până aci în bugetul statului.

In fine s'a decis, ca toate cheltuelile cu exploatarea şi întreţinerea pădurii, precum şi sumele rezultate din comercializarea materialului lemnos să se înscrie într'un registru aparte, care va fi oricând ţinut la dispoziţia organelor de control ale Ministerului Cultelor.

Prin faptul, că în baza deciziei de mai sus nu li s'a mai acordat episcopiilor spese materiale ca până aci din bugetul statului, ci venitul curat al pădurii a trebuit să se folosească pentru acoperirea acestor spese, iarăşi a suferit eparhia un dezavantaj financiar.

Capitolul proxim tratează despre inflaţia financiară, care a început să se arate în anul 1923.

Aurel Moacă.

Puterea morală.

Mergând pe jos, într'o cumună vecină, cu vreme bună, la un frate păstor, obosit de drum, m'am aşezat la marginea unui părăiaş, la umbra unui pom, gândindu-mă necontenit la cele spuse de fraţii preoţi, mai dela unii credincioşii că: oamenii din lumea aceasta sunt răi, stricaţi şi morală bună nu prea mai vezi. Oamenii se duşmănesc unii pe alţii.

Ispita necinstei la unii e ne'nchipuit de mare. Sunt oameni cari cred, că pot sluji şi reuşi în viaţă cu o morală cu două feţe. Dr. Fŏrster W. Fr., aduce din lumea animalelor următoarea istorisire: Uită-te la un căţeluş bine muştruluit, care aduce acasă dela măcelar un coşuleţ cu cârnaţi. Pe drum e atacat de alţi câini. El îşi apără coşul cu o credinţă înverşunată. In clipa însă, când haita răstoarnă coşara şi se năpusteşte asupra cărnaţilor, s'a dus pe copcă înfrânarea căţeluşului. El nu se gândeşte: „treaba voastră; eu rămân curat". Nu; înfulică şi el ce poate să mai apuce.

Oamenii aceştia slujesc şi reuşesc în viaţă până'ntr'o vreme când sunt apoi daţi pe faţă şi abea atunci îşi dau seama că nu pot sluji şi reuşi în viaţa cu o morală cu două feţe, adecă, lui Dumnezeu şi lui Mamona.

Lucrurile acestea nu trebuie să le ştie, nici să le vadă, nici să le audă urechile tinerilor. Tinerimea să se întărească în credinţă morală, cinste şi muncă, după deviza: „Credinţă şi muncă pentru Ţară şi Rege", iar cei mari să le servească de exemplu. Ieremia Gotthelf spune în „Iobagul Uli" următoarele:

„Dupăcum prin faptă îţi creezi în suflet un obiceiu, totaşa îţi faci înafară un nume. Pentru acest nume, pentru vaza autorităţii printre oameni lucrează fiecare din copilărie până la moarte. Orice faptă, cât de mică, ba chiar fiece cuvânt, contribuie la acest nume. Numele acesta ne deschide, sau ne închide inimile, ne face vrednici sau nevrednici, căutaţi, sau respinşi. Oricât de jos ar fi un om, are totuşi numele lui, ochii semenilor săi se îndreaptă şi asupră-i şi-l judecă, cât preţueşte. Astfel orice argat şi orice slujnică

lucrează fără voie la un nume şi dupacum li-i numele îşi capătă simbria; numele acesta le deschide, sau le închide drumul".

Un proverb românesc spune: „tânărul face, vede şi aude ceeace face tatăl şi mama sa". Dr. este, puterea morală a unui tânăr depinde ce creşterea dată de părinţi şi de mediul societăţii în care s'a aflat. Siliţi-vă, deci să fiţi voi înşivă, ceeace aţi voi să faceţi din fiii voştrii.

Puterea morală a unui neam întreg depinde de exemplul şi morala celor sus puşi.

Morala înseamnă pentru cei mici şi mari mântuirea sufletului, pentru neam mântuirea ţării, căci ştiut este că, izbânzile cele mari sunt totdeauna de partea acelora cari, prin credinţă strămoşească au ştiut să atragă din văz-Duh-puterea nevăzutului.

Frământându-mi mintea mereu înainte, la marginea de părău, la umbra pomului, iată cobor la vale trei moţi cu ciubări călare, unul trece dându-mi bineţe, al doilea iară, al treilea mai tânăr, fiind mai înapoiat nu m'a observat şi l-am văzut apropiindu-se cu capul gol şi plângând. Eu curios şi milostiv din fire de a şti dece plânge şi ce-l doare l-am întrebat, tânărule dece suferi? Sărut dreapta Părinte nu sufăr căci sunt mulţumit cu soartea, bogat nu sunt, umblu pe drumuri şi vânzând ciubere îmi câştig pâinea cea de toate zilele. De plâns, plâng, răutatea oamenilor, cari nu vreau sau nu voiesc să vadă puterea cea mare, a lui Dumnezeu.

Acest pui de moţ, om simplu, să fie spre exemplu tuturor. El om simplu, care îl slujeşte pe Dumnezeu, preţueşte mai mult decât un filosof mândru, care măsoară calea stelelor dar pe sine însuşi se părăseşte. Slabi suntem toţi, dar mai slab de cât tine să nu socoteşti pe nimeni. Intăriţi-vă în credinţă şi morală, fără să criticaţi, căci ştiţi că o familie de albine nu poate trăi şi propăşi fără o putere morală dinlăuntru.

Deaceea mulţumiţi lui Dumnezeu şi fiţi exemplu de putere morală tuturor, ca din faptele noastre cele bune, viitorii să culeagă rodurile bune.

Pr. Aurelian Şt. Chepic

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti
la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti
Nu ştii niciodată cine ascultă
A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Şi mulţi savanţi au renunţat definitiv la pretenţia de a putea ştiinţele să construiască singure o concepţie integrală despre lume şi care să fie valabilă pentru toate timpurile. *Emil Du Bois-Reymond* a avut curajul în plin mediu materialist să afirme în vestita lui conferinţă ţinută în 1872 la Leipzig că cunoaşterea naturalistă a lumii nu se întinde la nesfârşit, ea are limite şi graniţe în afara cărora rămân o sumă de realităţi de ordin transcendent cari nu pot fi lămurite prin mijloacele şi metodele proprii ştiinţelor pozitive.

Cu doi ani mai târziu, *Emile Boutroux* îşi formulează celebra lui teză a *«contingenţei legilor naturii»*, pornind dela ştiinţa care se impune ca un fapt real şi încercând să demonstreze că ea nu contrazice noţiunile de individualitate, finalitate, libertate etc. pe cari se întemeiază credinţele morale ale lumii. Boutroux a ajuns la convingerea că aşa zisa certitudine neclătinată a legilor ştiinţifice este iluzorie, că ştiinţa nu implică deloc dogmatismul şi determinismul riguros despre care se pretinde adesea că face parte din ea şi că în realitate nu se poate vorbi de necesitate ci numai de o contigenţă a legilor naturii, cari par a fi mai mult fapte decât principii [1]).

Un alt gânditor, *Gustave Le Bon,* ale cărui afirmaţii aveau ca suport experienţe făcute în laboratorul propriu de fizică, se exprimă despre mărirea şi decăderea ştiinţei, adecă a valorii pe care i-o atribuiau reprezentanţii ei, spunând că în perioada de încredere deplină în ştiinţă, în faţa afirmaţiilor ei, dogmele filosofice şi religioase, baza vechilor concepţii despre univers păleau şi trebuiau să dispară încetul cu încetul. Se credea că, în locul nesiguranţelor trecutului, se pot pune adevărurile absolute ale nouilor ramuri ştiinţifice. Credinţa ştiinţifică a arătat natura indiferentă faţă de om şi cerul gol, dar a nutrit în acelaşi timp nădejdea de a-l repopula şi a pune ca obiect al adoraţiei omului noui idoli, cari să nu-l înşele niciodată.

Această încredere a rămas până în ziua când descoperiri neprevăzute au condamnat gân-

---

1) Cf. Boutroux, op. cit. p. 3; I. Petrovici: „*Emile Boutroux*" art. în „Gândirea", An. XVIII (1939) No. 4, p. 171; Petru P. Ionescu: „*Ontologia umană şi cunoaşterea*" Bucureşti, 1939, p. 112.

In natură nu domină determinismul inflexibil al unor legi care s'au dovedit precare, sau de o aplicaţie condiţionată şi restrânsă. Nicăeri efectele nu derivă necesar din cauze şi astfel fenomenele nu îşi au raţiunea suficientă în antecedentele lor. Plecând dela aceeaşi convingere, filosoful *Malebranche* afirmase cândva că fenomenele nu sunt în realitate decât ocazia altora, singura cauză producătoare fiind peste tot locul una singură: Dumnezeu (I. Petrovici, idem p. 172.)

direa ştiinţifică, iar edificiul care părea atât de solid şi numai un număr restrâns de spirite superioare îi distingeau neînsemnatele crăpături, a fost brusc şi violent sguduit. Contradicţii şi îm posibilităţi au început a ieşi la iveală. Desiluzia a fost rapidă şi repede s'a ajuns la întrebarea dacă principiile dela baza celor mai sigure cunoştinţe fizice nu erau simple ipoteze fragile, acoperind cu vălul lor profunda noastră ignoranţă.

„Marile principii dle cari ştiinţa de eri era atât de mândră, azi nu mai au nici un prestigiu în faţa ochilor adevăraţilor savanţi, iar ştiinţa a intrat într'o fază de anarhie, căreia părea pentru totdeauna sustrasă“ [2]).

Despre aceleaşi principii fundamentale ale ştiinţei moderne, *Geyser* spunea în 1906 următoarele: „Konstanz der Materie, Konstanz der Kraft, Konstanz der Energie, Konstanz der Elemente und ihrer spezifischen Eigenschaften, alle diese stolzen Säulen unserer Naturwissenschaft sind (dann) nur noch tönerne Schaustücke“ [3]).

Şi tot aşa: „Kein physikalischer Satz ist gegenwärtig vor Anzweiflungen sicher, alle und jede physikalische Wahrheit gilt als diskutabel. Es sieht manchmal fast so aus, als wäre in der theoretischen Physik die Zeit des Chaos wieder im Anzuge“, spunea într'o conferinţă în 1910, marele fizician *Max Planck* [4]).

Se cunosc apoi criticele aduse concepţiilor ştiinţifice în general de *Poincaré* pentru care adevărul ştiinţific este o convenţie, iar proprietăţile realului simple definiţiuni [5]). Însăşi titulatura operilor lui: «*La valeur de la Science*», «*La Science et l Hypothèse*» indică sensul în care a rezolvat problema raportului dintre ştiinţă şi cunoaşterea umană. Prin teoria „comodităţii“ în formularea adevărurilor ştiinţfice se apropiase de *E. Mach*, care admitea şi el un fel de principiu al economiei gândirii. Aceeaşi concepţie, cu nuanţă pesimistă o găsim şi la *P. Duhem*, care neagă ştiinţei putinţa de a pătrunde în real, în timp ce *Milhaud* reduce întreaga construcţie a ştiinţei la o simplă lucrare a spiritului [6]).

(Urmează)

2) Dr. Gustave Le Bon, op. cit. pp. 3-4.

3) In „*Naturerkenntnis und Kausalgesetz*“, Münster, 1906, ap, Prof. Dr. Caspar Isenkrahe: „*Über die Grundlegung eines bündigen kosmologischen Gottesbeweises*“, Kempten und München, 1915, p. 92.

4) Ap. Isenkrahe, idem, p. 93.

5) Petru P. Ionescu, op. cit. p. 112.

6) Ibidem.

Numele citate sunt ale unora din cei mai iluştri reprezentanţi ai ştiinţelor din vremurile mai noui şi ca ei mai sunt o mulţime de alţi savanţi cari nu mai cred mici în infailibilitatea ştiinţei, nici în atotputernicia ei. E de ajuns, pentru a ne convinge de aceasta să răsfoim catalogul unei edituri ştiinţifice, care cuprinde cele mai de actualitate lucrări.

Desprindem câteva titluri de cărţi din Catalogul Hermann & C-ie, Paris:

L. de Broglie: „*La crise récente de l'optique ondulatoire*“ 1929.

Lucien Godeaux: „*Questions non résolues de géométrie algébrique*“ 1933.

Ph. Frank: „*La fin de la physique mécaniste*“. Trad. de J. Liénard, 1936.

Guido Castelnuovo: „*Probabilités dans les différentes branches de la science*“. 1937.

A. W. Haslett: „*Les problèmes non résolus de la science*“. etc.

Din galeria ctitorilor de locaşuri sfinte în eparhia Caransebeşului, decada 1930-1940.

In curând se împlinesc 80 ani dela restaurarea bisericii transilvănene, prin providenţialul mitropolit Andrei Şaguna, creator de epocă în viaţa bisericii noastre. Pleiada vlăstarilor din epoca şaguniană s'a încheiat cu protopopul Andrei Ghidiu, ultimul biserican şi discipol al marelui Mitropolit. Genunchiul de oameni, cari trăiesc azi, sunt rânduiţi de Dumnezeu să formeze puntea de trecere, de legătură între epoca tradiţiilor şaguniene şi epoca nouă de sbuciume, de frământări sufleteşti, prin cari trece bietul om supus vremurilor.

Mintea genială a mitropolitului Şaguna a prevăzut că în organizaţia bisericii luptătoare, elementul mirean, credincioşii bisericii ascultătoare, formează puterea dinamică în organizaţia bisericească. Cea mai eclatantă dovadă despre aceasta o dă ultima decadă din viaţa eparhiei noastre. Ultimii zece ani de renaştere naţională eternizează monumente ce vor dăinui peste veacuri! Printre multiplele probleme de Stat, fiii credincioşi ai bisericii noastre s'au străduit să înalţe în aceşti zece ani, cele mai monumentale biserici ale eparhiei. Glasul bisericii provăduitoare a fost ascultat şi astfel unii dintre credincioşii mireni, cari fie din obolul lor personal, fie prin poziţia oficială ce au ocupat-o în viaţa publică, s'au străduit să împânzească eparhia cu biserici monumentale zidite în stilul bisericilor voevodale, cari vor rămâne oglinda sufletului generaţiilor de azi!

Incerc să înmănunchez pe câţiva dintre ctitorii eparhiei noastre, din a căror râvnă au ieşit ca din pământ şi s'au înălţat măreţe catedrale ce strălucesc ca nişte podoabe scumpe.

1. D-l consilier eparhial Aurel Moaca, ctitorul bisericii din Visag, terminată în 1935.

2. D-l advocat Dr. Titus Popoviciu, a cărui familie este ctitorul personal al bisericii din Zolt, terminată în 1936.

3. D-l advocat Dr. Dimitrie Nistor, ctitorul bisericii din Şipet, terminată în 1936.

4. D-l Victor Feneş, mare comerciant, ctitorul bisericii din Curtea, terminată în 1937.

5. D-l director dela U. D. R. Vasile Poboran, ctitorul bisericii din Anina, terminată în 1939.

6. D-l notar Nicolae Dragila, ctitorul bisericii din Marginea, terminată în 1938.

7. D-l director Eugen Pucerea, ctitorul bisericii din Ferdinand, terminată în 1939.

8. D-l. consilier-referent eparhial Dimitrie Sgaverdia, mâna dreaptă a P. S. Sale Episcopului Vasile la crearea celui dintâiu aşezământ mânăstiresc al vremurilor noui, aici în Banat: Mânăstirea „Sf. Ilie dela Izvor", Bocşa.

9. D-l Inginer Dr. N. Micloşi, directorul Uzinei electrice din Timişoara, ctitorul Bisericii şi crucii de pe „Muntele-Mic", terminate în 1940 şi cari strălucesc dela 1800 m. înălţime peste munţi şi văi.

10. D-l director Alexandru Pop şi d-l director Iosif Onciu ambii dela U. D. R., ctitorii bisericii din Reşiţa, în lucrare.

11. D-l Vasile Dragomir, ctitorul personal al capelei dela „Piatra Scrisă" Armeniş.

Operile măreţe ale ctitorilor de mai sus, îi va aşeza în galeria de onoare a ctitorilor eparhiei Caransebeşului, iar decada 1930-1940 va forma în viaţa bisericii noastre o epocă de aur.

In semn de recunoştinţă, slujitorii sfintelor altare se roagă pentru: „mila, viaţa, pacea, sănătatea şi mântuirea ctitorilor lor!"

T. R.

Pe zonă de strajă la hotare!

Ostaşi, cum staţi de strajă la hotare
Incremeniţi cu ochii ţintă la duşman,
Plămăditori de mit şi ţară nouă
Vă văd! să fiţi slăviţi isbăvitorilor de neam.

*

In voi îşi pune nădejdea astăzi Ţara
La voi se'ndreaptă 'ntregul ei popor.
Fiţi treji străjuitori de vechi hotare
Al vostru este 'ntregul viitor.

*

De sus din cerul închinării noastre
Spre Dacia străbună veghează Domnul sfânt,
Cu Decebal alături, măritul nostru Rege,
Avem cu toţi de veacuri acelaşi Legământ.

Pr. D. V. Anuţoiu.

ŞTIRI

Pelerinaj la Mănăstirea Săracă. Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile a luat parte la pelerinajul dela Mănăstirea Săracă ce se face an de an la sărbătoarea Schimbării la Faţă. P. S. Părinte Episcop, în asistenţa protopopilor cons. referenţi R. G. Ancuşa şi Ioan Geţia, precum şi a protodiaconului Teodor Roşca a săvârşit dimineaţa liturghia pentru pelerini.

In numărul viitor al foii vom publica a dare de seamă amănunţită.

Dl primministru Ion Gigurtu a vorbit la radio. Joi seara a vorbit la postul de radio din Bucureşti dl primministru Ion Gigurtu despre problemele externe ale României. In rezumat dsa a spus că trimişilor români la Salzburg li s'a manifestat dorinţa conducătorilor Reichului de a tranşa România pe calea amicală litigiile ce ar exista între ea şi vecinii săi: Bulgari şi Unguri. Fidelă acestei dorinţe, România a început tratative cu Bulgarii şi e gata să negocieze şi că Ungurii. Nu trebuie deci să se creadă că României i s'ar fi ordonat negocieri cu vecinii, ţara noastră doreşte însă pacea, dar o pace cu dreptate şi pentru noi!

Cum se apreciază un preot militar. Colaboratorul nostru preot D. Anuţoiu este binecunoscut cetitorilor foii noastre. In timpul din urmă a publicat unele impresii interesante sub titlul „Din carnetul unui preot concentrat", din care vom continua cu numărul viitor. Iată cum apreciază organele militare pe acest preot vrednic. „Sf. sa a pus toată râvna ca prelegerile ce le-a ţinut ofiţerilor şi trupei să-şi atingă pe deplin scopul, combătând curentele ce ar fi căutat să se introducă în mijlocul ostaşilor şi ridicându-le moralul în toate ocaziunile. Cuvântările ce le-a ţinut cu ocazia diferitelor slujbe religioase şi sărbători naţionale au fost mişcătoare, încât unele din aceste cuvântări au fost cerute de regimente şi brigadă pentru a fi publicate în diferite reviste militare. In concluzie deci prezenţa Pr. Cpt. Anuţoiu Dumitru a fost de un real folos".

Pentru refugiaţi au mai intrat sume dela următoarele parohii şi anume: Ocna de fier Lei 3000, Rudăria Lei 1762 (s'au distins epitropii bisericii Dumitru Didraga, şi Teodat Dobren, precum şi elevii Ion Şuţa şi Ambrosie Liubimirescu dela şcoala normală resp. liceul din Caransebeş); Bănia Lei 1230, Topleţi Lei 1000, Vasiova Lei 500, Cireşul — a doua colectă — Lei 320, Sadova-nouă Lei 200, Susani Lei 150, Prisaca Lei 132 şi Plugova Lei 130.

Prin înfiinţarea „Partidului Naţiunii" toate energiile naţiunii române s'au închegat într'un mănunchiu unic. Partidul Naţiunii însemnează ţara, însemnează naţiunea în stare dinamică. De aceea Guvernul ţării, pe bun drept, a interzis înjghebarea oricărui nucleu politic. Oricine vrea să trăiască, să prospereze şi să fie fericit în această ţară, intră în rândurile Partidului Naţiunii. In afară de acest partid nu poate fi nici un bun român, cu tragere de inimă pentru ţară.

Reglementarea situaţiei evreilor în România. Consiliul de Miniştri a elaborat un statut al evreilor din România. Intre principiile acestui statut cele mai de căpetenie impun izolarea elementului etnic de cel străin, iudaic. Această izolare se face în domeniul spiritual, politic şi economic.

Italia a intrat în Egipt. Deşi ducele Mussolini, la intrarea Italei în războiu contra Anglei şi Franţei a asigurat pe: Greci, Jugoslavi, Turci şi Egipteni că îi va lăsa în pace, a invadat zilele acestea Egiptul.

Retribuţiunile preoţeşti pe luna Iulie au fost ridicate dela Stat şi se lichidează de Casieria eparhială în orele de oficiu.

Notă oficială.

Nr. 5892 E 1939.

Se atrage atenţiunea On. Oficii parohiale asupra dispoziţiunilor art. 16 din legea timbrului amăsurat cărora, persoanele juridice de interes public şi privat sunt supuse impozitului echivalent.

Oficiile parohiale sunt obligate cu 3 luni înainte de 1 Aprilie al fiecărui an, deci până la 31 Decemvrie, să înainteze administraţiilor financiare, fie direct fie prin Percepţiile locale, declaraţii de impunere după modelul arătat în ordinul circular Nr. 2378 E 1937.

Aceste declaraţii se vor înainta atât pentru parohiile proprii şi filii cât şi pentru parohiile vacante ce sunt administrate de dânşii.

Ne înaintarea la timp a acestor declaraţii, aduce cu sine amendarea celor îndatoraţi la acest impozit echivalent cu jumătate din suma impusă. Sunt scutite de impozitul echivalent:

a) Bunurile mobiliare şi imobiliare aparţinând Statului, ţinutului, judeţului şi comunelor, precum şi cele aparţinând stabilimentelor publice.

b) Imobilele şi bunurile mobiliare aparţinând stabilimentelor de utilitate publică, subvenţionate de Stat, cum şi imobilele parohiale, ale cultelor religioase subvenţionate de stat;

c) Sesiunile parohiale sunt scutite de plata impozitului echivalent, amăsurat adresei Ven. Consiliului Central Bisericesc Nr. 8046, comunicată în copie cu actul nostru Nr. 5068 E ex 1939.

In consecinţă sunt scutite:

Bisericile cu toate recvizitele (odoarele) lor, casele parohiale, capelele, casele de rugăciuni, cimitirele, averile bisericeşti: ca terenuri arabile, vii, fânaţe, păduri etc. al căror venit se foloseşte la întreţinerea bisericii sau pentru scopuri culturale, respective de utilitatea publică.

In declaraţia ce va face se va arăta, că bunurile cuprinse în declaraţie, căzând sub prevederile § 4, al. a şi b. din art. 16, modificat prin legea din 1 Aprilie 1939, publicată în monitorul oficial Nr. 78, sunt scutite de impozitul echivalent.

Toate celelalte dispoziţiuni, cuprinse în ordinul circular Nr. 2378 E 1927, rămân în vigoare şi în prezent. — Despre înaintarea declaraţiilor se va face raport Consiliului eparhial cel mult până la 1 Ianuarie 1941.

Intrucât unele comune bisericeşti vor fi impuse în mod ilegal, în termen de 20 zile dela primirea procesului verbal de impunere, Oficiile parohiale vor înainta apel la Administraţiile financiare respective, raportând aceasta şi Consiliului eparhial.

Orice daune cauzate prin intrelăsare, respective neglijenţa Oficiilor parohiale, cade în sarcina conducătorilor oficiilor parohiale.

Caransebeş, în 3 August 1940.

Episcopul:
† VASILE

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

Comunicat.

Consiliul eparhial din Cluj a editat de curând un manual de tipic după toate regulile prescrise cu îndrumări amănunţite pentru preoţi şi pentru cantori.

Exemplarul costă 90 Lei şi se poate comanda dela Librăria noastră diecezană.

Caransebeş, în 8 August 1940.

Consiliul eparhial.

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

La „Librăria Diecezană“ din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eperhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

CENZURAT.

...ransebeş, 18 August 1940

Nr. 33

Foaia Diecezană

Organul oficial al ...iei ortodoxe române a Caransebeşului

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Preţul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manuscri... iar banii „Tipogr...

...PARE DUMINECA

...apolează şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană“, ...onamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii Librăria Diecezană“ în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Prăpădul din Şinar.

Nu e de loc glumă ce au încercat să facă oamenii mândri, puternici şi netemători de Dumnezeu acum vreo câteva mii de ani în pământul Şinarului.

„Şi ziseră unul către altul: Haideţi să facem cărămizi şi să le ardem în foc; şi cărămizile le serviră de peatră şi bitumul le servi de bruftuială. Şi ziseră: Haideţi să **ne zidim o cetate şi un turn** *cu vârful până la cer* şi *să ne facem nume ca să nu ne răspândim peste tot pământul*“.

De când cu zidirea Turnului dela Babel multe lucruri şi mulţi oameni s'au făcut cevaşi mai putin decât pulberea uşoară, părerea mai deşartă decât toate deşertăciunile lumii *că afacerea aceasta cu credinţa în Atotputernicia şi mila lui Dumnezeu este un product nenorocit al fantesiei omeneşti* a rămas în picioare până în ziua de azi.

Nu puteau fi acei oameni, cari ardeau de dorinţa ferbinte să cotrobăiască cu mânile prin ceriuri nici piperniciţi, nici molâi, nici aşa de proşti ci dincontră au trebuit să fie foarte puternici la trup şi foarte smeriţi la suflet.

Unor prăpădiţi nu putea să le vină în minte planul de a urca până la cer, fiindcă au trebuit să-şi deie seama ce depărtare există dela pământ până acolo în sferele albastre. Şi pe urmă ce muncă uriaşe au trebuit să săvârşească, Doamne Dumnezeule! Câte milioane de cărămizi vor fi ars, ce cantităţi enorme de bitum vor fi adunat şi câtă bătaie de cap vor fi avut până au împărţit muncile între ei!

E absolut sigur, că oamenii aceştia la toate s'au gândit uitând un singur lucru, că o clipire a lui Dumnezeu toate le dărâmă şi pe urma ei au să se împrăştie ca nişte fulgi de pene.

Scriptura ne raportează scurt cum nici nu se putea altfel ce s'a ales de isprava dela Babel. *„Şi Dumnezeu îi împrăştie pe ei deacolo peste faţa a tot pământul şi ei încetară de a zidi cetatea“.*

Ţi se încălzeşte sufletul de o nebiruită nădejde când citeşte pasagiul această din V. T. şi te umpli de o adâncă veneraţie şi umilinţă. Dumnezeu putea să trimită foc năpraznic sau cutremur de pământ înspăimântat ca se împrăştie admirabilul colegiu de arhitecţi dela Babel dar nu! a lăsat să fie timpul admirabil şi n'a poruncit apelor să iese din alvii, nici focului să nebunească, nici pământului să se scuture ci a folosit cel mai neînsemnat mijloc de răcorire a mândriei omeneşti a amestecat limbile adecă a învârtit un mititel şurub în capetele lor şi pe pământul Şinarului, sortit să fie cea mai groaznică fâşie de pe glob s'a făcut linişte mare fiindcă ziditorii cu planuri mari au fugit care încotro pironindu-şi nasurile în pământ.

Ehei „atunci“ şi numai „atunci“ s'o fi întâmplat, aşa spun oamenii cari au aruncat credinţa din sufletele lor cum arunci o monedă veche din buzunar la margine de drum, dară acum e altceva!

Mărturisesc că nu se poate confecţiona acea traistă în care să aduni toţi galbenii pe cari i-ai primi ca preţ de rămăşag în atâtea cazuri în câte se repetă prăpădul din pământul Şinarului.

Câţi copii „culţi“ nu au trântit în apa adâncă pe părinţii lor tocmai ca sălbaticii cu gândul că faptele lor nu se pot protesta decât la oficiul de sare.

Câţi golani cari în realitate nu se potriveau nici de păzitori de boboci săltate în vârful turnului dela Babel — prin cine ştie ce imprejurări — în primul rând şi-au smuls din suflet credinţa în Dumnezeu spunând hai să zidesc o cetate şi un turn cu vârful la cer. Sfârşitul în miile de cazuri de impotrivire lui Dumnezeu

a fost unul şi acelaş cu sfârşitul din pământul Şinarului — prăpăd şi pustiire.

Toată ştiinţa şi toată puterea omenească care şi-a propus de ţintă ultimă prăbuşirea cerului o isprăvesc ca megolomanii dela Babel.

Nu pot spune dece în zilele de azi nu se iveşte înaintea ochilor toată tabăra albă a strămoşilor cari nu aveau alta ştiinţă decât umbletul curat la biserică.

Şi iarăşi nu ştiu dece câte un „Tatăl nostru“ rostit pe şoptite a lor a valorat şi valorează mai mult şi azi decât cea mai genială strategie.

Ce te faci cu toată ştiinţa cu toată puterea şi avuţia omenească dacă nu ai pe Dumnezeu lângă tine? Se pot aranja lucrurile mici şi mari în lumea aceasta fără ştirea şi voia lui Dumnezeu?

Este cu putinţă să nu punem azi pe un taler al cântarului tot ce vedem pe lume şi pe celălalt taler ce nu ne văd ochii dar ne simte sufletul? Când şi unde a fost bunul Dumnezeu în lumea aceasta? In vârful tuturor răutăţilor omeneşti lumea a aşezat răstignirea şi moartea a însuşi Fiului său a Domnului a Mântuitorului nostru Iisus Hristor ceva mai mult nu puteau face oamenii. Şi rezultatul? Dl nostru Iisus Hristos a înviat şi a cucerit lumea.

Trebue că i-au ciocănit la uşe strămoşii acelui ministru român care ne-a poruncit să deschidem uşile bisericilor, fiindcă de acolo ne vine mântuirea. Şi bine a făcut fiindcă neamul nostru nu are nimic comun cu cumetrii din pământul Şinarului noi am fost suntem şi rămânem un popor cu credinţa nesdruncinată în ocârmuirea Tatălui ceresc.

Noi şi copiii noştrii ne mărturisim până străfundurile sufletelor noastre credinţa adevărată când cântăm.

Cu noi este Dumnezeu!

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti

la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti

Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Civilisaţia bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

VI.

Arta bizantină a făcut ca să răsară o mulţime de instituţiuni religioase, locaşurile sfinte erau mai strălucite ca în oricare parte a lumii, iar cultul divin era fastuos şi impunător. Bizanţul a fost centrul de atracţie a tuturor credincioşilor din lume, el era gloria şi mândria vieţii ortodoxe.

„Datorită mai ales Bizanţului, Biserica ortodoxă a păstrat întreaga zestre spirituală a Bisericii vechi: dogmele, canoanele, organizaţia, cultul mistica ei, limba naţională în cult şi o anumită libertate de gândire şi de exprimare teologică, ce lipseşte aiurea. Dacă n'am riscat să vedem în sânul Bisericii ortodoxe „reforme“, războae religioase, numeroase şi grave conflicte dintre autoritatea bisericească şi cea lumească, sfâşierea confesională a Apusului, este datorită mai ales concepţiei şi acţiunii Bizanţului, care a reprezentat ortodoxia şi de care se poate chiar spune că a salvat-o. Bizanţul e plătit scump aceasta. Lăsat fără ajutor în faţa Turcilor, râvnit chiar la Occidentali, cari motivau cucerirea lor cu interesul religios al supunerii „schismaticilor“ ameninţat de primele trei cruciade şi cucerit de a patra, imperiul bizantin a trăit până la 1453 sub îndoita ameninţare din Răsărit şi din Apus. Silit de împăraţii Paleologi să se unească cu Roma la Lyon 1274 şi Florenţa 1439, Bizanţul ortodox s'a opus şi a preferit în cele din urmă jugul turcesc celui latin, socotind astfel că-şi putea păstra cel puţin credinţa.

Misiunea lui religioasă nu se încheia însă la 1453. Constantinopolul a continuat a fi centrul ortodoxiei, a juca rol conducător, a se opune prozelitismului latin, având de îndurat şi greutatea jugului turcesc şi efectele propagandei Romei.

Situaţia patriarhiei ecumenice este astăzi poate mai grea decât oricând, dar ea stărue resemnată în credinţa sa ortodoxă, cu ale cărei destine Bizanţul creştin s'a identificat de şasesprezece secole. Orice s'ar întâmpla cu el, popoarele ortodoxe, fiicele şi moştenitoarele lui spirituale, vor fi mândre să ştie că au primit dela el spre păstrare acel tezaur fără preţ, care este credinţa sfinţilor Părinţi. Bizanţul a meritat pe deplin sa fie capul şi centrul ortodoxiei. Cei obişnuiţi, dintre noi sau dintre alţii, să ridice împotriva lui piatra, pentru a fi avut şi multe păcate, să cugete creştineşte cel puţin la aceea, că Bizanţul ortodox le-a ispăşit cu prisosinţă, în penitenţa lui seculară de lacrimi şi de sânge“. (Neamul Românesc „Bizanţul centru al ortodoxiei“, din 15 Aprilie 1940).

Imperiul bizantin timp de nouă sute de ani a rezistat tuturor atacurilor popoarelor barbare şi, prin cugetătorii şi artiştii lui, a jucat un mare rol civilizator, nu numai pentru popoarele din Orientul Europei, ci şi pentru popoarele din Occident. El s'a păstrat mai întâi sub forma romană, apoi sub forma elenizată şi creştină, civilizaţia antică, a transmis-o popoarelor occidentale şi a convertit la ortodoxie popoarele slave.

Astfel ni-se înfăţişează în linii generale civilizaţia bizantină şi forţa creatoare a Ortodoxiei. Fără Bizanţ, nu înţelegem Ortodoxia şi creaţiunile ei mari. Studiul Bizanţului ne pune în contact cu forţele spirituale ale Ortodoxiei.

(Sfârşit)

Peripeţiile unor finanţe*).

VII.

In anul 1923 începe să se ivească în viaţa financiară o stare anormală în chipul aşanumitei inflaţiuni, adecă a emiterei de bancnote cu nemiluita.

Se înţelege, că inflaţia aceasta a avut un efect general.

Crescuseră dobânzile după împrumuturi într'o măsură îngrijorătoare, întocmai cum crescuseră şi interesele după depuneri în mod nefiresc.

Băncile se întreceau, care se ofere deponenţilor mai mari interese după depunerile lor. In schimb calculau debitorilor dobânzi mari, ca să poată plăti interesele exagerate după depuneri.

Aşa ajunseră deponenţii, ca în câţiva ani să-şi dubleze capitalul pe urma dobânzilor capitalizate an de an.

Natural, că inflaţia aceasta avu repercursiune si asupra traiului oamenilor, căci cine câştigă mulţi bani, acela e dispus, să-i şi cheltuie mai uşor.

După multele griji, avute în cursul războiului dela 1918 încoaci se dedaseră oamenii să-şi trăiască în plin viaţa.

Unde priveai vedeai localuri somptuoase, ticsite de mosafiri, din a căror dărnicie curgeau beuturi scumpe, în vreme ce lăutarii desfătau pe cei prezenţi şi cheltuitori fără cumpăt.

Femeile încă îşi eşiseră din fire, făcând lux în mare. Se îndeletniceau să joace cărţi, fumându-şi cu voluptate ţigaretele distrugătoare de nervi, iar bărbaţii lor însoţitori în loc după munca zilei să se odihnească, răzimaţi pe coate cucăiau prin localurile de petreceri, deschise până în zori de zi.

Aveai impresia, că treburile merg de minune şi oamenii se obişnuiseră să creadă, că în viitor tot aşa o să fie.

Mi-aduc aminte, că în timpul acela am avut o convorbire cu un bărbat de finanţe, cu care ocazie mi-am arătat nedumerirea cu privire la aceea, că între propria avere a institutelor de bani şi între sumele depunerilor primite dela instituţiuni şi particulari nu este raportul sănătos, care ar trebui să fie, întrebând ce se va întâmpla, când într'o zi deponenţii, alarmaţi de te miri ce ştiri, vor da năvală asupra băncilor, reclamându-şi depunerile. La ceea ce respectivul om de finanţe mi-a răspuns cu calmul unui englez, că n'ar şti ce se poate întâmpla, dacă deponenţii s'ar alarma şi în deosebi ca băncile româneşti să ajungă într'o situaţie de a nu fi în stare a lichida depunerile abzise.

In consecinţa acestor fel de păreri băncile nici nu s'au prea îngrijit să aibă rezerve puternice, pentru a face faţă unei eventuale crize, ci s'au mulţumit cu rezervele statutare, care, dupăcum ştim, erau minimale. De aceea au şi suferit institutele financiare aşa de mult, când le-a copleşit criza cu puterea ei formidabilă.

Acum să vedem în special, cum s'a comportat conducerea eparhiei noastre faţă de inflaţie.

Inflaţia n'a fost în stare să influenţeze organele eparhiale, ca să-şi schimbe atitudinea de mai nainte şi mai ales n'a fost în stare să abată dela ţinta sa pe chiriarhul Iosif, care era din cale afară de conservator.

Imi aduc aminte că, de câte-ori ajungea vorba de finanţe, tot de atâtea-ori îmi zicea episcopul: „caută şi lucrează într'acolo să întărim eparhia în cele materiale."

Ca şi când a avut o presimţire, că în cele financiare n'o să urmeze timpuri bune.

Stăruinţelor depuse de arhiereul Iosif este a se mulţumi, că în cursul celor circa cinci ani de inflaţie s'au sporit fondurile şi fundaţiunile eparhiei cu peste zece milioane lei.

Episcopul Iosif n'a fost financiar în înţelesul strict al cuvântului, dar s'a lăsat călăuzit în viaţă de câteva principii financiare sănătoase, care l-au ajutat să învingă greutăţile, ce le pusese vremea în calea eparhiei noastre.

In prima linie era condus de principiul cruţării, în al cărui spirit şi-a crescut împreună-muncitorii săi, ceea ce i-a înlesnit să înfrunte

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24 şi 32 ex 1940.

vijeliile financiare ce se abătuseră asupra eparhiei. Altcum eparhia de mult ar fi ajuns în faliment.

Cutez să afirm aceasta, condus de nepărtinirea ce doresc să caracterizeze şirele prezente, pe care le scriu despre trecutul financiar al diecezei Caransebeşului.

In timpul cât a durat inflaţia adecă până prin anul 1928 eparhia ca atare n'a executat lucrări, înfăptuiri prea însemnate, cum pretindea ritmul accelerat al vremii, stimulat de puterea inflaţiei.

Organele centrale ale eparhiei, conform dispoziţiunilor episcopului, s'au mărginit să adune mari rezerve, ca să poată ţine piept cu o eventuală criză care apoi s'a şi deslănţuit.

Cu toate acestea nu putem zice că în timpul inflaţiei nu s'a făcut nimic în folosul progresului eparhiei, căci după cum vom vedea în capitolul următor şi în cursul acelui timp, s'a realizat ce a fost absolut necesar, nu însă în măsura cum pretindea inflaţia, care pe mulţi i-a îndemnat să se avânte la înălţimea unor întreprinderi, unde surprinşi de criză s'au încurcat, încât nu s'au mai putut reculege respectiv n'au mai fost în stare a se salva materialiceşte. **Aurel Moacă**

Din carnetul unui preot concentrat.

Rămăsese să arăt lucrul preotului militar printre bolnavi. In centrele mai importante din punct de vedere militar, sunt acele minunate spitale militare în care sunt internaţi pentru tămăduire ostaşii de pe toată zona cuprinsă de o divizie de armată sau o mare unitate.

Afară însă de aceste spitale centrale dintre cari avem numai două în C. 7. A. la Arad şi la Sibiu, sunt în anumite localităţi spitale civile cari au secţii şi pentru soldaţii ce sunt trimişi aci pe baza unor anumite formalităţi foarte deficile alteori şi atât de tardive încât s'au întâmplat cazuri când bietul ostaş a murit în amărâta de infirmerie a bateriei sale din motivul că formalităţile de întrare în spitalul civil nu erau îndeplinite în întregime.

La marile spitale militare pe cari rar ai ocaziunea să le vizitezi, medicii şi întregul personal până la ultimul măturător de coridoare sunt militari activi sau proveniţi din rezervă, afară de surorile de caritate cari spre lauda lor — unele sunt călugăriţe ortodoxe — sunt foarte devotate sfintei misiuni a alinării suferinţelor celor bolnavi. Ele sunt acelea cari aleargă din vreme după confesorul armatei să vină să împărtăşească la timp pe soldatul care se apropie de sfârşit, ele administrează medicamentele doctorului sutelor de soldaţi, cu pacienţă cu devotament, alteori fanatic. Tot aceste samarinence sunt acelea cari se îngrijesc — şi nimeni afară de ele nu se îngrijeşte — să fie o lumânare creştinească la îndemână şi asistând cu lacrimi în ochi la ultimele svârcoliri de viaţă ale ostaşului îl lasă să adoarmă în somnul cel vecinic pe mâna lor.

Nu-mi pot reţine plânsul când îmi amintesc de asemenea scene foarte înduioşetoare.

In spitalul din Arad în concentrarea din toamna trecută fui chemat în grabă la telefon tocmai din Sâmpetru german unde mă găseam la Rg. 37 Artilerie, de o asemenea măicuţă să dau unui muribund Sf. Taine. Am plecat îndată cu o maşină hodrogită şi am ajuns totuşi la timp. Când am întrat în camera unde era ostaşul Iancu Lăpădatu din Salcia Jud Mehedinţi am avut în faţa ochilor cea mai frumoasă scenă din poemul caritătii creştine, al dragostei evanghelice faţă de aproapele şi cea mai frumoasă pagină a devotamentului faţă de misiunea ce le este încredinţată surorilor de caritate.

In jurul patutui cazon pe care zăcea aproape în nesimţire acel ostaş vegheau 4 camarazi ţinând în mâna celui ce-şi lua sborul spre Dumnezeu lumânări creştineşti, iar la căpătâi în genunchi cu o mână sub capul muribundului şi cu celălaltă ţinând o cărticică de rugăciuni din care citia neîntrerupt printre lacrimile ce-i curgeau din belşug pe obraji, o maică.

După ce am dat creştineasca hrană, merindea pentru drumul veciniciei, am rămas locului şi am asistat întâia oară în viaţa mea la moartea unui om. Din când în când cu ochii duşi în orbite Iancu Lăpădatu — D-zeu să-l odihnească —, sbătându-se cu moartea, îşi aduna ultimele rămăşiţe de puteri şi ridicându-se pe cât putea de pe pernă privind fix şi atât de sticlos în ochii maicei rostea pierdut cuvântul!... mamă!... aici eşti!... ai venit?... Mamă... şi numai mamă... Da, dragul mamei am venit... iată'mă sunt aici la capul tău, uită-te la mine — eu sunt mama ta bună şi dragă pe care tu o laşi nenorocită!...

Şi sărmanul Iancu înconjurând cu amândouă mâinile galbene grumazul măicuţei Serafia Bălăneanu mân'credinţa că e mama sa; s'a cutremurat cu ultimul spasm şi cu'n scâncet de durere dar cu o notă de zâmbet pe buze şi'a plecat istovit capul şi şi-a dat duhul. După ce toate pregătirile de înmormântare au fost satisfăcute tot de maica Serafia, l'au înmormântat

după două zile urmat la locaşul de veci de o companie de onoare şi de un bătrân oltean din Salcia care alergase în grabă când a primit vestea tristă. Era tatăl său, — când am plecat cu convoiul din curtea cazarmei şi oprind în dreptul bisericii militare din cetate să-i citesc o rugăciune de poposire, am văzut sus la fereastra spitalului pe această devotată maică ,care stergându-şi cu batista lacrimele, urmărea de acolo pe vrednicul ostaş. Peste câteva clipe poate va îngenunchia din nou la căpătâiul altuia, va fi iarăşi mama bună şi mângăitoare, va întinde un pahar de apă sau va citi o rugăciune la capul altui ostaş, va petrece alte nopţi de veghe, sau va închide pleoapele cutării sau cutărui învins, stins departe de părinţi de soţie, de copii şi de meleagurile copilăriei şi tinereţii sale.

Pământ sfânt al Patriei mele, eşti îngrăşat cu atât de mulţi Iancu pe cari îi văd prin veacuri adormiţi în sânul tău prin văgăuni de munţi, printre frunziş de codri, pe întins de câmpii, prin coclauri ori prin viroage unde glonţul vrăşmaş i-a ajuns la datoria lor. Deaceia te iubim noi atât de mult, deaceia ne eşti atât de scump şi drag căci fiecare brazdă a ta e plămădită cu sânge şi cu oase româneşti. Tu ai fost pământule al Daciei lui Decebal al nostru, eşti al nostru, şi sărutându-te şi ascultându-ţi vuetul adâncului tău, îţi jurăm că te vom apăra, te vom păstra pentru noi şi numai pentru noi. — Oricine ar încerca să te pângărească îi vom da cuminecătura fierului.

In spitalele civile unde se găsesc soldaţi preotul militar vizitează, — ca o datorinţă pastorală şi creştinească, şi pe bolnavii civili, între cari va găsi multe suflete sbuciumate pe cari le mângâe, dându-le ajutorul său duhovnicesc. Insoţit de medicul director al spitalului din Lipova am cercetat la paturile lor pe fiecare bolnav în nenumărate rânduri. Pe lângă mulţumirea sufletească ce o simţi, contribui în multă măsură la înălţarea prestigiului preoţesc şi hainei ce o porţi.

Găseşti în tezaurul sufletului o vorbă bună, o întrebare o alinare, un îndemn pentru fiecare în parte.

Dar, după cum am amintit aceste spitale mari se pot vizita mai rar. Preotul militar se găseşte mai totdeauna la micile infirmerii sau dispenzare ale unităţilor sale, sau ale subunităţilor unde contează ca confesor. Astfel de infirmerii se găsesc chiar la cele mai mici detaşamente. O baterie, o companie, un divizion îşi au fiecare infirmeria sa. Deaceia înainte de a pleca din localitatea unde am avut misiune în ziua aceia, am dat şi pe la infirmerii. Doctorul sau sanitarul respectiv te însoţeşte şi-ţi dă toate lămuririle necesare atât cât se pot da şi mărturisesc că totdeauna au fost privite cu dragoste vizitele acestea făcute soldaţilor. Cu timpul au început a fi aşteptate chiar de bolnavi când auziau dela camarazii lor că mă aflu în aceia localitate. E adevărat că leacuri trupeşti nu poţi da nimănui, dar reuşeşti să dai leacul acela sufletesc, leacul de întărire a credinţei în vindecarea omului. Medicul e totdeauna omul meseriei lui, rigid şi farmaceutic. „Am atâtea cazuri de loviri, atâtea de boale sociale, un caz sau atâtea de malarie sau tuberculoză de pildă.... la ora atât şi-atât trec pe... acolo să vedem ce fac bolnavii şi dau instrucţiuni plutonierului sanitar sau infiirmierului cutare să facă aşa sau aşa". Asta e vorba medicului uman, asta e treaba lui şi apoi raportul către cei în drept. Raport tipic şi sincer dealtfel, Sau, „am un caz grav"... „am onoare a vă raporta D-le Comandant să dispuneţi transportarea urgetă a lui N. N. la spitalul central", pentruca apoi cu toată urgenţa N. N. să moară cu pieptul ros de oftică pe drum. Pentrucă după cum amintiam într'un articol precedent majoritatea medicilor militari sunt evrei şi... fără supărare, dar iudaismul acesta n'are conştinţă. Confesorul militar are în faţa sa pe patul de suferinţe, — ca si la predică, — bolnavi de diverse origini etnice şi religiuni. Aduce şi împărtăşeşte din mângăierea sa fiecăruia fără deosebire. Sunt bolnavi cari doresc să se spovedească, alţii se cer împărtăşiţi. Apoi multe neajunsuri, multe dureri ascunse nu se pot spune decât preotului şi iată dece e neapărat necesar ca preotul militar să vie cât mai des printre bolnavi aceştia cari nu se află acasă pe căpătâiul lor, între ai lor ci aci departe între străini cari nu-i pot da nici o asistenţă sufletească.

Tu, părinte eşti al lor, al tuturor. In tine soldatul venit în concentrare de câteva luni şi ţintuit la pat de o boală sau alta, el vede pe preotul dela bisericuţa satului său, vede pe tată pe mamă, pe toţi ai săi şi numai tu poţi să-i dai un sfat care prinde adânc, poţi să-i alinezi suferinţa, poţi să-i întăreşti nădejdea şi mai poţi tace şi o mică intervenţie spre un tratament mai bun, poţi îndrepta un rău şi încă mai poţi scrie o carte poştală la cei de acasă în care întrebuinţezi tot tactul să nu-i turburi prea mult. După ce laşi câteva cărticele de rugăciuni editate de Insp. Clerului militar, atunci pleci căci mâine e sărbătoare naţională şi trebuie să fi la comandament şi trebuie să aranjezi festivitatea. Ce faci acolo şi cum înţelegi să te prezinţi la sărbătorile naţionale când ai toată elita ofiţerilor în frunte cu Generalul, pe lângă trupe.

(Urmează)

Pr, D. V. Anuţoiu

confesor militar, Brigada 19 Artilerie,

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

In genere, astăzi se admite mai de grabă că ştiinţa nu este, prin ceeace ne oferă, decât o unitate de măsură a necunoscutului din această lume, care îşi dilată necontenit orizontul, pe măsură ce ştiinţa izbuteşte să prindă câte ceva din el. In zadar i se pretinde ştiinţei o regulă de acţiune în viaţă sau o deplină explicare a lumii: nu ea este suportul unor asemenea probleme. Ştiinţa ştie precis numai ceeace ştie, ignorând iarăşi precis ceeace nu cunoaşte şi afirmând cu toată siguranţa necunoscutul care se întinde de acolo de unde puterea de prindere a pipăitului încetează [1]). Iar această conştiinţă a limitelor putinţei omeneşti va creşte fără îndoială ca şi conştiinţa ignoranţei omeneşti prin înseşi progresele ştiinţei noastre şi ale puterii noastre, spunea filosoful francez *J. M. Guyau* [2]).

Puterea despotică a ştiinţei, care se pretindea a fi unicul şi universalul procedeu de cunoaştere [3]), azi e simtitor slăbită; cel puţin acei cari au ajuns la culmea unei conştiinţe ştiinţifice au mărturisit-o, afirmând că s'a exagerat cu puterea nelimitată a ştiinţei şi cu credinţa oarbă în ea. Iar savanţii încep a se îndrepta acum încetul cu încetul spre un *agnosticism* care ameninţă de altfel să cutropească toate ramurile gândirii [4]). *Scepticismul* şi o grozavă lipsă de orientare vor indica atât saturaţia de ştiinţă pozitivă, cât şi sfârşitul tendinţei de înlocuire a veşnicului Dumnezeu prin neputincioasa raţiune omenească.

Dar dacă ceeace se ştie precis în domeniul ştiinţelor pozitive e extrem de puţin şi mândria omenească se găseşte a fi puţin justificată şi dacă „ştiinţa omenească e mică, fără preciziune şi fără siguranţă [5])", nu urmează de aci şi aceea că „e tot ce omul poate face [6])".

(Urmează)

1) H. Arlet: „*Le fait religieux. Le besoin religieux*", art. în Apologétique, op. cit. p. 31.
2) J. M. Guyau: „*Spre mai bine*", trad. în Bibl. Minerva, Bucureşti pp. 14-15.
3) Isidor Todoran, op. cit. p. 145.
4) L'Abbé Moreux, op. cit. t. I. p. 6; cf. şi Em. Boutroux. op. cit. p. 3.
5) Alex. Perieteanu, La méthode scientifique, p. 200.
6) Ibidem.

Rar ne căim vorbind puţin; foarte des, vorbind prea mult.

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Banatul şi problemele lui

I.

Banatul şi Natalitatea.

(Continuare)

Sărăcia invocată de unii — şi susţinută de cei interesaţi printr'o ingenioasă propagandă — ca o cauză a micşorării numărului celor nounăscuţi, trebuie să fie considerată ca ridicolă.

Datele oficiale precum şi realitatea satelor noastre ne dovedesc cu prisosinţă că tocmai cei săraci botează cei mai mulţi copii, cari constituiesc pentru ei capitalul cu scadenţa, atunci când braţele lor nu mai pot mânui uneltele cari le procură cele necesare vieţii.

Cu atât mai de neluat în seamă trebuie să fie acest pseudo-argument, cu cât el este invocat în — Banat — partea cea mai binecuvântată de Dumnezeu a Patriei noastre.

Din datele culese de Institutul Central de Statistică [1]) reiese că judeţele bănăţene mai bogate au cele mai puţine naşteri. Judeţul Severin cu pământul mai puţin fertil decât al celorlalte judeţe a avut în anul 1937 un spor de 284 suflete, iar Caraşul regresează în acelaşi an cu 564 suflete şi Timişul cu 46.

La fel, oraşele cele mai sărace din Banat, unde mirosul de tămâie şi icoana Mântuitorului, nu lipseşte din case stau în fruntea celorlalte oraşe, în care bogăţia cu viciile ce se nasc din ea le-a înlocuit cu mirosul surogatelor importate şi a tablourilor diferitelor curente mai mult sau mai puţin picturale.

Orşova, oraşul ce se'ntinde de alungul Dunării, cântată de atâţia poeţi, unde câştigarea celor necesare vieţii îţi inspiră serioase îngrijorări ocupă locul întâiu al naşterilor între oraşele bănăţene, urmat de oraşul de graniţă Caransebeş.

Contra acestei „erori" a sărăciei pretextate ca o cauză a denatalităţii, trebuie să lupte Biserica, cu toată autoritatea ei, făcând să triumfe adevărul.

Bogăţiile ridicate în timpul nostru la rangul de principii, comoditatea şi — nu greşesc — lipsa de bun simţ, întunecă mintea celor slabi în credinţă, neaducând-şi aminte de învăţătura Sf. Evanghelii, care zice undeva: „Nebune, în această noapte sufletul tău se va ridica de la tine; iar cele ce ai adunat ale cui vor fi?

Ţăranul bănăţean, nu-ţi mai cere alt ceva decât pământ.

1) „Mişcarea Populaţiei României în anul 1937". Director: Dr. Sabin Manuilă.

Mentalitatea proprietăţii extensive a luat avânt nebănuit, neglijându-se munca în profunziune.

Ţăranului nostru trebuie să i se demonstreze, că latifundii de împărţit şi terenuri de asanat — cel puţin în regiunile bănăţene — nu mai sunt. In loc de pământ să ceară maşini agricole, ingineri, agronomi şi să cerceteze Sf. biserică grăbindu-se să înţeleagă învăţătura ei, după care s'au condus moşii şi strămoşii noştrii, făcând cinste renumelui de român bănăţean şi locului câşigat cu atâtea suferinţe.

Cauzele de ordin patologic, cari bântuiesc cu furie regiunile noastre, ca: sifilisul, tuberculoza şi alcoolismul, pune pe slujitorii sf. Altare în faţa unor probleme, în cari organizaţia noastră de stat, precum şi cei legaţi de glia românească, au început lupta.

Lupta este grea şi cei chemaţi să muncească în această direcţie sunt puţini.

Din numărul de 467 medici[2]) câţi aveam în Banat în 1937, abea 193 sunt români, iar ceilalţi sunt streini de neamul şi aspiraţiunile noastre naţionale.

Alcoolismul, această racilă socială, de asemenea face ravagii prin părţile noastre. Case cu proprietăţi cu tot, au fost băute de cei dedaţi la astfel de patimă, pe la diferiţi proprietari de cârciumi, cari sub masca surâzătoare, ascund răutatea blestemului naţiei lor.

Din această pleiadă de desmoşteniţi, din cauza necumpătării în băuturile alcoolice se recrutează adepţii curentelor disolvante, negătoare a dreptului de proprietate individuală.

Deci cauza care menţine această stare de păcătoşenie la noi în Banat este şi rămâne slăbirea vieţii morale, la care se mai poate adauga şi pretexul economic.

Biserica prin reprezentanţii ei trebuie să fie aşa cum a fost, realmente militantă.

Idealurile ei întretâind adesea pe cele naţionale, trebuie să dea directive pentru transformarea vieţii sociale.

Rolul bisericii creştine este să aducă mântuirea colectivă, îndrumând pe calea luminoasă a idealului, dinamismul vieţii noastre sociale.

Petru P. Boeriu.

2) Breviarul Statistic al României vol. I 1938 pag. 76

ŞTIRI

† **Dr. Teodor Botiş,** fost profesor şi rector al Academiei teologice din Arad, a trecut la vecinicie Miercuri în 14 August. Răposatul a fost o personalitate în viaţa culturală a Bisericii noastre. A crescut generaţii de vrednici slujitori ai altarului, pe cari i-a îndrumat pe calea muncii pastorale şi românesti. A scris şi două monografii: pe cea a Teologiei şi preparandiei din Arad — premiată de Academia Română şi monografia familiei Mocioni, acum de curând.

Dumnezeu să aşeze pe vrednicul său slujitor în curţile drepţilor săi, făcându-i parte de viaţa cea fericită!

† **Ecaterina Sequens,** soţia fostului profesor Antoniu Sequens a trecut la cele vecinice, Vineri în 16 cor. Defuncta, împreună cu fericitul ei soţ, trec de acum în dipticul binefăcătorilor eparhiei noastre.

Vecinica ei pomenire, vrednică de fericire!

Agapă creştinească a organizat la praznicul Adormirii Maicii Domnului, Oastea Domnului din Caransebeş, în frunte cu harnicul creştin Nicolae Băloni — epitropul bisericii noastre. Au fost ospătaţi peste 200 de cerşitori. Laudă acestor ostaşi!

Cununarea concubinilor. In Bogoltin preotul nostru Gheorghe Păleanu ajutat de învăţătorul Mihail Vlaicu a reuşit să ducă până acum înaintea sf. altar 73 perechi concubini, un record pentru noul preot. Deasemenea s'au cununat: în Jupalnic 74 perechi, iar în Tufări 26 perechi prin râvna preotului Alexandru Nicolici. Laudă lor!

Pentru refugiaţi au mai contribuit sf. biserică din Bogoltin cu 200 Lei Oastea Domnului de acolo cu 500 iar preotul Gheorghe Păleanu cu colecta Lei 500 în total Lei 1200.

Donaţie. Ofiiciul parohial din Rudăria aduce şi pe această cale, mulţumiri călduroase d-lui inspector silvic Domaschin Stroca dela Comunitatea de Avere din Caransebeş pentru chivotul donat bisericii noastre. Chivotul a fost artistic lucrat de Pr. Ilie Jurescu din Pârvova. Pentru fapta frumoasă pe Dumnezeu îl rugăm să dea cuvenita răsplată.

Cărţi noui:

Mihail Urzică: Minuni şi false minuni. Revelaţiuni, semne dumnezeieşti şi satanisme. Sunt înmănunchiate o seamă de cazuri de misticism şi alte manifestări ale credinţii, analizate pe bază documentară şi interpretate. 258 Pagini Lei 75.

Ion Stoia Udrea: Marginale la istoria bănăţană. Sunt contribuţiuni interesante şi documentate la istoria provinciei noastre. Date importante, bine să fie cunoscute de toţi românii şi chiar de străini. Pag. 126 Lei?

Mihail Wieder: Convertirea Sf. Apostol Pavel. „Este primul pas — în calea Domnului nostru Iisus Hristos — al unui convertit cu gândul, cu voinţa şi cu hotărîrea de a continua paşii lui în viaţa aceasta, numai în această cale". Pagini 110 Lei 50.

Vom reveni cu recensii amănunţite.

Publicaţiune de licitaţie

In baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 32 E. din 21 Decemvrie 1939, se publică licitaţie asupra lucrărilor de reparaţie a sf. biserici ort. rom. din Coronini jud. Caraş, *pe ziua de 25 August a. c. orele 3 p. m.* în localul şcoalei primare din loc..

In caz de neprezentare licitaţia se amână cu 8 zile la aceeaşi oră şi în acelaş local.

1. Devizul de spese se poate vedea la oficiul parohial.

2. Spesele devizelor şi darea privesc pe antreprenorii cari vor lua lucrarea.

3. Concurenţii vor înainta odată cu ofertele închise şi vadiul de 6 % din preţul lucrărilor, în numerar sau hârtii de valoare acceptabile.

4. Participanţilor nu li-se acordă nici un fel de spese.

5. La licitaţie se admit numai maestri cu autorizaţia recerută.

6. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a da lucrările acelui măestru în care va avea mai multă încredere.

Coronini, la 9. August. 1940.

Pr. Ilie Terfaloagă preşedinte — **Inv. Dimitrie Petrovici** secretar

Publicaţiune de licitaţie.

Comitetul Şcoalei Normale de Invăţători „Ioan Popasu“ din Caransebeş publică licitaţie pe *16 Septemvrie 1940 dela orele 9 a. m.* la direcţiunea şcolii pentru aprovizionarea cu alimentele şi materialele necesare succesiv până la 1 Octomvrie 1941, în valoare de circa 1.300.000 Lei şi anume: făină integrală şi albă cl I, tărâţe, carne de vită, de porc, de viţel, de oaie, mezeluri, untură topită, săpun, brânză de oaie şi de vacă, lapte, smântână, unt, coloniale, legume, orz şi porumb.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 88-110 din Legea Contabilităţii Publice şi normale publicată în Monitorul Oficial Nr. 127/1931.

Caetele de sarcini, felul şi cantităţile necesare se pot vedea la direcţiunea şcolii zilnic între orele 8-12.

Ofertanţii vor depune garanţie de 5% din preţul licitat.

Dacă prima licitaţie nu va avea rezultat, se va ţine o nouă licitaţie în 26 Septemvrie a. c. dela orele 9 a. m

Caransebeş, la 8 August 1940.

p. Preşedinte, **Gh. Neamţiu.** — p. Secretar, **Lazăr Traian.**

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeş.

Port. Nr. 139/1940.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul Şef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeş în baza art. 102 din legea LX din 1881 şi în baza art. 19 din legea 1908 Prin aceasta public că în baza decisului Judecătoriei mixtă din Caransebeş sub Nr. 1331/1940, efeptuindu-se execuţiunea la 13 Mai 1940, în favorul urmăritorului Martin Szaal reprez. prin Dr. Dimitrie Novacescu advocat din Caransebeş, contra urmăritului pentru suma de Lei 20.000 capital şi acces. mobilele sechestrate şi suprasechestrate cari s'au preţuit în Lei 29.670 şi anume:

Diferite mobile de casă ca: garderobe, scaune fotelii, tablouri, service de ceai, cafea, licheur şi vin, pian şi etc. cuprinse în procesul verbal sub 43 poziţii, se vor vinde prin licitatie publică.

Deci în urma încheierei Judecătoriei mixtă din Caransebeş sub Nr. 1538/1940 G. pentru încasarea creanţei de Lei 20.000 capital cu interese de 4% din 5 Aprilie 1940 şi spesele de Lei 1291 stabilite până în prezent, se fixează licitaţie pe **ziua de 2 Septemvrie 1940 la orele 10 în oraşul Caransebeş la locuinţa urmăritului** şi toţi aceia cari au voie a cumpăra sunt învitaţi cu aceia observare ca mobilele menţionate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitaţiei s'ar mai fi sechestrat şi mai înainte şi după această fixare de licitaţie şi din partea altor creditori şi aceştia au drepturi câştigate de acoperire asupra licitaţiei, în baza art. 120 al legii LX din 1881, deci se va efectua şi în favorul acestora.

Caransebeş, la 7 August 1940.

Şef portărel **Dr. C. Stângu.**

Se aduce la cunoştinţa Cucernicilor preoţi care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez şi Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeş.

La „Librăria Diecezană“ din Caransebeş, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 şi 28.000 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eperhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV

CENZURAT.

Caransebeș, 25 August 1940

Nr. 34

Fizeș
On. comune bisericești ort. rom.
Jud. Caraș

Foaia Diecezană

Organul oficial a [illegible]iei ortodoxe române a Caran[illegible]

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

[illegible]PARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Misticismul.

— După J. J. Gourd —

Știința are de obiect spune J. J. Gourd ca să coordoneze obiectele. Dincolo de știință avem un alt domeniu: *domeniul spiritual.* Ce este misticismul? Aspirația spre care tind toate categoriile gândirii. Etimologia cuvântului ne spune „lucruri ascunse".

Misticismul este mai mult ca și dualismul științific, ca și distincțiile dintre discipline. El răspunde mai ales trebuințelor religioase. Dintre toate funcțiunile spiritului dragostea este cea mai de seamă, ea face unificarea religiei. Ea a păstrat dragostea și ea singură l-a conservat. Cunoștințele derivă din dragoste.

Dragostea este izvorul tuturor funcțiunilor spirituale, ea este îndreptată spre bine, — dragostea având ca obiect binele, suprimă toate rezistențele cari i-se opun.

Rațiunile inimii despre care ne vorbește Pascal, aceste rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște, nu sunt decât rațiunile dragostei — nu sunt rațiuni ale cunoașterii. Dragostea mistică, este uniunea cu Dumnezeu — ea ne face una cu Dumnezeu. Dragostea mistică, este extazul, atunci, când noi ieșim din noi înșine abandonarea completă atot ce ne caracterizează, suprimarea personalității noastre, absorbirea în Dumnezeu, atot ce ne constitue, facultatea de a simți, de a voi și de a gândi.

Sufletul plecând din el însuși spune Dionisie Areopagitul, plutește și se absoarbe în divin, de aceea creatura trebue să fie deposedată de toate proprietățile sale. Teza lui Plotin a fost reeditată de Eckhardt și de misticii speculativi în sec. al XVI-lea. Ei au suprimat dragostea propriu zisă în senzul psihologic al cuvântului.

In misticism propriu zis toate facultățile sunt absorbite în dragoste, iar dragostea este o pură pasivitate...

Misticismul este o unificare a activității superioare.

* * *

D-l Radulescu Motru în „Personalismul Energetic", București, 1927, pag. 147-148 spune: „Sufletul misticului are tendința de a fuziona cu întreaga natură ... *personalitatea dispare în nemărginitul divin...* Misticul vede o înrăurire, acolo unde noi vedem numai o coincidență, și tot din aceeași cauză el are față de realitate o altă atitudine practică de cum o avem noi.

Omul mistic are un suflet fericit. Contra lipsurilor și durerilor de tot felul, el are în sufletul său un balsam vindecător: are emoția euforică a eului primitiv"...

Filosofia religiei de azi va trebui să lămurească această problemă de seamă.

Prof. C. Rudneanu.

† Dr. Teodor Botiș.

In ajunul prazniculuı Adormirii Maicii Domnului — când pelerinii plioşi din Crişana şi Banatul-Timişan se'ndreaptă sfioşi, cu inima frântă de remuşcări, în cadenţa duioaselor şi de suflet răscolitoarelor melodii spre oaza spirituală dela Bodrog, care de sute de ani potoleşte dogoarea patimilor şi varsă balsamul mângâierii pe mii şi mii de suflete chinuite de durere şi desnădejde, profesorul iconom stavrofor *Dr. Teodor Botiş*, fost până mai ieri (1 Oct. 1938) rector al Academiei teologice din Arad, a plecat şi el, ca un smerit pelerin, spre alte limanuri, spre oaza spiritului, spre „cetatea care are temelii, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu“ [1]).

El, care ne-a învăţat că „fără credinţă nu este cu putinţă a bineplăcea lui Dumnezeu, pentrucă cel ce se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că el este şi că răsplăteşte celor ce-l caută“ [2]), ne-a dovedit prin *viaţa sa neprihănită* cât şi prin sfârşitul său de o impresionată resemnare creştinească în faţa destinului necruţător şi a judecăţii celei drepte a lui Dumnezeu că *„nu avem aici cetate stătătoare, ci căutăm pe cea care va să fie“* [3]).

Viaţa lui de apostol al Evangheliei Mântuitorului şi de mucenic al culturii teologice şi naţionale româneşti trezeşte în mintea tuturor ucenicilor lui de pretutindeni ecoul cuvintelor marelui apostol al neamurilor, Pavel, atât de des repetate de ilustrul dispărut la orele de curs, că suntem în lumea aceasta *„ca într'un pământ strein“* [4]); că suntem *„străini şi călători pe pământ“* şi că suspinăm şi *căutăm altă patrie „mai bună adecă pe cea cerească“* [5]).

Oricât de sfredelitoare ne-ar fi inteligenţa nu putem pătrunde tainele nepătrunsului şi ale infinitului spre a descifra voinţa divină, care a curmat, prea de timpuriu, o existenţă în plină desfăşurare creatoare. In preajma mormântului care închide pe vecie pe cel ce şi-a vărsat cu generozitate mărgăritarele şi dulceaţa spiritului său în potirul tineresc al vieţii atâtor generaţii de învăţători şi preoţi, ne mângâiem cu cuvintele af. ap. Iacob, că *la Dumnezeu „nu este schimbare sau umbră de mutare“* [6]) — cuvinte de atâtea ori sorbite de pe buzele prea iubitului şi de toţi regretatul dascălul nostru, care prin frecventa lor rostire urmărea să dea expresie concretă învăţăturii creştineşti şi dogmatice despre caracterul trecător, schimbător, contigent al lumii de aici, fixându-ne privirea spre polul opus al axei vieţii, spre lumea trancendentală, spre Dumnezeu etern, neschimbabil şi inmutabil, spre Dumnezeul cel fără sfârşit şi pretutindenea de faţă, a toate ştiutor, mare, atotputernic, sfânt, drept, răbdător şi târziu la mânie, plin de iubire, milostiv, darnic, adevărat, credincios, preaînalt şi plin de slavă.

Titular al catedrei de dogmatică, Apologetică şi Morală, profesorul Botiş timp de 38 ani, din 1900-1938, s'a identificat complect, organic, cu conţinutul acestor fundamentale discipline teologice, tăcând din ele prin verva sa, prin zelul, prin dicţiunea şi căldura verbului său într'aripat tot atâtea piedestale de granit şi scări de aur pe cari, sutele şi miile de învăţători şi preoţi — precum şi alte categorii de intelectuali, cărora le-a fost profesor de religie la şcoalele secundare din Arad — risipiţi în toată Crişana, în Bihor, în Banat şi în toate celelalte provincii româneşti cis-şi transcarpatine până în Moldova, s'au ridicat, spre a înţelege sensul vieţii şi al misiunii lor care este: *creşterea şi călăuzirea fiilor neamului românesc în duhul şi lumina principiilor Evangheliei celui crucificat pe Golgotha.*

Orele de curs ale profesorului Botiş erau pentru noi, ucenicii lui, mai mult clipe de desfătare şi revelaţie sufletească decât momente de încordare intelectuală. Nu exista problemă teologică, morală sau filosofică, căreia spiritul cu perspective largi şi metoda pedagogică savantă a profesorului Botiş să nu primească pe buzele lui cea mai fericită şi plauzibilă deslegare.

Cald, convingător, patetic, impresionant, verbul lui sensibiliza problemele spirituale, plasticiza noţiunile cele mai abstracte făcându-le accesibile şi minţilor mai puţin elastice şi greu dispuse la asemenea exerciţii pornite spre culmile ameţitoare ale idealului.

La orele lui vedem aevea cerul coborîndu-se pe pământ şi pe Dumnezeu petrecând alături de noi, oamenii. Se repeta cu noi scena de pe Tabor, unde Mântuitorul şi-a arătat faţa dumnezeiască înaintea celor trei apostoli: Petru, Iacob şi Ioan. Transfigurat, vedem în el pe Acela, căruia Petru i-a zis: „Doamne, bine este nouă să fim aici!“. Bine ne-a fost nouă, celor ce am avut fericirea să fim ucenicii profesorului Botiş!

(Urmează)

Prot. Gheorghe Cotoşman.

1) Evrei, 11, 10.
2) Ibid. 11, 6.
3) Ibid. 13, 14.
4) Ibid. 11, 9.
5) Ibid. 11, 13-16.
6) Iacob, 17.

Pelerinaj la sfânta mânăstire Săraca.

Cine s'ar fi aşteptat să găsească tocmai în inima Banatului mândru de belşugul grânarelor şi al resurselor sale materiale, o mânăstire şi încă cu numele atât de umilit: „Săraca"? Şi totuşi, o astfel de mânăstire există în toată deplinătatea cuvântului cu care se numeşte şi toată mândria bănăţanului schimbată în lacrimă de smerenie şi de simţire a nimicniciei şi puţinătăţii omului — care nu se poate descrie —, arătându-se în umezeala genelor, se transformă în râuri de oameni ce curg spre vechile ziduri ale Săracei ca să-şi îmbogăţească sufletul din acest tezaur al celei mai sfiinte virtuţi, umilinţa.

Retrasă, ca toate aşezămintele pricinuitoare de pelerinaj, în zănoaga vechiului Şemliug, mânăstirea Săraca, aşteaptă an de an însufleţita evlavie şi smerita spovedanie a şirurilor de credincioşi cari vin, ca răsărind din pământ şi după o noapte de veghe şi o jumătate de zi de sfinte rugăciuni, o părăsesc lăsând pustia Săracei *mai pustie* şi *tăcerea* zidurilor şi *mai profundă.*

Plângi, fără să vrei, şi inima ţi se desface ca o carte străveche şi simţi foşnetul filei de durere ce citeşti cu sufletul la pelerinajul Mânăstirii Săraca. Dar plânsul este al bucuriei duhovniceşti, iar durerea este a simţirii sfinte care struneşte coardele slăbite ale sufletului în armonioasă psalmodie de rugăciuni.

Iar, când ierarhul Eparhiei şi al ei, vine să binecuvinteze această sfântă aşezare, atunci, ascultă arămiul strigăt din clopotniţa pitită şi priveşte boltele senin dece par'că vor să se înalţe, să facă loc strălucirei ce în acest sărac lăcaş este mai vie prin contrast.

Această binecuvântare n'a întârziat să vie măcar că Săraca este numai de vreo 4 ani neînsufleţită. Prea Sfinţitul Episcop Dr. Vasile Lăzărescu, Părintele iubitor al credincioşilor şi reînvietorul vieţii duhovniceşti a Banatului, a venit în ziua de 6 August a. c. ziua pelerinajului de aici, să serbeze în mijlocul pelerinilor praznicul Schimbării la faţă al Domnului şi a bisericii Sale dela această litire, care, după şase sute de ani dela existenţă şi două sute de ani de părăsire îşi schimbă haina înoindu-se, prin grija Prea Sfinţiei Sale, cu reparaţii ce reuşesc să smulgă vitregiei vremurilor acest odor de artă bisericească şi lăcaş de retragere duhovnicească.

Cu o zi inaintea praznicului, vin credincioşii în procesiune ca râurile şi se scurg pe scunda uşă a Săracei. Se aprind lumânări sub boltele cu farmec de catacombă şi clopotele desmorţesc valea cu sunete de bucuroasă întâmpinare a şirurilor de pelerini.

Fraţii preoţi, sosiţi înainte şi cei cari sosesc acum, se întâmpină cu frăţească sărutare în uşile bisericii, şi ce potrivită e aici icoana aceasta care recheamă vechiile timpuri apostolice; Şi ce nimb străluceşte în jurul chipului lor blând? Nimeni nu poate deschide aceasta; ea stăruie în inimile celor cari privim chipurile lor înpodobite de frumuseţea cuvioasă a demnităţii lor de păstori de suflete şi a evlaviei lor care domină.

Incep sfintele slujbe: Sfinţirea apei oficiată de Prea Onor Păr. Cons. Eparh. din Timişoara Prot. Ioan Geţia, asistat de un sobor de preoţi, se face în vederea sfinţirii iconostasului, tronului arhieresc şi a scaunelor sculptate în stejar, cu care s'a înnoit biserica Săracei în acest an.

Iconostasul este lucrat în atelierul „Sculptura" din Timişoara prin grija Prea Sfinţitului Episcop Vasile şi cu îndrumările artistice necesare ale regretatului profesor Ioachim Miloia care mult s'a ostenit să scoată la lumină comorile ascunse ale mânăstirii Săraca. Moartea lui îl pune în rândul ctitorilor acestui sf. lăcaş şi-l vor binecuvânta vremurile de reînviere ale ei.

După sfinţirea apei, se începe slujba vecernici în bisericuţa mânăstirii care este arhiplină, iar afară se aprind lumini în mijlocul pâlcurilor de pelerini ce sosesc necontenit.

După vecernie încep *slujbele de evlavie,* despre care amintim aici tocmai pentru a însemna această minunată notă deosebitoare de orice cult strein, a cultului nostru strămoşesc, care este totodată mijlocul cel mai bun de verificat a credinţii şi evlaviei credincioşilor. Şi mai amintim aceasta pentru faptul că mânăstirea Săraca are un odor de mare preţ pentru mângăerea şi vindecarea trupească şi sufletească a credincioşilor din jur şi de departe: este sfânta icoană cu faima de făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Aci, în preajma ei, vin credincioşii să ceară binecuvântare asupra lor, asupra faptelor şi asupra lucrurilor lor şi stergându-şi ochii înlăcrimaţi, cu strălucitul epitrahil al preoţilor se întorc acasă văzând prin prisma clară şi nemincinoasă a credinţii.

Tot aici se petrece procesul de refacere sufletească prin simţământul de căinţă ce-l pricinueşte pătrunzătoarea privire a Maicii Domnului din icoana ce domină bolţile mânăstiri Săraca.

In mângăerea cântărilor de praznic se scurge o parte a nopţii şi după sfârşitul priveghierii, credincioşii se adună în pâlcuri de cântări şi de odihnă.

Dimineaţa nu-şi putu ascunde tainele împrăştierii de lumină, căci lumea era trează şi

nu pridideа pragul, a număra paşii închinătorilor ce se perindau la sf. icoană.

Pentru aceasta slujba st. Maslu se începu cu firească înlănţuire în ansamblul rugăciunilor şi din sfinţirea apei adapă şi stropi chipurile credincioşilor.

In această pregătire, apropiindu-se timpul sf. Liturghii credincioşii aşteptau dornici şi curioşi venirea Stăpânului lor, a Prea Sfinţitului Episcop Vasile, a cărui sosire se anunţase şi se vestise cu neţărmurită bucurie.

In scurt timp se alcătuiră tărmuri de credincioşi ce legau uşa mânăstirii de biserică şi în faţă strălucirea soborului de 23 preoţi în luminate odăjdii încorona acest frumos şirag de supuşi ai credinţii ce-şi aşteptau Stăpânul.

Clopotele în sunete sglobii anunţă sosirea şi în iureşe de priviri evlavioase trece Prea Sfinţia Sa semănând binecuvântări ce înfloresc cruci pe ţărmurii de credincioşi din laturi. Momentul este cu atât mai înălţător cu cât aceasta se petrece în pustia Săracei, care nu-şi mai poate aminti din pierdutele-i isvoade dacă de 2 sau 3 sute de ani a mai văzut aşa strălucire. Iată, mitra arhierească străluceşte cu demnitate în smeritul lăcaş al mănăstirii şi melodia „Impăratul ceriurilor“ ce s'a arătat şi cu oamenii a petrecut, traduce în cuvinte plăcutul eveniment dela mânăstirea Săraca. Icoana este veşnica pilduire a creştinismului: înlănţuirea smereniei cu înălţimea strălucirii servirii lui Dumnezeu *ca lui Dumnezeu*, şi Prea Sfinţia Sa cu profundă simţire imprima reala îndeplinire a acestui caracter de închinare creştină tuturor închinătorilor de aci.

Sfânta Liturghie fu tezaurul plin de haruri ce se împărtăşeau tuturor, aci, în urmarea acestei profunde şi rare simţiri. Cu demnitate fu înconjurat sf. Jertfelnic de cinstita prezenţă a Prea Onor. Prot: cons. eparh. Icon. Stavrofor Romulus Ancuşa şi Ioan Geţia şi a protodiaconului Teodor Roşca dimpreună cu ceilalţi preoţi în număr de 20 toţi veniţi în cele mai strălucite vesminte, arătând prin aceasta cinste şi stimă iubitului lor Chiriarh.

N'au lipsit nici cinstiţii oaspeţi şi binefăcători ai mânăstirii: Dl Primpretor Al. Baba şi dl Patrichie Rămneanţu în asistenţa multor d-ni reprezentanţi ai diferitelor instituţii şi autorităţi.

Toţi împreună cu poporul credincios, priviră frumuseţe şi nobleţe de slujbă, ascultând însufleţita cântare a preoţilor liturghisitori, cari singuri au dat răspunsurile la sf. Liturghie, şi după împărtăşirea a numeroşi credincioşi, auziră minunatele cuvinte ale Prea Sfinţiei Sale, cari desvăleau cuvânt cu cuvânt taina praznicului luminat al Schimbării lui Faţă şi au desvăluit adevăratul înţeles asupra *binelui*, referindu-se la cuvintele sf. Apostol Petru: „*Bine* este nouă a fi aicea“.

Câţi nu vreau binele, cât nu se trudeşte lumea pentru a ajunge la mai bine şi a face binele. Dar feluritele interpretări şi feluri de a înţelege bine departă mereu acest ţel. El însă este aproape şi nu este multiplu este *unic* şi este învăţătura mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos, a mântuirii ce ne-o pune la îndemâna tuturor fără osebire Dumnezeescul Har pentru ca prin aceasta să ne facem părtaşi desăvârşirii şi apropierii de Domnul. Numai aşa vom ajunge să strigăm cu apostolul „bine este nouă a fi aicea, bine este a petrece în Lăcaşurile Tale Doamne să fim în preajma Ta căci Darul Tău ne apără şi ne cruţă de orice primejdii şi necazuri“.

Aşa povăţuind în cele mai simţite şi vii culori de pictură oratorică şi artă duhovnicească Prea Sfinţia Sa invocă asupra poporului drept credincios pacea, ocrotirea şi ajutorul bunului Dumnezeu făcând încă odată apel de apropiere a creştinilor de sf. Lăcaşuri unde îl găsim pe Domnul nostru Iisus Hristos sub chipul vinului şi al pânii împărtăşind binefacere şi ajutor negrăit.

După săvârşirea sf. Liturghii Prea Sfinţia Sa a binevoit a vizita chiliile casei monahale a mânăstirii şi interesându-se din aproape de tot ce este nevoe de a se face aci a părăsit sfânta mânăstire împărtăşind peste tot binecuvântări şi lăsând în urmă în icoana acestei sfinte zile parfumul duhovnicesc al celei mai strălucite zile de pelerinaj al sfintei mânăstiri Săraca.

...Iar din bisericuţa scundă a Săracei sf. icoană a Maicii Domnului trimite binecuvântări de pace lumei şi pe Prea Sfinţitul nostru Stăpân îl ocroteşte şi-l păzeşte întru îndelungată şi rodnică păstorire: Intru mulţi ani Stăpâne!

Asistent.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti

la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti

Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Căci oricât de mare ar fi creditul pe care e dispus cineva să-l acorde ştiinţei, nu trebue pierdut din vedere o clipă adevărul de temelie, care spune că ştiinţa nu este decât unul din compartimentele vieţii spirituale şi nu cel mai însemnat. Ci pe deasupra tuturor formelor de cultură prin cari se evidenţiază spiritualitatea omenească: artă, ştiinţă, filosofie etc. se întinde asemenea cerului deasupra pământului *fenomenul religios*, anterior oricărei manifestări culturale, generator de cultură, coexistând cu cultura şi influenţând-o în desvoltarea ei [1]). Deasupra ştiinţei şi mai presus de toate frământările, contrazicerile şi neputinţele ei e domeniul liniştit al credinţei şi învăţăturilor fără contrazicere sau nedesăvârşire ale Bisericei binecinstitoare a lui Hristos.

Iar ştiinţa, care în însuşi domeniul realităţii fizice, în care activează prin excelenţă, nu îşi poate spune ultimul cuvânt, fără îndoială că nu poate satisface suficient pe nimeni şi cu atât mai puţin pe cei cari nu i-a putut convinge că totul se termină aci, la limita puterilor de investigare ale simţurilor umane. Şi de aceea nici un om de bună credinţă nu trebue să zăbovească ca acolo unde formulele ştiinţifice nu-i mai oferă suportul necesar pentru înţelegere să-şi încălzească neştiinţa la focul credinţei, întrucât acolo unde ştiinţa oricât ar fi de îndrăzneaţă în interpretări se declare ea singură neputincioasă de a pătrunde mai departe, începe de drept domeniul credinţei religioase [2]).

Şi în problema cosmogonică sunt atâtea glasuri de savanţi oneşti, cari confirmă neputinţa geologiei de a spune ceva precis şi categoric despre începutul ce a stârnit atât de pasionante contraziceri: „*Geognosia* adevărată — spune vestitul *Humboldt* [3]) ne învaţă să cunoaştem scoarţa pământului cum e ea în timpul nostru şi cu atâta siguranţă de câtă e capabilă o ştiinţă fizicală descriptivă. Despre starea de mai înainte a planetei noastre e tot aşa de nesigură ca şi de felul cum s'a format bunăoară atmosfera planetei".

Iar dacă ştiinţa nu-şi poate lămuri deplin problemele proprii, cum îşi va putea spune cuvântul hotărîtor în domeniul transcendental, unde nu poate face uz nici de simţuri, nici de instrumente. Ci diferitele încercări făcute în această direcţie de unii reprezentanţi ai ştiinţelor, sunt pure creaţii ale imaginaţiei, bazate poate şi pe speculaţii făcute asupra unor rezultate crezute pozitive ale ştiinţelor exacte, dar cu aceeaşi valoare absolută ca orişicare altă concepţie subiectivă.

Răspunsul definitiv pentru toate preocupările omului, preocupări mai adânci şi mai chinuitoare decât toată migala ştiinţei, nu-l poate da decât credinţa însăşi. Iar credinţă absolută faţă de singur Dumnezeu se cade a avea; căci desăvârşitul credit acordat ştiinţei omeneşti imperfecte şi avându-şi rătăcirile ei, ar echivala cu o preamărire a greşalelor inerente omului. Şi în deosebi teoriile ştiintifice cari nesocotesc pe Dumnezeu şi rânduelile Lui vor trebui primite cu toată rezerva, ca unele ce pot fi oricând răsturnate de altele mai apropiate de adevărul Bibliei [4]).

(Urmează)

1) Vezi pentru aceasta, Nichifor Crainic: „*Nostalgia Paradisului*", Bucureşti, Cugetarea, pp. 42 sq; 57 sq; 73 sq.

2) Cf. Dr. Gh. Popoviciu: „*Religiunea şi Sciinţa*" Caransebeş 1899, pp. 13-14.

3) In „*Kosmos*" v. I. p. 166, ap. A. C. Cosma, op. cit. p. 23.

4) Cf. şi Ec. A. C. Cosma, Biblia şi Ştiinţa, p. 26.

In vremea noastră.

Trăim timpuri feudale, când zi de zi, ceas de ceas aşteptăm războiul. Stăm veşnic în turnurile de observaţie şi cu mâna pe porţile castelului ţării spre a-le ridica şi a lăsa şanţul înconjărător şi prăpăstios piedică năvălirii.

Imbătrânita lume, cu toate cele trei aspecte ale ei, pământ, cer şi apă, de doui ani se războieşte şi pacea nu se mai zăreşte. Dar noi suntem oameni cu minte şi ne pretindem în cel de-al treilea neam din clasificarea lui Giovani Papini: „Cel dintâiu a fost neamul bestiilor fără Lege, iar numele-i fost-a războiul; cel de-al doilea, neamul Barbarilor ciopliţi de barda Legii, iar cea mai înaltă desăvârşire a sa fost-a Dreptatea: neam ce dăinuieşte încă, iar *Dreptatea tot n'a învins Războiul*, Legea n'a reuşit încă să înlăture Bestialitatea. Cel de-al treilea neam va să fie neamul oamenilor adevăraţi, nu numai Drepţi ci Sfinţi, nu asemeni Bestiilor, ci lui Dumnezeu." Noi nu intrăm în neamul din urmă, ci cădem sub acuza psalmistului: „Gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea, urechi au şi nu vor auzi, *că nu este Duh din gura lor*".

De aceea nu ajungem la Pace, pentru care se roagă în ceasurile prezente împăraţii, ascultând ca nici odată glasul Bisericii: „Care desfătare lumească rămâne neîmpreunată cu grija? Care mărire stă stă pre pământ neschimbată? Toate sunt mai neputincioase decât umbra, toate sunt decât visurile mai înşelătoare!"

Pentru pace înalţă rugi fierbinţi preoţii de pretutindeni, pentru pace se roagă mamele cu

copii la sân rămaşi orfani, pentru pace oftează bătrânii cu speranţele spulberate şi cu stâlpii bătrâneţelor schilozi şi morţi; pentru pace plâng copii rămaşi pe drumuri, ai nimănui, flămânzi, cerşind şi goniţi de inimi închise, fără iubire; pentru pace lăcrămează bărbaţii scăldaţi în sânge, cu sufletul pe buze, cu mintea confuză şi cu inima la cei rămaşi acasă.

Zadarnic, căci mâniindu-e Dumnezeu pentru fărădelegile noastre, ne-a potopit cu Războiu.

Dumnezeu voind să piardă pe om i-a întunecat mintea să nu mai înţeleagă, nici să priceapă care-i binele şi care-i răul, lăsând unul după altul. Cerbicia omului a ajuns la culme şi cu ochii închişi se aruncă în prăpăd. A schimbat închinarea la Dumnezeu cu adorarea fierului şi a maşinii.

Am fost toţi încântaţi de invenţiile ultimilor secoli şi de măestria zburatului. Dar nu ne-am amintit de proverbul arăbesc: „Dumnezeu când vrea să piardă o furnică, îi dă aripi".

In vremea noastră aripile pierd pe om. Ne-am dedat cruzimii şi sângele sânge cere. Ingânăm cuvintele: vie împărăţia Ta, iertare, dreptate, iubire şi pace, dar nu le simţim, nici auzim cu sufletul, iar prin surzenia inimii noastre ne tânguim şi ne svârcolim într-un iad pământesc ce se schimbă zi de zi tot mai în iad, căci... *In vremea noastră, nu este duh în gura noastră.*

Diacon Ilie Câmpianu.

Starea culturală a preoţimei române din Transilvania, în sec. XVI-XX.

De: **Protopop Gh. Cotoşman.**

(Continuare)

Ieromonahul-egumen *Eftimie*, refugiat din Moldova, mult apreciat şi cunoscut prin *„învăţătură, ştiinţă, purtări cinstite şi viaţă cuvioasă"*, primeşte din partea craiului *Ştefan Báthory* la 5 Oct. 1571 permisiunea să propovăduiască în Ardeal, *„cuvântul cel curat şi drept al lui Dumnezeu, mergând prin sate în câştigarea de credincioşi, slujind după ritul său* [1])".

In locul învăţatului mitropolit *Ghenadie*, — cu învoirea căruia judele Braşovului *Luca Hirscher* la 1580-81 tipări în româneşte *Evanghelia cu învăţătură*, — mort la începutul anului 1585, sinodul preoţesc alege pe egumenul mănăstirii *Prislop*, din judeţul Hunedoara, *Ioan*, un *„om erudit, cumpătat, modest, cu viaţă curată şi religioasă* [2])".

Călugării *Sava Popa* şi *Toma Moisiu*, pentru *„viaţa lor curată, a moravurilor bune şi a erudiţiei lor"*, primesc dela principele *Bethlen* la 9 Iunie 1614, în dar mânăstirea *Râmeţi*, împreună cu livada *Hopaţ* [3]).

La 21 Februarie 1615 acelaş principe al Ardealului *Gavril Bethlen*, numeşte în locul episcopului *Spiridon* la Episcopia Vadului pe *Teofil* venit din mânăstirea Prislopului — înainte fusese predicator al bisericii româneşti din Bălgrad, apoi Vlădică tot aici — *„om învăţat, cu viaţă cucernică şi moravuri curate* [4])". „Faptul, că din mânăstirea Prislopului au ieşit la sfârşitul sec. al XVI-lea şi la începutul celui următor şi câţiva vlădici, cari au păstorit biserica românească din Ardeal, ne dovedeşte că aici era o viaţă laborioasă de călugări evlavioşi şi o şcoală de cultură bisericească [5])".

Dar nu numai în mânăstiri, ci şi la fiecare episcopie era câteo şcoală pentru creşterea viitorilor preoţi. Adesea înşişi episcopii luau asupra lor această sarcină. De *Marcu* întâiul episcop al Feleacului, aşezat aici înainte de 25 Oct. 1488, se aminteşte că a luat la sine pe *Danciu* feciorul popii *Vlad Vasilie* din Feleac şi-l crescu pentru preoţie, ca apoi după moartea episcopului Marcu, popa Danciu, cu numele călugăresc de *Daniil*, să ajungă episcop în locul acestuia, la anul 1488 [6]).

Aşa vor fi procedat toţi marii noştri vlădici, cunoscuţi şi necunoscuţi, în cursul veacurilor trecute, cultivând odată cu cultura bisericească şi pe cea naţională românească. Genialul nostru istoric *Nicolae Iorga*, caracterizând aportul considerabil adus culturii româneşti de preoţimea română, prin activitatea ei cărturărească în cursul „unei vieţi organizate, aproape milenare" spune, că „Mitropoliţii, Episcopii, Egumenii şi aşa de adesea ori şi *smeriţii călugări*, ori *umilii preoţi de mir au dat poporului;* ei singuri aproape, *toată învăţătura, au înzestrat neamul cu o limbă literară, cu o literatură sfântă*, cu o *artă* în legătură cu gustul şi cu nevoile lui, *au sprijinit Statul* fără să lase a fi înghiţiţi de dânsul, au călăuzit neamul pe drumurile pământului fără a-şi desface ochii dela cer şi au ridicat mai sus toate ramurile gospodăriei româneşti, — dând istoriei noastre cărturari,

1) N. Cartojan, *Istoria literaturiĭ române vechi*, vol. I. p. 40; Ştefan Meteş, op. c. p. 91.

2) *Ibid.*, p. 95.

3) *Ibid*, p. 387.

4) *Ibid.* p. 90; Dobrescu, *Fragmente privitoare la Istoria bisericiĭ române*, Budapesta, p. 1905, p. 19-22.

5) Ştefan Meteş, op. c. p. 50.

6) *Ibid.*, p. 66.

caligrafi, sculptori în lemn, argintari, oameni de Stat, ostaşi, mucenici şi sfinţi". [7])

Evident, preoţii noştri nu şi-au mărginit activitatea numai la cele *rituale*, la săvârşirea de slujbe dumnezeeşti, în şi afară de biserică ci ei şi-au făcut simţită prezenţa în toate domeniile vieţii sociale. Urmărind modelarea vieţii româneşti după tiparul evanghelic numai prin slujbele divine oficiate în limba slavonă, neînţeleasă nici de ei, cu atât mai vârtos de popor preoţii români nu puteau atinge acest ţel, decât numai prin tălmăcirea cu vreme şi fără vreme a cuvântului dumnezeesc în limba înţeleasă de popor, adecă în limba românească.

Preotul sas din Bistriţa, *Adalbert Wurmloch*, la 1546, într'o scrisoare către prietenul său, preotul *Ioan Hessus*, afirmă că „Românii nu cetesc epistolele sf. Pavel şi Evangelia în limba lor, ci într'o limbă străină (slavonă) pe care n'o înţeleg mirenii, ci le-o explică preotul lor". Se petrecea în acelea vremuri îndepărtate acelaş lucru ca în zilele noastre cu Românii din Secuime cari vorbesc ungureşte, slujba li se face în româneşte, iar predica, tâlcul evangheliei în ungureşte. Credinţa cu toate acestea se păstrează" [8]).

(Urmează)

Ce spune dl Nicolae Iorga despre Monografia episcopiei Caransebeş a dlui Nicolae Cornean şi despre Anuarul Academiei Teologice din Caransebeş.

„De mare însemnătate, prin bogatele lămuriri geografice, etnografice şi biografice pe care le cuprinde Monografiia eparhiei Caransebeş, de dl Nicolae Cornean (Caransebeş 1940). Se dau şi bisericile din toate satele puţine din ele de un caracter mai vechiu. Erau de întrebuinţat şi cele înfăţişate, cu tot ce cuprind ca artă, în Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, acum în urmă" (N. Iorga: Revista Istorică vol. XXVI Nr. 4-6, April-Iunie, 1940, pag. 204).

* * *

„In Anuarul Academiei Teologice din Caransebeş, 1919-1939, un studiu despre doctrinele soteriologice de P. Rezuş, autorul unei scrieri despre „Tradiţia dogmatică ortodoxă", altul despre Originile arianismului de Gh. Cotoşman şi un al treilea despre originea obiceiului mielului pascal de dl M. Chialda. Folositoare biografii ale foştilor profesori" (N. Iorga: Revista Istorică vol. XXVI, Nr. 4-6, April-Iunie, 1940, pag. 207).

7) Nicolae Iorga, *Istoria bisericii româneşti*. vol. I Văleni de Munte, 1908. p. III.

8) Meteş, op. c. p. 112-113.

ŞTIRI

Noui membrii în Consiliul de Coroană. In Monitorul Oficial al uneia din zilele săptămânii trecute a apărut Decretul prin care sunt numiţi noui membrii ai Consiliului de Coroană: I. P. S. Patriarh Nicodim Munteanu, I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan şi I. P. S. Mitropolit unit Dr. Alexandru Niculescu al Blajului.

† Preotul Ion Pincu, profesor de religie la gimnaziul din Ciacova şi capelan protopopesc, a răposat în Domnul Luni în 19 August a. c. în etate de 65 ani. Adormitul a slujit cu credinţă dreaptă sfântul Altar timp de 40 de ani, servind şi slujbă grea învăţătorească tinerelor generaţii de gimnazişti din Ciacova. P. S. Episcop Vasile, apreciind această activitate l-a distins cu brâu roşu în pragul despărţirii protopopiatului Ciacovei de eparhia noastră.

Dumnezeu cel Bun şi Drept să răsplătească jertfelnica viaţă a robului său preotul Ion, aşezându-l între cei aleşi ai Săi, iar îndureratei familii să-i trimită mângâiere şi alinare.

Pionul comunismului Leon Trotzki asasinat de un comunist. Se ştie că revoluţia bolşevică din Octomvrie 1917 a fost opera lui Leon Trotzki şi a lui Lenin. Trotzki — pe numele adevărat Leiba Braunstein, evreu — cu neastâmpărul caracteristic rasei sale a devenit indezirabil în noua ordine politică rusească. Expulzat din Rusia şi vagabondând prin diferite ţări, a găsit însfârşit exil în Mexic. Săptămâna trecută însă un tovarăş comunist s'a strecurat până la el şi câştigându-i încrederea, la un moment potrivit l-a lovit rănindu-l aproape mortal. Leon Trotzki, pe urma rănilor date de fostul său admirator şi camarad, a încetat din viaţă. Asasinul este francez care îi va fi răsplătit desigur pentru nefericirea pe care comunismul i-a adus-o Franţei — ori poate fi altceva? In orice caz e bine să se ştie că pe Trotzki l-a omorît un tovarăş comunist. Deci comunism nu însemnează „raiul pe pământ!"

A apărut: Anuarul III al asociaţiei învăţătorilor din judeţul Severin, 1937, întocmit de Pavel Jumanca preşedintele asociaţiei. Anuarul, în cele 138 pagini cuprinde date interesante despre activitatea harnicei asociaţii învăţătoreşti din judeţul nostru, condusă cu pricepere de preşedintele ei dl Pavel Jumanca, astăzi inspector general al învăţământului primar din Ţinutul Timiş. Intr'un număr viitor vom reveni cu o recenzie detailată.

DIRECȚIUNEA LICEULUI „TRAIAN DODA“ DIN CARANSEBEȘ.

Stimate Domn,

Încă cu prilejul jubileului nostru de un sfert de veac, prăznuit la 21 Iunie 1933, am luat inițiativa înființării Asociațiunii foștilor profesori și elevi ai liceului „Traian Doda“.

Adunarea generală a comitetului nostru școlar din 11 Aprilie 1937, a desăvârșit această idee de cimentare națională culturală și socială a legăturilor dintre „școala mamă“ a graniței noastre bănățene și dintre sutele de discipoli și apostoli ce i-a dat neamului în cursul anilor acest venerat așezământ, pentru întruchiparea căruia au ostenit nemuritorii noștri precursori în frunte cu ierarhul Ioan Popasu și generalul Traian Doda.

Ministerul Educației Naționale cu rezoluția Nr. 2486/1940 a hotărît înființarea pe lângă fiecare școală a unei Asociațiuni a foștilor elevi, cu scopul asemănător celui preconizat și de noi.

Acesta este:

1. „Să trezească și să cultive spiritul de tradiție necesar oricărei școli.

2. Să facă dintre toți foștii elevi o unitate care să se simtă indisolubil legată de școala unde s'a format.

3. Pe lângă aceste însemnate contribuții de ordin moral, fiecare Asociație a foștilor elevi se cuvine să se simtă și material legată de școala de unde a purces. Ajutoare date elevilor merituoși, desvoltări de clădiri școlare, înzestrări de biblioteci, donațiuni, fondații comemorative, cumpărare de terenuri pentru sport; iată o parte din foloasele materiale care se cuvine să rezulte din activitatea acestor Asociații.

Contribuțiile foștilor elevi nu sunt obligatorii, moralmente însă este necesar ca fiecare să se simtă obligat la o contribuție anuală efectivă. Ori cât de mică ar fi, ea constitue un semn vădit al legământului dintre fostul elev și școala sa“.

In urmare ne luăm voie a vă ruga să vă înscrieți ca membru al Asociațiunei liceului „Traian Doda“ din Caransebeș, trimițându-ne până la 1 Septemvrie 1940 adeziunea Dvs. ca apoi să putem proceda la constituirea acestei Asociațiuni.

Constituirea Asociației se face, în adunarea generală, care va avea loc cu prilejul deschiderii festive a anului școlar 1940-41, la care vă rugăm să luați parte.

In credința că veți îmbrățișa cu toată dragostea împlinirea unui vechiu deziderat al sufletelor noastre, călite la vatra caldă a liceului nostru istoric, semnăm cu aleasă stimă.

Caransebeș, 15 August 1940.

Dr. C. Corneanu
Președ. Eforiei Școlare.

Matei Armaș
Dir. liceului.

Librăria „Diecezană“ Caransebeș

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericești

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelnițe, clopoței, sfeșnice, căldărușe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluțe etc.

◆

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeștri specialiști în stil bizantin.

◆

Se aduce la cunoștința Cucernicilor preoți care nu au comandat încă

Cutiile pentru botez și Cuminecarea bolnavilor

să binevoiască a le comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeș.

La „Librăria Diecezană“ din Caransebeș, se află de vânzare:

ODĂJDII

cu toate cele necesare din fir de Lyon inoxidabil cu 22.400 și 28.000 Lei.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.

Anul LV

CENZURAT.

nsebeș, 1 Septemvrie 1940

Nr. 35

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș Fiz

Foaia Diecezană

Organul oficial al iei ortodoxe române eșului

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Statul Român și Biserica lui.

De: Pr. **Ioan Racoveanu-Nera.**

Dacă este adevărat că ființa unui stat o asigură cele trei mari puteri: legislativă, executivă și judecătorească, atunci nu mai puțin adevărat este, că sufletul său îl formează Biserica.

Omul, coroana creaturilor divine în ascensiunea sa mintală și potrivit teleologiei orânduite de creator, tinde la un tot mai intens raport cu stăpânul vieții lui, și acest raport dintre om și Dumnezeu, *constitue religia*, constitue Biserica.

Atcum, nici nu s'ar putea concepe popoare pe pământ, căci răsleților ateiști, nihiliști și indiferentiști le răspunde Cicero: *„Nu este nici un popor atât de barbar și atât de sălbatec ca să nu creadă în dumnezeire. Deși mulți au o închipuire falsă despre dânsa, totuși, toți cred într'o putere și ființă dumnezeiască. Aceasta e credința"*... Sau în aceeași ordine de idei replică Plutarh: *„Mai curând veți zidi cetate în aer decât să cultivați fără religiune și fără cult public un popor"*...

Ei, dacă așa stau lucrurile, dacă guri profane glăsuiesc astfel, dacă și apostolul ne îndrumă că: „fără de credință nimic nu-i cu putință" atunci e ca să ne ocupăm puțin de biserică.

In sensul larg al cuvântului, sub biserica lui Hristos înțelegem societatea tuturor ființelor raționale și libere cari cred și viețuiesc după învățăturile lui Hristos.

Admițând deci, că legătura constantă dintre om și Dumnezeu constitue biserica, dupăcum văzurăm mai sus, trebuie să admitem că această instituție e de origine divină, și acest adevăr îl desprindem din chiar cuvintele Mântuitorului, care trimițându-Și apostolii și învățăceii să vestească cuvântul evangheliei le zice: ...„Drept aceea, mergând învățați toate neamurile botezându-i pe ei în numele Tatălui, al Fiului și-al Sfântului Duh, învățându-le pe dânsele să păzească toate câte am dat vouă"... Mat. 28 v. 19-20.

Iată deci divinitatea instituției eclesiastice și în același timp desminţită aserțiunea unor raționaliști cari se încumentau să ridiculizeze în biserică rezultatul străduințelor preoțești vânători de interese materiale, ori rezultatul ideilor realizate ale bărbaților de stat și edililor cari foloseau misticismul bisericii întru temperarea drepturilor cetățenilor și supunerea lor la plătirea dărilor ori zădărnicia comploturilor.

Biserica e creată deci în stat și pentru stat. La rândul său statul în ultima analiză nu e decât desvoltarea ideiei de familie preconizată de Creator în prima pereche de oameni, cărei îi zice: ...„Creșteți, vă înmulțiți și umpleți pământul"..., iar conducătorii statelor se socotesc trimișii lui Dumnezeu în mijlocul popoarelor deținând chiar câteva drepturi de onoare în biserică ca „unși ai Domnului ce sunt".

Aceiași indivizi alcătuiesc și biserica, ca credincioși și statul ca cetățeni...

Folosindu-ne de o analogie, putem formula ideia că biserica se deosebește de stat în măsura ce sufletul se deosebește de corp, cari deși sunt două elemente eterogene alcătuiesc împreună, omul care după suflet aparține bisericii iar după trup statutui.

Și astfel, dată fiind complectarea reciprocă dintre stat și biserică, se înlătură teoria celor ce văd în comunitatea bisericească o societate pur ideală al cărei domeniu spiritual e atât de strein lucrurilor pământești încât e necesar a avea între ea și ele o barieră de netrecut...

Dar Dumnezeirea, sorgintea comună amânduror acestor instituții, străjuiește împletirea și unificarea lor binecuvântând orice pas făcut de ele după sfatul voiei Sale... Dăruiește poporului ales rege bun și înțelept în persoana lui Solomon, căruia îi hărăzește tărie, binecuvântându-l cu pace.

Și, conștii de misiunea lor conducătorii

popoarelor din toate timpurile au respectat şi intensificat raporturile dintre biserică şi stat.

Viu grăitor în acest sens e cazul împăratului Justinian care decretează că legile bisericeşti, adică canoanele, să fie de egală putere cu legile civile, egalând în felul acesta puterea bisericii cu aceea a statului.

La rândul său biserica şi-a pus la contribuţie tot elanul său de muncă, promovând cu vorba şi cu fapta interesele naţionale ale statului.

Istoria română narează ca o minune faptul împăratului Constantin cel Mare, când pe la anul 320 îngrijorat de colosul oştirii adversarului său Maxenţius, vede în ajunul bătăliei, pe cer, o cometă cruciformă în jurul căreia descifrează cu uşurinţă cuvintele: „Tutonika“ ce se tâlcuiesc: „în acest semn vei învinge“.

Dă ordin să se arboreze crucea pe toate stindardele şi uniforma soldăţească şi astfel o neînsemnată armată de cruciaţi răpune inamicul.

A fost fără'ndoială o răsplată cerească pentru blândul împărat şi o anticipare pentru recunoaşterea şi primirea de mai târziu a religiei creştine.

Clasic pilduitoare în acest sens mai e şi bătălia dela Cosova, întâmplată la anul 1389 când toată simţirea creştină se'nfrăţeşte într'o inimă şi-un gând ca să'nfrunte păgânismul:

„Se îmbracă'n zale lucii
„Cavalerii dela Malta
„*Papa* cu-a lui trei coroane
„Puse una peste alta
„Fulgerele adunat-au
„Contra fulgerului care
„In tăria-i fără seamăn
„A cuprins pământ şi mare;

cum scrie Eminescu.

Şi atari fapte istoria lumii narează multe, multe dar noi ne vom mărgini doar la trecutul neamului român bogat îndeajuns.

(Urmează)

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti
la seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti
Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Rar ne căim vorbind puţin; foarte des, vorbind prea mult.

Draci nu există!

Din mila unui cunoscut zilele acestea mi-a căzut în mâni o broşură în paginile căreia scrise condensat, un străin ameninţă indignat biserica lui şi preoţii acestei biserici cu o totală părăsire, fiindcă şi azi în epoca ştiinţei, atât de puternice si de minuni făcătoare, mai îndrăsnesc să vorbească atât copiilor la catehizaţie cât şi în predicile lor oamenilor mari despre dracii răufăcători.

Se poate una ca asta? exclamă scriitorul şi conchide oare când au de gând preoţii ăştia să se acomodeze spiritului timpului? şi pânăcând mai vreau să lase aşa sf. scriptură cum este şi nu iau foarfeca să taie de acolo tot ce este minunăţie?! Am cetit broşura într'un hop şi la sfârşit am văzut înaintea ochilor figura revoltată a omului luminat la culme contra preoţilor rămaşi mult înapoia timpului lor. Două idei au pus numai decât stăpânire pe sufletul meu.

Intâi că toate secolile începând dela cel dintâi până azi şi-au avut reprezentanţii săi, cari cu aceeaşi tenacitate şi ifos au crezut că ei au ajuns în vârful pomului ştiinţei şi că aceea ce nu cunosc ei nici nu există.

Şi al doilea, bine că nu a auzit scriitorul înverşunat cum cetim noi din molitvelnic rugăciunea: „Teme-te, fugi, depărtează-te diavole, necurate şi spurcate, cel din cele de desupt, adâncule înşălătorule, fără de chip, cel văzut, pentru obrăznicie, nevăzut pentru făţărie, ori unde este, sau unde mergi, sau însuţi eşti belzebub, sau cela ce cutremuri sau în chipul şarpelui sau în faţă de fiară sau ca aburul, sau ca fumul văzut sau ca barbatul sau ca muerea, sa ca jigania sau ca paserea“...

Pentru noi ar fi avut sigur un gest de dispreţ şi nu ar fi socotit de demn să se ocupe mai pe larg, crezându-ne în înţelepciunea D-sale, de unul dintre cele mai supertiţioase popoare.

Păcat de ostăneală şi de indignare pentrucă este imposibil să nu să fie întâlnit chiar autorul cu ceva reprezentanţi de ai iadului sau se poate că chiar vreun şef de a lor l-a îndemnat pe autor să scrie ca să-i camufleze putând aşa să opereze mai uşor.

Este imposibil să fi om de cultură şi să nu crezi în draci fiindcă îi vezi prea des manifestându-se. Să luăm lucrurile în mare. Sute de ani neamul nostru şi el lăsat de Dumnezeu, nu numai că a fost sistematic împins în valurile negre ale sărăciei cu scopul de a-l desfiinţa ci a fost călcat cu picioarele brutal şi la suflet

Nu ştiu dacă se pot numi oameni acele fiinţe cari au luat toate libertăţile frumoase poporului nostru de a-şi clădi biserici, şcoli, teatre, muzeie, băi etc. şi în schimb i-au lăsat toate libertăţile urâte de a ocoli tot ce-l putea trezi din somnul cel de moarte.

Nu trebuie să ne mirăm că Românul este aşa cum este. 164 de ani au stat Turcii pe capul nostru şi ne-au învăţat că suprema plăcere în lume este lenevirea.

In dumineci sărbători şi zile de lucru — mai ales când o fi vremea frumoasă poţi să treci de trei ori prin acelaşi sat şi numai pe puţini Români îi vei vedea că vin ori să duc la sf. biserică, la casa culturală ori la baie, majoritatea şade şi iar şade de te dor spatele pe D-ta care te uiţi. Nu putea Nastameena cu aceaşi uşurinţă să ne trimită pe cap un popor muncitor şi treaz ca să căpătăm alte deprinderi. Românii noştrii când sunt necăjiţi ştiu să spună lapidar cine l-a adus pe capul nostru.

In mod ştiinţific se poate numi altcum, decât curată drăcie, purtarea oamenilor cari ne spun că ei încă în secolul al XV-lea aveau distinşi reprezentanţi ai „umanismului“ de cei patru sute de ani cari sau scurs de atunci încoace nici nu mai putem vorbi. La noi numai „incultură“ la ei pe toate terenele numai „cultură“ bogată şi admirată de toată lumea „cultura“ aceasta, umanismuî începând din secolul al XV-lea ne-a dat între alte morminte, mormântul celor 2 preoţi tineri dela Şimand. In Africa unde cum ne spun cei mai distinşi etnografi ai lumii toată lumea crede în „draci“ nu s'a putut petrece sălbătăcia de a ucide în mod fioros 2 preoţi plin de tinereţe. Şi acum să luăm lucrurile în mic.

Decâteori copii buni ai neamului nostru nu au voit să facă cel mai mare bine şi mirare mare că toţi dracii din lume s'au pus în mişcare contra lor.

Pe unii dintre ai noştri i-a mobilizat să plece de acasă şi prin propagarea unei atmosfere de sceptism şi de descurajare să strice totul şi pe alţii de acasă l-au făcut, ca în sf. scriptură muţi şi surzi la orice chemare mântuitoare. Cum s'ar putea altcum explica invidia şi pisma între fraţi cari ne-au făcut mai mult rău decât toţi duşmanii la olaltă.

Cine îi scoate la iveală pe criticastrii noştrii cari nu au la activul lor nici o muncă şi nici un dram de cultură ca să ţină pe loc orice avânt şi orice gând bun. Ei fac opera ţânţarilor veninoşi cari atât te incomodează şi te pitigă până trebue să laşi totul şi să fugi.

Autorul străin spune sentenţios: Nu există draci! noi poporul românesc credem în molitvelnicul nostru care spune că există, fiindcă le constatăm activitatea de sute de ani. Noi care am suferit pe urma dracilor suntem convinşi că există prea mulţi şi în diferite forme: în baltă, în trestie şi chiar în frac.

Am fi fericiţi să onorăm indignarea omului de ştiinţă dacă experienţa nu ne-ar fi devedit contrariul.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

† Dr. Teodor Botiş

— preotul, profesorul, pedagogul şi rectorul. —

Am cules multe flori din grădina sufletului său înmirezmat de parfumul celor mai alese virtuţi, atât în calitatea lui de *profesor* cât şi în cea de *rector,* îndrumător zi de zi al tineretului, care se pregătea pentru una din cele frumoase dar în acelaş timp şi mai plnă de răspundere misiuni, acea de luminători ai minţii, de sfinţitori ai vieţii şi de îndrumători spirituali ai poporului român, pe calea destinului croit lui de Istorie şi de Providenţă.

Ca *profesor* părintele Botiş ardea ca o lumină aprinsă alungând oră de oră şi umbra unei îndoieli ce se va fi furişat în sufletele unora din noi, în privinţa marilor adevăruri teologice şi morale înrâurind binefăcător şi definitiv asupra celor ce încă întârziau în luarea unei hotărâri supreme, care trebuia să-i smulgă radical din lumea nimicniciei şi a preocupărilor sensuale.

Ca *rector* cimenta pe plan moral ceeace semăna şi zidea în orele de curs. *Pedagog* neîntrecut, părintele Botiş era mereu preocupat de mereu actuala problemă a pregătitii *morale* şi *sociale* a viitorilor conducători şi păstori spirituali ai neamului.

Dacă la examene era foarte pretenţios, apoi atunci toată lumea ştia că pentru părintele Botiş *examenul teoretic nu era tot* ceeace aştepta el dela un student în teologie. In orele de Morală, profesorul Botiş enunţa şi trata principiile moralei creştine, exemplificându-le, cu putere de evocare neîntrecută, cu cazuri din viaţa de toate zilele, iar în calitatea lui de *rector*, vecinic în mijlocul nostru, vecinic în preajma noastră, urmărea cu grija părintelui iubitor de fii, de-aproape şi de departe procesul de adâncă prefacere, de osmosă şi exosmosă, ce se desfăşura în sufletele noastre tinere, lipsite de experienţa vieţii; ne urmărea vorbele, ne înregistra gesturile, ne asculta rugăciunile şi cântările şi mai ales cântările, care

schiţau pe faţa-i sbârcită de griji şi necazuri, zâmbete discrete, zâmbete cari însă ne umpleau inima de bucurie.

Tată a trei copii minunaţi — cărora le-a dat educaţie din cele mai alese, jertfind totul pentru creşterea şi instrucţia lor, la universităţile din ţară şi streinătate [1]) — părintele Botiş ne-a fost tuturora dascăl şi părinte deopotrivă. *Dascăl* în orele de curs, — *părinte* iubitor în afară de ore.

Dacă era mare ruşine pentru cineva a se prezenta în faţa lui, la exameme, slab sau sumar pregătit, nu mai puţină cutremurare simţea cel ce sta în faţa lui pentru vreo abatere morală.

El, în ochii căruia se reflecta cerul, şi pe faţa căruia ce citea îngerească bunătate, trecea oarecum cu vederea insuficienta pregătire la examene a candidatului respectiv, — dar se supăra şi se mânia cu mânie sfântă când vreunul din noi se preta la vreo transgresiune, aducând, voit şi conştient, atingere legiilor sfinte şi principiilor moralei, ai căror păzitori ne pregătea să fim.

Părintească lui dragoste, infinita lui bunătate şi de toţi cunoscută şi apreciată *inima lui iertătoare*, aducea şi pe cel mai recalcitrant element la observarea normelor de bună conduită în societate. Studentul mustrat de «*Domnu cel bun*» — cum îi ziceam noi între noi — în cutremurarea lui avea senzaţia că i s'au pus pe cap cărbuni aprinşi, cărbunii adâncului regret, că şi-a permis a turbura seninătatea inimii celui ce se trudea zi şi noapte să ne facă cât mai plăcută petrecerea în *Seminar*, în acel atelier în care se dăltuiau şi se dăltuiesc de artişti inspiraţi, caracterele preoţilor de mâine.

Cei ce au avut fericirea să treacă prin filiera *seminarului* şi a academiei comduse de părintele Botiş ştiu ce datoresc marelui dispărut. Atmosfera familiară impregnată vieţii seminariale, tratamentul intim părintesc, grija permanentă ca nimeni să nu ducă lipsă de ceva, rămân în sufletul fiecărui din noi, ucenicii lui, pietre de hotar, momente de cari cu evlavie ne aducem aminte.

Adând cunoscător al problemelor sociale, al nevoii ţărănimii noastre din mijlocul căreia s'a ridicat [2]), rectorul Botiş era mereu preocupat de grija de a da viitorilor preoţi o astfel de educaţie, care să le facă posibilă o cât mai rodnică activitate în mijlocul poporului drept-credincios, al cărui standard de viaţă materială şi spirituală îl doria cât mai ridicat.

Prin viaţa sa de o sobrietate rar întâlnită azi prin activitatea sa nestoită, la-şi'n afară de catedră, prin fineţea şi cavalerismul cu care trata cu oricine venea în atingere, prin nobleţea însuşirilor sale spirituale, părintele Botiş a fost *imaginea vie* a preotului pe care se nizuia să-l dea Bisericii şi neamului său.

Oricâte ori i se ofera prilejul accentua dorinţa lui fierbinte de a vedea în fiecare din noi pe *omul desăvârşit*, bărbatul înpodobit de virtuţi omul după „chipul şi asemănarea lui Dumnezeu". Nu putea concepe că ar fi posibilă existenţa unui *bun preot*, înainte de a fi el *om întreg*; om desăvârşit în Hristos Iisus" [3]).

(Urmează)

Prot. Gheorghe Cotoşman.

1) *Virgil*, cel mai în vârstă, este Doctor în medicină, în Arad, —*Emil* Doctor în Drept la Paris, este consilier la Curtea Administrativă din Timişoara şi *Titili* cel mai Tânăr, este inginer C. F. R. în Arad.

2) S'a născut din părinţi ţărani, în comuna Valca-Neagră, jud. Bihor, la 17 Noemvrie 1873. A urmat şcoala primară la Şimleul Silvaniei, liceul în Oradea şi Sibiu iar teologia în Arad şi Cernăuţi, unde la 1900 obţine diploma de doctor în Teologie.

3) Coloseni. 1, 28.

Banatul şi problemele lui

II.

Concubinajul.

(Continuare)

O altă plagă care contribue la denatalitatea bănăţeană, dar care poate fi tratată ca un capitol separat al problemelor de vitalitate al acestui colţ de pământ românesc, este aceea a unirilor nepermise de lege şi nebinecuvântate de Dumnezeu, a două persoane de sex opus.

Este boala concubinajelor.

Boală, pentrucă n'am suferit de ea dela începutul fiinţei noastre, ci am primit-o în decursul timpului şi sperăm că întocmai ca oricare altă maladie, îşi va avea antitoxicul. Pentru demonstrarea progresului ei, amintim scrisoarea pastorală a Episcopului de pe memorie Grigorie al Aradului [1]).

„In anul 1900 în părţile Arădane şi Bănăţene ale Eparhiei noastre erau 7177 de însoţiri cu totul nelegiuite, cărora se adăugau 65 cazuri de căsătorii aşa zise civile. In 20 ani, adecă până în 1920, numărul însoţirilor fără binecuvântare cerească au sporit cu 1447, în loc să scadă. Adecă: la 1920 erau în eparhia noastră în ţinutul Aradului şi în Banat, 8689 căsătorii civile şi însoţiri de concubinaj; în anul Domnului 1927, aveam de aceste însoţiri nebinecuvântate,

1) Scrisoare pastorală, trimisă în toamna anului 1928.

în total 10.851 adecă un spor de 2162, faţă de anul 1920, sau cu alte cuvinte însoţirile nelegiuite dela 1900 şi până la 1927, au sporit cu mai mult de 10.000 de cazuri.

Dar, pentruca să cunoaşteţi şi mai bine răul acesta înfricoşat, trebue să luaţi aminte că din întreaga turmă dela 1900, tot al 26-lea creştin era concubin, iar la 1920 tot al 17-lea suflet trăia în însoţire fără binecuvântarea sfintei biserici.

...Cu durere — continuă pastorala — trebuie să spunem lucrurile pe faţă că în această privinţă ţinutul bănăţean al eparhiei, stă în fruntea răului".

Intrebarea, de la cine am luat noi această meteahnă, are mai multe răspunsuri, aşa de exemplu unii spun că dela Sârbi iar alţii dela Turci [2]), afirmând că încă acum 200 de ani, după izgonirea Turcilor, s'au luat — în Banat — măsuri coercitive impotriva acestor căsătorii de probă.

Ultima afirmaţie, poate să-şi aibă greutatea ei, de oarece cunoscut este tuturor felul de vieţuire al turcilor, precum şi faptul că prin anul 1715 ei stăpâneau părţile noastre, după ce au fost isgoniţi din Ungaria, întărindu-se cu deosebită osârdie în cetăţile Timişoarei, unde era şi sediul comandantului Ali Paşa, Lugojului, Şdioarei şi Mehadiei [3]).

Dacă am admite aceste susţineri, ca fiind întru totul valabile şi conforme cu realitatea ar trebui să fie amintită această boală, ca o zestre a trecutului întunecos de vremelnica dominaţie streină.

Constatăm însă, că abia în secolul al XX-lea această racilă a început să-şi arate roadele precum şi dezastruoasele progrese ce le face în decursul timpului.

Realitatea cercetărilor în această direcţie a scos la lumină o nouă şi adevărată cauză: aceea a nepregătirii noastre sufleteşti şi a desvoltării extraordinare a tendinţelor materialiste. Această tendinţă nu este specifică numai Banatului ci întregei noastre Românii şi dacă forţa morală nu va triumfa, „S'ar putea întâmpla să trăim o eră de sălbăticie cum nu s'a mai întâmplat şi în mijlocul frumosului nostru continent să ajungem într'o zi să ne devorăm unii pe alţii [4]).

Iubirea exagerată faţă de pământul plămădit din sânge şi os românesc, face pe bănăţean să-şi uite efemeritatea lui pământeană, exprimată aşa de patetic în atâtea capitole ale sfintei Scripturi.

Deşertăciunea materialului adunat în această viaţă l-a făcut pe domnitorul Ţării Româneşti, de odinioară, Şerban Cantacuzino, să pună să se scrie pe crucea de stejar ridicată din ordinul lui în pădurea dela Schönbrunn [5]) cuvintele „Viator, memento mori".

Dorinţa de a avea cât mai mult pământ face pe bănăţeni, să-şi unească fiii între ei, neamuri fiind, în majoritatea cazurilor fără de sentimentul tinerilor şi fără să aibă cel puţin vârsta potrivită, pentru a putea duce greul unei familii.

Din aceste cauze aceste uniri nu durează. Discordia intervenind între ei se despart spre a se uni cu alţii, ca apoi procesul de despărţire şi unire să se repete de mai multe ori. Copiii din aceste convieţuiri, rare ori se nasc adeverind cuvintele D-lui prof. Dr. Iuliu Moldovan [6]), că populaţia bănăţeană „Se stinge *în urma unei vicieri sufleteşti, a unui materialism exagerat*", care refuză să subordoneze dorinţe şi pasiuni, poruncilor credinţei în Dumnezeu; să subordoneze plăceri, confort şi traiu uşor cerinţelor etnice.

Mântuirea şi radicala salvare, nu poate veni decât din partea Bisericii noastre, care ne-a dat înţelegerea, îngăduinţa şi blândeţea secondată însă, de puterile statale: legislativă şi executivă.

Legile noului cod de justiţie „Regele Carol II" referitoare la aceste probleme — dacă ar fi mai categorice şi mai explicite şi dacă s'ar lua măsuri drastice contra celor cari le calcă, cazurile de concubinaj s'ar rări simţitor. Dacă valabilitatea unei căsătorii civile ar implica şi pe cea religioasă, pemergându-i chiar, ori complectându-o şi căsătoria *numai civilă* să nu dea dreptul să beneficieze de o cât de mică parte din proprietatea consoţului, s'ar face aceste uniri cu mai multă grijă, fapt ce le-ar micşora numărul.

Apoi, atunci când judecata civilă a pronunţat un divorţ, sentinţa să fie trimisă şi organelor bisericeşti superioare spre a putea să pronunţe şi ele — dacă e cazul — divorţul bisericesc, care ar fi bine să aibă aceiaşi valoare ca şi sentinţa civilă.

Bisericii bănăţene îi revine actualmente obligaţia să îndrumeze sufletul tineretului bănăţan spre învăţăturile pline de miros duhovnisesc ale idealului şi virtuţilor creştine.

Iar cei învechiţi în rele, oameni ce nu pot fi lecuiţi, trebuiesc lăsaţi la o parte, neputându-se să se integreze în gigantica forţă de încordare a epocii noastre şi timpul îi va face să dispară.

2) Pr. Nicolae-Petreşti — Biblioteca poporală A. C. R. U. No. 11, pag. 39.

3) „Peatra Credinţei" Coriolan Brediceanu Ed, II Librăria Minerva Lugoj, 1913.

4) Dl. prof. Mihail Manoilescu „Lupta Ortodoxiei împotriva Materialismului" conf. ţinută la Fund. Dalles, 1933.

5) Expediţia lui Cara Mustafa contra Vienei 1683.

6) Vezi „Transilvania" An. 65 No, 5.

Generaţia tânără bănăţeană, care a avut de luptat contra celor veniţi cu gânduri rele, de pe alte meleaguri şi uzurpători trebuie să vadă în Biserica strămună, nu numai un monument venerabil al trecutului românesc, *ci o putere învăluitoare, care trebue să-i lege peste roadele secolului al XIX, raţionalist şi falimentar în fiinţa de tot-de-a-una, a neamului nostru.*

Conducerea civilă, trebue să vadă că durerile bănăţene, nu angajează numai problemele morale ci vizează chiar pe acelea ale etnicităţii noastre în acest binecuvântat colţ de ţară.

Pr. Petru P. Boeriu.

Biserica ortodoxă din Ţările Baltice.

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

Anii 1939-1940 au fost ani tragici pentru cele patru ţări baltice din Nordul Europei din punct de vedere politic şi al existenţei naţionale. Azi chiar trei dintre ele nu mai există fiind înghiţite de marea lor vecină dela Est, Rusia sovietică. Singură Finlanda îşi mai trăieşte în grele condiţii propria vieaţă naţională de care s'a arătat a fi vrednică prin eroica rezistenţă ce a opus timp de o sută de zile nemilosului ei vecin care nu s'a lăsat abătut dela scopurile sale egoiste de nici un scrupul.

Desigur că cetitorii foii noastre ştiu că în ţările baltice există foarte mulţi ortodocşi cari în fiecare ţară erau organizaţi în biserici naţionale. In cei 23 ani de independenţă ce i-au trăit aceste ţări aceste biserici atinseseră un mare grad de înflorire ca şi ţările în care trăiau. Programul acesta putea să bucure pe orice ortodox cari se interesa de prosperitatea sfintei noastre biserici universale. Şi într'adevăr, ortodoxia din ţările baltice promitea să aibă un viitor foarte bun.

Dar deodată veni nenorocirea. Din cauze politice şi economice provocate de desfăşurarea evenimentelor vreme de un an încoace în Iulie 1940 cele trei mici republici baltice: Lituania Letonia şi Estonia s'au încorporat U. R. S. S-ului. Actul acesta politic a avut consecinţe grave pentru cele trei biserici ortodoxe naţionale. Ele au suferit soarta bisericii ortodoxe din U. R. S. S. care se ştie azi că este una dintre cele mai precare ce pot exista. In scopul comparării stărilor din cele trei biserici ortodoxe baltice dinainte şi după luna Iulie 1940 am scris articolele ce urmează. Se va vedea din ele că ieri biserica ortodoxă din ţările baltice putea conta pe o desvoltare liberă plină de speranţe frumoase mai ales în Letonia şi Estonia, desvoltare care azi a fost oprită de cisma grea al bolşevismului ateu. Această bruscă lovitură dată ortodoxiei din Nordul Europei va trebui să ne strângă inimile de durere cu atât mai mult cu cât am fost şi noi loviţi fără milă din punct de vedere bisericesc prin pierderea a trei înfloritore eparhii ortodoxe româneşti prin deslipirea samavolnică a Basarabiei şi Bucovinei de Nord de patria mumă. Un motiv mai mult ca în rugăciunile noastre să înălţăm totdeauna Celui atotputernic cereri fierbinţi de izbăvire a ortodoxiei de sub jugul satanic al bolşevismului iudeo-comunist.

Arhiepiscopia Lituaniei (Lietuvas)

Republica lituană îşi proclamase indepedenţa la 16 Februarie 1918, iar la 29 Iunie 1920 îşi acordase constituţiunea republicană.

Biserica ortodoxă lituană, care se compunea în 1925 din 10.000 credincioşi răspândiţi în 26 parohii era guvereată de arhiepiscopul Lituaniei şi al Vilnei, fiind autonomă încă din 1918.

Din punct de vedere material biserica aceasta a dus-o foarte greu timp de ani de zile din cauza prea micului număr de credincioşi, cari erau priviţi în statul lituan ca o minoritatate neglijabilă. In 1925 era subvenţionată abea cu 618 liti (= 62 dolari) pe lună, iar arhiepiscopul Elefterie locuia la Kaunas într'o biată cameră închiriată. Şi ca şi când n'ar fi fost destul numai atât, statul lichidează averile bisericeşti, confiscă şi închide bisericile ortodoxe şi în 1925 confiscă şi singura mănăstire ortodoxă, Suzedeci, pe care o cedează catolicilor.

Din punct de vedere administrativ biserica lituană era condusă de un consiliu eparhial compus din trei membrii clerici şi doi mireni prezidat de arhiepiscop. Ca una ce făcuse parte din marea biserică a Rusiei pravoslavnice de dinainte de 1918, spre deosebire de celelalte biserici baltice era singura care intreţinea legături cu biserica mamă din U. R. S. S. Azi desigur că s'a încorporat formal din nou la această biserică.

In anii din urmă biserica lituană a reuşit să-şi creieze o situaţie mai bună datorită energiei arhipăstorului ei. Această bunăstare s'a manifestat prin construirea măreţei catedrale din Kaunas începută la 21 August 1932 şi târnosită la 22 Septemvrie 1935 care a costat 170.000 liti (= 425.000 fr. fr.)

In toamna anului 1937 s'au deschis la Kaunas cursurile de teologie pentru pregătirea viitorilor preoţi, şcoală de care biserica lituană simţea mare nevoe în ultimul timp. La aceste cursuri se primesc absolvenţii a patru clase de gimnaziu.

O frumoasă activitate morală şi materială desvoltau diversele asociaţii religioase, relativ numeroase, constituite în secţiuni feminine şi masculine. Amintim aci societatea de binefacere sf. Maria care în 1934 şi-a serbat jubileul de 10 ani dela înfiinţare. Frăţia sf. Nicolae organiza în fiecare an lecturi religioase cu scopul de a menţine trează conştinţa ortodoxă în popor; afară de aceasta pe lângă bisericile mai importante sunt diverse asociaţii cari îngrijesc de bunăstarea locaşurilor de cult, pe cari azi desigur că bolşevicii le-au şi profanat.

Ca organe de publicitate biserica ortodoxă luiană dispunea de foaia oficială intitulată „Curierul eparhiei ortodoxe luiane" precum şi de revista lunară, „Binevestitorul", care se ocupa de problemele de teologie.

(Urmează)

ŞTIRI

In diferendul româno-ungar România a acceptat arbitrajul Germaniei şi Italiei. *Hotărârea a fost luată în cursul nopţii de Vineri.*

COMUNICAT Nr. 86.

Ministrul Casei Regale face cunoscut:

1) In cursul serei de 29 August a. c. a avut loc un Consiliu de Miniştri sub Inalta Preşedinţie a Majestăţii Sale Regelui, la Palatul Regal din Bucureşti.

2) Consiliul a hotărît convocarea Consiliului de Coroană.

3) Consiliul de Coroană sub Inalta Preşedinţie a Majestăţii Sale Regelui, a ţinut şedinţă în decursul nopţii de 29—30 August a. c.

4) Consiliul de Coroană luând în deliberare comunicările cu caracter ultimativ făcute de Guvernele German şi Italian, a hotărît acceptarea arbitrajului puterilor Axei asupra tratativelor Româno—Maghiare.

5) Au luat parte:

Ion Gigurtu, Preşedintele Consiliului de Miniştri,

I. P. S. Patriarhul României Nicodem Munteanu, Consilier Regal,

General Arthur Văitoianu, Consilier Regal,

Dr. Alexandru Vaida Voevod, Consilier Regal,

Gheorghe G. Mironescu, Consilier Regal,

Dr. Constantin Angelescu, Consilier Regal,

Gheorghe Tătărescu, Consilier Regal,

Constantin Argetoianu, Consilier Regal,

General Adj. Ernest Ballif, Consilier Regal,

Prof. Alexandru C. Cuza, Consilier Regal,

Victor Iamandi, Consilier Regal,

Victor Antonescu, Consilier Regal,

I. P. S. Mitropolitul Nicolae Bălan, Consilier Regal,

Stan Ghiţescu, Ministrul Muncii,

Ion Macovei, Ministrul Lucrărilor Publice şi al Comunicaţiilor,

General David Popescu, Ministrul de Interne,

Contra Amiral Adj. Nicolae Păiş, Ministrul Aerului şi Marinei,

Dr. Victor Gomoiu, Ministrul Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale,

Nichifor Crainic, Ministrul Propagandei Naţionale,

Dumitru Caracostea, Ministrul Educaţiei Naţionale,

Ion V. Gruia, Ministrul Justiţiei,

Dr. Vasile Noveanu, Ministrul Inventarului Avuţiilor Publice,

Mihail Priboianu, Ministrul Inzestrării Armatei,

Radu Budişteanu, Ministrul Cultelor şi Artelor,

General Adj. Gheorghe Mihail, Şeful Marelui Stat Major,

Andrei Rădulescu, Prim Preşedinte al Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie,

Constantin I. C. Brătianu,

Teofil G. Sidorovici, Comandantul Străjii Ţării,

Ion Mihalache,

Mihai Popovici,

Silviu Dragomir, deputat,

Părintele Ion Moţa,

Horia Zelea Codreanu.

Bucureşti, 30 August 1940.

Semnalăm articolul semnat de d Corneliu Coposu şi apărut în Unirea sub titlul „Porunca lui Bărnuţiu" pentru o frumoasă ţinută morală românească!

Cununarea a 17 perechi concubini în Fârliug s'a făcut în cursul lunilor trecute, ca un semn al îndreptării poporului şi a hărniciei pastorale a preotului.

Alţi ostaşi vrednici ai lui Hristos sunt cei din Pătaş cari au contribuit cu 570 Lei pentru fraţii lor refugiaţi. La aceştia se adaugă sf. biserică lui Pătaş cu 150 Lei şi vrednicul pădurar Petru Vrabete cu 50 Lei Laudă lor!

Inscrierile la Academia teologică din Caransebeş.

Se comunică celor interesaţi că cererile de înscriere la Academia teologică din Caransebeş se vor înainta Consiliului eparhial până la 25. Sept. 1940, însoţite de următoarele acte:

1. Extras de botez.

2. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic.

3. Certificat de moralitate dela oficiul parohial.

4. Certificat medical, eliberat de medicul Academiei.

5. Declaraţia părinţilor sau a tutorelui, că vor suporta toate cheltuielile cu întreţinerea în Internatul teologic.

Toţi studenţii sunt obligaţi să locuiască în internat, cu excepţia celor cari au părinţi în Caransebeş, fiind totodată obligaţi să-şi procure uniforma clericală (reverendă) până la 31 Decemvrie a. c.

La înscriere, care se va face personal între

28-30 Septemvrie a. c., studenţii vor plăti următoarele taxe:

10000 Lei, taxă de întreţinere în internat plătibilă în patru rate: I-a la înscriere, a II-a la 20 Decemvrie, a III-a la 20 Februarie, a IV-a la 20 Mai;

100 Lei taxa de înscriere.

300 Lei taxa de frecvenţă (didactru)

50 Lei taxa de mobilier.

100 Lei taxa la soc. lect. „I. Popasu."

50 Lei fond de excursie.

Studenţii săraci, dar cu purtare bună şi silitori la studii, vor primi burse şi semiburse pe baza unui certificat de paupertate.

Aceste burse vor consta din întreţinerea gratuită în internat.

Examenele din sesiunea de toamnă: anuale, generale, şi corigenţe vor începe la 28 Sept. a. c.

Primirile în internat se vor face pentru studenţii cari au de dat examene la 28 Sept. iar pentru ceilalţi la 1 Octomvrie a. c.

Deschiderea festivă a cursurilor va avea loc în ziua de 3 Octomvrie a. c.

Rectoratul.

Comisariatul de Poliţie Caransebeş.

Circulaţia pe căile publice şi în special pentru cele asfaltate devenind o problemă care interesează pe orice cetăţean in vederea unei asigurări a circulaţiei şi vieţei individului Corpul de Jandarmi Serv. Circulaţiei, caută prin toate mijloacele să dea o cât mai bună raţionalizare a circulaţiei.

Anunţurile la Radio în fiecare ajun de Duminecă şi sărbători, care dau sfaturi conducătorilor de autovehicule cum şi pietonilor de modul cum să circule pe căile publice, poate nu sunt auzite de toţi cetăţenii.

In consecinţă comandanţii de Regimente de jandarmi, personal vor lua contact cu D-nii Rezidenţi Regali ai ţinuturilor respective şi să caute ca anexatele sfaturi să fie aduse la cunoştinţa publicului prin:

Publicarea în ziarele locale.

Prin autorităţiie comunale administrative.

Prin autorităţile poliţieneşti de toate categoriile.

Prin premilitari.

Prin străjeri.

Prin şcoli când vor începe cursurile.

Prin căminuri culturale şi Atenee etc., cu alte cuvinte să se facă educaţia cetăţenească în materia de circulaţie, educaţia care lasă foarte mult de dorit de pe urma căreia se soldează cu multiple accidente mortale.

Se atrage atenţiunea în special Legiunilor pe traseul cărora trece artera principală de comunicaţie Bucureşti—Braşov—Cluj—Oradea-Mare.

Corpul de Jandarmi Serviciul circulaţiei pune în vedere conducătorilor de autovehicule, turisme şi camioane cum şi pietonilor să respecte cu restricţie pe drumurile publice.

1. Conducătorii de autovehicule de orice fel, circulaţi numai pe dreapta şoselei.

2. Nu exageraţi viteza şi nu depăşiţi maximul prevăzut la trecere prin comune.

3. Nu dublaţi alte vehicule în viteze mare.

4. Dublaţi pe stânga şi semnalizaţi cu stânga pentru a înştiinţa pe cei din urmă.

După dublare, mergeţi cel puţin 100 metri, apoi semnalizaţi pe dreapta pentru revenire la normal.

5. Nu tăiaţi drumul scurt la dublare, produceţi sigur accidente mortale.

6. Nu dublaţi în continuarea şoselei, serpentine la vale sau la deal.

7. Nu vă angajaţi în depăşire, dublare, dacă îţi vine altul din faţă, nu întraţi între două vechicule de sens contrariu sau în acelaş sens.

8. La trecerile de nivel, bariere C. F. R. şi punctele de control încolonaţi-vă în ordinea sosirei pe un singur şir nu dublat pentru a trece în faţă, căci încurcaţi drumul vehiculelor ce vin din sens contrariu.

9. Pe timpul nopţei la părăsirea şoselei pentru a intra în alte drumuri folosiţi din timp semnalizatoarele laterale ale vehiculelor.

10. Reduceţi raza la faruri, când încrucişaţi cu alt vehicul, altfel riscaţi ciocniri cu urmări fatale.

11. In caz de forţă majoră, când sunteţi obligaţi a staţiona pe şosele trageţi autovehiculele mult, pe dreapta şoselei aproape de şanţ.

12. Biciclişti nu mergeţi pe şosea în grup, ci numai câte unul în spatele altuia.

13. Pietoni, nu staţionaţi şi nu vă plimbaţi pe şoselele asfaltate în comune şi în special în staţiunile balneo-climaterice.

14. Pe şosea, pietonii vor circula pe partea stângă, observând astfel vechiculele care vin din faţa lor din direcţie opusă, ştiind astfel spatele asigurat.

15. Nu traversaţi şoseaua până ce nu v'a-ţi asigurat că din stânga nu vine alt vechicul, iar la jumătatea şoselei feriţi-vă din dreapta.

16. Săteni, nu faceţi hore şi nu staţionaţi în mijlocul drumurilor, vă expuneţi accidentelor cu urmări grave.

17. Nu plecaţi pe şosea cu căruţa, înainte de a vă fi asigurat că felinarul este în bună stare de funcţionare, putând fi aprins la căderea nopţei.

18. Nu încărcaţi căruţele, carele sau camioanele cu materiale (paie, crăci, lemne) etc. care depăşesc jumătate din şosea.

19. Nu lăsaţi pe şosele, pasări, porci, câini şi copii, căci dau loc la accidente.

20. Purtaţi cu voi:

a) Pietoni actele de identitate.

b) Conducătorii de vehicule, permisul de conducere, foaia de circulaţie şi permisul fiscal.

Prezentaţi la cerere autorităţilor poliţieneşti şi control, actele pentru identificare.

Comandantul Corpului de Jandarmi,

General (ss) **Ioan Topor**

Şeful Serv. Circ. C. J.

Colonel (ss) **A. Hagichir**

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeș, 8 Septemvrie 1940 — Nr. 36

CENZURAT.

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș Fize

Foaia Diecezană

Organul oficial al Episcopiei ortodoxe române a Caransebeșului.

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I!

In freamătul de bucurie tinerească a unui popor întreg vine la Domnia Țării Românești Majestatea Sa Regele Mihai I.

Vine chemat de ceasul încercărilor supreme, vine chemat de strigătul aproape desnădăjduit a milioane de români — vine ca singura nădejde sinceră și curată a isbăvirii lor!

Pe umerii de adolescent ai Regelui Mihai I apasă azi una din cele mai grele răspunderi: existența unui popor.

Pe acești umeri se reazimă nădejdile Neamului Românesc hărțuit și răvășit până în străfundurile ființei lui.

A fi sau a nu fi...

Este supremă încordarea, este intensă și plină de clocot voința: Neamul Românesc se vrea salvat, se vrea așezat la loc de cinste și demnitate, așa cum geniul său îi poruncește!

MAJESTATEA SA REGELE MIHAI I

Veacurile de restriște, de regăsire și de frăție impun pe plan universal vrerile și dorințele acestui popor.

Românul în veci nu piere!

Din os domnesc și din tumult românesc sănătos un Rege se îndreaptă majestuos la cârma destinelor unei națiuni din care au eșit în lume atâția eroi.

Majestatea Sa tânărul nostru Rege Mihai, purtătorul unui nume de erou, a crescut în vâltoarea frământărilor de renaștere românească.

Tiner, el întruchipează tinerețea noastră năvalnică; tiner, El se dospește în marea clocotelor ce ne învolburează și saltă spre alte culmi și alte orizonturi.

Tinerețea alături de columna de granit a Generalului Ion Antonescu, Șeful Statului Român, ne dă senzația aurorei răsăritului

— în ivirea căruia toţi Românii credem astăzi mai mult decât oricând.

Cu aceste gânduri însoţim urcarea pe tron a noului nostru Rege şi într'un cuget şi o simţire strigăm:

Trăiască Majjestatea Sa Regele Mihai I! Trăiască Românііа!

Deşteaptă-te Române!

Vârtejul sălbatec abătut asupra Europei a muşcat în turbarea lui şi din trupul ţării noastre: în răstimp de două luni — între sfârşitul lunei Iunie-August — noi am pierdut o suprafaţă de peste 100.000 kkm. pătraţi cu o populaţie de peste 4 milioame români de sânge.

Este cel mai mare tribut pe care l'am dat vreodată, şi totodată semnul strâmbelor judecăţi omeneşti, isvor de nemulţumire şi de nesfârşită durere.

Am pierdut Basarabia, cutropită de Ruşi, cu permanent gând şi ţinduire să se apropie de Constantinopol;; ni s'a răpit nordul Bucovinei şi o parte din Nordul Moldovei de aceeaşi neadormiţi profitorii, şi am pierdut jumătate din pământul scump al Ardealului, leagănul românismului, numai pentru potolirea milenarilor noştri duşmani, Ungurii, prieteni şi aliaţi ai Italiei şi Germaniei de astăzi.

Aceste jertfe scumpe ni-au fost impuse. Ameninţaţi de Unguri şi Bulgari am cedat Ruşilor, iar mai apoi am cedat Ungurilor, ameninţaţi de Ruşi şi de Unguri la spatele cărora veghiază Axa, căreia îi suntem deacum şi noi prieteni.

Dar, astăzi ca şi eri, alianţele şi duşmăniile cu deosebire în războiu sunt în funcţiune de interese, iar poporul român nu este — în întregimea lui — decât un nod de interese convergente pentru toţi vecinii lui...

Viena care a dat Ungurilor pe Horia ca să-l tragă pe roată, iar lui Avram Iancu i-a dat numai făgăduieli mincinoase, ne-a mai administrat odată o cruntă lovitură. Ne sguduie profund, dar nu ne copleşeşte.

„Popoarele adevărate îşi torc din înfrângeri marile destine“ — afirmă conducătorul Ţării noastre.

Infrângerea dim anul 1940 în care ne-am regăsit toţi şi buni şi răi fraţi loviţi de aceeaşi cumplită lovitură — să fie pemtru noi ceasul marilor hotărîri.

...Să nu apună soarele mai înainte de a ne fi răscumpărat greşeliile noastre, de a ne fi iertat unii altora păcatele, de a ne fi îmbrăţişat frate cu frate în casa părinţilor noştri: România-Mare.

Statul Român şi Biserica lui.

De: Pr. **Ioan Racoveanu-Nera.**

(Continuare)

Căci, din câte neamuri sunt pe lume, cel mai încercat de chinuri e fără îndoială Neamul Românesc. Coborâtori din două elemente extrem deosebite, a trebuit să treacă 5 veacuri şi mai bine pân'ce crugul vremii a putut să ne aşeze ca neam şi naţiune bine definită.

Călit în multe focuri aprinse de năvălirile barbare, abia în prima jumătate a secolului VII poporul românesc poate vorbi de o organizaţie primitivă a bisericii. Popor nou, răsleţit prin sate mici de munte cu bisericuţe proaspăt ridicate, străjuite de preoţi cucernici, neamul român îşi trăia epoca de agregaţie, în preajma sfintelor altare unde glas de evanghelie îi dădea consistenţa fiinţei sale etnice; îl consola, îl ferea de atingerea cu popoarele barbare ca: *Ungurii, Bulgarii* şi altele...

In acele vremi de purificare şi întărire sufletească, biserica şi preotul formau o pârghie morală, un centru sufletesc al neamului.

Trei veacuri de atare pustnicie se scurg în taină pân'ce la începutul anului 1000 biserica română desvoltându-se de-abinele, depăşeşte zăgazurile posibilităţii şi înlătură nu numai popoarele barbare dar chiar şi pe cele eterodoxe.

Dar în vremi de bejenie când ceaţă musulmană ameninţă orizontul românesc, ideia creştină a cărei depozitară era biserica, încoardă vinele străbune înălţând inimile spre doruri de izbândă şi straja gliei cu neprecupeţite vărsări de sânge creştinesc...

Uşile altarelor se'nchid iar glasul blând al preotului se transformă în înflăcărat imbold de luptă, când mulţimea aleargă sub cutele praporului bisericesc transformat în drapel nesaţic de izbândă, anturat de-atâteaori de preoţi, vlădici chiar, cum neuitat e Popa Stoica din Fărcaş, distins erou din timpul lui Mihai Viteazul.

Impins de-acelaş dor şi dragoste de neam şi lege, bătrânul Mircea, face zid de apărare în 1394 la Rovine lui Baiazid, răpunându-l... Prea e învechită şi de vreme coibuită cronica, dar tot păstrează cuvinte de plin pitoresc când descriind această izbândă creştinească scrie: ...„fu războiu mare cât se întuneca văzduhul de mulţimea săgeţilor, aşa de se varsă sânge mult cât era văile ciunte şi mai pierdu Baiazid oastea lui cu totul“... Sau cum scrie poetul:

„Şi ca nouri de aramă
„Şi cu ropotul de grindini

„Orizontu' ntunecându-l
„Vin săgeţi de pretutindeni
Iar când semiluna cade:
„Şi cea gindiu' oţelită
„In spre Dunăre o mână
„Iar în urma ei se' ntinde
„Falnic armia română.

Tot imboldul bisericii e hotărîtor şi în izbândele victoriosului Ştefan. Cu gândul înălţat spre-acelaş ţel de pace şi dragoste de neam şi lege; şi impregnat cu acelaş crez şi tărie sufletească, cucereşte victorii una câte una pân' ce, cum spune legenda, într'o noapte tristă, slăbit de mulţimea ranelor e nevoit să închine ţara steagului turcesc. Respins de însăşi maica-sa în tăcerea nopţii rătăceşte prin bezna de pădure, îndreptându-şi paşii spre chilia lui Danil Sihastru cărui-i tâlcuieşte jalea sufletului său:

„Bunule părinte,
„Sunt rănit şi' nvins.
„Insuşi a mea mamă
„Astăzi m' a respins!
„Vin să-ţi cer povaţă,
„Dacă nu-i mai bine
„Turcilor Moldova,
„D' astăzi să se' nchine!?

Dar glasul Bisericii prin gura lui Danil, mustră şovăirea:

„Dacă mâna-ţi slabă
„Sceptrul ţi-o apasă,
„Altuia mai harnic
„Locul tău îl lasă!...

Refăcut şi îndârjit, temutul Ştefan pleacă:

„Dup' aceste vorbe
„Ştefan strânge-oştire,
„Şi' nvingând păgânii
„Inalţ' o mânăstire!...

In 1848, biserica îşi spune din nou cuvântul. Episcopul unit Lemeny e învoit să traducă cărţile de rit în ungureşte, încercând în felul acesta o eclipsare totală a elementului românesc în Ardeal, mai ales îndemnat fiind de Kossuth care zicea: *„Naţionalitatea şi limba este mai scumpă decât libertatea, căci aceasta din urmă se mai poate câştiga dar celelalte două niciodată"*.

Dacă însă limba şi naţionalitatea aveau atâta valoare pentru unguri, cum puteau fi desconsiderate de români?

Şi' ntradevăr n'au fost desconsiderate căci ideia de revoluţie se desprindea din orice coloană a foilor lui *Bariţiu* şi explodează ca o bombă în imnul sfânt al lui Andrei Mureşanu: *„Deşteaptă-te române din somnul cel de moarte"*, unde se cere mai departe şi scutul bisericii:

„Preoţi cu crucea' n frunte
„Căci oastea e creştină.
. . . . . .
„Murim mai bine 'n lupte
„Cu glorie deplină
„Decât să fim sclavi iarăşi
„In vechiul nost pământ!...

Şi aşa, revoluţia se iscă, un rol de frunte având preoţii îndemnaţi de însuşi episcopul *Andrei Şaguna*, zădărnicindu-se orice asuprire ungurească.

In atari momente — după cum vedem — capii Bisericii se pun în fruntea mişcărilor orânduite pentru mântuirea ţării şi-a neamului.

(Urmează)

† Dr. Teodor Botiş

— făuritor de caractere preoţeşti şi animator de viaţă religioasă şi naţională. —

III.

Pentru a dobândi pe viitorul preot, „mânat de Duhul lui Dumnezeu" (Romani, 8, 14,) purtând în inimă, în suflet, în grai, în privire, în atitudine şi în faptă imaginea „Duhului lui Hristos" (Ibid . 8, 9,) profesorul Botiş şi-a pus în cumpănă toată ştiinţa şi cultura lui universalistă, tot zelul şi abnegaţia sa apostolică, tot prestigiul lui unanim respectat. Instinctele primare erau biciuite de el fără cruţare, ca să fie neîncetat exaltată sensibilitatea antenelor spiritului, cari fac posibilă recepţionarea directă a cuvântului lui Dumnezeu.

Căutaţi cele de sus, unde este Hristos şezând de-a-dreapta lui Dumnezeu; cugetaţi cele de sus, nu cele de pe pământ" — (Col. 3, 1;) sârguiţi-vă să aveţi toţi *«gândul lui Hristos»* (1 Cor. 2, 16) ne îndemna necontenit *Domnu cel bun.*

La înălţătoarele lui ore de dogmatică ne înlesnea printr'o strălucită argumentare, să înţelegem, aproape empiric, ravagiile făcute de păcat în fiinţa omenească. Distrugerea sau măcar anihilarea răului ancestral, al păcatului din om urmăreşte Biserica prin preoţii ei. Dar, înainte de a face operant acest postulat creştin în sufletele mirenilor, el trebuie realizat fără amânare şi radical în sufletele celor ce se pregătesc pentru sublima misiune a preoţiei, în sufletele celor cărora Domnul le-a zis: „Eu v-am ales din lume, pentru

aceasta urăşte pe voi lumea căci „vouă vi s'a dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei cerurilor[1])".

Şi pentru a ilustra aceste adevăruri, părintele Botiş ne punea adesea în faţa ochilor sufleteşti cuvintele sf. ap. Pavel dela Efezeni: „Că lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui ci împotriva domniilor, împotriva stăpânitorilor acestui veac, *împotriva duhurilor răutăţii* din văzduhuri[2])" încopciate cu cele dela Coloseni:„ *Omorâţi* deci mădularele voastre cele de pe pământ: *desfrâul, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia*, care este slujire idolilor, pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării, întru care şi voi aţi umblat oarecând, când vieţuiaţi în ele[3])".

Reuşind a desbrăca pe foarte mulţi de *„omul cel vechiu* dimpreună cu faptele lui" [4]) prof. Botiş îşi învesmânta ucenicii *„omul cel nou,* care se înoeşte spre a ajunge la cunoaştere, după chipul celui ce l-a făcut[5])", — înarmâdu-i „cu toată *armătura lui Dumnezeu*, ca să poată sta împotriva uneltirilor diavolului[6])".

Spirite de elită, caractere întegre, tari şi morale, preoţi devotaţi misiunii lor şi slujbei dumnezeeşti, gata oricând a aduce suprema jertfă pe altarul Bisericii şi al neamului — iată ţinta ce o voia atinsă părintele Botiş cu fiecare generaţie de studenţi ce se perinda pe dinaintea ochilor lui, cari priveau toate locurilor prin specie aeternitatis.

Nu mă îndoiesc că în cele mai multe cazuri prof. Botiş a reuşit să creeze, cu dalta sa de artist desăvârşit, tipul preotului adevărat, al preotului care şi-a făcut trupul templul Dumnezeului celui viu," iar sufletul lăcaş Duhului sfânt[7])", „pe care lumea nu-l poate primi pentrucă nu-l vede nici nu-l cunoaşte, iar voi îl cunoaşteţi, căci cu voi este şi în voi va fi[8])".

* * *

Activitatea publică a prof. Botiş nu s'a mărginit numai între zidurile înguste ale Academiei teologice. El, din tinereţe, a desfăşurat o activitate tot atât de prodigioasă şi pe terenul *cultural, publicistic* şi *naţional-politic*. La recomandarea fericitului episcop şi apoi metropolit Ioan Meţianu, tânărul bacalaureat Botiş petrece, ca prefect de studii, trei ani de zile, în mijlocul familiei nobile române Mocioni la Căpâlnaş [9]). Aici, mai mult ca ori unde, aude el cetindu-se evanghelia românismului, fuărindu-şi un ideal dala care nu s'a abătut până la ultima suflare a vieţii.

Aici, în familia Mocineştilor, se iniţiază el în tainele vieţii româneşti de dincoace de Carpaţi. Zestrea spirituală câştigată în acest mediu de elită nu precupeţeşte a o pune, întreagă în slujba marilor postulate naţionale şi bisericeşti cari aşteptau rezolvare, cu toate mijloacele cele posibile, din partea tuturor celor puşi în fruntea instituţiilor româneşti din ţinuturile subjugate.

Paralel cu activitatea didactică, el participă efectiv la toate manifestările culturale şi naţionale din Arad, prin viu grai şi prin scris. Alături de martirul Cioragariu, de naţionalistul Goldiş, de Ştefan Cicio-Pop, de Dr. Gh. Ciuhandu, şi de alţi corifei ai românismului dela graniţa etnică de Vest, el coboară în arena politică, desfăşurând steagul libertăţii naţionale.

Inainte şi după Urirea cea mare colaborează aproape la toate ziarele şi revistele mai de seamă din Transilvania, în special şi-a dat contribuţia în coloanele ziarelor *Tribuna* şi *Românul*, la revistele: *Biserica şi Şcoala* al cărei redactor a fost multă vreme, la *Revista Teologică*, *Societatea de mâine* etc... tratând, cu competinţă şi îndrăsneală, toate problemele culturale şi naţionale ce frământa românimea de aici.

Tălmaci iscusit al vrerilor naţionale şi-a atras de cu vreme simpatia tuturor cercurilor conducătoare româneşti, cari apreciau în el deopotrivă pe preotul-profesor îndrăgit de slujba lui ca şi pe luptătorul dârz şi neînduplecat pentru drepturile româneşti, aşa de mult nesocotite de cei sub călcâiul cărora gemeam de-atâta amar de vreme.

In guvernul prezidat de istoricul neamului *N. Iorga*, îl găsim în Parlamentul ţării, partipând activ, în calitatea lui de *Senator* ales, la toate frământările inerente vieţii politice.

Prot. Gheorghe Cotoşman.

(Urmează)

1) Ioan 15, 19; Matei, 13, 11.
2) Efez, 6, 12.
3) Col. 3, 5-7.
4) Ibid., 3, 9.
5) Ibid., 3, 10 : II. Cor. 4. 16.
6) Efez. 6, 11.
7) Romani, 8, 11, I. Cor. 3, 16-17.
8) Ioan, 14, 17.

9) „Ca unul, care printr'un contract aproape zilnic, în timp de 3 ani, am cunoscut pe distinşii reprezentanţi mai bătrâni ai acestei familii: pe *Eugen, Alexandru* şi *Zeno*, iar faţă de membrii ei din generaţia mai tânără am avut sentimentele şi consideraţiile unor legături sufleteşti şi de prietenie încă din anii copilăriei lor"... — scrie prof. Botiş în prefaţa *Monografiei Mocioni*, Bucureşti, 1939.

D-zeu care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

6. **Mărturisiri teiste ale savanţilor.** Revenind asupra raportului dintre credinţă şi raţiune, după ce am expus valoarea reală a teoriilor ştiinţifice, ultima şi cea mai bună dovadă că ştiinţa exactă şi credinţa în Dumnezeu nu se exclud şi că raţiunea când n'a abuzat de puterea ei a pregătit întotdeauna calea credinţei ori a contribuit la întărirea acesteia e realitatea constatată în mii de cazuri că cei mai mari oameni de ştiinţă au fost profund credincioşi şi au stimat Biblia, ale cărei adevăruri le-au privit ca descoperite de Dumnezeu.

Şi iarăşi mărturie că o credinţă tare şi neşovăelnică în Dumnezeu poate sta alături de cele mai înalte concepţii ştiinţifice în armonică împreunare şi conlucrare, e faptul îndoit, că pe deoparte mari oameni de ştiinţă L-au descoperit pe Dumnezeu în prelungirea directă a preocupărilor lor ştiinţifice, iar pe de alta, că slujitori consacraţi ai Bisericei, episcopi, călugări şi abaţi au adus contribuţiuni de netăgăduită valoare ştiinţelor pozitive.

Pot fi citate multe nume în amândouă aceste grupe; e deajuns, de sigur, dacă vor fi amintite cele mai proeminente.

In a doua categorie e vrednic de reţinut numele lui *Copernic* teoreticianul heliocentrismului şi canonic în *Thorn*, care pornind dela gândul desăvârşitei înţelepciuni a Creatorului a ajuns să bănuiască falşitatea sistemului ptolemaic şi să formuleze noua concepţie asupra sistemului nostru solar [1]) şi pe al cărui mormânt e săpată următoarea inscripţie, croită pe măsura evlaviei şi a temerii de Dumnezeu ce-l caracteriza: „Doamne, nu graţia cea mare acordată lui Pavel o râvnesc eu, nici nu îndrăznesc a cere milostivirea arătată de Tine lui Petru; eu implor numai iertarea acordată tâlharului pe cruce“ [2]). Şi care bazat pe calculele lui astronomice spunea: „Cine oare din noi, când stăruieşte în cugetare asupra înţelepciunii divine şi a splendidei rânduieli a universului, nu se simte cucerit de admiraţie pentru maestrul pururea activ al lumii, în fiinţa căruia se adună cea mai înaltă fericire şi ultima măsură a binelui“ [3]).

(Urmează)

1) Cf. Pr. Nedelea Georgescu, Despre existenţa lui Dumnezeu, p. 55.

2) Cf. ibid.; F. Bettex, Creştinismul şi studiul naturii, p. 234; Pr. Toma P. Chiricuţă, Religia omului de ştiinţă, p. 39.

3) Ap. Pr. Chiricuţă, idem. pp. 39—40.

RECENZIE.

Minuni şi false minuni — Mihail Urzică,

Bucureşti 1940, 258 pgg.

O carte de acută actualitate, care se ocupă cu ultimele cazuri de teofanie şi taumaturgie petrecute la noi în ţară.

Din 1919 şi până în 1937, sfânta noastră Biserică ortodoxă-română a fost spectatoarea unor fenomene psihice cu caracter mistic, care au făcut vâlvă nu numai la noi, dar au trecut cu amplificări şi exagerări şi peste hotare.

Au abundat firește în jurul acestor fenomene şi scrierile de diferită natură, după cum ochii minţii, ce priveau cercetători, erau ai savantului, ai teologului, ai diletantului, sau ai omului cu interes meschin şi ascuns.

Cartea Domnului Mihail Urzică, pe care-l credem preot, este una din cărţile ce se ocupă autoritar şi documentat cu problema minunilor adevărate şi a acelor false.

In această carte se discută următoarele cazuri de teofanie şi taumaturgie autohtone:

1. Cazul din Cuca-Argeş (Ion Popa Gheorghe, 1919—1923).

2. Cazul din Cassota-Buzău (Bănică Doleanu, 1928).

3. *Cazul din Maglavit (Petrache Lupu,* 1935).

4. Cazul din Tudor Vladimirescu-Tecuci (Vasilica Barbu, 1937).

Expunerii detailate a acestor cazuri le premerge o parte introductivă dogmatică, care pe intolerante baze ortodoxe discută despre: cele suprafireşti şi despre îngeri, despre stăpâniri demonice, despre spiritism şi magnetism, despre înţelepciunea nebunească şi falsa mistică, despre diferite semne şi vindecări presupuse suprafireşti dar de origină demonică, despre preziceri şi ghicitorii, despre manifestările pitoniceşti.

Autorul se ocupă apoi cu criteriile după care se poate deosebi minunea adevărată de cea falsă. Numai după această parte, autorul abordează în partea a doua punctele dubioase comune la diferiţi presupuşi „iluminaţi“ şi „profeţi“. Şi anume: Uşurinţa de a crede în vedenii, spectacolul semnelor suprafireşti, nesocotirea sfintelor taine, precumpănirea grijii pământeşti, mistificări, constrângeri şi făgăduinţe, alte curiozităţi.

Urmează apoi prezentarea, în parte, a *presupuşilor noştri iluminaţi şi profeţi:* Ion Popa Gheorghe, Bănică Doleanu, *Petrache Lupu*, Vasilica Barbu.

Lucrarea se încheie cu un adaos, în care autorul prezintă câteva cazuri minunate petrecute în ultimul timp şi pe care le-a reţinut în parte, din diverse ziare.

Pe serioasele baze expuse în partea întâia şi a doua, autorul se pronunţă *negativ* — contra acestor iluminaţi şi profeţi autohtoni — deci contra cazurilor de teofanie şi taumaturgie, ce le-au avut sau le-au suferit aceştia.

Aceşti iluminaţi sunt simple cazuri de *vulgară mistificare*, deci de *pretinsăi teofanie.*

Petrache Lupu nu este astfel, privit prin prisma acestei lucrări, decât un impostor cu vădită lipsă de duhovnicie, anticlericalism şi anticanonicitate pronunţată, lipsit de tact, lipsit de cunoştinţe elementare teologgice, aplecat spre pământeşti, etc. etc.

La fel ceilalţi.

Unul din cazurile care dă mult de gândit, din cele relatate de autor, estte cel cu intrarea ciobanului Petrache Lupu în altar, prin uşile împărăteşti, la porunca Moşului.

Citâm după relatarea ciobanului: *Ce cauţi în altar, zice popa la mine, nu ce voie!*"

„N'am nevoie de tine.. *Pe mine moşul m'a chemat!*" (Maglavitul. Pîr. V. I. Ouatu, pg. 57).

Iată o dovadă clară de aroganţă, neprevedere, anticlericalism, etc. etc., toate defecte şi negative, care nu ar trebui să facă parte integrantă nicidecum din comporttarea şi caracterul unui *vas ales.*

Dar, pe lângă toate acestea şi altele multe expuse de autor pentru susţinerea în mod strălucit a tezei sale, avem câtewa obiecţiuni de făcut, care nu am vrea să atiingă valoarea în sine a lucrării, dar care se vreau rostite, numai ca modest protest, pentru zdiruncinul moral şi prăbuşirea sufletească, ce această carte o să pricinuiască pentru mulţi.

Deoarece credem, că nimica nu trebue retăcut sau neştiut, ce ar putea prejudicia asupra lucrării, după cum nimic nu a fost uitat şi destul folosit de autor pentru susţinerea tezei sale în formă negativă.

Ce spune autorul astfel, relativ la semnul crucii pe cer, văzut de oamemi de foarte bună credinţă?

Ce spune autorul faţă dee fiecare minune în parte, săvârşită de cioban?

De ce nu consideră fiecaare minune după criteriile obiective ale ştiinţei tteologice?

Pronunţarea pentru *puteri demonice* şi *satanisme* trebue susţinută mai serios!!

Refuzarea *repede* a minunilor dela Maglavit nu o putem aproba! Unde-s ciungii, orbii, bolnavii şi obidiţii, care să ia apărarea ciobanului?

Dar, dacă autorul a prezentat interesat sau cu oarecare patimă înlănţuirea cuprinsului?

Că, în câte feluri nu se poate rezolva o problemă?

Şi apoi, cazul Petrache Lupu nu-şi are rezolvarea definitivă. Nici Biserica nu s'a pronunţat, şi nici toţi teologii nu sunt de aceeaşi părere! (Vezi: N. Crainic în Sfarmă Piatră, 1936).

E drept, lucrarea prezentă întăreşte mult rândurile celor ce neagă fenomenelor autohtone de teofanie şi taumaturgie orice veriditate şi înclină cumpăna, dar nu încă victoria, în această parte.

Dar, tot aşa de slabe, ba chiar copilăreştit faţă de seriozitatea argumentării anterioare suni şi unele exemplificări minunate ce le face ş, autorul, ca adaos lucrării (trăsnetul, trombele, cutremurele, etc).

Sunt curios apoi, de ce nu aminteşte autorul nimic despre celebrele cazuri de teofanie şi taumaturgie dela *Lourdes* şi *Lisieux* şi despre *sfânta Bernadette* şi *sfânta Tereza*, canonizate recent de biserica rom-catolică.

Sunt curios şi despre părerea ce autorul o are despre aceste cazuri oficializate de o biserică soră?

Remarc, că Petrache Lupu ar putea fi prezentat în mod favorabil, după unul din multele şabloane rom-catolice de prezentare a acestor sfinte (Dr. Vallet, *Guérisons de Lourdes*, 1927-1929, Paris, Téqui; Marchand, *Les faits de Lourdes. Trente guérisons*, 1919-1922; ori: G. Rabeau, *Les miracles dans l'Eglise*, în Apologétique, 1937; etc.)

Adaog, că am văzut cu ochii mei fenomene identice de taumaturgie şi la Lourdes şi la Maglavit!!

Cum vom primi atunci canonizările recente rom. catolice?

Şi întreb: Nu e mai bine ca individul singurit să nu forţeze nota ortodoxă, până la glasul oficios al Bisericii? Intrebare, care nu s'ar fi pus, dacă autorul ar fi rezolvat în cuprinsul lucrării şi modestele nedumeriri exprimate mai sus de noi.

Căci cazul dela Maglavit, de bunăoară, e un caz adânc intrat în spiritualitatea românească, spre a fi tratat superficial sau fugitiv, ori spre a produce nedumeriri şi provoca întrebări!!

Şi sunt foarte grele pronunţările şi foarte uşoare alunecările...

E un punct câştigat însă clarificarea pentru toată lumea: *O nouă revelaţie nu a fost şi nu poate fi, peste cea dată prin Iisus Hristos!*

Sunt puncte discutate încă: *teofaniile şi taumaturgiile dela Maglavit!*

Şi va dura încă mult până la rezolvarea definitivă a acestor cazuri autohtone de teofanie, mai ales al celui dela Maglavit!

Toate nedumeririle şi şovăirile mele, pline de adâncă tristeţe pentru Maglavitul nostru, nu ating, nici nu scoboară, cu nimic însă valoarea cărţii, care rămâne cea mai preţioasă contribuţie la *elucidarea negativă* a acestor cazuri, impunându-se a fi cetită de oricine a fost preocupat şi se vrea edificat sufleteşte.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

ŞTIRI

Regele Carol II a abdicat. Vineri în 6 Septemvrie 1940 a abdicat Regele Carol II în favorul fiului Său Mihai, Mare Voevod de Alba-Iulia. Noul Rege a depus, în aceeaşi zi legiuitul jurământ în faţa Patriarhului şi a Şefului Statului.

Dl General Ion Antonescu, Şeful Statului Român. Dl General Ion Antonescu a fost numit prin decret, şef al Statului Român. Constituţia din 27 Februarie 1938 a fost suspendată. Deasemenea a fost suspendat Parlamentul şi demnitatea de Consilier Regal.

Gazeta „Reşiţa" a împlinit cinci ani. Redactată cu grije de dl George C. Bogdan şi Nicolae T. Cioban cu ajutorul unui mănunchiu de colaboratori harnici gazeta „Reşiţa" îndeplineşte o frumoasă misiune culturală românească în centrul muncitoresc important care este Reciţa Banatului. La cinci ani de apariţie publică un bogat număr aniversar. Luăm parte la bucuria confraţilor şi le dorim ani mulţi la treabă, înainte!

Prin sentinţa dela Viena dată de arbitrii, România pierde aproape 12 judeţe din Ardeal în favorul Ungariei. Judeţele luate au o suprafaţă de 44.000 kmp. cu o populaţie de 1.400.000 Români şi 500.000 Unguri. Evacuarea teritoriului se face după un plan şi se termină la 13 Septemvrie...

No. 4532 E ex. 1940.

Notă oficială

Localul de prăvălie din str. Episcop Popasu Nr. 7 se închiriază — pe bază de oferte închise — începând cu ziua de 15 Septemvrie 1940.

Consiliul eparhial.

Convocare

Conform § 13 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Ven. Consiliu eparhial în şedinţa sa dela 28 Martie 1940, cu Nr. 2085 B. ex. 1940, a numit pe subsemnatul comisar consistorial pentru actul alegerii de protopresbiter în tractul protopresbiteral vacant al Caransebeşului.

Efectuându-se toate cele necesare pentru îndeplinirea acestui act, pe baza art. 15 din acelaş Regulament, cu onoare convoc **Adunarea protopresbiterală electorală a Caransebeşului, pe Miercuri 25 Septemvrie 1940, ora 10½, în sfânta biserica parohială din Caransebeş,** la care sunt invitaţi să participe atât On. membrii ordinari, cât şi cei aleşi ad hoc, preoţi şi mireni.

Sfânta liturghie cu chemarea Duhului Sfânt, va avea loc la ora 9, în aceiaşi sf. biserică.

Caransebeş, la 4 Septemvrie 1940.

Dr. Laurenţiu Busuioc
arhimandrit, comisar consistorial.

Convocare

In înţelesul § 13 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter Ven. Consiliu eparhial în şedinţa sa dela 28 Martie 1940 cu Nr. 2085 B. ex. 1940 a numit pe subsemnatul comisar consistorial pentru actul alegerii de protopresbiter în tractul protopresbiteral vacant al Făgetului.

Efectuându-se toate cele necesare pentru îndeplinirea acestui act, în sensul § 15 din acelaş Regulament cu onoare convoc şi declar de convocată **Adunarea protopresbiterală electorală a Făgetului pe Joi, 26 Septemvrie 1940 ora 10½ a. m. în sfânta biserică parohială din Făget,** la care sunt invitaţi să participe atât On. membrii ordinari, cât şi cei aleşi ad hoc, preoţi şi mireni.

Sfânta liturghie cu chemarea Duhului Sfânt se va celebra la ora 9 a. m. în aceiaşi sf. biserică.

Lugoj, la 2 Septembrie 1940.

Dr. Aurel Mihaescu
protopresbiter, comisar consist.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti

Ia seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti

Nu ştii niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Cine e înţelept învaţă să tacă şi să asculte.

Gheorghe Repede, notar public, Caransebeş.

No. 1/1938 deleg.

Publicaţiune de licitaţie.

In cauza succesorală a defunctului Nicolae Neagul din com. Slatina Timişului, conform dispoziţiei judecătoriei de pace mixte din Caransebeş No. G. 3391/276/1921 din 16 Iulie 1940 şi având în vedere § 95 litera e. din legea procedurei succesorale (art. lege XVI anul 1894) se vor vinde prin licitaţie publică şi pe lângă plată imediată următoarele:

a., hârtii de valoare (efecte).

1. 82 bucăţi acţiuni ale firmei Prima Cassă de păstrare à 100 lei bucata cu No. 4090-4100 şi No. 4330-4400, în valoare nominală lei 8200, cu cupoanele din anul 1931;

2. 7 bucăţi acţiuni al firmei Banca Poporală din Caransebeş à 500 lei bucata, cu No. 4194 4200, în valoare nominală de lei 3500;

3. 20 bucăţi acţiuni ale firmei Creditul Bănăţean din Lugoj à 250 lei bucată, cu No. 4949-4968, în nominală de lei 5000;

4. 20 bucăţi acţiuni ale firmei Banca Severinului din Caransebeş à 100 Coroane bucata, cu No. 688-700, în valoare nominală de lei 1000;

5. 20 bucăţi acţiuni ale firmei Banca Centrală din Cluj à 250 lei bucata, cu No. 061476-061495, în valoare nominală de lei 5000.

6. Un libel de depunere spre fructificare al firmei „Sebeşana" cassă de păstrare din Caransebeş, cu 300 lei;

7. Titlu provizor al „Drapelului" societate pe acţii din Lugoj referitor la 5 acţiuni à 210 Coroane, în valoare de 1000 lei;

b., preţioase:

1., un ceas de argint bărbătesc, cu capace duble,
2., un ceas de aur bărbătesc, cu capace duble,
3., un ceas de aur pentru dame, cu capace duble,
4., un lanţ de aur cu medalion,
5., un lanţ de aur pentru ochelari,
6., un inel de aur rupt pentru ceasornic,
7., un inel de argint rupt pentru ceasornic,
8., 53 diferite monede de argint,
9., 2 monde de metal ordinar.

Toate aceste preţioase (1-9) evaluate la suma de 1583 Lei.

Preţul de strigare va fi valoarea arătată, dar obiectele se vor vinde şi sub acest preţ de strigare.

Cumpărătorul este obligat a achita şi impozitul proporţional.

Licitaţia se ţine în biroul subsemnatului notar public Gheorghe Repede, din oraşul Caransebeş, str. Liceului No. 16 în ziua de *27 Septemvrie 1940, ora 10 dimineaţa.*

Caransebeş, la 16 August 1940.

Notar public,
Gh. Repede.

Librăria Diecezana

din Caransebeş

oferă Cucernicilor preoţi stofe pentru odăjdii preoţeşti cu următoarele preţuri:

Calitatea	SALVATOR	Lei	850	metrul
„	ROMA	„	900	„
„	ORIENT	„	900	„
„	MAGLAVIT	„	900	„
„	IORDAN	„	950	„
„	CAIRO	„	850	„
„	VINZENCZ	„	900	„

Pe lângă aceste stofe putem oferii şi toate furniturile necesare pentru confecţionarea odăjdiilor.

Atragem atenţiunea Cucernicilor preoţi că preţurile acestea sunt identice cu cele ale fabricei.

In depozitul librăriei se află şi odăjdii gata confecţionate.

AVIZ

La **Librăria Diecezană** se află în depozit toate

Cărţile monopolizate de curs primar,

precum şi **RECVIZITELE NECESARE.**

Domnii învăţători sunt rugaţi a se aproviziona dela noi cu toate articolele necesare. La cărţile monopolizate preţurile sunt fixe. La recvizite oferim preţuri foarte reduse.

Comenzile se efectuiază şi prin colete poştale cu ramburs.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV Caransebeş, 15 Septemvrie 1940 Nr. 37

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fize

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 200 Lei

APARE DUMINECA

Manusc[rise] apoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar ban[i pentru] abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Romani
25 bani Posta

Statul şi Biserica.

Ziua de 9 Septemvrie a. c. înseamnă biruinţa Bisericii creştine în contra tuturor asociaţiunilor duşmănoase. In aceea zi, prin noua deciziune a Ministerului Cultelor şi Artelor în ce priveşte noul regim al Cultelor în România, începe şi pentru Biserica strămoşilor noştri o nouă epocă, epoca de consolidare şi reorganizare internă. Duşmanul sectar dispare.

Raportul între Biserică şi Stat intră într'un nou făgaş, aşa cum de fapt un raport de reciprotate trebuia să existe de mult în Ţara noastră.

Biserica a fost chezăşia de totdeauna a păstrării şi consolidării credinţei strămoşeşti şi cu ea a ideei şi conştiinţei naţionale. Fără existenţa Bisericii ideea naţională ar fi fost depăşită de absolutismul statelor streine, care subjugau părţi din comunitatea Românilor.

Rolul acesta al Bisericii n'a fost pe deplin înţeles de Statul nostru în epoca de după războiu. Dacă uneori Biserica creştină şi în special cea dominantă — ortodoxă — a primit unele privilegii, pe de altă parte s'a permis din partea Statului existenţa a o sumedenie de duşmani ai acestei Biserici, care lucrau nu numai la distrugerea acestei Instituţii Sfinte, ci chiar la distugerea Statului.

Sub trecutul regim, care a aruncat azi, peste noi numai durere şi jale, prin deciziunea Nr. 31999 din 1939, s'a recunoscut sectelor dela noi cea mai largă libertate în ce priveşte exercitarea unor credinţe false şi distrugătoare de Biserică, neam şi ţară.

Noul regim, născut ca o reacţie în contra tiraniei şi a despotismului, este călăuzit de „credinţă şi dreptate, lege şi muncă, cinste şi conştiinţă, ordine şi omenie" — după cum declară conducătorul Statului, generalul Ion Antonescu în Chemarea sa către Ţară.

Credinţa şi dreptatea trebue să stea la baza noului Stat, care astăzi îşi începe epoca renaşterii sale. De aceste două virtuţii trebue să fie insuflată conştiinţa fiecărui Român şi opera de educaţie a individului o începe Biserica. Ea este chemată de a răspândi adevărata credinţă de a învăţa pe om virtutea dreptăţii, de a sădi în sufletul lui cinstea, ordinea şi omenia.

Biserica are rolul de a pregăti cetăţeni vrednici de un Stat nou, iar acesta la rândul său este obligat de a da asistenţa sa Bisericii.

Numai în Ţara, unde există un raport identic de reciprocitate între Biserică şi Stat, poate trăi credinţa Celui care a murit pentru mântuirea noastră şi se pot forma caractere hotărîte, tari şi demne de a înfrunta primejdia externă şi a aduce fericirea neamului.

Prin decizia Ministerului Cultelor şi Artelor, Nr. 42352 şi 4235 din 1940, Biserica ortodoxă ca majoritară în Statul Român îşi primeşte răsplata. Se face dreptate faţă de vechiul regim, unde toţi duşmanii Bisericii — Sectele — erau protejate de Stat.

Sub noul regim, în care credinţa şi cinstea sunt ridicate pe cele mai înalte culmi, Biserica ortodoxă este ajutată de Stat în lupta cu duşmanii săi. Sectele sunt şterse. Orici activitate a asociaţiunilor religioase dăunătoare Biserici şi Statului încetează. Casele de rugăciuni ale acestor asociaţiuni sunt închise, propaganda sectară dispare.

Deciziunea ministerială recunoaşte toate cultele creştine, la care se adaugă şi cel mahomedan. Cultului mozaic, care are o existenţă de fapt în Statul nostru, i-se permite o manifestare în cadrul doctrinal-ritual, numai dacă această manifestare nu atinge principiile ce stau la baza noului regim al Statului. Sinagogile şi Templele sunt închise şi nu pot funcţiona decât prin aprobare specială a Ministerului.

Bisericii creştine i-se face dreptate. Ea este

ridicată la locul de cinste pe care trebue să-l aibă întru'un Stat nou, într'un Stat al credinței. Acest Stat o apără de dușmanii săi distrugători. Biserica nu mai este lăsată ca o corabie fără cârmă, în voia valurilor furtunoase, ci este așezată alături de instituția Statului.

Astfel ajunge la expresia raportul ce trebue să existe între Stat și Biserica sa.

Regim nou în Stat, cere regim nou pentru Biserică, căci numai așa aceasta din urmă își poate îndeplini rolul său în Stat.

Astăzi când Statul nostru se reorganizează pe baze noui, începe și pentru Biserică epoca de consolidare și de pregătire prin ea a credincioșilor demni de Strămoșii lor.

M. C.

Dreptul și Dreptatea.

Vremea ce o trăim, ne obligă să asistăm la răsturnări de lucruri și fapte bazate pe drept și la interesante jonglerii — din punct de vedere sofistic — cu noțiunea de dreptate.

La fiecare răspântie de drumuri, în fiecare cafenea în orice compartiment de tren, câte un „cutărică" disecă aceste noțiuni — în fața cărora, noi muritorii de rând, ne simțim mici, întocmai prezentului în fața trecutului — cu care de legiferatori cu rutină, enunțând principii de drept, ideale.

Sărmanul drept, bătrân ca lumea, îmbrăcat numai în decursul timpului în diferite haine de modă, este considerat ca un copil nevrednic pe care trebuie să-l ții de mână spre a se putea ține pe picioare, iar fiica sa dreptatea, nu mai este decât cenușereasa din poveștile cu care își adorm bunicele nepoței.

Se poate întâmpla, în curând, să asistăm în lumea noastră de plin progres tehnic și materialism, la punerea acestor bătrâni — Drept și Dreptate — în spirt pentru expoziții de muzeu, ori la naftalină și prezentați doar, ca niște curiozități rare, festive și decorative.

Vremea aceasta capricioasă și plină de neprevăzut face să se adeverească pentru moment ca practice cuvintele învățatului francez Pascal, că *nu ceiace este drept este puternic, ci ceiace e puternic e drept*, sau principiile juristului german: Von Ihering care într'o lucrare a sa [1]) concepea dreptul ca o luptă și că, dreptatea nu există, decât în măsura, în care luptăm pentru realizarea ei, înlăturând *adevărul că dreptul e o putere morală de a face ceva, sau a pretinde ceva*, ori „Scientia recti moralis et principii rationis".

Dreptul forță, îmbrățișează o singură și unilaterală caracteristică, a ideii de drept, acela a *exigibilității*, deci el se rezumă la *putere* care este unicul său argument pe care realitatea vieții îl dezice. Oare „vinovatul condamnat la muncă silnică n'are dreptul să protesteze, pentrucă nu mai are *puterea fizică* de a frânge acea sentință?"

O clasă socială oprimată, pentrucă *n'are puterea* să-și realizeze dorințele, n'are dreptul să protesteze și nici să se plângă?

Un popor lovit de altul în cele mai sfinte drepturi naționale, n'are drept la aceasta, pentru motivul, că nu are destulă putere armată, ca să-și apere dreptul cu forța [2])".

Poate acest fel de drept să domine bătrâna noastră Europă, în aceste timpuri de progrese în lucrurile pipăibile. Poate acest drept, bun numai pentru speculațiuni mintale să înlocuiască dreptul real, acela a puterii morale, bazat pe cele trei caracteristice specifice conformitatea (acțiune conformă cu scopul), obligativitatea și inviolabilitatea (care nu se poate concepe fără Dumnezeu?).

Răspunsul nu-l pot da eu...

Dar după atâtea supărătoare semne de întrebare, să revin la cenușereasa amintită de mine la început ca fică bună a dreptului putere morală și să analizăm obiectiv situația ei actuală și să vedem care sunt hainele brodate cu diamante, cu care au îmbrăcat-o diferiți cugetători ai timpurilor.

Dreptatea, dacă este fică a dreptului, natural că este și ea bătrână și cu ochi grei de greutatea îmbrâncirilor și dorirlor fiului de om, repede la picior în a face cele rele și neplăcute tatălui său dreptul.

Sfânta Scriptură ne pune înaintea ochilor cuvintete rostite de Sfântul Duh, prin rostul profetului Isaia: „Numai în Domnul locuiește dreptatea; Eu sunt singurul Dumnezeu drept și Mântuitor, alt Dumnezeu afară de mine nu este; El umple Sionul de nepărtinire și dreptate".

Dreptatea este conformarea voinții omului voinții divine. Dreptatea, era cunoscută și înainte de venirea creștinismului, contimporanii vorbind despre ea foarte elogios.

Aristot spunea că „Dreptatea este cea mai frumoasă dintre virtuți" nici luceafărul nici

1) Der Kampf um's Recht

2) Prof. Valeriu Iordăchescu: „Forța și Dreptul".

aurora nu sunt demne de atâta admiraţiune ca virtutea dreptăţii [3]).

In „Republica“ Platoniană, dreptatea realiza armonia elementelor componente ale Statului, cuprinzând în sine: cooperarea şi conlucrarea celorlalte virtuţi [4]).

Ea este un ideal a cărei realitate, nu o găsim decât în lumea transcendentă a ideilor, fiind unitară, permanentă, absolută şi eternă.

Cicero [5]) o numeşte deasemenea „Fundamentum regnorum“ iar Seneca o numea virtutea cea mai frumoasă.

In această lumină era văzută în trecut Dreptatea. Că aplicarea ei, a fost diferită iarăşi este adevărat.

Nimeni nu mai poate considera dreptate, aruncarea pruncilor slabi de pe un Taiget al timpurilor noastre sau ideile unei dreptăţi Aristotelice ori Platonione, preconizate de ei în organizaţiunile omeneşti.

Dar nimeni dintre noi nu poate spune că nedreptatea ce se făcea oamenilor săraci din epoca de decădere a imperiului roman, cu paraziţii ei, diferă de nedreptăţile oropsiţilor din unele părţi ale lumii de azi [6]).

Cu toţii condamnăm nedreptatea şerbiei de altă dată şi cu toate acestea ea continuă să existe şi azi sub aspecte mai elegante şi mai subtile în societatea modernă [7]).

Invăţăturile date pe vremuri de Neagoe Basarab, fiului său Tudosie ar putea să fie cartea de căpătâiu a tuturor „marilor“ care-şi fac din nedreptate efemer pedestel ca să-l folosească pentru acaţare în clasa parveniţilor cu pete, ori palate clădite pe sforţări străine.

Şi astfel sună învăţătura Voevodală: „să nu gândeşti că ele (averile) sunt câştigate de tine, ci le-ai adunat dela săraci şi dela cei ce sunt sub biruinţa ta.

Ceiace în exegeza timpului ar însemna „Să nu credeţi cei cu averi mari, că le-aţi făcut numai voi prin munca voastră, ci cu cei ce sunt sub exploatarea voastră“.

...Şi câte s'ar mai putea spune despre aceşti doi unchieşi bătrâni, hărţuiţi încontinu de orgolioasa nedreptate şi de efemerul drept forţă, noul erou de epopeie comică, ce vrea să învingă cu orice preţ Universul care în totdeauna distruge eroul dramei.

Florile rare ale Dreptului şi Dreptăţii, ce cresc numai pe piscurile caracterului, care nu pot fi urcate decât de sufletele nobile, chiar dacă ar dispărea ca frumuseţă externă, vor continua să existe, de oarece rădăcinile lor sunt în Cel ce a făcut lumea şi toate cele ce sunt într'ânsa.

Pr. Petru P. Boeriu.

3) Vezi „Ethica“ C. Nicomach, c. V c. III.

4) Vezi „Republica“ c. III.

5) Honeste vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere.

6) Lud. Friedländer: Darstallungen aus der Sittengeschte Roms. Vol. I pag. 122-3 Leipzig.

7) Prof. Mihail Manoilescu: Lupta ortodoxismului împotriva Materialismului pag. 59.

Statul Român şi Biserica lui.

De: Pr. **Ioan Racoveanu-Nera.**

(Continuare)

Aşa în prima jumătate a veacului XVIII când ne ameninţă îngenunchierea musulmană şi asuprirea grecească, *Antim Ivireanu*, mitropolitul Ţării Româneşti, se pune în fruntea mişcării de desrobire cu preţul vieţii sale; ori cum a fost cazul blândului şi seninului *Veniamin Costache*, mitropolitul Moldovei, când la 1821, cu ocazia eteriei, se pune pe sine în pericol, apărând drepturile ţării şi ale neamului.

Vieaţa bisericească, dospită în singurătatea mânăstirilor şi schitelor de munte, a fost iarăşi un factor consolidant în conservarea neamului român.

Dintru început, dela temeluirea primelor mânăstiri, s'a ţinut seamă să fie situate prin locuri adăpostite, dosite prin codri şi locuri întărite. Se împrejmuiau cu ziduri şi întăriturі puternice, aşa încât lăcaşurile de închinare în vremuri de obidă, serviau ca cetăţui de refugiu poporului urmărit de foc şi năvăliri barbare.

Afară de aceasta, pe lângă opera caritativă, ce o îndeplineau mânăstirile, alinând boale trupeşti şi sufleteşti, mai erau şi focare de cultură, păstrătoare a celor mai vechi monumente literare scrise la noi, precum mai erau şi generatoare de preoţi, şi focarele ortodoxiei contra propagandei făcute la noi.

La noi în Ardeal, rolul Bisericii a fost mai evident ca în orice colţ de ţară. Puţinii români — nobili — cari au primit unirea — ca să nu-şi piardă averile, şi-au uitat şi limba şi credinţa maghiarizându-se, pecând massa poporului grupată în jurul altarelor străbune, s'au ferit de atingerea altor neamuri eterodoxe, conservându-şi astfel individualitatea etnică, prin biserică.

Şi aşa Biserica şi neamul mergând mână'n mână in strâns raport de reciprocitate, au văzut şi îndurat multe neajunsuri în drumul lor gigantic.

Insoţind Poporul Românesc din leagăn Biserica i-a fost un scump talisman pe cale, surâzându-i din arhaicile-ii lăcaşuri de lemn şi îndemnându-l la curaj şi bărbăţie, prin însuşi potenţialul său eclesiastic!....

Şi-a spus cuvânt hotărîtor în vremurile de grea cumpănă ale neamuluii, pân'ce după atâta martiraj, ne-a răsărit şi nouă soarele dreptăţii.

Şi azi, când neamul românesc în urma cataclismului de eri, încununat cu laurii izbândei, s'avântă descătuşat şi liber în hora europeană, Biserica surâde cu tot atât de mare drag, descătuşată fiind şi ea, de anticul Bizanţ.

Regat şi *Patriarhat* e azi numirea vechilor părtaşi de luptă seculară!....

Dar nu vom sta aci.. Pân'acum a fost o muncă paralelă desfăşurat de *Neam* şi *Biserică*, exercitată în timp şi locuri diferite şi înfruntând noianul ostilităţilor streine.

De aci'nainte neamul închistat şi asigurat în trăinicia hotarelor sale, va sta liniştit atât timp, câte vânturi turburante nu-i suflă la hotare...

Biserica însă, îşi urmează cursul în ogorul îngrădit al Ţării; crescând şi proteguind tânăre mlădiţe, generatoare de neam şi naţiune.

Scopul *religiei* în ţara întregită este acela de a forma din odraslele neamului caractere religioase morale, făcându-i să cunoască în felul acesta cum s'a întemeiat şi desvoltat Biserica noastră şi învăţăturile ei, şi să fie pătrunşi de sublimitatea acestora, trăind în conformitate cu ele. Ii învaţă mai departe practica bisericească, constătătoare din: limba, melodiile, ceremoniile, arhitectura, sculptura, pictura, precum şi o mulţime de aşezăminte, date şii depinderi, cari toate la un loc alcătuiesc *legea românească*; şi la cari trebuie să ţinem cu atâta foc şi dragoste fiască ca la nişte odoare sfinte şii neîntrecute de vre'o altă confesiune pământeană...

Dar, vai! cu toate acestea vitregia vremii face ca Biserica să verse lacrime de sânge, văzând cum — aproape la tot pasul — în schimbul banului adus din *„lumea nouă“* fii-i se desprind din braţe şi ademeniţi de bunuri trecătoare îşi tradează legea strămoşească, împotmolindu-se în mocirla sectaristă, atât de vătămătoare neamului.

Aprigă e lupta ce se'nteţeşte azi pe tarâmuri sectariste, dar înălţător e gândul că glasul Bisericii a găsit ecou ferice în sufletul românilor de bine, cari strângând rândurile în jurul sfintelor altare au înfiripat „Frăţia Ortodoxă“, „Oastea Domnului“ şi „Soc. Sf. Gheorghe“, şi aşa dublate forţele, clerul şi mireniii, asigură întoarcerea la matcă a răsvrătiţior într'un viitor mai apropiat şi conturează tot mai mult ideia preconizată de Hristos: *„O turmă şi-un păstor“*...

Iar noi, tânăra generaţie, încrezuţi în roadele Bisericii şi încălziţi de focul şi dragostea de neam şi lege a vrednicilor şi pioşilor noştri antimergători, vom strânge rândurile tot mai mult în jurul sfintelor altare conservatoare şi de neam înfloritoare; şi închinând cu devotament patriei tot elanul şi entuziastul nostru tânăresc, vom striga liberi cu poetul:

„Peri-vor neamuri depe lume,
„Eu încred în neamul meu!
„Peri-vor toţi, peri-vor toate,
„Dar nici când nu voiu peri eu!...

(Sfârşit)

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Şi tot aci pomenim pe *Mariotte*, cunoscutul fizician, *Haüy*, părintele cristalografiei, Abatele *Picard*, cel care a făcut cea dintâi măsurătoare exactă a meridianului pământesc, *Secchi*, cel care a studiat în amănunţime constituţia chimică a soarelui, *Nollet*, descoperitorul endosmozei, *Grimaldi*, descoperitorul difracţiei razelor, *Latreille*, unul din întemeietorii entomologiei, *Gassendi*, marele matematician, astronom şi geograf, *Mendel*, celebrul călugăr din Brno (Brünn), descoperitorul legilor eredităţii, ce-i poartă numele [1]) fără a insista asupra celor din vremurile mai vechi ca franciscanul *Roger Bacon* (1214—1294), dominicanul *Albert cel Mare* (1193—1280) episcopul din Colonia, cel care a descris „spirtul de vitriol roman“ (acidul sulfuric) şi arsenul ori în veacul al XV-lea *Basil Valentin*, care aminteşte cel dintâiu în lucrările sale de bismuth [2]) şi a preparat stibiul *şi mulţi alţi clerici* şi teologi din toate timpurile, cari în ceasuri de răgaz se străduiau să prindă şi tainele necunoscutului ce ne cade sub simţuri şi au adus prin pasiunea lor pentru cercetare contribuţii reale ştiinţelor pozitive, arătând prin aceasta că Biserica creştină nu a prejudiciat în nici un fel nici libertatea de gândire, nici progresul ştiinţitic. In această categorie trebue să-l punem şi pe cunoscutul *Abate Moreux*, directorul observatorului astronomic din Bourges şi autorul atâtor lucrări de ştiinţă popularizată.

1) Idem, Apologetica, p. 19, după A. Drive: *„Dieu La leçon des faits“*.

2) Cf. Pr. Chiricuţă, Rel. omului de ştiinţă pp. 34—35; Istrati—Longinescu, Chimie, p. 99; 157; 158; 248.

Iar în cea dintâi categorie sunt oamenii de ştiinţă pozitivă, cari au păstrat în toată viaţa lor convingerea absolută că marea carte a naturii şi cartea Duhului lui Dumnezeu, deşi ni se adresează în limbi diferite, aduc totuşi o singură şi unică mărturie, proclamă un singur şi acelaşi adevăr [3]). Şi nu sunt oarecari aceşti oameni de ştiinţă, ci înşişi creatorii şi protagoniştii ei, cari au văzut în Dumnezeu pe creatorul lumii şi pe autorul legilor după cari se guvernează aceasta, pe ziditorul omului şi pe proniatorul lui atât în această lume cât şi în una viitoare [4]). Sunt aceştia savanţii de cari se miră şi pe cari nu-i înţelege *Camille Flammarion*, cum poate să fie atâta contrazicere „nelogică“ ori „făţărnicie“ în ei întru cât deşi devotaţi ştiinţei şi admiţând rezultatele acesteia, totuşi, ei se împărtăşesc, fac mătănii şi duc lumânări la biserică [5]). O asemenea mirare ar fi îndreptăţită în cazul când între datele şi postulatele religiei şi cele ale ştiinţei ar exista o fatală şi organică contradicţie [6]), de care ar trebui să se resimtă neapărat şi echilibrul sufletesc al celor ce o tolerează. Dimpotrivă, dovadă de deranjamente cerebrale au dat mai vârtos cei ce şi-au făcut din lupta împotriva lui *Hristos* titlul de glorie al vieţii lor, cum e cazul lui *Nietzsche* filosoful german, halucinatul autor al Antichristului, în timp ce marii savanţi credincioşi au fost socotiţi de orice minte normală ca elită a umanităţii, eroi în lupta cu necunoscutul, modele de seriozitate, răbdare şi abnegaţie. Şi de aceea mărturisirile lor despre puterea şi nesfârşita măreţie a lui Dumnezeu sunt ofrande şi monumente de închinare în adevăr, din a căror înşirare s'ar putea înţelepţi răstălmăcitorii ştiinţei.

Kepler (1571-1630), ale cărui legi împreună cu a lui Newton stau la baza astronomiei moderne [7]), găseşte în credinţa în Dumnezeu principiul şi avântul cercetării sale ştiinţifice. Pentru el ştiinţa consistă în a căuta în natură unitatea gândurilor lui Dumnezeu, la care omul trebue să gândească şi să răsgândească [8]). In cartea sa principală „*Armonia lumilor*“ el zice: „In creaţiune eu par' că pipăesc cu mânile pe Dumnezeu“. Şi apoi: „Iţi mulţumesc Creatorule şi Doamne, că ne-ai dăruit aceste bucurii de creaţiunea Ta şi ne-ai desfătat prin operile mânilor Tale. Eu am făcut cunoscută strălucirea operilor Tale, pe cât spiritul meu mărginit a putut să prindă infinitatea Ta. Unde am zis ceva ce-i nedemn de Tine, sau am fost silit să năzuesc la propria mea glorie, aceasta iartă-mi-o cu milostivire“. Şi încheie cu un adevărat imn de slavă lui Dumnezeu: „Mare este Domnul nostru şi mare este tăria Lui şi priceperii Lui nu este număr. Lăudaţi-L pe El soare, lună şi planete în orice limbă cântaţi cântarea voastră de laudă. Slăviţi-L, voi armonii cereşti, precum şi voi întăritorii adevărurilor Sale celor nedesvăluite... Iar, tu suflete al meu, în toată viaţa ta să cânţi mărirea Domnului. Dela El, prin El şi spre El merg toate lucrurile, cele văzute şi cele nevăzute. Lui numai I se cuvine slavă şi mărire în vecii vecilor! Amin [9])“.

Galileo Galilei (1564-1642) reformatorul fizicei, cel dintâiu mare experimentator şi inventatorul lunetei astronomice, era un bun creştin şi un catolic convins, cu toate legendele cari circulă în jurul „martirizării“ lui de către închiziţie. Ca şi Copernic, el susţinea că progresele astronomiei nu pot decât să mărească în sufletele noastre sentimentul de adoraţie faţă de Creatorul lumii. Intr'o scrisoare adresată prietenului său *Castelli* şi în care apără sistemul copernician, Galilei spune: „Sfânta Scriptură nu poate niciodată să mintă sau să rătăcească. Adevărurile ei sunt absolute şi neîndoelnice“. Şi mai departe „Sfânta Scriptură şi natura vin amândouă dela Dumnezeu; aceea ca un dar al Sfântului Duh, aceasta ca o dovadă a poruncilor Lui divine [10])“.

Mai înainte de aceşti doi, olandezul *Tycho-Brache* (1546-1601) cel care a adunat un imens material de observaţie, pe baza căruia şi-a putut formula *Kepler* legile mişcării planetelor, era tot atât de convins creştin caşi cei amintiţi.

Newton (1642-1727) unul din cele mai mari genii pe care le-a avut omenirea, descoperitorul legii *gravitaţiei universale* şi întemeietorul mecanicei cereşti şi despre care *Liebig* zicea [11]) că „dela Newton a ieşit mai multă lumină decât a putut să producă un veac înaintea lui“ era un umilit şi zelos cititor al Bibliei, care-şi descoperia cepul oridecâteori pronunţa numele lui Dumnezeu. In vestita lui carte: „*Philosophiae Naturalis Principia Mathematica*“ el spunea următoarele, despre ordinea admirabilă a universului: „Orânduirea demnă de admirat a soarelui, a planetelor şi a cometelor, a putut să rezulte

3) Cf. R. P. Zahm Bible, Science et Foi.
4) Ioan Gh. Savin, Curs de Apologetică, vol. I, p. 120.
5) A se vedea C. Flammarion „*O călătorie în cer*“ trad. Iosif Nădejde în Bibl. pt. toţi, Bucur, 1924; pp. 47—48;
6) Cf. I. Gh. Savin op. cit. p. 119;
7) Bettex op. cit. p. 234; Prot. P. Svetlov, op. cit. v. I p. 8.
8) Pr. N. Georgescu, op. cit. p. 58.
9) După Pr. Chiricuţă, Rel. omului de ştiinţă, p. 42; Savin, op. cit. p. 125-126; Svetlov, v. I p. 8. I. G. Cordes: „*Zum Kampf um die Weltanschauung*“, München, 1907, p. 44. E. Naville: „*La physique moderne*“ p. 156, ap. Pr. Ned. Georgescu, op. cit p. 58-59; F. Bettex, op. cit. p. 234; Dr. G. Popovici, op. cit. p. 18-19.
10) Ap. Savin, op. cit. pp. 124-125; Chiricuţă, Rel. om. de ştiinţă, pp. 40-41; Pr. N. Georgescu, op. cit. p. 58, după Dr. E. Dennert: „*Die Religion der Naturforscher*“ 1925, p. 22.
11) In „*Chemische Briefe*“ p. 4.

numai din hotărîrea şi stăpânirea unei fiinţe atotputernice". Şi încheia cu următoarele: „Un Dumnezeu fără suveranitate, fără providenţă şi fără scop în operile Sale, nu ar fi decât destinul sau natura. Ori dintr'o necesitate metafizică oarbă, care este pretutindeni şi întotdeauna aceeaşi, nu s'ar putea naşte nici o variaţiune. Toată această diversitate de lucruri, creată după locuri şi după timpuri, care constitue ordinea şi viaţa universului n'a putut să fie produsă decât prin cugetarea şi voinţa unei fiinţe care este în mod necesar existentă prin sine însăşi". După cum se vede din cele spuse Newton nu postula existenţa unei fiinţe divine în sens deist ori filosofic, ci pentru el făcătorul lumii era Dumnezeul creştin, în care credea după toată dogma şi disciplina bisericii, cum mai rezultă şi din faptul că el scrisese chiar studii teologice ca *„Observaţiuni asupra profeţiilor Sf. Scripturi"* cu interpretări asupra lui Daniil şi a Apocalipsei şi îşi mărturisise direct credinţa lui creştină prin cuvintele: „Noi avem pe profeţi, pe apostoli şi pe Mântuitorul Iisus Hristos. Dacă nu ne întovărăşim cu ei suntem tot aşa de nevrednici de iertare, precum au fost şi Iudeii [12])".

W. Herschel (1738-1822) pe care *Bettex* îl numeşte „cel mai genial dintre toţi astronomii". descoperitorul lui *Uranus* şi al sateliţilor lui Saturn, cercetătorul planetelor şi al masselor nebulare, era de asemenea un fervent adept al principiilor creştine. Intr'un loc din scrierile lui el zicea: „Cu cât se lărgeşte mai mult câmpul ştiinţei cu atât mai numeroase şi mai sigure devin argumentele despre existenţa eternă a unei Înţelepciuni creatoare şi atotputernice. Geologi, matematicieni, astronomi, naturalişti, toţi au adus piatra lor la acest mare templu al ştiinţei, templu ridicat pentru însuşi Dumnezeu [13])".

(Urmează)

12) Ap. Bettex, op. cit. p. 234; Dr. E. Dennert: *„Originea universului. Originea vieţii"*. Trad. de Marin C. Ionescu, Bucureşti 1915, p. 5; I. G. Savin op. cit. p. 127, după Victor Monod: *„Dieu dans l'Univers*, Paris 1933, p. 158. Pr. Chiricuţă, Rel. om. de ştiinţă pp. 43-44, după A. Farges: *„L'idee de Dieu d'après la raison et la science"* p. 249; Pr. N. Georgescu, op. cit. p. 55-56; René Aigrain, art. în *„Apologétique"* (Brillant-Nédoncelle) p. 983; Dr. G. Popovici, op. cit. p. 18.

13) Ap. Bettex. idem p. 234; Chiricuţă, idem p. 51, după A. Farges, op. cit. p. 254; Pr. N. Georgescu, idem, p. 61, după S. Ellier: *„L'ordre du monde"*, p. 248; Svetlov, op cit. v. I. p. 8: Cordes, op. cit. p. 44; Pr. I. Mihălcescu, Apologet. p. 24.

Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri.

Rar ne căim vorbind puţin; foarte des, vorbind prea mult.

Biserica ortodoxă din Ţările Baltice.

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

(Continuare)

In ultima decadă a secolului nostru biserica lituană a desvoltat o frumoasă activitate misionară în interiorul ţării reuşind să atragă la ortodoxie parohii întregi de foşti catolici şi evanghelici [1]).

Arhiepiscopia Letoniei (Latvia)

Republica Letoniei se născuse după războiul mondial în aceleaş împrejurări ca şi celelalte state baltice vecine cu ea. Incă din Martie 1917 poporul leton şi-a proclamat independenţa la Volma şi după încheierea păcii republica letonă s'a putut constitui pe baze mai solide.

După declararea independenţei ortodocşii din Letonia rămânând fără conducere bisericească patriarhul Tihon le-a trimis ca episcop pe Ioan Pommer, care cu toate că era de origine letonă a căutat să conducă biserica sa în aşa fel încât să mulţumească şi pe credincioşii ruşi şi pe cei letoni.

Biserica letonă depindea la început de biserica patriarhală a Rusiei având numai antonomia care i s'a acordat în 6/19 Iulie 1921 şi starea aceasta a continuat până în anul 1934 când a murit arhiepiscopul Ioan. In urma morţii lui s'a ivit prilejul ca guvernul leton să caute să scoată biserica ortodoxă de sub jurisdicţia bisericii ruseşti, aşa cum făcuseră Polonia, Finlanda, şi Estonia. In conformitate cu acest scop biserica letonă deci nu mai anunţă bisericii ruse moartea arhipăstorului ei ci pur şi simplu intră în legături cu patriarhia Constantinopolului. Mitropolitului Serghie aflând despre acest lucru încredinţează prin ucazul No. 524 din 6 Aprilie 1935 pe mitropolitul Elefterie al Lituaniei cu conducerea interioară a bisericii letone ordonându-i să readucă această biserică sub ascultarea bisericii mame. Mitropoliul Elefterie comunică bisericii letone acest ucaz însoţindu-l de o scrisoare a sa în care cere răspuns.

Biserica letonă însă răspunde că ea ea este autocefală încă din 1920 când i s'a acordat autocefalie chiar de patriarhul Tihon. Mitropolitul Serghie trimite atunci din nou ucazul No. 11.175 din 1 Iulie 1935 în care dă lămuriri mitropolitului Elefterie cu privire la starea bisericii letone arătând că nu i sa acordat niciând autocefalie de către

1) Dr M. P. Seşan: Biserica ortodoxă rusă de după războiu Cernăuţi 1937. I. p 38. n. 6; Dr. R. N. Kazimirovici: Situaţia actuală de drept bisericesc a Bisericilor ortodoxe răsăritene. Arad 1927. p. 103-105: B. O. R. 1934 p. 507; B.O. R. 1936 p. 121-122; B. O. R. 1937 p. 252 şi B. O. R. 1938 p. 284.

patriarhul Tihon şi nici nu poate să fie autocefală deoarece nu cuprinde decât o singură eparhie. Insuşi patriarhul Varnava al Jugoslaviei sfătuieşte pe conducătorii bisericii letone la o atitudine mai moderată. Aceştia însă nu vor să ştie de nimic. După ce intrară în legături cu patriarhia ecumenică acesta porunci mitropolitului Gherman din Londra să meargă la Riga spre a regula situaţia bisericii letone.

Mitropolitul Gherman a luat parte la sinodul din 7 Noemvrie 1935 care a hotărât să ceară patriarhiei că primească biserica letonă sub jurisdicţia sa. Patriarhia bineînţeles că s'a grăbit să răspundă favorabil şi astfel la 23 Decemvrie 1935 sinodul bisericii letone a luat act de hotărârea patriarhiei de a primi această biserică sub jurisdicţia sa ca eparhie autonomă. In acest scop se alcătuieşte şi eliberează termenul necesar prin care se reglementează raporturile dintre cele două biserici în modul următor: sinodul electoral leton va fi prezidat de un delegat al patriarhiei. Episcopii pot fi depuşi numai de patriarhie. Mitropolitul puate să organizeze biserica în conformitate cu împrejurările locale, cu condiţia ca legile de organizare să nu contrazică învăţătura şi canoanele bisericii ortodoxe. Mitropolitul va purta titlul de „al Rigei şi a toată Letonia". El va fi ales de sinodul patriarhal dintr'o listă de trei candidaţi prezentaţi de adunarea electorală a bisericii letone. Sf. Mir se primeşte dela patriarhie şi mitropolitul trebuie să primească la slujbe pe patriarh.

(Urmează)

Punerea pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe din Ticvaniul-Mare.

Ziua de 1 Septemvrie 1940 — începutul anului bisericesc — va rămâne pe vecie pentru ortodoxii din fruntaşa comună de pe malul Caraşului: *Ticvaniul-Mare*, o zi de mare praznic, o zi istorică. Sătenii în haine de sărbătoare, se'ndreaptau spre capela ortodoxă pentru a purcede de-acolo în frunte cu preoţii la ceremonia punerii pietrii fundamentale a noului lăcaş a lui Dumnezeu.

Soarele mândru şi el de această măreaţă sărbătoare, îşi revarsă din belşug razele-i dătătoare de viaţă, peste mulţimea înşirată în convoi de procesiune dela capelă până la locul de zidire a bisericii, iar *Troparul Rusaliilor*, imn de biruinţă, se'nalţă spre cer din gurile mulţimii dreptmăritoare.

Ajunşi la locul fixat pentru zidirea bisericii, se începe Sf. Liturghie, oficiată de un sobor de preoţi în frunte cu P. O. Virgil Musta protopopul Oraviţei, înconjurat de preoţii: Toma Simu - Cârnecea, Romulus Suciu - Ticvaniul-mic, Ilie Hergan - Cacova şi Ioan Simu preotul local. Răspunsurile au fost date de Reuniunea ort. din Ticvaniul-Mare, dirijată de dl Romulus Frenţiu.

Intreaga Liturghie a fost ascultată de un numeros public din care remarcăm prezenţa d-lor: Iancu Viţian primpretor, Ioan Beteală insp. pens., Lt. Col. Ioan Morariu insp. P. P. Caraş, Dr. Alex. Bojincă fost prefect de Caraş, Ioan Carabeu notar, Lt. Liviu Cotârlă înv. comandantul Subcentrului P. P. Ticvaniul-mic, înv. I. Secoşean şi d-na Ana Angelescu înv., Mircea Şerbănescu scriitor-Timişoara, arhitect conductor Constantin Buciu-Lugoj şi numeroşi elevi şi studenţi din loc. şi Ticvaniul-mic.

După terminarea Sf. Liturghii se procedează la punerea pietri fundamentale. Se introduce întâi pergamentul semnat de cei prezenţi, cu următorul text:

„Cu vrerea Tatălui, ajutoriul Fiului şi puterea Sfântului Duh, s'a pus temelia bisericii ortodoxe din Ticvaniul-Mare, întru cinstea şi pomenirea serbării *Sf. Invieri*, sub domnia M. S. Regelui Carol II şi-a Marelui Voevod de Alba Iulia Mihai, patriarh al ţării fiind: I. P. S. S. Nicodim Munteanu, episcop al Caransebeşului P. S. S. Vasile Lăzărescu, protopop al Oraviţei: Virgil Musta, şi preotul Ioan Simu, în anul 1940 1 Septemvrie.

Arhitect Alex. Iorga-Lugoj, arhitect cond. Constantin Buciu-Lugoj."

După cetirea pergamentului se aşează piatra fundamentală, apoi urmează seria cuvântărilor care-o deschide P. O. Virgil Musta, care ca reprezentant al Prea Sfinţitului Episcop al Caransebeşului Vasile, aduce binecuvântările arhiereşti a înaltului prelat şi arată starea de lucruri petrecute în sânul bisericii române din Ardeal la sfârşitul sec. XVII şi începutul celui de-al XVIII, când s'a făcut unirea cu Roma. Mai departe arată că biserica greco-catolică a fost pe timpuri ridicată tot de creştnii ortodoxi din Ticvaniul-Mare, însă vitregia vremii a făcut ca ea să treacă sub mâini streine. Asta s'a întâmplat pela 1852 când aproape întregul sat a trecut la religia apuseană din cauza presiunii exercitate de stăpânire, pentru a-i maghiariza. Insă vremea scurgându-se pe făgaşul ei, după 73 ani, în ziua Floriilor a anului 1925, prin sfinţirea Apei celei Mici, s'a pus din nou piatra de credinţă a ortodoxiei din Ticvaniul-Mare, revenind la matcă un număr destul de mare de credincioşi.

Urmează cuvântarea primpretorului Iancu Viţian care vorbeşte în numele Excelenţei Sale Dr. Alex. Marta rezidentul regal al Ţinutului Timiş şi în numele D-lui Prefect al Jud. Caraş Dr. Ion Băleanu.

Seria cuvântărilor o încheie naşul bisericii: insp. pens. I. Beteală, care arată necazurile şi obstacolele peste care au trecut fraţii lui ticvănenţi, spre aşi duce visul la îndeplinire. Mulţumeşte părintelui Ioan Simu, preot cu alese însuşiri şi dragoste de muncă pe ogor bisericesc-misionar, care şi-a pus tot sufletul şi toată puterea sa de muncă spre-a ajunge să zidească această biserică.

Terminându-se serviciul divin, se formează convoiul şi mulţimea se rentoarce la capelă.

A urmat apoi masa comună la care au luat parte toţi oaspeţii.

Gheorghe A. Milovan
stud. în Teologie.

Vorbăria nesocotită costă vieţi omeneşti
Ia seama ce vorbeşti şi unde vorbeşti
Nu ştii niciodată cine ascultă

ŞTIRI

Dumineca trecută Ţara întreagă s'a rugat pentru noul Rege. Mare afluenţă de lume a fost în toate bisericile din Ţară, poporul — cu conducătorii săi în frunte, cu armata şi cu tineretul, s'a rugat pentru noul său rege. In catedrala din Caransebeş P. S. Episcop Vasile a oficiat un Te-Deum şi a rostit o deosebit de mişcătoare cuvântare pentru prosperarea şi reinvierea Ţării sub tânărul său Rege Mihai.

A sosit în Ţară M. Sa Regina-Mamă Elena. Eri, Sâmbătă a sosit în Ţară M. Sa Regina-Mamă Elena. M. Sa Regele Mihai a întâmpinat-O la intrare în România. Pretutindeni trenul Regal a fost salutat de mulţime de popor însufleţit şi fericit că vede alături de tânărul său Rege pe Augusta Mamă care L-a născut.

Ordine şi muncă. Conducătorul Statului dl general Ion Antonescu a luat o serie de măsuri pentru redresarea morală şi economică a Ţării. Aşa, D-sa a suspendat din Armată 11 generali, deasemenea a instituit mai multe comisiuni pentru controlul averilor tuturor foştilor înalţ demnitari a Statului de până acum.

Fostul Rege Carol s'a stabilit în Portugalia. După afirmaţiile marilor agenţii, fostul rege Carol al României s'a stabilit deocamdată în Portugalia.

Notă oficială

Nr. 4628 B. 1940.

Potrivit dispoziţiunilor Sfântului Sinod Nr. 1565 din 9 Septemvrie a. c., pomenirea Casei Regale la slujbele dumnezeieşti se va face astfel:

1. La ectenii:

Pentru Preaînălţatul şi dreptcredinciosul Regele nostru Mihai I pentru Augusta Sa Mamă Regina Elena şi pentru toată curtea şi oastea lui, Domnului să ne rugăm!

2. La Sfintele Daruri:

Preaînălţatul şi dreptcredinciosul Regele nostru Mihai I şi pe Augusta Sa Mamă Regina Elena, Să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăţia Sa!

3. La Polihroniu:

Preaînălţatul şi dreptcredinciosului Regelui nostru Mihai I şi Augustei Sale Mame Elena, dă-le Doamne vieaţa îndelungată, pace, sănătate şi întru toate bună sporire, iar asupra vrăjmaşilor biruinţă şi-I păzeşte întru mulţi ani!

Ceea ce se publică spre cunoştinţă generală, urmând ca On. Preoţime parohială să se conformeze întocmai acestor dispoziţiuni.

Caransebeş, la 12 Septemvrie 1940.

Episcopul: Consilier referent:
† VASILE Prot. R. G. Ancuşa.

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

D-zeu care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne înveţe că trebue mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Cine e înţelept învaţă să tacă şi să asculte.

AVIZ

La **Librăria Diecezană** se află în depozit toate

Cărţile monopolizate de curs primar,

precum şi **RECVIZITELE NECESARE**

Domnii învăţători sunt rugaţi a se aproviziona dela noi cu toate articolele necesare. La cărţile monopolizate preţurile sunt fixe. La recvizite oferim preţuri foarte reduse.

Comenzile se efectuiază şi prin colete poştale cu ramburs.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV — Caransebeş, 22 Septemvrie 1940 — Nr. 38

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Fiz
Jud. Caraş

Foaia Diecezană

Organul oficial a [illegible]hiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

SUFLU DE INVIORARE...

Cu înfrigurarea ce ţi-o dau marile răsturnări, privim şi urmărim tot ceeace se petrece la noi dela 6 Septemvrie încoace.

Un suflu nou, un suflu de înviorare pare că răsbate printre rândurile noastre, rărite şi desnădăjduite.

După teribilele sguduiri din vara acestui an, după ce patrimoniul naţional ni-a fost răvăşit, iar echilibrul sufletesc profund atins, acest suflu constitue pentru noi unica mângâere, unica nădejde de îndreptare.

Biserica noastră a împărtăşit totdeauna soarta fiilor ei. Supusă la stăpânire, „nu de frică ci din conştiinţă", ia parte la tragedia naţiunii şi prinde sfios curaj văzând ivindu-se zorii unei lumi de dreptate, de cinste, de adevăr.

Da, au fost vremuri — de curând apuse — când Biserica a stat neputincioasă şi oarecum absentă la cele ce se petreceau în jurul ei. Şi dacă ne gândim că lupta ce se dădea la doi paşi de noi era pentru întronarea în vieaţa societăţii româneşti a unor principii care stau la însaşi baza credinţii şi a moralei creştine, — trebue să recunoaştem că avem şi noi o vină, că ceva ne apasă conştiinţa... Sunt stări şi lucruri asupra cărora nu putem da sentinţe noi aici, şi cu atât mai puţin să osândim; dar, tocmai pentru acest motiv avem datoria să militâm astăzi deschis pentru triumful dreptăţii, al onoarei, al omeniei.

Rodul laşităţii ne umple de oroare: pe plan naţional ni-a dat hotare sfârtecate, iar pe plan social corupţie şi desagregare.

Dumnezeu ne-a cercat, braţul Său ne-a isbit dureros pentrucă în rătăcirea noastră noi L-am uitat pe Dumnezeu şi ne-am închina idolilor.

Şi iată că verdictul dreptăţii ne-a ajuns, arătându-se Dumnezeu mai de grabă îndelungrăbdător şi milostiv decât drept sau răsbunător.

Jertfele noastre mari şi grele au întors însfârşit urgia dela noi... Pe orizontul nostru apar semnele sfioase dar sigure ale unei înseninări târzii şi totuşi binevenite.

Cetiţi, iubiţi cetitori, apelul Conducătorului Statului nostru dela 10 Septemvrie a. c., cetiţi apelul conducătorului mişcării legionare şi iată veţi descifra aceste semne! *Legea* va fi odată lege pentru toţi românii; *dreptatea* va fi însfârşit o măsură a vigoarei noastre morale, iar *omenia* va fi repusă în cinstea ei genuină...

Cine a mai vorbit oare de cei umili, cine şi-a mai adus aminte că între fiii aceleiaşi familii atmosfera trebue să isvorască din iubire? Că nu e bine să fim clasificaţi după provincii, după categorii sociale, după cumetrii şi după gradul de slugărnicie? Că zidul despărţitor priieşte duşmanilor care aşteaptă divizarea şi deci slăbirea noastră?

Revelaţiile celor din urmă 16 zile descoper înalta chezăşie a reînvierii şi refacerii noastre ca neam. Conducătorul Statului, Domnul General Ion Antonescu reprezintă un prestigiu şi o capacitate aleasă. Măsurile ce le ia pentru însănătoşirea noastră morală ne umplu de nădejde. Nu mai puţin mişcarea legionară, care are la temeiul existenţii sale credinţa în Dumnezeu şi în viitorul neamului românesc, constitue isvorul unei legitime îndreptări spre orizontul unui destin mai senin.

Să ne ajute Dumnezeu ca jertfele făcute să ne îndrepteze în faţa Lui, trezind şi întărind în noi simţul bărbăţiei şi al onoarei!

† Dr. Teodor Botiș

— ca scriitor și făclier cultural la granița de Vest —

IV.

Activitatea spirituală, generatoare de forțe vii și de elanuri tinerești, a profesorului Botiș s'a desfășurat în aceeași cadență și cu aceeași intensitate și'n celelalte compartimente ale vieții religioase și naționale dela granița de Vest a țării. Convins, din proprie experiență, că munca rațională, sistematică și disciplinată este condiția sine qua non a unei existențe superioare și unica și adevărata pârghie de înălțare și fericire în această lume, el își încordează toate forțele ființei sale, firave sub raport fizic, spre a lăsa posterității, sub formă de depozit sacru în inima miilor de ucenici, un model de superioară existență și de aleasă productivitate.

Spiritul său dinamic, ignorând sănătatea măcinată a lutului, îi da mereu imbold spre alte și alte creații, cari aveau să-i încoroneze activitatea bogată de pe celelalte terenuri (precum s'a arătat în articolele precedente).

Istoria școalei normale (preparandiei) și a institutului teologic ort.-român din Arad (Editura consistorului, Arad, 1922. Volum în 8 mare, pp. 742), — și *Monografia familiei Mocioni* (București. Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II", 1939. Volum în 8 mare, pp. 473), — sunt două opere monumentale, cari consacră pentru totdeauna impunătoarea personalitate intelectuală a prof. Botiș. Ambele opere au fost primite cu elogii de întreaga presă românească.

Pentru a ilustra serioasa contribuție adusă de el culturii și istoriei române în general și'n special celei de dincoace de munți, voiu reproduce un pasagiu dintr'o *recenzie* apărută în marea revistă *Dacoromania* dela Cluj, de sub conducerea ilustrului filolog și academician, dl prof. univ. Sextil Pușcariu: *„Laborioasa monografie asupra unor vechi așezăminte de cultură românească aduce, pe lângă știri mărunte, care interesează numai un cerc restrâns de specialitate, și prețioase contribuții la cunoașterea zbuciumului nostru din trecut spre lumină și libertate"*. In chinuitele școli din Arad pentru învățătorii și preoții ortodoxi români, cu sprijinul atât de îndepărtat, de șovăelnic și de interesat al Habsburgilor, cu intrigile coreligionarilor Sârbi și cu intoleranța șovină a Ungurilor, s'au luptat îndelung dascăli răbdurii, răsplătiți cu ură și cu prigoană. Unii din ei și-au avut un rost deosebit în cultura noastră; *Demetriu Țichindeal*, cu ale lui *„Filosoficești și politicești prin Fabule moralnice învățături"* și cu lucrări terminate, dar nepublicate (menționate în cartea de față), *Constantin Diaconovici Loga*, cel dintâiu învățător al școalei românești din Pesta, *Iosif Iorgovici*, autor îndemânatic de manuale didactice, nepot a lui Paul Iorgovici, *Sever Secula*, cu scrierile lui literare, *Lazăr Petrovici*, autorul unei *„Istorii a literaturii române"* și *Iosif Ioan Goldiș*, care a scris *„A román nyelv latinsága"* (Latinitatea limbei române) în ziarul *„Alföld"* din Arad și a tradus din Carmen Sylva...

„Urmărim astfel, cu un egal interes, tot mersul cu multă zăbavă, dar niciodată oprit a acestor școli, cari au început dela modestele *cursuri de pregătire* din centrele episcopești, în sec. al XVIII-lea și de la școlile de pe lângă mănăstiri ca cele de la Morava și dela Partos, unde din vechime, învățători veniți din România preparau pe tineri pentru cariera preoțească și învățătorească. E un vast și util material adunat și coordonat cu strădanie de dl Teodor Botiș și de Avram Sădean, căruia, după însăși mărturisirea profeții, e păcat că o moarte prea timpurie i-a luat locul ce i se cuvenea, de coautor [1])"...

Academia română prin *premierea* acestei opere a ținut să reliefeze valoarea ei pentru istoria și cultura românească.

* * *

Cadrul limitat al unui articol de revistă nu-mi permite să zugrăvesc mai detailat personalitatea complexă a prof. Botiș, care și-a câștigat atâtea titluri de nemuritoare recunoștință din partea Bisericii și a neamului, a cărui înviere el a dorit-o și a pregătit-o prin luminile pe cari le-a așezat pe câmpiile și colinele Transilvaniei și a Banatului. Biserica ortodoxă cu drept cuvânt îl numără printre aleșii ei, iar România-întregită printre ctitorii ei.

Ca unul care am avut deosebita cinste a fi mai mult ca alții în nemijlocita lui apropiere, timp de aproape trei ani, în calitate de secretar al Academiei teologice din Arad, și care în fața lui treceam drept *„tainic al stăpânului"* cunosc poate mai mult decât mulți dintre foștii lui ucenici sufletul nobil, inima bună de părinte adevărat, preocupările idealiste și activitatea multilaterală a profesorului Botiș, care în răstimpul celor patru decenii de activitate publică s'a găsit totdeauna în centrul mișcărilor culturale și naționale dela granița de Vest a țării.

---

1) Vezi în *Dacoromania*, anul III (1923), Cluj, 1924, recenzia semnată de N. Georgescu-Tistu, la pg. 982-3.

Este de ajuns să amintesc că mai bine de două decenii, prof. Botiş conducea ca *preşedinte* Despărţământul Asociaţiei culturale *„Astra“*, secţia Arad, pentru a ne putea da seama de frumoasa operă de renaştere românească culturală şi naţională, săvârşită de el în sufletul românimii de aici.

Despărţământul Astrei era pentru el a doua catedră de pe înălţimea căreia călăuzea intelectualitatea şi tinerimea şcolară din Arad pe căile progresului şi ale moralei. Cu concursul *Extenziunii Universitare* din Cluj, el aranja, aproape săptămânal, conferinţe la Palatul cultural din Arad, unde doritorii de lumină aveau ocaziunea să asculte şi să savureze cuvântul autorizat al celor mai proeminenţi savanţi români dela toate universităţile din ţară.

Nu pot încheia fără a nu releva un fapt de astfel bine cunoscut de toţi, că dacă prof. Botiş a putut să-şi valorifice talentul cu care l-a înzestrat Dumnezeu, aceasta se datoreşte în mare parte ambianţei familiare şi culturale ce i-a fost creată în sufletul nobil al veneratei sale soţii, doamna *Maria*, născ. *Ciobanu*, care de multă vreme *şi-a înscris, la loc de frunte, numele în Antologia poeziei româneşti.*

Şi acum, când încă se mai simte răveneala pământului de pe mormânt, şi petalele florilor ce-i împodobesc pereţii casei de veşnică odihnă încă nu s'au vestejit, — cele 38 generaţii de învăţători şi preoţi, cu inima cernită de dureie, participă, alături de familia îndoliată şi de mulţimea prietenilor şi a admiratorilor, la marea pierdere încercată de neamul şi biserica noastră strămoşească, prin trecerea din rândurile celor vii a neuitatului lor dascăl şi părinte Dr. Teodor Botiş, luându-şi obligaţia de a peregrina, cu sufletul şi rugăciunile lor de fiecare zi, la mormântul profesorului lor iubit, împletind din crinii duioaselor amintiri jerba neveştejită a recunoştinţei.

Cu profesorul iconom stavrofor Dr. Teodor Botiş a dispărut o stea de pe firmamentul ortodoxiei şi al românismului.

(Sfârşit) **Prot. Gheorghe Cotoşman.**

Văzut-am sub soare, că nu a celor iuţi este alergarea, nu al puternicilor războiul, nu a înţelepţilor pânea şi nu a celor cu minte avuţia şi nu al celor înţelegători harul; ci pe toţi îi află timpul şi întâmplarea.

Eclesiastul 9, 11.

Invierea României.

Semnele Invierii româneşti apar pe orizonturile încătuşate ale neamului. Indârjite şi îndemnate de chemarea adâncurilor, frunţi îngrijate de haosul zilei, statornicesc la răscruce de veac, gând răstălmăcitor de istorie şi faptă grăitoare în istorie.

In pasul desorientării, minte nouă despică în vreme vrere nouă şi putere nouă.

Vrere nouă, peste teamă
Vrere hotărîtă, peste lanţuri
Vrere de stâncă, peste umilinţi,
Vrere creştină, peste satană.

Grăesc întru aceasta muceniciile celor pe roată fiind traşi sau în joc de iatagane tocaţi, îmbelşugară rodul ogorului românesc; mărturiseşte întru aceasta sângele celui care în cozi de iepe fiind legat, boteza patru colţuri de ţară.

Destinul românesc a fost oprit în loc prin păcatul tuturor veacurilor trecute săvârşit asupra sângelui unşilor neamului. Iobăgia românească nu-şi putuse spăla păcatul trădării, pentrucă iertase. Impovărarea prea fusese destinul de sute de ani al neamului acestuia, dar dacă prin hrisoave pecetluite datu-i-s'a un dram de uşurare, acesta nu i s'a dat prin jertfă, neamul purtându-şi mai departe în spate povara trădării, prin iertarea celor cari vânzând, uciseră pe cei cari semnaseră cu sângele lor hrisovul uşurării.

Azi românească şi nemăsoare vrere a pedepsit trădarea.

Invierea românească se conturează, la margine de veac, întâiu prin aceasta. Ruşinea şi păcatul pe care istoria le fixase destinului acestui neam, au fost şterse prin gestul celui dintâiu ploton de execuţie, pedepsitor al trădării.

Undeva, în ţara aceasta, pe banca acuzării, în faţa unui consiliu de judecată, stătu cândva istoria.

Ameninţătoare, umbrele celor ucişi prin trădare, cerură dreptate! Nu se judecă azi soarta Decemvirilor, Căpitanului Corneliu Codreanu ci demnitatea românească. Sentinţa care a legiferat trădarea, nu va mai avea putinţă să prelungească peste veacuri păcatul acesta pentrucă o majoritate de două voturi, nu poate schimba cursul istoriei:

Aşa a spus Vasile Marin odată.

Şi Vasile Marin a fost un sfânt.

Şi adevărurile spuse de sfinţi sunt ca şi ei, eterne.

Pe banca acuzării, istoria a stat liniştită; a veghiat asupra ei profeţia mucenicului dela Majadahonda.

Pr. Gheorghe G. Golopenţa.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Laplace (1749-1827) ingeniosul autor a vestitei teorii cosmogonice ce-i poartă numele, nu a fost nici el ateu sau indiferentist religios, cum a fost acuzat de unii. El recunoaşte pe Dumnezeu ca fiind cauza primară a creaţiunii şi prim autor al legilor cosmice, iar starea de nebulozitate, din care a ieşit lumea, e o cauză secundară. E drept că el nu admite intervenţia directă a lui Dumnezeu la fiecare etapă a evoluţiei lumii, dar această părere nu este ateistă şi nici măcar anticreştină, de oarece ea a fost exprimată şi de mulţi scriitori creştini, ca *Toma de Aquino*, cari nu au fost totuşi îndepărtaţi pentru aceasta din sânul Bisericii [1]).

Le Verrier (1811-1878) descoperitorul prin calcul al lui *Neptun* e recunoscut şi el de întreaga lume savantă ca un om cu adânci convingeri religioase şi creştin credincios, având mereu în biroul său de lucru icoana răstignirii Mântuitorului [2]).

Faye, un alt strălucit astronom, scrie în opera sa „*Sur l'origine du monde*“ următoarele: „Şi fiindcă inteligenţa noastră nu s'a putut face ea pe sine însăşi, trebuie să existe o inteligenţă superioară, din care derivă a noastră. Şi cu cât ideea ce ne vom face despre această inteligenţă supremă va fi mai mare, cu atât ne vom apropia mai mult de adevăr. Noi nu riscăm a ne înşela considerând-o ca autorul tuturor lucrurilor, raportând la dânsa şi aceste splendori ale cerurilor cari ne-au trezit cugetarea; şi iată-ne pregătiţi a înţelege şi a primi formula tradiţională: „Cred într'unul Dumnezeu, Tatăl atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului“ [3]).

Tot între astronomii credincioşi se înşiruesc *Wolff*, unul din corectorii teoriei lui Laplace, *Galle*, care a descoperit în 1846, pe firmament pe Neptun, după indicaţiile lui Le Verrier, *Mädler* [4]), a cărui astronomie purta ca motto cuvintele: „Un adevărat cercetător al naturii nu tăgăduieşte niciodată pe Dumnezeu; legea naturală şi legea divină este una şi aceeaşi [5])“ etc. etc.

Dintre *Matematicieni :*

B. Pascal (1623-1662), întemeietorul matematicei moderne şi continuator al experienţelor lui *Toricelli* în fizică, este considerat în acelaşi timp şi ca un apologet al credinţei prin opera sa postumă „*Pensées sur la religion et quelques autres sujets*“ (1670), în care prietenii săi au strâns cugetările lui despre creştinism, fixate în scris disperat în momentele când boala de care suferea îl mai slăbia. In Pascal ştiinţa înaltă e unită cu cea mai profundă credinţă; pătrunzând secretele ştiinţei contemporane lui şi contribuind la progresul ei, în loc de a cădea în îndoiala în care ştiinţa deşartă îi aruncă pe mulţi pretinşi înţelepţi el a văzut în întinsele cunoştinţe o nouă şi neîndoelnică încredere în învăţătura Dumnezeeştii evanghelii [6]).

Leibnitz (1646-1716) întemeietorul calculului diferenţial şi integral şi cel mai mare filosof german din aceea vreme spune că marea sa descoperire matematică a calculului diferenţia a fost scoasă din „izvorul filosofic cel mai adânc“ şi toate explicaţiunile legilor naturii au întipărite în ele ideea de Dumnezeu. „Aceste legi — scrie el — nu depind de principiul necesităţii ca adevărurile logice, aritmetice sau geometrice, ci de principiul înţelepciunii. Şi aceasta este unai din cele mai eficace probe despre existenţa lul Dumnezeu, pentru cei care pot să aprofundeze asemenea lucruri“. Ca bun protestant ce era, Leibnitz a compus şi imne religioase, ca acel: „Iisuse a cărui moarte şi suferinţă este bucuria şi viaţa noastră“ [7]).

L. Euler (1707-1783), pe care astronomul *Mädler* îl numeşte „unul dintre fizicenii, opticienii şi matematicienii nemuritori,“ era adânc credincios şi a scris chiar un tratat de apologetică: *Apărarea revelaţiei divine faţă de obiecţiunile libercugetătorilor* [8])“.

(Urmează)

1) I. G. Savin idem. p. 121 ; Pr. Chiricuţă, idem p. 57, Pr. N. Georgescu idem, pp. 61-62.

2) I. G. Savin, idem p. 129 ; Pr. Chiricuţă, idem, q. 57.

3) Ap. I. G. Savin, op. cit. p. 129, după Dr. N. Paulescu : „*Ame et Dieu*“ p. 89, reimprimat în vol. III al operii sale: „*Traité de Physiologie médicale*“ cap. Idée de Dieu p. 921; Pr. Chiricuţă, op. cit. p. 57; Pr. N. Georgescu, op. cit. p. 62.

4) Cf. I. Savin, op. cit. p. 121.

5) Ap. Beţtex, op. cit. p. 235.

6) Nic. Pavlovici Rojdestvenski: *Apologetica creştină*“, trad. Icon C. Nazaire, Botoşani, 1896 v. I p. 72.

7) Ap. Pr. Georgescu, p. 59, după A. Farges, op. cit. p. 250, Chiricuţă, op. cit. pp. 44-45 ; Bettex, op. cit. p. 234.

8) Pr. Chiricuţă, idem, p. 50; Bettex, idem.

ŞTIRI

Lista noului guvern. General *Ion Antonescu*, Conducătorul Statului Român şi Preşedintele Consiliului de Miniştri ; *D. Horia Sima*, Ministru Secretar de Stat, Vice-Preşedinte al Consiliului. D. Profesor *Gh. Leon*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Economiei Naţionale. D. General *Constantin Petrovicescu*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Afacerilor Interne. D. Profesor *Traian Brăileanu*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Educaţiei Naţionale, Cultelor şi Artelor. D. Profesor *Mihai A. Antonescu*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Justiţiei. *D. Mihail Sturdza*, Ministru pienipotenţiar, Ministru Secretar de Stat la Departa-

mentul Afacerilor Străine. *D. George Cretzeanu*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Finanţelor. D. Profesor *Pompiliu Nicolau*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor. *D. V. Jachinschi*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale. D. Inginer *Nicolae Mareş*, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Agriculturii şi Domeniilor. D. Profesor Lt. Colonel *Nicolae Dragomir*, Ministru Secretar de Stat al Coordonării şi Statului Major economic. D. General *Gheorghe Dobre*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naţionale pentru Inzestrarea şi Administraţia Armatei. D. General *Constantin Panlazi*, Subsecretar de Stat de lângă Departamentul Apărării Naţionale pentru Armată. D. Comandor *Gheorghe Jienescu*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naţionale pentru Aer şi Marină. *D. Constantin Papanace*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Finanţelor. *D. Petre Nemoianu*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Agriculturii, pentru Agricultură şi Zootehnie. *D. Corneliu Georgescu*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Economiei Naţionale pentru Colonizarea şi populaţia evacuată. *D. V. Dimitriuc*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Economiei Naţionale pentru petrol şi exploatări miniere. D. Profesor *Ion Protopopescu*, Subsecretar de Stat pe lângă Ministerul de Finanţe, pentru Inventarul Avuţiilor publice şi D. Lt. Colonel *Alex. Rioşanu*, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Internelor pentru Poliţie şi Siguranţă.

Darul P. S. Părinte Vasile oferit M. S. Regelui Mihai I. Din prilejul revenirii în Ţară a Majestăţii Sale Reginei Mame Elena public foarte numeros a întâmpinat şi ovaţionat trecerea M. M. LL. a Reginei Mame şi a Regelui nostru. In semn de aducere aminte P. S. Părinte Episcop Vasile a predat Suveranului o cruce, semnul biruinţii — coincizând acest fericit eveniment cu ridicarea Sf. Cruci, 14 Septemvrie.

Dl profesor Tiberiu Mitär prefectul judeţului Severin. Cu sinceră bucurie luăm cunoştinţă despre numirea dlui profesor Tiberiu Mitär ca prefect al judeţului Severin. Fiu de preot român inimos, noul prefect face parte din corporaţiunile bisericeşti superioare dela Sibiu şi Caransebeş. A publicat, în biblioteca religioasă-morală a secţiei culturale un documentat studiu despre *problema culturală a Banatului*, un altul este pe cale de publicare. Dorim ca distinsul profesor şi însufleţit patriot român să conducă spre o grabnică şi dorită refacere viaţa judeţului nostru vechiu românesc!

Şase episcopii româneşti sub jug unguresc. Prin sentinţa dela Viena au trecut sub ocupaţie ungurească şase episcopii româneşti, şi anume ortodoxe: Cluj, Oradea, Sighet, iar unite: Cluj, Baia-Mare şi Oradea.

Imobilele şcolare confesionale aparţin bisericii. Prin deciziunea Ministerului Educaţiei Naţionale No. 2841 din 24 August a. c. publicată în Monitorul Oficial din 8 Septemvrie a. c. clădirile fostelor şcoale confesionale sunt decretate ca avere bisericească, aparţinând parohiilor. Măsura e dreaptă, nu face dealfel de cât consfinţeşte o stare de dreptate pe care ici colo oamenii necunoscători sau slabi de îngeri au denaturat-o crezând că fac un serviciu bun Statului, în realitate au adus unele serioase prejudicii neamului.

300 de asasinate şi schingiuiri în Ardealul ocupat de Unguri. Cu toate promisiunile şi asigurările date de oficialitate, Ungurii puşi la cale de sigur se dedau la inimaginabile schingiuiri şi asasinări în ţinutul ocupat de ei. Intre cei ucişi mişeleşte sunt o seamă de protopopi, preoţi şi învăţători români, singurii cari au rămas în frunte cu episcopii lor să împartă calvarul cu fraţii răpiţi vremelnic dela sânul Patriei-mame.

Retribuţiile preoţeşti pe luna August a. c. s'au rtdicat dela stat încă săptămâna trecută şi au fost în parte lichidate.

Note oficiale

Nr. 4686 B. 1940.

Publicăm mai jos ordinul No. 4724 din 10 Septemvrie 1940 dat de Preşedinţia Consiliului de Miniştri — Cabinet — şi îndrumăm On. Preoţime parohială să se conformeze întocmai dispoziţiunilor cuprinse în el.

Caransebeş, la 12 Septemvrie 1940.

Episcopul: Consilier referent:

† **VASILE** **Romul G. Ancuşa.**

Luând conducerea Statului, cred de a mea datorie să arăt tuturor, de pe toate treptele ierarhice, civile şi militare, principiile de bază cari trebue să-i călăuzească în exercitarea atributului lor.

1. LEGALITATEA INTEGRALĂ

Legiuirile de toate categoriile şi regulamentele respective în vigoare trebue să formeze îndreptarul permanent şi punctul de plecare pentru soluţionarea oricărei chestiuni, fie de serviciu, fie personale.

Aplicarea legalităţii integrale, fără niciun fel de deosebire, formează baza oricărei instituţii. Din ea derivă atât valoarea muncii noastre a tuturor, cât şi încrederea şi siguranţa în destinele noastre.

Legalitatea integrală înseamnă libertatea de acţiune, lipsă de teamă, ridicarea prestigiului fiecăruia, sporirea iniţiativei şi curajul necesar pentru *a munci* şi *a înfăptui*.

Incadrându-ne pe calea legală, vom avea şi curajul să ne luăm fiecare răspunderile, fiindcă de acum înainte *trebue să ştim să ni le luăm*.

Acela care cere autorizare în execuţie pentru chestiunile care-i revin, prin legi şi regulamente, *nu are personalitate*. Şi cine nu are personalitate şi curaj, nu este, nu poate fi nici şef şi nu poate nici deţine o parte, mare sau mică, din puterile Statului.

2. DREPTATEA

Dreptul suveran la Dreptate trebue recunoscut oricui îl are şi trebue aplicat oricui îl cere, fără

niciun fel de ocolire de interpretare sau de discuţiuni.

Dreptatea se dă după legiuiri scrise, dar se dă şi după comandamente de ordin moral şi sufletesc.

A avantaja pe unii în dauna altora, fără a ţine seamă de merite, şi mai ales de greutaţi, este de sigur nedrept.

Nu se admite ca cineva să aibă dreptate şi să nu i se dea. Cel care cere dreptatea nu o poate indica cu anticipaţie. Ea trebueşte judecată cu multă înţelepciune, de şefii de toate categoriile şi *dată la timp, curajuos şi hotărât, celui care o are.*

3. OMENIA

Orice şef trebue să se poarte cu subalternii săi cu omenie. Acest sentiment nu poate şi nu trebue să lipsească nici în armată, unde disciplina cere rigiditate în unele ocazii.

Sentimentele sufleteşti de omenie faţă de subalterni, aduc din partea acestuia dragoste de muncă, încredere în şefi, înviorare morală în toate acţiunile lui bune, mândria respectului ce i se dă şi desvoltă personalitatea tuturora.

Şefii, de toate categoriile, vor respecta necontenit şi în toate ocaziunile aceste sentimente şi vor desvolta la maximum demnitatea tuturora.

In serviciul zilnic în discuţiunile ocazionale, în viaţa socială şi în greşelile ce eventual se fac, şeful este dator să-şi trateze subalternii în cadrul legilor şi cu omenie. Orice umilire a unui subaltern sau a unui cetăţean, este însăşi umilirea acelui care o comite.

Numai prin astfel de procedee se desvoltă, se întăreşte şi se înfăptueşte prestigiul de autoritate dela mare la mic şi dela mic la mare.

Nu trebue să se uite că rolul şefului este de a îndrepta cu părintească atitudine, nu de a brusca, de a pedepsi, de a umili.

Nu se poate cere sacrificii sufletelor care au fost crescute la şcoala umilinţii.

Şeful trebue să fie sever, însă urban şi civilizat în raporturile de serviciu şi în afară de serviciu cu subalternii săi. *Cele două atitudini practicate până azi, una de platitudini în sus şi alta de brutalitate în jos,* trebue să dispară fiindcă astfel de şefi, pe orice treaptă s'ar găsi, nu au, nu pot avea prestigiu.

Autoritatea derivă numai din exemplu şi din superioritatea în atitudine, în gândire, în cultură şi în procedare.

Cine întrebuinţează glasul ridicat, gestul ofensator şi pedeapsa ca argument convingător şi mijloc de conducere este pierdut.

Fiţi în special buni, îngăduitori şi ascultători cu cei umili şi loviţi de soartă. Ei trebue ajutaţi fie chiar şi cu o vorbă bună, dacă nu se poate cu altceva.

4. EXEMPLUL PERSONAL

A pretinde exercitarea tuturor virtuţilor de mai sus, fără ca şeful să le practice integral, este a lipsi subalternul de unul din elementele fundamentale în conducere: *exemplul personal.*

Recomand şi pretind, deci, tuturor celor hărăziţi să conducă, bunul exemplu.

5. INIŢIATIVA

A aştepta totul dela şef, rămânând în pasivitate, este cu desăvârşire condamnabil.

A avea iniţiativa, înseamnă a avea curajul răspunderii şi încrederea că riscurile vor fi dominate de rezultate.

In cadrul legilor existente, iniţiativa cea mai largă trebue să anime pe toţi câţi fac parte dintr'o instituţiune civilă sau militară. Ceeace trebue să se ţină în seamă în exercitarea iniţiativei, este *corectitudinea în interpretarea legilor şi în aplicarea lor.*

Pentru Armată, în special, iniţiativa este o necesitate vitală. Practica iniţiativei constitue pentru toţi o înaltă şcoală morală de vrednicie şi curaj. *Deaceea, trebue ridicată la rangul de cult.*

Duşmanii iniţiativei sunt: centralismul, neîncrederea şi nepriceperea.

Iată principiile de care m'am călăuzit în toată viaţa mea.

Astăzi cer tuturor cari vor să muncească cu adevărat devotament să înţeleagă aceste imperative ale timpului, să şi le însuşească, să le desvolte şi să le aplice în toate ocaziunile, în interesul superior al propăşiri Statului nostru.

CONDUCĂTORUL STATULUI ROMÂN
şi
PREŞEDINTELE CONSILIULUI DE MINIŞTRI
General Ion Antonescu

Nr. 4668 Sc. 1940.

Ministerul Cultelor şi Artelor, Direcţiunea Cultelor trimite sub Nr. 42180 din 11 Septemvrie a. c. Deciziunea aceluiaşi minister, de următorul cuprins:

DECIZIUNE

Noi, Ministrul Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Artelor, pe temeiul puterilor ce ne sunt conferite prin legile şi regulamentele în vigoare,

DECIDEM:

Art. I. Se interzice în mod absolut tuturor părţilor constitutive şi organelor de conducere ale cultelor creştine din ţară, să achiziţioneze, sub orice formă, direct sau

indirect, dela magazinele evreieşti, orice ar fi denumirea comercială sub care aceasta ar exista (firmele individuale, în nume colectiv, societăţi anonime, etc...) obiecte de cult, vestminte bisericeşti sau alte articole în legătură cu nevoile cultului respectiv.

Comercializarea acestor lucruri sfinte de către beneficiarii evrei, constitue o pângărire a altarului şi a slujitorilor săi prea îndelung tolerată.

Art. II. Dispoziţiunile deciziei de faţă se vor face cunoscut, spre executare, chiriarhiilor respective, precum şi Ministerului de Interne în vederea supravegherii şi respectării acestei Deciziuni.

Art. III. Abaterile vor fi de îndată sancţionate cu destituirea vinovaţilor din funcţiunile publice, iar în privinţa comercianţilor, cu măsurile pe care Ministerele în drept le vor aplica, la sesizarea noastră.

Art. IV şi ultim. Domnul Director al Cultelor din Minister este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor prezentei Deciziuni.

Dată azi 8 Septemvrie 1940.

Ministrul Cultelor şi Artelor
ss. **Radu Budişteanu**

Ceeace se publică spre stricta conformare a preoţimei şi a celorlalte organe parohiale.

Caransebeş, în 16 Septemvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Nr. 4669 Sc. 1940.

Ministerul Cultelor şi Artelor, Direcţiunea Cultelor a dat Sub Nr. 42353 în 9 Septemvrie a. c. următoarea Deceziune:

DECIZIUNE

Noi, Ministerul Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Artelor, văzând dispoziţiunile de principiu înscrisă în deciziunea noastră ministerială No. 42352 din 9 Septemvrie 1940. Văzând dispoziţiunile legii pentru regimul general al cultelor, văzând dispoziţiunile legii pentru organizarea Ministerului Cultelor şi Artelor, pe temeiul puterilor ce ne sunt conferite prin legile şi regulamentele în vigoare.

DECIDEM:

Art. I. Toate asociaţiile religioase autorizate să funcţioneze prin deciziunea ministerială No. 31999/1939 işi incetează imediat ori ce activitate, întru cât au fost desfinţate de drept şi de fapt prin deciziunea noastră No. 42352 din 1940

De asemenea nici o sectă a cărei doctrină şi ritual diferă de acelea ale cultelor istorice protejate şi autorizate de Statul Român, nu mai poate exista sub nici o formă şi pe nici o cale.

Art. II. Absolut toate casele de rugăciuni aparţinând asociaţiilor religioase cunoscute până în prezent, precum şi sectelor interzise sau tolerate, urmează să fie închise imediat.

Art. III. Organele de poliţie, împreună cu autorităţile administrative locale, sunt obligate a proceda cât mai urgent posibil la închiderea caselor de rugăciuni arătate la art. II din prezenta Deciziune, întocmind procese verbale constatatoare a îndeplinirei acestei operaţiuni.

Procesele verbale respective vor fi semnate în mod obligatoriu de către reprezentantul organizaţiunei locale a asociaţiei religioase sau a sectei, căreia aparţine casa de rugăciuni.

Procesele verbale dresate în condiţiunile specificate la aliniatele precedente ale acestui articol, vor fi întocmite în triplu exemplar, unul rămâne la autoritatea respectivă, un al doilea înaintându-se Ministerului de Interne iar al treilea trimiţându-se Ministerul Cultelor şi Artelor.

Art. IV. Se va comunica tuturor Chiriarhilor cultelor creştine din ţară să pună în vedere preoţilor şi slujitorilor din cuprinsul jurisdicţiei lor, de a semna la urgenţa Ministerului cultelor şi artelor ori ce abatere sau contravenire la dispoziţiunile imperative cuprinse în prezenta deciziune.

Toţi aceia care vor fi tolerat sau ascuns o astfel de stare de lucruri încurajând şi ajutând prin acest mijloc, menţinerea asociaţiilor religioase şi sectetor, sunt consideraţi că au încălcat îndatoririle inerente funcţiunii şi misiunii lor şi ca atare vor fi de îndată destituiţi din posturile care le ocupă.

Art. V. Toate imobilele, în care au fost instalate case de rugăciuni, transcrise pe numele organizaţiei locale a unei asociaţii locale a unei asociaţii religioase sau secte trec imediat în patrimoniul Statului, care le va da destinaţia cea mai potrivită nevoilor materiale ale cultelor creştine.

Art. VI. In sfera de aplicaţiune a prevederilor acestei deciziuni intră pe lângă casele de rugăciuni, toate organele de conducere centrală sau locală, precum şi orice foruri sau organizaţiuni, în legătură directă sau indirectă cu existenţa în trecut a asociaţiilor religioase şi sectelor religioase.

Art. VII. Orice deciziuni sau dispoziţiuni contrare acelora cuprinse în deciziunea de faţă, se abrogă hotărârile date pe baza lor, fiind nule şi de nul efect.

Art. VIII şi ultim. Domnul Director al Cultelor din Minister este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor prezentei Deciziuni.

Dată azi 9 Septemvrie 1940.

Ministerul Cultelor şi Artelor
ss. **Radu Budişteanu.**

Sub acelaşi număr, sub 11 Septemvrie a. c. Ministerul Cultelor pune în vedere pe lângă aducerea la cunoştinţă slujitorilor sf. biserici a Deciziunii de mai sus, de a semnala de urgenţă Ministerului orice abatere sau contravenire la dispoziţiunile imperative cuprinse în această Deciziune.

Caransebeş, la 16 Septemvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Academia de Teologie.

Comunicat

Cererile de înscriere la Academia teologică se fac până la 20 Octomvrie a. c.

Toate examenele: anuale, generale şi de corigenţă încep cu data de 28 Septemvrie a. c.

Primirile în internat pentru studenţii cu examene în 28 Septemvrie, iar ceilalţi la 2 Octomvrie a. c.

Cursurile încep în ziua de 3 Octomvrie a. c.

Direcţiunea.

Concurs

In baza ord. Ven. Consiliu Eparhial No. 474 din 23 Februarie 1940 şi a Decisului No. 3944 B. ex. 1940 se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru postul de preot la parohia de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a preotului Pavel Magdescu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. cad. şi 48 stp.

2. Venitele stolare uzitate, specificate în procesul-verbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Nefiind casă parohială viitorul preot se va îngriji personal de locuinţă până la zidirea unei noui case parohiale.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă văduvă Evelina Magdescu are drept la jumătate din venite un an, începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea On. oficiu protopresbiteral al Mehadiei, întrucât vor avea:

1. Cvalificaţia recerută pentru parohiile de cl. II-a.

2. Invoirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încuviinţare a Prea On. oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Jupalnic, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 11 August 1940.

Preot Alexandru Nicoliciu. Preşedinte,

Ştefan Urdeş. Secretar,

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu
protopresbiter.

1—3

Librăria „Diecezană“ Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice, căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ransebeş, 29 Septemvrie 1940 CENZURAT. Nr. 39

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebe

On. comune bisericeşti ort. rom. Jud. Caraş Fizeş

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inseraţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Cel Vechi şi cel Nou.

— După S. Bulgakoff —

Studiul Părintelui S. Bulgakoff, în traducerea franceză a lui Louis Godbert pleacă dela următorul citat biblic: „Iar El le zise: de aceea orice cărturar care a fost făcut ucenic al Impărăţiei cerurilor este asemenea unui om stăpân al casei, care scoate din comoara sa *cele noi* şi *cele vechi*" (Matei XIII, 52).

Istoria Rusiei, spune Păr. S. Bulgakoff, este o tragedie în sensul greu al cuvântului. Destinul Rusiei a apărut ca şi o tragedie europeană, ca şi expiarea păcatului original al Europei creştine contra Legii creştine.

Influenţa Bizanţului a fost evidentă în istoria Rusiei. Prin influenţa Bizanţului Ruşii barbari au intrat în sânul familiei creştine. Rusia a fost creştinată pe la sfârşitul veacului al X-lea, Sfântul Vladimir, principele apostolic a primit botezul în Chersoneul Tauric, iar mai târziu poporul în mod solemn a fost botezat la Kiew. Ei au primit creştinismul sub forma greacă a Bizanţului. *„Patria adevărată a spiritualităţii a fost Biserica ortodoxă, ea a păstrat tezaurul sfânt al credinţei creştine nealterat"*.

Biserica ortodoxă a avut conştiinţa clară şi precisă, că este coborîtoarea autentică şi directă a Apostolilor". Intermediul credinţei bizantine, spune S. Bulgakoff, a făcut ca Rusia să devină o provincie culturală a Bizanţului,

„Romei" *) credeau, că sunt singurii depozitari ai civilisaţiei în lumea barbarilor, mai ales după căderea Romei — această opinie spune S. Bulgakoff este orgolioasă şi exagerată, fără îndoială, dar ea corespunde unei realităţi.

Influenţa Bizanţului este descrisă în termeni minunaţi. Ea este o dovadă de păstrare a unui patrimoniu cultural de înaltă spiritualitate, ce a izvorît în lume, căci *Umanismul* şi *Renaşterea* antichităţii sub acţiunea influenţei bizantine a reînnoit civilizaţia Occidentului.

In Bizanţ antichitatea n'a murit niciodată, limba lui Omer, Platon, Aeschil, a fost tot atât de vie şi operile lor au fost studiate în tot decursul evului-mediu. Tot cea lăsat vechea Grecie, prin intermediul Bizanţului, a primit Rusia. In domeniul teologiei, ştiinţei şi a literaturii, Bizanţul n'a avut un rival în întreaga Europă. Bizantinii au clădit edificiul monumental al civilizaţiei creştine.

Rusia a primit din Bizanţ ritul minunat, care s'a perfecţionat secole dearândul în mânăstirile pline de pietate ale Răsăritului, unde gustul artistic al Grecilor a rămas în toată splendoarea lui.

„Singură, liturghia rusă a păstrat elementul frumuseţii vechiului rit bizantin". Rusia a transformat prin geniul său arhitectura şi pictura religioasă. Vechea icoană rusească a atins perfecţiunea cea mai înaltă a artei, claritatea şi viziunea mistică: iconografia Sfintei Fecioare şi reproducerile Sfintei Sofii, Divina Înţelepciune, sunt mărturiile cele mai eclatante.

In istoria Rusiei au obvenit numeroase crize, toate aceste crize erau sângeroase. Prima a fost invazia Tătarilor. Rusia sacrificându-se a deschis drum Mongolilor în Europa, ea a fost însă aservită. Existenţa fizică a Rusiei a fost abandonată de întreaga Europă.

A doua criză a început în secolul al XVII-lea. Reformele lui Petru cel Mare numit şi „cavalerul de bronz", care a transportat la Petrograd „fereastra asupra Europei", civilizând Rusia — opera acestuia este una dintre cele mai de seamă. Revoluţia rusă a fost etapa ultimă a crizei ruseşti. Ea a schimbat complect felul de a fi şi de a trăi al vieţii ruseşti.

Prof. C. Rudneanu.

*) Adică: *„Bizantinii"*.

Un praf periculos.

Cine nu s'a îngrozit când înaintea lui s'a prăbuşit un perete mare cu sgomot profund. Cine nu s'a umplut de frică când a văzut cum se prevale în adâncuri câte o stâncă înaltă. Cine nu s'a impresionat de ceriul acoperit cu nori grei plini de trăsnete? Şi totuşi aceste dimensiuni şi aceste măreţii sunt o nimica toată pe lângă ce pot distruge măruntele bobiţe de praf, cari aruncă materiale explosibile în sus până la sprânceana norilor şi în jos până în măruntaiele pământului. Dar mai groaznică decât pulberea, care pune în mişcare şi aruncă departe bucăţile de fer ucigătoare este vorbăria mincinoasă.

Câtă frământare de cuget şi de inimă nu reclamă compunerea unei nuvele sau a unui discurs frumos şi totuşi două vorbe de dispreţ ale unui ins, care toată viaţa lui a trăit ca broasca în apa mocirloasă prinde şi distruge totul. Decâteori o muncă tăcută de o viaţă întreagă nu este ferfeniţită de doi dinţi veninoşi pe care îi are în guriţă un pângăritor de profesiune. Şi vorbăria mincinoasă a duşmanilor poate să meargă atât de departe în efectele ei, încât să păgubească un neam şi o ţară întreaga.

Se mai poate susţine azi crezul de demult, că cel mai bun leac pentru toate minciunile de suflet şi pentru toate răutăţile omeneşti este să le întorci spatele şi să mergi cu seninătate înainte pentrucă adevărul şi nevinovăţia şi aşa vor triumfa cu vremea? Cu concepţia aceasta tuturor răufăcătorilor li s'a lăsat răgaz să lucreze şi să distrugă tot ce le-a poftit inima.

Cu mărturiile mincinoase cărora nu li s'a închis gura la vreme s'a ajuns la cumplita tragedie a Domnului nostru Iisus Hristos şi la toate celelalte tragedii, cari au venit în urmă.

Generaţiilor tinere nu le putem face mai mare bine decât să le lăsăm ca moştenire experienţele noastre ale celor de azi de a nu tolera să-şi scoată capetele la lumină vorbăria mincinoasă şi lenea, care luptă cu pângărirea şi cu dispreţul şi de a le reteza tentaculele veninoase la timp, până nu au început distrugerea.

Ce enorm a pătimit neamul nostru pe urma minciunilor şi calomniilor duşmanilor.

Noi am fost creştini buni şi blânzi, cari ne-am împărţit bucătura de pâne cu ei ca apoi în umbră să ne pregătească cele mai crâncene lovituri. Să rămâie şi urmaşii noştrii creştini buni, dar mai vigilenţi şi mai prompţi la răspunsurile cuvenite, decât am fost noi.

Vorbăria mincinoasă pe care noi cei de azi nedându-ne seama ce pulbere explosivă blăstămată este, am îngăduit-o cu vorbele, „treacă-meargă" pe când duşmanii au făcut din ea o suliţă ascuţită cu care ne-au împuns în coastă.

Generaţiile viitoare cari nu mai pot pătimi ce am pătimit noi din partea străinilor duşmănoşi trebue să aibă ochi de vulturi şi urechi de lup, cari simt primejdia la vreme şi o şi ocolesc.

Copiii noştrii nu mai pot permite nici unui strein să se atingă cu gânduri haine şi cu mâni necurate de pământul, de munca şi de cinstea românească, voind să ne mute virtual undeva pe stepele Asiei, pânăcând noi suntem un popor născut şi crescut în miezul Europei civilizate.

Puterea aceasta de a răspunde prompt şi cu vigoare nu o poate câştiga tinerimea decât prin adâncirea credinţei strămoşeşti în sufletul ei. Şi cea mai curată şi cea mai caldă inimă se răceşte dacă nu are focul credinţei, care să-i deie schinteiele necesare oridecâteori cer obstacolele şi adversităţile.

Ce admirabil a scris despre credinţa strămoşască marele bănăţean Aurel C. Popovici. Dar acest bărbat nu s'a mulţumit numai să proslăvească credinţa părinţilor, ci aşa şi-a avut-o în inima sa care i-a luminat mintea când trebuia să distingă între minciună şi adevăr.

Această credinţă l-a ridicat la valoarea unui mare bărbat de stat şi la rolul de profet al neamului său.

Suflete luminate şi caractere de bronz cer vremurile viitoare, dar aceste daruri nu se primesc decât la isvorul minunat al credinţei. Este destul să ne aruncăm o privire sumară asupra vieţii şi activităţii marilor noştrii bărbaţi din trecut cari duceau în fruntea neamului făcliile luminoase şi vom găsi că ei tot atât de mari au fost în munca lor ca şi în credinţa lor.

Cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos „fără mine nu puteţi face nimic" s'au adeverit în viaţă de sute şi mii de ori.

Nu poţi fi nici învăţător nici mântuitor pentru semenii tăi, fără suflul credinţei.

Tineretul este firesc să fie prins la vârsta lui de acută curiositate în mrejile îndoelii, dar tocmai îndoelile te mână necurmat înainte să te documentezi pe toate feţele.

In faţa tineretului nostru stă deschisă cartea vieţii spiritelor mari şi reprezentative ale omenimei, cari poate şi ele au început-o cu îndoiala ca apoi să ajungă creştini convinşi.

Un atlet al spiritualităţii ca Goethe a mărturisit, că numai epocile, cari au strălucit în credinţă au fost cele mai rodnice ca civilizaţie şi cultură.

Tineretul nu are decât să cerceteze dacă e posibil să te avânţi la fapte mari fără imboldul continuu al credinţei.

Şi noi suntem siguri, că proba nu va fi contra, ci pentru credinţă·

Toate adversităţile dinafară şi toate lacunele dinlăuntru, formează azi un munte înalt cu stânci drepte în calea tineretului care fără credinţa, care mută apa şi munţii dela loc nu le va putea trece norocos.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Răspuns unor atacuri.

Nu cred să fie cineva din întregul sensibil al Bisericii, marele ei trup mistic, care să nu fi simţit în ultimul timp o înteţire a unor atacuri din ce în ce mai laşe, din ce în ce mai perverse, din lagărul celor fără Dumnezeu.

Pornesc din ce în ce mai furioase acuzele, din ce în ce mai periculoase pietrele din praştia urii, tot mai accentuate, fără grijă pentru viaţa trupului, fără loc pentru creşterea sa în dragoste, ci numai spre dărâmarea sa, plină de suferinţă.

Ostentativa retragere a laicilor din sânul bisericii, menţinerea lor în rezerva din afară, se conturează acum în atacuri directe, dar cu atât mai semnificative în isbucnirea lor, contra ierarhiei bisericeşti.

Laicul se manifestă iar, el ridică mâna nu spre a face cruce, ci spre a arunca piatră.

Zădarnice sunt chemările asidue ce le face preotul depe amvon, zădarnice sunt enciclicile ce le-ar adresa, în ultimul timp, pentru a pastora această nouă şi deosebită clasă de oameni — **intelectualii laici**, să le zicem numai, **îndepărtaţi de biserică** — locaşurile lui Dumnezeu rămân goale de ei, chemările rămân sterpe pentru ei.

Acest soiu nou de intelectual nu cedează la comoditatea sa. Ziua de Duminecă a devenit pentru el numai o exclusivă zi de lenevie, care nu-i permite a mai petrece timp şi într'o biserică.

La atacuri are însă mintea ascuţită şi gata, iar piatra totdeauna în mână... El observă toate cele rele şi inerente oamenilor ce servesc instituţia aceasta sfântă şi, înarmat cu aceste arme ale laşităţii şi ale desonoarei pentru un bărbat, porneşte la atac contra unor bărbaţi ca el, cu defecte inerente, uneori, ca şi ale lui.

Sub toate aceste încontinue atacuri, cineva este care mereu sufere şi plânge — **Biserica.**

Ea sufere şi plânge şi atunci când cei ce-o slujesc sunt numai oameni nevrednici, dar plânge şi mai mult când cel ce datorează supunere şi ascultare se ridică în stăpân samavolnic, peste buna reputaţie a unei întregi ierarhii.

Că, cei ce formează o chemare, sau o misiune, sau o profesiune oarecare sunt chemaţi ei între ei a se disciplina, a se îndrepta şi a se zidi şi glasuri de autocritică nu lipsesc, nu spre a suferi intrusiunea insolentă a unor, să le spunem numai, răuvoitori din afară.

Aceşti răuvoitori mai toţi oameni slabi, din punct de vedere al credinţei şi moralului, flutură întotdeauna abuzurile lor laice, din care fac capete de acuză clerului.

E poate cea mai sângeroasă ironie, ca cel duşmănos corpului mistic al Bisericii să se arate dintr'odată interesat de viaţa lui, fiindcă în loc de leac, care să-i salveze viaţa îi va da otravă spre nimicire.

E poate şi cea mai odioasă parte negativă, însuşită din protestantism, această necontenită atacare laică a Bisericii şi slujitorilor ei!

In loc de credinţă, acest nou fel de protestanţi, gropari ai ortodoxiei noastre, au în suflete nebunia materialismului agnostic; în loc de dragoste faţă de Biserica lor strămoşească au ură înarmată cu cele mai laşe arme, defectele altora reale sau închipuite; în loc de opere de zidire: mâni ridicate blasfemic.

Aceasta este cea mai dezastruoasă moştenire ce rămâne Bisericii, din timpurile apocaliptice ce le trăim, această adversitate din ce în ce mai pronunţată şi mai plină de atacuri perfide la adresa sa, din partea acelora pentru care are numai sentimente de mamă.

Dar, această adversitate este şi cea mai desonorantă atitudine din partea acestor moderni Avesalomi.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Peripeţiile unor finanţe*).

VIII.

Primindu-se în internatul eparhiei un număr mai mare de studenţi în teologie, s'a simţit lipsa unei ziduri, spre a fi folosită pentru scopurile acelui internat.

De aceea s'a pus în vara anului 1922 temelia unei asemenea clădiri, reclamate de împrejurări.

Clădirea s'a zidit din material solid, cuprinzând o sală de 15 metri în lungime şi de 8 metri în lăţime, folosindu-se de sulragerie.

In anul următor s'a ridicat alăturea încă o

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32 şi 33 din 1940.

sală tot de 15 metri lungă şi 8 metri lată, având şi aceasta menirea să servească trebuinţelor imediate ale internatului.

Cele două sale de nou zidite au costat în total 411.000 lei, clădindu-se într'un timp, când materialul era încă ieftin şi plata lucrătorilor nu se urcase.

In continuarea acestor două sale s'a desăvârşit apoi internatul acum trei ani în înfăţişarea-i de astăzi.

Ca un alt fapt însemnat pentru eparhie amintim, că Consistorul eparhial a câştigat în anul 1923 la Curtea de Cassaţie procesul purtat timp de mai mulţi ani împotriva succesorilor fondatorilor Ioan şi Sofia Doboşan.

Fiind prin sentinţa adusă în ultima instanţă pe deplin lămurită validitatea testamentului comun al numiţilor fondatori, s'a făcut desbaterea lăsământului la notarul public, în baza cărei desbateri s'a predat Consistorului Vila Doboşan din Băile Herculane, în valoarea de atunci de aproximativ jumătate de milion de lei.

După luarea în primire a acestui obiect atât edificiul, cât şi întreg arajamentul intern s'a adus în stare bună, transformându-se într'un edificiu higienic şi cu confort pentru mosafiri.

Trecem acum la o înfăptuire nouă în eparhie, care este fabrica de lumânări.

Observându-se, că în lipsă de lumânări de ceară credincioşii noştri se folosesc la diferite ocaziuni de lumânări stricăcioase sănătăţii şi din considerare că se ridicau obiecţiuni, că fumul acestor lumânări strică pictura bisericilor şi îngreunează credincioşilor petrecerea în sfânta biserică, în baza hotărârei Consiliului eparhial din anul 1925 s'au făcut pregătirile necesare pentru înfiinţarea la sediul episcopiei noastre a unei fabrici de lumânări.

După ce Prea Onoratul consilier-referent eparhial Romul Ancuşa împreună cu cel ce semnează aceste rânduri şi-au căştigat la fabricele de lumânări din Craiova şi Râmnicul-Vâlcea informaţiunile trebuincioase, s'au comandat primele instalaţiuni dela un măestru-expert din Craiova.

Cu instalarea fabricei a fost încredinţat un mecanic pe care l-a trimis chiriarhul Iosif să cerceteze cursul pregătitor la fabrica de lumânări a arhiepiscopiei Chişinăului, unde şi-a însuşit cunoştinţele necesare la conducerea tehnică a fabricei.

In 23 Octomvrie 1926 s'a inaugurat atelierul fabricei, asistând membrii consiliului eparhial în frunte cu episcopul şi studenţii în teologie sub conducerea profesorilor lor.

Cumpărarea materialului de ceară curată în stocuri mai mari a întâmpinat greutăţi, deoarece încercările de a aduce ceară dela Chişinău şi Galaţi au rămas fără rezultat în urma faptului, că ceara oferită era prea scumpă astfel, că conducerea fabricei a fost silită să cumpere ceara cu ţărăita de pe la stuparii din ţinuturile noastre, precum şi de prin părţile ardelene.

In vederea scopului, pe care îl urmărea fabrica de lumânări eparhială, s'a interzis folosirea în bisericile noastre a lumânărilor din material străin, dispunându-se să se întrebuinţeze în biserici numai lumini fabricate din ceară curată.

Simţindu-se la Tipografia şi Librăria diecezană lipsa unei legătorii de cărţi, cu câţiva ani înainte de 1927 s'a înjghebat în această întreprindere, în cadre modeste, un despărţământ de legătorie.

In anul 1927 sa oferit apoi ocaziunea de a se cumpăra Legătoria „Liviu Crainic“ din loc, instalată cu maşini conform cerinţelor timpului de astăzi, pentru a se putea executa şi lucrări de lux.

Consiliul eparhial, convins că face o achiziţie bună, a cumpărat această legătorie cu 295.000 lei.

In continuare scoatem în relief, că învăţătorul Emilian Novacovici din Răcăjdia împreună cu soţia sa Ecaterina şi-au testat în anul 1926 averea lor mobilă şi imobilă consiliului eparhial, ca din această avere să se creieze o fundaţiune, care spre aducere aminte să poarte numele lor.

Testatorii au dispus prin Testament comun, că după moartea unuia dintre ei, cel ce rămâne în viaţă este îndreptăţit să beneficieze de venitul acestei averi şi numai după moartea ambilor testatori să între Consiliul eparhial în folosinţa averii.

Scopul acestei fundaţiuni este, ca întrucât va fi posibil să se înfiinţeze în fruntaşa comună Răcăjdia o şcoală economică de fete, iar dacă ideia aceasta n'ar fi posibil să se realizeze, să se acorde burse tineretului ortodox român de amândouă sexe, care tineret studiază la vreo şcoală economică, industrială, sau este aplicat la vreo meserie.

Un alt fapt generos înregistrăm în anul 1927, făcut din partea învăţătorului din Valeadeni, Gheorghe Cătană şi a soţiei sale Ruja, cari ajungând din darul lui Dumnezeu la o vârstă mai înaintată s'au cugetat la momentul trecerii lor la cele vecinice şi dorind să îndeplinească o faptă creştinească şi plăcută lui Dumnezeu au destinat ca fond suma de 50.000 lei, pe care au întregit-o mai târziu cu încă 50.000 lei la 100.000 lei cu scopul de o se oferi burse la elevi săraci, cu purtare morală bună, de reli-

gia ortodoxă română, de origine din eparhia Caransebeşului, cari cercetează vreo şcoală normală, pedagogică superioară, sau universitate.

De încheiere amintim, că în cursul timpului inflaţiei lucrări de calibru mai mare nu s'au executat, stând conducerea eparhiei în espectativă, adecă în aşteptarea desfăşurării evenimentelor cu înrâurire asupra finanţelor.

Aurel Moaca.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

A. L. Cauchy (1789-1857), pe care *Vaillant* îl numia „cel mai mare matematician al Europei" era foarte credincios, spunând printre altele următoarele: „Sunt creştin ca toţi marii astronomi, ca toţi marii fiziceni şi ca toţi marii geometri din veacurile trecute şi sunt chiar catolic, ca cei mai mulţi dintre ei, şi dacă m'ar întreba cineva de motiv l-aş spune bucuros: se va vedea că convingerile mele rezultă nu din faptul că aşa le-am moştenit, ci dintr'un examen adâncit [1])".

Paul Appel — dintre matematicienii noui — spune, răspunzând unei anchete în acest sens: „Nu există nici o ostilitate a ştiinţei contra religiei, cu condiţia, bine înţeles ca religia să nu atace ştiinţa. Cineva poate avea simultan spirit religios şi spirit ştiinţific, unul neavând nici o raţiune să-l excludă pe altul [2])".

Emile Picard, matematician şi filosof, secretar perpetuu al Academiei de ştiinţe, răspunde aceleaşi anchete zicând: „Sentimentul că universul rămâne pentru noi o enigmă este caracteristic sentimentului religios şi reprezentările schematice ale ştiinţei nu ne autorizează a afirma că există vre-o opoziţie între acest sentiment şi spiritul ştiinţific. Lumea ştiinţei, austeră şi rece, nu este decât o parte din ansamblul mult mai vast, unde intervin valori de alt ordin, cuprinzând omul întreg, cu forţele sale afective şi morale [3])".

Şi tot credincioşi — şi unii buni creştini — au fost şi alţi matematicieni mari din diferite timpuri, ca: *Gauss, Bernoulli, Lambert, Hermite,* Joseph *Bertrand, Riemann,* [4]) etc.

Dintre marii *fizicieni:*

Ampère (1775-1836) iniţiatorul electricităţii dinamice, descoperitorul legilor electro-magnetice, pentru care a fost comparat cu *Kepler* şi *Newton,* era cum spune *Sainte-Beuve* de o evlavie aproape copilărească. Vorbia cu respect totdeauna de credinţa pe care n'o găsia duşmană ştiinţei. Işi compusese singur o rugăciune, pe care o repeta zilnic: „Dumnezeule, îţi mulţumesc că m'ai creat, răscumpărat şi iluminat cu lumina Ta divină, făcându-mă să mă nasc în sânul Bisericii catolice. Iţi mulţumesc iarăşi de a mă fi readus la Tine după rătăcirile mele; eu simt că Tu vrei ca eu să trăesc pentru Tine şi că toate clipele vieţii mele să-ţi fie Ţie consacrate [5])".

Oerstedt (1777-1851) un alt mare electrician era uimit de armonia legilor spiritului nostru cu legile naturii: „Care este raţiunea acestei armonii? — se întreba el. — „Este aceea, că aceste legi — ale sufletului şi ale naturii — au una şi aceeaşi cauză, o raţiune primordială, care este şi forţă iniţială, într'un cuvânt, care este Dumnezeu". Şi în alt loc spune: „Orice cunoaştere temeinică a naturii, ne duce la cunoştinţa de Dumnezeu [6])".

M. Faraday (1791-1867) descoperitorul electricităţii inductive, deşi profund religios, în prelegerile pe cari le făcea la institutul regal din Londra, evita să pronunţe numele lui Dumnezeu. Intr'o zi prin excepţie, scăpându-i acest nume, îşi întrerupse prelegerea cu următoarea explicare: „Se pare că v'am surprins pronunţând aci numele lui Dumnezeu. Dacă aceasta nu s'a mai întâmplat până acum, se datoreşte faptului că eu mă consider în aceste prelegeri un reprezentant al ştiinţei experimentale; dar noţiunea şi respectul lui Dumnezeu parvin spiritului meu pe căi tot aşa de sigure, ca şi acelea care ne conduc la adevărurile de ordin fizic. [7])".

(Urmează)

1) Ap. Pr. Nedelea Georgescu, Despre exist. lui Dumnezeu, p. 61, după „*Revue des quest. scientifiques*" t. XV p. 436.

2) Ap. I. G. Savin. Curs de Apolog. v. I. p. 139 (nota subl.) după Robert de Flers: „*Le sentiment religiex et la Science*", Paris, 1928.

3) Ibid. p. 140.

4) Cf. ibid. p. 121.

5) Ibidem, p. 128, după Paul Buysse: „*Vers la croyance*". 3-ième édit. Lille, 1926, p. 61.

6) Ap. Pr. T. Chiricuţă, op. cit. p. 58. Pr. Ned. Georgescu, op. cit. p. 63.

7) Ap. I. G. Savin, op. cit. pp. 127-128, după Dr. N. Paulescu, op. cit. p. 923.

Biserica ortodoxă din Ţările Baltice.

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

(Continuare)

Cel dintâiu arhiepiscop a fost Ioan Pommer. El îşi făcuse studiile de teologie la Petersburg unde în cursul anului II intră în monarhism. După absolvire a fost profesor la seminarul din Cernigov, inspector la seminarul din Vologda si rector la cel din Vilna. In 1911 a fost hirotonit episcop de Sluţc, vicar al eparhiei de Minsc, după care trece ca arhiereu eparhial la Penza

unde a fost arestat şi condiamnat la moarte de bolşevici. In 1920 însă a scăpat fiind schimbat cu prinzonieri ruşi de Letonia şi astel a venit la Riga unde a început să păstorească biserica ortodoxă de aci. La început a avut de luptat cu mari greutăţi deoarece religia dominantă a a statului era cea protenstantă. Guvernul se deda la diferite spoliaţiuni ca de ex. confiscarea seminarului din Riga a mănăstirii Alexioschi precum şia palatului episcopal încât arhiepiscopul a fost nevoit să locuiască multă vreme într'o pivniţă din subsolul bisericii catedrale. Deabea în 1926 arhiepiscopul Ioan a reuşit să stabilească definitiv organizarea bisericii salle exoperând şi dela stat o lege prin care să se reglementeze raporturile dintre cele două organizaţiuni. Organul suprem executiv al bisericii era congresul compus din preoţi şi credincioşi iar organul administrativ spiritual era Sf. Sinod prezidat de arhiepiscop.

La moartea arhiepiscopului Ioan starea bisericii ortodoxe din Letonia era destul de înfloritoare. Biserica era împărţită în 14 protopopiate şi 150 parohii cu un total de 180.000 credincioşi dintre cari 50.000 numai în Riga împărţiţi în 14 parohii. Din cifra totală a populaţiei Letoniei de 1.727.000 mai bine 11 procente erau ortodocşi. Cea mai mare parte din parohii aveau o stare înfloritoare din punct de vedere material, posedând loturi de pământ între 12-15 ha., care odată cu introducerea regimului sovietic a fost confiscat prin naţionalizare. Pentru întreţinerea arhiepiscopului parohiile contribuiau cu 3% din venitul rezultat dela lumini. In şcoalele primare unde erau 16 ore de religie pe săptămână preotul primea pentru catehizaţie leafa de învăţător iar unde erau mai puţine ore erau plătite cu 75 centime de oră. Clericii participau la cassa pensiilor statului cu cotizaţia anuală de 150 laţi care se plătea în proporţie de 3/4 de către preot şi 1/4 de parohie. Pensia complectă de 150 laţi pe lună se plătea după 35 ani de serviciu. Sinodul poseda avere proprie în Riga, constătătoare din case şi câteva zeci de hectare pământ. Venitul acestor imobile întra în casa sinodală de unde se plăteau arhiepiscopului 750 laţi pe lună. In ce priveşte învăţământul teologic, după desfiinţarea seminarului din Riga s'au înfiinţat din toamna anului 1936 cursuri de teologie de doi ani pentru pregătirea preoţilor şi a cateheţilor la cari se primeau bacalaureaţi de orice vârstă şi sex. In toamna anului 1937 s'au deschis la Riga şi cursurile facultăţii de teologie ortodoxă de pe lângă universitatea letonă.

Arhiepiscopul Ioan a avut o moarte tragică deoarece în noaptea de 11 spre 12 Octomvrie 1934 a fost ucis de rău făcători. La începutul anului 1936 a fost ales ca cuccesor al său protopopul Augustin Peterson preot militar la Dinaburg care a fost hirotonit la 29 Martie acelaş an. Sub păstoria arhiepiscopului Augustim care a fost cel dintâiu metropolit autonom al Letoniei biserica sa prospera în mod cât se poate de satisfăcător. In urma acestui fapt s'au creiat două posturi de arhierei vicari pentru a ajuta pe arhiepiscopul Augustin înmunca sa. In postul întâiu fusese ales şi hirotonit episcopul Iacob Karp cu titlul de Elgavsk, iar în postul al doilea, creiat în 1938 a fost ales şi hirotonit protopopul Alexandru Adam Vitold cu titlul de episcop de Zerzika.[1])

Mitropolia Estoniei.

Republica dispărută a Estoniei şi-a pus bazele existenţei sale la 24 Februarie 1918 când consiliul naţional eston a proclamat „Republica Estonă democrată şi neutră.“ Noul stat nu-şi avu asigurată efemera existenţă decât în Februarie 1919 când ţara fu eliberată de ocupaţia germană şi apoi de cea bolşevică rusească. Prin tratatul din 2 Februarie 1920 încheiat cu U. R. S. S. la Tartu s'au determinat precis frontierele noului stat, iar la 26 Ianuarie 1921 Consiliul superior al aliaţilor recunoaşte de jure noua republică.

Sub stăpânirea ţaristă ortodoxii din Estonia au stat sub cărmuirea unui arhiereu vicar. Indată ce s'a proclamat independenţa ţării a fost ales şi hirotonit un arhiereu propriu în persoana protoierului Pavel Kulybus care a luat titlul de episcopul Platon de Reval. La 1/14 Ianuarie 1919 episcopul Platon a fost ucis de bolşevici la Dorpat în pivniţa unei case şi scaunul său a rămas vacant. In anul 1920 biserica estonă şi-a proclamat autonomia iar în 5 Decemvrie 1921 a fost hirotonit episcopul Revalului, Alexandru Paulus. Prin înfiinţarea eparhiei de Narva şi prin ruperea legăturilor cu biserica rusă episcopul Alexandru devine arhiepiscop al Estoniei în 23 Septemvrie 1923 când se proclamă autocefalia bisericii ortodoxe estone. In urma călătoriei din acest an a arhiepiscopului Alexandru la Constantinopol patriarhia recunoaşte faptul înplinit eliberând şi tomosul necesar care între altele prevedea că arhiepiscopul Estoniei este şi membru al sinodului patriarhal din Constantinopol.

(Urmează)

---

1) Dr. R. N. Kazimirovici o. c. p. 102-103. : Dr. M. P. Şesan o. c. I. c. V. Dudu. : Biserica ortodoxă din Finlanda. Călăraş 1940. p. 16 şi 17 ; B. O. R. 1934 p. 764 : B. O. R. 1935 p. 194 şi 280 ; B. O. R. 1936 p. 118-119, 214, 219, 357- 358 şi 622 ; B. O. R. 1937 p. 594 şi 604 B. O. R. 1938 p. 475.

ŞTIRI

Pomenirea legionarilor asasinaţi. Inplinindu-se tocmai Duminecă un an dela uciderea în masse a legionarilor români, pe tot cuprinsul ţării s'au oficiat, în biserici, parastase pentru pomenirea lor. In Caransebeş s'a făcut procesiune la cimitirul eroilor unde sunt înmormântaţi cei asasinaţi. Prea Sfinţitul Părinte episcop Vasile însuşi, asistat de un mare sobor de preoţi a servit la mormintele din cimitir. Preotul catihet Traian Lazăr şi un legionar au vorbit despre jertfa celor morţi acum un an.

„Conştiinţa Română", aşa se numeşte ziarul fraţilor români sătmăreni, refugiaţi acum în Lugoj. Ziarul apare sub conducerea inimosului tânăr bănăţean Mircea Laţia, care l-a întemeiat acum trei ani, trezind mult interes pentru slova şi cultura românească. Astăzi „Conştiinţa Română" care n'a murit în Sătmar — după expresia directorului gazetei se inspiră din puterea spiritualităţii române din Bănat, liberă şi liberatoare din cătuşile întunerecului.

Şcoalele se încep la 1 Octomvrie. Ministerul Educaţiunii, al Cultelor şi Artelor a dispus ca toate şcoalele de Stat să se deschidă anul acesta la 1 Octomvrie.

Desfiinţarea legii administrative din 1938. Legea administrativă din vara anului 1938, pe baza căreia România a fost împărţită în 10 ţinuturi, s'a desfiinţat. In urmare, ţinuturile nu mai sunt unităţi administrative, averile acelora trec pe seama judeţelor ce le compuneau. Posturile de rezidenţi regali încetează.

Notă oficială

Nr. 4654 Sc. 1940.

Ministerul Cultelor şi Artelor, Comisiunea Monumentelor Istorice ne comunică sub 4 Septemvrie a. c. Nr. 1665 următoarele :

Prea Sfinţile,

Constatându-se executarea unor lucrări de pictură la biserici monumente istorice, fără aprobarea şi autorizaţia Comisiunei noastre, avem onoare a Vă aduce la cunoştinţă că, în conformitate cu art. 5 din legea de conservare şi restaurare a monumentelor istorice şi cu regulamentul legii pentru pictura bisericească orice imobil monument istoric, nu poate fi reparat sau restaurat, decât cu autorizaţia şi sub supravegherea Comisiunii Monumentelor Istorice.

In consecinţă, la bisericile monumente istorice nu se poate angaja nici un pictor pentru restaurări de picturi bisericeşti precum şi pentru orice alte lucrări, fără o asemenea autorizaţie din partea comisiunii noastre.

Orice restaurare sau reparare a picturii cum şi orice altă lucrare întreprinsă fără autorizaţia de mai sus, se pedepseşte de lege şi vinovatul va fi obligat la repunerea monumentului în starea primitivă cu cheltuiala sa.

Preşedinte, *ss. N. Iorga.* — Secretar Director General, *ss. Victor Bratulescu*

Ceeace se publică spre ştire şi conformare.

Caransebeş, la 16 Septemvrie 1940.

Episcopul : † VASILE — Consilier referent: **Nicolae Cornean.**

CONCURS.

Nr. 4834 Sc. 1940.

Pentru ajutorarea elevilor săraci şi cu purtare bună de o parte, precum şi pentru a stimula interesul acestora pentru şcoala de cântăreţi, se publică concurs cu termenul de 15 Octomvrie a. c. pentru două semiburse pe seama celor doritori a se înscrie la şcoala de cântăreţi.

Condiţiunile de primire sunt pe lângă cele arătate sub Nr. 3793 Sc. şi publicat în Foaia Diecezană, nrii 29, 30 şi 31, certificatul de paupertate al părinţilor.

Semibursele sa dau în forma întreţinerii la internat.

Caransebeş în 23 Septemvrie 1140.

Episcopul : † VASILE — Consilier referent: **Nicolae Cornean**

Concurse

In baza ord. Ven. Consiliu Eparhial No. 474 din 23 Februarie 1940 şi a Decisului No. 3944 B. ex. 1940 se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a preotului Pavel Magdescu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. cad. şi 48 stp.

2. Venitele stolare uzitate, specificate în procesul-verbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Nefiind casă parohială viitorul preot se va îngriji personal de locuinţă până la zidirea unei noui case parohiale.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă văduvă Evelina Magdescu are drept la jumătate din venite un an, începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea On. oficiu protopresbiteral al Mehadiei, întrucât vor avea:

1. Cvalificaţia recerută pentru parohiile de cl. II-a.
2. Invoirea Prea Sfinţiei Salle Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Reflectanţii se vor prezentat pe lângă prealabila încuviinţare a Prea On. oficiu protopresbiteral tractual n vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Jupalnic, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 11 August 1940.

Preot Alexandru Nicoliciu. *Ştefan Urdeş.*
Preşedinte, Secretar,

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu
protopresbiter.

2—3

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial No. 3768 B. ex. 1940 din 27 Iulie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile delta prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa II-a **Băteşti** din protopresbiteratul Făgetului devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. **Beneficii:**

1. Una sesiune parohială în extindere de 32 jugăre.
2. Bir parohial nu este.
3. Venitele stolare usitate.
4. Nefiind locuinţă se va îngriji alesul preot de locuinţă.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi-a catehiza la şcoala primară fără altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le suportă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea Prea S. S. Episcopului Diecezan; să-şi înainteze cererile, adresate comsiliului parohial ort. român din Băteşti prin Prea On. Oficiu protopopesc al Făgetului.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre'o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Băteşti, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 11 August 1940.

Preşedinte, Secretar,
Romul Radulovicin **Axente Balinţanu**
preot.

In conţelegere cu oficiul protopopesc:
Făget la 13 August 1940.

1—3 **Pr. Ioan Muntean**
adm. protopresbiteral.

Librăria Diecezana
din Caransebeş

oferă Cucernicilor preoţi stofe pentru odăjdii preoţeşti cu următoarele preţuri:

Calitatea	SALVATOR	Lei	850	metrul
„	ROMA	„	900	„
„	ORIENT	„	900	„
„	MAGLAVIT	„	900	„
„	IORDAN	„	950	„
„	CAIRO	„	850	„
„	VINZENCZ	„	900	„

Pe lângă aceste stofe putem oferii şi toate furniturile necesare pentru confecţionarea odăjdiilor.

Atragem atenţiunea Cucernicilor preoţi că preţurile acestea sunt identice cu cele ale fabricei.

In depozitul librăriei se află şi odăjdii gata confecţionate.

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeș, 6 Octomvrie 1940 — CENZURAT. — Nr. 40

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Este vinovată legea?

Spre surprinderea multora, Conducătorul Statului Român, d-l General Ion Antonescu îndrumează cu aleasă râvnă și cu un efect tot mai bine simțit destinele României în bună parte *cu aceiași oameni și cu aceleași legi* cu cari s'a făcut gospodărirea statului și până acum. Ba mai mult, d-sa face asigurări că *nici unul dintre funcționarii legal numiți, nici unul dintre slujbașii cari lucrează efectiv, nu va avea nimic de suferit. In statul național-legionar, care are la temelie principiile de muncă și de dreptate, nu vor avea să se teamă decât cei cari nu lucrează, iar nicidecum funcționarii corecți și cu simțul datoriei.*

Este tot pe atât de adevărat că de o lună de zile încoace simțim parecă în vinele noastre o energie nouă, un curaj și o încredere în viață și întrun destin românesc superior, simțim o pulsație vie, în cadență robustă de continuă înaintare. Cu un cuvânt, simțim transformarea sufletului nostru în focar de energie românească.

Ce importanță are că unii dintre noi am crezut mai mult sau că alții nu au crezut deloc în victoria revoluției legionare? Cei cari cunoaștem conversiunea lui Toma, cunoaștem și reproșul său amar care a vecinicit exclamația „Domnul meu și Dumnezeul meu".

Este marea taină a revoluției legionare ca dintro massă oarecare să contureze energii frumoase. Este secretul sufletului românesc: îngăduința, uitarea, în care se oglindește acea noblețe genuină care s'a născut din urgia veacurilor celor fără de sfârșit.

Nu sunt oamenii vinovați dacă evenimentele au depășit pe unii? atunci cu atât mai puțin e vinovată o biată lege — sau un complex de legi — în spatele căreia mergea rânduiala statului.

Nu poate fi vinovată legea de organizare bisericească dacă oamenii s'au înrăit, dacă zelul lor creștinesc a slăbit, împuținându-se numărul celor cari merg să se roage în biserici și înmulțându-se clientela închisorilor!

Vremurile de buimăcitoare schimbări și prefaceri au deschilibrat lumea, oamenii și-au pierdut cumpăna sufletească. Desigur că ei caută un reazim în Biserică, în preoți. Dar vreți oare ca într'un mediu păcătos, într'un iad să găsiți îngeri? Preoții sunt și ei oameni cu nevoi omenești, de ce le cerem lor și cămașa când ceilalți nu dăm nici prisosul cu care huzurim?

Da, se simțește dorința unei prefaceri adânci și în Biserica, și asta se face mai puțin cu bâta sau — dacă vreți — cu legea decât oriunde aiurea; prefacerea în Biserică se face cu inima, cu bunăvoința și mai ales cu stăruința.

Să luăm, să reluăm exemplul Mântuitorului, Cel care fiind acuzat de Caiafa că vrea să strice legea a răspuns *nu, n'am venit să stric legea, ci am venit ca să o plinesc.*

Cel Vechi și cel Nou.

— După S. Bulgakoff —

II.

Biserica rusă după o mie de ani de existență a fost profund influențată de obiceiurile și tradițiile locuitorilor. Viața minunată a marilor sfinți a creiat o mișcare mistică profundă, ea a contemplat eternitatea în dulcile accente ale cântecelor îngerești, celebrate la diferite sărbători religioase. Locurile sfinte, mânăstirile, posturile și marile sărbători, erau manifestări ale pietății poporului.

Răul cel mare pe care-l constată Păr. S. Bulgakoff, este politica de Stat, turburările ce s'au ivit și față de care Biserica n'a luat o atitudine deosebită. Patronarea Statului față de Biserică s'a transformat într'o dependență și tiranie arbitrară — Biserica a fost mereu ruinată, de aci a urmat *catastrofa directă și teribilă.*

Credința ortodoxă în urma revoluției din 1917 a început să fie persecutată. Este cunoscută marea personalitate a confesorului și martirului patriarh *Tihon*, venerat de întreaga creșinătate. Noile circonstanțe a făcut imposibilă continuarea operei constructive și metodice a Bisericii. S'a început calvarul extraordinar al Bisericii. *Ea a fost acoperită de sângele martirilor, cari cu un curaj extraordinar au mărturisit credința creștină. A fost un miracol al grației divine.*

Distingem două periode în istoria Bisericii ortodoxe: creștinismul primitiv înainte de Constantin cel Mare și epoca lui Constantin care ia sfârșit acum. *Creștinismul primitiv este bucuria Invierii și a luminii, ni este arătată la Paști, prin Sărbătoarea Invierii lui Hristos.*

Creștinismul primitiv n'avea nici o datorie față de istorie și față de datoriile pământești: Stat și civilisație. Creștinismul primitiv s'a schimbat și simbolul acestei schimbări este apariția Crucii pe drapelul națiunii, după ce Constantin a fost venerat de Biserică ca și un Apostol, Statul s'a încreștinat. O colaborare a intervenit între Stat și Biserică. Din această unire Biserica s'a întărit, s'a stabilit o doctrină, datorită sinoadelor ecumenice și provinciale, s'a desvoltat Liturghia, Dreptul canonic, s'a perfecționat organizarea Bisericii. Pentruca să se ajungă la această perfecțiune Biserica a trebuit ca să facă multe sacrificii, iar mai târziu alianța s'a rupt.

Prima catastrofă a Orientului ortodox a fost la 1453, când Constantinopolul, numit și „a doua Romă" a căzut în mânile Turcilor. A urmat după cinci secole căderea celei de-a treia Rome, monarhia ortodoxă a Rusiei.

Păr. S. Bulgakoff în cap. III *„Dificultăți și pericole"*, IV *„Theocrație"* și V *„Noul și Vechiul"*, exprimă o stare nouă de lucruri, o viață plină de jale și de tristețe ce s'a abătut asupra Bisericii. Ele nu pot fi redate, ele trebuiesc cetite în traducerea franceză, așa cum sunt scrise.

Fuziunea celui Vechi cu cel Nou, de care ne vorbește Evanghelia este o lege a desvoltării umane. Aceia cari trăiesc în epoca noastră de catastrofe teribile, cari asistă la distrugerea a tot ce e vechi, vor trebui ca să găsească în ei înșiși forța bucuriei de a salva ceeace se poate și oricâteori au ocazie.

In ochii lui Dumnezeu cei aleși nu sunt cei fericiți, ci cei persecutați.

Să ascultăm cu înțelepciune cuvintele luminoase și ordinul ce ni-l dă Apostolul: „Bucurați-Vă totdeauna, Rugați-Vă neîncetat, mulțumiți în orice; căci aceasta este voința lui Dumnezeu în Hristos Iisus pentru Voi" (I Tesaloniceni, V, 16-18).

Prof. C. Rudneanu.

Revoluția legionară este o revoluție spirituală.

O lume veche — putredă — a apus și una nouă spirituală a răsărit.

Mă gândesc și credcă vă gândiți cu toții la ceeace a fost acum 1940 de ani, când Hristos Iisus se naște în sărăcie într'un staul de vite, crește în iubire părintească, într'o lume putredă de păcate. Păcatele lumii putrede nu l-au putut abate dela adevăr, căci adevărul era in El și El era în adevăr.

In lumea aceasta putredă de păcate, El a crescut, a propovăduit iubirea și adevărul. El spunea: „N'am venit să stric legea ci s'o împlinesc" adecă s'o desăvârșesc, s'o fac mai bună sau mai bine zis o lume nouă în locul celei putrede.

Istoria omenească ne arată că decând exista lumea s'au ivit mulți oameni înțelepți cu o mulțime de învățături. Toți acești înțelepți cu toate sistemele lor de învățături au suferit. Iisus nu vine ca un filosof sau reformator și nici ca un om politic, ci dimpotrivă vine ca Fiul lui Dumnezeu. El zice: am venit să aduc o pace și un războiu, un războiu contra răului din lume și întronarea unei noi concepții, unui nou ideal luminat, sănătos și sfânt.

Dar lumea încărcată de rele nu l-a înțeles

pe Iisus, l-au înţeles vreo câţiva şi cu aceşti câţiva, El, Iisus luptă, luptă bună şi dreaptă înainte.

Şi până când?

Până când lumea putredă de rele şi sinedriul jidovesc, au văzut că iubirea şi adevărul propovăduit de El, avea să nască o lume nouă, a lui Hristos. Atunci, atunci l-au prins, l-au batjocorit, l-au scuipat, l-au bătut şi apoi l-au răstignit pe cruce.

Nu numai El a suferit, dar au suferit şi miile de martiri cari crezuseră în El. Şi iată avea să răsară lumea nouă spirituală a lui Iisus. Şi această lume nouă spirituală s'a născut odată cu învierea Lui.

Lumea această nouă a lui Iisus a fost tot bună căci deaceea lumea a primit-o şi a propovăduit-o pretutindeni. A venit însă războiul din 1914-1918 şi a stricat lumea bună transformându-o în una putredă. Părinţii aveau grijă să nască copii, dar nicidecum să-i şi crească, aceasta lăsându-o pe seama copiilor lor mai mari sau a servitoarelor. In partidele politice erau numai oameni învechiţi, cari nu bucuros lăsau locul tinerilor, cauza, doreau punga. Cu un cuvânt aici a fost păcatul multora şi al părinţilor şi al partidelor politice, că n'au ştiut să crească şi să dea o educaţie spirituală tineretului.

Tineretul a văzut răul ce va să urmeze din această lume putredă şi s'a separat de ea, s'a constituit în grup legionar, educându-se spiritualiceşte, adecă tineretul mare educa pe tineretul mic. Mulţi oameni bătrâni învăţaţi şi neînvăţaţi au trecut şi ei în rândurile tineretului luptător, făcându-se un corp şi un suflet cu ei.

In fruntea tineretului era Căpitanul. El avea să salveze şi să apere împreună cu Legiunea învăţătura sănătoasă a lui Hristos. El crede în Dumnezeu şi împreună cu el tot tineretul legionar, căci Dumnezeul lor era şi Dumnezeul părinţilor noştrii. Orice lucru începe cu „să ne rugăm lui Dumnezeu".

Formează şi grupează tineretul în cuiburi după cum formulase şi Hristos, adecă 13 persoane împreună cu şeful, care face toată şcoala educativă spirituală a cuibului conform cărticicei şefului de cuib şi conferinţe religioase, patriotice etc. Cuibul adunat este ca o biserică. Acolo în cuib se vor înălţa rugăciuni lui Dumnezeu. Tot acolo arde şi o candelă în faţa icoanei Sf. Arhanghel Mihai. Apoi cuibul trebuie să ia parte regulat la sf. slujbe din biserici.

Cu un cuvânt tineretul era îndrumat şi educat spiritualiceşte spre ceeace propovăduia Hristos, „iubire şi adevăr" căci nimic nu s'a făcut niciodată în lume fără iubire şi adevăr. Nu putem iubi, — nu putem crea.

Lumea putredă şi plină de păcate împreună cu sinedriul jidovesc au văzut cum răsare lumea nouă spre Hristos şi atunci mâniindu-se au început părinţi şi partide prigoana contra copiilor lor strigând „răstigneşte-i, răstigneşte-i" şi i-au răstignit împreună cu Hristos ca pe nişte tâlhari şi ei au zis şi au strigat „Trăiască Legiunea şi Căpitanul" adecă iubirea şi adevărul.

Iubirea şi adevărul din ei avea să răsară dupăcum a răsărit din Hristos. Hristos a murit pentru ei şi ei au murit pentru Hristos, Legiune şi Căpitan.

Orice sămânţă bună ce se aruncă în pământ putrezăşte şi abea atunci răsare şi dă rod însutit, aşa şi trupurile voastre au putrezit, dând rod însutit, căci ceice v'au răstignit n'au ştiut că ucigând trupul din voi, nu pot să ucidă şi sufletul.

Şi acest rod însutit al sufletelor voastre a pregătit şi a adus marea revoluţie legionară spirituală de azi.

Am crezut în voi dupăcum cred şi acum şi cred şi alţii, căci au văzut binele şi jertfa voastră.

De aceea noi ceice am rămas şi ceice va să vie, trebuie să înţălegem că a fi elită legionară, nu înseamnă numai a lupta şi a învinge, ci înseamnă*): Permanentă jertfire, în slujba Neamului, că ideia de elită este legată de ideia de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră şi severă a vieţii, că unde încetează jertfirea de sine, acolo încetează elita legionară.

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

Starea culturală a preoţimei române din Transilvania, în sec. XVI-XX.

De: **Protopop Gh. Cotoşman.**

(Continuare)

Şi cum cărţile de învăţătură creştinească erau scrise ori tipărite în limba slavonă ori grecească, de grabă se ivi necesitatea traducerii lor pe limba poporului. In timpurile acelea „cartea era un instrument bisericesc, şi era atât de strâns legată de biserică, în cât *cărturarii erau aproape numai feţe bisericeşti — preoţi şi călugări;* ei au fost de aceea şi întâii însemnători şi povestitori ai faptelor istorice. Intre ei era natural să se simtă mai întâi trebuinţa de a se întoarce şi pe limba înţeleasă de toţi cărţile sfinte cari cuprind

*) Cărticica şefului de cuib pag. 117 a Căpitanului.

fundamentele credinţei, pentru ca astfel să fie cu putinţă a răspândi mai uşor înţelegerea sfintelor învăţături în massele poporului şi mai întâi între cei mărunţi şi numeroşi, cari se pregăteau spre a fi slujitorii bisericii în mănăstiri şi în sate, şi cari astfel trebuiau să stea mulţi ani sub dascălii mănăstirilor spre a învăţa limba slavă, cea străină şi greu de învăţat [1])".

Această nevoie se accentează în măsura în care curentul slavon — căruia Grecii imigraţi în Principate, după căderea Constantinopolului, îi dau lovitura de graţie — merge cu paşi repezi spre declin şi supunere definitivă. „Această slăbire a curentuiui slavon făcea negreşit, din ce în ce mai grea întrebuinţarea limbii slavone între Români, iar numărul Românilor ştiutori de slavoneşte se împuţina din ce în ce. A trebuit deci să se nască *în lumea preoţească*, în care era pe atunci închisă *toată învăţătura vremii*, ideia unor *traduceri*, iar realizarea ideii o vedem în cele mai vechi *manuscrise româneşti*, cari s'au scris întâiu pe la finele secolului XV şi au ajuns la noi în copii ceva mai târziu [2])".

Manuscrisele acestea, cuprinzând povestiri religioase, apocrife „puse în circulaţie încă în cele dintâi secole ale erei creştine [3])" şi păstrate „în poporul de jos prin tradiţiune orală", au fost copiate „după tradiţiunea orală românească din popor", ori au fost traduse în româneşte „de pe nişte copii slavone" de preoţi iscusiţi şi cărturari, buni mânuitori ai condeiului. Cel mai vechiu manuscript ce ni s'a păstrat a fost scris pe la 1600 de popa *Grigorie* din satul *Măhaciu* din apropierea Turzii, unde a fost decapitat Mihai Viteazu, fapt istoric relatat de popa Grigorie la începutul povestirii. Manuscrisul acesta este cunoscut sub numirea de «*Codicele sturzan*». Ne mai sunt cunoscute şi *Codicele Teodorescu* şi *Marţian* — cari au aceeaşi vechime ca şi *Codicele Voroneţian* şi *psaltirea Scheiană* (sec. XVI) — apoi Codicele dela *Ieud* (Maramureş), cel dela *Cohalm* şi cel dela *Năsăud* [4]). Toate codicele cuprind literatură apocaliptică, legende biblice şi haghiografice [5]).

Tot mulţumită acestor anonimi preoţi şi călugări învăţaţi şi harnici ni s'a transmis, alături de literatura religioasă şi o literatură profană „mult gustată de preoţi şi popor. Aceasta e literatura astrologică de prevestire şi romanele populare, pe care o găsim adunată şi în două colecţii de vechi texte populare din veac. al XVII-lea copiate în Ardeal de popa Ion Românul, la 1620, din Sân-Petru, şi de *Costea Dascălul*, la 1693, dela biserica Sf. Nicolae din Scheiul Braşovului [6])". Dintre cărţile astrologice amintim: *Rojdanicul*, *Gromovnicul* şi *Trepetnicul*. Colecţia popii Ion din Sâmpetru este cunoscută sub numele de «*Codex Negoianus* [7])».

Cărţi ca *Fisiologul si Fiore di virtu*, numită în literatura românească veche *Albinuşa şi Floarea darurilor*, cuprinzând „legende despre paseri şi animale cu învăţături morale", traduse din slavoneşte ni s'au păstrat „una în copia Dascălului Costea la 1695 şi a popii Petru din 1620 [8])". O altă carte binecunoscută şi mult savurată de popor este cartea faptelor marelui împărat *Alexandru Macedon* numită *Alexandria*. „Acest roman popular a avut o mare influenţă asupra cărturarilor, s'a încălzit de el până şi Mihai Viteazul în acţiunile sale războinice, şi a lăsat urme vizibile în arta şi literatura noastră populară. Traducerea s'a făcut din sârbeşte, şi o copie a acestei traduceri, de sigur din veacul al XVI-lea, ne-a lăsat la 1620 părintele Ioan, care a pus această notă caracteristică pe manuscris: „*Eu mult greşitul şi ticălosul popa* Ion (sau tânărul popă Ion Românul) *din satul din Sânpetru, scris această carte ce se cheamă Alexandrie... şi mă osteniiu cât puteiu şi o scris să cetească şi să socotească bine ce este împărăţie ceşti lumi deşarte şi mângănoasă* [9])".

Adevăratul impuls pentru traducerea unei anumite literaturi religioase în românește îl dă aşanumitul *Husitism*, curent de reformă religioasă, venit din Apus, din Boemia, în prima jumătate a veac. XV. Noul curent reformist a cucerit o o bună parte din locuitorii din Nordul Ungariei şi ai Ardealului. Intre nouii convertiţi erau şi Români din aceste ţinuturi, pe cari multa suferinţă şi nedreptate zilnică îi făcu să adereze la propaganda husită. Ideile husite conveniau mult bieţilor iobagi români, care iau parte la răscoala din 1437, în care uşor se deosebeşte ura contra nobililor şi episcopilor catolici lacomi de dijme şi muncă străină în folosul lor. Această ură caracterizează îndeosebi mişcarea husită [10])".

(Urmează)

1) Ioan Bianu, op. c. p. 6.
2) Gh. Adamescu, op. c. 69.
3) N. Cartojan, *Cărţile populare în literatura românească*. I. Bucureşti, 1929, pp. 60-61, 264.
4) Ştefan Meteş, op. c. p. 117; I. A. Candrea, *Psaltirea Scheiană comparată cu celelalte psaltiri din sec. XVI şi XVII*, Bucureşti, 1916, p. 46, N. Cartojan op. c. p. 49-53; I. Bianu, *Manuscript de la Ieud, Maramureş*, Bucureşti, 1925.
5) Ştefan Meteş, op. c. p. 118; N. Cartojan, op. c. p. 76-71.
6) Ştefan Meteş, op. c. p. 381.
7) Ibid. p. 382; N. Cartojan, op. c. p. 74.
8) Ibid., p. 385; N. Cartojan, op. c. p. 71-73; N. Cartojan, *Fiore di Virtu în literatura românească* în Analele Academiei Române, Mem. secţiunii literare, seria III, tom. IV, memoriul 2, Bucureşti, 1928; N. Cartojan, *Cărţile populare în literatura românească*, I. p. 195-208.
9) Ştefan Meteş, op. c. p.; N. Cartojan, *Istoria lit. române vechi*, I. p. 76-81.
10) Ştefan Meteş, op. c. p. 119; N. Iorga, *Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688*, Bucureşti, 1904, p. XIX-XX; N. Iorga, Istoria literaturii româneşti, ed. II, vol. I, Bucureşti, 1925, p. 103-110; N. Cartojan, Ist. lit. rom. vechi, vol. I, p. 48-49.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

William Thomson (Lord Kelvin) (1824-1907), făcut nobil pentru meritele lui ştiinţifice, unul din cei mai mari fizicieni ai vechiului trecut, spunea că „probele *fizice* despre o acţiune inteligentă, despre un plan orânduitor din partea divinităţii s'au înmulţit atât de mult împrejurul nostru, încât dacă câte odată îndoielile *metafizice* ne îndepărtează temporar dela aceste dovezi, ele revin cu o forţă irezistibilă. Ele ne arată că natura este supusă unei *Voinţe* libere şi că toate lucrurile vii depind de un *Creator* şi de un stăpân etern al lumii [1])".

Robert Mayer (1814-1878) descoperitorul legii conservării energiei şi întemeietorul Thermodynamicei, spunea la congresul ştiinţific dela *Innsbruck* (1869) următoarele: „Cu inima întreagă şi plină strig eu acum: o filosofie adevărată nu poate fi altceva decât o introducere în religia creştină [2])". Iar în alt loc zice: „Dacă minţile superficiale, cărora le place mult să se trâmbiţeze ca eroi ai zilei, nu vor să recunoască nimic mai departe, mai înalt, dincolo de lumea materială, apoi de aci nu trebue învinuită ştiinţa de această atitudine ridicolă a câtorva singurateci, ceeace nu le poate fi spre cinste şi folos [3])".

Helmholtz (1821-1896) un alt corifeu al Thermodynamicei vizita regulat serviciul divin şi se împărtăşia cu sfintele taine [4]).

Grove (1811-1896) un alt fizician din aceeaşi categorie, scria în opera sa: „*Inrudirea puterilor naturale*" următoarele: „Din toate datele cercetărilor noastre — vorbim omeneşte — cu cât pătrundem mai adânc, cu atât mai mult se întăreşte convingerea că nici materia nici energia nu pot fi create sau distruse, şi că fiinţa cauzei lor nici odată nu poate fi ajunsă. Puterea cauzatoare este voinţa, creaţiunea, fapta lui Dumnezeu [5])".

Ed. Branly, descoperitorul propietăţii de radio-transmisibilitate a piliturii de fer şi inventatorul coherorului care a făcut posibilă telegrafia fără fir, răspunde la ancheta întreprinsă în acest sens de *Rob. de Flers* printre savanţi, următoarele: „Ştiinţa este un efort către creaţie, religia un efort către Creator [6])".

D' Arsonval, unul din marii fizicieni ai Franţei, răspunde aceleaşi anchete: „Dacă au existat şi există o mulţime de savanţi dotaţi cu spirit religios? Da. Această constatare are insolenţa brutală a unui fapt [7])".

André Blondel, profesor de fizică la şcoala de Poduri şi Şosele din Paris, autor al atâtor descoperiri în domeniul fotoelectricităţii, e mai categoric în afirmaţiile lui: „Ca cele mai multe dintre prejudecăţi, teza incompatibilităţii dintre ştiinţă şi religie n'a devenit apanajul masselor decât după ce-şi pierduse creditul în mediul său de origină, cercurile ştiinţifice. Dar cine mai profesează astăzi „stienţismul" ca doctrină filosofică? Căci puţini oameni de ştiinţă mai păstrează astăzi intacte iluziile cari inspiraseră predecesorilor lor credinţa în cuceririle rapide şi admirabile ale ştiinţei şi căror, fizica modernă din ultimii 25 de ani le-a distrus sau ars fundamentele. Cei de astăzi se simt mult mai umili în faţa misterului naturei, mereu reînoit, mereu câştigând în întindere, odată cu întinderea cunoştinţelor noastre. Omul de ştiinţă nu are astăzi de ales decât între *credinţa religioasă*, care a avut de partea sa nume atât de ilustre dela Newton, Descartes, Leibnitz, Pascal şi până la Ampère, Biot, Faraday, Cauchy, Lord Kelvin, Hermite, Pasteur şi atâţia alţii, sau un agnosticism binevoitor ideilor religioase [8])".

Şi tot ca aceştia au mai crezut în Dumnezeu şi au fost uimiţi de facerea mânilor Lui, iluştrii fizicieni: *Toricelli*, măsurătorul presiunei atmosferice şi inventatorul barometrului, *Huyghens* formulatorul teoriei ondulatorii a luminei, *Denis Papin*, descoperitorul forţei elastice a vaporilor, *Réaumur* şi *Celsius* nume cunoscut în termometrie, *B. Franklin* inventatorul paratrăsnetului şi cel care a studiat electricitatea atmosferică, *James Watt* născocitorul maşinilor cu aburi, *Galvani* şi *Volta* deschizători de drumuri în electricitate prin studiile lor în electricitatea statică şi prin inventarea pilelor electrice, *Maxvell* un alt electrician de forţă caşi *Bunsen*, *Biot* marele optician, *Clausius* formulatorul legii entropiei, *H. Hertz* descoperitorul undelor ce au făcut posibilă radiofonia, *Roentgen* descoperitorul razelor X, *Thomas Edison* marele inventator american, alcătuitorul fonografului, *Fresnel*, *Becquerel* şi dintre cei mai noui *Marconi*, nume ilustru în telegrafia fără fir etc. etc.

(Urmează)

---

1) Ap. I. G. Savin. op. cit. p. 129; P. Svetlov, op. cit. v. I p. 9; Pr. Chiricuţă, op. cit. p. 63.

2) In: „*Die Mekanik der Värme*" 2 Aufl. 1873, p. 318, Ap. Bettex, op. cit. p. 235, Pr. Chiricuţă, op. cit. p. 64.

3) Ap. Pr. Chiricuţă, idem; Pr. I. Mihălcescu, Apologetică, p. 24.

4) Pr. T. Chiricuţă, Rel. omului de ştiinţă, p. 63.

5) Ibid. pp. 63-64.

6) I. G. Savin, Curs de Apolog. vol. I p. 139.

7) Ibidem.

8) Ibidem.

Biserica ortodoxă din Ţările Baltice.

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

(Continuare)

Organul suprem de conducere al bisericii era congresul pe lângă care mai târziu s'a înfiinţat o secţie rusă pentru rezolvarea afacerilor bisericeşti ale ruşilor ortodocşi din Estonia. In 15 Septemvrie 1924 s'a hotărît să se înfiinţeze pe seama ruşilor o episcopie proprie ceiace s'a realizat în Decemvrie 1925 prin înfiinţarea eparhiei Narva al cărei conducător a ajuns Evloghie Drozdow fostul arhiepiscop de Pscov.

Raportul de drept public al bisericii ortodoxe estone n'a fost multă vreme regulat în mod definitiv. Cu toate că constituţia prevedea egalitatea absolută între confesiuni precum şi libertatea conştiinţei, totuşi aceste principii nu se respectau. Deaceea la 14 Septemvrie 1925 mitropolitul Alexandru a înaintat guvernului un memoriu în care protesta împotriva confiscării averilor ortodocşilor, a botezării ortodocşilor fără asistenţa preoţilor lor a predării studiului religiei creştine interconfesionale de către pastori luterani şi a altor nedreptăţi comise împotriva principiilor constituţionale.

La 28 Iulie 1937 Estonia şi-a dat o nouă constituţie care nu recunoaşte nici o confesiune privilegiată de stat şi prin care se garantează din nou libertatea conştiinţei. Capii bisericilor ortodoxă şi luterană sunt membrii de drept ai Consiliului de stat. Pe lângă aceasta încă prin legea din 13 Decemvrie 1934 s'a reglementat raportul dintre biserică şi stat în mod amănunţit. Conform acestei legi, zisă pentru biserici şi comunităţi religioase se recunoaşte bisericilor din Estonia dreptul de autodeterminare în cadrul legilor de ordine ale statului. Persoanele duhovniceşti trebue să fie de cetăţănie estonă iar limba liturgică este cea a poporului său slava veche. Parohiile, comunităţile şi bisericile sunt persoane juridice. Biserica are dreptul să perceapă taxe dela credincioşi cari în caz de nevoe se pot încasa cu asistenţa organelor fiscului. Bisericile pot să-şi dea şi regulamente proprii cari să nu fie în contrazicere cu legile statului. Dacă activitatea unor membrii ai clerului sau a unor organizaţii bisericeşti este periculoasă statului acesta prin ministerul de interne are dreptul să le ceară destituirea numind în locul lor un efor. Este deasemenea garantată libertatea întrunirii în scopul exercitării cultului.

(Urmează)

ŞTIRI

Hirotonire. Prea Sfinţitul Părinte Episcop a hirotonit săptămâna trecută întru preot pe candidatul *Ioan Meilă* numit administrator parohial în *Soceni*.

Manifestaţie legionară se ţine astăzi în Bucureşti, sărbătorindu-se o lună dela triumful mişcării legionare. Trenuri duc de peste tot cuprinsul ţării pe participanţi, costul transportului fiind suportat de către mişcarea legionară.

Incadrarea personalului aparţinător Ministerului Cultelor şi Artelor în noua ordine de salarizare este pe cale de înfăptuire. A apărut în Monitorul Oficial şi, probabil, începând cu luna Octomvrie vom primi salarul sporit.

Nu se mai fac reţineri pentru înzestrarea armatei. D-l General Ion Antonescu Conducătorul Statului Român şi Preşedintele Consiliului de Miniştri a dispus ca să nu se mai facă reţineri din salariile funcţionarilor în contul fondului de înzestrare a Armatei, deoarece contabilizarea sumelor întrate s'a încheiat.

Cununarea concubinilor. Aflăm cu bucurie că tinerul nostru preot Irimie Ghita din Doclin a cununat în vara aceasta 38 perechi de concubini. Tot sfinţia sa a cununat 78 perechi în Biniş, naş fiind dl Octavian Furlugeanu cu Doamna.

Episcopia Armatei ne trimite spre publicare următoarea: „înştiinţare": Se aduce la cunoştinţă C. C. Preoţi că concursul pentru ocuparea locurilor vacante de preoţi militari activi cu gradul de căpitan, care urma să aibe loc în ziua de 25 Septemvrie a. c. s'a amânat din cauza evenimentelor la ordinea zilei. Acest concurs va avea loc în ziua de 1 Noemvrie a. c. în localul Şcoalei de Aplicaţii din Bucureşti, strada Isvor 137, în faţa unei comisiuni sub preşedinţia P. S. Dr. Partenie Ciopron, Episcopul Armatei. Din ordin, şeful Cancelariei: Protopop maior *Victor Păcurariu*.

Pentru refugiaţi au mai întrat Lei 300 dela sfânta biserică din Jdioara şi Lei 100 dela sfânta biserică din Jdioara şi Lei 100 dela sfânta biserică din Fărăşeşti. Laudă preoţilor D. Blidariu şi D. Nicoară, ca şi bravilor păstoriţi din cele două sate!

Mulţumită publică. Subsemnatul preot aduc în numele sfintei biserici din Doclin, călduroase mulţumiri binecredinciosului Iosif Gaşpar croitor în Ghertenis — acum funcţionar în Reciţa — pentru confecţionarea unui rând de ornate bisericeşti în mod gratuit. Dumnezeu să răsplătească binefacerea acestui suflet credincios! *Pr. Irimia B. Ghita.*

Note oficiale

Nr. 4995 E. 1940.

In legătură cu dispoziţiunile publicate sub Nr. 4668/1940 se comunică spre strictă conformare deciziunea Ministerului Educaţiei Naţionale, al Cultelor şi Artelor Nr. 39890/1940 de următorul cuprins:

„Ca urmare la decizia noastră Nr. 42189/1940 prin care se interzice în mod absolut, părţilor constitutive şi organelor de conducere ale cultelor creştine din ţară să achiziţioneze sub orice formă, direct sau indirect, dela magazinele evreieşti, oricare ar fi denumirea comercială sub care aceasta ar exista, obiecte de cult, vestminte bisericeşti sau alte articole în legătură cu nevoile cultului respectiv, avem onoare a vă mai aduce la cunoştinţă, că potrivit avizului Contenciosului Ministerului Nr. 3383 din 17 Septemvrie a. c. este strict interzis a se mai procura dela comercianţii evrei, pe lângă obiectele mai sus menţionate, orice obiect în legătură cu înmormântările şi cu orice serviciu religios în asemenea ocaziuni".

Caransebeş, lă 3 Octomvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Dimitrie Sgăverdia

Nr. 4919 E. 1940.

Consiliul economic al Mânăstirii „Izvorul Miron" vinde prin licitaţie publică:

a) cca 2700 m. steri lemn de foc despicat esenţă tare şi

b) cca 250 m. steri lemn rotund din pădurea Sinteşti (Făget).

Licitaţia se va ţine la Oficiul protopresbiteral în Făget în ziua de 15 Octomvrie a. c. orele 10 şi jumătate.

Caetul de sarcini privitor la această vânzare se poate vedea la Consiliul eparhial în Caransebeş; la serviciul silvic judeţian în Lugoj Str. Mihai Viteazul Nr. 3, precum şi la Oficiul protopresbiteral în Făget în orele oficioase.

Caransebeş la 1 Octomvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Dimitrie Sgăverdia

CONCURS.

Nr. 4834 Sc. 1940.

Pentru ajutorarea elevilor săraci şi cu purtare bună de o parte, precum şi pentru a stimule interesul acestora pentru şcoala de cântăreţi, sa publică concurs cu termenul de 15 Octomvrie a. c. pentru două semiburse pe seama celor doritori a se înscrie la şcoala de cântăreţi.

Condiţiunile de primire sunt pe lângă cele arătate sub Nr. 3793 Sc. şi publicat în Foaia Diecezană, nrii 29, 30 şi 31, certificatul de paupertate al părinţilor.

Semibursele sa dau în forma întreţinerii la internat.

Caransebeş în 23 Septemvrie 1140.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Concurse

In baza ord. Ven. Consiliu Eparhial No. 474 din 23 Februarie 1940 şi a Decisului No. 3944 B. ex. 1940 se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia de clasa II-a din **Jupalnic**, devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a preotului Pavel Magdescu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în întindere de 28 jug. cad şi 48 stp.

2. Venitele stolare uzitate, specificate în procesul-verbal al adunării parohiale luat la 4 Februarie 1940.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Nefiind casă parohială viitorul preot se va îngriji personal de locuinţă până la zidirea unei noui case parohiale.

Conform § 26 din Regulamentul pentru parohii, d-na preoteasă văduvă Evelina Magdescu are drept la jumătate din venite un an, începând cu Ianuarie 1940.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainta cererile însoţite de actele doveditoare consiliului parohial ort. rom. din Jupalnic prin Prea On. oficiu protopresbiteral al Mehadiei, întrucât vor avea:

1. Cvalificaţia recerută pentru parohiile de cl. II-a.

2. Invoirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului eparhial pentru a putea recurge la acest post.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila

încuviinţare a Prea On. oficiu protopresbiteral tractual în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Jupalnic, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 11 August 1940.

Preot Alexandru Nicoliciu. *Ştefan Urdeş.*
Preşedinte, Secretar,

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu
protopresbiter.

3—3

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial No. 3768 B. ex. 1940 dim 27 Iulie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa II-a **Băteşti** din protopresbiteratul Făgetului devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. Beneficii:

1. Una sesiune parohială în extindere de 32 jugăre.
2. Bir parohial nu este.
3. Venitele stolare usitate.
4. Nefiind locuinţă se va îngriji alesul preot de locuinţă.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şii-a catehiza la şcoala primară fără altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le suportă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea Prea S. S. Episcopului Diecezan; să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. român din Băteşti prin Prea On. Oficiu protopopesc al Făgetului.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre'o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Băteşti, din şedlinţa consiliului parohial ţinută la 11 August 1940.

Preşedinte, Secretar,
Romul Radulovicîu **Axente Balinţanu**
preot.

In conţelegere cu oficiul protopopesc:
Făget la 13 Augusit 1940.

2—3 **Pr. Ioan Muntean**
adm. protopresbiteral.

Judecătoria de pace mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1514/1940.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de licitaţie voluntară pornită de firma în lichidare: Prima Casă de Păstrare din Caransebeş, judecătoria dispune: Licitaţiunea în baza art. 144, 146, 147, 204, 206 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeş din circumscripţia Tribunalului Caransebeş şi a Judecătoriei mixte Caransebeş Nr. coalei c. f. 327 Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 938 Casa Nr. 441 în Intravilan de 190 stp. Preţul de strigare de 168.000 lei. A. + 2 Nr. Top. 959 Casa Nr. 440 în Intravilan de 176 stp. preţul de strigare 120.000 lei; imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 495 a comunei Caransebeş Nr. de ord. A. L. 6 top. 1452 Casa Nr. 408-412 cu curte în Intravilan de 320 stp. Preţul de strigară 2.304.000 lei; în fine ½ parte din imobilul cuprins în coale c. f. Nr. 2185 a comunei Caransebeş Nr. de ord. A. + 1 Nr. top. 2985 Grădină la Vii 14 jug. 1448 stp. preţul de strigare de 33.600 lei.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunei pe ziua de **19 Octomvrie 1940 ora 9 a. m.** în localul oficial al Cărţilor Funduare.

Caransebeş, la 10 Septemvrie 1940.

Judecător ss. **B. Stuiber** ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1401/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de urmărire pornită de urmăritoarea Banca Banatului din Caransebeş contra urmăritului Trifu Nicolae sen. fost dom. în Mărul repr. prin curatorul Dr. Chiru Cocoşiu advocat în Caransebeş, Judecătoria dispune Licitaţiunea de urmărire în baza art. 144, 146, 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Mărul din circumscripţia Tribunalului Caransebeş şi a judecătoriei mixte Caransebeş Nr. c. f. 604 Nr. top. 953 Poiana cl. II. Fânaţ 1 jug. 500 stp. preţul de strigare de 5520 lei, Nr. top. 807 Poiana cl. II. Fânaţ de 2 jug. 700 stp. preţul de strigare de 10.320 lei pentru încasarea creanţei de 7500 lei capital, interese de 3% dela 7 Aprilie 1934 şi spese de 571 lei fixate pentru prezenta cerere de licitaţie.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **16 Noemvrie 1940 ora 10** la primăria comunei Mărul.

Caransebeş, la 13 August 1940.

Judecător-şef **N. Postelnicu** **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
D. Lazarel dir. c. f.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV

CENZURAT.

ansebeș, 13 Octomvrie 1940

Nr. 41

Foaia Diecezan

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeșu

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manu
iar
„Tip

APARE DUMINECA

înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiuni
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de ci în sus 200 Lei
a

Romania
5 bani Posta

SĂ NE ADUCEM AMINTE.

La Cuvioasa Paraschiva din anul acesta, pe care o serbăm în 14 Octomvrie se împlinesc 10 ani, de când a reposat în Domnul arhiereul Filaret Musta.

Ducând o viață cumpătată, a ajuns vârsta patriarhală de 91 ani, în cursul cărui timp și-a câștigat stima celor ce l-au cunoscut.

Inzestrat cu o memorie excepțională a fost de o cinste rară, din cale afară de modest și supus maimarilor săi. Cu drept cuvânt putem zice, că înfățișa tipul călugărului, pe care nu l-a abătut duhul vremii din drumul propus a-l străbate în viață.

Ca profesor era un adevărat magazin de cunoștințe, îndeosebi însușite în domeniul teologiei. Dar nici în ce privește cultura generală n'a stat mai pe jos, având o bibliotecă, ticsită de opuri științifice de valoare, care bibliotecă a testat-o eparhiei.

*Inalta sa pregătire teologică, pe care și-o câștigase în parte la universitatea din Lipsca, ascultând prelegerile profesorului cu renume von Tischendorf, a apreciat-o universitatea din Cernăuți, conferindu-i în amurgul vieții titlul onorific de „doctor honoris causa". Această distincție binemeritată i-a însenin*at *încâtva clipele mohorâte ale sfârșitului său.*

† Arhiereul FILARET MUSTA

Ca asesor consistorial și membru ales în corporațiunile noastre bisericești a avut prilej să se inițieze în amănuntele administrației bazate pe Statutul organic șagunian, ceea ce l-a determinat pe chiriarhul Nicolae Popea să-l numească vicar episcopesc.

Ca român cu nici un preț n'a putut fi abătut din calea dreaptă a acelui naționalism curat, pe care l-a servit cu toată hotărîrea în împrejurări grele pentru eparhie.

Dovadă, că sinodul eparhial l-a ales episcop al Caransebeșului împotriva voinței guvernului maghiar. De aceea la propunerea fostului ministru al cultelor, a contelui Albert Appouyi, alegerea sa de episcop nu fu aprobată, ceea ce l-a mâhnit adânc.

Pentru lovitura primită Sfântul Sinod i-a dat satisfacție, ridicându-l la demnitatea de arhiereu, iar națiunea și-a arătat recunoștința prin aceea, că în repetate rânduri a fost ales senator.

Nu mai puțin de aproape 60 de ani în șir a stat în serviciul bisericii, dând dovadă de abnegație atunci când după trecerea fostului nostru episcop Miron la București ca mitropolit Primat n'a reflectat să fie ales chiriarh al Caransebeșului, motivându și ținuta cu vârsta înaintată. De aceea la bătrânețe nici nu i-s'a pus pe umeri sarcina răspunderii, dându-i-se în schimb toate onorurile.

Arhiereul Filaret Musta, care fiind încă în viață a predat întreaga sa agoniseală de peste un milion lei, în depuneri și hârtii de valoare eparhiei, pentru realizarea unor scopuri nobile, își doarme somnul de veci,

amăsurat ultimei sale dorinţe, în cimitirul istoric al Caransebeşului, alături de bătrânul episcop Nicolae Popea, al cărui credincios sfetnic era.

In toamna anului 1935 i-s'a ridicat o cruce de granit, care a fost sfinţită cu prilejul congresului al doilea al „Frăţiei ortodoxe", în cadrul sărbătorilor ce au avut loc în Caransebeş la 27 Octomvrie al aceluiaş an.

Se cuvine, ca acum, când se împlinesc zece ani dela moartea sa, să-i dăruim o clipă de atenţie, aducându-ne aminte de acest digniiar bisericesc, de acest bărbat proeminent, care în epoca statutului organic a jucat un rol însemnat atât din punct de vedere bisericesc, cât şi naţional în istoriia sbuciumată a eparhiei Caransebeşului.

A. M.

„Biserica lui Hristos este dragoste, jertfă, milostenie, trudă, curăţenie sufletească".

Apelul d-lui General Ioan Antonescu către slujitorii altarelor româneşti.

Slujitori ai tuturor altarelor româneşti,

Pe plan social la temellia Statului stă familia.

Pe plan spiritual aşez: credinţa.

Am spus-o aceasta în scrisoarea răspuns ce mi-am îngăduit să trimit II. P. S. S. Patriarhului, în calitatea mea de conducător responzabil de noua îndrumare a destinelor neamului, în aceste grele clipe ale istoriei lui.

Găsesc de datoria mea să mă întorc cu faţa şi către voi, nu pentru a mă amesteca în atribuţiile conducătorilor voştri firesti, ci pentru a-mi îndeplini faţă de voi şi de Ţară îndatoririlor mele de armonizator al acttivităţii şi al îndatoririlor tuturor în cadrul Statului. Numai în cadrul acestei concepţii, vin în mijlocul vostru şi cu dragoste de prim credincioss vă spun că:

Biserica lui Hristos nu înseamnă numai ziduri, icoane, coruri, lumânări, clopote, slujbe.

Ea este dragoste, jertfă, milostenie, trudă, curăţenie sufletească.

Oriunde trăieşte un suflet curat, acolo este un altar al Dumnezeirii.

Pentru ca Biserica şi ttoate podoabele ei să primească cu adevărat harul ceresc, dacă vreţi să adăpostească cu folos pte cei ce înalţă rugăciuni, să-i facă să caute sprijin, şi genunchii lor odată ridicaţi dela pământ, să-i poarte mai încrezători ca înainte, daţi voi întâi Bisericii, tot ce Mântuitorul a aşezatt la temelia ei.

Cunoaşteţi mai bine ca mine în ce măsură cuvintele rugăciunilor voastrce cuprind şi desvăluie drept-credincioşilor puterea sau slăbiciunea sufletului vostru.

Dacă gândul vostru nu este cu totul dăruit Creatorului. Dacă inima voastră nu se frământă cu adevărat pentru păcatele oamenilor, atunci şi zidurile bisericilor sunt reci şi chipurile sfinţilor depe icoane sunt crunte, şi clopotele sună spart şi lumânările par stinse.

Faceţi în aşa fel, încât oamenii să simtă nevoia să meargă la Biserică şi să dorească ceasul de rugăciune ca o mare liniştire sufletească.

Evanghelia Mântuitorului este faptă. Ea nu a fost scrisă ca să fie, ci pentru că a fost trăită. Viaţa lui Hristos-Dumnezeu a fost supusă trudei legilor omeneşti, a acceptat pecetea pedepsei divine şi a luptat pentru răscumpărarea noastră. Aşa că din ea şi numai prin ea să tălmăciţi viaţa credincioşilor.

Ascultaţi poverile lor şi arătaţi-le că toate au fost trăite şi înfruntate de Dumnezeu pentru biruinţa lor. Cel mai mic sbucium din viaţa oricăruia faceţi-l să intre, să se regăsească şi să se aline prin Evanghelie. Şi veţi vedea că rostul vieţii nu le va mai fi străin, că durerile le vor primi şi suferi cu credinţa că o fac întru biruinţa slavei cereşti.

Tălmăciţi, în fiecare zi de sărbătoare, pentru înţelesul tuturor, prin predici scurte şi înţelepte, Evanghelia.

Invăţaţi-i să asculte, cu interes şi să folosească în faptele lor, de fiecare clipă, tot ce această carte a suferinţei a înscris numai din dragoste pentru oameni.

Numai astfel vor înţelege îndatoririle la cari îi cheamă viaţa faţă de ei, faţă de familia lor, faţă de semenii lor.

Invăţăturile Evangheliei să le desprindă din fapta voastră. De aceea vă cer ca în vieaţa voastră de toate zilele:

Să fiţi cei mai iubitori.
Să fiţi ce mai buni.
Să fiţi cei mai drepţi.
Să fiţi cei mai cinstiţi.
Să fiţi cei mai muncitori.
Să fiţi cei mai gospodari.

Să nu alergaţi niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecaţi pe panta patimilor omeneşti.

Politica să o goniţi din jurul altarelor, aşa cum a gonit Mântuitorul pe mânuitorii de bani.

Să o goniţi şi pentru voi şi pentru drept-credincioşii voştrii. Ea a adus multă nenorocire în această ţară. Ea v'a învrăjbit pe toţi fiindcă politica, la noi, a însemnat pândă.

Să pândeşti un om, ca să-l dai la o parte; un loc, ca să-l ocupi fără merit; un lucru ca să ţi-l însuşeşti cu ori ce preţ şi prin orice mijloc; o situaţie, ca să ajungi cât mai repede ca să te îmbogăţeşti peste noapte.

In România legionară s'a terminat cu aceste obiceiuri. Nimeni de azi înainte nu se va putea aşeza decât acolo unde meritul şi puterile îl vor impune prin selecţiune, nu prin interese de castă sau prin întrigă şi calomnie.

Aceasta fiindcă nici în Stat nu se poate înfrânge fără riscuri pentru toţi, ordinea naturală a vieţii.

Din această cauză, regimul legionar nu va fi politică.

Singura politică pe care trebue să o faceţi este aceea a iubirii de Neam şi a apărării drepturilor lui sfinte prin muncă, prin cinste, prin blândeţe, prin conştiinţă şi mai ales şi prin exemplul vostru în toate şi faţă de toţi.

Am pornit dela icoane şi dela altare să ne întoarcem la ele.

Propovăduiţi şi răspândiţi de acolo lumina care trebue să întreţină nestinsă flacăra focului nostru sacru.

Fără această încălzire continuă a sufletelor credincioşilor voştri, nici eu, nici nimeni altul nu va putea îndrepta acest blând şi înţelegător popor, pe căile binelui.

General ION ANTONESCU

Mama şi Statul.

Trăim epoca revirimentelor în întreagă lume, cari nu se opresc la suprafaţă, ci merg până în adâncuri. Avântul nemaipomenit al tehnicei care a pătruns până în stratosferă, are puternice repercusiuni şi asupra sufletelor.

Până acum numai profesorii dela catedrele universitare se ocupau cu tainele sufletului, făcând cercetări şi experienţe cu studenţii lor. Azi a ajuns pe buzele conducătorilor de masse întrebarea ce poate face sufletul? Ordinile, cari trebuie să pornească din suflet se suprapun ordinilor, cari pleacă dela o disciplină externă poruncitoare. Şi aşa este natural să căutăm şi să ajungem la constatarea de mare preţ că mama dă structura sufletească a copiilor.

Fără să vrem deci trebuie să vorbim de cele două puteri mari orânduitoare de viaţă: mama şi Statul.

Statul are lipsă de cetăţeni mulţi şi sănătoşi, dar mama îi dă, dacă poate şi dacă vrea. Statul cheltueşte miliarde cu şcolile, cu temniţele, cu spitalele, cu casele de corecţiuni, cu azilele şi cu atâtea alte aşezăminte culturale şi sociale. Cine poate să le reducă pe unele, cari sunt răni ale vieţii sociale şi cine este în stare să ducă la înflorire pe altele folositoare, *decât iarăşi mama.* Ziarele noastre ne-au vestit regulat fazele războiului ruso-finlandez şi aşa printre rânduri ne-au amintit ceva şi despre rolul mamelor şi în general al femeilor finlandeze. Deci punctul de gravitate al vitejiei şi al mândriei naţionale zăcea în inimile finlandezelor.

Poate niciodată nu s'au verificat aşa de clar pentru toată lumea cuvintele neuitatei şi marei Reginei Carmen Sylva ca azi „Dacă vei vedea un viteaz pe câmpul de luptă sau în împărăţia spiritului, ori de vei întâlni vre-un stăpânitor în gândiri şi în descoperiri: să ştii că el a avut o mamă aleasă.

Voi, mamelor, aduceţi-vă aminte, că micile fiinţe ce vi le-a dăruit Dumnezeu, la sânul vostru şi în braţele voastre, învaţă dela voi binele şi răul, poftele şi dorinţele, curăţenia sufletească şi bunătatea.

Aduceţi-vă aminte că dela voi ele primesc toate, chiar toate şi încă în puterea voastră stă de a face pe copiii voştrii fericiţi sau nenorociţi după pornirea sufletească a fiecăruia, căci aceasta pornire ne croeşte soarta vieţii noastre. Răbdarea mamei în nenorociri, mulţămita ce mama dă pentru fiecare rază de căldură şi pentru fiecare ceas bun, are înrâurire asupra copilului, întocmai precum nemulţămirea mamei amărăşte şi înstrăinează sufletul copiilor de tot ce le-ar putea pricinui bucurie şi veselie.

„Înrâurirea tainică a mamei e nemăsurat de adâncă".

Este curios, că pe toate terenele avem visători iniţiatori, animatori, zgândăritori şi proteţi şi chiar în ceeace priveşte sufletul culturii, mama, ne lipsesc oamenii înţelegători şi de concepţii mari. Ce minuni mari ar putea face neamul nostru dacă statul înainte de toate şi-ar îndrepta grija lui faţă de mamele dela sate şi dela oraşe. Numai cu sărbătorirea zilei mamei nu am făcut prea mult.

Pedagogii ne spun că marele Napoleon *a* făcut cel mai marc bine omenimei, atunci când a spus, că nu înţelege să menţină ordinile de călugări şi călugăriţe pentru o viaţă contemplativă, ci aceste orduri trebuie să se ocupe cu creşterea tineretului. Şi cui i-ar mai trebui dovezi pentru înţelegerea faptului ce bărbaţi şi ce femei distinse au eşit de sub conducerea acestor orduri.

Dacă popoarele din Apus sunt aşa cum sunt şi dacă azi mâine ajung să supuie sub picioarele lor toată lumea, atunci gloria nu aparţine nici dăscălilor, nici inginerilor, ci mamelor.

Trebuie să ni sse sfâşie inima de durere când vedem cum pe satele noastre mamele îşi petrec tot timpul în neeaz, în muncă, în plictiseală, în amărăciuni produsse de muşcături reciproce şi pe unde se poate în lux ruinător şi acultural. Ce lipsită de bucurie, de perspective mai luminoase e biata mamă dela sate. *In loc să ştie că ea este cea dintâi demnitară în statul românesc* îşi petrece întreaga vieaţă într'un fatalism turcesc. Cum poţi să ceri dela un pom să facă poame nobile şi dulci dacă niciodată nu ţi-a trecut prin minte să te ocupi dle el.

L'au bătut vânturi oarbe şi rele şi tu nu i-ai lecuit rănile, i-a trebuit hrană îndestulătoare şi tu nu i-ai dat-o. Până i-s'au istovit toate puterile a rodit an de an şi când nu a mai avut nici un strop de putere i-ai pus toporul la rădăcină şi l-ai îmburdat, vesel de ispravă.

Despre însemnătatea „zootehniei" am văzut volume groase şi late dar despre ocrotirea mamei şi despre cultura ei mai puţin. Mama ne dă eroii pe câmpurile de lupte, în biserică, şcoală tehnică şi în viaţa ssocială şi pe ea chiar am neglijat-o.

Unde ar fi satelle noastre dacă în fiecare ai putea să vezi un edificiu pe frontispiciile căruia ar sta scris: „Şcoala şi ajutorul mamelor". Şi la oraşe, câtă distincţie, câtă cultură, câte îndrumări practice se duc mereu în morminte fiindcă nu li se dă possibilitatea să fie transplantate în sufletele fetelor tinere.

Câţi bărbaţi şi câte femei avem şi noi cari duc 20-50 de ani de viaţă contemplativă.

Ţi se par aceste fiinţe nişte flori cari cresc undeva pe o coastă a Himalaiei unde cresc şi înfloresc fără să se bucure cineva de frumuseţea lor. Frumos, foarte frumos dar Napoleon care a avut o inteligenţă scăpărătoare, totuşi a avut mare dreptate.

Oricât ne-am ţime de tradiţie şi acolo unde trebuie şi unde nu trebuie şi oricât am crede că o dormitare cu întreruperi de viaţă trează, ne poate folosi aceşti doi factori esenţiali în viaţa neamului: Mama şi statul, ori stau îndepărtaţi unul de altul şi atunci toate silinţele bune sunt ca nişte stropi de apă în o mare de nisip ori se recunosc unul pe altul şi atunci neamul a pornit pe calea care nu cunoaşte decât numai şi numai isbânzi.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

O scrisoare şi un răspuns.

I. P S. Patriarh a adresat d-lui general Ion Antonescu, Conducătorul Statului, o scrisoare în care a espus „principiile de bază", după cari I. P. S. Sa, crede că ar trebui să se purceadă la reorganizarea Bisericii ort. române.

Domnul General Ion Antonescu, în răspunsul dat arată că după părerea D-Sale „Biserica . . . este singura în măsură şi în drept să stabilească, în conformitate cu chemarea ei şi cu necesităţile timpului, normele de activitate".

Biserica noastră are în prezent o lege verificată — în principiile sale de temelie — de împrejurări de vieaţă escepţional de vitrege. Ceeace în scrisoarea Conducătorului Statului se arată prin următoarele declaraţii categorice:

„Legea de organizare pe care o are Biserica noastră acum nu conţine de altfel, după umila mea părere, nimic care ar împiedeca pe slujitorii Altarului să-şi facă datoria". . .

In articolul publicat în numărul trecut al foii noastre arătăm că *nu* legea de organizare este vinovată de unele stări de lucruri din Biserica noastră.

Credem că aceste stări se vor schimba şi prin acel dorit sprijin pe care Conducătorul Statului nostru l-a promis solemn în scrisoarea publică adresată I. P. S. Patriarh Nicodim, dar mai ales *„prin aprinderea* **până la incandescenţă** *a preoţilor pentru adevărurile sfinte pe cari le propovăduesc"*, cum iarăşi atât de frumos se exprimă d-l General Ion Antonescu.

In această înflăcărare a râvnei apostoleşti nădăjduim cu toţii.

D-l General Antonescu, Conducătorul Statului, este şi Conducătorul unui regim profund religios. Domnia Sa va da sprijin material iar conducerea bisericească va trasa brazdele ogorului spiritual îndemnând pe slujitorii altarului la o muncă mai vie.

Legea actuală cheamă cadrele ei, atât de ingenios înmănunchiate, la munca refacerii Neamului. Căci legea de acum este în bună parte fiica acelui statut organic şaguniau, care s'a verificat în vremuri turburi şi grele pentru neam, nu numai ca stăpânită de un duh larg şi cuprinzător, dar şi ca o mărturie de marea iubire de neam a nemuritorului mitropolit Andrei Şaguna.

Legea noastră de organizare, care în cei aproape douăzeci de ani a dus la cristalizarea

unei vieţi bisericeşti, atât de apropiată de sensul curat al canonicităţii şi spiritualităţii ortodoxe, şi-a trecut examenul cu succes. Astăzi, în frământările veacului, ea face din Biserica noastră românească o ancoră sigură şi nedesminţită a Neamului.

Goarna destinului românesc.

In liniştea serii şi a dimineţii, când freamătul puţin tumultos al oraşului nostru a încetat, când imperiul crepusculului pregăteşte aşezarea pânzii negre îmbietoare la odihnă şi refacere şi când cel al aurorii aruncă viaţă în corpul amorţit abia mişcător, atmosfera oraşului e străbătută de săgeţi ascuţite de aramă. E goarna căzărmilor, ceasul soldaţilor.

Sunetul ei disperat ne ţipă zilnic starea de război. Seara par'că-ţi spune: Cetăţeanule, culcă-te cu grijă, cu gândul la puterea dumnezeiască şi cu ciomagul lângă cap, căci nu ştii cum te vei scula. Iar dimineaţa-ţi zice: puneţi toţi mâna pe armă să scăpăm *patrimoniul naţional* ciuntit de urgie şi de uneltitorii de înjosiri.

Pentru noi sunt timpuri mai grele ca în primul veac al închiegării româneşti cu puhoiul năvălirilor barbare, căci atunci urgia puhoiului avea o direcţie principală spre care întindeam pumnul. Acum puhoiul ne-a prins în centru de vârtej şi sălbăticia primitivităţii reînvie calculată şi cu mărită cruzime, muşcând din corpul plăpând al României-mari, de 22 de ani crescută.

Ochii plecaţi spre pământ, văd un imens mormânt ... E locul sfinţit, e mormântul părinţilor României ce sombrii şi *fără luxul furat* şi-au amestecat glorios sângele propriu cu apa şi bulgării pământului, făcând un aluat, o pastă nutritoare pentru copiii lor de azi.

Viziunea chipului lor cu fruntea sus, mâna hotărîtă, încordată şi gura rece ce încă rosteşte par'că: *Fiule, nu ţi laş, nu te da, fi vrednic de moştenire*, îţi insuflă eroism, dispreţ de viaţă încătuşată în jugul robiei şi dor de moarte pentru idealul naţional.

Scriptura aduce pilda celui căzut între tâlhari şi trecerea celor de acelaş neam pe lângă el, nepăsătoare.

Vitregia anului 1940 a aruncat între tâlhari Ardealul, Bucovina, Basarabia şi Dobrogea. Ele sunt os din osul nostu şi sânge dintr'al nostru.

E *Ardealul*, scutecul în care Te-ai înfăşat Românie la naştere: sunt izvoarele sale cari Te-au botezat şi apărat ortodoxă; sunt munţii, cari ţi-au dat leagănul şi doinele cari Te-au alintat; sunt altarele, cari Te-au cununat cu surorile şi metalul care Ţi-a întărit mâna apărătoare.

E *Marea Neagră* a Ta ce Ţi-se înstrăinează sistematic. N'o lăsa, căci ea Te-a scăldat şi Ţi-a deschis orizonturi mondiale. *Nu te lăsa, nu trece pe lângă ele nepăsător orbit de egoismul particular al individului-om, supune-l mâinii de fier a colectivităţii gata de sacrificiu pentru Iisus şi Neam, şi virtutea creştină a* **Speranţei** *Te ajută.*

Ilie V. Câmpianu
diacon-catedral.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Dintre chimişti amintim pe:

R. Boyle (1626-1691) cel care a inaugurat căile experimentale ale chimiei moderne şi a revoluţionat conceptele chimiştilor de până aci, precizând noţiunea de element în sensul ei actual, a fost un spirit adânc religios. La moarte el a lăsat un testament în care rânduise nişte prelegeri asupra adevărurilor fundamentale ale creştinismului. Spicuim din scrisul lui: „Adevăratul cercetător al naturii nicăiri nu poate pătrunde în cunoaşterea tainelor creaţiunii fără a vedea degetul lui Dumnezeu.“ Şi: „Alături de Biblie, toate cărţile omeneşti, chiar cele bune, sunt numai ca planetele cari îşi primesc lumina şi strălucirea dela soare [1])“.

Priestley (1733-1804) urmaş vrednic al lui Boyle, descoperitorul oxigenului, amoniacului, oxidului de Carbon etc, a spus înainte de a muri cuvintele: „Adorm acum şi eu ca şi voi dar veni-va odată vremea când ne vom trezi la o viaţă nouă şi nădăjduiesc, într'o fericire fără de sfârşit [2])“.

A. L. Lavoisier (1744-1794) părintele chimiei moderne, formulatorul legii conservării materiei, cel care a întrodus balanţa în chimie şi ale cărui lucrări asupra oxigenului, aerului, apei, combustiei şi respiraţiei fac epocă în ştiinţă, scria în al său «*Traité de Chemie*» ca un credincios ce era: „Odată cu lumina revărsă Dumnezeu asupra pământului şi principiul vieţii, simţirei şi cugetării [3])“.

1) Ap. Pr. Chiricuţă, op. cit. pp. 45-46; Pr. Mihălcescu op. cit. p. 24: Cordes op. cit. p. 44.
2) Ap. Pr. Chiricuţă, op. cit. pp. 52-53:
3) V. I p. 20, ap. Bettex, op. cit. p. 235;

Chevreul (1785-1889) cunoscut în deosebi prin studiile sale asupra corpurilor grase şi materiilor colorante nu s'a sfiit a mărturisi în şedinţa Academiei de Ştiinţe dela 31 August 1874, că este creştin, zicând: „M'am întrebat dacă într'o epocă în care de multe ori s'a zis că ştiinţa modernă duce la materialism, nu este o datorie pentru un om care şi-a petrecut viaţa în mijlocul cărţilor şi într'un laborator de chimie căutând *adevărul*, de a protesta contra unei păreri cu totul opuse cu a sa şi aceasta este cauza care mă face să expun motivele pentru cari zic că *n'am fost nici odată nici sceptic, nici materialist.* Prima opinie se raportă la siguranţa ce am despre existenţa materiei, în afară de mine însumi; deci, n'am fost niciodată sceptic. A doua este *convingerea mea despre existenţa unei Fiinţe divine, creatoare* a unei duble armonii: armonia care domină lumea neînsufleţită şi pe care o descoperă ştiinţa mecanicei cereşti şi ştiinţa fenomenelor moleculare; apoi armonia care domină lumea organizată a vieţuitoarelor. Deci n'am fost materialist, la nici o epocă a vieţii mele, neputând concepe spiritul meu că această dublă armonie, ca şi cugetarea omenească să fie efectele întâmplării [4])".

Sir Humphry Davy (1778-1828) premergător al Termodynamicei, descoperitorul metalelor alcaline, (Na, K, Ca) inventatorul lămpii de siguranţă pentru mineri, descoperitorul efectelor „gazului ilariant" (potoxidul de azot) asupra organismului şi prin aceasta bănuind posibilitatea anesteziei, era protestant cucernic. Intr'o lucrare a sa scria: „Dacă întâmplător am fi fără credinţă, filosofia ştiinţelor ne îndeamnă să credem. Savantul demn de acest nume trebuie să aibe spiritul său veşnic îndreptat către sentimente înalte, punându-le în legătură cu înalta Înţelepciune care i-o descopere ştiinţa". In tinereţe era sceptic, studiile îl făcură credincios. Pe mormântul său e săpat: «*Spero*», adică „nădăjduiesc", cuvânt ce-i rezumă viaţa [5]).

Berzelius (1779-1848) marele continuator al lui Lavoisier, cel care a preparat Siliciul şi a definit cel dintâiu forţa catalitică, era un credincios convins. Combătând pe filosofii ce atribuiau totul întâmplării, el scria în tratatul său de Chimie: „Cercetările noastre ne fac să admirăm structura corpurilor organice, dar mai ales Înţelepciunea a cărei adâncime nu o vom putea niciodată sonda [6])".

Jean Baptiste Dumas (1800-1884) ale cărui lucrări sunt nenumărate în domeniul sintezelor organice ca şi în al analizelor şi determinărilor de greutăţi atomice în chimia anorganică, formulatorul teoriei homologilor şi teoriei substituţiei, era un desăvârşit credincios. Elevilor săi le spunea între altele: „Savanţii de azi sunt un val mai puternic decât altele de mai înainte, dar toate aceste valuri fac parte din marea pe care o împinge şi o dirijează mâna lui Dumnezeu". Iar altă dată: „Noţiunea de suflet şi existenţa lui Dumnezeu sunt axiome ce nu pot fi demonstrate ştiinţificeşte şi nici nu au nevoie". „Ştiinţa nu ucide Credinţa şi cu atât mai puţin aceasta pe cea dintâiu [7])".

Charles Adolphe Würtz. (1817-1884) descoperitorul carbimidelor, al amoniacilor compuşi, al glicolilor etc., cel care a preparat terenul valenţelor şi a ajuns la tetratomicitatea carbonului — care deveni temeiul chimiei organice — era un creştin protestant desăvârşit. El dorea o alianţă între ştiinţă şi religie, în urma căreia religia să devină mai umană, iar ştiinţa să capete aripi cu cari să poată sbura spre ideal [8]).

(Urmează)

4) Ap. Pr. Georgescu, op. cit. p. 68, după Dr. N. Paulescu „*Noţiunile de Suflet şi Dumnezeu*" p. 90.

5) Art: „*Chimia şi credinţa*" în Ziarul Ştiinţelor şi al Călătoriilor, An. XXX (1926) No. 19, p. 292.

6) Ibid.

7) Ibid.

8) Ibid.

Biserica ortodoxă din Ţările Baltice.

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

(Continuare)

Organele de conducere ale parohiei erau consiliul şi conducerea parohială, alese de adunările parohiale generale. Hotărîrile acestor organe nu puteau fi executate decât cu aprobarea forului administrativ superior. Biserica dispunea ca for de judecată de tribunale de două instanţe ale căror sentinţe erau neapelabile la judecata civilă, dar puteau fi executate la nevoie cu asistenţa acestui for.

Apartenenţa la un cult era hotărîtă de fiecare după plac. Copiii până la 16 ani aparţineau confesiunii părinţilor. Mai departe, se garanta proprietatea averilor bisericeşti.

Organul legislativ al bisericii estone era Soborul (Kiriku esin duskogu) care se compunea din mitropolit ca preşedinte, şi din următorii membrii: episcopii, preşedintele, membrii şi secretarul sinodului, preşedinţii şi membrii consiliilor eparhiale, protopopii şi membrii adunării generale ai fiecărei protoierii, un reprezentant al fiecărei mănăstiri, un profesor de teologie ortodoxă dela facultate şi altul de seminar. Organul

executiv era sinodul cu o compunere mult mai restrânsă.

Eparhia de Narva şi Izbar a rămas vacantă în August 1929 prin moartea titularului ei episcopul Evloghie Drozdow. Adunarea eparhială a oferit scaunul episcopului Ioan Pecerschi dar acesta a refuzat şi astfel eparhia aceasta a fost condusă până în 1937 de arhiepiscopul Alexandru. In acest an scaunul de Narva a fost ocupat de episcopul Paul Dimitrovski. Vieaţa religioasă în această eparhie era foarte activă, se constituiseră societăţi de binefacere şi misiune internă, se editaseră broşuri şi foi şi se înfiinţaseră biblioteci religioase, datorită acestei activităţi se produsese şi un curent de trecere la ortodoxie în această eparhie încât numai în cursul unei singure luni din 1934 au trecut la ortodoxie într'o singură parohie 60 estoni.

In ce priveşte învăţământul teologic situaţia era următoarea: In 1933 s'au inaugurat la mănăstirea Peciarsky cursuri teologice permamente de 2 ani. In 1932 aceste cursri s'au transformat în seminar teologic bine organizat care a fost pus sub conducerea arhiepiscopului Nicolae stareţul mănăstirii unde şi funcţiona acest seminar. Tot în cursul acestui an se mai înfiinţase la Tallinn un curs pastoral, pe lângă universitatea din Tartu exista deasemenea o facultate de teologie ortodoxă.

Ca organe de presă biserica estonă dispunea în afară de buletinul oficial şi de un ziar de propagandă religioasă bilunar care apărea la Narva din Aprilie 1935 intitulat „Calea Vieţii" fiind editit de un preot. Mai exista revista religioasă „Şcoala Duminecală" destinată copiilor şi tineretului. — Calendarul îndreptat s'a introdus în biserica estonă la 1 Septemvrie 1935.

Vieaţa religioasă în Estonia era foarte bine organizată. Misionarismul intern şi extern era foarte activ mai ales printre cei 242.000 estoni din străinătate cari sunt bine organizaţi în comunităţi având fiecare biserică proprie. Fiecare parohie din Estonia avea bibliotecă iar la Tallinn exista o bibliotecă religioasă cu 17 săli şi 12.241 volume cu conţinut religios şi teologic.

După ultimul recensământ al statului s'au găsit în Estonia 212.700 ortodocşi din totalul de 1,500.000 locuitori dar numărul lor era mai mare deoarece aceste cifre nu coincideau cu cele trimise de parohii [1]).

(Sfârşit)

1) Dr. M. P. Şesan: o. c. l. c. Dr. R. N. Kazimirovici o. c. p. 90-93; Pr. J. Mihalcescu: La theologie symbolique au point de vue de l'eglise orthodoxe orientale. Bucarest-Paris 1932 p. 60; B. O. R. 1934 p. 71, 494, 664-65 şi 768 69; B. O R. 1935 p. 271 278; B. O. R. 1936 p. 215, 353 şi 354; B. O. R. 1937 p. 753; B. O. R. 1938 p. 270 şi 475-76.

ŞTIRI

O impresionantă manifestaţie legionară a avut loc Duminecă în Bucureşti. Au asistat foarte mulţi legionari cari au defilat prin faţa d-lui general Ion Antonescu, Conducătorul Statului şi a d-lui Horia Sima Conducătorul Mişcării Legionare. Cei doi conducători au rostit vibrante discursuri chemând pe legionari la rezidirea României.

Pensionări şi numiri în Ministerul Cultelor. Pe ziua de 1 Octomvrie a. c. au fost pensionaţi următorii înalţi funcţionari din Ministerul Cultelor: Stancu Brădişteanu, director general, inspectorii generali dr. Moise Ienciu, Teodor Păcescu, şi S. Cercel. In locurile devenite vacante au fost numiţi: dr. Liviu Stan profesor la Academia teologică dir. general, d. G. Racoveanu, pr. Dr. Ştefan Palaghiţă, preotul Ilie Imbrescu — fiul preotului nostru I. Imbrescu din Mehadica.

Intelectualii români sunt rând pe rând expulsaţi din Ungaria. Primul transport a sosit în Arad Duminecă prin Curtici în vagoane de boi şi porci, plumbuite. Intre cei 283 intelectuali a fost şi P. S. Episcop Dr. Nicolae Popoviciu al Oradei. Ungurii au expulsat pe români fără de veste, îmbrăcaţi sumar şi luându-le banii ce-i aveau asupra lor. Purtarea sălbatecă a Ungurilor întrece orice închipuire, căci în timp ce intelectuali români sunt alungaţi ca nişte răufăcători, pe ţărani îi omoară şi îi chinue fără nici un motiv. De dorit ar fi ca să se pună odată capăt batjocurelor ungureşti.

Zece ani se împlinesc mâne, 14 Octomvrie, dela moartea Arhiereului Filaret. Credem că amăsurat şi circularei date de Consiliul eparhial pe tot întinsul Eparhiei noastre se vor oficia parastase şi va fi pomenit numele vrednicului Arhiereu, icoană curată a unui românism robust şi chip al călugăriei celei adevărate.

Spre ştirea preoţilor trecuţi dela noi la noua Episcopie a Timişoarei comunicăm că clişeele sfinţiilor lor şi ale bisericilor, utilizate în monografie, au fost predate Sf. Episcopii a Timişoarei la mâna păr. Ioan Decan, funcţionar al numitei Episcopii.

A apărut: *Pr. Dr. Ilarion V. Felea: Catehism creştin ortodox.* O cărticică de 110 pagini cu numeroase clişee, bine întocmită care împlineşte un gol simţit în literatura catehismală didactică. In afară de acest catehism Biserica noastră ortodoxă română nu are decât cel editat în Bucovina de Calistrat Coca şi cel editat de Dr. I. Mihălcescu. Preţul: 15 Lei este deosebit de modest în raport cu munca depusă la compunerea acestui folositor manual.

Preoţi refugiaţi numiţi în eparhia noastră: Teodor Cârpă în Boldur, Vladimir Grigori - Târnova, Isidor Mihalevski - Doclin, Nicolae Lucec - Romăneşti, Ioan

Dascăl-Nădragu, Dionisie Totoescu-Jupănești, Ilarion Suveică-Petroasa, Ioan Vădeanu-Biniș, Grigorie Ceachir în Var, Nicolae Lovric în Cacova, Ioan Paliciuc în Soceni, Vasile Stoleriu în Măidan și Iaroslav Fedorovici în Ciudanovița.

Alegere de protopop s'a făcut nu de mult în Făget pentru postul vacant de protopop tractual. A fost ales, cu 40 voturi, administratorul protopopesc Ioan Munteanu, colaborator al foii noastre. Sincere felicitări!

Aviz. Din retribuțiile pe luna Septemvrie a. c. s'au detras câte 150 Lei pentru două cazuri de moarte.

Ultimile 2 rate la împrumutul înzestrării armatei nu se vor mai reține din salariu.

Concurs

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial No. 3768 B. ex. 1940 din 27 Iulie a. c. se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa II-a **Bățești** din protopresbiteratul Făgetului devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Radulovici.

I. **Beneficii:**

1. Una sesiune parohială în extindere de 32 jugăre.
2. Bir parohial nu este.
3. Venitele stolare usitate.
4. Nefiind locuință se va îngriji alesul preot de locuință.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și-a catehiza la școala primară fără altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le suportă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum și binecuvântarea Prea S. S. Episcopului Diecezan, să-și înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. român din Bățești prin Prea On. Oficiu protopopesc al Făgetului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre'o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Bățești, din ședința consiliului parohial ținută la 11 August 1940.

Președinte,
Romul Radulovici
preot.

Secretar,
Axente Balințanu

In conțelegere cu oficiul protopopesc:
Făget la 13 August 1940.

Pr. Ioan Muntean
adm. protopresbiteral.

3—3

Judecătoria de pace mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1437/1940.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

In cauza de urmărire pornită de urmăritorul Banca Banatului din Caransebeș contra urmăriților Jucu Drina, Guiu Traian și soția sa Jucu Roza din Caransebeș la cererea urmăritorului judecătoria dispune: 1. Licitațiunea de urmărire în baza art. 144, 146, 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeș din circumscripția Tribunalului Caransebeș și a Judecătoriei mixtă Caransebeș Nr. coalei c. f. 2468 Nr. de ord. A. + 4 Nr. top. 833/11 Casa Nr. 12 în Intravilan de 127 stp. cu prețul de strigare de 96.000 lei, pentru încasarea creanței de 40.000 lei capital, interese legale dela 20 Iunie 1938, spese pe proces și de urmărire de 5897 și 1512 lei fixate acum pentru licitațiunea din 14 August 1940, precum și spese de 435 lei fixate pentru prezenta cerere de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunei pe ziua de **18 Noemvrie 1940 ora 10 a. m.** în localul oficial al Cărților Funduare.

Caransebeș, la 23 August 1940.

Judecător ss. **B. Stuiber** ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Librăria „Diecezană" Caransebeș

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericești

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelnițe, clopoței, sfeșnice, căldărușe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluțe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeștri specialiști în stil bizantin.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.

Anul LV — Caransebeș, 20 Octomvrie 1940 — CENZURAT. — Nr. 42

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș
Jud. Caraș

Foaia Diecezană

Organul oficial a[rhi]iei ortodoxe române a Cara[ș]

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

[A]PARE DUMINECA

Manu[scr]napolază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

România
25 bani Posta

Actualitate.

In fiecare zi dis de dimineață văd, ba o femeie ba un bărbat neamț, care colportează tot felul de ziare germane. Cu o sprinteneală neobicinuită acestui popor ei împart pe străzi și pe la casele nemților, în majoritate meseriași, ba un „Extrapost", ba alte ziare, eftine, de informații.

Incerc în mod firesc un sentiment de gelozie și un altul de umilire când compar această stare de lucruri, nu cu una anterioară, ci cu aceea pe care în mod sincer și obiectiv o reclamă calitatea noastră de români băștinași, cu deosebire în această cetățue veche românească și culturală cum este îndeobște cunoscut orașul nostru.

Să fiu înțeles bine.

Noi românii cetim zilnic „Universul", „Buna Vestire", „Curentul" etc., cu un cuvânt marile ziare cari apar în Capitală. Dar care „noi românii?" — Răspuns: funcționarii, magistrații și ofițerii. Desigur că sunt puțini; iar funcționarii, doar cei mai bine salarizați, punct, încolo nimic. Meseriașii, țăranii români citesc numai puțini, marea lor majoritate nu citește, în bună parte din cauza că nu au la îndemână o gazetă potrivită și eftină.

Nemții, cei arătați, nu primesc ziare mari. Primesc în schimb ziare din Timișoara, pe cari colportorii le duc deadreptul cetitorului acasă sau la atelier. In acelea ei află tot ce doresc: noutăți de felurit ordin, crâmpeie de lectură distractivă, gazeta fiind așafel redactată ca să răspundă cât mai bine condițiilor culturale mai modeste ale cetitorului.

Și acum: este gazeta numai un organ de informații? Are ea doar rolul unui astâmpărător al curiozității, proprie spiritului uman, sau are un rol cu mult mai cuprinzător?

André Maurois întrunul din cele două volume ale sale de „Istoria Angliei" scrie că în secolul al XV-lea tinichigii de pe țara insulară citeau sus pe acoperiș ziarul, sorbindu-l în timpul micului dejun odată cu hrana trupească. Și nu au fost oare englezii stâpânii pământului atâtea veacuri?

In Caransebeș noi nu am avut niciodată o foaie care să fi apărut măcar zece ani întins. Nu am avut nici în Logoj și nici în Timișoara, căreia îi spunem grav capitala Banatului.

Și nu este lucru greu să dai românului — înțelegând mai ales pe țăranul nostru — un ziar potrivit și eftin. Să scrii acolo că energiile românești sunt în fierbere; că iată a sosit vremea să scuturăm de pe noi toropeala. Și s'ar putea servi apoi scurte bucăți literare din eroii scrisului nostru de aici: Branișce, A. C. Popovici, Victor Vlad Delamarina și ceilalți. Apoi fragmente din istoria noastră plină de vitejie și curaj românesc, date din războaie cu turcii, epizoade înălțătoare din trecutul regimentelor grănicerești; dar câte nu s'ar putea scrie?

E timpul suprem, e al doisprezecilea ceas, când nu mai avem voie să ne irosim puterile, ci organizați și mai solidari ca oricând să începem lupta de luminare și deci de întărire a sufletului românesc!

Banatul şi problemele lui.

III.

Problema Culturală.

(Continuare)

A susţine teza unei îmbunătăţiri a stării culturale, a ţăranuiui bănăţean, înseamnă a neglija indicele statistic al procentului ştiutorilor de carte [1]), indice ce pune provincia noastră în fruntea celorlalte ţinuturi româneşti, întărind cuvintele rostite atât de emfatic cândva de bănăteanul nostru Iorgovan, că „Tăt Bănatu-i fruncea".

In articolele trecute, am arătat — tot cu date statistice — adevărul adevărat în unele probleme de îngrijorare bănăţeană, fapt ce mă îndrituieşte să susţin că în Banat, ţara simţământului artistic — cum spunea odată regretatul poet Octavian Goga — locul unde cântecul e la el acasă, locul conştiinţei propriei valori şi a deferenţierii de alte neamuri, există şi deci poate fi susţinută teza amintită.

Natalitatea dela noi descreşte nu din cauza cunoscutului fenomen al „capilarităţii sociale", cu tendinţele lui egoiste, iar moralitatea descreşte cu viteză ce nu poate fi micşorată, nu din cauza — cred — că aceia cari sunt propovăduitorii ei şi-au uitat misiunea, ci din cauza lipsei de cultură asimilată a ţăranului nostru.

Nu e nevoie să amintesc exemple de dezastre din alte ţări, rezultate din importul creaţiunilor culturale, pentrucă exemplu concludent suntem noi Românii, cu importul ideilor democratice din Apus.

Cultura se câştigă amăsurat puterilor sufleteşti ale Naţiei ori insului, presupunând nu numai muncă bazată pe o mare putere de cugetare dar şi o simţire fină, care se traduce printr'o atitudine etică şi estetică de un nivel superior.

E greşit să se creadă că sunt culţi indivizii s'au naţiile cari cunosc regulele morale dar nu le aplică sau posedă cunoştinţele ştiinţifice dar nu le ştiu pune în practică.

Cultura este „Deprinderea cu munca ştiinţifică şi deprinderea de a respecta principile etice [2])". Civilizaţia se poate importa sau mai bine zis roadele ei, de cari poate să se folosească oricine, pe când cultura, cel mult se poate asimila. Nepregătirea culturală a Bănăţeanului îl face sclavul civilizaţiei împrumutate şi nefireşti, împingându-l pe panta decăderii morale şi a slăbirii din ce în ce mai accentuate, a sentimentului religios.

De aceea se impune ca absolut necesară opera de educaţie a poporului Bănăţean.

„Prin educaţie — spunea Pestalozzi — se vor forma generaţii capabile şi pricepute la muncă, conştiente de datoriile faţă de familie şi faţă de Dumnezeu. Dându-se poporului posibilitatea intelectuală şi morală pentru a se ajuta singur, el se va îngriji de corpul şi sufletul său, şi-şi va îmbunătăţi starea sa materială.

Opera de ridicare culturală se poate face numai cu o singură condiţie. Aceia de a pune pe primul plan *cerinţele vieţii satului*, înlocuind principile şcoalei burgheze a Apusului, pe cari le-au practicat până în prezent, trebuind adesea să intervină forţa executivă pentru a duce copiii la şcoală. Şcoala Satului [3]), a fost o şcoală străină de interesele ţărăneşti, o şcoală de imitaţie orăşenească . . . noţiunile ştiinţifice, ce i-au fost aruncate — elevului — au rămas în vreun colţ al memoriei, fără altă legătură şi asociere cu viaţa practică.

Vremea ce o trăim, ne obligă să vedem, că nu se mai poate să te reazimi pe gloria trecutului şi nu e bine să-ţi ascunzi o scădere ce se poate îndrepta.

Înţelegând mersul vremii, ne pregătim pentru marea noastră misiune, care ne-o pregăteşte voinţa dumnezeiască, pentru clipa refacerii noastre.

Iar, dacă timpul şi voinţa dârză a generaţiei tinere va putea să repună poporul bănăţean, în locul pe care trecutul lui de faimă, îl reclamă prin ridicarea lui culturală, atunci toate celelalte probleme ale durerilor bănăţene vor dispare şi doinele din nou vor începe să doinească, prin pădurile învierzite, cu viers de foc, iar bisericile, vor fi neîncăpătoare pentru mulţimea drept-credincioşilor.

Pr. Petru P. Boeriu.

Mănăstirea Slatina.

In mijlocul codrilor seculari, lângă pârâiaşul Slatina se află mănăstirea cu acelaşi nume, veche ctitorie a sângerosului voevod Alexandru Lăpuşneanul. Din depărtare, munţii se înalţă tot mai sus ca în amfiteatru, până ce se pierd în depărtări albastre. In apropierea mănăstirii, valea se strâmtează tot mai mult ca un defileu îngust, iar pe margine se ridică stânci uriaşe care stau gata gata să se răstoarne. Drumul se îngustează mereu până ce salcâmii de pe margine îşi unesc ramurile formând o boltă umbroasă, de unde se

1) Caraş 64,2, Severin 61.6, Timiş-Torontal 80.0 (Vezi: Breviarul Statistic al României volumul I 1938 pag. 42. Institutul Central de Statistică. Director: Dr. Sabin Manuilă).

2) „Problema culturală a Banatului" de Prof. Tiberiu Mităr pag. 12, Caransebeş 1936.

3) C. Rădulescu-Motru „Şcoala Satului" în Rev. Fundaţiilor Regale, August 1934.

scurg încet picături de ploae pe covorul de iarbă verde. La o cotitură a drumului, crengile se dau la o parte şi de după pădurea de brazi, apare mănăstirea cu zidurile înalte şi cu turle de veghe în fiecare colţ ca un castel medieval. Zidurile sunt înegrite de ploi şi de vremi, iar acoperişul de olane vechi se ridică buruienile pipernicite şi ofilite de soare. La întrare strejueşte o poartă grea de stejar ţintuită cu mari piroane de fier. Biserica se înalţă măreaţă în mijlocul zidurilor amintind gloria de odinioară a voevodului moldovean care a lăsat o pată de sânge în istoria ţării sale. E timpul vecerniei. Un călugăr slab şi înalt loveşte în toaca veche de paltin şi sunetul se pierde în liniştea mănăstirii. De sub porţile întunecate, es grăbiţi unul câte unul, bătrâni ninşi de vremi sprijinindu-se în toiege, tineri cu feţele ofilite, îndreptându-se tăcuţi spre biserică spre a-şi aduce prisosul lor de rugăciune înaintea lui Dumnezeu.

Prin ferestrele mici şi zăbrelite abea se strecoară câteva raze de lumină, luminând feţele şterse ale sfinţilor de pe peretele înegrit de fum. Câteva candele clipesc alene în semi-întunerecul din năuntru. Intro fiiridă, acoperite cu o piatră pe care a fost scris ceva, odihnesc rămăşiţele pământeşti a le voevodului Alexandru şi ale soţiei sale. Ceva neînţeles pluteşte pretutindeni, o linişte ca de mormânt, ceva sfânt pluteşte în aerul îmbălsămat de tămâie. Afară, la adierea vântului câteva frunze galbene se răsucesc în aer şi apoi cad moarte parcă spunând: „aşa trece viaţa, aşa veţi fi şi voi!...“

Soarele apune după muntele ce se înalţă ca un uriaş de pază în dosul mănăstirii. Păsările au amuţit şi noaptea se lasă încet, încet învelind totul în giulgurile ei, iar pe ici, pe colo, unul câte unul încep să sclipească opaiţele din scundele chilii ale călugărilor, care îşi încep rugile lor către Creatorul. Târziu, în miez de noapte, liniştea e întreruptă de dangătul clopotului din turnul dela colţul mănăstirii şi ecoul răspunde departe în imensităţile codrului de brad. Pe cărarea ce şerpuieşte pe lângă zidurile antice, se iveşte ca o fantomă, câte un călugăr grăbit; frunzele uscate foşnesc în urma lui şi liniştea se aşterne iar peste zidurile cernite şi abea se aud ca nişte şoapte tainice, undele pârâiaşului ce curge pe lângă mănăstire. Loc al contemplării divine şi al refugiului de lume, pentru cei ce vor să fie mai aproape de Dumnezeu, mănăstirea insuflă oricui ceva din misticismul şi sfinţenia ei, înalţă pe om mai aproape de Creatorul său, în viaţa aceasta sbuciumată şi trecătoare.

Titu T. Sîrca
frate de mănăstire.

Mitropolia Finlandei (Suomi).

De: Pr, **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

Tendinţele de autonomie bisericească ortodoxă s'au manifestat în tânăra republică finlandeză odată cu proclamarea indepedenţei noului stat în anul 1917. Rupându-se legatura cu biserica Rusiei în 1917 secţiunea cultelor şi a şcolilor de pe lângă senatul finlandez a instituit la 13 Aprilie o comisie de trei clerici şi doi laici pentru a alcătui un proect de organizare a bisericii ortodoxe din Finlanda. In 12 August 1917 episcopul Serafin de Serdobol este numit de Sinodul rusesc locţiitor de arhiepiscop al Finlandei. La 10/23 Ianuar 1918 soborul Eparhial din Viborg alege ca arhiepiscop pe Serafin care la 19 Ianuar a şi fost confirmat de Sinodul rusesc.

La 26 Nov. 1918 a întrat în vigoare „Statutul Bisericii ortodoxe finlandeze“ compus din 7 capitole şi 262 articole. In el se prevedea autonomia bisericii finlandeze care mai târziu a fost recunoscută şi de patriarhul Tihon prin gramatele din 29 Ianuar şi 11 Februar 1921.

La Soborul din 16 Iunie 1919 a fost ales episcop vicar protoierul M. Kazanski şi s'a aprobat proectul referitor la Cassa clerului fiind aleşi şi membrii conducerii superioare bisericeşti.

La Soborul din 9 Martie 1921 o a hotărât întroducerea calendarului gregorian în biserică ceiace s'a şi făcut cu data de 5 Oct. a acelui an.

Protoiereul Kazanski a murit la 23 Iunie 1921 fără a fi putut să fie hirotonit. In urma acestui fapt la Soborul din 17 Iunie 1922 a fost ales ca episcop vicar preotul eston Gherman Aawa. Arhiepiscopul Serafin voind să impredice hirotonia preotului Aawa iar guvernul sesizându-se de aceasta a propus la 21 Sept. 1922 conducerii superioare bisericeşti următoarele:

1. Să întocmească şi să prezinte guvernului proectul autocefaliei bisericii ortodoxe finlandeze;

2. Să întocmească şi să prezinte guvernului actele necesare pentru ca patriarhia ecumenică să recunoască autocefalia;

3. Să întocmească şi să prezinte guvernului actele pr. Gh. Aawa pentru ca să poată fi hirotonit arhiereu la Constantinopol.

In Noemvrie 1922 toate actele acestea au fost prezentate guvernului iar la 9 Mai 1923 o delegaţie compusă din protoiereul Tolicev şi profesorul universitar Setjalja fost ministru de instrucţie pleca la Constantinopol. La 6 Iulie

1923 Sinodul patriarhal a recunoscut numai autonomia mai largă a bisericii finlandeze iar la 8 Iulie pr. Gh. Aawa a fost hirotonit episcop al Careliei şi vicar al Arhiepiscopiei finlandeze. Astfel biserica finlandeză a trecut sub jurisdicţia patriarhiei ecumenice ceeace s'a şi notificat patriarhului Tihon la 13 Oct. 1923. La 30 August această autonomie a fost recunoscută şi de consiliul de stat finlandez, iar în ziua următoare şi de preşedintele republicei. Patriarhul Tihon a protestat împotriva încălcării aduse drepturilor sale asupra bisericii din Finlanda, dar în zadar căci noua biserică a refuzat să se supună protectoratului său (14 Nov. 1925). Pe de altă parte în 1924 arhiepiscopul Serafin a fost pensionat pe motivul că nu cunoaşte limba statului, drept urmare a faptului că pusese piedici polticei de autonomie. Cu conducerea bisericii fu încredinţat episcopul Gherman, care la 9 Iulie 1925 a fost ales ca arhiepiscop mutându-şi reşedinţa dela Viborg la Serdobol în urma faptului că dela 1 Ianuarie 1924 teritoriul bisericesc se împărţise în două epahii: Carelia cu reşedinţa în Serdobol şi Viborg.

Episcopul Gherman a obţinut în 1925 dela patriarhul Vasile III permisiunea legală de a serba Paştile după calendarul gregorian. Călugării dela mănăstirile Valaam şi Koneveţi, cari încă dela început luptaseră împotriva calendarului nou şi cari acum refuzară chiar să liturghisească cu arhiepiscopul Gherman, fură expulzaţi.

(Urmează)

Dr. Moise Ienciu.

Cu părere de rău citirăm în numărul trecut al acestei foi oficiale, că între funcţionarii superiori ai Ministerului Cultelor, trecuţi pe ziua de 1 Octomvrie a. c. la pensie, se află şi d-l inspector general Dr. Moise Ienciu.

Fiind d-sa de origine din comuna Câlnic şi funcţionând la începutul carierei câţiva ani în Caransebeş, ca profesor la Institutul teologic, cu prilejul despărţirei sale de oficialitate îi dedicăm şirele prezente şi aceasta o facem cu atât mai ales pentrucă în timpul cât a fost profesor era şi colaborator la „Foaia Diecezană".

Dl Dr. Moise Ienciu aparţinea cercului de tineri binepregătiţi, pe care îl înfiripase chiriarhul Miron îndată după urcarea treptelor tronului episcopesc al Caransebeşului.

După terminarea şcolii secundare se înscrie la universitatea din Budapesta, unde ia în anul 1905 doctoratul în ştiinţele juridice.

Sprijinit de îndrumătorul său, care a fost Dr. Ioan Budinţian, advocat în Bocşa-montană, trece ca bursier al eparhiei noastre la facultatea teologică din Cernăuţi, îşi întregeşte apoi studiile în Franţa şi întorcându-se la Cernăuţi, se promovează în anul 1910 de doctor în teologie.

Un grup de intelectuali din Banat, ţinând cont de pregătirea sa aleasă, dorea să-l vadă cu timpul ridicat în fruntea episcopiei Caransebeşului, dar el a preferat să urmeze altă cale, căutând şi aflând fericirea în sânul familiei, pe care a întemeiat-o.

După ce funcţionează şeasă ani, ca profesor de teologie în Caransebeş, ia parte în războiul mondial ca preot militar, fiind pe frontul italian mâna dreaptă a protopresbiterului-colonel Pavel Boldea.

In această calitate a sa nu prevede numai cele duhovniceşti, ci totdeodată face şi alte bune servicii soldaţilor noştri români, pe cari îi luase sub ocrotire.

Abia reîntors din război, — la recomandarea episcopului Dr. Miron Cristea, care avea cuvânt precumpănitor în Consiliul Dirigent, — fu chemat în 1 Aprilie 1919 la Sibiu. Aici, apoi la Cluj conduce ca consilier secţia Bisericii ortodoxe, la resortul Cultelor, având ocazie să-şi valideze cunoştinţele câştigate la universităţile, unde îşi făcuse studiile.

După desfiinţarea Consiliului Dirigent munceşte un şir lung de ani în Bucureşti ca inspector general în Ministerul Cultelor în care calitate a servit până acum, când se desparte de lumea oficială a acestui Minister.

Câştigând încrederea miniştrilor, cari s'au perindat la Culte, a fost încredinţat cu executarea de lucrări importante.

Ca unul, care cunoştea bine referinţele confesionale de dincoaci de Carpaţi şi care a fost crescut în duhul Statutului organic al mitropolitul Andrei Şaguna, era un bun razim pentru principiile fundamentale depus în acest Statut, cari principii apoi în bună parte au trecut în noua lege de organizare a Bisericii noastre, promulgată în anul 1925.

Activitatea sa pe teren administrativ-bisericesc a încununat-o în anul 1937, când după un studiu temeinic a alcătuit textul Legii pentru încadrarea funcţionarilor eclesiastici ai mitropoliei noastre şi a celei române-unite de dincoace de Munţi în Legea Generală de Pensiuni şi anume în colaborare cu un alt bănăţean distins, cu d-l director la Casa Pensiilor Petre Giurginca, fiind celui dintâi rezervată partea juridică a chestiunei, iar celui din urmă cea tehnică.

Prin legea aceasta, intrată în vigoare pe ziua de 1 Aprilie 1937, a fost dusă la bun sfârşit trecerea funcţionarilor bisericeşti, clerici şi civili, la fondul de pensie al statutului, după o trăgănare de ani şi ani de zile.

Preoţii şi funcţionarii eclesiastici, văduvele şi orfanii lor, cari beneficiază astăzi de pensiuni ca şi slujbaşii statului, nu vor uita nicicând, că legea amintită i-a ridicat din mizeria ce-i aştepta şi că la înfăptuirea acestei opere de asistenţă socială a colaborat intens dl inspector general Dr. Moise Ienciu.

De aceea toţi cei ce îl cunoaştem şi îl preţuim îi dorim din toată inima, ca Dumnezeu să-i facă parte de aci încolo de încă multe zile senine, petrecându-le în mijlocul familiei sale până la adânci bătrâneţe.

A. M.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Justus von Liebig (1803-1873) „prinţul chimiştilor germani", unul din iniţiatorii teoriei radicalilor, cunoscut prin lucrările sale asupra cianurilor şi a galvanoplastiei, dar mai ales prin extrasul de carne şi gunoirea artificială, biciueşte astfel ignoranţa materialismului: „Numai diletanţii, în urma unor plimbări până la hotarele cercetărilor naturale, cred că au îndreptăţirea de a expune publicului ignorant şi credul cum s'a născut lumea şi viaţa şi cât de departe a putut ajunge omul în adâncirea celor mai înalte lucruri". Bun protestant, el afiirmă în ale sale „*Chemische Briefe*" (1878) că „studiul naturii e calea ce aduce spre admirarea Dumnezeirii [1])".

Chr. Fr. Schönbein (1799-1868) descoperitorul ozonului, spunea următoarele: „Dacă cercetători de aceia care privesc natura numai din depărtare şi cărora nu le este cunoscut mai de aproape cuprinsul economiei sale, tăgăduiesc că s'ar putea distinge într'însa puterea unui spirit infinit, aceasta nu e greu de înţeles... Cercetătorii de natură în adevăr mari... întotdeauna au fost convinşi de existenţa unui suflet şi a unui Dumnezeu, cu atât mai mult, cu cât au pătruns mai adânc în tainele naturii".

Dintre cei din vremurile noui, *Camille Matignon*, protesor de chimie la Collège de France, spune, răspunzând anchetei de care am mai amintit: „In cursul carierei mele, n'am simţit niciodată nici cel mai mic conflict între ştiinţă şi sentimentele mele religioase. Mai mult încă, eu nici nu-mi pot imagina posibilitatea unui astfel de conflict, pentru că ştiinţa şi religia îşi au domeniile lor bine distincte, separate prin despărţituri bine închise [2])".

Iar la noi în ţară, fostul profesor de chimie organică, *Ştefan Minovici*, mort nu de mult, spunea în testamentul ştiinţific lăsat de el: „Urmaşilor şi elevilor mei, le recomand să aprecieze cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt lumina lumii. Cel ce urmează mie nu va umbla în întunerec, ci va avea lumina vieţii". Prin aceasta vă veţi asigura timpul vieţii şi al activităţii voastre. Ridicaţi-vă în viaţa spirituală care înalţă şi a jertfei care înobilează. Fără ideal, nici o muncă constructivă, nici o energie creatoare. Ca să nu greşiţi, ascultaţi întotdeauna de glasul conştiinţei: conştiinţa e sufletul şi sufletul e divin [3])".

Şi tot aşa au crezut, au gândit şi au acţionat şi o mulţime de alţi chimişti, dintre cari numim pe *Van Helmont*, descoperitorul bioxidului de carbon şi *Agricola* în perioada de transiţie dela alchimie la chimie, marele *Stahl* cu atât de bogată activitate la începturile chimiei moderne şi formulatorul teoriei flogistice a arderilor, *Cavendish* descoperitorul hidrogenului, *Dalton* şi *Avogadro*, unul formulator al ipotezei atomice şi altul al legii ce-i poartă numele, *Boerhaave*, *Klaproth* descoperitorul uraniumului, *Gay-Lussac* descoperitorul borului şi al acidului fluorhidric, *Berthollet* precursorul chimiei fizice, matematice şi organice, *Fr. Wöhler* cel care a făcut prima sinteză organică (ureea), baronul *Thénard* descoperitorul apei oxigenate şi al albastrului ultramarin, *H. R. Rose* şi *K. R. von Fresenius* întemeietorii chimiei analitice, *Curie* al cărui nume a devenit celebru prin descoperirea radiului şi a fenomenelor radioactive, Doctorul *C. Istrati*, marele nostru chimist cu studii temeinice în domeniul petrolului şi hidrocarburilor şi mulţi alţii.

Dintre cei cari au tras dâră luminoasă în domeniul *ştiinţelor naturale*:

C. Linné (1707-1778), pe care cineva îl numea „cel mai mare cercetător al naturii din toate timpurile, creatorul istoriei naturale ca ştiinţă" renumit prin sistemul său de clasificare vegetală ca şi prin nomenclatura binară, care a dat nebănuite posibilităţi de desvoltare Botanicei şi Zoologiei, era fiu de pastor luteran şi a rămas întreaga viaţă credincios credinţei părinţilor săi. Plin de evlavie, el mărturisea că a văzut în

1) Ibid p. 293; Cordes op. cit. pp. 46-47; Pr. Chiricuţă, op. cit. p. 67; Bettex, op. cit. p. 235; etc.

2) Ap. I. Gh. Savin, op. cit. p. 140.

3) Ibid. p. 123.

natură, caşi Moisi pe muntele Sinai, slava lui Dumnezeu cel veşnic, atotştiutor şi atotputernic; Dumnezeu a trecut pe dinaintea sa şi l-a captivat minunatul chip al Lui," iar când a descoperit planul după care sunt aşezate frunzele a spus cu bucurie: „am văzut urmele picioarelor lui Dumnezeu [4])".

Swammerdam, mare zoolog dela începutul veacului al XVIII-lea, supranumit „Galilei al microscopului" scria următoarele: „Cu mult mai bine este a ne mărturisi neştiinţa noastră, decât a înmulţi nesfârşita grămadă a uşuratecilor şi a-i înşela apoi cu reprezentări false, care niciodată nu cercetează şi nu cred printrânşii, toată ştiinţa avându-o numai din cărţi [5])".

A. von Haller, cel mai mare medic al aceluiaş veac şi în acelaşi timp mare botanist era un pietist încarnat, dela care ne-au rămas cuvintele: „Eu cred cu bucurie şi adâncă mulţumire că Iisus a fost un om şi nu un înger, ci Divinitatea însăşi, creatoarea şi urzitoarea tuturor lucrurilor s'a unit cu partea omenească din Iisus, într'un chip neînţeles nouă oamenilor trupeşti". Iar în alt loc: „Din studiul naturii am învăţat să gândesc mai înalt despre Dumnezeu, faţă de care pământul nostru este un firişor de praf, alături de nenumărate altele asemenea lui, toate stând sub piciorul tronului Său [6])".

(Urmează)

Sf. Păr. Efrem Sirul † 373[1]).

Fragment din predica despre Judecata din urmă.

Trad. de Preot Ioan Nicorescu.

1. „Fraţilor, iubitori de Hristos, ascultaţi-mă când vă vorbesc despre înfricoşata venire a Domnului! Când mă gândesc la acea clipă, o nespusă frică mă cuprinde. Cine poate spune astfel de lucruri înfricoşate? Unde e limba, care e în stare să grăiască unele ca acestea? Impăratul împăraţilor se coboară de pe scaunul Său să judece toate popoarele şi ca drept răsplătitor pe cei buni să-i remunereze; iar pe cei răi să-i pedepsească.

Şi dacă numai îmi închipui acest adevăr, mă înfiorez: Toate părţile corpului meu tremură, lacrimi îmi podidesc ochii, graiul amuţeşte şi gândirea mă părăseşte. Eu să anunţ judecata, frica mă cuprinde şi nu mai pot grăi. Şi dacă un trăznet ne face azi să ne cutremurăm, cum vom putea noi asculta trăznetul acelei trâmbiţe care va scula morţii?

Osemintele omenimei adormite vor auzi sunetul trâmbiţelor în sânul pământului şi vor învia şi se vor aduna, în o clipă toţi ne vom scula şi ne vom grăbi spre locul de judecată; cu frică şi cu cutremur pământul şi toate adâncurile mărilor vor reda fără întârziere pe toţi morţii lor". (Assemani, S. Epfrem, opera t. graec.-lat. II 192).

După aceasta ne prezintă Sf. Efrem un mişcător tablou despre singuratecile împrejurări ale judecăţii, îndeosebi despre osebirea celor buni de către cei răi şi acestor din urmă le pune în gură aceste înfricoşate cuvinte:

2. „O, cât de mult timp am trăit înzădar! cât de amar ne-am înşelat! Pentruce am batjocorit noi ameninţările Scripturii? Dumnezeu ne-a vorbit nouă, dar noi n'am ascultat. Acum ne întoarcem către Dumnezeu, dar Dânsul îşi întoarce faţa Sa dela noi! Ce ne-a folosit nouă toată lumea? Unde e tata care ne-a dat viaţa?

Unde e mama care ne-a născut? Unde-s fraţii? Unde-s pruncii? Unde-s prietenii? Unde sunt bogăţiile noastre? Unde-s curtenii? Unde-s ospătătorii? Unde sunt împăraţii şi cei puternici? Ah, şi aşa nu ne pot nimic ajuta şi noi singuri totastfel de puţin! Noi suntem cu totul părăsiţi şi de Dumnezeu şi de oameni. Ce să ne facem?

Timpul pocăinţei a trecut, rugăciuni şi lacrimi nu mai ajută... Judecata lui Dumnezeu e dreaptă: Nu mai vedem niciodată mulţimea sfinţilor, niciodată lumina cea adevărată, toate au pierit. Rămâneţi cu Dumnezeu voi toţi dreptii; rămâneţi cu Dumnezeu Apostoli, profeţi, martiri; rămâneţi cu Dumnezeu, toţi servii lui Dumnezeu! Sărutare, măreaţă şi mântuitoare *Cruce;* rămâi cu Dumnezeu, rai, loc de uimitoare plăcere, patria veşniciei, Ierusalimul cel ceresc! Rămâi cu Dumnezeu preasfântă Fecioară şi Maica lui Dumnezeu! Rămâneţi cu Dumnezeu pentru veşnicie şi voi: tată, mamă, fii şi fiice, nu ne mai vedem niciodată!" (Aceeaşi, p. 201).

4) Prof. Froas; „*Vor der Sintflut*" p. 501, ap. Bettex, op. cit. p. 234; Prot. Svetlov op. cit. v. I. p. 9

5) Ap. Pr. T. Chiricuţă, op. cit. p. 48.

6) Ibid p. 54.

1) Sf. Efrem Sirul avea cea mai frumoasă şi impresionantă cuvântare despre judecata lumii. Această zi de groază a cuprins tot sufletul său. Fiind el odată la Edessa, precum însuşi istoriseşte (Sermo de compunct,), cu doi fraţi în revărsatul zorilor, a ieşit în liber, a privit ceriul înstelat şi a exclamat: „Dacă strălucirea acestor stele e atât de orbitoare, cu cât mai mare va fi dar acea strălucire, la venirea judecătorului, care va lumina pe cei fericiţi? Oh, mă cutremur, când cuget la acea zi înfricoşată şi tremur în toate membrele mele!" Şi a căzut îndată în nesimţire; revenindu-şi, a grăit cu lacrimi: „Oh, în ce stare mă voiu afla eu atunci? Cum mă voiu înfăţişa înaintea Scaunului judecătorului, eu ticălosul, care voiu sta ca un vinovat plin de trufie între cei smeriţi, ca şi un smochin uscat fără de fructe? Martirii îşi vor arăta ranele lor, ceice s'au îndreptat, virtuţile lor şi tu păcătosule, vei sta cu un suflet deşart şi trufaş; tu nu vei avea cu ce să te arăţi, decât cu răceală şi lenea ta!"

Această stare sufletească aşa i-a insuflat profetecilor sale cuvinte, care cu ocazia cuvântărilor sale mişca foarte adânc inimile ascultătorilor săi. O parte mare din scrierile sale le avem numai în traduceri.

După acestea urmează o îndemnare aspră spre pocăinţă, pe care o îmblânzeşte Sf. Părinte Efrem prin cuvintele pline de îndrumare şi iubire ale Mântuitorului: „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi“ ... un exemplu pentru predicatori, de a împreuna mustrările aspre cu cuvinte de mângăere, spre a nu rămâne ascultătorii numai cu o mustrare aspră, ci cu o impresie binevoitoare şi mântuitoare.

In o altă cuvântare se exprimă Sf. Efrem astfel: 3. „Tu te-ai lăpădat odată de satana şi îngerii lui; te-ai împreunat cu Hristos înaintea multor mărturii; cugetă bine, dacă te-ai alăturat odată, nu şovăi! Să ştii: Ingerii au scris în acea oră cuvintele tale, contractul sărbătoresc despre lăpădarea ta de satana şi acela se păstrează în cer până la ziua judecăţii. Nu ţi-e frică? Nu te cutremuri? La ziua judecăţii vor aduce îngerii scrisoarea ta, cuvintele gurii tale înaintea înfricoşatului Scaun de judecată unde şi îngerii cu cutremur vor sta. Şi atunci îţi vei auzi înfricoşata sentinţă: „După cuvântul tău te voiu judeca slugă vicleană“. (Luca, 19, 22). Şi cu adevărat amarnic vei suspina şi plânge în acea oră, însă nu-ţi va folosi.

Fie-ţi milă de tine şi nu-ţi urî sufletul! Caută şi vezi, câţi luptă şi se străduesc după fericire, cum se silesc spre fapte bune, cum se păzesc de invidie, defăimare, duşmănie, desmerdăciuni şi desfrâu, moliciune, ceartă şi de tot păcatul; cum dincontră iubesc calea mai îngustă şi strâmtă, postesc, priveghează, suferă, plâng; cum ţin candelele lor aprinse, cum măresc şi laudă pe nemuritorul Mire! Ochii lor privesc totdeauna spre frumuseţea Aceluia şi cum saltă sufletele lor.

(Urmează)

ŞTIRI

„Ajutorul legionar“ este una din cele mai frumoase şi mai nobile realizări ale Mişcării Legionare. Bazat pe un înalt sentiment de umanitate, „Ajutorul legionar„ creat în împrejurări excepţional de grele, răspunde şi acelui creştinesc îndemn de ajutor al de aproapelui în suferinţă. Preoţimea noastră din eparhie, prezentă aici la o adunare, întrun unanim elan de însufleţire a hotărât să se facă ecoul celui mai curat îndemn de contribuire la „Ajutornl legionar“. Îi dorim din suflet să o vedem şi de astă dată în fruntea unei acţiuni ce răspunde atât de nimerit şi misiunei caritative a Bisericii noastre.

Pentru sufletul în Domnul adormitului arhiereu Filaret s'a săvârşit Luni, sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva, parastas, din incidentul împlinirii a zece ani dela moartea sa. Parastasul a fost oficiat de însuşi Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile asistat de I. P. C. Arhimandrit Dr. Laurenţiu Busuioc, protopresbiter iconom stavrofor R. G. Ancuşa, Prot. Gheorghe Vior, preoţii Isaia Suru, Iova Firca, Traian Dobromirescu şi protodiacon Teodor Roşca. După parastas preoţii şi consilierii eparhiali în frunte cu P. S. Episcop au mers la Cimitir unde s'a făcut o rugăciune la mormântul Arhiereului Filaret, slujitorul credincios al Bisericii sale.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940, 27 Iulie 1940 se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru postul de preot la parohia III de clasa II-a din comuna **Coştei** protopresbiteratul Vârşeţ, devenită vacantă în urma trecerii preotului Octavian Trailoviciu în comuna Iablaniţa.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 27 jugăre 1102 stp.

2. Venitele stolare uzitate.

3. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datoriţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte: *Ioan Jumanca* paroh.

Secretar: *Chirilă Păuţa.*

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 5295 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică, cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respectiva 14 Aprilie 1914 Nr. 3504 B ex 1914, ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

1—3

Episcopul:
† VASILE

In baza ordinului Venerabilului conzistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia II-a de clasa II-a din comuna **Coştei** protoprespiteratul Vârşeţ devenind vacantă în urma decedării preotului Victor Trailoviciu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiune parohială în extindere de 29 jugăre 890 stp.
2. Venitele stolare uzitate.
3. Neflind casă parohială, de locuinţă se va îngrijii alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlinii toate datorinţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificatiunea cerută pentru parohii de clasa II. precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte:
Ioan Jumanca
Paroh.

Secretar:
Chirilă Păuţa.

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.
Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 4749 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decizului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3503 B ex 1914, ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere deciziunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

1—3

Episcopul:
† VASILE

Libraria Diecezana

din Caransebeş

oferă Cucernicilor preoţi stofe pentru odăjdii preoţeşti cu următoarele preţuri:

Calitatea	SALVATOR	Lei	850	metrul
„	ROMA	„	900	„
„	ORIENT	„	900	„
„	MAGLAVIT	„	900	„
„	IORDAN	„	950	„
„	CAIRO	„	850	„
„	VINZENCZ	„	900	„

Pe lângă aceste stofe putem oferii şi toate furniturile necesare pentru confecţionarea odăjdiilor.

Atragem atenţiunea Cucernicilor preoţi că preţurile acestea sunt identice cu cele ale fabricei.

In depozitul librăriei se află şi odăjdii gata confecţionate.

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV Caransebeş, 27 Octomvrie 1940 CENZURAT. Nr. 43

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Quo vadis?

Poate nici o parte a Ţării româneşti nu a avut să suporte atâtea sentinţe severe, dar drepte, ca Banatul. Soartea Indienilor din America, cari dispar mereu, pe jumătate ne-au pregătit-o streinii cari ne acceptă numai în hipostaza de slugi şi pe altă jumătate o vrem noi şi nu o vrem. Din partea sociologiei este binestabilit adevărul că un popor cu carte şi bineînstărit necesită o frână tare atât din partea bisericii cât şi din partea statului.

Despre biserica noastră, cine îi cunoaşte cât de cât trecutul nu se poate spune, că nu şi-a făcut datoria, dar opresiunile crâncene de cari a avut parte nu i-au îngăduit mai mult, decât să-şi adune puii cum îi adună cloşca când începe să bântuie furtuna. Statul, moştenind o situaţie grea, nu a putut să facă totul în două decenii.

Acum e timpul să se mişte biserica bănăţeană şi să deie totul ce se aşteaptă dela ea.

Pe pământ ar trebui să domine pacea şi dreptatea evangeliei, dar realitatea ne arată că încă nu am ajuns până acolo, ci în realitate se cam petrece ce spune genialul observator al naturii Darwin că cel tare învinge iar cel slab sucombă în lupta pentru existenţă.

Ni foarte destul ce am văzut până acum. Străinul bine-pregătit economiceşte, muncitor şi cruţător lasă în urmă pe ţăranul nostru şi încetul cu încetul pune mâna pe pământ.

Industriaşul şi comerciantul străin binedospit în meseria lui şi cu gură mai dulce pun în umbră pe ai noştrii.

Intelectualul nostru până ajunge la o bucătură de pâne îşi iroseşte trei părţi din energia lui luptându-se cu toate mizeriile şi apoi mai târziu în lupta cu străinii oboseşte şi trebuie să se deie la o parte frânt.

Şi atunci trebuie să ne punem întrebarea net: cam până când dorim să o ducem tot aşa?

Răspunsul azi nu poate fi altul decât: până ne-om obosi cu toţii şi vom deveni apatici lăsându-ne în voia întâmplărilor.

Dacă biserica noastră strămoşească este în adevăr lumina aşezată în sfeşnic ca să lumineze tuturor, dela ea trebuie să pornească îndemnul puternic şi statornic de a ne urni din loc şi a ne deschide alte perspective de viaţă mai energică şi mai clar văzătoare.

Inafară de zidurile bisericei să spune azi că mântuirea neamului va veni dela selecţionarea valorilor dar biserica adaugă la acest adevăr, alt adevăr tot aşa de clar; ce *folos am avea dacă am selecţiona toate valorile şi nu le-am aşeza la locurile lor*, fiindcă valorile pot face minuni dacă le puni în condiţiile priincioase şi la locul lor. Orice valoare dacă o sileşti ca pe lângă activitatea ei idealistă să mai facă şi muncă brută, să-şi spargă capul cu ce îşi va cumpăra mâine pâne, sare şi ghete, ai strivit-o repede. Câte valori nu a avut în decursul timpurilor Banatul nostru dar dacă nu şi-au avut locurile lor au dus existenţă amară trăind prin cele oraşe de provincie o viaţă înăbuşită şi pierdută.

Am cerut o universitate în Timişoara, nu ca lux şi ca pretenţie exagerată, ci ca o necesitate firească ca să avem şi noi un loc unde să ne urcăm valorile noastre cari să ne deie lumină şi să ne organizeze în toate privinţele conform timpurilor în cari trăim.

Cererea aceasta a fost o izbucnire firească a fiinţei noastre, un dor de lumină care ne-a apăsat sufletul decenii dearândul.

Şi dacă lumea nu ne-a înţeles ne înţelegem noi perfect de bine. Şi cea mai neînsemnată

floare nu poate fi oprită să nu-şi facă normal cursul vieţii adică să fie verde, să înflorească şi să producă semninţe.

Atunci cu ce dreptate poate fi stânjenită în nizuinţele sale spre cultură o bucată de pământ cu oamenii săi cari îşi au suferinţele şi dorurile specifice?

Va trebui să ne închidem bine urechile în faţa tuturor cântecelor lugubre: nu avem bani şi împrejurările sunt aşa şi pe dincolo, fiindcă un popor atâta trăieşte cât timp are energie destulă să învingă toate obstacolele şi să meargă cu paşi hotărîţi în spre ţinta lui firească. Plafonul spiritual al Bănatului este universitatea lui şi pânăcând nu are acest plafon natural, îl vor bate vânturile, îl va ploua şi îl va ninge la formă.

Biserica, mama dulce de întotdeauna are sfânta datorie să întrebe Bănatul acesta Quo vadis? Pânăcând mai durează lamentările şi până când nu porneşti cu energie la fapte.

Nu este iertat ca biserica noastră să nu simtă şi să nu intre în ritmul istoriei. Inaintaşii cu sângele lor şi cu mizeriile lor au dus corabia până la mal şi datoria noastră este să o ferecăm bine pe seama urmaşilor.

Deviza va trebui să fie: nici un ban dela nimenea nici un sprijin dela nimenea tot leul şi tot sprijinul dela noi înşine.

Lupta aceasta dură de a ne avea universitatea noastră să nu o punem în cârca nimănuia ci să o lăsăm în cârca noastră. Dacă în alte vremuri am fost în stare să jertfim milioane pentru universităţile româneşti din fiecare sătucel românesc, fiindcă pentru noi universităţile au fost umilele şcoli confesionale, şi azi vom fi în stare să ne ridicăm o unică universitate adevărată în centrul Bănatului.

Avem toate posibilităţile materiale ne mai lipseşte numai energia sufletească necesară.

Viitorul nostru depinde pedeaîntregul dela pregătirea sufletească pe care vom şti să o dăm generaţiilor tinere.. Fără o lumină puternică în frunte, şi urmaşii vor tânji ca şi noi.

Universitatea în Banat azi este totaşa de lipsă ca o fântână cu apă bună în pustietate.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

A cercetat Dumnezeu pe poporul său.

Proroc mare s'a ridicat între noi şi că Dumnezeu a çercetat pe poporul său. (Luca 7. 16).

De când există lumea lume şi până azi, lumea şi omul cea mai frumoasă creatură a Creatorului s'a ridicat, a crezut, a decăzut n'a crezut, ca apoi prin intermediul unor proroci să se ridice iarăş spre culmi înalte şi fericite.

Niciodată lumea n'a simţit, pare-că mai mare trebuinţă de un îndrumător, conducător şi proroc ca pe vremea Fiului lui Dumnezeu, Iisus Mântuitorul. El este Fiul iubit al lui Dumnezeu şi Dumnezeul nostru al tuturor creştinilor dreptcredincioşi. Prin El s'au mântuit şi se mântuie toţi ceice cred într'ânsul. Lumea l-a primit şi a crezut în El şi prin ei l-am primit şi credem şi noi urmaşii lor.

Proroc mare s'a ridicat între voi şi că Dumnezeu a cercetat pe poporul său. Aşa zice lumea! Şi dece oare zice lumea aşa? Pentrucă lumea ştia că fără ajutorul Lui nu s'ar fi putut face nimic şi tot ceeace s'a făcut prin El s'a făcut.

De atunci lumea şi-a urmat pasul înainte luptând între bine şi rău.

Oameni şi stat fără Dumnezeu? Se poate? Da! dar nu pot propăşi. Oameni şi stat cari au propăşit au fost cari au ţinut la religiunea lor ca la sufletul lor. „Luaţi-mi credinţa în Dumnezeu şi-mi luaţi patria“ zicea cancelarul Bismark.

Puterile morale hotărăsc pe lumea asta de viaţa şi moartea popoarelor (Fr. W. Forster). Iar românul spune „dela cap se strică peştele“. Desigur, de sus vine stricăciunea unui popor.

Niciodată noi n'am simţit atâtea lovituri dureroase ca mai acum în trecut din partea conducătorilor, pentrucă toţi au apărut ca nişte „lupi îmbrăcaţi în piei de oaie“ «mici la suflet, mari în patimi; religia lor era umbră; patria lor era o frază» prin care-şi întindeau tot mai mult domeniul exploatării celor slabi şi nevoiaşi. Cultura lor era o spoială fără lustru şi fără un temei solid [1]).

Popoarele cari au uitat de Dumnezeu, au intrat sub plugul lui Satan. Intre noi să nu fie aşa. Dumnezeu să ne fie scutul credinţei strămoşeşti căci „un om cu o credinţă e o putere morală în societate, egală cu nouăzeci şi nouă de oameni, cari n'au decât interese [2]). Iar Ro-

1) Pr. C. V Găiculescu — Creştinismul doctrină utopică?
2) Şt Mill — Opere.

mânul în umbra crucii s'a făcut cruce de voinic, aducând corabia românismului acolo unde se găseşte [3]).

Frica de Dumnezeu şi Hristos, pe cari ni l-au dăruit nouă moş-strămoşii, au doară pot să dispară? Nu! Nă pot să dispară.

Mântuirea a venit, Dumnezeu ne-a cercetat, trimiţându-ne în ceasul al unsprezecelea pe omul providenţial cu împreună - lucrătorii legionari. Toţi muncesc dela mic la mare cu gândul la Dumnezeu, ca să fericească ţara românească, căci fără muncă nu există ţară fericită şi sănătoasă.

Lumina era, dar era ascunsă, ca să nu lumineze. Azi lumina s'a scos din ascunziş şi s'a aprins ca să lumineze după cuvântul sf. Scripturi: „Nimeni, dacă aprinde lumina, n'o ascunde sub un vas, sau n'o pune sub pat, ci o aşează în sfeşnic, pentru-ca acei-ce intră să vadă lumina". (Luca 8 v. 16).

Iată! Lumina ni s'a aprins, Dumnezeu ne-a cercetat, nu mai şovăiţi, nu mai staţi în nepăsare şi în umbră, ci veniţi cu toţii mici şi mari de primiţi lumină din lumină.

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

Preotul Legionar.

— Spiritualizarea prin Legiune —

Tipul omului nou.

Statul Naţional Legionar, ca un corolar al restabilirei ordinei sociale, aşează ca principiu fundamental, etica naţională. Cunoaşterea caracterutui individual, al valorii însărcinată cu dirijarea unei piese din angrenajul ansamblului vieţii naţional-statale.

Fie ca aceasta unitate potenţiază, ca noţiune de prestanţă, ideia însăşi de conducere, de dirijare, fie că raţiunea ei de a fi se rezumă la o simplă şi infimă unitate, totuşi rolul ei este precumpănitor atunci, când este chemată să se împărtăşească din acelaşi comun receptacol de vreri şi cerinţe cu colectivitatea din care face parte.

Participarea individului în rostuirea unui dirijment propriu vieţii naţionale, presupune însă, ca o condiţie sine-quanon, simbolizarea lui, cu sensul postulatelor colectivităţii naţiunei respective.

Inlănţuirea necesităţilor individuale, cu cele ale obştei naţionale, vizează formulele ideale de sincronizare a vieţii lui, luată în particular, cu ansamblul, cu naţiunea.

Utilitatea acestei participări în cadrele uniforme ale vieţii de stat se judecă după critierul posibilităţilor cuiva de spiritualizare cu întregul.

Tipul omului nou, în concepţia legionară, este înţeles de Căpitan, promotorul ideii, ca o tendinţă de permanentă omorîre a poftelor lutului din noi până la biruirea definitivă, cu instaurarea spiritului.

Ruperea bucuriilor pământeşti, distrugerea până la despersonalizare a imboldurilor materiale, cristalizează în individ, ca concepţie de întreg, nota superiorităţii necontestate, neîndoioase, cu inerţia aferentă dualismului viager, desăvârşită prin carne.

Răpirea individului din el, prin complecta spiritualizare, desbrăcarea de el, îl face apt integralizării în trebuinţele altora, în durerile, necazurile şi bucuria semenilor.

Evadarea individualităţii spiritualizată, în concepţia esenţială a rostului în viaţă, peste îngustele limite ale coordonării raţiunei de a trăi după tipicul escluzivismului egocentrist cu tine centru de preocupare, crează linia accesului sigur în tiparele plurilaterale ale vieţii Neamului.

Abdicarea dela gândul că în afara intereselor tale viază, în cadre mult mai largi, interesele tuturor celor de un sânge, o credinţă, o lege, o năzuinţă cu tine, chezăşueşte trăinicia viecuitoare a oricărei entităţi naţionale, peste spaţiile istoriei, în nemărginit.

Spiritualizarea individualităţilor în ramele întregului cerinţelor de stat, comportă spiritualizarea colectivităţii masselor în desăvârşire.

Spiritualizarea masselor, formează acel spirit larg de manifestare a lor, cu idealurile pe care le urmăreşte şi cu năzuinţele specifice pe care le vizează.

Sub acest raport, rolul preotului propovăduitor al biruinţei imaterialului asupra materiei, în statul legionar, este covârşitor.

Inchegarea noastră în noua concepţie de Stat, creaţie a unui geniu care a trăit prin el însuşi, plătind cu despersonalizarea proprie, biruinţa ideii preconizate, face ca învingând cu moartea lui moartea deşărtăciunei pământene, ideia în veşnicia spiritului deapururea viu, să călăuzească naţiunea în nevoioasa-i calvalcadă spre culmile Golgotei, unde răstignind suferinţa, să se ivească razle Invierei curate ca o firească consecinţă a spiritualizării lutului.

Pr. A. G. Mihăilovici.

3) Aurel Popovici — Naţionalism sau democraţie.

Mitropolia Finlandei (Suomi).

Dec: Pr., Constt. Târziu
licenţiat în teologie.

(Comtinuarre)

Biserica finlandeză este organizată în modul următor: la mitropolie funcţionează un consiliu bisericesc compus din arhiepisscop şi episcop, doi reprezentanţi ai clerului şi ai mirenilor aleşi pe un an, un secretar şi cinci reprezentanţi ai mănăstirilor. Acest consiliu se ocupă cu administrarea bisericii. In administraţiia eparhiei episcopii sunt ajutaţi de câte un cleric şii un laic numiţi de sobor. Adunările eparhiale compuse din cler şi popor ţin şedinţe odată pe an. Autoritatea supremă în biserică este soborul bisericesc, dintre cari soboarele care se ţin din ciinci în cinci ani au caracter ordinar. Soborul se compune din 16 deputaţi clerici şii 16 miremi. Arhiepiscopul, episcopul şi secretarul administraţiei bisericeşti sunt membri de drept. Ceilalţi 29 membrii sunt aleşi şi anume: 14 clerici (2 călugări de mănăstire) şi 15 mireni. Clericii se aleg pe 6 protopopiate iar mirenii pe 6 cercuri electorale. Cei în drept să prezinte spre desbatere fapte şi chestiuni sunt: guvernul, episcopii, administraţia bisericească, mânăstirile, parohiile, uniunile religioase, societăţile şi frăţiile şii uniunile şi societăţile de învăţători.

Eparhia Careliei are 16 parohii iar cea a Viborgului 14 parohii. Impărţirea aceasta administrativă a fost confirmată de guvern abea la 29 Dec. 1933. Scaunul Viborgului a rămas vacant până în 1935 când s'a propus candidatura protoiereului Alexandru Carpiu pentru ocuparea lui. La 18 iulie a şi fost ales iar la 22 Sept. 1935 a fost hirotonit.

In baza Statutului din 26 Nov. 1918 modificat la 14 Ianuarie 1925 biserica ortodoxă e recunoscută ca biserică naţională a minorităţii şi e subvenţionată de stat. Armata dispune de trei preoţi de companie cari au misiunea de a vizita şi închisorile dând asistenţă spirituală întemniţaţilor ortodocşi.

Biserica ortodoxă fiinladeză dispunea de cinci mănăstiri şi anume: Valaam, Koneveţi, Petsamos, Lintul şi Trifonopecerska, Mănăstirea Valaam este cea mai importantă fiind considerată ca o mare lavră. Ea datează din sec. XIV fiind ctitorită de Sff. Serghie şi Gherman. Guvernul voind să secularizeze a fost împiedecat chiar de clerul luteran deoarece mănăstirea este un adevărat focar de cultură şi de spirit religios creştin. Mănăstirea posedă 14 biserici de piatră şi 6 de lemn. Azi e populată de peste 250 călugări cari îşi împart cu toţii munca manuală şi cea intelectuală. Sunt aci călugări plugari, pescari, fierari, lăcătuşi, croitori, zeţari, gravori, pictori, etc.

A doua mănăstire importantă este mănăstirea Koneveţe înfiinţată la 1393 de cuviosul Arsenie. Ea are cinci biserici de piatră. Mănăstirea Petsamos are două biserici de lemn, iar mănăstirea Lintul, de călugăriţe are o singură biserică de lemn.

In 1930 s'a înfiinţat un comitet pentru îngrijirea mănăstirilor care a înfiinţat în mănăstirea Valaam o şcoală pentru copii mici, săraci şi orfani. Tot mănăstirea Valaam întreţine seminarul.

Pentru pregătirea clerului biserica din Finlanda dispunea de un seminar teologic la Sortavala înfiinţat în 26 Sept. 1917 care în 13 Februar 1926 a fost încadrat ca şcoală de stat cu 6 clase şi ca atare întrebuinţat de stat. La început cursurile erau de doi ani, apoi prin hotărîrea din 5 August 1920 s'au prelungit la trei ani, iar în 1922 la 4 ani. Pentru studii superioare teologice arhiepiscopia a înfiinţat două burse, una pentru facultatea de teologie din Varşovia şi alta pentru cea din Cernăuţi.

Pentru pregătirea cântăreţilor s'au inaugurat în Iunie 1932cursurile de vară dela mănăstirea Valaam cu durata de 4 săptămâni care apoi în 20 Oct. 1937 s'au prelungit la 4 luni. Pentru cultivarea muzicii bisericeşti se organizează anual aşa zisele „praznice muzicale". Cel dintâiu praznic muzical a avut loc între 20-30 Iunie 1929 la care au luat parte 200 cântăreţi şi 3000 participanţi la mănăstirea Valaam, al doilea la 26 Iunie 1930, al treilea între 30 Iunie-2 Iulie 1933 şi al patrulea între 11-12 Iulie 1936. Tot la mănăstirea Valaam s'au organizat în vara anului 1934 cursuri pentru profesorii şcoalelor duminecale.

(Urmează)

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

G. Cuvier (1768-1832) reformatorul zoologiei, întemeietorul *paleontologiei*, şi al anatomiei comparate, formulatorul legii corelaţiilor dintre organe, mare metodist şi cugetător, un „spirit uriaş" cum îl numeşte *Bommelli*, partizan neînduplecat al fixităţii speciilor în cadrul rânduelii divine creatoare şi diriguitoare, era un om pro-

fund credincios, vorbind la cursurile lui cu pietate despre opera lui Dumnezeu [1]).

E. Geoffroy Saint-Hillaire (1772-1844) deşi partizan al teoriei descendenţei şi al ideilor lui *Lamarck*, totuşi în cursul său apăra creaţia lumii şi publică chiar o lucrare în acest sens cu titlul „Arătarea strălucitoare a *spiritului lui Dumnezeu* în fenomenele universului", în care numeşte ateismul „cea mai monstruoasă părere" şi îşi termina scrisul cu cuvintele de adâncă umilinţă creştină: „Lui Dumnezeu singur i se cuvine lauda". Iar când la bătrâneţe orbi el scria unei prietene: „Dumnezeu a voit această durere pentru ca să împlinească prisosul fericirii mele. Se cade să-I fiu recunoscător, pentru această graţie a providenţei Sale [2])".

I. W. von Goethe (1749-1833) care a fost tot atât de mare naturalist şi gânditor caşi poet, deşi nu era creştin în sensul propriu al cuvântului, totuşi spunea: „Timpul îndoelii a trecut. Acum se îndoeşte cineva de sine însuşi tot aşa de puţin ca şi de Dumnezeu [3])".

K. E. von Baer (1792-1876) care poate fi socotit ca întemeietor al zoologiei moderne, naturalist care a urmărit cel dintâiu formarea embrionului — trâmbiţată mai târziu de Haeckel şi încadrată în legea lui biogenetică — era credincios şi spunea în acest sens: „Armonia puterilor naturii ne conduce spre un principiu comun şi acesta nu poate fi deosebit de acea fiinţă supremă, spre care năzueşte trebuinţa religioasă a oamenilor [4])".

Ch. G. Ehrenberg: (1795- 1866) marele cercetător al infuzoriilor, spunea: „Autorii, care neputând înainta mai departe se opresc şi zic: nu există nici un suflet şi prin urmare nici o nenumire, că numai aici este viaţă şi că nu pot crede altfel, — pot fi foarte îndreptăţiţi din punctul lor personal de vedere. Atât numai, că ei nu pot fi priviţi ca reprezentanţii cercetărilor naturale [5])".

L. Agassiz (1807-1873) neobositul cercetător al peştilor şi mare zoolog îşi numia ştiinţa sa „o traducere a gândurilor Creatorului în limba omenească". Reţinem dela el cuvintele: „Până ce se va ajunge să ni se probeze că materia sau formele fizice pot în adevăr să raţioneze noi vom privi la orice legătură inteligentă şi inteligibilă dintre fenomene, ca la o probă directă despre existenţa unui Dumnezeu cugetător". Iar marea sa lucrare: „Despre specie şi clasificarea în zoologie" şi-o termină cu cuvintele: „Combinarea atâtor concepţiuni adânci manifestă nu numai inteligenţa, dar ca probează şi premeditarea, înţelepciunea, măreţia, atotştiinţa, providenţa. Toate aceste fapte şi înlănţuirea lor firească proclamă pe singurul Dumnezeu, pe care omul îl poate cunoaşte, adora şi iubi". Şi în alt loc zice: „Din studierea naturii, în oricine trebue să se nască convingerea că în ea totul este rânduit de un Spirit superior [6])".

I. Cruveilhier (1851) unul din cei mai mari anatomişti, scria în „Traité d'anatomie descriptive": „Cât de adâncă ardoare mă cuprinde în faţa omului, această capod'operă a creaţiunii, a cărui structură atât de delicată şi de rezistentă în acelaşi timp ne arată atâta armonie în totalitate şi atâta perfecţiune în detaliu! Şi la vederea acestei minunate organizaţii, unde totul este prevăzut, coordonat, cu o inteligenţă şi o înţelepciune nesfârşită, care anatomist nu este tentat să strige cu *Gallien*, că o carte de anatomie este cel mai frumos imn ce i-a fost dat omului să cânte în cinstea Creatorului [7])".

(Urmează)

1) Ibid. p. 58, cf. Pr. Ned. Georgescu, op. cit. p. 65, Elie de Çyon: „*Dieu et science*" cap. IV. ap. I. Gh. Savin. op. cit. p. 128;
2) Ap. I. Gh. Savin idem; Pr. N. Georgescu, idem p. 67; Pr. Chiricuţă, idem p. 59.
3) Ap. Pr. Chiricuţă, Relig. omului de ştiinţă pp. 61-62.
4) Ibid. p. 70. I. G. Cordes, Zum Kampf um die Weltanschauung p. 45.
5) Ap. Pr. Chiricuţă, idem. p. 69.
6) Ap. ibid; Pr. N. Georgescu, p. 65; Prot. P. Svetlov. v. I. p. 9. (după Dr. N. Paulescu op. cit şi A. Farges: „*L'idée de Dieu d'après la raison et la science*" p. 257).
7) Ap. Pr. Chiricuţă, idem p. 71; Pr. N. Georgescu p. 67.

Sf. Păr. Efrem Sirul † 373.

Fragment din predica despre Judecata din urmă.

Trad. de Preot **Ioan Nicorescu.**

(Continuare)

Ia aminte şi cumpăneşte: Domnul e aproape şi nu va întârzia, pentrucă El vine să mântuiască pre cei ce-L iubesc. El vine ca să încunune pe ceice aici se întristează şi plâng, nu ca după un mort sau pierderea unor bunuri trecătoare, ci pentru păcatele ce ne împresoară. (Evrei, 12, 1) şi pentru pierderea împărăţiei veşnice şi a fericitei petreceri din rai din care am fost scoşi pentru călcarea poruncei dumnezeieşti, unde cei ce se întristează şi plâng iarăşi se vor reîntoarce. El vine să încunune pe ceice au luptat luptă bună şi au iubit calea cea îngustă şi strâmtă. El vine să se milostivească faţă de cei milostivi; El vine ca să mântuiască pe ceice pentru El au sărăcit şi să sature cu bunătăţi pe cari pentru El au flămânzit şi însetoşat. El vine să lumineze cele ascunse ale întunerecului şi va arăta gândurile inimilor (I Cor. 4, 5). Şi dece nu vă spun acestea mai pe scurt? El vine ca să răsplătească

fiecăruia după faptele sale. El nu mai vine de pe pământ, ca primadată, ci vine din cer cu putere şi mărire multă. Atunci vor suna trâmbiţele din cer şi toată tăria lui se va cutremura. Tot pământul, precum şi apa mării, tremură de mărirea Sa. Un râu de foc va curge înaintea Sa şi curăţeşte pământul de toate răutăţile. Şi apoi răsună deodată strigătul de bucurie: „Iată vine Mirele! Iată vine înalta desfătare aşteptată! Iată vine mărirea dreptilor şi soarele dreptăţii! Iată vine Impăratul împăraţilor a cărui împărăţie e fără de sfârşit! Iată vine Judecătorul cel drept; O, iată vine, eşiţi-I întru întimpinare". Atunci aleargă toţi bucuroşi acăror candele sunt aprinse şi haină curată având, şi aud glasul Mirelui către dânşii grăind: „Veniţi binecuvântaţii Părintelui meu, de moşteniţi împărăţiia cea pregătită voua dela întemierea lumii". (Mtt. 25, 34).

4. O, cum vor sălta de bucurie văzând că candelele lor nu s'au stins! Tu însă (păcătosule) când te vezi în cea mai înfricoşată mişelie şi nemăsurată lipsă, când vezi, că candela ta s'a stins, strigi ruşinat: „Fraţilor împrumutaţi-mi puţin untdelemn, că s'a stins candela mea". Ei însă îţi vor răspunde zicând: „Nu va ajunge nici nouă şi nici voua", mergeţi mai bine şi vă cumpăraţi!" Aşa porneşti trist cu suspin şi durere şi nu afli nicăiri să cumperi pentrucă s'a închis târgul vieţii... Nu se mai văd nici săracii cari şedeau pe pragul templului şi vindeau untdelemn, adecă (celor milostivi tinzându-le astfel ocazie la merite prin împărtăşirea de milostenie). Strâmtorat şi disperat din toate părţile grăieşti plângând: „Eu merg şi bat la uşa milostivirii lui Hristos; se poate că-mi va deschide?"

Şi tu mergi şi baţi, dar Mirele îţi răspunde dinlăuntru: „Adevăr zic ţie, nu te cunosc. Du-te dela mine făcător de rele! tu nu te-ai îndurat, nici nu te vei împărtăşi de nici o milă. Tu nu ţi-ai plecat urechea săracului, nici Eu nu voiu pleca urechea mea ţie. Ai ascultat sfintele mele Scripturi, dar le-ai luuat în râs, pentru aceea eşti împiedecat să intri! Tu n'ai primit pe Apostolii şi profeţii mei de aceeea te osândeşte acel cuvânt al meu ce l-am grăit în această zi mai de pre urmă. Du-te dela mine, că pe această poartă îngustă nu poţi intra. Ţi-ai nutrit corpul, dar sufletul l-ai omorît. Cum poţi intra şi să necinsteşti împărăţia Mea? Ţi-ai pătat haina corpului, gura ţi-a fost plină de defăimări, pe deaproapele tău ai urît, ai făcut voia satanei şi pe mine m'ai disprețuit şi încă mai ceri să intri la Mine, unde mai înainte nimic n'ai trimis? Unde n'ai pus nici lacrimi, nici întristare, nici post, nici priveghere ori cântări de psalmi, nici curăţie feciorelnică, ori răbdare sau milostenie? Nimic din toate acestea nu mi-ai trimis, ce cauţi dară aici?

Acest locaş e pentru ceice pentru Mine au săracit. Această împărăţie e pentru cei milostivi; această bucurie e pentru cei întristaţi; această bunătatea pentru ceice cu pocăinţă s'au întors şi au plâns pentru păcate; această odihnă e pentru ceice au privegheat şi postit; această viaţă e pentru văduve şi orfani; aici se bucură veşnic cei ce au flămânzit şi însetoşat; tu ai primit în viaţă cele bune, du-te deci dela mine în focul cel veşnic".

(Urmează)

ŞTIRI

Hirotoniri. Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile a binevoit să hirotonească zilele acestea pe candidaţii: *Ioan Ivaşcu* întru preot pe seama parohiei *Oreşaţ* şi pe *Simion Bâtea* întru diacon pentru *Oraviţa*.

Ziua naşterii M. S. Regelui Mihai Va fi serbată odată cu ziua onomastică. Înţelegând înaltele comandamente ale vremii în care trăim, Suveranul nostru, M. Sa Regele Mihai a binevoit să dispună ca ziua de naştere a Majestăţii Sale 25, Octomvrie — să fie sărbătorită deodată cu ziua onomastică.

Conducătorul Statului Român şi Preşedinte al Consiliului de miniştri dl General Ion Antonescu a fost invitat de Ducele Mussolini în Italia. După cum se anunţă, Conducătorul Statului nostru va pleca în vizită oficială în Italia în prima decadă a lunii Noemvrie.

Pentru Ion Marilă care de 7 ani îşi doarme somnul de veci în cimitirul locului natal, Reşiţa română, Asociaţia Învăţătorilor din judeţul Severin a ridicat o cruce. Astăzi, în cadre de pioasă solemnitate Asociaţia recunoscătorilor împreună-lucrători organizează un parastas şi apoi sfinţirea crucii. Depunem şi noi o lacrimă pe mormântul marelui pedagog bănăţean care a crezut şi a activat în calea celui mai sănătos ideal, al colaborării strânse dintre Biserică şi şcoală, „una reprezentând braţul perpendicular iar cealaltă pe cel orizontal al sfintei Cruci"...

Mare cutremur de pământ în Bucureşti. Marţi s'a produs un puternic cutremur de pământ în Bucureşti şi în nord-estul ţării. In Bucureşti s'a produs o adevărată panică între locuitori iar funcţionarii de groază au părăsit birourile aşteptând în stradă un nou cutremur, care însă nu s'a mai înregistrat. Intr'un oraş din Moldova a căzut tavanul şcoalei omorând un elev.

† **Cornelia Căpitan Căpuşă**, o venerabilă doamnă din Caransebeş, membră în comitetul societăţii Crucea

Roşie şi în alte societăţi culturale şi de binefacere a adormit în Domnul în vârsta de abia 41 ani.

O deplânge soţul văduvit, căpitanul Eftimie Căpuşă şi unicul lor fiu Eftimie, întreaga bucurie şi fericire a răposatei mame, care a plecat nemângâiată pentru părăsirea pretimpurie a fiului ei iubit.

Dumnezeu să-i facă parte de fericirea cerească pentru care se roagă şi adânc întristata familie!

Elevii şcoalei de cântăreţi sunt avizaţi ca pe ziua de Luni 4 Noemvrie să fie prezenţi la cursuri.

A apărut: anuarul Academiei teologice din Caransebeş pe anul 1939-1940. Tipărit pe hârtie velină în condiţii tehnice escelente, anuarul este neîntrecut şi ca fond. Profesorii Academiei publică interesante studii variind între 5-85 pagini; anuarul are o prezentare a I. P. C. Sale păr. Arhimandrit Dr. Laurenţiu Busuioc Rectorul Academiei. Intr'un număr viitor îi vom face anuarului o recenzie amănunţită.

Notă oficială.

Nr. 5095 Sc. 1940.

Preotul Grigorie N. Popescu, profesor din Bucureşti a tipărit o carte în două volume întitulată „Preoţimea română şi întregirea neamului".

Cartea aceasta conţine întreg aportul adus de Biserică şi slujitorii săi în războiul din 1914-1916, fiind cuprinse desigur şi mucenicile şi jertfele aduse de numeroşi preoţi de ai noştri de aici.

Dreptaceea, în baza recomandării Sfântului Sinod ddto 1 Octomvrie a. c. Nr. 1693, atragem atenţiunea acelora cari doresc să o cumpere. cunoscând că preţul de cost e 170 Lei, la care autorul face un rabat de 20 Lei.

Cartea se poate comanda dela editura: „Vremea" Str. Carol 10 Bucureşti.

Caransebeş, în 8 Octomvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940, 27 Iulie 1940 se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia III de clasa II-a din comuna **Coştei** protopresbiteratul Vârşeţ, devenită vacantă în urma trecerii preotului Octavian Trailoviciu în comuna Iablaniţa.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 27 jugăre 1102 stp.

2. Venitele stolare uzitate.

3. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi implini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenţa pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte:
Ioan Jumanca
paroh.

Secretar:
Chirilă Păuţa.

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 5295 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică, cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respectiva 14 Aprilie 1914 Nr. 3504 B ex 1914, ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

2—3

Episcopul:
† VASILE

In baza ordinului Venerabilului conzistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia II-a de clasa II-a din comuna **Coştei** protoprespiteratul Vârşeţ devenind vacantă în urma decedării preotului Victor Trailoviciu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiune parohială în extindere de 29 jugăre 890 stp.

2. Venitele stolare uzitate.

3. Nefiind casă parohială, de locuinţă se va îngrijii alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlinii toate datorinţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificatiunea cerută pentru parohii de clasa II. precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Ioan Jumanca *Chirilă Păuţa.*
Paroh.

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.
Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 4749 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decizului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3503 B ex 1914, ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere deciziunea Consistoriului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

2—3

Episcopul:
† VASILE

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Librăria „Diecezană" Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice, căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

Aducem la cunoştinţă On. public cetitor, că

Calendarul Românului

Pe anul 1941

va apare în curând

(Cel mai vechi calendar din Banat.)

Cu un material literar frumos, bogat şi ilustrat, precum şi şematismul diecezei noastre.

Prenotări se pot face deacum la Librăria Diecezană Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — ransebeş, 3 Noemvrie 1490 — Nr. 44

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş
Jud. Caraş

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manus... înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană". iar ba... abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Anuarul Academiei Teologice din Caransebeş, 1940.

Academia teologică din Caransebeş consfinţeşte, printr'o nouă şi serioasă lucrare colectivă, apariţia regulată a anuarelor sale.

Scopul lucrărilor de acest fel, cu caracter semi-oficial, este de a prezenta publicului în general şi preoţimii în special, activitatea şcolară a unui an, scurs între ceilalţi ani din istoria unei instituţii. Alături de această principală menire, anuarele mai au menirea de-a ne prezenta o icoană fidelă a pregătirii profesionale a corpului didactic; o icoană, deci, a posibilităţilor ştiinţifice dela acea instituţie. Deaceea, importanţa lucrărilor de acest fel este foarte mare, întrucât consideraţiunile generale se resfrâng asupra a înseşi instituţiei.

In astfel de lucrări, de aceea, trebue să dispară orice considerente subiective, ori individuale; ceea ce interesează în primul rând *este instituţia şi numai instituţia.*

Considerând în ansamblu opera colectivă a Academiei teologice din Caransebeş, rezultatul la care ajung ochii cercetători ai oricui, nu poate fi decât mai mult decât satisfăcător.

Anuarul, ca produs colectiv al corpului profesoral dela această Academie, este la înălţimea ştiinţifică a şcolilor speciale teologice de acest fel.

Mai mult, în forma sa nouă, el se situiază între cele mai bune opere, de acest fel, ale anului.

Este ceea ce am avea de spus asupra lucrării în ansamblu.

Asupra colaborărilor individuale, avem de observat, în ordinea paginaţiei din anuar, următoarele:

1. Prof. Gh. Cotoşman, scrie: *Contribuţii la istoria vieţii româneşti din Transilvania la finea veac. al XIX-lea.* Aceste contribuţii se referă la preţioase însemnări inedite ale Prea Fericitului Patriarh Miron. Ele ilustrează, mai mult decât oricare alte expuneri istorice, viaţa românească din Transilvania, dela sfârşitul veacului al XIX. Importanţa lor deosebită constă în caracterul intim al acestor însemnări, care se îmbină însă în observări şi concluzii juste, pe care numai un om bine informat şi reprezentativ al acestei vieţi le-a putut face. Insemnările sunt însoţite peste tot cu judicioase adnotări şi explicări.

2. Prof. Dr. Petru Rezuş, scrie: *Comunicări dogmatice.*

3. Prof. Iova Firca, scrie: *Argumentul antropologic pentru dovedirea existenţei lui Dumnezeu.* In forma sa primă, acest articol a fost o teză de seminar pentru doctorat, susţinută cu *nota foarte bine* şi recomandată de profesorul de specialitate pentru publicare. In forma sa secundă, autorul a completat şi-a adaos formei iniţiale incontestabile aporturi referitoare la subiect. In afară de notarea sa eminentă oficială, noi nu mai avem de spus, decât că acest articol este o monografie ideală şi exemplară a unuia dintre cele mai originale argumente, pentru dovedirea existenţei personale a lui Dumnezeu.

4. Prof. Dr. L. Busuioc, scrie: *Sociologia şi criza morală contemporană.* Este unul din articolele de specialitate în nota actualităţii, privită sub unul din unghiurile ei cele mai tragice. Luminoasele şi originalele soluţii şi concluzii, pe care le prezintă autorul, atrag nu numai mintea cititorului, dar contribuie mult şi la rezolvarea unei probleme de mare importanţă pentru contemporaneitate.

5. Prof. Dr. Z. Muntean, scrie: *Citirea sfintei Scripturi la cultul divin.* O anevoioasă pro-

blemă de specialitate, în care autorul a ostenit mult, spre a ne prezenta frumoase şi clare contribuţii, pentru citirea sfintei Scripturi la cultul divin.

6. Prof. Dr. M. Chialda, scrie: *Ebed-Iahve.* Una dintre problemele cele mai reprezentative din Testamentul Vechiu, problema *Ebed Iahve — servul lui Dumnezeu* — la Isaia, este abordată cu deplină competinţă şi soluţionată. Concluziile creştine, pe care le face autorul pe marginea textelor consultate, sunt dintre cele mai preţioase. Sunt respinse peste tot deducţiile conjecturale; ceea ce interesează mai mult, este rezultatul precis ştiinţific, din punct de vedere critic, care foloseşte mai mult pentru întemeierea doctrinală a creştinismului.

7. Prof. C. Vlad, scrie: *Episcopul Dr. Traian Badescu şi Academia Teologică.* Un articol mai apropiat de istoricul instituţiei. Autorul ne arată marea importanţă de ctitor şi luptător a Episcopului Dr. Traian Badescu, pentru existenţa Academiei noastre. Expunerile autorului sunt pline de mireazma unui alt timp, când Academiile noastre de teologie erau preţuite, la adevărata lor valoare.

8. Prof. Dr. T. Coşeriu, scrie: *Dispoziţiuni constituţionale referitoare la cununia religioasă.* Un preţios articol, referitor la o chestiune actuală şi arzătoare a cununiei religioase. Concluziile riguros juridice şi judicioase, la care ajunge autorul, vădesc o serioasă pregătire profesională.

9. Prof. Oct. Tursa — spiritualul Academiei, scrie: *„Chemarea şi lupta păstorului de suflete împotriva imoralităţii timpului nostru"*. Un alt articol, care se ocupă cu o acută problemă de actualitate. Acest articol, cu o largă aplicaţiune practică, va aduce mult folos şi rod preoţilor, în chemarea lor de duhovnici ai oamenilor şi timpurilor ce le trăim. Nimic nu scapă din caleidoscopul acestor timpuri autorului; totul este prezentat în culorile adevărate, pe care le merită fiecare problemă; totul este tratat din punct de vedere al tacticei pastorale, într'un mod deplin autorizat şi informat. Tratarea este, peste tot, presărată de un frumos şi înălţător avânt, cât şi de o captivantă stare de suflet.

Urmează datele statistice ale anului şcolar 1940/1941. Cuprinsul total este de 350 pagini. Parte din articole sunt scoase în broşuri separate: *Gh. Cotoşman, P. Rezuş, M. Chialda, I. Firca* şi *Oct. Tursa.*

Iată palida impresie ce am putut-o prezenta în decursul acestei sumare recenzii.

Anuarul face cinste Academiei teologice şi face cinste corpului profesoral dela această Academie. El trebue să servească de îndreptar şi punct de plecare pentru viitoarele anuare ale acestei instituţii.

Dacă la primul anuar s'a zis: *Excelsior*, prin noul anuar oricare deziderat, chiar al celui mai sceptic, a fost atins.

Prea Sfinţia Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu, care este autorul moral al acestor anuare şi sprijinitorul lor material, poate fi satisfăcut de felul cum îi sunt înţelese gândurile şi îi sunt realizate părinteştile sale planuri.

Prof. Dr. Petru Rezuş.

Comunism, Naţionalism şi Biserică.

De: **Petru P. Boieriu.**

Degajat de orice pretenţie de pedanterie savantă sau de originalitate căutată, vreau ca prin trăsături generale să schiţez subiectul amintit, văzut prin orbita notiţelor din ziare şi brodat pe întâmplările zilnice.

Generaţia de după războiu a avut fericirea de a trăi într'o Românie creştină (vorbesc de massa poporului, nu de aceia care în ziua cea mare de 24 Ianuarie a unui an pierdut în negură, n'au dat voie studenţilor creştini să pună sfânta Cruce pe mormântul eroului necunoscut) făurită de cele 800.000 mii de cruci resfirate prin ţintirime, vârfuri de munţi şi adâncuri de văi, cruci care luminează în veşnicie. Crucile mulţimii anonime reîntoarse în sânul bunei mame, crucile risipitorilor de sânge şi suflete ocrotitoare de ideal, ce l-au voit să-l lase moştenire generaţiilor, ce le poartă numele.

Moştenirea noastră a fost: Credinţa strămoşească, creştină, II. Increderea în puterea neamului nostru, III. Iubirea Conducătorului poporului, azi întruchipat în persoana M. S. Regelui Mihaiu I-ul şi IV. Strânsa legătură cu glia românească.

Da. Credinţa creştină, în care au fost crescuţi moşi de moşii noştrii, credinţa pentru care ei au suferit atât de mult iar voievozi noştrii s'au lăsat ei şi familiile lor să fie decapitaţi, credinţa care le-a fost aleanul necazurilor şi steaua conducătoare a paşilor lor. Increderea în puterea neamului, puternică pârghie de sprijin, destinul neamului, văzându-l în totdeauna înconjurat în aureola credinţii şi în locul şi cinstea ce îi pregătea viitorul. Iubirea conducătorului lor, a voievozilor lor se poate vedea din răsfoirile paginilor istoriei noastre pline de astfel de exemple când ostaşii au căzut până la unul, făcând zid

împrejurul şefului lor. Legătura ţăranului român cu glia, imortalizată azi de mulţi scriitori, s'a putut vedea din dârzenia cu care strămoşii noştrii au arătat străinilor că acesta este pământ românesc, neaşteptând ei năvălirile hoardelor păgâne, ca odinioară senatorii Romanii Hunii, ci aşa după cum păstorii şi agricultorii ştiu aştepta.

Furtunile ce dau târcoale ţării noastre, cer ca Românul de azi şi mâne să fie format din material stâncos, rezistent, curajos, vitejesc, eroic.

Cerul, pământul şi martirii noştrii cer o fire înnoită: un român al cinstei, al omeniei istorice româneşti, un român al virtuţilor şi al vitejiilor istorice româneşti. „Biserica, în primul loc prin aleşii săi, prin unşii credinţei româneşti va modela sufletul românului de mâne în conformitate cu sensul învăţăturilor evanghelice, ridicându-l din greşeli la virtuţile creştineşti, din indiferenţă şi rătăcire religioasă la tăria credinţei celei drept măritoare şi mântuitoare, din viciu la cumpăt, din întunerec la lumină, din minciună la adevăr, din frică la curaj, din trădare la sacrificiu, din desfrânare la morala creştină", (Dr. E. Nicoară) morala adevărată după cum spune vestitul scriitor Paneuropenist, Coudenhove-Kalergi, în opera sa „Erou sau Sfânt". (Există multe culori dar o singură lumină, există multe stiluri dar o singură artă, există multe moralităţi, dar o singură morală, — morala creştină).

Acum când duşmanii moralei şi ai Creştinismului s'au coalizat şi luptă din răsputeri finanţaţi materialiceşte de hidra iudeo-comunistă, când sectarii cu literatură distructivă pe la periferii operează subminator şi fără scrupule, e timpul să ne arătăm ca adevăraţi moştenitori ai credinţelor pentru cari ne-au unit moşii şi ca falnici urmaşi a Românilor şi vitejilor Daci.

Să arătăm celor „buni" oarecândva, că turtul nu mai poate fi sursă de traiu bun că ruşinea floare atât de rară nu mai trebuie să se refugieze în grădiniţele ţărăneşti şi că desfrâul servit în: cafenele, cluburi, alei, stranduri sau în unele „întruniri familiare" dominate în alte vremuri de respect nu mai poate dăinui. Bisturiul naţionalismului constructiv nu va întârzia.

Să trec însă la prima parte a subiectului, anunţat şi să arăt în limitele puterii mele, întemeietorii şi adevăraţii lui susţinători şi propogatori.

COMUNISMUL.

După renaştere, au apărut o mulţime de utopii politice prin cari se credea că omenirea se poate ferici printr'un sistem de organizare pur raţional.

Aceste utopii erau la început insule de refugiu interior, literatură romantică, pe marginea căreia sufletul se răzbuna cu închipuirea că pentru o clipă toate necazurile şi greutăţile lumii concrete dispar.

„Dar aceste utopii luate mai târziu de unii acefali în serios, au început să tulbure greu şi sângeros viaţa omenească" (Dr. Stăniloaie).

A venit revoluţia Franceză, cu lozinca: „Laissez faire, laissez, passer", care a adus prin patima prin care au voit aderenţii lor să le impună, atâta suferinţă zadarnică între oameni.

„Ateismul sângeros al revoluţiei franceze, după ce şi-a consumat, în excese groaznice furia pustietoare, a trebuit să se dea înfrânt. Statul cel nou — rezultatul revoluţiei — a devenit statul laic, în locul ateismului violent, a venit mai mult s'au mai puţin ateismul camuflat. Laicismul, e ateismul politic revoluţionar, constrâns să recunoască puterea *realităţii religioase*, după ce n'a isbutit s'o sugrume". (Vezi Nichifor Crainic Rev. Gândirea 1934).

In secolul al XVIII-lea, respective la începutul secolúlui al XIX-lea, ideile comuniste sunt stilizate, programate de promotorii comunismului, prin reprezentantul Karl Marx, — jidov şi acesta — care pune în fruntea utopicei sale opere, dictonul:

„Proletari ai tuturor ţărilor, uniţi-vă".

(Urmează)

Mitropolia Finlandei (Suomi).

De: Pr. **Const. Târziu**
licenţiat în teologie.

(Continuare)

Situaţia materială a clerului şi a bisericii este bună având în vedere că bugetul bisericii se alimentează din bugetul statului care îl subvenţionează în mod mulţumitor. Proectul referitor la normele de salarizare ale clerului a fost prezentat de conducerea superioară bisericească guvernului în 1926. El a fost definitivat în Soborul din 14-21 Iunie 1927 şi aprobat de guvern în 18 Mai 1929. Un preot primeşte dela 18000-30.000 mărci pe an, iar un cântăreţ dela 9000-14000. La soborul din 10-23 Iunie 1930 s'a discutat broblema ajutorului reciproc, pensii pentru văduvele şi orfanii preoţilor, ajutoare de parohii etc. etc.

Vieaţa religioasă este în plin progres iar clerul are o instrucţiune solidă. Preoţii se adună periodic în congrese la mănăstirea Valaam, pentru

a discuta şi a lua hotărâri cu privire la bunul mers al pastoraţiei .Astfel primul congres s'a ţinut între 17-19 Iulie 1926 la care s'au discutat 25 chestiuni dintre cari mai ales chestiunea învăţământului religios în şcolile primare şi activitatea misionară internă. Următoarele congrese s'au ţinut în 14-17 Iunie 1932, al treilea în 3-5 Iulie 1934 şi al patrulea la 14 Iunie 1937. In Finlanda activează asociaţia religioasă a „Frăţiei Cuvioşilor Serghie şi Gherman" al cărei nou regulament a fost aprobat de guvern la 14 Sept. 1922. La 19 Aprilie 1936 Frăţia şi-a serbat jubileul de 50 ani. Sub conducerea ei se află întreaga activitate misionară ortodoxă a parohiilor. Tot ea având tipografie proprie se ocupă cu tipărirea cărţilor de ritual în limba fineză şi a cărţilor religioase. Astfel se face că Liturgia se slujeşte pentru finezi în limba lor. Bibliotecile religioase publice sunt un foarte nimerit mijloc de trezire a conştiinţei religioase. Unele din acestea sunt de proporţii impunătoare ca de exemplu biblioteca din Sortavala care avea peste 11.000 volume.

Ca organe de presă biserica fineză dispune de patru ziare şi reviste în limba rusă şi fineză. Astfel sunt: Aamun Koittő, „Ortodoxia" revistă care apare din Ianuarie 1934 editată de asociaţia preoţilor tineri şi «Kipina» (Scânteia) revista elevilor seminarului de teologie din Sortavala, care deasemenea apare şi în limba rusă, revista „Utrenaja Zarija". Toate aceste publicaţii apăreau la Sortavala.

In ultimul timp clerul bisericii fineze era compus din 2 arhierei, 18 protopopi, 31 preoţi, 2 protodiaconi şi 24 cântăreţi. Credincioşii dispuneau de 66 biserici dintre cari 21 de piatră, 40 de lemn şi 5 capele. In 1933 erau în Finlanda 77587 ortodocşi dintre cari 54878 în eparhia Careliei şi 18708 în eparhia Viborgului. Dintre aceştia 66242 erau finezi şi numai 7345 de altă naţionalitate.

Capul bisericii poartă titlul de „arhiepiscop al Careliei şi al întregei Finlande" şi în 1934 a fost gratificat de patriarhul Fotie II cu culionul alb cu cruce de briliante. Biserica finlandeză a înfiinţat un ordin cu patru grade şi o medalie cu două grade pentru răsplătirea celor cari luptă cu râvnă pentru progresul bisericii.

Biserica ortodoxă din Finlanda întreţinea strânse legături de prietenie cu bisericile surori din Estonia şi Letonia. In scopul comunicării cât mai interne între ele s'au iniţiat conferinţe anuale care se ţin pe rând în câte un centru religios din una din ţările baltice. Astfel de conferinţe s'au ţinut în 1937 în Finlanda şi în 1938 în Estonia. La sfârşitul fiecărui an se făcea un schimb de rapoarte între cele trei biserici asupra situaţiei fiecăreia din ele. Aceste legături se cimentau şi prin dese vizite ale ierarhilor baltici unii la alţii. Astfel la 19 August 1936 mitroplitul Augustin al Letoniei a vizitat pe arhiepiscopul Gherman, la 27 Sept. 1936 acesta îi întoarce vizita, la 3 Oct. 1937 arhiepiscopul Gherman vizitează Estonia şi la 17 Iulie 1938 îl găsim din nou în Letonia*).

* * *

Toate realizările frumoase din bisericile ţărilor baltice azi însă în cea mai mare parte nu mai există: Lituania, Letonia şi Estonia au fost anexate U. R. S. S - ului care se ştie că este duşmana de moarte a religiunii şi în special a ortodoxismului. Finlanda a pierdut provincia Careliei şi oraşul Viborg, centrele ortodoxiei din această ţară. Pentru viitorul ortodocsiei din această ţară. Pentru viitorul ortodoxiei deci primele trei ţări deocamdată nu mai contează; doar în Finlanda urmează cu sârguinţă repararea dezastrelor războiului lor eroic, cu hărnicia şi mai ales cu credinţa lor legendară. E un exemplu măreţ în zilele noastre pentru mulţi, şi mai ales pentru noi Românii care avem de acum înainte în faţă un alt orizont.

(Sfârşit)

*) V. Dudu: Biserica ortodoxă din Finlanda. Călăraşi 1940.; Dr. R. N. Kazimirovici: Situaţia actuală de drept bisericesc a bisericilor ortodoxe răsăritene Trad. de U. Kovnicici şi N. Popovici. Arad 1927. B. O. R. 1934; B. O. R. 1935; B. O. R 1936; B. O. R. 2937.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Jurieu de la Gravierè, preşedintele Academiei de Ştiinţe din Paris, din anul 1886, zicea: „Botanica este o ştiinţă, care se mulţumeşte a admira cu umilinţă pe creator în operile Sale [1])".

A. Milne-Edwards, naturalist renumit, academician, profesor de zoologie la Muzeul de Istorie naturală, în conferinţa sa: „Instinctul şi inteligenţa animalelor" ţinută la Sorbona afirma: „E de mirat ca în faţa unor fapte atât de semnificative şi atât de numeroase, să se mai găsească oameni cari să vină să ne spună că minunile naturii sunt simple efecte ale

1) Ibid. ibid. p. 66.

hazardului, sau consecinţe fatale ale proprietăţilor generale ale materiei. Aceste ipoteze goale, sau mai de grabă aceste aberaţiuni ale spiritului, pe care unii le denumesc câte odată cu numele de ştiinţă pozitivă, sunt respinse de adevărata ştiinţă; naturaliştii de astăzi, caşi în timpul lui Réamur, Linné, Cuvier şi a atâtor oameni de geniu, nu pot să-şi dea seama de fenomenele ai căror martori sunt, decât atribuind operele creaţiunei unui creator [2])".

G. I. Romanes (1848-1894) cel mai apropiat de maestrul său dintre elevii lui Darwin, a profesat mult timp o concepţie mecanicistă asupra lumii, dar în cele din urmă a devenit creştin credincios, arătând în „Cugetări asupra Religiei" cauzele şi temeiurile acestei transformări [3])

Wallace, care alături de Darwin a contribuit la formularea teoriei evoluţiei, spunea că „o Inteligenţă transcendentă a condus evoluţia omului într'un anumit sens şi spre un anumit scop, tot aşa după cum omul îndreaptă evoluţia diferitelor forme de plante şi animale [4])".

Darwin însuşi, a cărui atitudine personală caşi a doctrinei sale faţă de problema existenţei lui Dumnezeu au fost mult exagerate şi chiar denaturate, deşi nu avea o convingere fermă din punct de vedere religios, totuşi el protesta contra afirmaţiilor că cercetările lui l-ar fi condus la excluderea existenţei lui Dumnezeu, spunând: „Nici în momentele de supremă îndoială nu am fost ateu în adevăratul înţeles al cuvântului, aşa ca să fiu negat existenţa unui Dumnezeu". Şi în alt loc afirmă pozitiv: „Eu aş fi meritat să fiu numit teist," accentuând „că la întrebarea dacă există un creator şi conducător al lumii, cele mai mari spirite cari au trăit vreodată, au răspuns că dă [5])". Iar în ce priveşte justificarea concepţiei lui personale, spune într'o scrisoare particulară: „O altă cauză a credinţei în Dumnezeu, care se impune raţiunii şi instinctelor noastre, mă impresionează prin greutatea sa. Ea provine din extrema dificultate de a se considera viitorul ca rezultat al unui destin şi al unei necesităţi oarbe. Meditând asupra acestui lucru, eu mă simt silit a admite o cauză primară, dotată cu un spirit inteligent, analog sub anumite raporturi inteligenţei omeneşti [6])".

A. Wigand (1821-1886) mare botanist, înainte de moartea sa a zis de mai multe ori: „Spuneţi întregei lumi, că a murit un naturalist credincios [7])".

O. Heer, un alt botanist, spunea: „Cu cât pătrundem mai adânc în cunoaşterea naturii, cu atât mai adâncă devine şi convingerea noastră că numai credinţa în atotputernicul şi preaînţeleptul Creator al cerului şi al pământului poate rezolvi tainele naturii ca şi ale vieţii omeneşti. Semi-ştiinţa îndepărtează de Dumnezeu, ştiinţa adâncă conduce la El [8])".

H. Fabre, (1823-1915) pasionatul cercetător al vieţii insectelor, îşi încheie vestitele sale „*Souvenirs éntomologiques*" cu mărturisirea de o atât de impresionantă sinceritate şi putere de adevăr: „Dacă cred în Dumnezeu? Nu. Eu nu cred în El. Eu îl văd [9])".

E. de Bouvier, un alt mare entomolog, şi zoolog, afirmă: „Ştiinţa n'are religie, dar savantul poate avea una, fără ca aceasta să creeze vre-un antagonism cu lucrările sale; căci principiile religioase caşi ideile filosofice sunt întotdeauna la înălţimea spiritelor care le acceptă [10])".

H. Lecommte, mare botanist, susţine acelaşi lucru prin cuvintele: „Antagonismul dintre ştiinţă şi religie nu există decât în spiritul celor care-l vor cu tot dinadinsul [11])".

Dintre marii fiziologi:

L. Pasteur, (1822-1895) biuefăcătorul omenirii, descoperitorul leacului turbării, creatorul Microbiologiei, spunea: „Va veni ziua când se va râde de prostia filosofiei noastre contemporane materialiste. Cu cât mai mult studiez eu natura, cu atât mai adânc mă cuprinde o uimire evlavioasă faţă de lucrurile Creatorului. In timpul lucrărilor mele în laborator, eu mă rog [12])".

(Urmează)

2) Ap. Ibid. ibid. I. Gh. Savin, op. cit. p. 130;
3) Cf. Cordes, op. cit. p. 45;
4) Ibid.
5) Ibid. pp. 44-45.
6) Ap. I. G. Savin op. cit. p. 122, după Dr. N. Paulescu, Traité de Physiol. medic. vol. III. p. 924.
7) Ap. Pr. Chiricuţă, op. cit. p. 73.
8) Ap. Svetlov, op. cit. v. I. p. 9; Cordes, op. cit p. 44;
9) I. G. Savin, op. cit. v. I. p. 131, după Paul Buyse, Vers la croyance p. 106.
10) Ibid. p. 139. nota subl. 2.
11) Ibid. p. 140.
12) Ap. Svetlov. v. I. pp. 9-10.

„Ajutorul legionar"

„Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!"

Corneliu Z. Codreanu

Sf. Păr. Efrem Sirul † 373.

Fragment din predica despre Judecata din urmă.

Trad. de Preot **Ioan Nicorescu.**

(Continuare)

Auzind acestea stai aci ruşinat şi stând astfel răsună în urechea ta ecoul bucuriei şi al jubilării şi vei recunoaşte glasul fiecărui prieten şi atunci te vei văeta desnădăjduit: Vai de mine ticălosul! Cum mi s'a răpit această mărire şi despărţit de către dânşii pentru faptele mele rele! In adevăr dreaptă e judecata lui Dumnezeu! In adevăr eu pătimesc pe drept. Pentrucă aceia s'au înfrânat, iar eu am vânat după plăceri. Aceia au cântat cântări de laudă lui Dumnezeu, eu însă am tăcut.

Aceia s'au rugat, eu însă m'am veselit. Aceia se umileau pe sine, eu însă m'am trufit. Aceia se desconsiderau pe sine, iar eu mă înălţam. Aceia plângeau, iar eu râdeam. Pentru aceea dânşii se bucură, iar eu mă vaier; dânşii se bucură, eu însă plâng; ei împărătesc cu Hristos în nesfârşită veşnicie, iar eu voiu fi cu antichrist aruncat în focul veşnic. Vai de mine nefericitul! Ce s'a făcut mie! Dece bogăţii am fost furat, pentruca o scurtă vreme să fac voia satanei! O, eu recunosc aceasta, că fiecare după faptele sale îşi ia plata; eu recunosc că lumea deşartă m'a amăgit şi amar m'am înşălat! Dece fel de bogăţii m'am lipsit! Ce ruşine trebue acum să sufer! Ince fel de răutate am căzut eu singur! Astfel vei striga văerându-te, în zadar însă, acolo nu mai foloseşte nici o întoarcere. La finea cuvântării se foloseşte Sf. Părinte Efrem de momentele cele mai simţitoare ale înfiorătoarei scene a judecăţii din urmă spre a le imprima în ascultători:

6. „Ori de lucraţi, ori de călătoriţi, de mâncaţi sau vă odihniţi, ori de altceva faceţi, fiţi totdeauna gata peutru judecată, pentru venirea Fiului omului. Cugetaţi despre aceasta în inimile voastre şi vă ziceţi vouă înşivă: Cât e de înfricoşat acel întunerec dinafară! Cât de cumplit e acel foc nestins, viermele acela pururea neadormit! Cât e de înfiorătoare scârşnirea dinţilor! Vorbiţi cu toţii despre aceasta ziua şi noaptea: cum se înalţă în valuri acel râu de foc şi curăţeşte tot pământul de fărădelegi; cum se învălue cerul asemenea unei cărţi şi stelele asemenea frunzelor de smochin vor cade: cum soarele şi luna îngălbinesc şi, ca la porunca lui Dumeezeu, cerul se împarte şi judecătorul strălucind ca un fulger coboară, cum puterile cerului cu frică aleargă spre El, cum se deschide înfricoşatul jilţ al judecătorului, cum tremură pământul la apropierea judecătorului, cum răsună trâmbiţele, se deschid criptele şi se turbură mormânturile şi cum se deşteaptă din somnul lor toţi cei răposaţi de veacuri, cum aleargă sufletele spre a se încorpora trupurilor, sfinţii grupându-se în cete, cum se învrednicesc ceice au privegheat din intrarea lor în cămară, iar ceice în viaţă n'au avut grijă de suflet nu vor putea intra în cămara de nuntă [1])". (Assemani, t. graec.-lat. I. p. 38).

(Sfârşit)

ŞTIRI

Hirotonire. Prin rugăciunile Prea Sfinţitului Părinte Episcop Vasile au mai primit hirotonia următorii candidaţi: *Ştefan Gâru* pentru parohia *Rusova-veche* şi *Toma Lera* pentru parohia *Ierşnic* din eparhia Timişoarei.

Războiul între Italia şi Grecia a izbucnit la începutul acestei săptămâni. Deci, teatrul războiului s'a estins. Conflictul care a dus la războiul dintre cele două ţări din Mediterana se zice că ar fi luat naştere din pretenţia Italiei de a avea baze navale împotriva Angliei. Adevărul nu-l cunoaştem, cert este că în loc să se apropie de capăt, războiul se întinde tot mai mult.

Alegerile prezidenţiale din Statele-Unite ale Americei se vor face în 5 Noemvrie Sunt doi candidaţi: Roosevelt, actualul preşedinte, susţinut de democraţi şi Willkie, republican. Şi unul şi altul sunt partizani ai înarmării şi deci ai întăririi Americei, nu se ştie în ce scop: defensiv sau ofensiv.

Intâlnirea Hitler-Pétain. Săptămâna aceasta s'au întâlnit, pe teritoriul Franţei ocupate, şefii celor două state, german şi francez. Cercurile axei spun că întâlnirea cuprinde germenul apropierii fâţişe a Franţei de cele două mari ţări, triumfătoare în actualul război, Germania şi Italia. Duşmanii acestora însă afirmă că aceasta înseamnă epuizarea totală a axei care a ajuns să ceară ajutor până şi dela inamicii de eri.

Societatea „Prima Ardeleană" comunică asiguraţilor săi, că în urma decesului soţiei pr. Grigorie Vasilescu, dela parohia Sudriaş, a solvit, soţului, suma de 60.000 (şase zeci mii) lei, sumă cu care a fost asigurată aici amintita soţie de preot, decedată.

---

1) Intre omiliile apocrife atribuite Sf. Părinte Epiphaniu se află o asemenea dramatic-plastică, chiar supra-abudentă caracterizare despre pogorîrea lui Iisus la iad (Hom. în Sabb. magno), ce are o asemănare în anumite trăsături cu reprezentarea epică a lui Milton (despre cucerirea din nou a raiului). Astfel de specii se găsesc în mai multe omilii de ale lui Asterius dela Amasea precum şi în cele ale lui Vasilie din Seleucia; anume acesta se foloseşte pentru viua caracterizare de prosopopei şi dialoguri şi în această direcţie are locuri foarte atrăgătoare, aşa despre: Înţelepciunea şi ascultarea lui Avraam (orat. 7); despre zelul lui Ilie (orat. 11); despre Iona (orat. 12 et 13); despre pruncii nevinovaţi (orat. 13). Caracterizări mai simple şi în parte mai plăcute obvin în omiliile sale despre textele evangelice şi îndeosebi în acelea în cari vrea să-şi modereze prea marele său zel pentru stilul elegant.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940, 27 Iulie 1940 se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia III de clasa II-a din comuna **Coştei** protopresbiteratul Vârşeţ, devenită vacantă în urma trecerii preotului Octavian Trailoviciu în comuna Iablaniţa.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extindere de 27 jugăre 1102 stp.

2. Venitele stolare uzitate.

3. Neflind casă parohială, de locuinţă se va îngriji alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi implini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Ioan Jumanca *Chirilă Păuţa.*
paroh.

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 5295 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică, cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respectiva 14 Aprilie 1914 Nr. 3504 B ex 1914, ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum şi avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunţă obligamentul credincioşilor de a presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

3—3

Episcopul:
† VASILE

In baza ordinului Venerabilului conzistor diecezan Nr. 3625 B. ex. 1940 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană" pentru postul de preot la parohia II-a de clasa II-a din comuna **Coştei** protoprespiteratul Vârşeţ devenind vacantă în urma decedării preotului Victor Trailoviciu.

I. **Beneficii:**

1. Sesiune parohială în extindere de 29 jugăre 890 stp.

2. Venitele stolare uzitate.

3. Neflind casă parohială, de locuinţă se va îngrijii alesul preot.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi implinii toate datorinţele preoţeşti şi pastorale şi a predica regulat în Dumineci şi sărbători.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, intru cât vor avea cvalificatiunea cerută pentru parohii de clasa II. precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Coştei, prin Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral al Vârşeţului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coştei, din şedinţa consiliului parohial ţinută în ziua de 8 Septemvrie 1940.

Preşedinte: Secretar:
Ioan Jumanca *Chirilă Păuţa.*
Paroh.

In conţelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Vârşeţ, la 16 Septemvrie 1940.

Pr. Cuzman Lăpădat
adm. protopresbiteral.

Nr. 4749 B ex 1940.

Acest concurs se aprobă şi se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii şi în baza decizului consistorial ddto 3 Martie 1914 şi respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3503 B ex 1914,

ridicat şi la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex. 1914, precum şi avându-se în vedere deciziunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se emunţă obligamentul credincioşilor de presta şi birul parohial, care este o parte integrantă şi legală a dotaţiunii preoţeşti.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 15 Octomvrie 1940.

3—3

Episcopul:
† VASILE

Librăria „Diecezană" Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice, căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

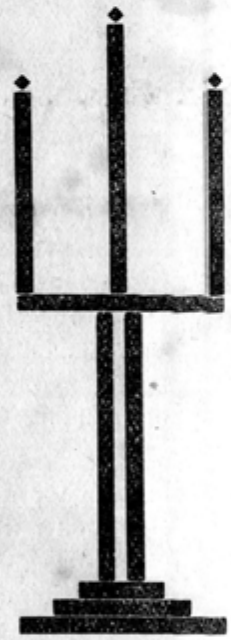

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Librăria Diecezana

din Caransebeş

oferă Cucernicilor preoţi stofe pentru odăjdii preoţeşti cu următoarele preţuri:

Calitatea	SALVATOR	Lei	850	metrul
„	ROMA	„	900	„
„	ORIENT	„	900	„
„	MAGLAVIT	„	900	„
„	IORDAN	„	950	„
„	CAIRO	„	850	„
„	VINZENCZ	„	900	„

Pe lângă aceste stofe putem oferii şi toate furniturile necesare pentru confecţionarea odăjdiilor.

Atragem atenţiunea Cucernicilor preoţi că preţurile acestea sunt identice cu cele ale fabricei.

In depozitul librăriei se află şi odăjdii gata confecţionate.

Aducem la cunoştinţă On. public cetitor, că

Calendarul Românului Pe anul **1941**

va apare în curând

(Cel mai vechi calendar din Banat.)

Cu un material literar frumos, bogat şi ilustrat, precum şi şematismul diecezei noastre.

Prenotări se pot face deacum la Librăria Diecezană Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

Anul LV

CENZURAT.

ansebeș, 10 Noemvrie 1940

Nr. 45

Foaia Diecezană

Organul oficial al hiei ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș Fizeș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manus... iar ba... „Tip...

Inapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Trăiască Regele!

8 Noemvrie 1940: cea dintâi zi onomastică a noului nostru Suveran, Majestatea Sa Regele Mihai I!

Sunt numai două săptămâni de când Majestatea Sa a împlinit 19 ani și totuși o mare sarcină apasă umerii și conștiința Suveranului Român. „Domnia" unui Rege se traduce în realitate cu cel mai ingrat jug, căci atâtea sunt senzurile adevăratei domnii, încât doar sufletele mari, anume pregătite, anume călite sunt în stare să le cuprindă pe toate.

Regele nostru a crescut împreună cu noi într'o Românie frământată, plină de clocotul unei lumi în prefacere; a văzut cu ochii ageri de copil vrerea de înnoire a țării, gâfuită de cei cari în uriașa vânzoleală scontau la câștiguri, la pricopseli, la aranjări.

A tresărit desigur inima sensibilă oridecâteori orizonturile țării au fost acoperite de nourii viițiilor și ai răutăților de toată forma; și culme a tuturor, când în vârsta bărbăției, Moștenitorul Tronului Român și-a văzut țara — reazimul domniei — sfâșiată până aproape în inima ei, de către dușmani!

Iată pentruce ca Rege, astăzi, nu poate fi decât părinte bun al poporului său. Al unui popor brav și de ispravă, dar mult chinuit și profund îndurerat.

M. S. REGELE MIHAI I

Grava seriozitate a clipelor ce trăim alungă din jurul nostru orice bucurie: în ziua onomastică a tinerului nostru rege bucuria supremă să ne fie El însuși. Preocuparea noastră unică: patria, refacerea ei; mândria noastră toată: regele ei!

In sfintele biserici poporul s'a rugat lui Dumnezeu ca prin mijlocirea marilor Voevozi ai oștilor cerești, Arhanghelii Mihail și Gavril să ocrotească nădejdile sale de mântuire.

Sub scutul acelorași paznici ai cerești puteri s'a așezat odinioară și Mișcarea Legionară, biruitoare astăzi. Cine oare nu are credință în tăria și vecinicia Ctitoriilor cerești?!

Inconjurând pe Cel ce poartă steagul aspirațiilor românești curate cu dragostea mare și însuflețită a tinereții noastre, îi strigăm astăzi într'un glas:

Trăiască Regele!

BARTIMEI.

Bartimei, fiul lui Timei era orb şi profund nenorocit. Dar lumina care trebuia să-i strălucească în ochii strânşi s'a pogorît în suflet şi acolo îşi făcea efectul minunat.

In perpetua întunecime se cocea în inima lui Bartimei o credinţă tare şi caldă că Dumnezeu cel bun şi atotputernic îi va da şi lui vedere. Şi prilejul revărsării credinţei lui în fierbinte cuvinte şi rugi stăruitoare s'a ivit atunci când Domnul nostru Iisus Hristos părăsia Ierihonul.

Decâteori nu a suspinat nu a plâns şi nu a strigat bietul Bartimeii, dar dorinţa lui după doi ochi luminoşi nu a înţeles-o nimeni numai Mântuitorul: „Mergi, credinţa ta te-a mântuit; şi **îndată** a văzut şi **a urmat lui Iisus în cale**. „Ei, şi ce a făcut Bartimei după-ce şi-a câştigat ochii se întreabă cetitorii şi ascultătorii evangeliei, la ce i-a folosit!" Şi curiozitatea noastră trebuie să fie satisfăcută pe deplin prin aceste puţine cuvinte: „şi a urmat lui Iisus în cale".

Prin lumină întrasce în ochii şi în sufletul lui Bartimei iubirea neclătită până la moarte faţă de Mântuitorul. Pentru orbul de până aci, care nu şi-ar mai fi dat ochii dăruiţi de Hristos pentru toate miliardele lumii nu mai exista nici o piedecă când era vorba de luptă şi de suferinţă, cari au fost şi sunt şi azi legate de biruinţa binelui în lume. Decâteori văd pe străzile Timişorii pe zdravenii moştrii preoţi bănăţeni — tipici reprezentanţi ai neamului şi ai rasei latine — îmi aduc aminte de istoria lui Bartimei.

Ei doar se întâlnesc cu Hristos nu odată ca orbul dela marginea Ierihonului ci în toate Duminicile şi în toate sărbătorile şi atunci cum Doamne Dumnezeule în sufletele lor nu se iveşte dragostea desăvârşită care poate face totul în această lume.

De ce fapte admirabile nu ar fi capabile 200-300 de lumini arzând în acelaşi mănunchi. Preoţimea aceasta punând suflet lângă suflet nu ar avea ce să cerşească şezând la colţuri în haine slabe, nici mila niici consideraţia nimănui pentrucă prin lumina lui Hristos ar avea totul ce cer. Nimeni în lumea aceasta nu ar putea aduce mai mare ofensă corpului preoţesc decât acela care ar îndrăsni să spună că această preoţime zămislită din sânge şi ţărâna bănăţeană trăieşte pur şi simplu un *trai fizic* când Domnul cere un pur şi *viu trai sufletesc* dela slugile lui. Să dispară odată şi pentru totdeauna orbirea lui Bartimei dintre noi şi să ne sculăm şi să vedem clar. Nu, de o sută de ori nu suntem meniţi să fim cerşitorici conducătorii fraţilor noştrii.

Tipi ca Petru — cari când se lăpădă prin jurământ de Hristos şi când se agaţa de El pentru alte profite decât cele cereşti, lovesc peste lumina ochilor pe preoţi, aceştia tac şi se jeluiesc cel mult.

Cel ce cere aşezeminte de cultură în Banat este într'o situaţie ma tristă decât lupul din pădure fiindcă la strigătul lui disperat se aduna şi îi sar întru ajutor toţi lupii dar el rămâne singur.

Ce rost am avea noi în lume şi cu ce ne-am justifica în faţa lui Hristos la judecata cea dintâi şi cea din urmă dacă nu am stărui cu vreme şi fără vreme pentru răspândirea luminei binefăcătoare între oameni în general şi între fraţii noştrii de un sânge în special.

Este adevărat ca Stăpânul şi Domnul nostru Iisus Hristos cu apostolii şi învăţăceii săi nu au ars nici o cărămidă şi nu au tăiat nici un pom ca să clădească şcoli, biserici, universităţi şi alte aşezeminte de cultură sufletească dar în schimb a luminat şi-a aprins sufletele cari apoi având esenţialul uşor au făcut secundarul.

Oamenii de azi mai întâi fac zidurile şi apoi se căsnesc 20-30 de ani să facă pe ceilalţi să prindă şi să înţeleagă senzul cărămizilor pospăite.

Intr'un oraş aproape străin care ne are în drag ca sarea în ochi văzusem un tiner român care venea la o distanţă de acasă la 600 Km. să facă cultură românească cum era galben la faţă de foame şi cum dormise o noapte întreagă în frig sub poarta unui străin.

In primul rând m'am condamnat aspru pe mine şi în al doilea rând pe toţi fraţii cari poartă aceeaşi haină ca şi mine în semn de legătură cu Hristos pentrucă am înţeles că nu am făcut nimic pentru acest tineret scump care în anii cei mai frumoşi umblă cu maţele fripte de foame cu lacrimi în ochi şi cu amărăciunea neagră în suflet.

Nu suntem în drept să aşteptăm dela orice chior ghiftuit să priceapă ce înseamnă să ai şcoală superioară în apropierea ta şi să ţini tineretul în bătaia razelor de iubire ale părinţilor. Nu cred că e o crimă de toate zilele să laşi pe tata şi mama aci, iar copilul să-l trimiţi la 800 de km. să facă cultură românească.

In numele sfintei lumini a lui Hristos cerem şi ne rugăm de fraţii preoţi să se scoale în fine dela colţurile unde şed şi se vaicără, şi să înceapă lupta impusă lor de Mântuitorul şi de

a merge cu sufletele lor în fruntea Bănatului. Fără multă orăcăială şi fără plânsete cari umbresc caracterul de bărbat şi de preot să ne facem aici la noi tot ce ne trebuie pentru lumina sufletului.

Ce spun chiorii şi micii la suflet pe cari nu-i pot scoate din orbire tot sistemul sorilor din lume, să nu ne privească.

Vrem şi dacă suntem ai lui Hristos vom face mai multă lumină pentru Banat.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Peripeţiile unor finanţe*).

IX.

In anul 1929 se zăreşte începutul acelei crize economice, care s'a dovedit a nu fi o criză locală, ci având o suprafaţă imens de întinsă, cu drept cuvânt a fost numită criză mondială.

Criza aceasta a bântuit timp de şapte ani, zguduind deabinelea atât finanţele, cât şi aşezările economice ale ţărilor, care a avut nefericirea să sufere pe urma ravagiilor deslănţuite.

La noi încă s'au simţit urmările nefaste ale crizei amintite, căci nenumărate întreprinderi, dacă şi n'au dat toate falimente, dar au ajuns în neplăcuta situaţie de a se clătina din temelie.

Mi-aduc aminte, că aici în Caransebeş negustătorii cu prăvăliile din strada principală ajunseseră în bună parte în concurs, iar cei ce au scăpat neloviţi, au avut să sufere mult pânăce s'au recules.

In mijlocul stărilor îngrijorătoare, creiate de criza aceasta cumplită, când în dreapta şi în stânga se prăbuşeau comercianţi, firme şi intreprinderi, eparhia Caransebeşului una într'una zidea, înfăptuind tocmai în epoca aceasta unele din realizările sale cele mai importante, cu caracter de durată.

Că a fost posibil să se facă în timp de criză ce s'a făcut, este a se atribui politicei financiare sănătoase, menajată de chiriarhul Iosif, pe care nu l-a ademenit inflaţia financiară să speseze fără cruţare, ci dimpotrivă l-a determinat să adune rezerve, cari rezerve apoi în timpul crizei i-au prins bine, proptindu-i activitatea constructivă.

Ca una dintre cele mai frumoase şi potrivite realizări din timpul acela de grea încercare financiară înregistrăm capela şi împrejurimea ei dela locul de închinare „Piatra Scrisă“, de lângă comuna Armeniş.

Pierzând fostul epitrop al sfintei biserici din Slatina-mică, Vasile Dragomir şi soţia sa Ana pe unica lor fiică, care se chiema Maria, în vârstă de 26 ani, după un morb greu şi îndelungat, care îi distrusese organismul tiner, — nemângâiaţii părinţi şi-au îndreptat ochii şi rugăciunea lor către ceriu, hotărând să aducă o jertfă Celui de sus întru amintirea fetiţei lor trecute în lumea dreptţilor.

Şi pentruca hotărârea lor să se prefacă în faptă au cerut în anul 1929 dela Consiliul eparhial, să li se permită, ca pe spesele lor să îmbrace icoana „Sfintei Treimi dela locul de pelerinaj“ Piatra Scrisă într'o capelă.

Consiliul eparhial, după cenzurarea planului prezentat, a dat încuviinţarea cerută, exoperând autorizaţia de zidire dela Direcţiunea Regională din Timişoara a C. F. R. din considerare, că „Piatra Scrisă“ se află sub podul de fier, la continuarea tunelului situat între Slatina-mică şi Armeniş, într'o adevărată cetate de dealuri.

Apoi a exoperat şi învoirea Oficiului edil judeţean din Lugoj, fiindcă locul, pe care s'a ridicat capela se află în marginea drumului de ţară, ce duce la Orşova.

In 1 Octomvrie 1929 s'a sfinţit piatra fundamentală a capelei de către preotul de atunci al locului Ilie Pepa, spre marea bucurie a enoriaşilor din Armeniş şi împrejurime. Interiorul capelei l-a zugrăvit căpitanul-pictor la aviaţie I. Wendelin care în semn de pietate faţă de locul unde s'a născut, a dat capelei înfăţişarea unei peşteri.

După ce capela a fost în acelaşi an predată destinaţiunei, Consiliul eparhial a proiectat, ca în apropierea ei să ridice o casă, care să servească de adăpost unui păzitor ce urma să fie angajat.

Casa aceasta cu două camere — una la parter şi alta la etaj — s'a clădit în anul următor 1930 pe coasta unei stânci, în marginea drumului spălat de undele Timişului.

In cursul executării zidirei s'a ivit ideea ridicării şi a unei clopotniţe pe locul dintre capelă şi casă, care clopotniţă s'a şi ridicat, fiind construită din lemn şi înzestrtă cu un clopot în greutate de 132 klg., pe care paznicul îl face să sune în fiecare zi.

Cum obiectele zidite la „Piatra Scrisă“ erau izolate, s'au legat întru olaltă cu un zid de apărare, provăzut cu un grilaj de fier astfel, că

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33 şi 39 din 1940

întreg complexul se prezintă ca o unitate şi are înfăţişarea unui schit călugăresc, ceeace cu timpul are să şi devină.

Lucrările s'au terminat la sfârşitul lunei Octomvrie a anului 1930, costând casa, clopotniţa şi zidul de apărare 300.000 lei, din care sumă s'a acoperit până acum peste două părţi din trei din dania pelerinilor, cari în anumite sărbători cercetează în număr mare acest loc de închinare, oprindu-se sub acoperemântul ocrotitor al icoanei Sfintei Treimi.

Nu se terminaseră lucrările dela „Piatra Scrisă“ când avurăm durerea de a coborî în mormânt pe arhiereul de pie memorie Filaret Musta, care încă cât a fost în viaţă destinase întreaga sa avere de peste un milion lei pentru scopuri bisericeşti - culturale.

Astfel s'au sporit fondurile eparhiale cu această sumă considerabilă, agonisită cu mare cruţare, afară de biblioteca sa ce cuprinde opere ştiinţifice de valoare. Biblioteca moştenită de eparhie fu încorporată în cea a episcopiei, păstrându-se cu sfinţenie în localul Muzeului eparhial.

Prin această faptă a sa altruistă şi-a ridicat el însuşi monumentul, pe care l-a meritat.

Aurel Moacă.

Reculegere.

După ce am trecut şi trăit o perioadă de oprelişti, lacăte şi lanţuri, înăbuşind în sufletele noastre toate grozăviile unui regim de siluiri, am ajuns prin ajutorul Atotputernicului şi cu rugăciunile martirilor noştri să punem pas nou decadenţei furtunoase şi răcoritoare pe plaiurile noastre.

Există în suportul religiei şi credinţei noastre străbune, tâlcuri bătute de multe minţi şi tălmăcite cu atâta expresie, cari tâlcuri se încadrează atât de bine, în cea mai divină, cea mai frumoasă şi cea mai formidabilă mişcare de revoluţie spirituală ce a existat vre-o dată în omenirea bătrânului Atlas şi care este falnica noastră Legiune.

Unul din aceste tâlcuri conform învăţăturii apostolului neamurilor Pavel, că ceea ce este de la Dumnezeu va răsbate prin furtuni şi foc dăinuind în veac, iar ceea ce este dela Diavol şi de la instrumentele lui praf şi cenuşe va fi rezultatul lor. Nicăeri mai bine nu se poate verifica aceasta ca în suferinţele şi biruinţa mşcării noastre dragi.

Toate forţele oculte şi vădite ale iadului şi-au dat mâna, toate uneltirile şi vânzările, tot lichelismul şi tot aurul unui popor pribeag s'a unit spre a doborî la pământ această forţă creatoare şi regenatoare de neam care este scumpa noastră „GARDA DE FIER“ dar totul s'a prăbuşit în propria s'a groapă, iar Legiunea — Balsam de alinare deasupra osemintelor şi mormintelor camarazilor noştri dragi, căzuţi — păşeşte astăzi înainte cu fruntea sus cu răni încă nevindecate spre ţinta supremă: Muncă pentru salvarea Patriei.

Astăzi, prin munţi, prin coclauri, prin văi şi pe coline hăuind şi mărşăluind cuvinte dragi din repertoriul Voevozilor şi Haiducilor neamului; tinereţea îmbătrânită înainte de vreme îşi caută axa întreruptă. — Valuri, valuri, cămăşile verzi călite în prigoană asvârle lanuri şi energii purificatoare pe unde trec, unei ţări atât de oropsite de cei ce până mai eri o duceau cu paşi repezi spre cimitir şi haos.

Pluteşte azi în văduh un duh nou, un balsam de reculegere cum demult nu a mai trăit încercatul nostru neam. — Sclipiri din aceste bucurii totale, nu a mai avut ţara. — Acest duh nou de linişte, de purificare, de răsuflare, de răsturnări şi de reparări transpiră din toate.

Tainic rămâne pentru mintea noastră coincidenţa dintre armonia evenimentului acesta şi natură.

Decând cadenţa ritmului nou, zângăneşte pe toate plaiurile sfinţite cu oase de mucenici rupţi din blagoslovitul nostru neam. Natura şi-a schimbat şi dânsa ritmul.

Vară nu am mai avut, primăvară mai puţin, plaje de loc. Deunde până mai eri ne dăruia natura tainică numai cu frig, ploi şi vânturi, deodată cu venirea primăverii verzi, crugul naturii şi-a schimbat şi dânsul invelişul vechi. Azi deşi în plin sezon de cer plumburiu şi frunze vestejite, — ea buna natură, singurul nostru refugiu şi prieten înţelegător — ea şi numai ea ne-a fost în timp de prigoană prieten alinător. Azi, străluceşte mai verde, alină mai cu căldură blagoslovitul nostru pământ şi saltă cu toată ardoarea în văzduh alături şi în ritm similar cu cămăşile verzi.

Totul îndeamnă la strângerea rândurilor spre a ne dărui cu totul şi cu toate Patriei.

Pr. A. Gruia.

Armonizarea salariilor.

Larmă mare prin ziare, bucurie'n mahalale — locuite de salariaţii mici, — fucţionărimea oropsită are bucurie mărită... şi discută fiecadela mic şi pân'la mare despre noua armonizare...

Insfârşit, după aşteptări încordate s'a pus în aplicare vestita armonizare — e vorba de cea trecută.

Modesta-mi părere: prin armonizare înţeleg o potrivire, o armonie între salarele funcţionarilor şi o adaptare a salarului la împrejurările de viaţă actuale. In armonizarea făcută s'au mărit simţitor salariile mari. Cu cât ai avut mai mult, cu atât ţi s'a mărit mai mult, poate potrivit interpretării literale a citatului Sf. Scripturi: „Tot celui ce are i se va da, şi celui ce n'are şi ceea ce i se pare că are se va lua dela sine"...

Termenul corespunzător cred că ar fi procentuare, sau mărire de salarii, iar nicidecum plăcutul termen de armonizare.

Analizez sporirea salariilor preoţimei, lăsată dela un timp încoace cam tot la urma celorlalte instituţii, probabil din cauza că ea este predicatoarea aşteptării, a umilinţii şi din cauza materializării secolului, de a pune spiritul în urma materiei încătuşătoare.

Un preot fără bacalaureat şi fără gradaţii a avut bugetat 3150 lei, iar acum 3600 lei, care amarului de salar trecut prin numeroasele laminoare ale impozitelor şi detragerilor ca, fondul de pensie 10%, adiţionale, drum, Apărarea Naţională 2%, taxa de 4 şi 8%, supra cota, impozit după casa parohială, reţinerea obligatorie la Casa Clerului 3%, tipărituri, pentru internat, cazuri de moarte, — se subţiază la vreo 2300 Lei în trecut şi la 2600 Lei în prezent.

Un preot cu bacalareatul fără gradaţii a avut bugetat 3300 Lei iar acum 4000 Lei, cari sume strecurate prin aceeaşi filieră se rotunjesc la vreo 2500 Lei în trecut şi acum la vreo 3100 Lei.

Şi acum un caz referitor la preoţii îmbătrâniţi în păzirea sfintelor noastre biserici şi a naţiunii, adesea atacată de furtuni sectare şi curente străine, duşmănoase.

Un preot cu bacalaureatul şi 4 gradaţii — căci atâtea li se dau — a avut 5150 Lei, acum 6000. O sporire bugetară de 850 Lei. Aceasta, trecută prin procedeul impozitelor sus amintit, rămâne vreo 500 Lei, deci 4600 Lei.

In general putem spune că majorarea s'a făcut cu câteva sute numai. Nu mai amintim despre ajutorul copiilor, cari acum se cresc mai greu decât oricând din cauza scumpetei.

Intreţinerea la şcoală a unui singur copil costă peste 2000 Lei lunar fără haine, cărţi etc. Suma aceasta detrasă din cei 3000—4000 Lei ce-i mai rămâne? iar dacă are copii mulţi, ce face?

Cunoscut a fost şi până acum şi recunoscut de toate regimurile politice — până după alegeri — că funcţionărimea a îndurat mizerii.

Ce vom spune acum, când exemplu oraşul Caransebeş, poate nu cel mai scump din ţară are preţurile produselor de orice natură urcate de două ori peste sută: un ou 5-6 Lei, amintesc aceasta fără a intra în cauza proverbului „Face dintr'un ou un bou", 120 Lei Kgr. unsoare, 450-500 Lei metru de lemne, 64 lei kgr. carne de porc, etc.

Sunt produse indispensabile existenţii vieţii corporale. Armonizarea trecută — căci sperăm în cea viitoare — nu ar fi ajuns scumpetei de atunci, necum anormalităţii celei prezente.

Preotul începător, care cumpără toate afară de apă, ba mai stă şi a mai stat luni de zile fără acel minim salar, când merge în parohie se ia cu mâinile de păr, neavând nici anturajul confortului, căci e sărac el, şi soţie bogată după preot nu vine, lucru adeverit în eparhia noastră. Bănăţencele înstărite — necunoscând cazul în restul ţării — preferă oraşul măcar în lipsă, decât satul noroios, nepotrivit pentru lac şi stofe scumpe.

Sunt cazuri, rari de tot, că nimereşti un sat mai de frunte, cu oameni evlavioşi şi sesie ceva productivă, dar cei ajunşi în Coronini, Plavişeviţa, Rugi, Luncani, Socolari etc. cu sesiune foarte slabă aproape complect neproductivă, ce viaţă duc?!

Se poate spune, fac misionarism apostolic. E adevărat, dar altele sunt obligaţiile preotului de acum. Societatea pretizându-i să ducă viaţa dublă sau triplă încă dela începutul întrării în ea.

Apoi oamenii aşteaptă a vedea în alte condiţii de trai, sau chiar de îmbrăcăminte, pe preotul lor, spre a-l respecta şi aşa atât de relativ.

Se aşteaptă, pe drept, şi se cere dela preot muncă şi iar muncă, dar „primum vivere, deinde filosofare" — întâiu a trăi, apoi a filosofa. Când şti că n'ai ce mânca mâine şi când această lipsă îţi este permamentă în minte, este în loc sentimentul eului, al existenţii, orice încordare psihnică ai face, chiar în momente ce-ţi par debarasate de aceste sentimente, subconştientul plin de lipsă ştie să se furişeze, să-ţi nihileze ideile, să-ţi micşoreze voinţa şi să-ţi împiedice acţiunea.

Dacă celelalte bresle, să zicem aşa, au putut şi pot să-şi stoarcă drepturi mai favorabile prin asociaţii unitare şi hotărâte, preoţimea modestă şi supusă nu a făcut acestea.

Ani de studiu, muncă şi spese materiale pentru pregătire preoţească se cer egale ca şi celorlalţi salariaţi universitari.

Li se spune că au venituri. E drept pentru o parte din ei, dar partea contrară, care nu are, prin generalizare oare trebuie să piară?

Sincera expunere — putând a fi constatată uşor de orişicine — terminată, preoţimea speră în noua armonizare, despre care se vorbeşte fără trâmbiţare şi aşteaptă „salarul de muncă şi demnitate“ promis de Conducătorul Ţării.

Ilie V. Câmpianu
diacon.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

R. Wagner (1805-1864) anatomist şi fiziolog, partizant convins al adevărului creştin, a susţinut o celebră dispută pentru ideia de suflet cu cunoscutul materialist *K. Vogt*. In cartea sa: *„Lupta pentru suflet“*, el spunea următoarele despre Biblie: „Cea mai minunată însuşire a Scripturii este fără îndoială puterea cu care încredinţează pe cei ce se adâncesc în ea cu adevărată seriozitate şi evlavie, că obârşia ei nu poate fi decât dumnezeească [1])“.

Flourens, celebru fiziolog, membru al Academiei franceze, spunea într'o lucrare a sa: „Niciodată ştiinţa nu ne-a descoperit atât de mari lucruri. In planurile Sale neclintite, Dumnezeu întotdeauna înaintează, merge dela materie la viaţă, dela viaţă la inteligenţă, dela inteligenţă la suflet [2])“.

Claude Bernard, cel mai ilustru fiziolog al veacului al XIX-lea şi creatorul medicinei experimentale, spunea în legătură cu fenomenul vieţii: „In realitate noi nu asistăm la naşterea nici unei vieţi; noi nu vedem decât continuarea periodică a vieţii. Raţiunea acestei creaţiuni aparente nu este în prezent, ci în trecut, la origine. Noi nu vom găsi în cauzele secundare sau actuale; trebuie s'o căutăm în cauza primară [3])“.

Charles Richet, mare fiziolog şi savant de reputaţie universală spunea răspunzând unei anchete de acest gen: „cu cât mai mult se aprofundează, cu atât mai mult se vede că nu se ştie nimic din acest imens „Cosmos“. Insă întinderea ignoranţei noastre, nu împiedică profunzimea admiraţiei noastre [4])“.

Iar marele nostru savant fiziolog Dr. *Nicolae Paulescu* (1869-1931) îşi încheie volumul III al lucrării deja amintite cu cuvintele: „A demonstra existenţa unei cauze primare a vieţii — cauză imaterială, unică şi infinit înţeleaptă, — iată ţinta supremă către care tinde filosofia. Această cauză primară este: *Dumnezeu*. Omul de ştiinţă nu poate deci să se mulţumească a zice: „Cred în Dumnezeu“, ci trebuie să afirme: „Ştiu că este Dumnezeu [5])“.

Dintre geologii cu renume:

Ch. Lyell, părintele geologiei moderne, spune: „In orice direcţie ne vom îndrepta cercetările noastre, pretutindeni descoperim cele mai clare dovezi ale unei inteligenţe creatoare [6])“.

A. Gaudry, academician şi profesor de Paleontologie, a scris: „Ori cât de mici suntem, este o plăcere şi chiar o datorie pentru noi să pătrundem natura, căci natura este o oglindă pură, în care se reflectează frumuseţea dumnezeească [7])“.

P. Termier, († 1830) profesor la şcoala de mine şi membru al Academiei pe ştiinţe din Paris, a zis într'un discurs: „Este o altă categorie de învăţaţi, cari privesc ca artificială, convenţională şi deci cu putinţă de depăşit limita dintre cele două domenii: ştiinţific şi religios!... Este o potrivire reală între datele ştiinţei şi ale credinţei creştine. Fără să demonstreze adevărul creştinismului, ştiinţele, în totalitatea lor, dispun spiritul să recunoască existenţa lui Dumnezeu, a sufletului, a legii morale şi că noi suntem făcuţi pentru un scop supraomenesc. Dumnezeu, sufletul, legea morală, nemurirea, nu sunt desigur tot creştinismul, dar sunt temelia pe care se razimă creştinismul în fiecare din noi [8])“.

In acelaşi sens rezolvă problema şi un alt eminent geolog *Ch. Barrois* când zice că „Geologia n'a ajuns în zilele noastre decât să modernizeze probele clasice ale existenţei lui Dumnezeu [9])“.

---

1) Ap. Pr. Chiricuţă, op. cit. pp. 68-69; Piltz: *„Ce spun oamenii mari despre Biblie“* Bucureşti, Bibl. Vremii, p. 13.

2) Ap. Pr. Chiricuţă, p. 72, după Dr. N. Paulescu.

3) *„Lecons sur les phenomènes de la vie“* t. I p. 331, ap. Savin. op. cit. p. 130, Chiricuţă, idem p. 72.

4) Ap. I. G. Savin, idem. p. 140.

5) Ibid. p. 131. după Traité de Physiologie médicale, v. III p. 1116.

6) Ap. Cordes. op. cit. p. 44; Svetlov, v. I. p. 9.

7) Ap. Pr. N. Georgescu, op. cit. p. 66.

8) Ap. Pr. I. Mihălcescu, Apologetică, p. 24.

9) Ap. I. G. Savin, op. cit. v. I. p. 139. n. 2.

Şi tot aşa au mai crezut în Dumnezeu în puterea şi în lucrul Lui în lume, mulţi alţi naturalişti, ca: *W. Harwey*, descoperitorul circulaţiei sângelui, *Lamarck*, iniţiatorul transformismului, *Wirchow*, formulatorul unei celebre legi biogenetice şi intemeietorul Fiziologiei, *Isidore Geoffroy Saint-Hillaire*, *Bichat*, întemeietorul teoriei vitalismului, *Buffon*, mare popularizator al cercetărilor ştiinţifice, care cu toată atitudinea agnostică din scrierile sale, pe patul de moarte s'a împărtăşit cu sfintele taine, *B. de Jussieu* şi *B. L. de Jussieu*, autorii unui sistem de clasificaţie botanică, mai superioară chiar decât cea lineană, marele şi enciclopedicul *Al. von Humboldt*, *Th. Schwann* întemeietorul teoriei celulelor animale, *Van Beneden*, *R. Owen*, *A. G. Werner*, întemeietorul geologiei, *Marcel de Serres*, *Elie de Beaumont*, *W. Buckland*, *Hugh Miller*, *De Lapparent*, *Dana* etc. toţi aceştia din urmă mari geologi şi buni creştini în acelaşi timp; apoi: *A. de Quatrefages*, *Th. Weitz* şi *Ratzel*, promotorii etnografiei, *Ranke* şi *Momsen* creatorii istoriei moderne şi în fine: *Descartes*, *Kant*, *Hegel*, *Fichte*, *Iacobi*, *Fechner*, *Renouvier*, *Boutroux* etc; cele mai reprezentative nume ale filosofiei moderne şi mari gânditori, cari nu au îndrăznit să nege ceeace se dovedeşte până la evidenţă în atâtea chipuri, adică existenţa lui Dumnezeu [10]).

Au fost înşirate aci cele mai ilustre nume cu cari se mândreşte ştiinţa noastră şi cari putem zice fără a exagera că o rezumă chiar şi o definesc. Căci socotiţi că dacă prin cine ştie ce cataclism ar dispare descoperirile şi realizările ştiinţifice ale savanţilor credincioşi amintiţi, ce nimic ar rămâne din ştiinţa materialistă a veacului şi cum ne-am reîntoarce din punct de vedere ştiinţific, cel puţin acolo unde se găsia lumea înainte cu 500 de ani.

Căci în general vorbind, deschizătorii de căi mari şi luminoase în terenul atât de accidentat şi spinos al ştiinţei, creatorii şi promotorii ei nu au fost oameni cu idei preconcepute şi judecând unilateral [11]), ci au crezut deplin în Dumnezeu şi atotputernicia Lui, marea majoritate conformându-se chiar fără făţăria caracteristică multor nesavanţi tuturor rânduelilor creştine; în timp ce luptători în liniile materialismului şi transfiguraţi ai ştienţismului au rămas prea puţini, o infimă minoritate dintre numele cu răsunet în ştiinţă şi mai vârtos savanţi de a doua mână, popularizatori ai ştiinţelor sau simpli aderenţi ai acestora, cari cu o desinvoltură ce nu poate decât mira pe cei imparţiali trag din principiile şi ipotezele marilor gânditori credincioşi, probe pentru negaţiunea Creatorului [12]). Cuvântul rămas celebru al lui *Bacon*, exprimă din acest punct de vedere întreg adevărul: „Puţina ştiinţă îndepărtează pe om de Dumnezeu, multa ştiinţă îl apropie [13]).

(Urmează)

10) O listă de savanţi credincioşi se găseşte şi în lucr. cit. a lui Zahm, trad. fr. „Bible, Science et Foi". etc.

11) Cf. A. C. Cosma op. cit. p. 25.

ŞTIRI

Ziua onomastică a Majestăţii Sale Regelui nostru Mihai I a fost sărbătorită cu multă solemnitate în oraşul nostru. La orele 12 s'a oficiat în Piaţă o doxologie servind P. S. Părinte Episcop asistat de un sobor mare de preoţi. După serviciul divin P. S. S. a adresat un apel la muncă, ordine şi solidaritate în jurul Regelui nostru iubit, care a crescut alături de fiii poporului său şi care îi cunoaşte nevoile. Mai marilor cetelor cereşti ss. arhangheli Mihail şi Gavril să ne rugăm ca să patroneze ţara noastră România şi întregul neam românesc. — Au vorbit apoi Colonelul Comandant al Garnizoanei D. Grecescu, Primarul oraşului Dr. Ioan Raţiu, I Ţâru şi N. Orbulescu arătând în cuvinte simţite că sărbătoarea de astăzi e cea dintâi în care Mişcarea Legionară, patronată de Arhanghelul Mihail, e liberă să se roage şi să mulţumească lui Dumnezeu pentru binele pe care toţi Românii îl nădăjduiesc dela Tatăl ceresc.

După serbare a urmat defilarea. Seara, şcoala Normală şi gimnazul de fete au reprezentat piesa „Se face ziuă" de Z. Bârsan.

Vizita tineretului italian în România. Miercuri la orele 3 după amiazi a trecut prin gara Caransebeş o centurie de tineri italieni, membrii ai organizaţiei fasciste pentru a lua parte la serbările organizate de ziua Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril — onomastica Majestăţii Sale Regelui şi jubileul triumfului Mişcării Legionare — în Iaşi. Delegaţia de circa 200 membri, condusă de un maior a fost salutată de advocatul I. D. Cârpanu membru al Mişcării Legionare şi de subprimarul oraşului Fr. Copanu. Mulţime mare de tineret legionar, din oraş şi jur, tineret şcolar, cu reprezentanţi ai autorităţilor în frunte cu P. S. Episcop Vasile au făcut oaspeţilor italieni o impresionată primire.

Palatul Koronghy—proprietatea Episcopiei. Prin grija şi stăruinţele depuse de Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile cu ajutorul referentului dela secţia economică dl Dimitrie Sgăverdia palatul Koronghy, cea mai impozantă şi mai confortabilă clădire din Caransebeş a intrat în proprietatea Episcopiei noastre. Ne bucură şi suntem recunoscători celor cari au grija prosperării Episcopiei noastre şi în cele materiale!

„Ajutorul legionar“

„Ajută-ți fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!“

Corneliu Z. Codreanu

Librăria „Diecezană“ Caransebeș

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericești

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelnițe, clopoței, sfeșnice, căldărușe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluțe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeștri specialiști în stil bizantin.

Cărțile monopolizate de curs primar

precum și

recvizitele școlare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEȘ.

Librăria Diecezana

din Caransebeș

oferă Cucernicilor preoți stofe pentru odăjdii preoțești cu următoarele prețuri:

Calitatea	SALVATOR	Lei	850	metrul
„	ROMA	„	900	„
„	ORIENT	„	900	„
„	MAGLAVIT	„	900	„
„	IORDAN	„	950	„
„	CAIRO	„	850	„
„	VINZENCZ	„	900	„

Pe lângă aceste stofe putem oferii și toate furniturile necesare pentru confecționarea odăjdiilor.

Atragem atențiunea Cucernicilor preoți că prețurile acestea sunt identice cu cele ale fabricei.

In depozitul librăriei se află și odăjdii gata confecționate.

Aducem la cunoștință On. public cetitor, că

Calendarul Românului

Pe anul 1941

va apare în curând

(Cel mai vechi calendar din Banat.)

Cu un material literar frumos, bogat și ilustrat, precum și șematismul diecezei noastre.

Prenotări se pot face deacum la Librăria Diecezană Caransebeș.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș

CENZURAT.

Anul LV — Caransebeș, 17 Noemvrie 1940 — Nr. 46

Foaia Diecezană

Organul oficial al [illegible]iei ortodoxe române a Caransebeș

Fizeș On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manuscris[illegible] iar banii „Tipogr[illegible]

[illegible]PARE DUMINECA

[illegible]oiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". [illegible]amente și inserațiuni se trimit administrațiunii [illegible]brăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Biserica și Ajutorul Legionar.

Una din cele mai frumoase realizări ale Mișcării Legionare este fără îndoială Ajutorul Legionar. Acesta se bazează pe cuvintele Căpitanului „ajută-ți fratele căzut în nenorocire, nu-l lăsa" și se justifică azi prin nota adânc românească a Mișcării.

Românul, deși învecinat uneori cu străinii, împrejmuit în afară numai de ei, totdeauna a excelat prin altruismul său, prin caracterul său de popor blând, iertător și darnic. Străinului pripășit pe sate îi și zice invariabil vecine (amintind pe acel *hospes* roman, pe care firea acestora l-a transformat în *hostis*), iar față de vecin Românul este gata la ajutor, este *săritor* chiar după însași plasticitatea expresiei.

Cum să stea dar apatic și cu mânile în sân astăzi când mii și mii de frați români suferă. Căci răul s'a abătut asupra noastră în cele mai crunte forme: sfâșieri de hotare cu frați alungați dela vetrele lor, cutremure de pământ cu dărîmări de case, distrugeri de bunuri deci și de vieți ca un corespondent sinistru la orașe al sărăciei, pe care cel mai neroditor an o flutură deasupra satelor noastre.

Anul 1940 rămâne în istoria vieții noastre ca neam și ca popor cel mai ingrat, moștenirea lui fiind una din cele mai grele.

Dar, precum fierul în foc se călește, așa calitățile și virtuțile unui popor se verifică la strâmtorări: aci prestau ele examenul vredniciei la vieață a poporului.

Și cine altul mai mult ca Biserica strămoșilor noștri a stat alături de popor în împrejurările grele de vieață, cine a propovăduit cu vorba și cu fapta *porunca* milei trupești și a celei sufletești încă de când eram în fașă ?

Da, Biserica tocmai prin opera ei caritativă s'a afirmat trainică, demnă de dragostea și alipirea tuturor; prin milostenie ea a spart zidurile păgânătății în suflete, prin binefacerea de tot felul a cucerit inimile, fanatizându-le pentru idealurile ei.

Ajutorul Legionar nu face astăzi decât reactualizează bunele și vechile practici creștine, prin cari odinioară s'a răspândit și s'a umplut de faimă creștinismul ortodox. La o cotitură grea a vieții noastre ca popor, Ajutorul Legionar întinde brațul acestei vânjoșenii creștinești care purcede din proverbiala bunătate românească.

Nu din prisos, căci noi nu suntem din neamul îmbuibaților — trei pătrimi din locuitorii români ai României umblă opt luni pe an desculți — ci din puținul nostru să dăm, cum atât de potrivit ne cere apelul legionar. Iar noi știm din mărturiile Scripturii ce grad de înălțime a frumosului moral atinge ofranda săracului, a văduvei și a orfanului — căci văduve și orfani suntem și noi.

Slujitori ai altarelor, luați pe buzele voastre din jăratecul biblic și aprindeți inimile cari cunosc văpaia durerii dar nu cunosc măsura întinderii ei în familia românească! Faceți să ardă la un loc spre a topi scoarța indiferenței la cei cari mai ezită sau fac să întârzie izbânda bunului îndemn. O haină, o bucată de lemn și tot ce ese din modestele sălașe va crește în ochii Celui ce vede și judecă toate, cântărind nu dania ci isvorul din care ea a pornit.

Sfântul Apostol Pavel când a umblat să cucerească lumea pentru Adevăr a orânduit și adunarea de ajutoare. Voi nu aveți astăzi decât să dați la o parte spuza: focul dragostei creștine arde acolo în inimi de două mii de ani!

Vieaţa Naţiunilor?

Problema Spaţiului Vital.

De Pr. ION RACOVEANU-NERA.

De vreo câţiva ani încoace, o chestiune nouă, care se agită foarte mult şi în numele căreia se creiază nelinişti şi războaie, este în veci nerezolvata problemă a *spaţiului vital.* Şi este interesant cum se naşte, dar mai ales cum încearcă a se rezolva această nouă preocupare.

Conducătorii de state îngrijoraţi de prolificitaţia naţiunilor ce le stăpânesc şi de excedentul natural mereu crescând caută din vreme să asigure loc de trai şi teren de muncă generaţiilor noui. Şi o fac pe drept cuvânt în numele unei legi firesti care dă drept de trăit sub soare naţiunilor mergând până într'atât chiar că cele mai numeroase, mai puternice, mai vivace şi mai impulsive să se lăţească în hotare peste acelea care n'au reuşit să-şi umple albia şi să-şi stăpânească economiceşte îndeajuns întinderea teritorului.

Pe tot întinsul globului mai este o însemnată fâşie de pământ nestăpânită şi neexploatată care ar rezolva uşor această problemă dificilă şi beligerantă a spaţiului vital, dar atenţia puterilor expansive în loc să le vizeze pe acestea îşi îndreaptă mai totdeauna privirile spre surplusul şi bunurile teritorului vecinilor mai paşnici şi nepregătiţi pentru luptă.

Problema spaţiului vital e veche, de când lumea numai n'a căpătat o definiţie atât de conturată ca acum mai nou. De ea s'au lovit şi triburile răsleţe disputându-şi întâietatea pentru petecul de pământ cel mai productiv ori pentru colţul de pădure cu arbori mai roditori şi animale mai numeroase.

Şi pentrucă rezolvarea acestei probleme implică soluţionarea unei cauze economice care stă la bază, oamenii de ştiinţă au căutat ca pentru înlăturarea conflictului dintre părţi să aducă argumente de puterea descoperirilor făcute în studiul lor.

Cel dintâiu savant care s'a ocupat de situaţia economică a procesului de desvoltare şi creştere a populaţiei a fost *Malthus.* El a căutat să răspundă problemei: care va fi evoluţia economiei în proporţie cu ridicarea numerică a capitalului uman şi astfel implicit s'a trezit părăsind domeniul economiei şi ajuns în acel al demografiei. Malthus nu era demograf ci economist. Din această întâmplare a cercetării lui Malthus putem vedea cât sunt de legate una de alta problema economicului de aceea a vieţii omeneşti!

După Malthus populaţia creştea într'o progresie geometrică. Ipoteza era că excedentul natural al populaţiei era constant, adică în fiecare an populaţia creştea cu acelaşi procent, de pildă-un sat cu o populaţie de 1000 locuitori în anul următor cu un excedent de 15%, în anul următor va avea 1015; în celălalt 1030 şi aşa mai departe. După această constatare populaţia ar fi trebuit să crească foarte mult. El singur s'a speriat de presupusul său fenomen şi s'a străduit să afle o împăcare între progresia reală a populaţiei şi aceea a hranei.

Mai târziu, o echipă de demografi ca belgianul *Verlust, Gompertz* şi alţii, au reluat şi cercetat legea lui Malthus modificându-o.

Cercetătorul care a ajuns la o formulă reală este savantul american *Pearl,* care susţine că împotriva neliniştilor şi temerilor privitoare la situaţta şi destinul omenirii, că adică odată şi odată populaţia s'ar îmulţi până într'atât că n'ar mai încăpea pe Glob, a precizat următoarele: *oricât ar creşte lumea, nu se va putea nicicând acoperi jumătate de metru patrat cu un om!*

Logistica lui Pearl nu admite o creştere a populaţiei fără limită. Poate fi un popor oricât de tânăr şi cu un excedent natural oricât de ridicat (oricât de prolific) creşte, creşte până la o limită, un plafon să-i zicem aşa, pe care limită dânsul o numeşte *asimplotă,* de unde apoi începe să descrească. Aşa cum ar urca cineva o movilă ca să ajungă pe podiş şi apoi pe cealaltă versantă egală cu cea a suişului se va coborî la acelaşi nivel de unde a pornit.

Această creştere după *Pearl* se numeşte *creştere asimplotică.* El o explică prin faptul că orice naţiune tânără cu o prolificitate oricât de ridicată, îmbătrânind, îi va scădea implacabil excedentul natural şi apoi va stagna, iar mai pe urmă va începe declinul.

Pentru întărirea afirmaţiunilor sale el dă ca exemplu populaţia Statelor Unite ale Americii căreia după studii îndelungate i-a fixat asimptota la 197 milioane de locuitori. Populaţia va creşte încontinuu, dar nicicând nu va depăşi acest număr. Este ca şi când pornind cineva la drum cu un ţel bine definit s'ar împotmoli în cale fără să-şi ajungă ţinta.

Din cercetările acestea rezultă că populaţiile apar în ceeace priveşte creşterea lor destul de organizate, deşi oamenii nu se nasc şi nu mor după legi. Cu toate acestea creşterea şi descreşterea populaţiei este exactă. Este deci o organizare biologică şi în această privinţă dar e inconştientă.

(Va urma)

Războiul Arhanghelului.

Şi s'a făcut război în cer: Mihail şi îngerii lui au pornit războiu cu balaurul.
(Apocalipsul c. 12 v. 7).

Zorii zilei se arată, e sărbătoarea Arhanghelului, clopotul bisericii se aude, mă scol şi plec la slujba dimineţii. Pe drum se aud paşi. Da! Sunt paşii a câtorva tineri, bătrâni şi bătrâne cu câte un nepot sau nepoată de mână, copii de şcoală, alergând să asculte slujba dimineţii în cinstea Arhanghelului.

Departe de a mă gândi la Arhanghel, cum stăteam după sfârşitul slujbei de dimineaţa, privind afară pe fereastra joasă a bisericii, mi-se înfăţişează natura cu toate ale sale, minunea minunilor lui Dumnezeu.

Văzut-am şi lumina — soarele — apărând de după deal. Sunt întrerupt. Mă întreabă. Ii răspund. Da! Azi e sărbătoarea Arhanghelului Mihail, patronul şi ocrotitorul Legionarilor şi ziua numelui M. S. Regelui nostru Mihai I.

Ocrotitorul şi patronul Legionarilor? Da! Căci Arhanghelul a învăţat în trecut pe Căpitan şi pe ai săi, în prezent pe ceiace au rămas, că trebuie să trăim într'o credinţă, în unire o vieaţă de luptători şi biruitori. Calea binelui s'o urmăm, calea răului cu sabia Arhanghelului s'o tăiem.

Toată lumea creştinească ortodoxă şi Legionară, prăznuieşte lumea cetelor — îngereşti — cereşti, în fruntea cărora stau Arhanghelii. Şi pentruce? Pentrucă Mihail şi îngerii lui au pornit războiu cu balaurul.

Balaurul sau diavolul a fost şi el o făptură a lui Dumnezeu; la început a fost o făptură bună, pentrucă tot ceeace a făcut Dumnezeu a fost bun. Dar diavolul a căzut din starea aceasta pentrucă voia să fie asemenea lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeu dă împuternicire Arhanghelului şi îngerilor lui să alunge pe satana şi îngerii lui din cer. Şi s'a făcut războiu mare în cer, satana a fost alungat — aruncat — pe pământ împreună cu îngerii lui... Despre această cădere şi Mântuitorul Iisus Hristos a zis: „Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer" (Luca 10. v. 10).

Satana a rămas conducătorul şi căpetenia îngerilor căzuţi. Sf. Scriptură îl şi numeşte „Domnul dracilor" (Mateiu 12. v. 23). Belzebul (Luca 11. v. 15). Lucifer, etc...

Arhanghelul cu sabia sa a învins şi a scăpat cerurile de puterea întunerecului. Azi acolo sălăşlueşte lumina şi întunerecul nu o mai poate cuprinde. „De aceea bucuraţi-vă ceruri şi vai vouă pământ şi mare. Căci diavolul s'a pogorît la voi". (Apoc. 12. v. 6-12).

Cerurile s'au curăţit, pământul a rămas cu lumina şi întunerecul „căci noi n'avem de luptat împotriva cărnii şi sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva stăpânitorilor întunerecului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii. (Efeseni 6 v. 12).

Niciodată pare-că lumea omenească n'a fost aşa de stricată ca mai ieri. Satana pare-că a adormit. Par'că am ajuns în puterea diavolului. Lupta trebuia să'nceapă şi s'a şi'nceput împotriva căpetenilor, stăpânitorilor întunerecului şi duhurilor răutăţii. Lupta a fost mare ca şi a Arhanghelului, dar ne-am luptat ca buni ostaşi alături de El şi cu sabia Lui, câştigând „darul de biruitor" şi „cununa vieţii" (Apoc. 2 v. 7-10).

Iată, dar pentruce Arhanghelul a fost şi este patronul şi ocrotitorul Legionarilor. Pentrucă sabia lui s'a alăturat la sabia noastră de luptă, glasul lui a fost şi glasul nostru, ne-a mântuit, ne-a dat o biruinţă, o biruinţă deplină legionară.

Şi atunci, să ne gândim la Dumnezeu, Hristos, Arhanghel şi la Căpitanul Neamului, viaţa şi cuvântul nostru să fie ca şi a lui, aşezată, închinată toată lui Dumnezeu.

Iar Arhanghelul care ne-a dus la biruinţă să ne fie tuturor călăuzitor spre lumină şi adevăr.

Pr. Aurelian Şt. Chepic.

Comunism, Naţionalism şi Biserică.

De: **Petru P. Boieriu.**

(Continuare)

Aceste „păreri" bune în aparenţă pentru cei eclipsaţi în judecată sunt continuate de urmaşi — proşti sau interesaţi.

Pe urmele părinţilor Socialismului de speţă democrată şi a comunismului — Ferdinand Lassalle şi Karl Marx — păşesc şi continuă ca pe o legitimă moştenire — pentrucă făuritorii comunismului sunt jidovi — Lenin, Trotzky (cel asasinat cu „insignele partidului") Zinovief, Kamanef în Rusia, Bella Kun, Tibor Szammely în Ungaria, Kurt Eisner, Rosa, Luxemburg în Germania, iar în Spania Şeful şi deslănţuitorul războiului ucigător de fraţi şi părinţi au fost Heinz Neuman şi în România Pauker, Blumenfeld etc. etc. Toţi au avut şi au un singur scop, ideal pentru ei, destrămarea tuturor ţărilor prin stăpânirea bunurilor materiale şi negaţia valorilor spirituale.

In vremurile noastre comunismul este socotit ca o doctrină. „Nu pentru o latură sau aport constructiv, ci pentru vâltoarea socială prea mare, dibuirile după un numitor comun şi, încercările de legătură cu cei dintâiu teoriticieni au dictat o ideologie, eşită nu din realitatea şi posibilitatea lucrurilor prin inducţie, ci din nevoia de a avea o teorie. Comunismul socotit în faţa religiei şi în faţa adevărurilor descoperite în genere, ar putea candida pentru locul de poli-erezie, dar mici până aci nu poate ajunge, pentrucă este executat ca doctrină, de teologia naturală, odată cu nemernicul grup de atei". (Vestul No. 23 G. S.)

In acest punct teolog de neclintită convingere este vrednicul ţăran, care o viaţă întreagă citeşte dovezi pentru existtenţa lui Dumnezeu, în cartea cu cele mai variatee pagini: natura cu tot ce are întrânsa mărturisseşte pe făcătorul ei. Deci cu un fundament dioctrinar atât de greşit, inexistent, comunismul ar trebui să dispară.

Se menţine însă, din cauză că el e monstrul ce n'are nevoie de teorie doctrinară. El n'are o ideologie pozitivă, creatoare care să explice o realitate.

Patria comunismului — oficial recunoscută — azi e Rusia, habotnica Rusie a marilor ţări sprijinitori de credinţă şii ctitori de aşezăminte sfinte. Acolo, ateismul ca sens ultim al sistemului de filosofie şi ca sens interpetativ al rezultatelor ştiinţei experiimentale e obligatoriu. „Filozoful şi savantul se conformează concepţiei de stat. Ei simulează ateiismul oficial, poate cu desgust lăuntric nemărturiisit, poate cu frenezia diabolică a perversităţii ce se satisface în sacrilegiu şi în caricaturizarea lucrurilor nepermise. Nemuritorul scriitor rus Dostoievschi, a demonstrat că sufletul omenesc în misterioasa lui substanţă e religios şi ateismul e o apariţie psihologică de ordin secundar, e o stare de revoltă, care tocmai prin negaţia ce vrea să o ridice, afirmă fără voie existenţa lui Dumnezeu". (Nichifor Crainic).

Istoria ne dovedeşte că Statul ateu nu poate dura, ci trebuie să cadă în compromisul perfid al laicismului, întăriind adevărul afirmaţiei că ateismul este o frabricaţie artificială ce nu poate să se menţină în faţa puterilor credinţei religioase. Acestui spirit anti-creştin i-am găsi analogie doar în revolta titanilor împotriva cerului.

Titanii moderni, ca: Darwin, Auguste Comte, Karl Marx, s'au bucurat de o celebritate asemănătoare marilor vedete cinematografice actuale, sau cu aceia a „celebrului" Albert Einstein, pe cari nimeni nu-l înţelege, dar toţi îl admiră.

Scopul urmărit de ei ar fi: *a)* Deslipirea sufletului de Cer şi *b)* Desrădăcinarea din pământ al omului [1]), pentru aceasta se servesc de următoarele idei dizolvante:

I. In ordinea ştiinţifică: Darwinismul.
II. In ordinea filosofică: Pozitivismul şi
III. In ordinea politică: Marxismul.

Darwinismul. Celebra teorie a lui Darwin, teoria transformismului biologic, complectat de teoria Heckeliană, au încercat să dea o lovitură — trecătoare — religiei creştine.

Haeckel, susţinând teoria generaţiei spontanee înlătura existenţa facerii omului de către eternul creator. El susţine că tot ce se vede este rezultatul unor modificări organice operate în decursul timpului sub imperiul forţelor naturale concurente. Natura creiază dar creaturile sunt supuse modificărilor capriciosulu creator, (Natura) şi că prin aceste transformări se ajunge la forme mai desăvârşite.

Darwin cu teoria transformismului şi Haeckel cu aceia a generaţiei spontanee se părea că au ajuns la descoperirea adevărului, iar adevărului creştin se credea că i-s'a dat irevocabilul verdict. Creaţiunea Biblică era înfăţişată ca un basm. Pasteur înzadar arată falsitatea teoriei transformismului şi a generaţiei spontanee. Dar un lucru neadevărat piere dela sine. Darwinismului îi dă lovitura de graţie profesorul român, Nicolae Paulescu, care arată totala falsitate a Darwinismului şi Haeckelismului, demonstrând că ele se plasează în domeniul incontrolabil al fanteziei, iar opera profesorului francez Louis Vailletou: „L'origine des êtres vivants" pune lespedea funerară peste iluzia transformistă.

II. In ordinea filosofică: Pozitivismul.

Tatăl pozitivismului, caricaturistul religiei este Auguste Comte, originar din Montpellier şi urmaşul unei credincioase familii catolice. El este un mistic eronat, al cărui elan refuzându-se cerului, se resfrânge asupra pământului ca fumul greu al jertfei lui Cain.

Religia pozitivistă se coboară la o simplă antropolatrie (Prof. Nichifor Crainic) iar omul rupt din legăturile lui cu cerul, rămâne singur cu memoria morţilor.

Misticismul său umanitarist l-a derutat pe omul modern din calea lui Hristos spre templele caricaturii religioase, spre francmasonerie.

De oarece francmasoneria este, adică a fost un element disolvant al societăţilor umane, ne oprim puţin şi asupra acestei chestiuni.

---

1) Vezi „Titanii Ateismului" de Nichifor Crainic.

Ea este, după cum spune Părintele Prot. Bobiu Gheorge, „O societate care își ascunde adevăratele ei scopuri și, care lucrează în așa fel, că numai mai târziu îți dai seama că a fost mâna ei". Societatea francmasonică este organizată pe ascuns, însă organizată foarte bine, dar nu în sens ideal creștin ci în scopul de a distruge organizația socială creștină, întrebuințând pentru aceasta toate mijloacele chiar și cele mai imorale sau criminale. Părintele Erhan arată într'o broșură a sa cât sunt de ingenioase mijloacele de atragere. In sânul ei se găsesc „cei simpli și necunoscători ai religiei; toate elementele dușmănoase Bisericiii și instituțiilor creștine, toți ambițioșii de onoruri, literații și savanții setoși de renume".

(Urmează)

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

7. Concluzii asupra raportului dintre religie și știință.

A. *Domeniu diferit.* Omul de știință nu poate ajunge niciodată în conflict real cu teologul, domeniile lor fiind separate; din contră, preocupările unuia și ale celuilalt se pot foarte bine întregi, permițând o vedere de asamblu [1]). Așa, științificește poate fi dovedită valoarea obiectivă a ideii de Dumnezeu; religia va lămuri însă conținutul mai apropiat al acestei idei și tot ea va răspunde și la ultimele întrebări în legătură cu menirea omenirei [2]). Fixându-se dar cadrele și marginile acestor două terenuri de validitare ale sufletului omenesc și ținându-se seamă de această delimitare, atât de cultivatorii științei cât și de adepții religiei, conflictul e înlăturat.

Kant și *Boutroux* au încercat o asemenea împăcare printr'o critică prealabilă a cunoașterii. *Kant* de ex. a așezat pe Dumnezeu într'o lume suprasensibilă, la care rațiunea nu poate ajunge și din acest motiv în filosofia lui, existența lui Dumnezeu nu poate fi demonstrată pe baza principiului cauzalității, care — susține el — își găsește aplicare numai în lumea fenomenală [3]). Indată ce intelectul nostru încearcă să pătrundă dincolo de domeniul fenomenelor, rațiunea cade în ireductibile contradicții [4]).

Intâia parte a acestei afirmații poate fi ușor contrazisă, dacă ținem seama că în știință în general se admite valabilitatea principiului cauzalității dincolo de limitele ei, *legile generale, ipotezele* și diferitele operații *logico - matematice* nefiind fapte de experiență [5]). Și dacă în știința însăși rațiunea depășește observația și experiența, acest drept nu-i poate fi răpit nici când ea argumentează existența lui Dumnezeu, pe baza principiului cauzalității [6]). Cu atât mai mult, că la însuși Kant noumenul produce fenomenul, ori cu alte cuvinte fenomenul este efectul noumenului, ceeace însemnează că noumenul transcendent se supune categoriei cauzalității și deci sistemul criticist e contrazis în acest punct chiar de autorul lui [7]).

Totuși Kant, prin structura lui sufletească, adânc religioasă, dar și legată nemijlocit de impulsul cunoașterii critice, a ținut neapărat să aplaneze prin armonizare, conflictul religiei cu știința, [8]) armonizare pe care o vedea el posibilă printr'o strictă delimitare a terenului științei și credinței. Stabilind precis limitele științei el a tins să pună știința la adăpostul iluziilor ce nasc în mod firesc din depășirea acestor limite și în același timp să apere credința de atacurile la cari e supusă din partea științei ce ar transgresa ostil în domeniul credinței. Prin aceasta Kant a socotit, că deși credința nu va mai avea în știință un aparent sprijin, va rămâne însă fortăreață inaccesibilă oricărui alt atac al științelor. Iar rămânând fiecare pe terenul său propriu, atât religia cât și știința sunt pentru totdeauna asigurate în existența lor, și neamenințându-se una pe alta, armonia dintre ele va putea dăinui la nesfârșit [9]).

Căci știința și credința sunt două funcțiuni cari au loc una lângă alta, amândouă fiind înăscute în natura omului. A da fiecăreia dreptul ei, științei contra scepticismului lui *Hume*, credinței împotriva negațiunei dogmatice a materialismului, aceasta a fost năzuința lui Kant [10])

Tot așa vede și *Paulsen* „putința păcei între știință și credință" prin „o separație lămurită a problemelor [11])". Delimitarea acestor probleme desigur că se face prin anumite granițe, pe cari însă nu religia le-a impus științei cum crede Paulsen, ci le-au recunoscut ca firești și existând în realitate înșiși reprezentanții științei.

(Urmează)

1) Isidor Todoran, Probl. cauzalit. în argum. cosmol. p. 154. cf. A. Michel, Science, în Dict. de Théol cathol. t XIV col. 1596-97.
2) Cf. Mocsonyi, Relig. și știință, p. 44.
3) Cf. Todoran, op. cit. pp. 166 167.
4) Immanuel Kant: Prolegom. la orice Metafiz. viitoare... patr. Mihail Antoniade, nota introductivă a traducătorului, p. 11.
5) cf. I. Todoran, op. cit. p. 155.
6) Ibid.
7) Ibid p. 170. cf. I. G. Savin: „Apologetica Vol. II. Existența lui Dumnezeu. Partea I. Proba ontologică, Bucur. 1940. p. 15. sq.
8) Alex. de Mocsonyi, op. cit. pp. 26-27.
9) Cf. ibid p. 27.
10) Fried. Paulsen, Introd. în Filos. p. 31.
11) Ibid. p. 29.

Recenzii.

Diac. Dr. Haralambie Cojocariu: Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament? Sibiu 1940.

A apărut de curând în Sibiul culturii teologice ardelene în seria de dense monografii, de probleme teologice a arhiepiscopiei de acolo al 18-lea volum din acest şir purtând titlul de mai sus. Este o carte de mult aşteptată în literatura teologică românească, despre care nu mă îndoesc că a fost primită cu bucurie de iniţiaţi. Este închinată I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan metropolitul Ardealului care a sprijinit moral şi material apariţia acestei cărţi care îi face cu adevărat cinste.

In prefaţă (p. V-VIII) autorul, un tânăr teolog român, cu solide studii în ţară şi străinătate, explică cititorului gravitatea problemei pe care o tratează precum şi felul cum a ajuns să-şi formuleze subiectul lucrării. Arată pe drept cuvânt apoi, necesitatea lucrării pentru teologia românească, care în afară de traducerile din W. Guéttee şi de încă vreo două-trei mici lucrări originale în româneşte nu dispunea de un studiu mai solid de sinteză în această limbă. Este tocmai meritul tânărului nostru teolog de a fi înzestrat literatura noastră bisericească cu acest bine închegat studiu.

După prefaţă urmează bogata bibliografie a chestiunii înşirată pe 70 pagini (IX-LXXVIII) indusă în mod sistematic: I Partea generală: 1. Colecţiuni de texte; 2. Dicţionare, enciclopedii şi reviste; II Partea specială: 1. Opere patristice şi 2. Literatura subiectului. După tabla de materii începe apoi expunerea lucrării propriu zise. (p. 1—408).

In introducere (p. 1—12) autorul expune problema în mod schematic, conturând-o în câteva linii generale bine schiţate. Caracteristica Bisericii creştine a fost şi trebue să fie unitatea. Această unitate s'a sfâşiat însă în 1054 în mod grav, iar în sec. XVI prin ivirea protestantismului în sânul uneia din părţi s'a produs o nouă spărtură. După doctrina nerăstălmăcită a Bisericii primare, Mântuitorul, care a întemeiat Biserica, este capul ei suprem şi puterea de a o conduce în mod văzut. El a delegat-o însăşi Bisericii care a exercitat-o la început prin apostoli şi mai târziu prin urmaşii acestora, episcopii. Aceasta însemnează că atât apostolii cât şi episcopii au fost şi sunt egali între ei şi deasupra lor nu există de drept divin nici un grad ierarhic mai înalt, cum pretinpe papa. Ei nu sunt supuşi deci decât lui Iisus Hristos capul suprem dela care au primit puterea prin hirotonia în succesiune apostolică şi sinodului ecumenic asistat de Sf. Duh trimis de Domnul. Intre articolele de credinţă fixate până în sec. IX nu găsim niciunul despre primatul lui Petru. Ca atare nu i se poate concede lui Petru decât cel mult o întâietate de onoare în urma faptului că Petru era cel mai vârstnic dintre apostoli şi manifestă un zel fierbinte pentru Mântuitorul, care adesea însă era cam deplasat. De aceeaşi cinste şi poate de unii mai mare se bucurau şi fraţii Boanerghes şi mai ales sf. ap. Ioan. In baza acestor două principii generale deci autorul va demonstra, cercetând în mod ştiinţific toate textele Noului Testament că despre un primat de jurisdicţie a lui Petru şi mai ales despre infalibilitatea lui nu poate fi vorba necum să fi întemeiat el la Roma o dinastie papală suverană a întregii biserici creştine.

In capitolul I (p: 13-31) întitulat: Hristos şi Biserica autorul demonstrează în primul rând că Biserica a fost întemeiată nu pentruca Petru şi urmaşii săi să devină capii ei supremi ci pentru ca sub forma unei instituţii văzute închipuind împărăţia lui Dumnezeu pe pământ să servească la mântuirea sufletelor credincioşilor. In scopul acesta Mântuitorul a dat Bisericii o învăţătură adevărată, o morală absolută, mijloace de sfinţire şi o conducere spirituală a cărei perpetuitate este asigurată prin taina hirotonirii transmisă de apostoli urmaşilor lor.

Capitolul al doilea (p. 32-71) intitulat: Iisus este capul suprem al Bisericii, demonstrează acest adevăr în mod cu totul evident. Conducerea văzută El a încredinţat-o celor 12 apostoli Tuturor celor 12 le-a acordat în egală măsură cele trei puteri depinzând de taina hirotoniei, puterea sacerdotală, cea învăţătorească şi cea jurisdicţională. Atunci când din nepriceperea încă a misiunii lui Iisus unii din ucenici cer întâietate, ca Iacob şi Ioan, şi când pe această chestiune se nasc de mai multe ori discuţii, Mântuitorul le arată că în Biserică „cine vrea să fie cel dintâiu să fie cel din urmă şi tuturor slugă". Principiul dragostei, supremul în creştinism exclude cu desăvârşire primatul de jurisdicţie al lui Petru, care niciodată n'a amintit de un astfel de drept al său.

In cap III. întitulat: Iisus şi primatul lui Petru (p. 72-195) se cercetează în primul rând câteva texte în cari Petru are un rol principal din cari nu se poate deduce decât că lui Petru i se cuvine o întâietate de cinste cu toate că în unele caracterul lui Petru apare de o mobilitate externă care nu cadrează în nici un caz cu

atribuirea infalibilităţii. In a doua grupă de texte în care e vorba de Petru, Iacob şi Ioan ocupă o situaţie cu totul specială faţă de Petru. Aceasta se poate constata mai ales din Evangelia după Ioan din care se constată că tainele doctrinei creştine au fost încredinţate lui Ioan şi nu lui Petru. El e ucenicul iubit căruia i s'a încredinţat grija Sf. Fecioare, el e primul care aleargă la mormânt şi crede în învierea lui Iisus Hristos şi el e cel dintâiu care îl recunoaşte în Galileia.

(Urmează)

Aviz. *Cucernicii preoţi din parohiile trecute la eparhia Timişoarei cari doresc să li se trimită Calendarul Românului, să ne avizeze printr'o cartă poştală.*

Deasemenea sunt rugaţi să avizeze şi cei din eparhia noastră cari doresc un stoc mai mare ca cel din anul trecut.

ŞTIRI

Hirotonire. Sâmbătă şi Dumineca trecută Prea Sfinţitul Părinte Episcop a binevoit a hirotoni întru preot pe candidatul *Gheorghe Jurj* pentru parohia *Luncani*.

Mare cutremur de pământ s'a abătut asupra ţării noastre în noaptea de Sâmbătă 9 spre Dumineca 10 Noemvrie. In Bucureşti cutremurul a făcut multe victime şi pagube, dărâmând mai multe case. In Moldova oraşe întregi au căzut pradă cutremurului, astfel oraşul Panciu şi Focşani sunt complect distruse. Dumnezeu ne cearcă din greu!

Cununie. Duminecă în 10 Noemvrie 1940, la ora 4 d. m. s'a oficiat în biserica ortodoxă din comuna Glimboca, cununia religioasă a fiicei decedatului preot Gh. Frăţilă anume a D-şoarei Aurora Frăţilă, cu candidatul de preoţie d-l Pavel Luca.

Cu această ocazie s'a constatat că mulţi credincioşi au luat parte, semn că dragostea faţă de răposatul preot Gh. Frăţilă încă dăinueşte în sufletele acelora cari au ştiut să-l aprecieze.

Tinerei perechi în urăm multă fericire, iar tânărului mire Dumnezeu să-i dea putere a fi un urmaş demn a fiertatului Gh. Frăţilă, în a cărui familie a intrat.

† **Preotul Teodor Munteanu** din Delineşti a adormit în Domnul în al 79-lea an al vieţii şi al 58-lea al preoţiei, fiind unul din preoţii hirotoniţi de episcopul restaurator Ioan Popasu. S'a dus acum să dea socoată despre lunga şi trudnica lui slujire.

Dumnezeu să-i facă parte de răsplata cerească!

Ritribuţiunile preoţeşti pe luna Octomvrie s'au ridicat dela Stat şi se lichidează la Casieria eparhială în orele de oficiu.

Achitaţi abonamentul restant la Foaia Diecezană.

Notă oficială

Nr. 5767 B ex 1940.

Domnul Ministru al Educaţiunii Naţionale, Cultelor şi Artelor a dat următoarea

DECISIUNE:

Noi, Profesor Traian Brăileanu, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Educaţiei Naţionale, Cultelor şi Artelor,

DECIDEM:

Art. I. — In conformitate cu dispoziţiunile art. 8 din Decretul-Lege No. 3123 din 14 Septemvrie 1940, *preoţii, diaconii şi cântăreţii bisericeşti, pensionari ai Statului, judeţului sau comunei, nu mai pot ocupa posturile în care funcţionează actualmente.*

Art. II. — Toţi aceia care intră în categoria prevăzută la art. I din Decizia de faţă, au însă dreptul ca în termen de 15 zile dela publicarea acestei decizii să opteze pentru pensie sau pentru funcţiunea pe care o deţin în prezent, interdicţia de a cumula dela 1 Decemvrie 1940.

Acei ce au renunţat la pensie pot să funcţioneze în actualele posturi de preot, diacon sau cântăreţ până la împlinirea limitei de vârstă pentru punerea în retragere din oficiu, conform legii generale de pensiuni.

Art. III. — Toţi clerici, cari vor fi optat pentru pensie dela Stat, judeţ sau comună, se bucură dela acelaş regim ca şi preoţii şi diaconii puşi în retragere din oficiu, pentru limită de vârstă la 70 de ani, sau ca aceia pensionaţi facultativ la 65 ani, potrivit dispoziţiunilor art. 2 din legea generală de pensiuni şi ale regulamentului aceleaşi legi.

Art. IV şi ultim. — Domnul Director al Cultelor şi Domnul Director al Contabilităţii, Personalului şi Controlului financiar sunt însărcinaţi cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

Dată în Bucureşti la 7 Noemvrie 1940.

Ministrul Educaţiei Naţionale,
al Cultelor şi Artelor
(ss) Traian Brăileanu

Ceeace se aduce la cunoştinţa tuturor preoţilor pe care îi priveşte, spre conformare.

Caransebeş, la 16 Noemvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Prot. R. G. Ancuţa

Comunicat.

Nr. 5736 Sc ex 1940.

Ca şi în anii trecuţi Librăria Diecezană va trimite săptămâna aceasta fiecărui Oficiu parohial câte un stoc de calendare pe cari, cu ajutorul Epitropiei parohiale, le va distribui între credincioşi.

Costul calendarelor se va trimite pe adresa Librăriei până la 31 Ianuarie 1941.

Caransebeş, în 13 Noemvrie 1940.

Consiliul eparhial.

Concurs

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3573 B. ex. 1940 din 27 Iulie 1940, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Glimboca** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estindere de 44 jugăre 1553 stj.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile parohiale uzitate.
4. Casa parohială cu grădina şi intravilan de 361 stj. cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi implini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile ce mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopul diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Glimboca, prin Prea. On. Oficiu Protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Glimboca, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 1 Septemvrie 1940.

Preşedinte, *Pr. Cornel Pitigoi* adm. parohial.

Secretar, *Pavel Năslău.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş la 20 Septemvrie 1940.

1—3

Pr. Isaia Suru
adm. protopopesc.

Dosar Nr. 196/1940.

Publicaţie de licitaţie Nr. 1483/1940

In baza procesului verbal execuţional de escontentare efectuată în ziua de 7 August 1940 pe baza decisului judecătoriei mixte Caransebeş cu No. 2276/1940 obiectele sechestrate în procesul verbal de execuţie No. G. II. 6248 şi anume: 3 scroafe Iorcsir de 1 şi 2 1/2 ani, o garnitură de trăierat firma: Élső Mágy. Gep. şi Motor preţuite în suma de lei 65.000 cuprinsă în favorul firmei Britania soc. de asig. Bucureşti reprezentat prin Dr. Gheorghe Dragu advocat din Caransebeş pentru suma de 4062 lei capital interese dela 1 Iunie 1940 precum şi spesele stabilite până în prezent 2718 lei se vor vinde la licitaţie publică în Sacul No. 86 în ziua de **28 Noemvrie 1940 la ora 15 d. m.** conf. art. de lege IX §-lui 107 şi 108 din anul 1881 al legii execuţionale.

Această licitaţie se va ţine şi în favorul altora cari s'au câştigat drept execuţional.

Lugoj, la 29 Octomvrie 1940.

Şef - Portărel: *indescifrabil*

Aducem la cunoştinţă On. public cetitor, că

Calendarul Românului Pe anul **1941**

va apare în curând

(Cel mai vechi calendar din Banat.)

Cu un material literar frumos, bogat şi ilustrat, precum şi şematismul diecezei noastre.

Prenotări se pot face deacum la Librăria Diecezană Caransebeş.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

ansebeș, 24 Noemvrie 1940

CENZURAT.

Nr. 47

Foaia Diecezană

Organul oficial al iiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș
Jud. Caraș

O reparație.

Avem deosebita bucurie să luăm act de numirea în postul de director al Școalei Normale de Invățători din Caransebeș a părintelui profesor Traian Lazăr.

Credem că nu este suflet și conștiință de român ortodox, nu numai în oraș dar în întreg aretul, care să nu resimtă o profundă satisfacție, o adevărată bucurie, văzând în fruntea ctitoriei lui Ioan Popasu un preot ortodox.

Este o îndoită bucurie și este în același timp o dreaptă reparație, de proporțiile așteptate de toți bunii ortodocși din eparhia noastră, pentru ștergerea acelei erori grave care s'a săvârșit împotriva venerabilei noastre preparandii de odinioară.

Nu e bine să turburăm momentul solemn al acestei biruințe, inaugurat de Mișcarea Legionară! Totuși nu putem retăcea că până mai deunăzi o profundă îngrijorare și în cele din urmă o mistuitoare amărăciune, se furișase în sufletele locuitorilor celui mai ortodox și mai românesc oraș, văzând moștenirea Episcopului restaurator apucată pe mâni de năimiți....

In ceasul suprem, când stările dela conducerea acestei instituții deveniseră direct o cinică provocare, dreptatea s'a ivit biruitoare. Mișcarea Legionară pentru care **„ortodoxia este expresia politică a Statului român"**, *a smuls această cetate spirituală din mânile ziditorilor de bisericuțe străine...*

Să mulțumim deci, Bunului Dumnezeu pentru bucuria ce ni-a făcut, iar noului director să-i anticipăm toată dragostea și încrederea noastră!

Foaia Diecezană.

Filistenii.

Și David întrebă pe Dumnezeu zicând: Sui-mă voiu asupra Filistenilor și oare tu îi vei da în mâna mea? Și Dumnezeu zise către dânsul: Sui-te și îi voiu da în mâna ta. Deci ei se suiră la Baal-Peratimu, și David îi bătu acolo. Și David zise: Rupt-a Dumnezeu pe inamicii mei prin mâna mea, asemenea unei eruperi de apă. De aceea se numi numele locului aceluia Baal-Peratimu (locul erumperii). Și ei lăsară acolo pe zeii lor și David porunci, „ca să se ardă cu foc". (Cronica c. 14 v. 10-12).

Intâmplări ca asta și altele multe cari se pot ceti în sfintele scripturi li se par oamenilor de azi curate minunități imposibil de crezut.

Ce are de a face Dumnezeu cu strategia? întreabă lumea de azi așa de ostilă minunilor. Și decâteori nu s'a repetat în istoria noastră minunea cu Filistenii. Nu găsim în istorie timp când dușmanii ființei noastre de neam să nu fi fost înzecit și însutit mai mulți decât noi. Ei își aveau zeii lor mulți la număr: putere de stat, armată, bani, minciuni, servicii de propagandă, amici devotați întru ticăloșie, pofte de jaf și ucidere, științe de drept și alte științe telurite și bieții strămoșii noștri nu aveau decât un Dumnezeu și o biserică în care se rugau fierbinte în vremuri negre de asuprire și nedreptăți. Credința lor ca și a lui David ardea pe toți zeii pământești pospăiți cu sânge omenesc.

Strămoșii aceștia ai noștrii cari au biruit cu credința lor în Dumnezeu pe toți dușmanii sunt și ei un fel de streini pentru noi cei de azi.

Nu putem pricepe cum acest neam de țărani era în stare să stea patru și cinci oare concentrați în rugăciuni în sfânta lor biserică.

Rugăciunile românești de odinioară diferă enorm de rugăciunile noastre de azi. Este o

plângere generală, că serviciile noastre divine sunt prea lungi de aceea unii credincioşi vin la începutul slujbelor şi alţii la sfârşit, dar toţi sunt de acord în a sta puţintel în biserică. Dar hai să zicem că au dreptate oamenii însă noi am ajuns acolo azi că trebue să căutăm cu lampa lui Diogenes pe acei creştini ai noştrii la oraşe şi la sate *deopotrivă cari stau baremi zece minute concentraţi în rugăciuni adânci în biserică*. Dar chiar aceste zece minute de om le căutăm degeaba fiindcă nu se prea află.

Pictura artistică, corul frumos, predicatorii distinşi, celebranţi aleşi pe sprânceană nu vor putea înlocui niciodată cele cel puţin zece minute de rugăciune adâncă.

Avem azi atâţia maeştri bisericeşti brevetaţi, cari spun, că tocmai missionarismul cu aspre regulamente şi împreunat cu multe osteneli ar avea menirea să rodească la toată lumea cele zece minute de concentrare adâncă în biserică. Misionarismul aşa cum îl înţeleg maistorii noştri, îşi are rostul său firesc în temniţe şi în spitaluri unde se află oameni nenorociţi la cap ori la alte părţi ale corpului, dar nu-i găsesc noima şi rostul la oamenii cinstiţi şi normali, fiind credinţa şi o chestie de raţionament rece. Să ceri dela Dumnezeu mulţumire şi fericire pe seama ta şi a familiei tale şi încă multă de tot şi să nu găseşti singur cele zece minute de rugăciune concentrată în biserică înseamnă că ai un suflet sec. Şi cu părere de rău trebue să mărturisim că cu sufletele seci nu poate face nimic nici cel mai habotnic misionarism fiindcă Stăpânul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a rostit pentru toate vremurile adevărul că seminţele căzute pe piatra seacă nu vor aduce roade în veci.

In timpurile noastre s'a întâmplat că un călugăr evlavios a trebuit să fie stante pede asvârlit din biserică, fiindcă „ocăra" lumea care nu se purta cuviincios la slujbele bisericeşti. Bine! spunea poporul, nu de aceea venim noi la biserică ca să stăm ca sfinţii, omul ca omul mai cască, mai doarme, mai povesteşte, mai râde, mai să şi ceartă în biserică că doar de aceea este om.

Mentalitatea aceasta, care să dea Dumnezeu să nu fie generală, e mai prejos decât credinţa păgână, fiindcă noi ştim din scrisorile vechi că păgânii credeau prost dar când se apropiau cu jertfele lor de altarele zeilor aveau cele zece minute de concentrare sufletească.

Nu misionarism ne trebue nouă ci toporul pus la rădăcină. Ori suntem creştini adevăraţi şi atunci înţelegem biserica şi credinţa cum trebue, neavând lipsă de vergile misionare, ori nu suntem creştini şi atunci în mod cinstit să recunoaştem că ce au făcut strămoşii noi nu mai putem face niciodată. Credinţa lui David cu care a bătut armata Filistenilor va rămâne ceva de neînţeles pentru noi.

Biserica pe care oamenii vor să o facă interesantă ca un cinematograf şi pasionantă ca o sală de desbateri unde se luptă pentru desfătare generală, îşi pierde gustul ei creştinesc. Să te numeşti creştin şi să cinsteşti ma imult pe cârciumarul, măcelarul şi pantofarul tău decât pe preotul tău, e ceva grav.

Cu o asemenea credinţă în Dumnezeu în biserică şi în toate orânduelele ei. Filistenii vor reuşi să ne trântească când de un perete când de celălalt fiindcă scris este că Dumnezeu nu să lasă batjocurit nici chiar de Români.

Dacă vom şti să avem cel puţin zece minute de credinţă ne vom mântui; de nu, mergem unde s'au dus Filistenii.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Groaznicul cutremur.

Trei ss. evanghelişti redau exact spusele Mântuitorului referitor la cutremure. O catastrofă fără seamăn a aruncat jalea pe tot cuprinsul ţării, sămănând moarte şi mizerie. Ceeacə s'a petrecut la noi în noaptea fatală din dimineaţa zilei de 10 Noemvrie întrece orice închipuire. Indepărtatele cutremure din Japonia şi Turcia din anii trecuţi au trecut ca şi nişte evenimente puţin comentate la noi.

Pământul ţării noastre, departe de orice vulcan, s'a cutremurat în mod înspăimântător. Oraşe înfloritoare prefăcută în ruine, morţi, răniţi, oameni fără adăpost şi avut în câteva clipe acum în preajma iernii, oare nu ne spun „să să teamă de Domnul tot pământul şi de dânsul să se cutremure toţi ceice locuesc în lume"? Ps. 32, 8.

Ca şi prorocii Vechiului Testament din amvonul bisericilor înzădar s'a strigat: „Spălaţi-vă, curăţiţi-vă, ştergeţi răutăţile din inimile voastre dinaintea ochilor mei". Isaia 1, 15, 16. Intoarceţi-vă la Mine cu post, cu plângere şi cu tânguire" Ioil 2, 12, dar lumea tot îndărătnică şi împietrită a rămas ca şi inima lui Faraon după plăgile trimise de Dumnezeu în ţara Egiptului. Poate chiar pentru acest strigăt au devenit atât de urîţi preoţii în lumea de azi, adeverindu-se cuvintele Domnului zise către apostoli: Veţi fi

urîţi de toţi pentru numele meu. Catastrofa aceasta a făcut să răsune şi glasul oamenilor de seamă ca al unor vestiţi ziarişti şi cronicari cari scriu: Să ne întoarcem la Dumnezeu. (Universul).

In aceste vremuri de cumplită urgie, ce s'ar putea face decât proşternerea noastră la tronul dumnezeirii, deschideţi cartea cărţilor şi citiţi rugăciunea rostită de prorocul Danil în cap. 9, 3-27 al cărţii sale. Celce a văzut urîciunea pustiirii ne îndeamnă să ne întoarcem privirile spre cer. Lăsaţi petrecerile şi veseliile, conteniţi cu ceaiurile dansante obicinuite şi în posturile mari, postiţi Miercurea şi Vinerea, nu vă culcaţi fără a vă ruga celui ce stăpâneşte cele văzute şi cele nevăzute, nu fiţi robii comorilor; în vremea mâniei ce vă ajută? au n'aţi văzut că într'o clipă putem fi nu numai în lumea cealaltă, dar şi zdrobiţi sub ruinele trudei şi agoniselii noastre de veacuri.

Ce razim veţi aştepta în clipe de grea cumpănă, dacă în viaţa voastră niciodată n'aţi chemat în ajutor numele Domnului, ci-l strigaţi numai din adâncurile dărîmăturilor, ca şi apostolii pe marea înfuriată: Doamne mântueşte-ne că pierim.

Marele cutremur care a sguduit ţara noastră din temelii, oare va îndrepta privirile tuturor de aci înainte spre cer şi spre preamărirea lui Dumnezeu, au eşi-vor din Sodoma fărădelegilor, „au îşi vor pune în Dumnezeu nădejdea lor“ (Ps. 77, 7) sau vor uita urgia ce a trecut — fără pic de îndreptare — fără a-şi da seama de celce a zis: „Luaţi învăţătura ca nu cândva să se mânie Domnul şi să pieriţi din calea cea dreaptă“ Ps. 2, 10.

Iar într'alt loc scrie:

Piară gloata păcătoasă de pe lume, pe vecie
Şi toţi cei fără de lege pe pământ să nu mai fie!

Ps. 103, 35.

Pr. Nicolae Văleanu.

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Boutroux pentru concilierea ştiinţei cu religia aşează la baza naturii un spirit spontan, care poate modifica oricând ordinea existentă şi erupe în afară de albia legilor, ceeace îngădue nu numai înnoirile ci şi miracolele şi în genere supra naturalul [1]).

Majoritatea exegeţilor şi a naturaliştilor credincioşi cari doresc bunăînţelegere între datele raţiunii şi cerinţele inimii, consideră şi ei necesară ţărmurirea transgresiunilor ştiinţelor naturii în domeniul exegezei. Ei pornesc pentru aceasta dela următoarele poziţiuni prealabile: La ce anume întrebări e îndreptăţită ştiinţa să răspundă şi la cari nu; asupra căror chestiuni — ce ar întra în domeniul controversat — sfintele scrieri se rostesc precis şi asupra cărora nu [2]). Iar textele controversate, printr'o intrepretare adequată să fie apărate de orice atacuri s'ar năpusti asupra lor [3]). Prin însăşi această operaţie însă, rezultatele la cari se ajunge nu pot fi considerate decât ca provizorii. Şi de aceea la interpretarea unui text biblic trebueşte avut în vedere totdeauna întregul, nu părţi izolate; fiecare eveniment trebue prins în lumina întregii iconomii dumnezeeşti pentru mântuirea neamului omenesc [4]).

B. *Metode diferite.* Atât religia cât şi ştiinţa să folosească, fiecare în domeniul ei, principii şi metode proprii [5]), aşa cum rezultă din natura domeniilor şi preocupărilor lor. Căci deşi atât ştiinţa cât şi credinţa au adânci şi inexterminabile rădăcini în natura omenească, ele nu se pot confunda, ştiinţa fiind o cerinţă a intelectului iar credinţa în deosebi a inimei; ştiinţa constând din o cunoaştere obiectivă, iar religia în deosebi din un raport subiectiv, mistic, al inimei, cu cauza primordială a lumii [6]).

Considerând ideile şi legile ştiinţifice ca simple simboale fabricate de sufletul nostru în contact cu lumea sensibilă, iar religia servindu-se şi ea de simboale — imagini relative — cari sunt dogmele, Boutroux afirmă că nu poate fi contrazicere între dogmele religiei şi între ştiinţă, căci ele alcătuesc deopotrivă două categorii de simboale, cari se referă la ţeluri diferite [7]).

Recunoaşterea diferenţierii — de domeniu şi metodă — este condiţia păcii — spune *Paulsen*. „Cine vrea să supună ştiinţa din nou dogmei, sau cine voeşte să reducă credinţa la ştiinţă, acela se osteneşte în zadar şi împiedecă din partea sa un raport prielnic între ele [8])“. Oridecâteori vine vorba de ştiinţă, nu trebue însă să se uite adevărul că filosofia materialistă nu este ştiinţă şi că nu are dreptul de a se substitui adevăratei ştiinţe.

C. *Adevărul nu poate fi decât unul singur.* Un aristotelician din vremea Renaşterii, *Petrus Pomponatius*, pentru a evita conflictul cu

1) I Petrovici, Em. Boutroux loc. cit. p. 177.

2) F. v. Hummelauer „*Der biblische Schöpfungsbericht*“ Ein exegetischer Versuch. Fr. i. Br. 1877 p. 2.

3) Ibid.

4) Ibid.

5) Cf. *Decreta et canon. Conc. Vatic.* Ratisbonae, 1888 p. 27.

6) Mocsonyi, op. cit. p. 39.

7) Cf. I. Petrovici, art. cit. p. 177.

8) Paulsen, op. cit. p. 31.

Biserica, pornind dela ideile lui *William Occam*, a formulat teoria *adevărului dublu:* filosofic şi teologic. Prin aceasta nu s'a înlăturat însă conflictul, ci mai ales a fost adâncit [9]). Oricât ar fi de ispititoare o asemenea aventură simplistă, ea nu stă în faţa realităţii şi a existenţei obiective a adevărului, care nu poate fi decât unul singur.

Căci acelaşi Dumnezeu care a descoperit omului tainele credinţei şi i-a vărsat în inimă harul necesar improprierii lor, tot El l-a înzestrat pe om şi cu lumina raţiunii. Dumnezeu este în ultima instanţă izvorul a tot adevărul, atât al celui depus în Sfânta Scriptură şi Tradiţia Sf. Biserici, cât şi al celui cunoscut de minte prin cercetarea ştiinţifică. Iar Dumnezeu nu se poate nega pe Sine, nici să aducă în contrazicere adevăr cu adevăr.

Şi de aceea, cartea sfântă interpretată de autoritatea bisericească, asistată de Duhul lui Dumnezeu, având acelaşi autor ca şi cartea naturii — adică pe Dumnezeu — şi în cazul ce ne preocupă acelaşi subiect — adică creaţia lumii — ele nu se pot contrazice. Ci oriunde s'ar părea că există vre-o contrazicere între Sf. Scriptură, luată în înţeles verbal şi între ştiinţele profane, aceasta provine sau din falsitatea rezultatului respectiv al ştiinţei sau din interpretarea greşită a Sfintei Scripturi.

(Urmează)

Necrolog.

† Pr. Teodor Munteanu.

In ziua de 16 Noemvrie a fost condus la locaşul de veci, venerabilului preot al *Delineştilor*, părintele *Teodor Munteanu* stins din viaţă la respectabila vrâstă de 80 ani şi de cinstită preoţie de 58 ani.

Slujba religioasă a înmormântării a fost săvârşită de un sobor de preoţi vecini în frunte cu protopopul adm. al Caransebeşului Isaia Suru. S'a rostit o singură cuvântare sobră şi plină de căldură evangelică de către S. Sa Părintele prot. Suru care a arătat cald, temeinic şi înţelegător meritele preoţeşti, gospodăreşti şi morale ale celui plecat dintre noi.

Nespus de înduioşetoare a fost prezenţa la înmormântarea venerabilului părinte Munteanu a multor fruntaşi de pe Valea Pogoniciului şi a membrilor familiei sale.

Dr Cornel Corneanu cu soţia a depus o lacrimă de pietate lângă sicriul bătrânului preot; cinstitul între dascăli şi povestitor al meleagurilor bănăţene, bătrânul George Cătană, a făcut prin prezenţa sa o faptă de recunoştinţă faţă de tagma vechilor noştri preoţi cari se duc în lumea dreptilor rând pe rând; şi tot astfel au alergat la căpătâiul său, nepoţii *Dr Zeno Muntean* protopop şi profesor la Academia Teologică, George Muntean preot în Bocşa şi încărunţitul frate al adormitului, plin de humor şi demnitate, Pr. Ion Munteanu din Bolvaşniţa.

Mulţimea intelectualilor şi credincioşilor cari au ţinut să-l petreacă până la ultimul locaş de odihnă a fost mărturia vie şi indestructibilă a legăturii sufleteşti ce a existat între păstor şi turmă. L'am îngropat în ţintirimul din deal în mijlocul fiilor săi sufleteşti apuşi de mult, în timp ce toamna târzie îşi scutura podoaba galbenă a ultimelor frunze. Duios, mişcător şi în scâncet de lacrimi a fost scoborât în mormânt nou săpat în glia ravână, alături de fii şi fiicele sale, dintre care unul preot apus în primăvara vieţii.

Părintele Teodor Muntean a fost o figură modestă de preot, cu finţa veche şi tradiţională în chip şi port, cu măsură şi judecată în cuvânt şi mişcări.

Avea multe frumuseţi sufleteşti inepuisabile şi captivante.

Bine cunoscător de oameni şi lucruri se delecta aşa bătrâneşte cum ştia el în faţa calităţilor celor buni şi se îndepărta în acelaş timp cu repulsiune de suflete josnice şi vulgare.

Pe noi ăştia tineri ne iubea cu dragoste de tată.

Astăvară când l'am văzut ultima dată, m'a chemat să stăm de vorbă câteva ore despre unele şi altele.

Nu numai că te delectezi dar înveţi atât de multe atunci când te afli în societatea celor bătrâni.

Da! bătrânii noştrii preoţi; ce multă zestre sufletească au ei, ce mireasmă de duhovnicie îţi insuflă sfaturile, gesturile şi ţinuta lor! Stând în preajma lor simţi parcă mirosul de tămâe.

Bătrâneţe şi sacerdoţiu, da, sunt imutabile legături. Părintele Munteanu îşi stima enoriaşii şi era la rându-i stimat. Conştient de înălţimea cuvenită sacerdoţiului creştin s'a ferit în lunga sa viaţă să-l amestece în preocupări de lumească dobândă.

Şi dacă l'a amestecat uneori a făcut-o aşa ca fiecare, din pricina stării precare în care în anumite vremuri se găsea întreaga tagmă într'o lume nouă îndepărată de atei şi de Evanghelie,

9) Cf. Mocsonyi op. cit. pp. 7-8. Despre teoria îndoitei posibilităţi a adevărului la Occam, vezi I. G. Savin: „*Apologetica v. II, Proba ontologică*" p. 101.

Huruit de bulgări de pământ proaspăt peste sicriu în asfinţit de soare şi un trup istovit de ani, împăcat cu oamenii şi cu Dumnezeu s'a pogorât în lutul din care a fost alcătuit.

Glasul serafic al diaconului catedral *S. Sa Părintele Ilie Câmpeanu* din Caransebeş încheie duios, arhangelic, cu miros de miosotis funebru în glas ultima literă a unei veţi de păstor.

Dumnezeu să-l ierte pe părintele Teodor!

Pr. D. V. Anuţoiu

Instrucţiuni de Apărare Pasivă pentru populaţie

A. Stingerea şi ascunderea luminilor.

Se execută de câteori se dă alarma sau când se dispune de către autorităţi.

1. Măsura de prevedere pentru stingerea luminilor:

a) Toţi locuitorii imobilelor de orice fel (publice sau particulare), cari nu au ferestrele prevăzute cu obloane sau jaluzele, sunt obligaţi a-şi procura din vreme şi aplica pe geamul interior hârtie neagră;

Cei cari dispun de obloane sau jaluzele se vor asigura că ele nu lasă să treacă nici o rază de lumină;

Cei care au un singur rând de geamuri, vor face din pânză sau hârtie neagră o perdea mobilă.

b) Se va ţine la îndemână o lampă electrică de buzunar, una cu petrol sau lumânări, pentru cazul în care lumina dela uzină ar fi întreruptă.

c) Se vor reduce cât mai mult luminile exterioare ale locuinţei.

d) Şefii de imobile, instituţii, stabilimente, propietarii de case, etc., vor instrui personalul de serviciu ca măsurile de ascunderea luminii, referitoare la scările de serviciu, subsoluri, mansarde, curţi interioare, etc., să fie cunoscute şi practicate din vreme.

e) Localurile publice vor lua măsuri ca ieşirile să fie prevăzute cu perdele negre, care să împedice, la deschiderea uşilor, pătrunderea luminei în afară.

2. Măsuri de execuţie pentru stingerea şi ascunderea luminilor la darea alarmei.

a) Se vor stinge luminile din exteriorul clădirii, se vor trage obloanele, jaluzelele, rulourile din pânză sau hârtie.

b) In locuinţele iluminate cu gaz aerian, se vor închide comptoarele de gaz şi trece la iluminatul interior cu petrol sau lumânări.

c) Şeful A. P. al imobilului se asigură că luminele din masarde, scări de serviciu, curţi interioare, sunt stinse.

B. Adăpostirea.

1. Măsuri de prevedere în ceea ce priveşte adăpostirea:

a) Şefii A. P. ai imobilelor care nu dispun de un adăpost special, vor alege în subsol sau pivniţă o cameră sau mai multe, care să aibă asigurate câte două ieşiri sau cel puţin o uşă şi o fereastră.

b) Se vor astupa ferestrele pivniţei sau subsolului ales cu saci sau cutii, umplute cu nisip.

c) Se vor aşeza din vreme în aceste încăperi 1-2 târnăcoape şi 2-5 casmale, pentru deschiderea unei ieşiri în cazul prăbuşirei imobilului.

d) Vor exista în permanenţă în aceste încăperi, o lampă sau un felinar, un vas cu apă şi scaunele necesare.

e) Se va cunoaşte de fiecare locatar (Şef de imobil şi de familie) numărul telefonic şi adresa postului de prim ajutor cel mai apropiat.

f) Se va procura de fiecare familie 1-2 pachete de pansament şi desinfectantele necesare.

2. Măsuri de executarea adăpostirei:

a) Cei găsiţi de alarmă vor executa măsurile referitoare la stingerea luminilor, se vor asigura de mijlocul de luminat necesar şi apoi vor scobori în pivniţă sau subsolul ales ca adăpost.

b) Cel mai desăvârşit calm trebue păstrat în adăpost, în cazul când bombele au căzut în vecinătate.

c) In caz de rănire, după ce se vor întrebuinţa mijloacele aflate la îndemână, se va anunţa cât mai neîntârziat postul de prim ajutor.

d) Cei surprinşi de alarmă pe stradă, vor merge liniştiţi şi vor intra în primul adăpost întâlnit.

e) Cei surprinşi de bombardament înainte de a fi găsit un adăpost, se vor ascunde în primul gang sau după primul zid întâlnit, iar în caz de lipsă, se vor culca de îndată ce aud şuerat de bombă.

C. Măsuri contra incendiilor.

1. Măsuri de prevedere:

a) Se vor goli podurile de orice material combustibil şi se va întinde pe podele un strat de nisip de 2-3 cm.; se va vărui toată partea lemnoasă a podului cu un strat gros de var şi se va aşeza în unele din colţurile podului o ladă cu nisip şi o lopată.

b) Se va aşeza la îndemână cheile dela pod şi se va destina din vreme personalul de serviciu, care să inspecteze podul.

c) Se va ţine în evidenţă numărul telefonic al postului de pompieri respectiv.

2. Măsuri de execuţie:

a) In caz de început de incendiu provocat de o bombă incendiară, se va arunca dela oarecare distanţă cu lopata, nisipul depozitat în lada din pod.

b) Se va anunţa neîntârziat postul de pompieri, dacă întrebuinţarea mijlocului de mai sus n'a dat rezultat.

D. Alarmarea.

Alarma se dă prin sirene sau clopote (acolo unde nu sunt sirene).

Inceperea alarmei se dă de sirene prin sunete ascuţite şi modulate, iar de clopote prin bătăi scurte şi repetate.

Incetarea alarmei se dă de sirene printr'un sunet continuu şi de acelaş ton, iar de clopote prin sunete prelungi.

E. Circulaţia.

a) In ziua în care, fie prin alarmă, fie prin măsuri ordonate, s'a trecut la stingerea şi camuflarea luminilor, vehiculele nu vor circula decât cu luminile ascunse.

b) Ascunderea se va realiza fie prin acoperirea farurilor cu o invelitoare de pânză sau piele, în partea din faţă a căreia s'a practicat o deschizătură verticală

de 6 cm. lungime şi 1 cm. lăţime, fie prin vopsirea geamurilor dela far cu culoare neagră, în care se va lăsa neacoperită aceeaşi deschidere ca mai sus.

Luminile de poziţie din spate vor fi micşorate prin acelaş mijloc ca mai sus, în raport cu dimensiunile fiecăreia.

Indicatoarele de întoarceri nu vor mai fi întrebuinţate pe timpul nopţii.

c) Vehiculele surprinse de alarmă în mers, vor intra în prima stradă laterală întâlnită şi se va opri pe partea dreaptă în sensul mersului stingând toate luminile; pasagerii şi conducătorii vehiculelor vor intra în cel mai apropiat adăpost.

Prefectul Judeţului Severin.

Prof. Tiberiu Mităr.

ŞTIRI

Vizita Domnului General Ion Antonescu în Italia şi Germania. După vizita ce a făcut zilele trecute în Italia, de unde Conducătorul Statului Român s'a înapoiat deplin mulţumit, Vineri şi Sâmbătă a fost la Berlin unde s'a întâlnit cu Conducătorul Reichului, dl Adolf Hitler.

A murit părintele Ion Moţa. Săptămâna aceasta a părăsit lumea noastră pământească venerabilul Preot şi luptător, părintele Ion Moţa din Orăştie. Răposatul a fost tatăl legionarului Moţa care a murit în Spania, luptând împotriva batjocoritorilor Crucii lui Hristos.

Dumnezeu să odihnească în pace alături de fiul său pe bătrânul preot şi luptător, căci în sufletele lor a ars curată candela iubirii creştineşti!

Necrolog este noua rubrică care se rezervă de aici înainte cazurilor de deces ale preoţilor. Pentru însemnarea vieţii şi faptelor fiecărui preot decedat din eparhie, rog familia ramasă în urma celui plecat dintre noi să binevoiască a trimite date biografice şi în legătură cu activitatea pastorală a preotului. Acestea îndată după deces, pentruca însemnările să fie făcute la timp. Fie pe adresa subsemnatului care mă angajez la treaba aceasta cu scop şi gând bun, fie la Redacţia foii. *Pr. D. V. Anuţoiu* Valeadeni - Caraş.

Achitaţi abonamentul restant la Foaia Diecezană.

„Ajutorul legionar"

„Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!"

Corneliu Z. Codreanu

Notă oficială

Nr. 5817 B. 1940.

Toţi preoţii cari până la 31 Martie 1941 împlinesc 5, 10, 15 şi 20 ani de *serviciu preoţesc*, cu începere dela 1 Aprilie 1941 sunt îndreptăţiţi la câte o nouă gradaţie.

In urmare, toţi aceşti preoţi să-şi înainteze cererile pentru încuviinţarea gradaţiei nouă până cel mult la *15 Decemvrie a, c.*

Cererile se vor înainta *pe cale ierarhică*, adecă prin Oficiile protopopeşti având să se anexeze la ele cuvenitele certificate despre toţi anii de servicii, eliberate de către oficiile protopopeşti în drept şi *timbrate* în regulă.

Cererile intrate după data de 15 Decemvrie a. c., precum şi cele adjustate cu certificate de serviciu netimbrate sau timbrate insuficient nu se vor lua în considerare şi preoţii respectivi nu vor fi trecuţi pe tabloul celor îndreptăţiţi la câte o nouă gradaţie.

Caransebeş, la 12 Noemvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Prot. R. G. Ancuşa

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3573 B. ex. 1940 din 27 Iulie 1940, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Glimboca** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estindere de 44 jugăre 1553 stj.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile parohiale uzitate.
4. Casa parohială cu grădina şi intravilan de 361 stj. cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile ee mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopul diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Glimboca, prin Prea. On. Oficiu Protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Glimboca, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 1 Septemvrie 1940.

Preşedinte, *Pr. Cornel Pitigoi* adm. parohial.

Secretar, *Pavel Năslău.*

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş la 20 Septemvrie 1940.

2—3 **Pr. Isaia Suru** adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2742 B. ex. 1940 din 9 Maiu consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sicheviţa,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană"

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jugăre, după care alesul preot va plăti dările de stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 Lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcinea preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea calificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului Diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sicheviţa prin Prea On. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nici decum în ziua alegerii.

Sicheviţa, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Octomvrie 1940.

Preşedinte, *Pr. Valeriu Popescu* adm. parohial.

Secretar, *Lazar Lazarovici.*

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăjdia, la 17 Octomvrie 1940.

1—3 **Ioan Oraviţanu** protopop.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial 4751. B. 1940 din 17 Septemvrie a. c. publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană pentru postul de preot la parohia de clasa a III-a **Şopotul-nou** din Protopresbiteratul Mehadiei devenită vacantă prin, pensionarea preotului Ioan Goanţă.

Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jug.
2. Casa parohială în natură.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Dela cultul bisericii Lei 150 anual.

Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le supoartă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohia de clasa III-a să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort-român din Şopotul-nou prin Prea On. Oficiul protopopesc al Mehadiei.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. protopresbiter tractual spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici de cum în ziua de alegere.

Şopotul-nou din şedinţa consiliului parohial ţinută în 20 Octomvrie 1940.

Preşedinte, *Ioan Goanţă*

Secretar, *Pavel Nedelcu*

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu protopresbiter.

1—3

Cărţile monopolizate de curs primar

precum şi

recvizitele şcolare necesare

se află în depozitul bogat al

Librăriei Diecezane

din CARANSEBEŞ.

Publicaţiune de licitaţie

Lichidatorii firmei Primei Casse de Păstrara din Caransebeş societate pe Acţii în lichidare, Caransebeş, aducem la cunoştinţă publică, că în ziua de

10 Decemvrie 1940 ora 10 a. m.

se va ţine în localităţile Primei Casse de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş, Strada Traian Doda Nr. 1 licitaţie publică cu oferte închise pentru vânzarea următoarelor creanţe şi obiecte :

Portofoliul de titluri conform tabloului, poziţia 1-7 evaluat cu suma de Lei 103,169.—

Plasamentul Fondului de rezervă, efecte publice conform tabloului, poziţia 8-9 evaluată cu suma de Lei 74,500.—

Portofoliu de scont conform tabloului, poziţia 10-104 evaluat cu suma de Lei 3,955,521.—

Debitori conform tabloului, poziţia 105-160 evaluat cu suma de 4,110,209.—

Creanţe în conversiune conform legii din 7 Aprilie 1934 conform tabloului, poziţia 161-281 evaluat cu suma de Lei 2,686,178.—

Mobilier conform tabloului, poziţia 282-301 evaluat cu suma de Lei 100.000.—

Licitanţii sunt obligaţi a înainta ofertele lor închise pentru fiecare poziţie în parte separat dimpreună cu vadiul de 10 (zece) la sută în numerar din preţul oferit până la 9 Decemvrie 1940 orele 12 a. m. la casieria Primei Case de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş, Strada Traian Doda Nr. 1.

Lichidatorii îşi rezervă dreptul de a primi sau a refuza oferta făcută după aprecierea lor şi nu răspund pentru existenţa şi incasabilitatea creanţilor vândute.

In caz de acceptare a ofertei cumpărătorul este obligat a plăti întreg preţul de cumpărare la cassieria Primei Casse de Păstrare din Caransebeş societatea pe acţii în lichidare, mai departe de a plăti toate taxele şi impozitele aferente, intrând astfel în proprietatea creanţelor şi obiectelor cumpărate.

Tabloul creanţelor şi obiectelor susmenţionate, se poate vedea în zilele de lucru între orele 10-13 în localitatea Primei Casse de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş Strada Traian Doda Nr. 1

Caransebeş, 22 Noemvrie 1940.

Lichidatorii

Aducem la cunoştinţă On. public cetitor, că

Calendarul Românului

pe anul bisect dela Hristos

1941

a apărut şi se află de vânzare la Librăria noastră

DIECEZANA din Caransebeş

cu preţul de Lei 25.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — CENZURAT. — Caransebeș, 1 Decemvrie 1940 — Nr. 48

Foaia Diecezană

Organul oficial al [...]iei ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Manus[...] iar ba[...] „Tipo[...]

[...]APARE DUMINECA

[...]napolează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană", [...]onamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

1 DECEMVRIE 1940.

Trăim cel mai mohorît și trist întâiu Decemvrie!

Sufletul ni-e greu ca plumbul iar inimile deșarte de orice bucurie. In loc de steaguri purtăm prapori de doliu, în loc de cântece vitejești suspinul înnecă glasul nostru. „S'a dus veselia inimii noastre, jocul nostru s'a prefăcut în plâns"...

Paserea morții a fâlfâit deasupra, țării noastre, aripile ei sumbre au risipit jale și tristețe; plângem cu toții și lacrimi n'avem destule ca să spălăm întreg amarul din noi.

Cu ce am păcătuit Doamne, că ne-ai pedepsit atât de greu? Cu ce am întors dela noi fața Ta că pradă ne-ai lăsat urgiei, că ni-ai dat același pahar pe care îl crezusem golit până la fund de bieții noștri părinți, bunici și întregul șir de generații mucenicite?

Doar'noi suntem urmașii cavalerilor crucii, a celora cari și-au făcut pieptul lor zid împotriva păgânătății barbare, a semilunei și a tuturor vrăjmașilor Domnului Hristos!

Noi suntem fiii acelora pentru cari gloria a dăltuit stihuri nepieritoare în cursul unei istorii bimilenare, cu nume scânteietoare săpate în toate răscrucile de veac: Traian, Decebal, Mircea, Mihai, Horia și Avram Iancu!...

Și totuși...

Mai tristă ca tristețea tuturor toamnelor, soartea noastră se aseamănă cu aceea a sfintelor cruci și troițe, pe care omul le vede doar în necaz și durere, încolo singurătatea le dă birnice viforniților, iernii și corbilor.

Și câtă credincioșie nu zace în inimile ctitorilor sfintelor semne, și cât de fidel nu străjuesc acelea bulgării scumpi ai întinsului pământ românesc? Iată, grava lor singurătate pare să împartă azi cu neamul povara grea și mută a celei mai crunte epopei din viața unui popor de 17 milioane de oameni!

O, tristă zi de întâiu Decemvrie!

Te înconjurăm cu inimi cernite, dar nu te bocim asemenea slabilor și neamurilor de plângăreți, ci bărbătește ne legătuim:

Să nu lăsăm soarele unei noui veri să apună întru neînvierea celui dintâiu unu Decemvrie demn și românesc!

Să nu lăsăm în adormirea celui din urmă somn pe frații și surorile noastre de pretutindeni, ci opaiț să aprindem în sufletul fiecărui român liber pentru eliberarea lor din tiranie!

Să nu pierdem — în sfârșit — din inima noastră icoana bunului Dumnezeu care odinioară a jertfit pe unul născut Fiul Său pentru noi. Căci dacă am fi și cea din urmă oaie rătăcită, Păstorul ne readuce în calea mântuirii de-acum și a celei de veci!

Fă, Doamne al Puterilor această minune cu neamul nostru de plugari pravoslavnici și cinstiți, în care chipul Tău se păstrează în curăție; care stă strajă pretutindeni bunătății Tale neadormite; care cu mâni aspre și bătătorite prinde sfielnic semnul divin al mântuirii noastre, sfânta Cruce.

Revarsă Doamne din vistieriile Tale nemărginite clemența Ta peste noi și auzi-ne în ceasul rugăciunii noastre. Caută-ne în rugăciune, în bunătate, în jertfă; nesocotind mulțimea greșalelor noastre, răsplătește frământarea care ne mistue.

Căci a Ta este puterea, a Ta este mila, iar a noastră nădejdea în învierea Neamului. Amin.

Ajutorul legionar.

Ajutorul fratelui căzut în nenorocire porneşte din ceea ce are mai bun fiinţa omenească în ea.

Fiindcă trebue să trăeşti nenorocirea, să o simţi şi numai atunci poţi s'o vezi şi la altul. Altfel, ceea ce faci e formalism gol, lipsit de convingere şi numai pentru parada exterioară, a manifestărilor celor mai joase şi venale, ce le cunoaşte fiinţa omenească.

De aceea, acest soiu de ajutor nu vine nicicând la timp, nu alină nicicând suferinţa şi nici nu o desfiinţează, fiindcă se face la voia întâmplării, fără a cunoaşte momentele mai dramatice, prin care trece un popor, şi fără a cunoaşte proporţiile unei nenorociri sau suferinţe.

Aceasta a fost psihologia ajutorului mutual, între fraţii de-un sânge românesc, până la zorii *României Legionare.*

Ajutor în silă, de paradă, de mântuială, de aceea şi roadele au fost toate compromise, culese prea devreme, sau mâncate de germenii distrugerii.

Poporul acesta ajunsese de mila streinului, care era mare şi tare la noi acasă; conştiinţele ne erau siluite şi violentate, intrase în noi oarba laşitate: tăceai ce nu voiai, vorbeai ce nu-ţi era în suflet, scriai ce nu-ţi era în inimă.

Din disoluţia aceasta morală numai o minune ne mai putea salva.

Şi minunea arhangheludui Mihail a venit. Marea operă de purificare a sufletelor a început. Mişcarea legionară face apel din nou şi dela cârma statului, la sufletele de Români.

Mişcarea legionară devine mişcarea, cea mai autentică de suflete, românească.

Sufletul este chemat la viaţa sa adevărată creştină: de supremaţie asupra trupului. Nu trupul mai comandă, nu pentru el ne mai îngrijim; trupul democrat, comod, îmbuibat trebue să cadă în genunchi în faţa sufletului tare legionar, călit de prigoane, lipsuri, suferinţe şi nevoi şi să-şi mărturisească păcatele multe.

Cine s'a grijit de cei în suferinţe, cine a dus zbucium de prigoană, cine a trăit timpuri de epopeică haiducie?

Acei ce astăzi, cei mai conştienţi de ceea ce înseamnă lipsă, durere şi suferinţă, vin şi spun, în auzul unei ţări întregi: *Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!* Fiindcă ajutorându-l pe el, te ajuţi pe tine însuţi şi pe ai tăi ca neam.

Alt suflet, deci, alături de trupul nostru înmuiat în toate apele murdare ale timpurilor ce le-am trăit; alt elan înspre munca constructivă ce-o avem înainte; alt ideal pentru viitorul nostru domnesc, ce ne mai aşteaptă.

De aceea şi altă mentalitate faţă de ajutorarea fraţilor noştri de-un neam şi-o altă concepţie faţă de milostenia de samaritean, ce-o dăm.

Mentalitatea legionară nu caută cântărire în dar, nici precupeţire a ei.. Această mentalitate nu ascunde, sub dar, sămânţă democratică, care să rodească roade oportuniste, pentru durata unui regim. Mentalitatea legionară se odihneşte pe o bază de sacrificiu, de dăruire totală, de anonimat.

Samariteanul legionar este, deaceea, cel mai autentic tip al samariteanului evanghelic, dar şi cea mai autentică creaţie umanitară a aceea ce are neamul nostru mai nobil în ancestralele lui sentimente de ospitalitate.

Din ce are şi din ce n'are, Românul legionar dă. Dar nu numai că dă, dar vrea să făurească aceeaşi concepţie sufletească şi la ceilalţi fraţi ai săi.

Dă de unde ai şi dă de unde n'ai! Ţara aceasta suferă prin mii de guri, suferă prin mii de trupuri.

Este în ţara noastra o suferinţă cum n'a mai fost decând trăim ca neam.

Şi nu mai este acum timp de veselie, de îmbuibare, de lene, ce inconştienţă culpabilă.

Legionarii lucră într'un ritm cum nu au mai lucrat alţi fii pentru ţara aceasta. Tumultul de reclădire, de prefacere, de schimbare se simte. Alături, legionarii cheamă toată ţara la apel.

Ajutaţi-vă fraţii nenorociţi! Este ceea ce fiecare poate, este contribuţia colectivă şi anonimă a ţării, la această titanică operă de redresare naţională.

Să fim, deci, nu numai conştienţi şi mândri, dar să fim, măcar de astă dată, prezenţi la apel!

Prof. Dr Petru Rezuş.

Creştinism şi Naţionalism

— Reflexii şi constatări. —

Putem fi şi creştini şi naţionalişti? Da, deoarece creştinismul despre al cărui universalism se vorbeşte mult, recunoaşte naţiunile şi le susţine ca pe nişte organisme vii şi necesare în armonia universală.

Ideea creştină se împacă cu ideea de naţionalitate. Făcând din creştinism şi naţionalism două idei contradictorii însemnează a exclude acţiunea binefăcătoare a creştinismului din viaţa

naţională dând loc ateismului şi dezordinei morale. Naţiunile cuprinse de aceeaşi etică creştină, scrie *Svetlov* în *„Naţionalism şi Creştinism“*, realizează cel mai desăvârşit curent social care singur poate să asigure popoarelor o pace şi armonie durabilă în viaţa socială a lumii.

Insuşi Domnul Hristos a fost un mare naţionalist, recunoscând principiul naţionalităţii faţă de femeia canaaneancă ce vine să-i ceară vindecare şi căreia îi răspunde : „Eu am venit pentru oile pierdute ale casei lui Israil. Nu se cuvine a lua pâinea din gura copiilor şi a o arunca la câini“.

Biserică creştină se află în programul său de a fi şi naţională căci alipirea de Hristos nu însemnează ură faţă de Cezar ci dimpotrivă Biserica păstrează şi recomandă o cumpănă dreaptă. „Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“.

Domnul crede că până a nu fi naţional nu va putea fi înţeles şi deşi divizat, a păstrat totuşi unitatea spirituală a crezului creştin, căci El ca personalitatea în care era întrupat adevărul vecinic, a putut după Fericitul Augustin, să fie propriu fiecăruia cu toate că e comun tuturor. (citat după *Grillot de Givry: Le Christ et la Patrie*).

Doară Sfinţii Apostoli până nu a vorbit în limbile tuturor popoarelor n'a început opera de cucerire spirituală a lumii, potrivit mesagiului dat de Mântuitorul.

De asemenea din minunea Cinci zecimii, când Duhul sfânt înzestrează pe Apostoli cu darul proorociei de a vorbi în limbi stăine, concludem că, „creştinismul recunoaşte existenţa mai multor popoare cu limbi diferite, adecă naţiuni *(Pr. Al. Svetlov : Naţionalism şi creştinism.*

Conform acestora, noi preoţii ortodocşi nu trebuie să uităm că Biserica noastră este o Biserică naţională şi în aceeaşi măsură trebuie să ne intereseze aşezământul naţional al statului — naţiunea, ca născătoare de fii trupeşti pentru Biserică.

Naţionalitatea se definitivează în desăvârşire prin predica creştină şi creştinismul nu însemnează cosmopolitism ci universalismul creştin însemnează unitatea lumii prin diferenţa varietăţii popoarelor. Restabilirea naţionalismului în creştinism nu însemnează excluderea umanitarismului, aşa cum se aruncă invinuiri de către vechea mentalitate democratică şi iudaică. Intre naţionalism nu este şi nu poate fi nici o contradicţie, ba chiar primul fiind baza celui de al doilea, ambele fiind realităţi eterne şi temeinic împletite una cu alta.

Este o virtute umană să te închini în faţa geniilor umane, dar care au fost în acelaşi timp şi genii naţionale.

Individualismul naţional cu rădăcinile înfipte în Creştinism presupune realizarea individualismului sau personalismului social în cadrul comunismului moral evanghelic“ *(V. Pârvan : Naţionalism)*.

Recunoaşterea individualismului naţional tinde la înfăptuirea uniunii popoarelor, acea fraternitate internaţională, realizând între membrii oricărei formaţiuni sociale un cuget şi o acţiune solidară. România Nouă legionară şi-a revenit la matcă. Prea ne comunizasem, prea o luasem rasna, încântaţi de raiul democratic şi târâţi în iureşul masonic şi jidovesc.

Intr'o revistă militară am scris înainte de actualul regim, un articol în care strecurasem fraza: „Din 10 medici în Brig. 19 Art, 9 sunt iudei şi numai unul român şi acel cu grad de sergent T. R. Bolnavii gem neîngrijiţi prin infectele infirmeriei lăsaţi pradă boalelor pentrucă doctorul militar e jidan. Şi ... să nu fie cu supărare *dar indaismul adesea e fără conştiinţă*“. Articolul a scăpat de foarfecele faimoasei cenzuri (aşa cum a scăpat tot acest pasagiu şi în Foaia Diecezană în articolul „Din Carnetul unui preot concentrat)“.

După apariţie ce credeţi : proteste, vociferări, reclame pela cenzură la redacţia revistei şi la comandament, că s'a jignit simţul de umanitate care nu stă bine să-l propage un purtător de sutană ortodoxă.

Stăm, vorba ceia cu frica'n sân, că da, poate am comis o crimă căci vezi d-ta d-le Israel eu popă, să scriu că iudaismul n'are conştiinţă !? şi aşteptam din zi în zi să fiu pârât şi eu pe la episcopia militară sau chiar la P. S. Sa Episcopul meu diecezan.

Dar în loc de represalii şi sancţiuni, a venit altceva : legiunea la putere, şi toţi doctoraşii aceia sfrigiţi şi coroiaţi fură daţi afară din armată şi înlocuiţi cu bieţii flămânzi de valahi. Orice s'ar spune, dar aceasta nu înseamnă ca naţionalismul acesta purificator nu e creştin.

Asta trebuia : încreştinarea Patriei şi sădirea unui naţionalism creştin, dar sincer creştin. Căci creştini ziceam că suntem şi până acum dar ... da ! numai firma era creştină. De aceea am scris mai sus ca *Ţara nouă* în spiritul acţiunii ce desfăşoară, fără gloanţe, fără sufocări cu streangul şi disolvare cu vitriol, se găseşte hotărât pe drumul trasat de Mântuitorul Hristos Imperativul

categoric al ceasului de față: Slujirea lui Dumnezeu prin cuvânt faptic și cultul Patriei prin iubirea și respectarea naționalității dominante.

Iată cum înțeleg eu legătura între Naționalism și Creștinism.

Pr. D. V. Anuțoiu.

Recenzii.

Diac. Dr. Haralambie Cojocariu: Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament? Sibiu 1940.

(Continuare din Nr. 46.)

După cercetarea acestor texte generale autorul atacă faimosul text dela Mt. 16, 17-19. In tendința lor critică negativă teologii protestanți au căutat să conteste acestui text fie autenticitatea, fie istoricitatea, în scopul de a submina doctrina papală bazată pe acest text.

Autorul arată pe drept cuvânt că metoda aceasta este nepotrivită dovedind prin argumente solide atât autenticitatea cât și istoricitatea textului. Acest text apare încă în sec. II în citațiuni dar pentru a dovedi cu totul altă învățătură decât primatul papal și tocmai raritatea și felul citării lui în acest timp dovedesc că Biserica n'a văzut în el un argument pentru primat. Biserica ortodoxă a recunoscut întotdeauna istoricitatea acestui text și lipsa lui la Marcu și Luca este tocmai o dovadă a existenței primatului lui Petru. In sfârșit autorul face interpretarea acestui text după toate regulele ermineutice dovedind în mod clar că prin *πέτρα* noi nu putem înțelege pe Petru ca temelie a Bisericii ci credința lui Petru în divinitatea și mesianitatea lui Iisus. deci *πέτρα* = Iisus Hristos care singur este temelia instituției Sale (I Cor. 3, 11).

In cap. IV. intitulat: Textul „Tu ești Petru" și exegeza patristică (p. 196-304) se aduc mărturiile părinților bisericești atât ale celor răsăriteni cât și ale celor apuseni cu privire la interpetarea acestui text. Sunt patru categorii de înterpetări. 1 Petru = piatră, o găsim la 17 părinți; 2 Piatră = toți apostolii, o găsim la 8 părinți; 3. piatră = credința în divinitatea lui Iisus Hristos o găsim de 44 ori și 4. piatră = Iisus Hristos se află de 16 ori. Pentru interpretarea întâia trebuie să ținem seama că Petru reprezintă simbolul unității episcopatului și a Bisericii, deci ea se reduce la a doua. Interpretarea a treia și a patra se reduc una la alta și cf. principiului lui Vincențiu Lirineanul ea este cea adevărată.

In cap. V. întitulat: Primatul lui Petru și textele dela Luca 22, 31-32 și Ioan 21, 15-18 (p. 305-341) se interpretează după aceleași reguli ca mai sus aceleași texte pe cari romano-catolicii le învoacă pentru primat. Se arată în mod incontestabil că în textul prim e vorba de prezicerea căderii lui Petru din apostolat prin întreita lui lepădare, iar în cel al doilea de repunerea lui de către Mântuitorul în această înaltă funcțiune. De primatul și infalibilitatea lui Petru deci nu poate fi vorba, și nici de prerogative de felul acesta asumate de episcopii Romei deoarece nu există în tot T. N. nici o indicație de felul cum au primit ei primatul dela Petru.

In cap. VI. întitulat: Biserica primară și Sf. Petru (p. 342-395) se examinează rolul Sf. Petru (p. 342-395) în Biserica din Ierusalim analizându-se textele din faptele Apostolilor demonstrându-se că el nu se poartă nici demn ca și când ar fi conștiu de primatul său. Aceasta rezultă mai ales din faptul că el primește mandat de a merge în Samaria dela ceilalți apostoli, cărora deci se supune, apoi din faptul, că trebuie să se justifice de botezul lui Cornelie și în urmă din situația lui la sinodul din Ierusalim unde nu el prezidează ci ap. Iacov care și ia hotărîrile. Mai departe se examinează raporturile dintre Petru și Pavel arătându-se că în ce privește conducerea văzută a bisericii el nu cunoștea decât cele trei trepte de hirotonire de drept divin peste care nu știe de vreun supraepiscop decât pe cei doisprezece. El este cel dintâiu care interpretează cuvântul „piatră" din textul mateian ca fiind piatra din capul unghiului, Hristos. Mai departe se poate constata că Pavel e primit în mijlocul celor doisprezece apostoli cu drepturi egale. Pavel este acela care inpune vederile sale lui Petru care trebuie să le accepte, iar atunci când dă dovadă de inconsecvență el suferă aspre mustrări dela Pavel. Aceasta reiese clar din examinarea epistolei către Galateni, a raportului sinodului apostolic, a incidentului din Antiohia și a raportului dintre Petru deoparte și Pavel și Biserica din Corint de altă parte.

In încheiere (p. 396-408) se expune pe scurt doctrina romano-catolică cu privire la primat așa cum a fost formulată ea la sinodul Vatican din 1870, trăgându-se apoi concluziile finale ce se impun din cele expuse până aci După rezumatul cărții în limba franceză (p. 400-416) urmează registrul textelor biblice (p. 417-423) și registrul numelor proprii (424-443) cu care se și încheie cartea.

Așa cum se înfățișează opera aceasta fără nici o exagerare putem spune că face cinste tinerii noastre literaturi teologice.

Atenţiia şi chiar migala lui care este lucrată această carte dă dovadă de erudiţie din partea autorului. Ceieace poate lipseşte din tratarea subiectului este chestiunea prezenţei la Roma a lui Petru deoarece romano apusenii bazează în primul rând această prezenţă tot pe texte nou-testamentare ca de ex. F. A.. 12, 17 şi I. Petru 5, 13. pentru a putea afirma că Petru întemeind biserica de acolo şi conducând-o un timp prin hirotonirea unui urmaş a putut trece mai departe prerogativele sale. Tot pe bază de texte din epistolele lui Pavel s'ar fi putut dovedi cine este întemeietorul bisericii din Roma şi cine a avut acolo întîietatea, dacă nu Pavel apostolul neamurilor.

In tot cazul lucrarea îşi aşteaptă o întregire prin cercetarea chestiunei primatului papal din punct de vedere istoric, începând din perioada de după încheierea canonului Testamentului Nou şi până în sec. VIII resp. IX. odată cu sfârşitul fixării doctrinei Bisericii, şi chiar până în zilele noastre pentru a vedea frământările şi mai ales opoziţiile răsărite chiar dela început din însuşi sânul catolicismului împotriva acestei doctrine perverse.

Pr. Constantin Târziu.
licenţiat în teologie.

ŞTIRI

Hirotonire. Prin rugăciunile P. S. Părinte Episcop a fost hirotonit întru preot candidatul *Pavel Coadă* pe seama parohiei *Cărbunari.*

Adunarea dela Alba-Iulia dela 1 Decemvrie 1918 se comemorează în stil mare astăzi în cetatea lui Mihai. Zeci de mii de legionari din Ardeal şi Banat au mers să se închine în cetatea - simbol a Unirii noastre vecinice şi nedespărţite!

Reînhumarea Căpitanului, Nicadorilor şi a Decemvirilor s'a făcut în mijlocul unei impresionante ceremonii ei, Sâmbătă în Bucureşti. Trista solemnitate a cutremurat cu atât mai mult inimile româneşti, că neînsufleţitele lor corpuri au fost acoperite cu un planşeu, de beton, gros de 70 cm., lung de 15 şi lat de 5 metri.

Unde nu duce sfatul rău al urii, pe oameni?!

Noul director al liceului Traian Doda este dl profesor Nicolae Domăşneanu, căruia îi urăm spor în noua misiune!

† Preotul Aurel Ciulin din Bogodinţi a încetat din vieaţă zilele trecute, fiind înmormântat de un sobor de preoţi în frunte cu protopopul tractual.

Dumnezeu să odihnească pe robul său în pace!

Studenţii academiei noastre comunică următoarele: După un timp de 3 ani de persecuţie, de prigoană, în care n'a activat nici o organizaţie studenţească, fiind dizolvate, acum U. N. S. C. R. porneşte la treabă din nou pe drumul bătătorit de înaintaşi şi sfinţit prin sângele atâtor martiri căzuţi la Mercurea Ciuc, Vaslui, Râmnicul Sărat şi în tot cuprinsul ţării, organizându-se.

Astfel după noua organizare a vieţii studenţeşti şi Academia noastră Teologică, care până în prezent a fost pasivă în faţa tuturor manifestărilor studenţeşti, a fost încadrată în „Centrul studenţesc Timişoara", care a numit ca preşedinte al societăţii studenţilor teologi pe camaradul: *Martin Petru,* anul III, care şi ales următorul comitet:

Vice preşedinte: *Stănescu I. Vasile,* an. III
Secretar: *Dragomir I. Traian,* an. II
Casier: *Iclozan V. Victor,* an. III

iar ca delegaţi ai cursurilor pe:

Geţia Gheorghe, an. IV
Atnagea Teodor, „ III
Novac Martin, „ II
Marinescu M. Marin, an. I

* * *

Continuând linia vechilor tradiţii şi anul acesta ca'n toţi anii, societatea de lectură: „Ioan Popasu" a studenţilor teologi dela Academia d.n Caransebeş, şi-a ales următorul comitet de conducere:

Preşedinte: *Geţia Gheorghe,* an. IV
Secretar I: *Stănescu I. Vasile,* „ III
„ II: *Dragomir Traian,* „ II
Casier: *Iclozan Victor,* „ III
Controlor: *Milovan A. Gh.* „ II
Bibliotecar I: *Gruian Aurel,* „ IV
„ II: *Stoca Ilie,* „ III
„ III: *Şdicu Gh. Horia,* „ II
Cond. corului I: *Zmed Gheorghe,* „ III
„ „ II: *Stanca Simeon,* „ III
Econom: *Marinescu M. Marin,* „ I
Arhivar I: *Găvan Ioan,* „ I
„ II: *Murgu Ioan,* „ I

Comisia literară:

Preşedinte: *Mureşianu B. Ion,* an. III
Membrii: *Andrica Traian,* „ IV
Olariu Cornel, „ III
Cotârlă Nicolae, „ II
Băleanu Vasile, „ I

* * *

Sâmbătă 23 Noemvrie a. c. din iniţiativa „*Grupului Legionar*" dela Academia Teologică din localitate s'a oficiat în biserica catedrală la ora 11^{30}, o scurtă rugăciune pentru pomenirea aceluia care a fost protopopul şi ziaristul: *Ioan Moţa.*

Slujba religioasă a fost oficiată de preoţii: Prot. Dr. Zeno Munteanu, Dr. Petru Rezuş, Dr. Dimitre Bodea, Dr. Mircea Chialda şi Isaia Suru, iar răspunsurile au fost date de corul studenţilor teologi, sub conducerea d-lui prof. Constantin Vladu.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3573 B. ex. 1940 din 27 Iulie 1940, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană", pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Glimboca** protopresbiteratul Caransebeşului.

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în estindere de 44 jugăre 1553 stj.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile parohiale uzitate.
4. Casa parohială cu grădina şi intravilan de 361 stj. cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă sau sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară, fără nici o altă remuneraţie.

Toate impozitele după beneficiile ce mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopul diecezan, să-şi înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Glimboca, prin Prea. On. Oficiu Protopopesc al Caransebeşului.

Reflectanţii se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Glimboca, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 1 Septemvrie 1940.

Preşedinte, Secretar,
Pr. Cornel Piţigoi *Pavel Năslău.*
adm. parohial.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Caransebeş la 20 Septemvrie 1940.

3—3 **Pr. Isaia Suru**
adm. protopopesc.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2742 B. ex. 1940 din 9 Maiu consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sicheviţa,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană"

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jugăre, după care alesul preot va plăti dările de stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 Lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcinea preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea calificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului Diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sicheviţa prin Prea On. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nici decum în ziua alegerii.

Sicheviţa, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Octomvrie 1940.

Preşedinte, Secretar,
Pr. Valeriu Popescu *Lazar Lazarovici.*
adm. parohial.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.

Răcăjdia, la 17 Octomvrie 1940.

2—3 **Ioan Oraviţanu**
protopop.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial 4751. B. 1940 din 17 Septemvrie a. c. publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană pentru postul de preot la parohia de clasa a III-a **Şopotul-nou** din Protopresbiteratul Mehadiei devenită vacantă prin, pensionarea preotului Ioan Goanţă.

Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jug.
2. Casa parohială în natură.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Dela cultul bisericii Lei 150 anual.

Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le supoartă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohia de clasa III-a să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort-român din Şopotul-nou prin Prea On. Oficiul protopopesc al Mehadiei.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. protopresbiter tractual spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici de cum în ziua de alegere.

Şopotul-nou din şedinţa consiliului parohial ţinută în 20 Octomvrie 1940.

Preşedinte, *Ioan Goanţă*

Secretar, *Pavel Nedelcu*

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu
protopresbiter.

2—3

Publicaţiune.

Lichidatorii firmei Prima Cassă de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş, conform art. 202 din cod. com. învită creditorii societăţii, că în termen de 6 (şase) luni să-şi anunţe creanţele pentru valorificare la sediul Institutului.

Caransebeş, 22 Noemvrie 1940.

1—3 **Lichidatori.**

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1526/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Banca Banatului din Caransebeş contra urmăriţilor Macrina Ştefan Truică născ. Gherga, Truică Ilie, soţia sa născ. Coilă Maria şi Paraschiva Ion Truica n. Truica domiciliaţi în Poiana, la cererea urmăritoarei, Judecătoria ordonă: licitaţiune executională, în baza art. 144, 146 şi 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în cf. a comunei Poiana (din circumscripţia Tribunalului Caransebeş) Nr. prot. cf. 14, No. de ord. A. + 2 sub. No. top. 954/2 Pădure în Dialu Oraşului 1 jug. 1010 stp. Preţul de strigare 12.000 Lei, imobilul cuprins în c. f. No. 521 a comunei Poiana imobil Nr. de ord. A. I. 1-2 No. top. 955 Arabil în Dialu Oraşului 1026 stp, No. top. 956 Fânaţ în Dialu Oraşului 3 jug. 1482 stp. preţul de strigare 60.472 Lei, No. de ord. A. + 1 No. top. 678/2 Grădină în Dealu Negru de 333 stp. cu preţul de strigare de 3.080 Lei, imobilul No. de ord. A. + 1 No. top. 487 Grădină în Intravilan 1025 stp. cu preţul de strigare 9.480 Lei A. + 2 No. top. 676 Grădină în Dialu Negru 354 stp. preţul de strigare 3.272 Lei, A. + 3 No. top. 689 Grădină în Dialu Negru 1015 stp. cu preţul de strigare 9.392 Lei, A. + 4 No. top. 954/1 Pădure în Dialu Oraşului 1305 stp. preţul de strigare de 5.872 Lei şi A. + 5 No. top. 1029 Fânaţ în Dialu Boului 1192 stp. preţul de strigare 11.024 Lei, pentru încasarea creanţei de 42.500 Lei capital, interese de 15% dela 22 Iulie 1930, cheltueli de proces şi de executare de 3.654 Lei, fixate până acum 1/3% taxă cambială şi cheltueli de 1659 Lei, fixate acum pentru cererea de licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **16 Decemvrie 1940 ora 10** la primăria comunei Poiana.

Caransebeş, la 12 Septemvrie 1940.

Judecător ss. **B. Stuiber** ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate:
ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Librăria „Diecezană" Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice, căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

„Ajutorul legionar"

„Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!"

Corneliu Z. Codreanu

PREFECTURA JUDEŢULUI SEVERIN

No. 22.465/1940.

PUBLICAŢIUNE,

In conformitate cu dispoziţiunile art. 4 din sentinţa arbitrajului dela Viena, din 30 August 1940, se aduce la cunoştinţă cetăţenilor români de rasă ungară, stabiliţi pe teritoriul anexat în anul 1919 de România şi care rămâne sub suveranitatea noastră, sau aparţinând acestui teritoriu prin faptul naşterii, dar cari domiciliează azi în alte localităţi din ţara noastră, să-şi exercite dreptul de opţiune pentru cetăţenia ungară, prevăzut de acea sentinţă.

In consecinţă, toate persoanele de rasă ungară, cari optează pentru cetăţenia ungară, urmează să se prezinte în termen de maximum 6 (şase) luni dela data arbitrajului, adică până la 28 Februarie 1941, la notarul public sau judecătoria respectivă, dând o declaraţie sub formă autentică, conform modelului comunicat autorităţilor în subordine (Poliţii, Preturi şi Primării).

Această declaraţie va fi făcută în 2 exemplare originale şi una copie. Originalele se vor preda după autentificare optantului, iar copia va rămânea la autoritatea judiciară, care a autentificat actul.

Cu aceste două exemplare, persoana în cauză se va prezenta la Poliţia respectivă în oraşe, sau la Preturile respective, pe teritoriul rural, care vor elibera, pe baza lor, o autorizaţie de trecere peste frontieră, după modelul ce a fost comunicat acestor autorităţi.

Intrucât prin exercitarea acestui drept de opţiune, locuitorii pierd de drept cetăţenia română, se atrage atenţiunea, că sunt obligaţi să-şi lichideze afacerile şi averile în termen de un an dela data arbitrajului, în cursul căreia urmează să părăsească ţara cu familiile lor.

In afară de declaraţia autentificată de renunţare, persoanele cari solicită autorizaţie de trecerea frontierei, vor depune la Poliţie sau Preturi următoarele acte:

1. Certificat dela administraţia financiară sau Percepţia respectivă, precum şi dela Primăria comunală, unde-şi are domiciliul, doveditor, că este la curent cu plata impozitelor.

2. Certificat dela cazierul judiciar, doveditor că nu este urmărit, pentru fapte penale.

3. Să facă la Biroul Populaţiei şi cartea de imobil, formele pentru plecarea din ţară.

Din moment când optantul a dat declaraţie de renunţare la cetăţenia română, el dobândeşte calitatea de cetăţean străin pe teritoriul românesc şi aceia, cari vor rămâne în ţară peste termenul de un an fixat de arbitrajul dela Viena, vor fi expediaţi şi trecuţi forţat, peste frontieră în Ungaria.

Lugoj la 18 Noemvrie 1940.

Prefect, (ss) *Petrovici.* Şeful serviciului, *indescifrabil.*

Aducem la cunoştinţă On. public cetitor, că

Calendarul Românului

pe anul comun dela Hristos

1941

a apărut şi se află de vânzare la Librăria noastră

DIECEZANA din Caransebeş

cu preţul de Lei 25.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV ebeş, 8 Decemvrie 1940 Nr. 49

CENZURAT.

On. comune bisericeşti ort. rom. Fizeş Jud. Caraş

Foaia Diecezană

Organul oficial al niei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Man se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş.

Preţul inserţiuniior:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

O privire retrospectivă.

Era în toiul războiului mondial, când colaboratorii acestui organ oficial se răriseră, când împrejurările generale şi pentru eparhia noastră deveneau tot mai apăsătoare, încât „Foaia Diecezană", întemeiată de episcopul Ioan Popasu, fu silită să nu mai apară ca de obicei în opt, ci numai în patru pagini.

Se ivise şi ideea, ca în locul acestei foi săptămânale să se tipărească un simplu „Buletin oficial", care să se mărginească la publicarea din când în când a circularelor, ordonanţelor şi a notelor oficiale.

Ideea aceasta era însă în hotărâtă contrarietate cu scopul, pe care îl legase episcopul-întemeietor de „Foaia Diecezană" şi ar fi însemnat un vădit regres pentru eparhie.

De aceea chiriarhul de pe atunci Dr. Miron Cristea nu preconiza sistarea foii. Dimpotrivă era supărat, că aceia dela cari aştepta să o sprijinească cu contribuţia lor în ce priveşte redactarea, se ţineau departe de orice colaborare.

Fiind la universitate unul dintre cei mai tineri colegi ai săi, ştiam că încă ca student scria articole la foile româneşti sub pseudonimul „Ilie din Urseni", iar mai târziu a îndeplinit în Sibiu câtva timp funcţiunea de redacior al „Telegrafului Român".

Ca colaborator, apoi ca redactor a scris o mulţime de articole, pe care le aranjase şi legase în formă de carte doveditoare a activităţii sale de ziarist.

Văzând această colecţie de articole, culese de prin ziare, am fost în deplină măsură să înţeleg supărarea episcopului.

Deşi în urma oficiului pe care îl provedem nu eram indicat să mă amestec în cele redacţionale, totuşi mă decisei să ajut cauza foii între marginile posibiliăţii, contribuind din când în când cu câte un articol sugerat de preocupările mele oficiale.

Aşa am ajuns, ca începând cu anul 1917 să scriu la acest organ oficial al eparhiei.

Convingându-mă, că articolele mele sunt bineprimite şi fiind încurajat şi de fostul redactor, care era directorul Institutului teologic Dr. Iosif Olariu, după ce m'am iniţiat în unele amănunte ale rutinei am devenit colaborator stabil al „Foii Diecezane".

Cum atmosfera de după războiul din anii 1914-1918 devinise tulbure şi moravurile se sălbăteciseră nu m'am mulţumit cu cele scrise în cadrele înguste ale activităţii mele oficiale ci am aflat cu cale, ca în scrisul meu să inaugurez o direcţie nouă.

Aşa se explică, că pe lângă articolele privitoare la impozite, la comentarea de legi, la apărarea intereselor preoţimei, la diferite instrucţiuni şi comunicări am scris despre muncă şi iubire, despre cinste şi înălţare, despre jertfă şi morală, despre educaţie şi disciplină şi în deosebi despre dreptatea socială.

Rostul acestor articole îl formulasem la timpul său astfel: „Cred, că datorinţa noastră a intelectualilor este, ca în mijlocul haosului ce în urma războiului ne-a copleşit sufleteşte, să aprindem fiecare câte un opaiţ, care să contribue la luminarea eşirei din întunerecul acestui haos".

Paginile scrise le-am considerat de „un îndemn, ca şi alţi intelectuali să lucreze în direcţia indicată, pentruca sporindu-ni-se numărul de pioneri de propagandă, să vedem cât mai curând ajuns scopul spre binele ţării şi al poporului nostru".

Ziceam, că scriu, ca să contribui cât de puţin la ajungerea ţintei de a deveni mai milostivi şi mai buni decât ce suntem".

Idealul meu a fost şi a rămas, „ca împreună cu mulţi alţii să iau parte activă la munca grea de a pregăti terenul, căci numai după o pregătire temeinică a stării sufleteşti se poate creia pacea, se poate asigura armonia socială, pe urma cărora răsare fericirea ca un soare dătător de viaţă".

Credeam atunci cum cred şi acum, că pentru schimbarea stărilor dezolate, pentru înnoirea noastră spirituală fiecare român e dator, ca afară de ocupaţiunea sa pentru asigurarea traiului, să sacrifice, adecă să folosească dezinteresat o parte cât de mică din timpul său liber în interesul primenirei şi întărirei noastre sufleteşti.

De aceea m'am pus în slujba sufletului, considerând această slujbă de cea mai nobilă, pe care o poate îndeplini un om.

După o muncă consecventă, desfăşurată fără zgomot timp de 23 de ani, am satisfacţia să văd, că n'am greşit calea pe care am mers şi că cele ce am scris n'au fost utopii.

Acestea le împărtăşesc cititorilor ca un fel de spovedanie acum, când cu articolul de faţă închei o serie de 200 articole, publicate în această foaie, care peste câteva săptămâni împlineşte 55 de ani de existenţă.

Incheierea seriei de 200 articole înseamnă pentru mine totdeodată deschiderea unei noui serii, care o să cuprindă atâtea articole, câte îmi va fi dat dela Dumnezeu să mai scriu în coloanele ospitaliere ale acestui organ oficial, închinându-le în mare parte sufletului.

Aurel Moacă.

Sfântul Ierarh Nicolae.

...„Că cine a auzit şi nu se va mira . . . de răbdarea ta, de blândeţele cele către săraci şi de milostivirea spre cei necăjiţi"...

(Din Mărirea Litiei Sfântului).

Sfânta noastră Biserică fiind propoveduitoare a dreptei credinţe, ne învaţă cum să credem şi ce să săptuim, pentruca viaţă veşnică să avem şi raiul să dobândim. Şi aşa cu fiecare prăsnuire „ne pune în faţă chipuri vii ca pildă putinţii unui traiu", potrivit Sf. Evanghelii, cari sunt ca nişte icoane mustrătoare în multa noastră cădere şi lesnicioasa alunecare dela calea cea dreaptă.

Din şirul acestor prăsnuiri se pomenesc cu laudă Sf. Părinţi. Supra-numele lor de sfânt-părinte le-a fost dat de toate căpeteniile Bisericii dreptmăritoare, adunate în Sobor, pe temeiul cuvintelor Domnului, ce zic: „iar cel ce va face şi va învăţa, aceasta mare se va chema în împărăţia cerurilor" (Ev. Matei V 19).

Aşa dar oridecâteori pomenim numele unui Sf. Părinte, ne amintim că: 1) a trăit viaţă neîntinată, 2) a predicat dreaptă învăţătură şi 3) şi a veţuit în vremea Sf. Soboare ecumenice.

Din ceata acestora face parte şi Sf. Nicolae, pe care acum cu cuvenită cinste prăsnuindu-l, vino frate creştine, ca cercetând să aflăm, şi cunoscând să luăm din pilduirea vieţii lui, „ce'e bune şi de folos sufletelor noastre". Sf. Nicolae e unul din cei mai populari Sf. Părinţi, cunoscut şi iubit de toată lumea creştină. In al lui nume se închină multime mare de biserici, numele lui e luat cu drag la botez, iar icoana cu chipul lui blând, albit de ostenelile călugăreştilor nevoinţe, împodobesc numeroase din lăcaşurilor creştinilor dreptmăritori.

S'a născut la anul 270[1]), înspre miazăzi şi răsărit de ţara noastră, în Asia-Mică, provincia Licia, oraşul Patara. Despre părinţii lui după trup zice Sf. Metodiu că erau: „foarte nobili, foarte bogaţi şi superiori tuturor împreună locuitorilor lor, prin evlavia lor creştinească[2])". Curând după naştere fu botezat şi uns cu Sf. Mir. Din fageda lui pruncie se spune că, copilaşul sugea cinci zile în săptămână, iar Miercurea şi Vinerea numai o singură dată, seara când se slobozeşte postul. Era dus regulat la biserică şi devenind mai mărişor, petrecea aproape toată vremea acolo, fapt ce-l făcu ca la vârsta de cinci ani să înceapă a ceti Sf. Scriptură.

Aşa crescu rugându-se, lucrând şi studiind, iar când ajunse la vârsta recerută se călugări renunţând la toate plăcerile tinereţii, îmbrăţişă acest chip îngeresc. De aceia s'a zis despre el: „s'a condus barca sufletului său, pe apele teamerii de Dumnezeu, ocolind stâncile păcatului şi vârtejurile patimilor şi plutind totdeauna în nevinovată sfinţenie".

Curând după acest însemnat moment al vieţii lui, Dumnezeu chemă pe rând la sine, pe părinţii săi, dela care moşteni o însemnată avere. Acum îi veni potrivit prilej Sfântului să dovedească că: „fără de faptă, credinţa moartă este" (Iacob II 26).

In vecinătatea lui trăia un negustor de bun neam cu ale sale trei fete mari, de măritat, în mare sărăcie, fiind scăpărat în urma slujbei lui.

Fiindcă fetelor sale cu toate că erau frumoase, nu le veneau peţitori, tatăl lor, se hotărâse să le vândă lucrului de ruşine, pacatului pe care apostolul neamurilor amintind u-l scrie: „Trupul nu e pentru desfrânare, ci pentru 'Domnul, şi Domnul pentru trup" (I Cor. VI 13).

Auzind Nicolae, se hotărî să oprească pe tatăl necugetat, dela o alunecare ca aceasta. Luă deci o pungă cu galbeni, câţi trebue unei fete de măritat, din moştenirea părintească, şi-o aruncă noaptea, nevăzut de nimeni în odaia fetei cele mai mari. Urmarea fu că ea se căsători încurând, şi fu scăpată de osânda iadului, ce-i pregătise tatăl ei. Acelaşi lucru făcu şi cu a doua şi cu a treia fată, când fiind văzut de tatăl fetelor, care se afla la pândă, îl rugă sfântul să nu pomenească nimănui aceasta a lui faptă. Totuşi în curând se făcu vestit pentru smerenia, sărăcia, multa milostenie, şi blândeţea cu cari se împodobia, fiind îndeosebi „săracilor visterie". De aceia mulţi îl doriau preotul lor, căci cum scrie Sf. Ioan Gură de Aur despre Sf. Vasile: „era preot înainte de a deveni, avea virtuţile înainte de a avea gândul, era preot prin curăţenia vieţii sale, înainte de a fi preot prin hirotonire". Dumnezeu a şi făcut, ca el să fie ales fără cei să ştie sau să dorească, Mitropolit în scaunul Mirei, capitala ţării sale Licia.

1) „Sfântul Nicolae" de Dr. Şt. Lupşa, Oradea 1930, p. 6.
2) Op. cit. pag. 7.

Ca arhiereu fu bun şi iubitor faţă de păstoriţii săi, iar faţă de păgâni având bună vază, nu numai că scăpă oraşul întreg de persecuţiile păgâne, cari mai băntuiau [3]) încă cu furie, dar convertì din păgâni la creştinism. In cele din urmă fu totuşi închis şi eliberat abia de Constantin cel Mare, primul împărat creştin.

Cunoaşterea adâncă a dreptei credinţe şi priceperea lui, îl puse în măsură să combată cu tărie rătăcirea lui Arie, şi să facă să fie stârpite ultimile rămăşiţe ale păgânismului în eparhia sa.

De turma sa cea cuvântătoare se griji şi de hrană duhovnicească aleasă, cât şi de hrana trupească fiind mare foamete în vremea lui. Fiind încredinţat de Împăratul Constantin, să judece neînţelegerile născute între creştinii din mitropolia sa, le făcea dreptate atât de potrivită, încât şi păgânii mergeau să le judece pricinile lor. Prin rugăciuni către el, încă viu fiind, astâmpără multe dureri şi necazuri, între cari, scăparea dela moarte prin spânzurătoare a trei tineri, salvarea unei corăbii ameninţată cu scufundarea pe mare, şi scoaterea din închisoare a trei ofiţeri condamnaţi de Ablaviu, rămân neuitate. Şi astfel trăi până în anul 341, luna Decemvrie ziua 6, iar trupul său se odihni în pământul ţării sale, până în 746 când din cauza năvălirii Turcilor fu mutat în Italia la Bari.

Prin rugăciuni către el nu încetă cu binefacerile nici după moarte, vindecând bolnavi, ajutând pe cei lipsiţi şi mângâind pe cei întristaţi, ceeace cunoscând, îl face pe Sf. Ioan Damaschin să scrie mai târziu cu câteva sute de ani: „nici nisipul mărilor, nici pietrele râurilor, nici fulgii de zăpezii, nu se pot asemăna cu binefacerile tale cele multe, Părinte Nicolae".

* * *

Cumpănind acum faptele Sfântului Nicolae, vedem că pe drept îl numeşte o cântare bisericească, adâncul milei din care sfântul „cu sărăcia a câştigat cele bogate".

Ce e deci milostivirea?

E una din datoriile morale ale creştinului, de a da din al său celui lipsit, căci Sf. Scriptură cere ca după Dumnezeu, „să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi". (Ev. Luca XX 38).

Şi'ntradevăr luând Sf. carte a cuvântului vieţii în V. T. cetim: Deschide mâna ta cu dărnicie fratelui tău, sărmanului şi săracului din pământul tău". (Deuter. XV 11). Iar în N. T. dând acelaş îndemn pentru ajutorarea săracului cu care Domnul se face una, zice: „Flămând am fost şi mi-aţi dat să mănânc, însetat şi mi-aţi dat să beau, străin şi m-aţi adus la voi, gol şi m-aţi îmbrăcat, bolnav şi m-aţi căutat, în temniţă şi aţi venit la mine" (Ev. Matei XXV 35-36).

Porunca aceasta a milostivirii a fost cel mai mult repetată de Domnul, după relatarea Sf. Ciprian, şi ea a fost spusă de însuşi Mântuitorul carele: „bogat fiind pentru voi s'a făcut sărac, ca voi cu sărăcia lui să vă îmbogăţiţi" (II Cor. VIII 9).

Când să facem milostenie?

„Cuvine-se să se facă până e ziuă lucrurile celui ce m'a trimes pe mine, că vine noaptea, când nimeni nu mai poate să lucreze" (Ev. Ioan, IX, 4).

Dacă ne-am întoarce acum, şi-am căuta cum şi ce fel sunt gândurile şi faptele noastre, cele văzute şi cele ascunse, în lumina Sf. Evangheliі, n'am putea zice decât ca oarecând nemuritorul Pavel „Toţi ne-am abătut, împreună netrebnici ne-am făcut" (Rom. III, 12).

Când oare ne vom întoarce? Va mai fi multă vreme de făcut cele ale Domnului? Nu! Căci parcă suntem în ceasul al doisprezecelea, căci vieţuim timpul de apoi, despre care a spus Domnul că-l veţi cunoaşte când: „Veţi auzi de războae şi veşti de războae, luaţi seama să nu vă speriaţi, dar încă nu e sfârşitul. Că se va ridica popor peste popor şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocurea" (Ev. Matei XXV 6-8). Iată dar că cu inima strânsă de durere vedem că ţării noastre şi nouă, ne-a fost dat să trăim din plin şi cu prisos, cele profeţite de Domnul. Aşa fură călcate de cei fără de Dumnezeu, Basarabia şi dulcea Bucovină, subjugat scumpul nostru Ardeal şi răpită o parte a Dobrogii. După aceasta s'a sguduit sub noi pământul, şi s'au făcut una cu el mulţime mare din adăposturile fraţilor noştrii din Moldova şi Muntenia. Şi'atunci în puterea nopţii îngroziţi de spaimă ne-am adus aminte „de toate cele rele pe cari le-am grăit, toate minciunile, toate clevetirile, toate vorbele cu două înţelesuri, pe cari le-am rostit cu dulceaţă, de toate furturile, hoţiile, desfrânările, îmbuibările, aprinderile cărnii ... de toţi banii cheltuiţi pe deşertăciuni şi toate acele fapte făcute la întunerec [4]).

Şi'atunci cei ce au luat drumul pribegiei n'au putut zice decât: „Dumnezeu mi-a răsplătit după dreptatea mea, după curăţia mânilor mele mi-a întors plină măsură (Ps. XVIII, 21).

Au rămas doar din zece două provincii din scumpa noastră ţară neprimejduită, Oltenia şi Banatul, cum foarte potrivit observa o cinstită faţă bisericească. Le va fi oare rezervat şi acestora ceva de bunul Dumnezeu? Findcă nu ştim, cade-se ca oricând locuitorii oraşului Ninive, să se întoarcă şi locuitorii acestor provincii, să schimbe mânia lui Dumnezeu în iubire, căci cu toate că multe am trăit în ultimul timp dar „încă nu va fi sfârşitul". Şi cum altfel ai putea frate creştine, locuitor al mănosului şi roditorului Banat, dacă nu prin milostenie?

Şi mai ales astăzi câte necazuri şi câtă strâmtoare nu s'a abătut peste unii dintre noi! Sunt atâţia cari în acest prag de iarnă, n'au un adăpost, n'au haine şi ghete, n'au nici aceia puţină hrană cu care să-şi înşele foamea [5]).

Ce s'ar alege frate creştine din multa ta agonisită „căsi frumoase lanţuri de pământ", dacă — Doamne fereşte! — s'ar abate şi asupra ta urgiile amintite? Aşa-i că ai pierde şi mântuirea şi averea? Şi'ai zice doar cu biserica: „toate sunt deşertăciune cele pământeşti".

Deci se cade tuturor milostenie a face, întâiu feţelor bisericeşti, căci zice sf. ap. Pavel: „să fi primitor de streini şi iubitor de bine" (Tit. I 18) ca să premeargă cu pilda. Iar celorlalţi le zice Sf. Efrem Sirul: „iară celor ce iubesc bogăţia cea pământească toată viaţa într'o nădejde deşartă se îndeletniceşte şi cheltueşte căci pe cât e de mare bogăţia pe atât de mult creşte frica de moarte. „Nu împotriva bogaţilor vorbesc — zice Sf. Ion Gură de Aur — ci împotriva celor ce folosesc rău averea". Iar deslegarea o face Sf. Vasile cel Mare ce zice: „Viaţa e o mare, iar omul e o corabie bătută de valuri. Când corabia e gata să se înnece, corăbierul aruncă povara, ca să ajungă la limanul mântuirii. Tu numeşti tâlhar pe cei ce despoae oamenii la capetele drumurilor, fur te faci tu, căci pâinea pe care o ţii e a

3) Sub împăraţii păgâni Maxim (306-313) şi Liciniu (316-323)
4) „Ortodoxia" Bucureşti No. 13, pag. 131 semnat I. R. Neagu
5) „Lumina Satelor" Sibiu, Nn. 49 din 1940 semnat Pr. Gh. Şerbu.

celui flămând, iar haina ce-o grijeşti a celui gol". Un multimilionar a lăsat pe patul de moarte să se scrie următoarele cuvinte, pe crucea dela capătâiu: „Cât am dat am câştigat, ce n'am dat am pierdut".

Frate creştine, ia aminte, căci vremea este a face lucrul Domnului! „Răscumpărați vremea, căci zilele rele sunt", e porunca ceasului de față.

Un teolog dela Oradea.

O scrisoare din sfântul Munte Athos.

(Fragment)

..... mă voiu retrage pentru totdeauna la liniște în apropierea Lăcașului „sf. Gheorghe" în aceste locuri atât de plăcute şi frumoase. Nu trebue să fii purtător de camilafcă sau teolog, ca la primul pas făcut în sfântul Munte Athos să ai impresia că Dummezeu şi-a rezervat dreptul de proprietate asupra acestui pământ. Văile stâncoase, murmurul cademțat al vâlcelelor unit cu sunetul rătăcitor al vreunui clopot de mânăstire ce descresc pierzându-se în văzduh; vârful Atosului ce se înalță ca o săgeată spre Cer, toate par că întonează ultimele cuvinte ale Heruviculuı: „Toată grija cea lumească acum s'o lăpădăm".

In ciuda invențiunilor de locomoție din ziua de astăzi, în fața cărora spațiul şi vremea nu mai contează, măgarul deține recordul de viteză în Muntele Athos. Măgarul e singurul animal aclimatizat locului, care servește la trebuințele monahului athonit. Rar se vede altă viețuitoare pe lângă chilia monahului, căci este îndeobște cunoscut că nu există animal parte femenină. In dorința fierbinte de a se apropia mai mult de Cer, decât de pământ, monahul athonit şi-a construit chilia pe locurile cele mai prăpăstioase.

Despicăturile stâncilor, peşterile întunecate şi umede sunt locuite de acești schimnici, urmaşi ai marilor anahoreți din secolele primare ale creştinismului. Ochiul lor nu vede decât slova Pravilei şi albastrul nesfârşit al Cerului împreunat cu al mării. Urechea lor nu aude decât murmurul apelor şi dângănitul clopotelor. Hrana lor e coaja şi rădăcina arborilor pe care le pisează cu o muchie de topor, iar vecinii sunt păsările şi şerpii care-şi fac culcuş chiar sub căpătâiul lor amintind de viața Proorocului Danil cel aruncat în groapa cu lei.

Viața sufletească a acestor pustnici e atât de desvoltată, încât ei trăiesc cu duhul mai mult în Cer decât pe pământ, iar corpurile lor par mai degabă o umbră decât o realitate. Pentru ei viața de dincolo de mormânt e o continuare a celei cari o trăesc aici pe pământ. Hrana duhovnicească şi-o agonisesc din slova Sf. Scripturi cu filele îngălbenite de vremuri şi colțurile înegrite de ceară. Deasupra tetrapodului pâlpâe luminița candelei, care nu se stânge decât odată cu viața sa. Mormântul săpat în piatră în pridvorul chiliei şi străjuit de mormintele frumos aranjate ale înaintaşilor săi care bine s'au nevoit în lumea aceasta, îl aşteaptă parcă să-i apere deea post.

Moartea nu mai înseamnă frică şi tânguire pentru aceşti pustnici şi schimnici, căci ei ştiu că au purtat cu vrednicie crucea lui Hristos, care au biruit-o pe ea.

Ce învățătură adâncă şi înălțătoare de suflet cuprinde viața acestor pustnici pentru cei ce petrec prin valurile lumii, frământându-se cu îndeletniciri de ordin material, dăunătoare pentru corp şi ucigătoare de suflet.

Mi-ați scris că s'au ridicat în piatră monumentul Eroilor şi că s'a introdus lumină electrică în sat.

Cu adevărat bune lucruri sunt şi acestea, dar mai bine ar fi ca oamenii să se întoarcă la Dumnezeu şi să nu mai fie atâtea răutăți şi ticăloşii. Acum mai mult ca oricând avem nevoe de rugăciune şi îndreptare înaintea lui Dumnezeu. Până când oare vom tot şchiopăta de amândouă glesnele. Sf. Biserică trebue cercetată cât mai des. Rare ori mai auzi vorbindu-se printre oameni cuvântul lui Dumnezeu, ci numai vorbe deşarte de glume şi de râs şi cei cu plete albe şi bătrâni o fac aceasta. Iar în tineretul de azi nu se mai găseşte duh de evlavie şi de smerenie. Vorbele cele blagocestive au pierit cu totul, iar sudalmele împotriva a tot ce-i sfânt curg ca ploaia. Nu mai există omenie şi ruşine între tineretul din ziua de astăzi, ci numai întunecime, obrăsnicie şi înverşunare de pofte spurcate care nu mai au margini. Iți stă mintea în loc şi te năpădeşte plânsul gândindu-te la viața şi starea lăuntrică a oamenilor din vremea de astăzi. Mereu se încheie tratate pentru pace, însă pacea cea adevărată nu mai vine până ce oamenii nu se vor întoarce cu duhul la Domnul păcii, Iisus Hristos.

(Urmează)

Aceasta să o ştiți bine: cel ce seamănă cu zgârcenie, cu zgârcenie va şi secera, iar cel ce seamănă întru binecuvântare, întru binecuvântare va şi secera.

II Cor. 9, 6.

Gândind la despărţire...

...Chin şi suferinţe de zeci de ani... gând la mai bine şi speranţa scăpării din îmbietoarele ghiare ale morţii... toate s'au sfărâmat, s'au năruit brusc, şi sufletul a ieşit din cutia cu care a pătimit şi lipsă şi foame şi dureri... A MURIT!

Ultimul gând exprimat:... „să mă îngropi alături de părinţi... mi-e dor de copil, noră şi şi nepot... n'au venit la mine nici în ultima clipă a despărţirii... şi eu mi-am chinuit o viaţă întreagă pământească pentru el...!

Corpul care m'a zămislit stă frumos gătit, întins pe clupe în hainele cele mai frumoase, cu lumânare de ceară între mâinile împreunate în rugăciune pentru veşnicie, şi alte lumânări la cap între ferestre.

Braţele cari m'au scăldat, legănat şi hrănit cu linguriţa, stau încremenite. Degetele cari mi-au răsfirat buclele de copil sburdalnic, n'au vlagă... Ochii cari m'au păzit clipă de clipă de foc, apă şi primejdii, stau stinşi.

Gura ce mi-a amestecat primele îmbucături, care a rostit mângâierile copilăriei şi buzele ce nu se mai săturau sărutându-mă, sunt uscate...

Pântecele, locaşul formării mele s'a umflat în pregătirea transformării ţărânei iniţiale.

Prohodul s'a terminat... şi huma şi-a primit capacul lemnos, unica avere luată cu sine în pământ, din toată truda cu care s'a trudit sub soare.

Dorinţa i-s'a împlinit... dar prea târziu... copiii-i sunt la cap...însă nu-i aude nici nu-i vede...

Corpul e predat iar în braţele părinţilor... dar, după ce a rătăcit peste jumătate de veac în valea plângerii.

Crucea sărutată de urmaşi şi movila din marginea grădinii de odihnă mai arată încă mulţi ani că a existat o fiinţă.

Gândul frământat după acestea adânc simţite şi văzute îşi pune eterna şi universala întrebare: Ce este omul pe faţa pământului...? şi primeşte înţelegător ca nici odată răspunsul: Praf şi pulbere, care-l bat vânturile...!

Spiritul a înfrânt materia, măcar pentru un moment.

Vuetul şi valul vieţii terestre, ajutate de factorul Timp te vor cuprinde iar în puhoiul şi marşul lor funebru şi murdar prin lume...!

Materia iarăşi va chinui sufletul...!

Cosmogonia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

D. *Raport de suprapunere a credinţei faţă de raţiune.* Dacă adevărul e unul singur, totuşi raportul dintre cele două modalităţi de câştigare a lui — revelaţie supranaturală şi naturală — nu e de egalitate. Dogmele revelate în mod supranatural şi cu caracter etern — *veritates aeternae* — conţin adevărul în chip *absolut*, prin credinţă; adevărurile raţiunii, legile ştiinţei, ca adevăruri de fapt sau contingente şi deci condiţionate de timp şi de oameni conţin adevărul numai *relativ* [1]).

Subordonarea adevărurilor ştiinţifice faţă de cele revelate reiese şi din caracterul mai cuprinzător al credinţei faţă de raţiune. Căci, deşi ştiinţa prin intuiţia ei obiectiv sistematică poate câştiga puncte solide în cunoaşterea adevărului totuşi ea nu îşi rezolvă în întregime problema sa şi cu atât mai mult problema lumii, în care nu îşi va putea spune nicicând ultimul cuvânt, căci în afara ştiinţei rămâne câmpul enorm al incomprehensibilului constituind domeniul exclusiv al credinţei [2]).

Acelaşi raport de subordonare reiese şi din consideraţiile făcute asupra genezei oricărei ramuri a ştiinţei, toate având-şi originea în ultima analiză în fenomenul religios şi în manifestaţiile lui cultuale [3]). Ca şi din împrejurarea că religia are în vedere omul întreg, în timp ce ştiinţa se limitează la facultăţile lui intelectuale.

De aci nu urmează de sigur că ştiinţa să stea numai decât în slujba religiei — ea având-şi scopurile sale proprii — dar nici să nu ia o atitudine ostilă faţă de aceeaşi religie [4]).

In domeniul teologic însă argumentele raţiunii vor fi subordonate credinţei şi autorităţii Bisericei, fără a cerca cineva pătrunderea tainelor celor de nepătruns ale raţiunii infinite prin mărginirea raţiunii sale [5]).

E. *Adevărurile revelaţiei norme negative pentru cercetarea ştiinţifică.* Anumite cercuri ştinţifice de comun acord cu unii reprezentanţi ai gândirii teologice, pornind dela datoria firească şi obiectivă a ştiinţelor umane de a nu ignora adevărurile revelate [6]) au fixat un principiu călăuzitor, în sensul căruia referatul biblic despre creaţia lumii trebuie privit ca o *normă negativă* pen-

1) I. G. Savin, Curs de Apolog. vol. I. pp. 30-31.
2) Cf. Mocsonyi, op. cit. p. 40.
3) Cf. N. Crainic, Nostalg. Parad. p. 46; N. P. Rojdestvenski, Apolog. creşt. v. I. p. 161 etc.
4) Cf. Mocsonyi, op. cit. p. 46.
5) Cf. Al. Comoroşan. Dogmat. ortod. P. spec. p. 18.
6) Cf. A. Michel, loc. cit. col. 1597.

tru cercetările şi rezultatele ştiinţelor naturale în sensul că în Biblie sunt date o sumă de idei cu cari concluziile cercetărilor ştiinţifice nu pot sta în contrazicere, fără riscul de a se dovedi neadevărate.

Ştiinţa greşeşte — după această părere — sau poate greşi când nu ia Biblia ca temeiu al cercetărilor sale, întrucât raţiunea savantului stimulată de propriile ei forţe ajunge la cunoştinţe de cari chiar un om simplu se poate îndoi, în timp ce Biblia dă adevăruri sigure, isvorâte din obârşia si autoritatea ei divină [7]). De aceea păstrându-şi independenţa spiritului şi metoda necesară caracterului ştiinţific al operei sale savantul nu va suspiciona a priori adevărul învăţat de ştiinţele sacre [8])).

Aceasta nu însemnează cum crede *Paulsen* [9]) — a-i prescrie de mai înainte ştiinţei rezultatele la cari să ajungă, în cazul când se ia ca normă negativă numai ceeace este esenţial şi adevăr dogmatic, nu expuneri secundare cari în Biblie formează numai cadrul necesar prezentării adevărurilor dogmatice.

(Urmează))

Măsurile de luat în caz de surpriză cu gaze

I Semne de bănuiala prezenţei gazelor.

Semnele care trebuie să atragă atenţia sunt:

1. Mirosul. Poate să amintească pe cel de muştar (yperita), de muşcată (levisita), de apă de javel (clorul) de fân putred (fosgenul), de ploşniţă (cloropicrina), etc

2. Iritaţia imediată.

a) Fie la ochi (lacrămare, usturimi);

b) Fie la nas şi la trahee (strănutare, tuse, scurgere nasală şi salivaţie abondentă):

c) Fie pe piele, manifestându-se mai mult sau mai puţin repede sau şi precedată uneori de greţuri şi vărsături;

d) Fie în fundul gurei, cu senzaţie de frică de opresiune pe piept, de respiraţie şi puls, din ce în ce mai greu;

3. Semne vizibile.

a) In genere explozia bombelor explozibile este mai puternică şi mai luminoasă decât a bombelor toxice;

b) In genere pâlnia bombelor toxice este mai puţin adâncă decât a bombelor explosibile şi conţine uneori lichid cu picături jur împrejur, care în cazul yperitei sunt bruna vâscoase şi cu miros de muştar.

Fragmentele de bombe toxice sunt mai puţin numeroase şi mai puţin mari decât cele de bombe explosibile.

II Măsuri privitoare la protecţia individuală în exterior.

a) Inainte de toate este necesar a se reaminti:

1. Că numai portul măştii pusă corect asigură protecţia căilor respiratorii şi a ochilor contra gazelor de luptă.

2. Că numai vesmintele speciale protejează eficace contra substanţelor vesicante.

b) Că fie că suntem sau nu dotaţi cu o mască, dacă suntem surprinşi de către un gaz toxic, trebue înainte de toate:

1. Să evităm orice panică, orice agitaţie nefolositoare.

2. Să căutăm să eşim cât mai repede posibil, *dar fără a fugi*, din atmosfera toxică. In acest scop trebue *să ne îndreptăm contra vântului, adică* să nu mergem în acelaş sens cu norul de gaz, ci în sens invers.

c) *Dacă avem mască*, trebue să o punem în poziţie de protecţie, dacă nu am pus-o încă şi să verificăm cu atenţie ajustarea.

d) *Dacă suntem surprinşi fără mască*, trebue să evităm în mod absolut orice efort fizic de suport, care nu ar putea decât să mărească ventilaţia pulmonară, deci să mărească absorbţia de gaz prin plămâni.

Pentru a trece *zona suspectă*, ne vom îndrepta contra vântului (după cum s'a mai amintit). In lipsa de mască vom întrebuinţa mijloace improvizate care dacă nu ne asigură o protecţie absolută, reduc totuşi în oarecare măsură efectele vătămătoare ale gazelor.

Este bine în acest scop:

A proteja, de exemplu ochii cu ochelari tip automobil, al căror port poate micşora sau întârzia efectele vătămătoare ale unor gaze iritante sau vesicante.

A pune la nas şi la gură o batistă sau cârpă umedă; imbibată dacă e posibil nu numai cu apă, ci cu o soluţie de bicarbonat de sodiu concentrată.

In fine aplicarea pe nas şi pe gură a unei ţesături de lână îndoită de mai multe ori, poate fi de asemenea de oarecare ajutor.

Dacă s'a eşit din zona infectată cu gaze şi dacă s'a respirat gaz toxic:

1. să nu se uite că orice mişcare poate mări pericolul; să nu se alerge, să nu se urce scări, să se culce jos aşteptând echipele de ajutor, să se lase să fie transportat liniştit (fără a face mişcări).

2. Dacă cineva a fost stropit cu lichid suspect: *Să-şi aducă aminte că tratamentul preventiv trebue să fie făcut în 10 minute după stropire.*

Deci să se absoarbă petele fără frecare, cu hârtie sugătoare, vată etc.

Să se pudreze apoi partea stropită cu amestec de clorulă de var şi talc (trei părţi clorulă de var cu 25% clor activ şi o parte talc).

Imediat ce este posibil, să se facă duş şi să se săpunească.

Nu trebue lăsat să pătrundă clorul de var în ochi.

In lipsă de amestec de clorulă de var cu talc să se spele locul pătat cu petrol, alcool, apă oxigenată sau benzină sau să se pudreze locul cu praf de cărbune.

Ochii vor fi desinfectaţi de preferinţă la postul de spălare cel mai apropiat; dacă nu se poate ajunge repede la acest post să se spele abondent cu soluţie de bicarbonat de sodiu, 22 gr. la litrul de apă sau cu sare de bucătărie 14 grame la litrul de apă.

---

7) Econ. A. C. Cosma, Biblia şi ştiinţa, p. 15.

8) A. Michel, loc. cit. col. 1597..

9) Op. cit. p. 29.

Vesmintele pot fi pătrunse în câteva minute, dacă sunt pătate cu lichid suspect, să se desbrace şi să se lase *la aer liber;* dacă încălţămintele sunt pătate, să se scoată.

Vesmintele şi încălţămintele nu vor fi întrebuinţate din nou decât după ce vor fi desinfectate de servicii speciale.

(Continuarea urmează)

Prefectul Judeţului Severin
Tiberiu Mitär.

ŞTIRI

Şedinţele Sfântului Sinod. In zilele de 2-4 Decemvrie s'a întrunit Sfântul Sinod în Bucureşti. Mesagiul de deschidere l-a cetit dl ministru al Ed. Naţionale Cultelor şi Artelor Traian Brăileanu, făcându-se un fel de apel la o mai strânsă colaborare între Biserică şi Stat. I. P. S. Patriarh a făcut urări pentru M. Sa Regele Mihai şi Domnul General Antonescu Conducătorul Statului Român. Pe lângă unele lucrări curente — reorganizarea şcolilor de cântăreţi bisericeşti, salarizarea clerului ş. a — Sfântul Sinod s'a ocupat şi de unele din cele 30 puncte propuse Inaltului for de către Guvernul Ţării.

Sf. Sinod a avizat că nu este necesară modificarea legii de organizare bisericească.

Ziua de 1 Decemvrie a fost comemorată în oraşul nostru printr'un Tedeum oficiat în biserica noastră catedrală de către P. S. Episcop Vasile, asistat de un sobor de zece preoţi. P. S. Părinte episcop a arătat că serbăm împlinirea alor 22 de ani dela marea Unire cu suflete cernite. Durerea se poate preface totuşi in bucurie dacă examinându-ne conştiinţa şi convingându-ne de insuficienţa aportului nostru, vom înzeci puterile pentru întărirea Patriei şi refacerea hotarelor ei ciuntite pe nedrept.

Parastas pentru Căpitan, Nicadori şi Decemviri. Sâmbătă 30 Nov. a. c. s'a oficiat la ora 10 un parastas în biserica Catedrală pentru odihna sufletului Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor.

Serviciul divin a fost săvârşit de un sobor de preoţi în frunte cu P. S. S. Episcopul Vasile înconjurat de I. P. C. S. Arhim. Dr L.Busuioc, Icon. Stavr. R. G. Ancuşa, Pr. Traian Lazăr, Pr. Isaia Suru, Pr. Iova Firca, Pr. Traian Dobromirescu, Dr Mircea Chialda şi Teodor Roşca.

P. S. Părinte Episcop a rostit o cuvântare în care a asemănat rodirea jertfei căpeteniilor mişcării legionare cu grăuntele de muştar, care dă vieaţă unui copac puternic. „Aşa cum lucrurile mari îşi iau originea adeseori din lucruri puţin băgate în seamă, cum împărăţia lui Dumnezeu s'a răspândit cu ajutorul a 12 pescari, noua mişcare din Ţara noastră a pornit din inima şi însufleţirea unui mănunchi de tineri. Triumful lor e clădit pe jertfă şi deci, are chezăşia trăiniciei"...

Răspunsurile au fost date de corul studenţilor teologi de sub conducerea d-lui prof. Constantin Vladu.

Comemorarea Mitropolitului Andrei Şaguna. Anî de-arândul, din generaţie în generaţie continuând linia înaintaşilor, studenţii Academiei Teologice din Caransebeş au serbat şi-acum, ca'n totdeauna, Joi 28 Nov. a. c. pomenirea marelui Şaguna.

Cu acest scop s'a oficiat într'un cadru intim, studenţi şi profesori, în biserica Catedrală la ora 11^{30} un parastas de către preoţii: Isaia Suru, Dr Petru Rezuş, Dr Dimitrie Bodea şi Dr Mircea Chialda răspunsurile fiind date de corul studenţilor sub comanda d-lui prof. Constantin Vladu.

Tot în după amiaza acelei zile la ora 18 s'a ţinut în aula Internatului Teologic comemorarea festivă a zilei în prezenţa: P. S. S. Dr Vasile Lazarescu, Episcopul Caransebeşului, Icon. Stavr. R. G. Ancuşa, Preşedintele Tribunalului L. Ianculescu, şi a profesorilor, cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere . . . . . *Dr Petru Rezuş.*
2. Activitatea pastorală a lui Şaguna, conf. . . stud. *Vasile I. Stănescu* an. III
3. Adusu-mi-am aminte, cor de C. Porumbescu, dirijor . . . . . stud. *Zmed Gh.* an. III
4. Marelui Şaguna, poezie de S. Tascian. declamată de . . . stud. *Traian Marinceu,* an I
5. La mormântul Marelui Andreiu, cor de Cunţan, dirijor . · . stud. *Zmed Gh.* an. III
6. Zări verzi, poezie de Valeriu Cârdu, declamată de . . . . . stud. *Murgu Ioan,* an. I
7. Peste mormântul tău sfânt, cor de Lefter, dirijor . . . . stud. *Zmed Gh.* an. III
8. Sfântă tinereţe legionară, cor de I. Mânzatu, dirijor . . . . . stud. *Zmed Gh.* an. III
9. Cuvânt de închidere . . . . . stud. *Martin Petru* Preş. stud. teologi.

Iar ca încheere P. S. S. Vasile prin cuvinte calde arată însemnătatea sărbătorii şi ne dă binecuvântări arhiereşti de a ne întări în duhul aceluia ce a fost Mitropolitul Andrei Baron de Şaguna.

10 Decemvrie. După lungi şi grele chinuri, anul acesta studenţimea română de pe întreg cuprinsul ţării îşi va sărbători cu mare fast ziua.

Astfel şi studenţii Academiei teologice din Caransebeş vor sărbători această zi măreaţă într'un cadru solemn printr'o frumoasă manifestaţie românească asupra căreia vom reveni în numărul viitor.

N'avem destule dureri? De ce fraţii ne mai produc altele, noui? Căci trimiterea unui preot greco-catolic unit la Caransebeş, *spre a celebra slujba sf. liturghii de sf. Nicolae în biserica romano-catolică* e o mare durere pentru noi. Şi vremurile sunt grele, iar dureri ni s'au făcut destule. In Caransebeş, după statistica oficială a Primăriei, nu sunt decât 26, citiţi douăzeci şi şase suflete greco-catolici. Pe copiii refugiaţi, repartizaţi şcolilor noastre, greco-catolici, nu-i putem socoti veniţi ca să ne cauzeze dureri. Deşi, la o şcoală un elev ortodox spunea că n'a fost primit în şcoala uniţilor, deschisă pentru ei în Ungaria. Deci când ei ne bruschează, noi să-i primim cu braţe deschise? Să ne muşte ca vipera, la sân? Să nu fie întinsă coarda! Să nu fie..!

† Preotul Vasile Fofeldea din Ogradena veche a avut nefericirea ca trecând pe drumul Cazanelor să i se facă rău. Răzimându-se de un stâlp, a căzut în Dunăre, fiind luat de valuri.

Dumnezeu să odihnească sufletul acestui nefericit preot, al cărui trup s'a sfârşit atât de tragic!

Pedeapsa cu moartea a fost introdusă pentru cei cari comit crime şi pentru cei cari atentează la vieaţa

altora. Deasemenea a fost introdusă pedeapsa capitală pentru instigatorii şi conducătorii la rebeliuni cu caracter militar.

„Monografia Eparhiei Caransebeş" de Nicolae Cornean, se poate comanda dela autor care acordă mare rabat On. Preoţi şi oricui o comandă.

Pentru Anuarul Academiei Teologice, din trecut, a întrat de două ori costul dela unele parohii din prot. Mehadiei, *dintr'o greşală a casieriei* care se lămureşte acum.

Concurse

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2742 B. ex. 1940 din 9 Maiu consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sichevița,** protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană".

I. **Beneficii:**

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jugăre după care alesul preot va plăti dările de stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 Lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină şi cu supraedificatele economice necesare.

II. **Indatoriri:**

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără nici o altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcinea preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea calificaţiunea cerută pentru parohii de clasa II precum şi binecuvântarea P. S. S. Episcopului Diecezan, să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sichevița prin Prea On. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştinţare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică, spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie însă nici decum în ziua alegerii.

Sichevița, din şedinţa consiliului parohial ţinută la 13 Octomvrie 1940.

Preşedinte, Secretar,
Pr. Valeriu Popescu *Lazar Lazarovici.*
adm. parohial.

In conţelegere cu oficiul protopopesc.
Răcăjdia, la 17 Octomvrie 1940.

3—3 **Ioan Oraviţanu**
protopop.

In baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial 4751. B. 1940 din 17 Septemvrie a. c. publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană pentru postul de preot la parohia de clasa a III-a **Şopotul-nou** din Protopresbiteratul Mehadiei devenită vacantă prin, pensionarea preotului Ioan Goanţă.

Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jug.
2. Casa parohială în natură.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Dela cultul bisericii Lei 150 anual.

Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-şi împlini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi a catehiza la şcoala primară fără altă renumeraţie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus le supoartă preotul ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificaţiunea cerută pentru parohia de clasa III-a să-şi înainteze cererile adresate consiliului parohial ort-român din Şopotul-nou prin Prea On. Oficiul protopopesc al Mehadiei.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă prealabila încunoştiinţare a Prea On. protopresbiter tractual spre aşi arăta dexteritatea în cântare, tipic şi oratorie, însă nici de cum în ziua de alegere.

Şopotul-nou din şedinţa consiliului parohial ţinută în 20 Octomvrie 1940.

Preşedinte, Secretar,
Ioan Goanţă *Pavel Nedelcu*

In conţelegere cu mine:

Iosif Câmpianu
protopresbiter.

3—3

Publicaţiune.

Lichidatorii firmei Prima Cassă de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş, conform art. 202 din cod. com. învită creditorii societăţii, că în termen de 6 (şase) luni să-şi anunţe creanţele pentru valorificare la sediul Institutului.

Caransebeş, 22 Noemvrie 1940.

2—3 **Lichidatori.**

Dr Ioan Moldovan

notar public în Caransebeş

îşi va începe funcţiunea sa de notar public în Caransebeş,

Piaţa Unirii, lângă farmacia Müller, la 12 Decemvrie 1940.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV — Caransebeș, 15 Decemvrie 1940 — Nr. 50

CENZURAT.

Foaia Diecezană

Organul oficial al [illegible]iei ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Fizeș
Jud. Caraș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

[illegible]ARE DUMINECA

Manuscrise [illegible]iază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". iar banii [illegible]mente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipogra[illegible]ărăria Diecezană" în Caransebeș

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Hristos Cerșitorul.

Nu se poate o întunecare mai groaznică a sentimentului religios, decât să presupui, că Domnul nostru Iisus Hristos ne cere mila noastră ca să-i urmăm învățăturile sale și să-i iubim biserica Lui.

Cine l-a ascultat și nu l-a înțeles a putut pleca în bunăvoie. „Din acel timp mulți din discipolii lui s'au întors înapoi și nu mai umblau cu dânsul".

Și pe pământ există o aristocrațime care ne impune prin manierele ei alese și prin înclinarea puternică spre tot ce este frumos și nobil, dar totuși ici-colea și în această aristocrațime, pe lângă toată distincția ei, se simte mirosul de pământ.

Aristrocrația Domnului nostru Iisus Hristos ca să folosim un termin lumesc, este ceva nespus de curat ceva extrafin în care nu intră nici măcar cât de puțină umbră din patimile omenești.

Acest aristrocrat după cum ne mărturisește sf. evangelie nu a căutat niciodată favoarea omenească în nici o formă: „Cum puteți voi să credeți cari primiți onoare unul dela altul și nu căutați onoarea cea dela unul Dumnezeu"?

Micimea omenească, care duce peste pragul bisericii cele mai josnice patimi ba este în stare să-i dărâme și zidurile calculează greșit dacă crede că Domnul nostru Iisus îi va cere mila. Nu va putea nimeni tăgădui că așa a fost întotdeauna; decâteori oamenii nesocotiți au pângărit biserica, s'au găsit alții cu sufletul curat cari au spălat-o și au sfințit-o prin rugile lor fierbinți. Aici a fost dărâmată o biserică de rautatea și ura omenească și în locul ei altundeva dragostea de cele sfinte a zidit alte zeci de biserici la loc. Creștinismul și biserica nu s'au împuținat niciodată, doar oamenii, cari încercau să le dărâme s'au prefăcut în praf și cenușe risipite în cele patru vânturi.

Atât poate fi adevărat că a întârziat ziua în care s'a făcut dreptate bisericii lui Hristos, dar vorba e că a venit și nu a pierit ziua dreptății. Pot fi siguri, ca de ziua de mâne, toți aceia cari cred, că ura minunat dechizată, vanitatea ridiculă și șiretlicurile diplomatice pot face ceva între zidurile sf. biserici, căi va ajunge cu siguranță ziua răsplătirii cum spune apostolul Pavel: „Nu vă amăgiți, Dumnezeu nu se batjocurește, căci orice seamănă omul acea va și secera".

Toate sunt posibile pe pământ un singur lucru este imposibil, ca în biserica unde atâta lume vine să se roage și îi aduce ca prinos ce este mai sfânt și mai curat în suflet, tu să te apropii către altar cu ce ai mai scârnav în suflet. Nu poți pângări sf. biserică si nu poți să încerci să umilești pe Hristos sub masca „dreptății", pentrucă judecata nu este a ta ci a lui Dumnezeu.

Nu pot uita niciodată scena văzută la o episcopie de ale noastre.

Niște săteni supărați pe oamenii din lumea aceasta au plecat acasă și au vindut pe Hristos cel românesc. biserica românească, cimiterul românesc, obrazele și cinstea lor. Nu au mai avut bieții oameni răbdarea creștinilor și nu și-au mai adus aminte de marii lor strămoși, fiindcă mari la suflet au trebuit să fie acei săteni ai noștri de odinioară, cari au răbdat orișice pentru credința și biserica lor. Ei și-au iubit bisericile lor ca luminile ochilor și dușmanii au venit și unde au îngenunchiat ei li-au aruncat foc de le-au mistuit până la temelii lăcașurile sfinte. S'au uitat cu ochii înlăcrimați cum pângăritorii le-au aprins casele și le-au furat tot

căştigul lor agonisit cu multă trudă dar obrazurile şi cinstea nu şi le-au vîndut. Au luat în spate ce au putut şi au trecut râuri şi dealuri până au dat de un loc de limişte unde au putut să-şi ridice biserici şi să se roage şi să trăiască în pace creştinească. Este trist dar foarte adevărat, că vin vremuri când spurcăciunea sufletească se întinde ca ciuma şi holera şi nu mai poţi face altceva decât să fugi dinaintea ei şi să-ţi laşi ce ţi-a fost mai drag, casa şi masa pradă ei.

Hristos nu a fost cerşitor şi nu a cerut mila păngăritorilor nici atunci când îi băteau piroane grele în mâni şi picioare.

Nici neamul nostru creştin adevărat nu a practicat meseria cerşitorului, a răbdat, a suferit, a fost răstignit, a fostt frânt în roate, a fost sărăcit şi gonit din loc în loc, dar cerşitor al păgânilor şi al păngărittorilor de cele sfinte nu a fost niciodată.

Nu a primit de bună păngărirea bisericii lui nici în forma grosolană de a fi aprins sau dărâmat, nici în forma diplomatică de a arunca uriciuni şi scârbe acolo unde trebue să ardă numai focul credinţei celei addvărate.

Domnul nostru Iisus Hristos nu a fost şi nu este cerşitor, fiindcă a tăcut şi a răbdat când duşmanii săi i-au luat cămaşa şi pentru ea au aruncat sorţii. Nici neamul nostru de pe aici nu a fost şi nu este cerşitor şi de aceea cum a răbdat cele multe va răbda şi asta ca reprezentanţii spurcăciunii sufleteşti să se vâre cu deasila în casa lui şi să-i batjocurească credinţa.

Părinţii noştri flămânzi şi desbrăcaţi au zidit în fiecare sat câte o catedrală frumoasă şi noi cei de azi nu suntem în stare măcar să le apărăm, ne vom apleca deci capetele şi vom suferi să fim scuipaţi în faţă.

Nădejdea biruinţii şi a demnităţii o lăsăm pe seama nepoţilor şi strănepoţilor cari nu vor mai suferi ca păngăritorii să-i scoată din casele strămoşeşti calde şi să-i alunge afară în vânt şi ploaie şi să le calce cu picioarele mărgăritarele scumpe ale sufletului.

Nădăjduim cu nădejde tare, că vor veni generaţiile cari vor înţelege că Hristos nu a fost cerşitor umil şi nicci nu are lipsă de fii cerşitori. Credinţa curată şi tare nu a crescut niciodată milogi, ciungi şi orbi ci oameni sănătoşi şi puternici ca stâncile.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

Puterea jertfei...

Nimic nu s'a creat fără durere, fără chin şi fără *jertfă*. Este aceasta o normă divină şi naturală. Şi Dumnezeu plăsmuind omului soţ-femeea, a supus pe aceasta la jertfa luării uneia din coaste.

In ordinea naturală se întâmplă acelaş proces. Câte vieţuitoare nu sunt devorate, fie de alte vieţuitoare, fie chiar de om, pentru ca procesul natural de continuă prefacere să-şi urmeze cursul?!

Câtă deosebire este însă, între un proces de sacrificiu natural, involuntar şi inconştiu şi între sublima icoană *a jertfei de sine*; a jertfei conştiente şi voluntare a aleselor exemplare umane pentru biruinţa unui gând, sau a unui ideal! Jertfa de sine — mai mult decât abnegaţie, — este puterea depăşirii propriului eu animalic şi duhovnicesc. Este dăruirea fiinţii tale unui ideal impersonal, care prin jertfa propriei existenţe materiale primeşte pecetea harică a realităţilor transcendente, — cari împotriva oricărei puteri de stăvilire se vreau realizate în carne şi oase. Este măreţia destinului uman, care tinde spre *dumnezeire*; spre contopire în marea *Eternităţii*.

A trăi pentru alţii, înseamnă a te *depăşi* pe tine însuţi. Este a fi mai mult decât semenii tăi; a fi mai mult decât om; a fi *supra om*.

Toate idealurile omenirii îşi au supra oamenii lor, cari s'au dedicat până la o totală jertfă pentru traducerea în viaţă a idealului. Insăşi puterea de nestăvilită jertfă, a insului pentru o idee, este dinamul care transpune şi implântă idealul în social.

Marile prefaceri sociale îşi au la bază puterea de jertfă a protagonilor, sau a eroilor lor. Creştinismul îl are pe *Iisus* şi tot şireagul calendaristic al *sfinţilor şi mucenicilor*. Prin ei s'au consfinţit sorţii de izbândă a învăţăturii mesianice. *Identificarea* aceasta până la *contopire*, este puterea carea dă *sens etern* şi *sens real* oricărui gând. Mucenicii idealurilor sunt lopatarii acelor curente de prefaceri sociale. Ei, asemenea unor propilee, formează coloana de susţinere a edificiului moral.

Tot ceeace poartă pecetea eternităţii, are nevoe de jertfă.

Jertfa este sigilul divin care imprimă idealului viaţă şi dincolo de viaţă. Se vor putea prăbuşi civilizaţii şi culturi, se vor putea nimici popoare şi stăpâniri, idealurile cari au fost miruite însă de sublima jertfă a sfintei mucenicii, vor străbate înainte, prin veacuri şi peste veacuri.

Tipică este şi legenda Meşterului Manole (o dramă de irefutabilă realitate), a cărui muncă

fiind zădărnicită de puterea bizarei contingenţe, trebuia să sacrifice pe cel de doilea cu al său: soţia, pentru ca prin puterea jertfei să garanteze dăinuirea prin veacuri a edificiului mânăstirii Argeşului.

Ci, obida vremii, aruncând Neamul nostru românesc într'o învolburare de epocală prefacere spirituală şi socială, prin *jertfa de sfântă mucenicie* a celor mai neîntinaţi fii ai lui, i-a deschis acestui Neam orizonturi de largi perspective de *dumnezeească realizare.*

Un aluat *nou* dospeşte frământătura sufletului românesc. *Ochiul divin stă de veghe, braţul Domnului trasează drum nou, iar vocea ceriului cheamă la trezire şi unire toată suflarea românească.*

Jertfa s'a dăruit. Mielul de ispăşire s'a mistuit pe rugul păcătoşeniei noastre, iar pasărea Phoënix *renaşte* din propria-i cenuşe: *Neamul românesc trezit la Dumnezeu merge pe cărările apocaliptic*ilor *chemări a marilor destinuri istorice.*

Pr. A. Uroş-Doloveanu.

Post festum.

10 Decemvrie 1922 — 10 Decemvrie 1940.

„Tineretul sprijină pe umerii lui destinul Patriei, aşa cum Atlas rezema odinioară pământul". V. Conta.

Optsprezece ani...

Pe făgaşul vremii s'au scurs optsprezece ani de lupte, de suferinţe, de victorii, necum de înfrângeri... căci tinereţea n'o poţi înfrânge „din falnicul ei marş biruitor", punându-i în cale chiar baraj de mitraliere, cum s'a pus mai adineaori.

Această tinereţe, „mustul care fierbe" a Neamului, după ce i-a fost dat să vadă idealul visat de moşi strămoşi „România întregită" împlinit, a dat semnal pentru o nouă luptă, pentru o nouă eliberare, „cea sufletească".

După războiu situaţia politică din lăuntrul ţării s'a schimbat grozav. Parvenitii au fost aceia cari au condus şi conducerea lor a adus ţara unde am găsit-o, sfârtecată din toate părţile. Cetei acesteia de parveniţi, „clicei", îi stătea „sare'n ochi" tinereţea creatoare, tinerimea universitară pe care n'o puteau vedea cu ochi buni şi căreia îi striga mereu lozinca lor: „Tineretul la carte!"

Da, la carte, să lase loc lor celor bătrâni, să se poată înfrupta cum vor de pe spatele acestei gloate politice pe care o conduceau pe drumul întunerecului şi al satanei.

Tineretul însă n'a putut răbda ca pe spatele părinţilor lor conducătorii să-şi poată lăfăi osânza lor de brute ordinare.

In toate ramurile publice conducătorii susţinuţi de capital jidovesc dedeau frâu liber evreilor permiţându-le să ocupe şi funcţiuni publice. In învăţământul superior realitatea era foarte crudă. Facultăţile de Farmacie şi Medicină erau împânzite de evrei dornici de a pune mâna pe aceste ramuri în stat c'apoi să te doctorească cum vor şti ei. Au căutat să intre şi în Politechnică, Drept şi Armată, însă nu le-a reuşit căci ochii tineretului, sentinelă neadormită, văzând pericolul au tras semnalul de alarmă.

Astfel în 10 Decemvrie 1922 la Cluj se dă primul semnal de luptă. Studenţii medicinişti de aci n'au putut admite refuzul comunităţii evreeşti de a nu fi folosite cadavre de Evrei la disecţiile Clinicei Universităţii.

Atunci s'au adunat studenţii ridicând steagul luptei şi-şi cristalizează dezideratele în 4 puncte cerând: numerus clausus, lupta deschisă contra comunismului, stigmatizarea presei evreeşti şi rezolvarea chestiunii cadavrelor.

Concomitent cu ei studenţii Bucureşteni şi cei din Iaşi ridică steagurile afirmării naţionale.

Sunt însă reprimaţi ca şi cei din Cluj fără milă, reprimare ce are însă ca rezultat îndârjirea şi mai mult şi oţelirea sufletului.

Se continuă lupta pe viaţă şi pe moarte. Odată zăgazul rupt, cu greu mai poţi opri puhoiul.

Tinereţii i se pun în cale baraje de mitraliere iar în spatele fiecărui student, un soldat sau un poliţist. Totuşi studenţimea creştină nu dă înapoi, călăuzită fiind de vorba cântecului:

„Copii, ruşinea-i înapoi
Izbânda e 'nainte".

Călăuziţi de acest cântec şi veşnic înfrăţit cu el, tineretul a mers mereu înainte trecând peste orice, însă n'a dat o clipă înapoi.

Şi... „după orice răstignire, urmează Invierea"...

Astfel şi astăzi, după optsprezece ani, tineretul luptând merge mereu înainte spre biruinţa definitivă, spre marea biruinţă.

Auziţi-i!...

Descoperiţi!...

Drapelele primelor societăţi studenţeşti trec în „viu şi aspru pas"...

Gheorghe A. Milovan
stud. în teologie.

Vieaţa Naţiunilor?

Problema Spaţiului Vital.

De Pr. ION RACOVEANU-NERA.

(Continuare din No. 46)

Dar, afară de aceste consideraţiuni ştiinţifice cari au menirea să înlăture îngrijorarea insuficienţei teritoriale pentru asigurarea câmpului de desvoltare a unei naţiuni mai sunt o mulţime de alte motive cari ne arată că încorporarea şi încălcarea naţiunilor laolaltă sub o singură conducere departe de a constitui putinţa unei fericite colaborări, ajunge să uzurpe liniştea internă până şi naţiunei dominante.

Cosmopolitismul a fost întotdeauna o problemă deschisă care nu şi-a găsit fericita soluţionare nici în *antichitate* şi pentru care nici chiar *modernismul* cu toată evoluţia lui umanitară n'a reuşit, afară de elaborarea câtorva pale şi utopice teorii, să realizeze nimic în plus.

Istoria omenirii este atât de bogat presărată cu pilde de controverse rasiale, neînţelegeri cari au creiat prăpăstii între naţiuni numai pe teme şi discuţii cari parţial au atins interesele spirituale şi materiale ale vre'unui popor.

Să ne gândim numai la *Marea Schismă* dela 1054.

Divergenţele n'au provenit atât din motive doctrinale cât mai ales din diversitatea spiritului de judecare şi înţelegere a problemelor a celor două rase: *romanismul* şi *germanismul*. Până întrucât s'a depărtat discuţia de controversă că nici asupra *postului* nu s'a putut adopta o părere comună: apusenii admiţând în post şi laptele cu derivatele sale: unt, brânză ba chiar şi ouăle până când orientalii le-au exclus şi pe acestea.

Este un fapt notoriu care declasează un substrat caracteristic al deosebirii rasiale care nu se poate debarasa nici în discuţii de ordin comun de specificul etnicităţii! . . .

Cum să poţi aduce atunci, în mod fatal, la acelaşi punct de vedere pe loţi supuşii streini dintr'un stat când alta este pulsaţia şi spiritul de înţelegere a oricărui popor subjugat . . .

Fiecare vine cu dotaţia lui spirituală deacasă, cu tradiţia cu obiceiurile şi cu simtemintele lui fiecare naţie îşi are specificul sângelui, îşi are structura ancestrală pe care oricât ai vrea s'o acomodezi principiilor de viaţă autonomă nu v'a fi cu putinţă. S'ar forma oricând ţări de complotare pentru nostalgia unei vieţi naţionale pe care o sădeşte în sângele fiecărei naţii legea firii, legile naturale.

Şi împotriva acestor legi nu este putere din lume să poată triumfa! (Sfârşit)

O scrisoare din sfântul Munte Athos.

(Continuare)

Spun cuvioşii Părinţi că e cu neputinţă să nu vie prăpădul cel mare pe faţa a tot pământul pentru păcatele oamenilor cari sau îmulţit foarte. Pe aici diferite semne şi arătări care ne vestesc nouă apropiata izbândire a lui Dumnezeu peste neamul acesta. Când pierd oamenii evlavia şi frica lui Dumnezeu atâtea răutăţi fac şi la atâta întunecime ajung încât îi sperie şi pe draci, după cum spune cel cu Gura de Aur Sf. Ioan, şi cu mare nevoe şi prin multe ostenele să mai pot îndrepta. Eu cred că un preot de mir oricâtă osârdie şi osteneală ar depune mărturisesc adevărat, că nu ar putea cu nici un chip a dezrădăcina obiceurile şi apucăturile enoriaşilor săi. Mai ales jocurile, balurile şi alte feluri de petreceri. La acestea trebue îndelungare de vreme şi răbdare mucenicească, precum făceau odinioară Sf. Părinţi. Dacă dreptul abia se mântueşte, dar noi oare care ne numim păcătoşi ce fel de mântuire vom dobândi dela Dumnezeu. Noi aici suntem în liman cu darul lui Dumnezeu, sfinte slujbe cu zi cu noapte, şi totuşi ne temem şi nu ştim ce sfârşit vom avea, dar acei din lume sărmanii ce vor face? Ştiu pe mulţi chiar din enoriaşii sf. Voastre cari nu s'au mărturisit şi împărtăşit de când s'au născut ci trăesc aşa ticăloşii ca nişte dobitoace necuvântătoare. Fără de pocăinţă, mărturisirea şi împărtăşire nu este mântuirea. De ce oare pe aci în urma acelui mort să fac fel de fel de năluciri, cauza e aceasta că toată viaţa lor au trăit fără de grijă şi fără de pocăinţă şi pentru aceia deavolul a luat putere de a face năluciri arătându-se adesea în chipul celui mort. Nimenea să nu se înşele că aceste arătări ar fi ale sufletului celui mort, cu adevărat că nu, ci ale diavolului, iar sufletul va merge acolo unde i-s'a orânduit şi precum a lucrat în viaţă şi se va păzi până la judecata cea de obşte. Cu duhul său arătau odinioară sfinţii şi chiar se arată şi azi celor cucernici, iar celor păcătoşi nu se mai arată în veac cu sufletele.

Multe îmbunătăţiri şi îndreptări aţi făcut spre folosul celor de obşte, însă V'aş ruga în numele lui Iisus Hristos că de ar fi cu putinţă să opriţi cu desăvârşire să se mai facă jocuri în ograda Bisericii în vremea nunţilor, asemenea şi râsurile şi batjocurile ce se fac de tineret când stau la veghie la un mort. Iţi stă mintea în loc când te gândeşti câte ticăloşii se fac acolo, unde mai vârtos este nevoe de vorbe

bune şi de rugăciune. Cunosc Ardealul în amănunţime şi mărturisesc adevărat că Ardelenii sunt la înălţime faţă de Bănăţenii noştrii. Bisericile în toate Duminicile sunt arhipline de lume, iar la morţi în vremea privegheiului să citesc cărţi de rugăciuni şi psalmii lui David.

Asemenea şi pe aici prin Grecia, prin Asia-Mică, şi prin Africa unde am fost acum câţiva ani cu darul lui Hristos.

Primiţi vă rog cele cuvenite şi din partea Venerabilului Arhimandrit Antipa. I s'au scurtat şi lui calea şi s'au apropiat de sfârşit de care nimenea nu va putea scăpa. Fiecare trebue să-şi dea această datorie. Au ajuns bătrânul la frumoasa vârstă de 90 de ani.

Nu de mult au făcut un călugăr pustnic o prea minunată şi frumoasă icoană de lemn de chiparos mirositor închipuind a doua venire a Domnului. Au lucrat la această icoană cu lupa nu mai puţin de 15 ani (scluptură de lemn) iată un exemplu de destoinicie şi de răbdare. Fiecare îşi va da seama ce răbdare cu bărbăţie au depus confratele nostru 15 ani de zile la rând până ce au scos la bun sfârşit această mare podoabă de artă.

Acum această icoană s'au trimes în Franţa, în Anglia, în America prin cele mai mari oraşe ale lumii, spre curiozitatea şi mirarea tuturor.

Preţul acestei icoane s'a evaluat la vreo câteva milioane de franci.

Sunt multe şi minunate lucruri aici în Sf. Munte şi unui închinător iar trebui un an întreg ca să le poată cerceta pe toate. Aici se află şi sfintele lemne din crucea Domnului şi daurile ce au fost aduse de magi la Naşterea Domnului, Sfintele scutece, trestia, buretele, brâul Maicii Domnului, mâna dreaptă a Sf. Ioan Botezătorul şi alte multe sfinte moaşte şi odoare pe care nu le pot înşira cu deamăruntul neajungându-mi vremea şi spaţiul. Se află o bucată mare de lemn în care se vede gaura cuelor. Nu suntem noi vrednici de câte daruri ne-a înzestrat Dumnezeu, încă aici pe pământ.....

Mă iertaţi Vă rog cinstite Părinte şi nu luaţi în nume de rău proasta mea scrisoare în compunerea ei, căci Dumnezeu nu se uită la scrisoarea cea împletită cu multe cuvinte meşteşugite şi fără evlavie, ci la smerenie şi la aşezarea sufletului....

Agatanghel.

Măsurile de luat în caz de surpriza cu gaze.

III.

Măsuri improvizate referitoare la protecţia la domiciliu.

Este absolut necesar a se proteja contra pericolului exploziv, care pare cel mai de temut (schije, lovituri directe, efecte de suflu).

In momentul alarmei populaţia trebue deci să se refugieze fie în adăposturile din subsoluri, fie în tranşeele cari ii sunt destinate.

I Precauţiuni de luat.

a) Locuinţe.

1. Să se limiteze riscurile de incendiu prin curăţirea podului şi aducerea de nisip.

2. Să se limiteze pericolul de pătrunderea gazelor în localuri, pentru a înlătura pericolul de infectare *la reocupare*. In acest scop dela primele ameninţări de conflict să se închidă pe cât posibil toate deschiderile, care nu sunt indispensabile.

Să se lipească pe geamuri de ambele părţi benzi de hârtie groasă încrucişate, late de 2-8 cm., sau foi de celofan gumate transparente pentru a limita efectele sulfului.

Să se închidă crăpăturile, încheieturile ferestrelor şi uşile cu pastă de hârtie mastic, ghips, benzi de hârtie, bandă de izolaţie, plasture de pânză, etc., săpun verde (care astupă şi neutralizează) lut, etc.

Să se astupe dinainte gurile coşurilor neîntrebuinţate, să se lipească cu hârtie spaţiile parchetelor sau să se acopere cu covoare groase.

Să se aibe la îndemână mijloace de astuparea ferestrelor (couverturi, plapome, rufe, care să se pună între obloane şi ferestre).

3. Să se facă dinainte o mică rezervă de apă şi de alimente în vase ferite de conţaminare: cuti metalice cu capace la care să se lipească benzi de izolaţie sau de plasture, sticle ca cele de bere sau de limonda, saci cu pereţi dubli de hârtie sulfurizată sau de celofan.

4. Mici rezerve de medicamente de urgenţă, pansamente (hârtie sugativă sau de filtru, amestec de clorură de var în cutie, perle de eter, soluţie de bicarbonat de sodiu 22 gr. la litru, tinctură de iod, benzi de tifon, etc., câteva neutralizante (carbonat de sodiu, apă de javel).

b) Cazul adăposturilor în subsol.

Măsurile specificate mai sus trebue să se aplice şi la menajarea adăposturile din subsoluri. Răsuflătorile vor fi astupate prin zidire sau se vor închide cu mijloacele specificate mai sus.

Să se amenajeze un sas (sau anticameră) la intrarea adăpostului, care se poate improviza cu 2 perdele (sau două cuverturi) îndepărtate una de alta la 2-3 m., aplicate pe cadre. Aceste perdele vor fi *în continuu* umezite cu soluţii neutralizante alcaline (soluţie de carbonat de sodiu saturată).

Una dintre perdele se aplică la uşe, alta în sală sau la scara care conduce la adăpost. Nu trebue să se deschidă ambele perdele deodată.

In această anticameră trebue să fie un aparat pulverizator tip Vermorel, pentru a neutraliza cu soluţie alcalină atmosfera şi pereţii anticamerei (sasului), în timpul atacului, ca prevedere contra unei infecţii posibile,

In lipsă de timp pentru amenajarea unui sas să se astupe uşa cât mai bine posibil (cu cuverturi, bandă izolantă, etc.).

II Dispoziţiuni de luat în momentul alarmei.

Inainte de a ajunge în adăpost să se întrebuinţeze cele circa 10 minute disponibile:

1. A lua masca şi a pune în poziţia de aşteptare.

2. In lipsă de mască să se recurgă la mijloacele improvizate, care s'au specificat mai înainte.

3. A închide conductele de apă şi de gaz.

4. A verifica dacă uşile, ferestrele, obloanele, deschiderile coşurilor, etc. sunt bine închise şi astupate a stinge focurile (tirajul focurilor înlesnind intrarea gazelor toxice).

5. A se echipa cu lampi electrice (de preferinţă cu sticla albastră), chibrituri, a merge repede în adăpost luând câteva cuverture necesare, după ce s'a închis şi electricitatea.

III Pe timpul cât se stă în adăpost.

Noţiunile sumare cu privire la timpul cât se stă în adăpost sunt în rezumatt:

1. Inainte de toate să se reducă la minimum nevoile de oxigen ale organismului. In acest scop trebue a se sta în cel mai complect repaos.

Să se excludă deci orice cauză de consumare suplimentară de oxigen (lumânări, focuri, lămpi, etc.

2. In lipsă de orice mijloc de reînoirea aerului şi de absorbirea acidului carbonic exalat, timpul cât se poate sta în adăpost se poate calcula la un metru cub de persoană.

Prin urmare este necesar să se calculeze dinainte numărul ocupanţilor care se poate admite într'un adăpost, după cubajul localului.

3. Un mijloc simplu de a se asigura că proporţia de oxigen este suficientă, este de a se încerca să se aprindă un chibrit sau o lumânare.

Atât timp cât aprinderea se face fără greutate, proporţia de oxigen este convenabilă. Când chibritul sau lumânarea nu se mai poate aprinde, scăderea concentraţiei de oxigen este atât de scăzută, în cât pericolul este apropiat şi trebue să se reînoiască aerul în cel mai scurt timp.

4. La cel mai mic semn de bănuială de prezenţa gazelor de luptă:

Persoanele cari au mască, trebue să o pună imediat.

Cele cari nu au măşti, să întrebuinţeze mijloacele improvizate care s'au specificat.

IV După alarmă.

a) Să nu se meargă în locuinţă decât *la ordinul* şefului de adăpost, care trebue să fie prevenit sau cu privire la absenţa gazelor, ssau de sfârşitul desinfecţiei în apropierea adăpostului.

b) După bombardament cu gaz nu trebue să se atingă nici un obiect suspect de infecţie; să nu se consume decât apă şi alimente cari au fost protejate după cum s'a specificat mai înainte.

Prefectul Judeţului Severin

Tiberiu Mităr.

ŞTIRI

10 Decemvrie — Ziua Studenţimii — a fost comemorată şi de către studenţimea Academiei noastre teologice într'un cadru solemn.

La ora 10 s'a oficiat în biserica Catedrală un parastas pentru camarazii studenţi căzuţi la datorie, de către I. P. S. S. Arhim. Dr Laurenţiu Busuioc rectorul Academiei, înconjurat de preoţii: Prot. Dr Zeno Muntean, Dr. Dimitrie Belu, Dr Petru Rezuş, Isaia Suru, Iova Firca şi Traian Dobromirescu, în prezenţa familiilor camarazilor: Virgil Noaghea, Aflon Dorca, Ioan Mităr şi Gheorghe Ghinda şi a numeroşi preoţi de pe sate veniţi la această mareaţă sărbătoare. Răspunsurile au fost date şi de data asta ca'ntotdeauna de corul studenţilor teologi sub conducerea d lui prof. Constantin Vladu.

De la biserica Catedrală, încolonaţi, s'a mers în sala cinematografului „Luna" unde la ora 11, s'a recepţionat programul U. N. S. C. R-ului, apoi s'a continuat şedinţa societăţii studenţilor teologi din localitate, cu următorul program:

1. T. Popovici . . *Arhangheli purtători de cruce*, cor.
2. Martin Petru, preşed. Soc. Stud. . . *„10 Decemvrie 1922"* conf.
3. Pr. Cuculetu . . . . . *Urlă duşmanii*, cor.
4. Z. Bârsan . . . *Cu toţii una*, declam. Stoca Ilie.
5. S. Lefter . . . *Peste mormântul tău*, cor cu solo, Lugojanu C.
6. Z. Bârsan . . *Hristos a înviat*, declam. Murgu I.
7. I. Mânzatu . . . . . *La luptă muncitori*, cor.
8. Val. Cârdu . . . *Zări verzi*, declam. Murgu Ioan.
9. G. Muzicescu . . . . . *Deşteaptăte Române*, cor.
10. I. Mânzatu . . . . *Imnul tinereţi legionare*, cor.
11. Martin Petru, preşed. stud. într'un cuvânt de încheiere mulţumeşte publicului care a avut bunăvoinţa să onoreze serbarea cu prezenţa sa. Corul a cântat sub conducerea stud. Gh. Zmed.

Remarcăm, pe lângă partea artistică a programului, conferinţa stud. P. Martin, care făcând istoricul mişcărilor studenţeşti, adresează tineretului apel la muncă, frăţietate şi credinţă în vederea biruinţii Neamului nostru românesc.

Terminându-se programul studenţii încolonaţi cântând: „Sfântă tinereţe legionară, Ştefan Vodă şi Echipa morţii", au parcurs oraşul în marş, manifestând.

Serbarea a luat sfârşit la ora 13.

Corul studenţilor dela Academia Teologică din Caransebeş, de sub conducerea neîntrecutului interpret, a d-lui profesor Constantin Vlaău, urmând bătrânei tradiţii, va da în sala cinematografului „Luna" un ales concert de colinde, Duminecă 22 Decemvrie a. c., după săvârşirea serviciului divin, cu următorul

PROGRAM:

1. T. Popoviciu: *Bună seara lui Ajun.*
Rectorul Acad. teologice: *Cuvânt despre Colinde.*
2. Şt. Stefu: *Doamne a Tale cuvinte.*
3. Tip. Brediceanu: *Gazde mari.*
4. T. Popoviciu: *Florile dalbe.*

5. T. Popoviciu: *In oraşul Vifleem.*
6. T. Popoviciu: *La poartă la Ştefan Vodă.*
7. T. Popoviciu: *Doamne jos pe lângă mare.*
8. T. Popoviciu: *Mântuire ne-a sosit.*
9. I. Velceanu: *Sara mare.*
10. T. Popoviciu: *Sus boieri.*
11. I. Vidu: *Colinda fetei.*
12. I. Vidu: *Colinda mamei.*
13. T. Popoviciu: *Edene, Edene.*
14. T. Popoviciu: *Mare minune s'arată.*
15. N. Oancea: *Bună dimineaţa.*

Pentru Muzeul eparhial au intrat potretele binefăcătorilor Antoniu şi Ecaterina Sequens şi cel al fundatoarei Ecaterina Tismonariu. Deasemenea Noul Testament din 1703 şi Kiriacodromion, ambele dela parohia Ruginosu. Mulţumiri!

Vacanţa şcolară de Crăciun pentru toate categoriile de şcoli începe Joi în 19 Decemvrie a. c. orele 13 şi va dura până Vineri 3 Ianuarie 1941, orele 8 dimineaţa.

Notă oficială

Nr. 6054 E. 1940.

Atragem atenţiunea Prea On. Oficii protopresbiterale şi On. Oficii parohiale asupra dispoziţiunilor concluzului congresual din anul 1879, cu privire la înfiinţarea unui fond mitropolitan, conform căruia la sărbătoarea „Arătării Domnului", are să se poarte un tas separat în toate bisericile din Mitropolie în folosul acestui fond.

Sumele adunate sunt a se trimite Oficiile protopresbiterale pe lângă raport, cel mult până la 15 Februarie 1941, iar acestea până la 1 Martie 1941 le vor înainta Consiliului nostru eparhial pe lângă un tablou general asupra sumelor întrate.

Caransebeş, la 2 Decemvrie 1940.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Dimitrie Sgăverdia

PREŞEDINTELE TRIBUNALULUI CARANSEBEŞ
JUDEŢUL SEVERIN

No. 23922/1940. 9 Decemvrie 1940

„Dl Dr IOAN MOLDOVAN, notar public refugiat dela notariatul comunei Aleşd, judeţul Bihor, transferat în postul nou înfiinţat în oraşul Caransebeş şi-a început activitatea sa de notar public în ziua de 12 Decemvrie 1940".

Preşedinte,
Lucian Iancuiescu

p. Grefier,
V. Miculescu

Publicaţiune.

Lichidatorii firmei Prima Cassă de Păstrare din Caransebeş societate pe acţii în lichidare, Caransebeş, conform art. 202 din cod. com. invită creditorii societăţii, că în termen de 6 (şase) luni să-şi anunţe creanţele pentru valorificare la sediul Institutului.

Caransebeş, 22 Noemvrie 1940.

3—3 **Lichidatorii.**

Achitaţi abonamentul restant la Foaia Diecezană.

Librăria „Diecezană" Caransebeş

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericeşti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelniţe, clopoţei, sfeşnice căldăruşe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluţe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeştri specialişti în stil bizantin.

„Ajutorul legionar"

„Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!"

Corneliu Z. Codreanu

Judecătoria mixtă Caransebeş, secţia c. f.

Nr. 1689/1940 c. f.

Publicaţiune de licitaţie şi condiţiunile de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul firma Banca Banatului din Caransebeş contra urmăriţilor Marta Nicolaie Ţigriş născ. Lojan, Ţigriş Nicolaie şi Ana Nicolae Ţigriş născ. Naia domiciliaţi în Iaz, la cererea urmăritorului Judecătoria ordonă: licitaţiune executională în baza artt. 144, 146 şi 147 din legea LX. din 1881, — asupra 11/15 parte de sub B. I. 3/10 din imobilul înscris în cf. a comunei Iaz din circumscripţia Tribunalului Caransebeş Nr. cf. No. de ord. A. I. 1-2 No. top. 388 Grădină în Intravilan 91 stp. No. top. 389 Casa 162 cu curte în Intravilan 280 stp. Preţul de strigare 30.000 Lei, No. de ord. A. II. 1-3 No. top. 1288 Arabil în Coturi cu 11564 stp. No. top. 1289 Fânaţ în Coturi 1 jug. 773 stp. No. top. 1290 Arabil în Coturi 1 jug. 116 stp. cu preţul de strigare 15.072 Lei, No. de ord. A. + 1 No. top. 1040 Arabil în Satul Batrin 284 stp. cu preţul de strigare 656 Lei, No. de ord. A. + 2 No. top. 1050 Grădină în Sattul Batrin 999 stp. cu preţul de strigare 2.768 Lei. A. + 3 No. top. 1477 Păşune în Şuşara de 5 jug. 917 stp. cu preţul de strigare de 14.224 Lei, pentru încasarea creanţei de 44.100 Lei capital, interese de 15 1/2 % dela 26 Ianuarie 1930 până la 1 Aprilie 1931, de aci de 9%, cheltuieli de proces şi de executare de 4.858 Lei, fixate până acum, cheltueli de 1458 Lei, acum pentru cererea de licitaţiune.

Fixează termen pentru ţinerea licitaţiunii pe ziua de **31 Decemvrie 1940 ora 10** la Primăria comunei Iaz.

Caransebeş, la 25 Octomvrie 1940.

Judecător ss. **B. Stuiber** ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate:

ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Dosar Nr. 196/1940.

Publicaţie de licitaţie Nr. 1624/1940

In baza procesului verbal executional de escontentare efectuată în ziua de 7 August 1940 pe baza decisului judecătoriei Mixte Caransebeş cu No. 2276/1940 obiecte sechestrate în procesul verbal de execuţie No. G. II. 4282/940 şi anume: 3 scroafe Iorcsir de 1 şi 2 1/2 ani, o garnitură de trăierat firma: Élső Mágy. Gep. şi motor preţuite în suma de lei 65.000 cuprinsă în favorul firmei Britania soc. de asig. Bucureşti reprezentat prin Dr. Gheorghe Dragu advocat din Caransebeş pentru suma de 4062 lei capital interese dela 1 Iunie 1940 precum şi spesele stabilite până în prezent 2718 lei se vor vinde la licitaţie publică în Sacul No 86, în ziua de **23 Decemvrie 1940 la ora 15 d. m.** conf. art. de lege IX §-lui 107 şi 103 din anul 1881 al legii executionale.

Această licitaţie se va ţine şi în favorul altora cari s'a câştigat drept executional.

Lugoj, la 10 Decemvrie 1940.

Şef-Portărel: *indescifrabil.*

Mersul trenurilor

dela 10 Decemvrie 1940 din gara Caransebeş.

Autobusul la gară	Nr. trenului	Dela Bucureşti spre Timişoara — Felul trenurilor	Sosește	Pleacă
—	1003	Pers. T.-Severin Timişoara	2.43	2.52
4.55	103	Accelerat	5.16	5.23
6.00	1025	Mot. Caransebeş Timişoara	—	6.20
11.40	1005	Personal	11.52	12.02
14.45	1027	Mot. Caransebeş Timişoara	—	15.10
17.35	11	Simplon	17.58	18.03
19.30	1001	Pers. T.-Severin Timişoara	19.50	20.02

Dela Reşiţa	Nr. trenului		Sosește
—	1386	Motor	1.00
4.55	1388	Personal	5.18
—	1390	Personal	9.27
11.40	1382	Motor	11.50
—	1384	Motor	16.40
23.20	1392	Personal	23.33

Dela Subcetate	Nr. trenului		Sosește
6.00	2276	Motor dela Boutari	6.15
11.40	2272	Peersonal dela Subcetate	11.57
14.45	2274	Peersonal dela Subcetate	14.43
—	2278	Motor dela Boutari	22.08

Plecarea autobusului la gară	Nr. trenului	Dela Timişoara spre Bucureşti — Felul trenurilor	Sosește	Pleacă
—	1002	Pers. Timişoara T.-Severin	2.32	2.45
8.10	1004	Pers. Timişoara T.-Severin	8.25	8.33
10.15	1026	Mot. Timişoara Caransebeş	10.30	—
13.35	12	Simplon	13.53	13.59
15.25	1006	Personal	15.40	15.52
17.35	1028	Mot. Timişoara Caransebeş	18.01	—
23.20	104	Accelerat	23.37	23.45

Spre Reşiţa	Nr. trenului		Pleacă
—	1381	Motor	2.55
4.55	1387	Personal	5.26
8.10	1383	Motor	8.50
11.40	1389	Personal	12.06
17.35	1385	Motor	18.07
19.30	1391	Personal	20.10

Spre Subcetate	Nr. trenului		Pleacă
—	2275	Motor până la Boutari	3.20
8.10	2271	Personal până la Subcetate	9.32
13.35	2273	Persoual până la Subcetate	14.20
19.30	2277	Motor până la Boutari	19.55

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş.

Anul LV

CENZURAT.

ansebeș, 22 Decemvrie 1940

Nr. 51

Foaia Diecezană

Organul oficial a hiei ortodoxe române a Caransebeșului

On. comune bisericești ort. rom. Jud. Caraș Fizeș

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

Man
iar
„T

APARE DUMINECA

se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană". abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii și Librăria Diecezană" în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Nr. 343 Prez., 1940.

VASILE,

DIN ÎNDURAREA LUI DUMNEZEU DREPTCREDINCIOSUL EPISCOP AL EPARHIEI CARANSEBEȘULUI.

Iubitului Cler și Popor dreptcredincios din această de Dumnezeu păzită eparhie: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos; Iar dela smerenia noastră arhierească binecuvântare.

„...Aceasta să se înțeleagă întru voi, care și întru Hristos Iisus; Carele în chipul lui Dumnezeu fiind... **S'a deșertat pe Sine,** *chip de rob luând... și* **S'a smerit pe Sine, ascultător făcându-se** *până la moarte..."*

(Filipeni II, 5—8.)

Iubiți fii sufletești,

Intre neprețuitele daruri ce dumnezeescul Prunc Iisus le-a adus pentru noi pământeni și le-a pus la îndemâna noastră, chiar începând cu întruparea Sa, cea mai presus de fire și cu nașterea și sălășluirea Sa în ieslea din peștera Vifleemului, loc de frunte ocupă desigur, ca o strălucitoare nestemată, pilda de viață ce El ni-a lăsat.

Cum a călăuzit odinioară minunata stea pe cei trei Crai dela Răsărit spre peștera strălucitoare de lumină cerească din Vifleemul Iudeei, așa este rânduită pentru noi, pământenii, luminoasa pildă de viață a Mântuitorului: să ne atragă, să ne lumineze calea și să ne călăuzească spre limanul împlinirii așteptărilor noastre de mântuire.

Pilda de viață lăsată nouă, creștinilor, de Mântuitorul e chemată să ne îndrepte și să ne poarte pașii șovăitori, pe căile aspre și strâmte ale mântuirii. Toiag al neputințelor și cârjă a slăbănogelii noastre, în lupta ce ne este dat să ducem cu atâtea vrăjmășii ale mântuirii noastre, ne este sortită să ne fie pilda vieții Mântuitorului nostru Iisus.

Astfel de sprijin s'a dovedit ea, viața Mântuitorului, pentru creștinii primelor veacuri, cari au întâmpinat în viața lor de creștini și în lupta lor pentru dobândirea mântuirii, greutăți și prigoane mult mai cumplite decât noi, în zilele grele prin cari trecem. Și cari totuși, au înfruntat orice urgie, mergând, dacă li s'a cerut, chiar și la moarte, cu

privirea aţintită spre pilda dată de Mântuitorul, pildă plină de nestrămutată statornicie în slujba de mântuire a neamului nostru, ce El a luat asupra Sa.

Pilda aceasta de viaţă, lăsată nouă de Mântuitorul, străluceşte atrăgătoare şi plină de îndemnuri pentru noii din fiecare întâmplare mai însemnată a petrecerii Sale pe pământ, printre oameni.

Şi iată, iubiţilor, ce se desprinde pentru noi, creştinii de azi, sub formă de învăţătură pilduitoare, vrednică de urmat, din faptul întrupării celei mai presus de cuget şi de cuvânt a Fiului lui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu a devenit Pruncul Iisus prin naşterea Sa din Preacurata Fecioară Maria şi prin sălăşluirea Lui, fără murmur de împotrivire, în peştera întunecoasă şi rece din Vifleem; în ieslea atât de sărăcăcioasă a dobitoacelor.

Cel ce lăcuieşte întru lumina cea neapropiată a dumnezeirii şi şade, întru slavă, deadreapta lui Dumnezeu şi Tatăl *„S'a deşertat pe Sine“* — cum zice Sfântul Apostol Pavel — lipsindu-Se de acea dumnezeeasca slavă, spre a lua asupra Sa toată netrebnicia chipului de lut al trupului nostru, rămit de păcate. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, întrupându-Se pentru mântuirea noastră, părăseşte strălucirea tronului ceresc şi, din *smerenie şi ascultare faţă de Dumnezeu-Tatăl*, se coboară şi se sălăşlueşte în peştera şi în ieslea dobitoacelor.

Smerenia şi ascultarea faţă de Tatăl Ceresc sunt deci, cele dintâiu două podoabe ale sufletului, la dobândirea cărora ne îndeamnă pilda ce ni-o îmbie Mântuitorul prin smerită şi supusă întruparea Sa.. *„...Vă învăţaţi dela Mine, că sunt blând şi smerit cu inima...“*, (Mat. XI, 29) — ne povăţuieşte Insuşi Mântuitorul.

Smerenia şi supunerea faţă de voia Tatălui din ceruri, cu cari Mântuitorul a pornit la împlinirea slujbei Sale de mântuire a neamului omenesc, slujbă începută odată cu naşterea Sa, n-au fost întrecute, în timpul petrecerii Mântuitorului Iisus Hristos pe pământ, decât de *mila* Sa nesfârşită şi de *iubirea Sa* nemărginită faţă de noi.

Iubirea nemărginiită alui Dumnezeu faţă de noi a fost isvorul din care a luat naştere planul dumnezeesc de mântuire, pus în lucrare chiar prin naşterea cea mai presus de fire a lui Iisus. *„Că aşa a iubit Dumnezeu lumea, cât şi pre Fiul Său, Cel unul născut L-a dat, ca tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică“*, (In. III. 16) — ne spune lămurit, însuşi cuvântul Mântuitorului. Tot ceeace a făcut Mântuitorul Iisus Hristos pentru mântuirea noastră — dela naşterea Sa şi până la moarte — este înfăţişat de dumnezeescul cuvânt al Scripturii ca o faptă de iubire. *„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva sufletul său să-şi pună pentru prietenii săi“*. (In XV, 13.). Iar Iisus, Mântuitorul şi Domnul nostru, sufletul Său l-a pus pentru mântuirea noastră, începând cu naşterea şi sălăşluirea Sa în peştera şi în leagănul ieslei şi până la patima Sa cea de bună voie.

In schimb însă, me cere şi nouă — ne porunceşte chiar, — ca şi noi aşijderea, să ne iubim unii pe alţii, precum ne-a iubit El pe noi. *„Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiţi unul pre altul, precum Eu v-am iubit pe voi“*, (In. XV, 12.). Iar fapta Sa de iubire faţă de apostolii Săi şi, la fel, faţă de noi oamenii de totdeauna şi de pretutindenea, smerenia Sa, supunerea Sa, iubirea Sa de oameni, jertfirea Sa de sine pentru mântuirea noastră ni-o pune înainte ca pe o pildă de urmat, învăţându-ne şi zicând: *„Că pildă am dat vouă, ca precum Eu am făcut vouă şi voi să faceţi“*, (In. XIII, 15.).

Drept examen al iubirii noastre faţă de El, Mântuitorul aşează şi ne cere păzirea poruncilor Lui de către noi. Aşa reiese din cuvintele Domnului: *„Cel ce are poruncile Mele, şi le păzeşte pe ele, acela este care Mă iubeşte pe Mine“*, (In. XIV, 21.). Iar întrucât ne dovedim plinitori ai poruncilor Lui şi deci, cu iubire faţă de El, aşa cum el ni-o cere, avem tot din gura Mântuitorului fericitoarea asigurare, că: *„cela ce Mă iubeşte pe Mine, iubi-se-va de Tatăl Meu... şi Tatăl Meu îl va iubi pe el şi la el vom veni şi lăcaş la dânsul vom face“*. (In. XIV, 21, 23.)

Şi ce poate fi, iubiţilor, mai mângăetor şi mai cu belşug de fericire pentru un suflet de om decât îndreptăţita nădejde, ca Tatăl nostru Cel din ceruri, cu Fiul Său, Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi cu Mângăetorul Duhul-Sfânt să-şi „facă lăcaş“ într'ânsul. Dumnezeu să se sălăşluiască în sufletul şi în vieaţa noastră, cu toată bogăţia de binecuvântare şi de har, atât de trebuitoare pentru fiinţa, vieţuirea şi mântuirea noastră. Să avem „adâncul înţelepciunii“ lui Dumnezeu drept cârmaciu al gândurilor noastre, sfinţenia Lui povăţuitoarea vrerilor noastre şi tot prisosul harului Său ocrotitor desăvârşit al mântuirii noastre.

Dar, pentru ca această fericitoare nădejde să poată avea dreptul de a se înfiripa în sufletele noastre, este neapărat de trebuinţă ca acum, la Praznicul Naşterii Domnului, pătrunzând în taina înţelegerii lui, să luăm bărbătească hotărîre de a face din această dumnezeească pildă, povăţuitoarea, de încredere şi de nedesmînţită nădejde, a gândirii şi vieţii noastre în mijlocul neajunsurilor şi încercărilor acestor cumplite zile ce ni-a fost dat să trăim.

Căci fără să ne înarmăm sufletele cu minunatele arme ale smereniei şi ale supunerii, fără cârtire, faţă de voia Părintelui ceresc, puse nouă la îndemână de Mântuitorul Iisus Hristos prin pilda Sa, cine din noi, iubindu-şi neamul şi ţara, va putea purta cu bărbătească vrednicie năprasnica lovitură ce ni s'a dat prin sfârtecarea trupului ţării, cu atâtea şi nemăsurat de grele jertfe întregit. Cine nu va desnădăjdui, zdrobit de durere, văzându-şi fraţii, abia scăpaţi din robie şi de sub cnut, subjugaţi iarăşi şi ajunşi pradă urii şi setei de răzbunare a asupritorilor milenari de eri. Numai cu *„duh umilit, inimă înfrântă şi smerită“* vom putea înţelege, că tot ceeace pătimim şi îndurăm azi e urmarea nevredniciei noastre şi a nechibzuinţei conducătorilor noştri de eri.

Să ne dăm seama că Acelaşi drept, dar iubitor Părinte ni-a trimis, încă la vreme, oameni de conducere iubitori de neam, cari au putut să ne scape şi să ne asigure măcar existenţa şi neatârnarea ţării şi aşa, cu hotarele ciuntite. Avem în fruntea Ţării un Rege tiner, crescut în duhul iubirii de neam şi de ţară, înzestrat de bunul Dumnezeu cu alese însuşiri, care ne îndreptăţesc toate nădejdile de bine şi înălţare pentru ţara noastră în viitor. Iar la cârma treburilor obşteşti stă un soldat viteaz şi un patriot încercat, care este Conducătorul Statului nostru naţional-legionar.

Să înconjurăm deci, cu toţii pe tânărul nostru Rege Mihai I-ul, cu toată iubirea noastră, împletind în rugăciunile noastre zilnice către Atotputernicul smerita cerere, ca Dumnezeul părinţilor noştri să-I hărăzească îndelungată şi glorioasă domnie, în timpul căreia să putem avea fericirea de a ne vedea iarăşi întregit neamul şi pământul scump al ţării.

Pe de altă parte să luăm hotărîrea, ca în vieaţa noastră de fiecare zi şi fiecare la locul ce i-a fost sortit să ocupe înlăuntrul vieţii obşteşti, să ne facem datoria, deplin şi cu toată omenia, ca astfel, noua conducere a Statului nostru legionar, în frunte cu Domnul General Ion Antonescu, să poată avea în noi toţi pe împreună-lucrătorii, cinstiţi şi devotaţi de cari are azi nevoie ţara. Şi pentru ca în vieaţa Statului şi a obştei româneşti să se poată înstăpâni un duh nou, duhul refacerii morale a sufletului neamului. Refacere care să poarte pecetea credinţei străbune şi a vechilor datini şi virtuţi creştineşti ale neamului nostru. In acest scop ni se cere să uităm toate pricirile desbinătoare din trecut. Ca toţi să fim călăuziţi de unul şi acelaş gând al mântuirii neamului şi ţării. Păstrând în toate buna rânduială şi supunere faţă de legile ţării, pătrunşi de duhul frăţiei şi al iubirii de aproapele, să punem cu toţii umărul, pentru a pregăti ţării şi neamului zile mai bune de înălţare şi întru toate bună sporire.

Cu deosebire trebue să prisosească azi iubirea noastră faţă de aproapele, faţă de fraţii noştrii ajunşi în suferinţă, în urma alungării lor dela vetrele şi din gospodăriile lor, de către o stăpânire străină, impilatoare. Totaşa să nu cunoască margini iubirea noastră faţă de fraţii noştrii din diferite părţi ale ţării, cari în urma groaznicului cutremur din 10 Noembrie

c. au ajuns fără adăpost, fără hrană şi fără îmbrăcăminte, pradă frigului şi foamei. Această iubire trebue să ne încălzească sufletele şi să ne îndrepte faptele, spre a sări cu toţii în ajutorul celor atât de greu încercaţi: a refugiaţilor, expulzaţilor, sinistraţilor şi a tuturor celor nenorociţi şi lipsiţi de cele trebuincioase pentru traiul zilnic.

Pentru a veni în ajutorul acestor nenorociţi Statul nostru naţional-legionar a organizat un aşezământ de ajutorare, cunoscut sub numele de „Ajutorul Legionar". Toţi suntem datori să sprijinim, din toate puterile şi dragostea noastră, acest creştinesc aşezământ, pornit din virtutea creştină a iubirii faţă de aproapele. Dăruind pentru acest minunat aşezământ de binefacere din ceeace avem fiecare din noi, pe lângă că ne dovedim următori poruncii Mântuitorului de a ne iubi unii pe alţii, precum şi El ne-a iubit pe noi, mai venim şi în ajutorul Ocârmuirii de stat, care, mai scăpând prin ajutorul nostru de grijile dinlăuntrul ţării, îşi poate astfel, îndrepta toată înţelepciunea şi purtarea de grijă spre treburile din afară, lucrând din răsputeri pentru refacerea graniţelor sfârtecate şi pentru îmbunătăţirea soartei fraţilor noştri ajunşi iarăşi sub stăpâniri străine asupritoare.

Făcând aşa ne mai dovedim şi plinitori, din iubire faţă de Mântuitorul, ai poruncilor Lui. In schimb putem nădăjdui, ca şi Tatăl Domnului nostru Iisus să ne iubească pe noi. Şi la praznicul Naşterii Domnului din anul acesta, precum Insuşi ni-a făgăduit, Mântuitorul, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh *„la noi Va veni şi lăcaş la noi Îşi vor face"*: în sufletele noastre, în căminurile noastre, pe plaiurile ţării noastre. Pentru aceasta se roagă, *„din straja dimineţii până în noapte"*,

Caransebeş, la Praznicul Naşterii Domnului din anul 1940.

Al Vostru, al tuturor, iubitor părinte:

† VASILE
Episcop

„Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu".

Să fi fost oare neamul evreesc o societate aleasă a lumii de demult: neamul celor mai *curaţi cu inima*, că în mijlocul lui s'a arătat Dumnezeu la plinirea vremii?...

— Să nu uităm că procesul iconomiei de mântuire, în desfăşurarea lui seculară, a găsit în acest popor pe purtătorii torţelor mai aprinse, mai luminoase, dealungul atâtor veacuri. Şi aşa, ideea nu s'a rătăcit, procesul nu s'a întrerupt. A trecut prin eclipse mari, a suferit unele sguduiri, dar la sfârşit ca şi steaua magilor şi-a desfăşurat miracolul pe pământul Palestinei.

„Intre ai săi a venit"... mărturiseşte un evangelist, iar un altul înşiră cronologic genunchii de oameni, „de trei ori patrusprezece", cari se întrepun — material — între primitorul făgăduinţei, Avram şi plinitorul ei, Iisus.

Messia este, deci, înainte toate, om. In timp, se naşte om între oameni,

Elite, pe cari Dumnezeu le alege la răscruci critice din sânul poporului, au sarcina grea, profetică, să-l vestească, să-l ţină viu în mintea unui popor a cărui fantezie orientală, deci escesivă, nu se împacă uşor cu realitatea.

Totuşi când Dumnezeu apare între ei ca prunc — chipul cel mai smerit al omului — întro iesle de păstori, ei nu-l văd. Şi nu îl văd, căci nu îl recunosc; nu îl recunosc, căci niciodată nu l-au cunoscut!

Escesul de lumină îi orbeşte pe cei jumătate orbi; ploaia de dar ceresc îi înneacă pe cei sterpi în sufletul şi inima lor.

Evreii doriseră doar un Messia temut, răsbunător; tiran al duşmanilor neamului evreiesc, un Messia care să apară deodată Rege mare, fără pruncie; care să sguduie pământul cu armia lui şi neam de stăpânitori să croiască din neamul lor iudeu!

Biată concepţie simplistă!

Un Messia erou fără ungere de Sus din vistieriile Cerului?! Un Messia stăpân al lumii, prizonier al alianţei tejghetarilor palestinieni?!..

Apariţia lui Iisus Hristos îl lume cutremură din temelii structura lumii. Cadrul săraciei şi al modestiei ce-şi ia această apariţie constitue semnalul unei noui orientări: cea mai formidabilă revoluţie din câte a cunoscut lumea!

Culcat, în iesle, Dumnezeu se prezintă ca prieten al celui amărît, al săracului, de cari mijea lumea şi atunci întocmai ca şi astăzi. I se arată *lui*, celui curat la suflet care îl doreşte. Primeşte darurile *lui*, daruri curate, ştiind că isvorăsc dintrun prisos al inimii. Pe *el* îl şi fericeşte, pentrucă are inimă curată!

. . . . . .

Tragedia poporului evreu pentru omul zilei apare ca un fapt divers.

Fără să ne preocupe ea ne serveşte cea mai autentică pildă a ceeace însemnează depărtarea omului de Dumnezeu. De două mii de ani neamul acesta, batjocurind Crucea lui Hristos şi chemarea la pocăinţă şi botez a Bisericii Lui, a căutat să strice această Biserică şi tot ce omul are asemenea cu Creatorul şi Mântuitorul său Dumnezeu. Şi neamurile, călăuzite de mâna sigură a Provedinţei, au simţit prăpastia pe care evreii au gătit-o lor...

Răscrucea grea la care se găseşte astăzi poporul nostru român, ne aduce aminte de o femeie, în stare binecuvântată; de un oraş vesel care nu are loc pentru un suflet de om şi timp ca să se ocupe de ea, de femeia săracă şi avizată la ajutor.

Nici un bogat, nici un puternic nu vine să-i dea o mână de sprijin. *Singur Dumnezeu* prin mila unor păstori săraci, grijeşte de soarta ei. Şi, prin această femeie, prin rodul pântecelui ei, Dumnezeu îşi arată puterea sa, umilind pe cei tari, trufaşi şi răi şi dând ajutorul său nemărginit celor săraci şi necăjiţi.

Fraţii mei Români, fiţi tari şi curaţi în răbdarea inimii voastre, căci Însuşi zice: *„fericiţi sunt cei curaţi cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu!“*

Vifleemul neamului omenesc.

De: Prof. **C. Rudneanu.**

Sărbătoarea sfântă a naşterii Domnului Nostru Iisus Hristos, este semnul refacerii omenirii. Tot ce gândirea umană a gândit până la această dată n'a fost decât slabe paliative pentru drumul nou, pentru viaţa nouă.

Din Vitleem a apărut lumina, cântecul blândeţei şi inima omenească s'a curăţit de păcate.

Căci Mântuitorul Lumii a fost trimis de Tatăl ceresc pentruca să restabilească Adevărul, care până la El a fost călcat în picioare.

Taina măreaţă a Vitleemului a fost anunţată de Ingerul Domnului. Credinţa solidă, simplă şi adâncă a naşterii sfinte a excitat curiositatea înţelepţilor din Răsărit, i-a schimbat pe Regi şi i-a trezit la o nouă luptă pe ceice o viaţă întreagă aşteptau măreţia faptului istoric.

„Cetatea lui David“, Vitleemul a fost locul de renaştere al Celui mai mare Rege — al Regilor, care n'a scos niciodată spada, ci cu arma iubirii a învins pe cei îndoielnici.

Cântecul păstorilor din jurul Vitleemului a fost tot atât de clar ca şi glasul Ingerului Gavril adresat Sf. Fecioare Maria. Şi Ingerii, cari au format o adevărată armată cerească după cuvintele Sf. evanghelist Luca, cântau melodios şi proslăveau stânta zi a naşterii Domnului:

„Mărire întru cei de Sus Lui Dumnezeu
Şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire“.

Imnul triumfului, doxologia sublimă, care rezumă întruparea şi Naşterea Cuvântului.

Este o constatare adâncă a unui fapt aevea împlinit. „Vestea cea Nouă“ din Vitleem s'a lăţit repede, planul divin a deschis ochii celor însetaţi după Dreptate.

Inima împietrită. decăderea omului, a făcut ca să dezlănţuie furia invidiei, orgoliul şi patima a început prigoana copiilor nevinovaţi. Sângele a curs şivoaie şi atâtea vieţi nevinovate au plătit scump naşterea lor.

Fiul lui Dumnezeu născut în ieslea animalelor, plin de blândeţe şi dragoste, mai târziu nu va avea unde să-şi plece capul.

In aceste zile pline de înfiorare, când războiul se continuă, când lumea nu-şi mai găseşte locul — Vitleemul devine iarăşi stânca de neînvins a păcii şi a luminei.

Neamurile toate privesc spre Fiul lui Dumnezeu — El singur poate face minuni, El trimite semne grăitoare — El priveşte îndelung şi cu blândeţea vieţii Sale, ne mângăie, — căci Celce priveşte şi contemplă Vitleemul, — viu va fi până la sfârşitul veacurilor.

Naşterea Sa misterioasă este chezăşia mântuirii noastre.

Creştinismul e fondat pe faptul istoric al naşterii Fiului lui Dumnezeu, pe viaţa pământească a lui Iisus — şi de aceea creştinii cred şi *azi, că Iisus Hristos trăieşte* şi *va trăi deapururi...*

Pentru un creştin, care contemplă Vitleemul, Iisus este mai mult decât o personalitate istorică, El este imanenţa istorică şi transcendentul deasupra anilor şi secolelor, El trăeşte totdeauna în viaţa prezentă şi *viitoare,* şi *conduce Biserica văzută* şi *nevăzută!!!*

Hristos se naşte...

In ritmul accelerat spre un desmăţ cum n'a mai cunoscut lumea până'n apropierea spaţiului mesianic, cântările „Catavasiei“ praznicului Naşterii, desluşesc, nuanţări de plastică adeverire, înfăptuirea — în vreme — a Celui de peste vremi, prin Naşterea Sa.

Hristos se naşte cu un scop bine precizat pe planul iconomiei lumii. Trăinicia legăturilor indisolute ale lui Adam, durate prin greşala endemică, devin susceptibile, cu Naşterea deslegărilor promise.

Reveria sufletească, produsă de „vestea cea bună“, primeşte în saltul ei multicolor, acea expresie de dumerire în dublul contrast cu lâncezeala caracteristică blazonului vieţii.

Nourii grei ai ceţei inconştienţei se despică sub presiunea razelui „Soarelui dreptăţii“, în faptul adeverirei.

Faldurile buimăcelei, se ridică după zăplazurile cotidianului la înălţimi cereşte.

Toropeala devine neputincioasă, în ramele poleite nardul cădelniţărilor samoglasnice în mânecarea serbătorii.

. . . „Mărire întru Cei de sus“ . . . adulmecă istovul teluric în străfunzimi apoteotice cu raţiunea însăşi de a vieţui.

Strădania capătă un sens; sârga se răsplăteşte; sbuciumul un rost; conştiinţa omenească se ridică ca dintr'o inexorabilă somnolenţă de sub aureola slavei.

Cadrele vieţii caricaturizate prin pofticioase împieturi, se încheagă în linia ansamblului conform cu voia lui Dumnezeu în cea mai perfectă concordanţă.

Concepţia diformă cu ea însăşi, devine realistă cu asemănarea: „Fiul lui Dumnezeu se face Fiu al Fecioarei“. . Duhul ia expresia firei. Imaterialul se întruchipează în muchiile materiei.

Veşnicia se rotunjeşte în forma statornicită de socotelile vremilor. Necuprinsul se cuprinde în braţe de Maică, sufletul doarme în scutec alb de crin aşternut pe fân . . .

Ieslea oilor săracă şi întunecoasă, se iluminează sub fiorelnicile închinări.

Strălucirea aurului lui Melhior — filosoful indic înalţă nimb împărătesc pe catapetiasma veşniciei.

Smirna şi tămâia înoadă adevărul cu mila . . .

Dreptatea şi pacea se sărută.

Bucuria ia proporţii de delir. Cântă Cerul şi pământul se veseleşte.

Sluga şi stăpânul se'nfrăţesc în armonia cântului îngeresc. Comuniunea sintemintelor se sincronizează depăşindu-se în vibraţii.

Inimile se desvârtoşează, minţile se lămuresc ochii văd mai bine, urechile aud mai desluşit.

Lacrimile seacă, suferinţa se alină, vaetele pier. Coclaurele scoarţei pământeşti se cutremură sub tălăzuirea efluviilor darului de Sus. Abundă dărnicia. Mâinile se întind, se strâng mai cu putere. Palpitaţiile inimilor răsbesc piepturile încleştate, s'aud destăinuiri sincere, prefăcătoria se ofileşte.

Hristos se naşte, popoarele îl măresc, Neamurile i se închină, gândurile s'aţun din albia durerilor mute şi'n iureş neînfrânat, aleargă spre ieslea viclaemului cu daruri. . .

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

Gânduri de Crăciun în 1940.

Steluţe de zăpadă s'au coborât şi au alcătuit covorul luminos.

Cela ce împodobeşte crinii câmpului mai frumoşi decât veşmintele împăraţilor, a îmbracat natura în veşmântul mântuirii. Noianul a lăsat liniştea peste milioanele de vietăţi ale pământui. Tatăl pregăteşte ziua de sărbătoare a păcii, pentru a trimite pe Fiul său în lume şi acum, ca de 1940 ani. . .

Coboară blândul Iisus cu pacea cerească pe pământul înroşit de foc, de sânge şi sleit de puteri.

Gazdele cari ar trebui să'l primească în casele şi sufletele lor s'au luat însă la ceartă şi nu mai doresc „precum în cer aşa şi pre pământ.“

Au îndreptat guri de moarte spre cer, şi în loc de cântări, inimi senine şi colinde, îl aşteaptă cu bubuituri de infern, pătând haina curată de zăpadă cu sânge de frate.

Impăraţii nu mai caută după steaua călăuzitoare, învelită acum în fundul pământului aprins. Iar lumina ei este înlocuită de oameni cu reflectoarele paserilor cu cioc de fier, cari despică înfiorător bezna tumurilor în întunerecul alarmelor aieriene, spre a căuta unde pulsează viaţa ca să-i dea fiorul şi înghetul morţii, în loc de împăcare şi bună-învoire.

Nici pace pe două zile de Crăciun nu se face, ci surzi la rugăminţile micuţilor copilaşi din jurul pomului, şi-au încleştat în spasm sălbatec fălcile, spre a hotărî viaţa sau moartea celuilalt. . . Ochii înroşiţi de sângele urii nu

mai zăresc Cerul şi nu mai aud îngerii, ci cer moarte.

Doamne. oare aceasta e menirea omului, şi pentru aceasta l-ai făcut pe el?

Semnele Tale nu-l înspăimântă şi mintea nu i-o limpezeşte o clipă! Pregăti-vei oare Sodoma globului pământesc?

Glasurile micilor irozi şi ochii nevinovaţi şi scăldaţi în lacrimile rugăciunii către Moş Crăciun ai micilor copii — fără tată ocrotitor — vor compune numărul drepţilor peotru iertarea Ta şi pregătirea viitorului Crăciun... mai bun!.

Ilie Câmpianu
diacon.

Crăciunul celor două lumi

„N'am venit să aduc pacea ci sabia. Foc am venit să arunc pe pământ".

Mitologia greacă reprezenta lumea de dincolo de fizic care guverna pe muritori. Fiece năzuinţă omenească era întruchipată într'o divinitate care reprezenta acea năzuinţă peste generaţii. Aceste divinităţi erau idealuri cari animau pe cei vii, dându-le un scop şi o raţiune de a fi. Marile virtuţi, ca şi marile vicii erau toate proiectate dincolo de existenţa fizică.

Zeii guvernau omenirea şi creeau pe om după chipul şi asemănarea lor. Minerva, ne-a dat pe Cornelia mama Grahilor, pe matroanele cari năşteau şi creşteau pe marii eroi ai acelor timpuri, pe vestalele cari conservau focul sacru al spiritualităţii omeneşti. Hercule şi Marte se găsesc în toţi eroii, în eroismele greceşti, în expediţiile lui Alexandru cel Mare, în armatele cuceritoare şi în neîntrecuţii generali romani.

Progresul şi decadenţa popoarelor vechi se oglindesc în zeii lor. Nu există victorie umană, în orice ramură de activitate ar fi fără ajutorul zeilor, fără prezenţa lor.

Nu oamenii sunt aceia cari câştigă, ci zeii cari îi călăuzesc, cari trăesc în ei şi le conduc paşii.

In ordine socială orice înfăptuire trebue căutată în dispariţia individului, în sacrificarea lui pe altarul comunităţii. Orice progres şi orice înfăptuire cere depăşirea individualului, călcarea în desinteresare, în sacrificiu, în eroism.

Dar dacă zeii vechi asigurau victorii ca cele dela Termopile, ca cele cari au dat viaţa de o clipă a vastului imperiu al lui Alexandru ca cele cari au făcut să se renască şi să dăinuiască „Moles Romanum", ce fel de victorii pot asigura idealurile creştine întruchipate în Hristos, pentru bărbat, şi Sfânta Sa Maică pentru femeie!

Odată cu sfârşitul lui Decemvrie se iveşte aurora anului pământesc, iar cu naşterea lui Hristos, s'a ivit aurora spiritualizării omenirii, a renaşterii popoarelor în iubirea şi armonia universală. Mai mult ca oricând astăzi, simţim cum Hrist transformă totul în toate şi înfăptueşte o nouă ordine conducătoare.

Pentru a fi învestit cu asemenea puterei El a trebuit să se desbrace de tot ceace omul, în ignoranţa şi neputinţa lui, considera ca valoare: s'a născut în iesle săracă sub răsuflarea caldă a animalelor şi alături de cei mai simpli oameni, păstorii, pentru a îndura cea mai groaznică moarte între tâlhari.

E o dovadă sublimă de lepădare de sine, de lepădare de orice vanitate, de orici materialism, de dispariţia totală în marea operă şi misiunea sa, de trecere prin moarte şi suferinţă la viaţă.

Dar nu numai acest eroism inimitabil ne prezintă Mântuitorul. El s'a născut din cea mai curată femee, Maica Preacurată. Şi astfel Domnul şi Isbăvitorul nostru devine steaua călăuzitoare şi întruchiparea eroismului, după cum Maica Sa e întruchiparea curăţeniei, a candoarei şi a eroismului femenin, care să dea naştere şi să crească generaţiile eroice cari să regenereze omenirea.

Nu puterile omeneşti asigură victoria ci numai graţia divină. Hristos le pregăteşte toate; numai el este Calea, Adevărul şi Viaţa.

Cel ce este înarmat în Hristos este invincibil: după cum femeea care întruchipează pe Sfânta Fecioară este eroismul femenin întrupat.

Pentru ca să distrugi un popor, trebue să-l îndepărtezi dela Dumnezeu. Astfel îi ei piedestalul de existenţă şi îl condamni pieirii.

Rostul sărbătorilor Naşterii Domnului nu constă în excese gastrice ci în acela de reculegere adâncă, de refacere a spiritualităţii noastre în continuă luptă cu materialismul, care caută să ne animalizeze şi să ne arunce în haos.

Dar rostul Naşterii Domnului Hristos de anul acesta, naştere pe care o sărbătorim în vuet de obuz şi fluvii de sânge, îşi are pentru noi Românii şi un alt scop. Am fost până acum aceea ce-am fost, am îndurat, cele ce ştiu că am îndurat, am plâns, am râs, am huzurit, ne-am înşelat, ne-am dat harnici nepăsării, lenei şi păcatului. Toate ne-au costat atât de scump. Ştim ce şi ştim cât. Am plâns, ne-am cutremurat la un moment dat şi am încercat să prindem din zare cauza tuturor neajunselor.

Hristos era departe, alunggat, hulit, ne depărtasem de El şi de legile Luii şi venise ispaşa, meritata ispăşă.

A venit timpul şi acum este când trebue a ne reconforta, trebue a ne refaice, a ne renaşte la o viaţă nouă, la viaţa cea întru Hristos şi la viaţa naţionalismului nostru românesc.

El, Domnul Hristos n'a adus pacea, ci sabia; războiul spiritual în contra haosului mizeriei şi materiei, pentru a înplânta iubirea şi armonia în Univers.

A aruncat focul pe pământ şi numai cei ce înţeleg a lupta în senzul acesta vor putea avea victoria.

Evenimentete mondiale sunt extrem de încordate. O lume veche se prăibuşeşte şi zorile altei lumi noui se arată.

Noi am suferit o durere, sau mai bine zis un lung şir de dureri şi deacum nădăjduim o victorie.

Da, suntem victorioşi întrucât ne-om înconjura de oştile Lui. Şi suntem morţi întrucât suntem părăsiţi de aceste oşti oricât de puternici ne-ar place să zicem că suntem din punct de vedere material şi armat.

România Nouă, truditul şi atât de încercatul nostru Neam, să renască lla Naşterea Stăpânului din anul acesta la Viaţă nouă.

Hristos cel ce se întrupează acum să fie pentru noi sabie şi foc pentru ttot păcatul ce am săvârşit sau gând avea-vom a--l mai săvârşi şi pace să fie, ajutor şi sprijin pentru închegare, înţelegere, întregire şi bunăînvoiire între noi.

Aşa să fie Doamne!

Pr. D. V. Anuţoiu.

Colind.

Doamne, Doamne bun din cer
AN veniam şi colindam
Că ne-ai dat s'avem sub soare
Ţară făr'asemănare;
Că ai fost mereu cu noi
Şi la pace şi'n războiu;;
C'am avut mereu belşug
Şi la oaste şi la plug,
— Lerui Doamne,
Lerui ler!

*

Doamne, Doamne bun din cer,
AZI umblăm
Şi colindăm
Creştineştile tropare
Prohodim de'nmormântare
— Să străluci lumina vie
Celor rupţi din sân şi glie;—
Luminează sfânta rază
Şi să-i aibi mereu în pază,
Ca la anul la Crăciun
Să-i strângem din nou la sân,
— Lerui Doamne,
Lerui, ler!

*

Doamne, Doamne bun din cer,
Noi trudim
Şi ostenim,
Neamului adevărat
Regelui prea luminat
Câmpului cu lanurile
Mării dragi cu valurile,
Munţilor cu falnici brazi
Azi ca eri şi mâini ca azi;
— Ţine sănătoşi şi tari
Pe cei mici şi pe cei mari.
— Ţara Căpitanului
Fă-o Ţara Veacului
„Ca soarele de pe Cer"
— Lerui Doamne,
Lerui ler!

Pr. D. V. Anuţoiu.

Neamuri patrusprezece.

De: Preot **Ioan Nicorescu.**

In Duminica înaintea Naşterii Domnului se ceteşte regulat în fiecare an Evangelia dela Mateiu c. I v. 1-17, care tratează despre Cartea neamului lui Iisus Hristos „fiul lui David, fiul lui Avraam". *Βίβλος γενέσεως,* ספר תולדות (Gen. 5, 1 şi alte locuri) = cartea naşterii, a originii, registrul naşterii. Expresiunea *Βίβλος* nu se înţelege numai în cazul nostru, ci se zice şi despre orice scrisoare, carte, aşa la a III-a Reg, 21, 8. despre o carte ce s'a scris despre Ahaav; la Ieremia, 32, 11. se vorbeşte despre o carte de cumpărare; la Deut. 24, 1. se aminteşte despre o carte de despărţire.

Mulţi iau cuvântul *Βίβλος* în înţeles comun, *γενεσις* însemnând viaţă, aşa că e egal cu biografie, carte de istorie şi nu e de a se lua numai ca în cazul de faţă, ci ca despre o istorisire. Expresiunea „neamului" nu se poate lua numai despre familie, naştere, ci înseamnă şi *istorie* (vezi Geneza 2, 4; 37, 2). Adausul *υἱοῦ Δαυῒδ, υἱοῦ Ἀβραάμ* acărui desvoltare se refere la

genealogia noastră şi se cumpeneşte cu înţelesul ce i-se dă, se refere la textul nostru. Ἰησοῦς, ne arată persoana istorică; iar adausul Χριστος =משח, înseamnă diregătorie, demnitate, din care grecii au făcut *Μεσσιας = uns.*

In Testamentul Vechi se da acest nume arhiereilor, profeţilor şi regilor, cari prin ungere erau reprezentanţii lui Dumnezeu pe pământ. Iisus a fost Acela, care întrunia atât diregătoria cât şi demnitatea Preotului celui Mare, a profeţilor şi regilor, acumulate întrânsul şi ungerea privea pe Χριστος Καϊ' ἐξοχήν. Ungerea acelora se făcea cu untdelemn, simbolul luminei, vieţii şi al sfinţeniei (vezi Bähr Symbolik des Mosaischen Cultus II 171 sq.) şi se executa corporal, prin care li se da lăuntric în anumită măsură *harul*; iar Iisus ca intermediator, era lăuntric uns cu Sfântul Duh al luminei, vieţii şi al sfinţeniei. (Acta, X 38).

Natura omenească alui Iisus, împreunată fiind cu cea ipostatică Dumnezeească, avea în deplină măsură toată puterea harică; era incarnaţiunea luminei, vieţii şi a sfinţeniei.

Pentruce numeşte evangelistul Mateiu pe Iisus „fiul lui David", „fiul lui Avraam"? al lui David mai întâiu, apoi al lui Avraam, pentrucă David a fost mai nainte de Avraam învrednicit de demnitatea regească şi poporul iudeu aştepta cu mare dor pe Messia lui.

Dintre fiii lui Iacob numai Iuda se aminteşte cu numele, pentrucă din seminţia lui s'a născut cel făgăduit.

Pe Fhares şi Zara i-a născut Iuda prin incest cu nora sa Thamar (Gen. 38) aşadar Iuda, din care se trage poporul evreu, s'a pătat prin incest, tot asemeni şi David a păcătuit cu muerea lui Urie.

Se naşte întrebarea: pentruce aminteşte evangelistul pe ambii deodată? răspunsul: pentrucă ambii, precum ne spune istoria naşterii lor, încă în pântecele mamei lor fiind, se luptau care are să fie protopărintele lui Messia. Alţii susţin, fiindcă Thamar i-a născut *deodată* pe amândoi. Şi e curios, pentrucă din toate femeile însemnate ale T. V. cum. e: Sara, Rebeca, Rachel şi altele, nu le găsim în registrul naşterii Mântuitorului; iar dincontră pe femeile, cari erau de un trecut pătat, ca: Thamar, Rahab, Bethsabec (v. 5 şi 6) le aflăm amintindu-se în vechime şi nu s'a ştiut cauza.

Părintele *Ieronim* desleagă enigma scriind: *Ut qui propter peccatores veneral, de peccatoribus nascens omnium peccata deleret*".

Tot asemeni şi părintele Origen, în Lucam. hom. XXVIII; iar Sfântul Chrizostom să bazează pe momente etice scriind: *„Hristos a voit să ne ruşinăm de strămoşii noştri, aşa, că toţi au avut trebuinţă de mântuire.*

In geneologia Mântuitorului numai lui David i-se dă titlul de rege şi fără îndoială pentrucă cu David familia lui Iuda s'a ridicat la demnitatea regească şi fiindcă lui David, în baza legământului făcut, că din seminţia lui se va naşte Mântuitorul şi se va bucura din neam în neam. (Ps. 88, 3, 4).

(Urmează)

Importanţa psihologică a simboalelor cultice

Există o concepţie naturalistă despre lume şi există o alta simbolică.

Potrivit celei dintâi, lumea este un tot închis în sine însuşi, o monadă fără ferestre deschise către sfere mai înalte, un complex fără trebuinţe cari să poată da vreo mărturie despre realităţi de dincolo de marginile lui.

După cea de-a doua concepţie, lumea de aci nu-şi este suficientă sieşi. Şi nu poate fi înţeleasă deplin numai în raport cu sine însăşi. Anumite însuşiri, virtualităţi şi năzuinţe ale ei, îi depăşesc cadrul puterilor sale proprii, ţintind spre zările înalte ale unei realităţi de alt ordin: ale unei realităţi de ordin spiritual. Numai raportată la această lume spirituală, lumea de aci îşi dobândeşte o semnificaţie şi o orientare precisă. Numai întrucât e socotită ca purtătoare a unor însuşiri şi a unor puteri răsbătute în ea dintr'o lume care o transcende, lumea de aci capătă adâncime şi un sens corespunzător acestei adâncimi.

Cu alte cuvinte, după cea de a doua concepţie, lumea de aci în generalitatea ei, ni se înfăţişează ca un *simbol*, în sensul că ea resfrânge ceva din realitatea lumii spirituale, care, prin însuşi acest fapt, se mărturiseşte a fi în strânsă legătură.

Concepţia creştină despre lume este o concepţie eminamente simbolică.

In lumina concepţiei creştine, cosmosul desvălue ochiului unele trăsături cari nu pot fi lămurite îndeajuns decât numai dacă sunt socotite ca oglindiri simbolice ale unor însuşiri aparţinând Celui ce i-a dat fiinţă.

Subliniem că simbolizarea însuşirilor lui Dumnezeu în zidirea Sa, nu poate fi înţeleasă în sensul în care se'nţelege de pildă simbolizarea ideei unui artist într'o statue. Artistul e pre-

zent lângă opera sa atât timp cât lucrează la ea. Din clipa în care însă e convins că şi-a desăvârşit-o, o abandonează propriului ei destin, el urmând să treacă la alte şi alte creaţii.

Altfel stau lucrurile cu ziditorul lumii. Acesta aducând la existenţă Cosmosul, nu se deslipeşte de el. Nu-l părăseşte. Nu-şi întoarce faţa dela zidirea Sa, retrăgându-se undeva în adâncul nemărginirii. Ci continuă să rămână în permanentă legătură cu lumea încrezându-i neîncetat putere din puterea Sa, spre a o menţine în existenţă şi a o pune în situaţia de a-şi atinge menirea pentru care a fost creată.

Aşa încât, însuşirile divine simbolizate în cosmos, nu sunt numai nişte semne, numai nişte dovezi despre proveniența dela Dumnezeu a acestuia, ci, în acelaşi timp, ele sunt semne cari mărturisesc despre permanenta prezenţă activă a lui Dumnezeu în lume.

Vom zice, deci, că după concepţia creştină, lumea aceasta este de natură simbolica, în înţelesul că prin însuşirile sale, ea dă mărturie puternică despre realitatea unei lumi mai înalte, şi anume a lumii dumnezeeşti, în care-şi are nu numai obârşia, ci şi chezăşia dăinuirii ei şi cu care stă în strânsă legătură.

Există însă, în cadrul creştinismului, un domeniu, în care interpretarea simbolică a lucrurilor e la largul ei în chip cu totul deosebit: e terenul cultului bisericesc.

In acest domeniu, începând dela locaşul de închinare şi lucrurile cuprinse într'însul, dela ansamblul cultului şi diferitele lui părţi şi sfârşind cu ultimul gest al preotului liturghisitor, toate au şi o semnificaţie simbolică, întrucât, în ultima analiză, toate vizează o altă realitate: realitatea harurilor dumnezeesti, pe cari urmăresc să le mijlocească sufletelor credincioşilor.

Şi cum harul dumnezeesc este o realitate deosebită numai, dar nu separată de Dumnezeu, urmează că, în fond, simboalele cultice mijlocesc credinciosului întâlnirea cu Dumnezeu însuşi.

Se pune acum întrebarea: Care este momentul în care credinciosul poate avea certitudinea întâlnirii sale cu Dumnezeu?

E greu de precizat lucrul acesta pentru fiecare slujbă în parte. El poate fi însă precizat cu deplină certitudine în cadrul slujbelor sfintelor Taine. Şi anume, momentul absolut sigur în care credinciosul se întâlneşte cu Dumnezeu este acela în care el, credinciosul vine în atingere cu elementele văzute ale Tainei care i se administrează. In clipa în care creştinul ia contact fizic cu apa botezului de pildă, ori cu mirul sfinţit, ori cu elementele euharistice etc., în acea clipă el a şi venit în mod sigur în atingere cu însuşi Dumnezeu.

Fireşte, întâlnirea dintre om şi Dumnezeu e posibilă şi în afară de slujbele sfinte, şi în afară de administrarea Tainelor, fiindcă Dumnezeu nu poate fi prizonierul niciunei formule, al niciunui simbol. Dar trebue să adăogăm, că dacă întâlnirea cu Dumnezeu e cu putinţă oriunde, în mod normal ea nu e absolut sigură decât în cadrul sfintelor slujbe, în cadrul administrării Tainelor sfinte şi anume în momentul atingerii elementelor văzute ale Tainei, şi al ascultării formelor respective.

Aici stă marea importanţă psihologică a simboalelor cultice în general şi al celor ale Sf. Taine în special: în certitudinea absolută pe care ele o dau sufletului credinciosului asupra întâlnirii lui cu Dumnezeu. Fără aceste simboale, creştinul n'ar şti niciodată sigur clipa apropierii şi a întâlnirii lui cu Dumnezeu şi'n consecinţă, n'ar şti niciodată când să-şi încadreze puterile pentru a se pregăti în mod corespunzător cu importanţa momentului.

Dar, mai ales, fără aceste simboale, creştinul — care mai totdeauna e un păcătos — n'ar putea avea niciodată liniştea adâncă şi mângăerea pe care i-o poate revărsa în suflet numai conştiinţa că milostivul Dumnezeu s'a aplecat în mod sigur şi asupra lui.

Dr. I. Belu

Cosmogenia biblică şi teoriile ştiinţifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

In ce priveşte problema dacă omul de ştiinţă se poate conforma acestor norme şi în general dacă poate ajunge la concluzii cari să nu fie în desacord cu ideile dogmatice conţinute în Biblie, mărturisirile atâtor savanţi, expuse mai înainte, sunt dovezi concludente. Căci şi astăzi „cu tot progresul făcut de ştiinţele naturale, o concepţie creştină şi biblică despre natură rămâne nu numai posibilă, dar şi mai adevărată şi mai satisfăcătoare decât orice concepţie materialistă, care păşeşte încă destul de semeaţă şi se răspândeşte mereu [1])".

F. *Afirmaţiile anticoncordiştilor*, după cari coordonarea cunoştinţelor ştiinţifico-filosofice cu datele dogmatizate ale revelaţiei e inadmisibilă [2]) nu sunt integral valabile, sunt tendenţios exagerate şi în orice caz nu sunt în spiritul dra-

1) Bettex, op. cit. p. 3. (In „Prefaţă")
2) Vezi de ex. la Mocsonyi, op. cit. p. 46.

gostei creştine întru legătura păcii. Ele fac mai departe inutilă şi fără sens Apologetica, a cărei sarcină este tocmai „de a pune în concordanţă dogmele, care sunt adevărurile revelate de divinitate, cu adevărurile revelaţiei naturale, care sunt descoperirile raţiunii umane [3])".

a) Ţinând distanţa mijlocie între cele două excese menţionate de *Pascal... («Deux excès : exclure la raison, n'admettre que la raison [4])»* noi nu privim religia şi ştiinţa nici ca două idei incompatibile, cari nu se pot adică împăca între ele, dar nici nu credem că religia trebue să se confunde cu ştiinţa, ori să fie o formă a ştiinţei [5]) Credinţa nu trebue şi nu poate fi schimbată în ştiinţă — am accentuat acest adevăr mai înainte — nici conţinutul ei nu poate fi demonstrat integral ştiinţificeşte [6]). Poate fi adevărat şi ceeace a susţinut *Albert cel Mare*, în timpul scolasticei, că e imposibil să crezi şi să ştii în acelaşi timp un acelaşi adevăr, considerat din acelaşi punct de vedere [7]). Dar aceasta nu împiedecă pe nimeni de a putea privi un acelaşi adevăr din mai multe puncte de vedere, pentru a şi-l putea astfel impropria mai adânc şi mai bine.

Mai ales că dogmelecreştine nu numai că nu stau în contrazicere cu legile raţiunii şi cu rezultatele sigure ale ştiinţei adevărate, ci mai vârtos se găsesc a fi în perfectă corespondenţă cu acestea [8]). Iar pe măsură ce ştiinţele progresează această concordanţă devine tot mai accentuată [9]). Şi de aceea teologul creştin are datoria delăturării chiar a părutelor contraziceri dintre credinţă şi raţiune, dintre adevărul supranatural şi cel natural [10])"

b) Pentru adevăratul gânditor creştin nu există nici o separaţie inconciliabilă ori vrăjmaşă între credinţă şi raţiune. El nu va trebui nici să le gândească, nici să le înfăţişeze ca puteri opuse una alteia. Nici unitatea spiritului omenesc, nici credinţa creştină în Dumnezeu nu admit aşa ceva.

c) Pornind dela aceea că unde încetează puterea raţiunii începe domeniul propriu zis al credinţei, adevărurile naturale pot fi încadrate organic şi fără contraziceri în sistemul credinţei gânditorului creştin [11]), fără a fi pentru aceasta nevoe de vre-o nefirească constrângere concordatară, întrucât orice ştiinţă adevărată vine dela Dumnezeu şi tot la El conduce [12])" şi fără ca supranaturalul revelat să fie prin aceasta naturalizat sau redus în marginile raţiunii umane [13]).

d) Tendinţa de armonizare, fără îndoială că nu trebue dusă până la acomodarea imposibilă a unor teze ale ştiinţei cu dogmele credinţei sau invers [14]). Dar între adevărurile credinţei şi cele ale cunoaşterii naturale constatarea oarecărei *analogii* [15]) e uşoară şi firească pentru cel ce adânceşte amândouă aceste domenii. Şi prin aceasta, fără alterarea caracterului supranatural al adevărului revelat, el devine mai accesibil şi mai apropiat raţiunii omeneşti [16]).

(Urmează)

3) I. G. Savin op. cit. p. 30.
4) In „Pensées" p. 48.
5) Cf. N. P. Rojdestvenschi, op. cit. v. I. p. 160.
6) Cf. Mocsonyi, op. cit. p. 45.
7) Th. Heitz : *„Essai historique sur les rapports entre la philosophie et la foi"* Paris, 1909, p. 144, ap. G. Fritz — A. Michel *„Scolastique"* art. în Dict. de Théol. Cath. t. XIV, col. 1704.
8) Cf. A. Comoroşan, op. cit. P. spec. p. 17.
9) Profesorul *Dr. Aschoff* — anatomist şi patolog — din Freiburg i. Br. spune că „dacă mulţimea, massele populare şi spiritul vremii de azi ar fi în stare să pătrundă teoria relativităţii lui *Einstein* şi să tragă concluziile ce le impune această teorie oricui, s'ar mira şi mai mult de asemănarea dintre rezultatele gândirii religioase şi ştiinţifice naturaliste, cari şi unele şi altele duc la ideea unei creaţiuni mai presus de condiţiile timpului şi locului. Intemeietorul *teoriei quantelor, M. Planck*, se crede silit să fixeze punctul de vedere al cercetărilor matematico-fizice în sensul că: cu vederi *strict ştiinţifice* se poate împăca orice religiune, afară de cazul că religia respectivă ar sta în contrazicere cu sine însăşi ori cu legea condiţionării cauzale a tuturor fenomenelor empirice". (In *„Zeitwende"* 1927, p. 129).
10) Cf. Comoroşan. Dogm. ort. P. spec. p. 17.
11) Cf. G. Florovsky, L'idée de la création dans la Philos. chrét. loc. cit. p. 3.
12) Ap. A. C. Cosma, op. cit. p. 8.
13) Vezi A. Michel, Science, în Dict. de Théol. Cathol. t. XIV. col. 1598.
14) Mocsonyi, op. cit. p. 47.
15) Cf. Comoroşan, op. cit. P. spec. p. 17.
16) Ibid p. 18.

Dorim cetitorilor noştri

să petreacă sfintele sărbători ale Naşterii Domnului în pace şi creştinească reculegere.

STIRI

Bunurile fostelor şcoale confesionale aparţin Bisericii, adecă edificii, pământe etc. cari au slujit pentru întreţinerea şcoalelor confesionale sunt de drept proprietatea parohiilor. Aşa s'a hotărît în conferinţa care s'a ţinut Vineri şi Sâmbătă în 13 şi 14 Decemvrie a. c. în Bucureşti, sub prezidiul dlui ministru Traian Brăileanu cu delegaţii episcopiilor. Dupăce se vor clarifica deplin toate drepturile cari decurg din recunoaşterea proprietăţii, organele parohiale vor fi îndrumate să procedeze conform cu instrucţiunile ce vor primi. Până atunci situaţia de drept şi de fapt se menţine.

Serbare legionară în Caransebeş. Joi în 19 Decemvrie s'au desfăşurat în oraşul nostru impresionante manifestaţii legionare. Aşa, s'a sfinţit localul cantinei legionare amenajat din iniţiativa păr. Traian Lazăr dir. şcoalei normale, şeful ajutorului legionar din localitate. Serviciul sfinţirii, oficiat de preoţii legionari T. Lazăr, P. Toma, G. Golopenţa, T. Dobromirescu, R. Trica; diaconii A. Jucos şi I. Câmpianu s'a făcut în prezenţa

P. S. Părinte Episcop Vasile, a dlui Nicolae Pătrașcu secretarul general al Mișcării Legionare, T. Mităr prefectul județului Severin, precum și a reprezentanților autorităților civile și militare din localitate. In continuare în sala teatrului a avut loc o ședință de cuib la care a luat parte — pe lângă legionari — întreaga asistență. Dl Prefect a făcut un succint istoric al mișcării legionare, iar dl secretar general a esplicat jurământul legionar, încheind cu urări de bine pentru M. S. Regele Mihai, Dl General Antonescu și Dl Horia Sima. Multumește P. S. Episcop pentru cinstea de a fi participat la serbări, mulțumește Armatei — nădejdea țării — precum și reprezentanților germani. După serbări a urmat defilarea legionarilor.

Retribuțiunile preoțești pe Noemvrie au fost ridicate dela stat și se lichidează de casieria noastră în orele de oficiu. S'au reținut Lei 150 pentru 2 cazuri de moarte.

Cărți și reviste: *Pr. Dr. P. Negoiță:* Psaltirea în cultul nostru dumnezeesc. *Lucian Costin:* Balada Bănățeană, studii asupra folclorului bănățean. *Revista Teologică:* Nrul pe Noemvrie-Decemvrie a. c. *Învățătorul Bănățean:* Nrul 2-6 din 1940. *Pr. Victor Popovici:* Colinde și Cântece de Crăciun, de Anul nou și botez, armonizate pe note de prof. Filaret Barbu.

Concurse

Nr. 6480 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Dogmatică și Apologetică la Academia noastră teologică din Caransebeș, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană și în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Caransebeș, în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezana, fiind însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere și de botez.
2. Diploma de licență și doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din țară.
3. Lucrări tipărite.
4. Eventuale certificate doveditoare a studiilor de specialitate.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută în 19 Decemvrie 1940.

1—3 Episcopul: † **VASILE**

Nr. 6481 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Testamentul Vechi la Academia noastră teologică din Caransebeș, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană și în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, la Consiliul eparhial ort. rom. din Caransebeș, fiind însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere și de botez.
2. Diploma de licență și Doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din țară.
3. Lucrări tipărite.
4. Alte eventuale certificate doveditoare de studii de specialitate.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 19 Decemvrie 1940.

1—3 Episcopul: † **VASILE**

PREȘEDINTELE TRIBUNALULUI CARANSEBEȘ
JUDEȚUL SEVERIN

No. 23922/1940. 9 Decemvrie 1940

„Dl Dr IOAN MOLDOVAN, notar public refugiat dela notariatul comunei Aleșd, județul Bihor, transferat în postul nou înființat în orașul Caransebeș și-a început activitatea sa de notar public în ziua de 12 Decemvrie 1940".

Președinte, **Lucian Ianculescu**

p. Grefier, **V. Miculescu**

Librăria „Diecezană" Caransebeș

oferă spre vînzare din bogatul său magazin de

Obiecte bisericești

potire, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelnițe, clopoței, sfeșnice, căldărușe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluțe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maeștri specialiști în stil bizantin.

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial. Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.

CENZURAT.

Anul LV Caransebeş, 29 Decemvrie 1940 Nr. 52

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 240 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei
Un număr . . . . . 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . 300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază şi se adresează redacţiunii „Foaia Diecezană", iar banii pentru abonamente şi inserăţiuni se trimit administraţiunii „Tipografia şi Librăria Diecezană" în Caransebeş

Preţul inserţiunilor:
Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Un răboj nou.

S'au dus clipele, s'au dus ceasurile, săptămânile, lunile şi anul întreg, în nouăzeci şi nouă de cazuri dintr'o sută, cu plângere şi tânguire. Ce roade a aşteptat timpul cu frânturile lui dela noi! A dorit mult să ne facă mai treji, mai muncitori, mai cruţători şi mai prevăzători şi noi tot cei vechi am rămas.

A dorit timpul să ne facă inima mai simţitoare, mai deschisă şi mai veselă, dar zădarnic, fiindcă toate încercările lui de şlefuire a sufletului nostru, care aşa de greoi porneşte înainte, s'au irosit în van. In casa sufletului nostru a rămas numai mobilierul vechiu şi n'a mai venit nici o icoană şi nici o scoarţă nouă. Înnoirea, reîmprospătarea, înverzirea şi dragostea de vieaţă îşi au capriciul lor şi nu-şi mută cuiburile vechi.

Colo departe, în sătuleţele rupte de lumea mare, undueşte şi cântă vieaţa. Acolo unde oamenii îşi fac sfânta cruce când vin la oraş, oamenii au două perechi de ochi; în faţă cu puterea vizuală mărginită şi altă pereche în mijlocul inimii, cu care văd peste ţări şi mări, peste creste de munte până în nori şi în jos, până în măruntaiele pământului. Dovada cea mai bună despre agerimea ochilor interni ai poporului nostru o avem în povestirile lui, în doinele şi vorbele lui de duh.

Din căsuţele mici ca nişte stupi de albine, au prins chiag cele mai fermecătoare povestiri, despre palate sclipitoare de frumuseţe, despre feţi frumoşi, despre zâne mândre ca soarele, despre păduri cu frunză de aur şi nunţi împărăteşti a căror fast şi veselie nu le-a putut întrece nici o minunăţie de pe faţa pământului.

Colo într'o margine de pădure, un cioban care nu cunoaşte pe nimeni altul din lumea aceasta decât pe sătenii lui şi oile, zămisleşte câte un cântec admirabil de ocoleşte lumea întreagă. Şi lângă un opaiţ se află câte un sărăntoc care spune o vorbă de duh şi fără de moarte.

Bieţii românaşi fără o para în pungă, călătoresc cu inimile lor alese în lumea întreagă şi fac întocmai ca albinele, adună tot ce e frumos şi dulce. Suntem acolo în satele ascunse, „bătute de Dumnezeu" cum spun cei amărâţi, un neam optimist şi pornit spre glume şi râs. Tragediile groaznice cu sânge şi cu foc, pe care le-au făcut alte neamuri, la ai noştri de acolo de jos şi neîntinaţi sunt ceva necunoscut.

Inima poporului nostru e nobilă şi a curăţat din calea eroilor săi, toate piedicile; vicleniile smeilor, răutăţile mamei pădurii, colţii balaurilor, din feţii frumoşi şi zânele mândre tăiate în şapte au făcut iarăşi ceva întreg şi pe toţi eroii, croiţi de inimele lui visătoare şi călătoare i-a încununat cu deplină fericire.

Nu trece un an, ca lumea uitată de oamenii dela oraş să nu creeze ceva nou, o poveste, un cântec, o snoavă, o vorbă cu vieaţă de mii de ani şi ce pustiu este anul nou la oraşe. E fum, e muzică, e vin, e dans, e petrecere zgomotoasă şi este o amărăciune de clasa întâi în inima oamenilor care se gândesc că la poverile vechi au să se adauge poveri noui.

Şi dacă te uiţi bine cu ochii dinlăuntrul inimii la oamenii cuprinşi de vraja civilizaţiei, cu tristeţe trebuie să afli că din sufletele lor lipseşte o bucăţică şi poate cea mai dulce, care a rămas acolo în satele pe care le-au părăsit şi unde nu se mai întorc nici de sărbători ca să se odihnească cu adevărat.

Nu este timp şi nu este răgaz să se mai gândească oamenii la bucăţica de suflet pe care au pierdut-o. Vieaţa aspră dela oraş le absoarbe şi ultimul ban, aşa că adio călătorie prin ţări streine. Şi bietele inimi nici ele nu mai pot călători la inimele fraţilor rămaşi acasă la coarnele plugului.

Nu mai ştie biata inimă strâmtorată, chi-

nuită şi urgisită nici o poveste, nici un cântec şi nici o snoavă.

Lumea „bătută de Dumnezeu“ la nici un caz nu este acolo unde se mâncă bine, unde se doarme liniştit şi unde curg povestiile şi cântecele şi acum ca mai înainte.

Ce splendid ar fi dacă de marea zi de Anul nou toţi copilaşii dela oraşe ar năpădi la sate ca să ieie o baie sufletească întăritoare. Să se ieie de mânuţe cu copiii dela sate care sunt mai veseli şi să vină la biserică şi apoi să mai asculte câte o poveste care este atât de dragă copiilor. Să se mai îmbujoreze la faţă de aerul curat şi să se hârjonească după tipicul copilaresc cu fraţiorii lor cari deabia apucă să se întoarcă dela oraşele luminate în sătuleţele lor întunecate dar calde şi odihnitoare.

De Anul nou când se fac bilanţurile pierderilor şi dobânzilor, îmi aduc aminte de călătoriile Domnului nostru Iisus Hristos. Poţi ceti de o sută de ori sf. Evangelii şi tot la un punct te opreşti. Ce distanţă mare a rămas până în sfârşit între Domnul nostru Iisus Hristos şi oamenii oraşelor. Noi cei ce trăim acum aproape de 2000 ani după Hristos ce balzam de vindecare găsim în cuvintele Lui iar cei ce trăiau în nemijlocita-i apropiere îl huleau. Admiraţia noastră nu are margini când ne gândim că Hristos a fost îmbiat cu demnitatea de împărat şi El totuşi a aflat mai plăcută societatea ciungilor şi orbilor pe care i-a vindecat.

Câtă iubire caldă şi fără hotare a răspândit Domnul într'o lume plină de ură şi invidie care nu pricepea profunda Lui noblеţă ci striga din toate puterile pieptului: „Răstigneşte-L, răstigneşte-L!“ Oamenii de prin cele sate L-au urmat şi L-au iubit pe Hristos.

Poporul nostru de acolo din înfundăturile lumii uitate a fost şi este un popor al lui Hristos. Inimile care bat pe acolo nu au fost nici odată inimi oarbe care simt numai ce este în jurul lor, ci ele întotdeauna au răsbătut departe, avântându-se sus de tot ca vulturii şi călătorind cu dorinţele până în înălţimile cerului şi până în adâncimile iadului.

Nici un alt popor nu a cântat mai viu, mai colorat, mai emoţionant şi mai compătimitor în colindele sale suferinţele lui Hristos şi ale Maicei Domnului decât Românul de ţi se pare că toate întâmplările le-au văzut aievea.

Acest popor în numele credinţei lui nu a ştiut decât să fie îndurător şi miluitor.

Lumea ne-a împins cu lăcaşurile celor vii şi celor morţi la margini de codru şi în semn de recunoştinţă nimeni nu l-a cântat şi descântat aşa de gingaş şi aşa de artistic ca neamul românesc.

De Anul nou, cine ştie, ce ne vor mai hărăzi ursitoarele, dar noi să facem ce face neamul nostru la rădăcina lui: să închidem ochii trupeşti şi să vedem frumos cu ochii inimii.

Dr. Ştefan Cioroianu
protopop.

In pragul Anului Nou.

S'a dus şi anul 1940, tot aşa de fulgerător cum s'au dus toţi anii din viaţa noastră. Lumea se bucură totdeauna când vine un an nou şi dispare cel vechiu. Dar parecă bucuria aceasta oamenii o aşteaptă dela 1941 cum n'au aşteptat-o niciodată. An de pace! Dar această pace numai aşa ar veni mai repede, dacă toţi oamenii s'ar ruga neîncetat cu căldură lui Dumnezeu, pentru izbăvire şi pace, care mântuire şi pace o râvnesc şi o doresc oamenii de pe faţa întregului glob pământesc.

Când ne gândim, prin ce-am trecut, parecă ne cuprinde mirarea, cum de am putut să-le ducem toate la sfârşit şi n'am pierit.

Am putut să-le ducem toate la bun sfârşit, fiindcă Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne arată mereu calea care duce la mântuire şi apoi El n'a venit să piardă lumea ci ca să-o mântuiască.

Şi cu toate acestea anii trec, cu toate bucuriile şi durerile lor, iar peste ei uitarea îşi aşterne veştmântul ei în alb, căci cu anul ce a trecut înseamnă că îmbătrânim şi noi şi din tot ce a fost nu rămâne decât amintirea unui vis urât. Şi dacă din când în când mai căutăm să răscolim cenuşa trecutului şi ne mai amintim de toate, atunci zicem: oh! şi prin câte am mai trecut.

Ce va fi în anul 1941? Dumnezeu ştie. El ştie din veci tot ce va fi cu fiecare din noi. Şi atunci e bine, ca această zi de început de an, să fie pentru fiecare din noi o zi de multă rugăciune şi credinţă, pentruca Mântuitorul Iisus să ne aibă în paza sa şi în anul ce-l începem.

Deci cum stăm cu toţii deabia pe pragul acestui an şi după ce în negura vremurilor s'a dus anul 1940, cu toată lumea lui de adânci şi dureroase şi mari suferinţi şi atât de puţine bucurii şi din nepătrunsul viitorului ai venit tu an nou 1941, cu atâtea speranţe de mai bine, dela tine aşteaptă oamenii ca să zdrobeşti cât mai puţine inimi, să sameni cât mai multă fericire şi cât mai puţină ură şi durere. Să sameni în lume cât mai multă pace şi să deslănţui cât mai puţine războaie; să-i apropii pe oameni de

a trăi mai bine pe cât mai mulţi şi să-i tereşti de mişelia unei lumi rele pe cât mai puţini.

Să faci să sălăşluiască în inimile fiecărui om numai bucuria, iubirea şi dragostea faţă de aproapele, să aibă parte fiecare din oameni de o soartă mai bună, căci deaceea poate în fiecare an te aşteaptă fiecare din noi cu bucuria de an nou, nădăjduind în zile mai senine, pentru amărâta noastră viaţă pământească, unde am fost aruncaţi în urma netrebniciei noastre.

De la tine Noule An aşteaptă toată suflarea omenească să se curme atâta suferinţă şi viaţă grea, câtă a cuprins sufletele oamenilor din lumea întreagă.

Dela Bunul Dumnezeu, Părintele nostru al tuturor în Anul acesta nou venit, aşteptăm prin rugăciunile noastre de toate zilele a-ne fi şi pe mai departe ocrotitorul nostru, căci numai sub scutul Lui omenirea poate păşi fără şovăire la mântuirea râvnită de toţi şi la fericirea cea neperitoare şi vecinică.

Gheorghe Dalea
cand. de preoţie.

Neamuri patrusprezece.

De: Preot **Ioan Nicorescu.**

Dela Zorobabel începând până la Iosif nu ocure nimic în T. V. despre neamul lui David, prince geneologia lui Iisus, scrisă de ev. Mateiu, nu pierde din valoare, pentrucă nu numai arborele geneologic al familiei preoţeşti, precum cetim în viaţa lui *Iosif Flaviu*, evreul, vita c. 1 s'au păstrat în arhive arborele familiei tuturor familiilor jidoveşti şi chiar şi ale profeţilor. Aceasta o scrie şi *Iulius Africanul* in epist. ad Aristidem (Euseb. ist. bis. I. 7.) Aceste genealogii, arhive, a poruncit Irod cel mare să le ardă, fiindcă alese familii jidoveşti rivalizau cu Irod. Acesta nu şi-a ajuns scopul, deoarece unii din aceste familii şi-au păstrat genealogia familiilor lor din neam în neam, alţii iar aveau còpii de pe originalele din arhive: asemenea soartă a ajuns şi pe neamurile Mântuitorului.

Ev. Mateiu arată că tatăl lui Iosif e Iacob: iar Luca ev. scrie la c. 3. 23. că, Iosif e fiul lui Eli. Aceste contraziceri părute se explică astfel:

Fericitul Augustin, de consensu evangelistarum l. II. c. 3. admite o adopţiune: Iosif e fiul natural al lui Iacob şi fiul adoptiv al lui Eli, aşa precum Iacob a adoptat pe Ephraium şi Manasse fiii lui Iosif (Gen. 48. 5. sq.)

Iulius Africanus, la Euseb. ist. bis. I. 7. consideră o căsătorie de levirat, adecă Eli şi Iacob ar fi fost fraţi. Eli a murit fără următori iar Iacob în baza legii de levirat Deut. 25. 6 s'a căsătorit cu soţia fratelui său din care s'a născut un prunc, care înaintea legii se consideră de pruncul lui Eli. Iosif a fost doară fiul natural al lui Iacob, aparţinând familiei solomonică şi ca fiu natural legat al lui Eli la linia nathanică.

După genealogia lui Iosif se naşte întrebarea: pentruce n'a scris evangelistul genealogia Mariei? E clar, ev. Mateiu a voit să prezinte pe Iosif cel pe bărbatul Mariei *„Τὸν ἄνδρα Μαρίας“* nu precum se obişnuia la jidovi, că acela se considera de bărbat, care avea să fie = mire, logodnic şi de aceea vorbeşte deşi pre arborele genealogic al lui Iosif, care se trage prin David din Iuda.

De ar fi scris despre genealogia Mariei, nu s'ar fi putut adeveri, după înţelesul jidovesc, că Iisus se trage din neamul lui David.

Intrebarea întrebare paşte. Oare deee a trebuit că Iisus să se nască din o femee cu bărbat, când şi aşa s'a născut supranatural? La aceasta ni răspund Sfinţii Părinţi următoarele: 1) Ca sfânta Fecioară să nu aibe aparenţa înaintea lumii ca necastă. 2) Ca Iisus să nu fie socotit ca nelegetim şi ca jidovii să nu-i conteste că e fiul lui David.

Şi pentruca Preacurata să nu fie în lume cu fiul fără sprijin şi ajutor. (vezi Ignatii epist ad Ephes. c. 19.)

Evangelistul Mateiu în parte geneologia în 3 periode: 1). Dela Avram până la David 2) Dela David până la captivitate şi 3). Dela captivitate până la Hristos. Primul cuprinde theocraţia, al doilea imperiul theocratic regesc şi al treilea Ierarhia preoţească.

La fixarea neamurilor evang. Mateiu a început numărarea dela Avraam şi a încheiat cu Danil, prima tessaro-decadă = *neamuri patrusprezece.* până aci e bine: neamuri patrusprezece.

Dacă începem a doua tesară decadă cu Solomon şt încheiăm cu Iehonia sunt neamuri patrusprezece; iar pentru a treia numărare ce s'ar începe cu Salatiil nu avem neamuri patrusprezece. Pentru deslegarea acestei minus numărări s'a considerat Ioachim fiul lui Iosia ca fost trecut cu vederea din text.

Alţii socotesc a număra pe Iehonia de două ori, aşa că a doua tessaro-decadă să se înceapă cu Solomon şi cu Iehonia să se sfârşească şi a treia să se înceapă iar cu Iehonia şi să se gate cu Iisus.

La tot cazul numărarea evangelistului e corectă.

Alţi comentatori află o bază mistică în

această numărare 1) literele ebraice din numele lui David dau numărul 14. 2) numărul 14 cuprinde în sine de două ori pe 7 cel sfinţit. In pustie au fost de 3 × 14 oraşe-lagăre prin cari au trebuit să treacă şi 4) că Israil a trebuit de 6 × 7 să se aşeze în pustie până ce a ajuns în pământul făgăduinţei.

Acceste comentare cad de sine, deoarece ev. Mateiu a scris evangelia sa celor săraci din Galileea (4, 13—16; 11, 5; I Cor. 26—28; Iacob 2, 5) şi Duhul l-a înălţat a scrie nu pentru înţelepţi, cari n'au voit să creadă, ci pentru cei săraci şi precum toate promisiunile de demult s'au împlinit dela Avraam—David şi cum împărăţia theocratică din culmea înălţimii s'a prăbuşit până în adâncuri, iar cu steaua Hristos s'a ridicat până la culmile înălţimei. Şi în Geneză aflăm multe generaţii cari s'au perindat dela Adam până la Noe şi dela acesta până la Avraam (Gen. 53 sq. şi 11, 10 sq.).

Astfel de numărări întâmpinăm la sinopsul Sohar la Schöttgen, in horae hebraicae et talmudicae: Ab Abraham usque ad Salamonem quindecim sunt generationes, atque tunc luna fuit in plenilunio; a Salomone usque ad Zedekiam iterum sunt quindecim generationes, et tunc luna defecit, et Zedekiae effossi sunt oculi.

Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lui!

Ecl. 12, 13.

In urma concentrărilor începute încă în primăvara anului trecut s'a crezut de bine — fără a prevedea relele urmări ce vor veni — a se da voie să se lucreze şi în serbători şi în Duminici. Bineînţeles cu aceea motivare ca muncile agricole să nu rămână îndărăt din lipsa braţelor celor concentraţi. Orişicine îşi poate închipui amărăciunea ce a cuprins pe slujitorii celor sfinte, cari în urma acestui ordin lumesc s'au văzut deodată cu bisericile şi mai goale, iar câmpul în Duminici şi serbători plin de lume, pe străzile satului care cu fân şi diferite alte încărcături ca în zile obicinuite de lucru.

Chiar şi acum în preajma iernii, când muncile agricole s'au isprăvit, oare credeţi că se mai respectă repausul duminical în urma acelui ordin prea puţin cumpănit care s'a dat? Se lucră cu zor, se fac cărăuşii, cläci, căci cuvântul preotului ce mai numără azi, ordinul dat de autorităţile lumeşti a răsturnat ordinul dat de Domnul scris în Cartea sfântă: „Şase zile să lucraţi, iar ziua a şaptea este ziua odihnei, adunare sfântă a Domnului, nici o muncă să nu faceţi". (Lev. 23, 3).

In părţile noastre cel puţin se observa o oarecare respectare a repausului duminical în urma indelungatelor stăruinţe depuse prin predici, conferinţe, cercuri pastorale de către preoţi, am avut cazuri când Duminica nu căpătai o trăsură până la gară, aşa se obicinuiseră oamenii cu observarea strictă a repausului duminical. Azi stăm cu mânile încrucişate şi ne chibzuim ce argumente să mai aducem, ce iniţiativă să luăm, cum să facem ca din nou oamenii să ajungă să respecte porunca dată nouă de Domnul cu mii de ani mai nainte. Avem convingerea, că şi fără acest ordin, muncile agricole nu rămâneau neterminate, dar se cruţa răsturnarea unei discipline creştineşti predicată sătenilor noştri veacuri dearândul. Duminica am ştiut-o toţi zi de sărbătoare nu de lucru.

In valvârtejul vitezomaniei de azi nu trebue înglobat şi pacinicul ţăran dela ţară. După grelele munci săptămânale atât el cât şi vitele lui au lipsă de odihnă. Prin nerespectarea repausului duminical nu vom deveni nici mai bogaţi, nici mai repede gata cu muncile câmpului. Din experienţa de zeci de ani am constatat adevărul, că tocmai cei ce şi până acum nu prea ştiau ce-i odihna în ziua poruncită de Domnul, au avut anual pagube atât în vitele mărunte, cât şi în cele mari, boi, vaci, cai. Deci comparaţi câştigul realizat muncind Duminica cu pierderea unui bou în ziua de azi, când perechea a ajuns la suma fantastică de 40-50 mii lei şi chiar mai mult. Noi suntem departe de ţările unde tractoarele au înlocuit forţa animală. Deci toate relele abătute asupra noastră în acest an de pomină în istoria ţării nu vor fi cumva un blăstam rostit de Domnul: „Dacă nici după toate acestea nu mă veţi asculta şi veţi păşi împotriva mea — voi preface în ruine oraşele voastre, voi pustii locaşurile voastre cele sfinte, pustii-voi pământul vostru aşa, cât să se mire de el vrăjmaşii voştri". (Lev. 26, 27, 31, 32).

Doamne, să nu ne sune şi nouă cuvintele Tale:

„*Adevăr zic vouă: nu vă ştiu pe voi*". (Mat. 25, 12).
„*Voi nu sunteţi poporul meu*". (Osea 1, 8, şi Rom. 9, 26).

Pr. Nic. Văleanu.

Achitaţi abonamentul restant la Foaia Diecezană.

Comunism, Naţionalism şi Biserică.

(Continuare din Nrul 46) De: **Petru P. Boieriu.**

In ordinea politică: Marxismul.

In teoria marxistă, forma politică de exprimare a ideilor comuniste, pare că sa concentrat toată ancestrala ură iudaică împotriva creştinismului, pe care fostul popor ales îl combate cu toate armele imaginabile, de 1900 ani încoace. (Nichifor Crainic).

Acest permanent războiu al talmudismului împotriva lui Hristos şi-a creiat prin ştearsa teorie marxistă armată de ieniceri ai proletariatului mondial prin care dă în zilele noastre ultimul şi cel mai înverşunat asalt din câte cunoaşte istoria, împotriva Bisericii creştine.

După susţinerile lor, lumea se împarte în două părţi: exploatatori şi exploataţi. Credinţa, arta, filozofia sunt simple excrescenţe parazitare.

Intemeietorii, susţinătorii şi propagatorii comunismului sunt jidani, oameni fără ţară, fără legi, fără Dumnezeu. Împrăştiaţi fiind — în întreaga lume (din blestem divin) luptă după prescrisele legii talmudice reuşind adeseori — să ajungă la prăbuşiri de state.

Cine nu-şi aminteşte de tragedia mândrei peninsule Iberice? Capodoperile credincioşilor Velasquez şi Murillo au fost sfâşiate şi arse. Franţa regină între ţări se clatină. Spectrul nebuniei roşii o ameninţă şi pe ea. Sub ochii noştrii Cel din Fecioara născut este pentru a doua oară răstignit.

In deşănţata lor propagandă anti-creştină printre rândurile muncitorilor nu se sfiesc a susţine că munca este dezisă chiar de Biserică şi, că munca după scrisele sfinte este socotită ca un blestem, ba că însuşi Mântuitorul a fost contra muncii îndemnând pe oameni să nu muncească ci să trăiască asemenea crinilor câmpului şi paserilor cerului. Aceste afirmaţiuni tendenţioase sunt dovedite ca false cu însăşi Sfânta Scriptură.

Mântuitorul a arătat nobleţa muncii şi osândeşte lenevia în parabola talanţilor (Luca cap. 19) şi proclamă principiul muncii plătite: Vrednic este lucrătorul de plata sa (Luca 10 [7]) şi trimite pe Sfinţii Apostoli la lucru în ogorul Evangheliei. In decalog Moise scrie: Şase zile să lucrezi şi să-ţi faci ţie lucrul tău, iar ziua a şaptea este ziua de odihnă închinată Domnului Dumnezeului tău. (Eşirea 20 [9-10]; Denter. 5 [12-14]).

Iată lumina adevărată în care este pusă munca în adevărurile Biblei, adevăr pe care poporul blestemat, vrea cu orice preţ să-l denatureze.

Sângele celui fără păcat, stă deasupra capetelor lor din neam în neam (Matei 27 [25]).

Mânuitori abili ai cuvântului, jidovii au năpădit ziaristica, transmiţând prin litera tiparului otrava comunistă.

Presa românească, cu slovă constructivă a avut de luptat cu greutăţi enorme. Ne având un public cititor românesc, ne posedând fonduri de susţinere pe cari le avea presa jidovească şi jidovită, menţinerea publicaţilor cu caracter naţional era legată de eroice sacrificii.

In unele ţări, presa şi cartea, au făcut din naţionalism, o ştiinţă, strecurând pe nesimţite acea conştiinţă naţională, cinstită şi acel sentiment de civism, ce face mândria popoarelor lor.

Acum aproape toate ţările au început să reacţioneze contra pericolului roşu, chiar prin acte violente, dar salutare.

Anii trecuţi, Chiriarhii Ardeleni printr'o circulară au semnalat pericolul marxist, dând oarecum semnalul unei redeşteptări naţionale.

Anti-toxicul de efect al aceste maladii este:

NAŢIONALISMUL.

Nu voiu însista prea mult asupra acestei chnstiuni, atât de cunoscute azi, în floare chiar, care a făcut pe mulţi dintre cei mai buni fii ai ţărilor cu regimuri naţionaliste, să primească nefiinţa cu zâmbetul pe buze.

La noi, până în prezent au fost două feluri de naţionalism. Unul bălbăit, afişat şi predat ca o lecţie de copil mic la sărbători naţionale prin fraze patriotarde şi altul constructiv, fără reclamă.

Regele nostru întregitor de ţară Ferdinand I-ul, într'un discurs al său a spus următoarele cuvinte:

„Patriotismul nu stă în cuvântări sonore şi pompoase, ci în lucrări sistematice şi de lungă durată". Exegeza acestor cuvinte şi demonstrarea adevărului lor, a făcut-o timpul.

Ne vom pune întrebarea, ce este Naţionalismul? Naţionalismul este solidarizarea instinctivă a insului cu pământul, Neamul şi *credinţa* în care s'a născut.

Dar dacă n'aţi pus urechea pe pământul românesc să ascultaţi şoapta milioanelor de martiri şi eroi cari s'au luptat şi căzut pentru apărarea, întregirea şi mai binele lui, dacă din toate colţurile acestui raiu pământesc, aşezat de Dumnezeu la răscrucea tuturor vânturilor rele, n'aţi prins cântecul înduioşetor al doinei, vraja limbei celei mai mlădioase, aceeaşi pretutindeni şi dacă în sfârşit n'ai tremurat până în adâncul sufletului la toaca de seara a schiturilor şi mănăstirilor voastre, atunci nu puteţi înţelege şi simţi naţionalismul. (Radu Cosmin).

Din punct de vedere teoretic pentru susţinerea acestei realităţi s'au adus numeroase argumente, cari se deslănţuiesc unele din altele.

I. Argumentul de ordin biologic.

Ideia Naţională — spune Vasile Pârvan — se sprijină pe o realitate biologică. Această teză este întărită şi de experienţele şi cercetările recente făcute asupra serurilor din sânge.

II. Argumentul de ordin psihologic.

In cartea „Doctrina Naţională" se susţine că la baza naţionalismului este un naţionalism sufletesc, instinctiv.

Fiecare unitate colectivă. numită naţiune, are un fond sufletesc special. Influenţele telurice diferite, acumulate de alungul anilor în sufletul unei colectivităţi, i-au creat un fond sufletesc diferit, care o face să apară ca indivldualitate psihică distinctă.

III. Argumentul de ordin Istoric.

Fiecare individualitate biopsihică e prinsă într'un nou solidarism care vine die experienţa trecutului.

Momentele de glorie şi de suferinţă au lăsat urme neşterse în sufletului colectiv (I. Gabrea).

Din argumentele de mai sus, putem să întrevedem şi locurile ce le ocupă argumentele etic şi cultural.

Singurul ideal ce se impune tuturor este — în vremile noastre — cultivarea religiei naţionale.

Naţionalismul de până acum a fost naţionalismul instinctiv, un sent de observaţie, naţionalismul vremii viitoare va fi naţionalismul creator, naţionalismul celor conduşi de raţiune: calculat şi obiectiv, o armă de ofensivă. (C. Rădulescu Motru).

(Va urma)

Recenzii

Dr. S. Liliacoveanu: Sfântul Apostol Petru n'a fost episcop în Roma. Bucureşti 1940.

Chestiunea de a se şti de a fost sau nu Sf. Petru episcop în Roma este pentru teologi de o importanţă covârşitoare din punctul de vedere al admiterii sau respingerii dogmei primatului papal. De existenţa sau inexistenţa acestui episcopat depinde în mare măsură deslegarea unei grave controverse dogmatice care a împiedicat până acum unificarea creştinismului. Părintele profesor Dr. S. Liliacoveanu încearcă într'o broşură de 60 pag. să deslege această chestiune, dar trebue să spunem din capul locului că nu reuşeşte. Nu reuşeşte, nu pentru că problema nu s'ar putea rezolva în mod just ci pentrucă autorul broşurei, doctor în teologie, n'a putut sau n'a ştiut să o rezolve, cu toate că ea nu cere o erudiţie prea mare. Ea putea fi rezolvată într'un studiu de sinteză nu mai întins decât cel al autorului, dar care să cuprindă esenţa, împotriva căreia nu s'ar fi putut ridica nici o critică serioasă. In felul acesta s'ar fi dat la iveală o tipăritură folositoare ştiinţei noastre teologice.

Cercetând mai amănunţit studiul pr. L. ne izbim mai întâiu de modul nesistematic în care este tratată problema ce şi-o propune în titlu. In al doilea rând constatăm că tratarea nu corespunde titlului. Intr'adevăr, autorul se trudeşte să ne arate că Petru n'a fost episcop în Roma, ci că el n'a călcat nicidecum în vieaţa sa în acest oraş, ceiace este chiar din punct de vedere ortodox o erezie. Revenind la întâia constatare vom încerca să arătăm cum ne-am propune noi să tratăm acest subiect în mod ştiinţific.

Studiul, bine întitulat aşa cum e, trebuia împărţit în două părţi. In partea întâia trebuia cercetată în amănunţime după fapt. Apost. şi în mod cronologic, stabilindu-se în mod riguros exact câteva date cronologice care se pot deduce pe baza cercetărilor de până acum şi de care avem absolută nevoe, vieaţa Sf. Petru dela anul 30, data înălţării la cer a D. Iisus Hristos, până la anul scăpării din închisoare a Sf. Petru şi a plecării lui „în alt loc", când din N. T. nu mai putem scoate despre el date decât prin deducţii. Astfel dela anul 30-35 Sf. Petru predică numai în Ierusalim.[1]) După aceia urmează călătoria Sf. Petru şi a Sf. Ioan prin Samaria, după care în anul 38 Sf. Pavel îl găseşte iarăşi în Ierusalim.[2]) După această vizită Sf. Petru întreprinde o nouă călătorie misionară prin Palestina (Acta 9, 32 sq.) care durează până pe la anul 40, când se reintoarce la Ierusalim. Aci Sf. Petru activează încă 3-4 ani, până la anul 44[3]) când fu scăpat în mod miraculos din închisoarea lui Irod Agrippa I (39-44) plecând în „alt loc". Doi ani din episcopatul Sf. Petru în Roma trebue deci scăzuţi. Dar el nu s'a dus nici în anul 44 la Roma pentrucă prin expresia „în alt loc" nu suntem obligaţi numai decât a înţelege Roma.

In partea a doua a studiului s'ar fi putut cerceta apoi vieaţa *Sf.* Petru din datele deduse ce ni le procură N. T. şi istoria profană chiar. Astfel putem deduce că în anul 49 Sf. Petru nu era în Roma, pentrucă atunci printre expulzaţii mai de seamă dintre iudeo-creştinii de aci ar fi trebuit să fie amintit şi el alături de Aquila şi Priscilla. Nu Sf. Petru este deci întemeietorul bisericii romane. In anul 50-51 (şi un 52) îl găsim pe Sf. Petru la sinodul apostolic din Ierusalim.[4]) In anul 54 Sf. Petru era în Antiohia[5]) unde din cauza inconsecvenţei sale Sf. Pavel intră în conflict cu el. In 58 Sf. Petru deasemenea nu era la Roma pentrucă în epistola către Romani Sf. Pavel nu face nici o amintire despre el. Sf. Petru petrecea deci printre iudeo-creştini conform mandatului din Gal. 2, 7 şi nu 5, 6, cum greşit citează autorul. In Roma e adevărat că până în anul 58 n'a predicat nici un apostol, dar dece nu citează autorul locul precis din epistola către Romani unde Sf. Pavel face afirmaţia aceasta. Noi ştim numai că el spune că n'a zidit nici când pe temelie streină (15, 20) şi numai de aici noi deducem că până atunci n'a predicat nici un apostol în Roma. Sf. Petru n'a fost deci până în anul 58 şi nici în acest an nu era în Roma şi nu păstorea biserica de aici.

1) Dr. V. Gheorghiu : Introducerea în Sf. Cărţi al N. T. Cernăuţi 1929 pg. 127 şi 375.

2) Diac. Dr. H. Cojocaru: Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după N. T. Sibiu pg. 377 n. 1.

3) Dr. V. Gheorgiu o. c. pg. 168 şi 409.

4) Idem o. c. pg. 377.

5) Idem o. c. pg. 661.

Intre anii 61-63 Sf. Pavel scrie din Roma şi din Italia epistolele către Efeseni, Filipeni, Coloseni, Filimon şi Evrei. In ele nu se face nici o amintire cum că Petru s'ar afla în Roma. Totuşi pe baza mărturiilor Sf. Tradiţiuni noi trebue să admitem că în anul 63 Sf. Petru a făcut o scurtă vizită în Roma, unde pe baza predicii sale Sf. Marcu a scris scurta sa evangelie în acest an.[1]) La Roma Sf. Petru vine din Orient şi tot în Orient pleacă în vara anului 63 prin Corint, Pont, Galatia, Cappadochia, Asia şi Bitinia ajungând pe cursul unuia din cele două fluvii mesopotanieene în Babilon, unde scrie întâia lui epistolă adresată creştinilor din ţările asiatice prin care trecuse.[2]) Păr. L. afirmă că Babilonul din Apocalipsă n'ar fi Roma şi deci şi Babilonul din epistola lui Petru nu poate fi Roma cum afirmă catolicii. La o astfel de afirmaţie nu ne-am fi aşteptat. Autorul nostru ar fi trebuit să ştie că Apocalipsa este o carte profetică plină de simboale şi că în adevăr sub Babilon aci nu putem înţelege decât Roma, care pe timpul când Sf. Ioan a scris această carte era un adevărat Babilon în privinţa decadenţei morale. Aceasta însă nu ne obligă să zicem că şi Babilonul din epistola Sf. Petru ar fi Roma, deoarece într'o epistolă nu se întrebuinţează simboale, mai ales când e vorba de indicarea localităţilor şi Sf. Petru n'a avut motivele Sf. Ioan ca să ascundă numele localităţii din care scria.

Contrar afirmaţiilor Păr. L. noi trebue să spunem că Sf. Petru a suferit martiriul la Roma. Tradiţia veche este unanimă asupra acestui punct şi noi nu o putem nesocoti. Deaceia vom zice că Sf. Petru în cursul anului 66 a plecat din nou din Orient spre Roma unde a ajuns pe la sfârşitul acestui an sau la începutul anului 67. In privinţa aceasta să consulte autorul cu atenţie autorul citat până acum, Dr. V. Gheorghiu şi se va convinge că Petru a murit în Roma. Cât priveşte truda Păr. L. de a respinge argumentaţia romano-catolică bazată pe Pseudo-Clementine ea e inutilă deoarece azi nu o mai folosesc nici ei. Zeul sabin a cărui statuie a fost confundată cu cea a lui Simon Magul nu este Simion Sangariu cum afirmă Păr. L. ci Semo Sancus. Metoda raţionalistă deci, adoptată de autor este cu totul nepotrivită pentru a rezolva chestiunea propusă. Nu e destul să negi că Petru n'a fost nicicând la Roma, ci trebue să arăţi unde a fost sau cel puţin unde a putut să fie dacă n'a fost acolo. Prin faptul că am recunoaşte că de fapt Petru a fost în două rânduri la Roma şi că a şi murit aci nu recunoaştem numai decât că a fost şi episcop al Romei. Petru n'a putut fi episcop al acestei cetăţi, cum n'a fost nici Pavel pentrucă apostolii prin înşăşi funcţiunea încredinţată lor de Mântuitorul erau obligaţi la misiune. Ei nu puteau zăbovi într'un loc mai mult decât le era necesar să întemeieze şi să consolideze o biserică după care plecau în altă parte spre a face acelaş lucru. Apoi biserica din Roma n'a fost întemeiată de Petru. Pavel îi scrie şi el ca unei biserici întemeiate, dar neconsolidate. După cum cu drept cuvânt zice Ambrosiastrul, Romanii s'au încreştinat fără să vadă nici să audă vreun apostol, deoarece în capitala lumii deatunci era natural să se adune fără să ştie unii de alţii creştini din tot imperiul. La a. 49 erau aşa de numeroşi încât se făceau turburări pentru Christos între Iudei şi creştini, din care cauză împăratul Claudiu se vede nevoit să-i expulzeze. Câţiva ani mai târziu biserica aceasta se reface dela sine, iar Pavel îi scrie marea lui epistolă pentru a o consolida, ceiace avea dreptul să facă deoarece după cum am văzut el nu zidea nicicând pe temelie străină. In timpul captivităţii sale el e acela care face ca creştinismul să pătrundă până în palatul lui Nero şi nu Petru.

In timpul celor două şederi scurte ale sale în Roma, Petru nu are cum să uzurpe opera lui Pavel şi nici nu putea să o facă, deoarece în 66-67 era şi acesta din urmă aci. De nicăeri nu reiese că Petru ar fi întemeiat la Roma o dinastie episcopală infalibilă, aşa cum pretind romano-catolicii. Primul episcop al Romei a fost Linos, apoi Anaclet şi în urmă Clement, dar Linos şi Clement sunt discipolii lui Pavel şi nu ai lui Petru, încât el n'ar fi putut în nici un caz să dispună de ei fără învoirea lui Pavel. Dar atunci Pavel i-a pus episcopi, cum a pus şi pe Tit şi pe Timoteiu, şi nu Petru, sau în cel mai rău caz i-au pus amândoi în coînţelegere, aşa cum se şi cuvenea.

In felul acesta trebuia tratată problema pusă de Păr. L. dar regretăm că dânsul nu a făcut-o. Nu mai vorbim de alte greşeli pe care autorul le face în cursul expunerii sale. Nu ştim de unde scoate afirmaţia s. ex. că Silvan nu este curierul epistolei I a lui Petru, ci scriitorul ei după dictarea Sf. Petru. Apoi afirmaţia că întreaga tradiţie a prezenţei lui Petru la Roma ar fi falşă fiind scoasă numai din apocrifă este complect greşită. Pentru a putea admite o astfel de afirmaţie ar fi trebuit să ne demonstreze pe larg cum a împrumutat fiecare Sf. Părinte această tradiţie falsă ceeace autorul însă nu o face.

Nu mai vorbim de forma exterioară a lucrării. Numeroase greşeli gramaticale se găsesc la tot pasul, şi mai ales sinteza lasă foarte mult de dorit din partea unui doctor în teologie. Lucrarea se încheie cu câte un rezumat în limba română şi în limba franceză, dintre cari cel în româneşte socotim că putea foarte bine să lipsească.

Pr. Const. Târziu.

1) Dr. V. Gheorghiu o. c. pg. 162-164.
2) Idem o. c. pg. 665, 661 şi 678.

An nou fericit

dorim tuturor: colaboratori, cetitori şi prieteni ai foii noastre.

ŞTIRI

Ţinând seama de evenimentele triste prin care a trecut Ţara noastră în anul ce încheem, se face cunoscut că recepţia oficială şi obicinuitele felicitări cu prilejul Anului Nou, la reşedinţa episcopală nu vor mai avea loc.

Prea Sfinţia Sa şi-a răscumpărat felicitările de Anul Nou cu suma de 10.000 Lei, donată „Ajutorului Legionar".

Distincţii. Din prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Prea Sfinţitul Părinte Episcop Vasile a distins cu bîne roşii pe preotul *Vicţor Popoviciu* din Satul-Nou, admin. protopopesc al Panciovei, iar cu brâu roşu pe preoţii: *Traian Lazăr* dir. şcoalei normale „Ioan Popasu" din Caransebeş, *Constantin Vladu* din Eşelniţa, *Simeon Răsvan* din Domaşnea, *Ioan Jucos* din Zerveşti, *Eftimie Jianu* din Iaz, *Dumitru V. Anuţoiu* din Valeadeni, *Aurel Uroş* din Mramorac, *Marcu Bănescu* din Anina şi *Dimitrie Blidariu* din Jdioara. Felicităm pe cei distinşi, bucurându-ne că o bună parte a celor învredniciţi de Arhierească apreciere o formează harnicii colaboratori ai foii noastre!

Crăciunul anului 1940, al grelelor încercări, tot în sfintele noastre biserici s'a arătat mângâetor şi încurajator pentru noi... Pruncul abia născut, se văzuse doar ameninţat de Irod, ceeace a şi aflat mama lui îndată „după ce s'au dus Magii".

Ingrijorarea şi durerea stau la temelia operei de mântuire a lumii, dintru începuturile ei cele dintâiu. Deaceea o durere, trecătoare chiar, găseşte atâta înţelegere şi-atâta ecou în tainica putere a lui Dumnezeu descoperită lumii total odată cu Naşterea Fiului Său.

Din accentul sincer şi patern, degajat din Pastorala părintelui nostru sufletesc, a P. S. Episcop Vasile; din măreţia serviciului divin în cele două zile mari, noi am desprins ca dintrun caier al eternităţii fire pentru nerătăcirea noastră în lume.

Ce binefăcătoare sunt popasurile rânduite de sfânta noastră Biserică, dar oare înţelegem noi toţi tot rostul lor?

Serbarea Ajutorului Legionar în Caransebeş. Şeful Ajutorului Legionar, distinsul preot Tr. Lazăr, a organizat cu concursul Mişcării Legionare din Caransebeş o adevărată serbare din prilejul distribuirii ajutoarelor de Crăciun între săracii din oraşul nostru. Duminecă după amiază, în faţa unui frumos pom de Crăciun alături de care veghiau focuri — în jurul lor de-oparte legionarii cântând cântece de biruinţă, de alta încălzindu-se săracii — s'au împărţit ajutoare în valoare de zeci de mii de Lei. Făină, carne, mălai, fasole, cartofi, apoi îmbrăcăminte s'au adus pentru cei nevoiaşi cari le-au primit ca pe o rază binefăcătoare a Crăciunului de altă dată...

„Concert de colinde" au aranjat studenţii academiei noastre Teologice Dumineca trecută. Concertul a fost onorat cu prezenţa P. S. Părinte Episcop Vasile şi a distinsului profesor şi compozitor Timoteiu Popovici. Păr. profesor Dr. P. Rezuş care a ţinut o dizertaţie despre rostul colindelor, a exprimat în numele şcoalei aleasă mulţumire oaspelui cu ale cărui compoziţii corul instruit de D-l profesor C. Vladu a împlinit partea mare a bine reuşitului program.

Carnetele de călătorie cu reducere pe C. F. R. în baza unui recent ordin dat de Direcţiunea Generală a C. F. R.-ului sunt valabile cu viza ultimului trimestru din 1940 până la 1 Februarie 1941.

Concurse

Nr. 6480 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Dogmatică şi Apologetică la Academia noastră teologică din Caransebeş, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană şi în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Caransebeş, în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezana, fiind însoţite de următoarele documente:

1. Extras de naştere şi de botez.
2. Diploma de licenţă şi doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din ţară.
3. Lucrări tipărite.
4. Eventuale certificate doveditoare a studiilor de specialitate.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 19 Decemvrie 1940.

2—3 Episcopul: † **VASILE**

Nr. 6481 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Testamentul Vechi la Academia noastră teologică din Caransebeş, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană şi în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, la Consiliul eparhial ort. rom. din Caransebeş, fiind însoţite de următoarele documente:

1. Extras de naştere şi de botez.
2. Diploma de licenţă şi Doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din ţară.
3. Lucrări tipărite.
4. Alte eventuale certificate doveditoare de studii de specialitate.

Caransebeş, din şedinţa Consiliului eparhial ţinută în 19 Decemvrie 1940.

2—3 Episcopul: † **VASILE**

AJUTORUL LEGIONAR

„Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!"

Corneliu Z. Codreanu

Redactor responzabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Tiparul şi editura Tipografiei Diecezane Caransebeş

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ TIMIŞOARA